

Pärnumaa aastaraamat 2004-2006

Pärnu 2007

Väljaandja Pärnu Maavalitsus

Toimetanud, trükiks ette valmistanud ja küljendanud
Liina Saar

Trükkinud OÜ Hansaprint

Koostamisel osalesid:

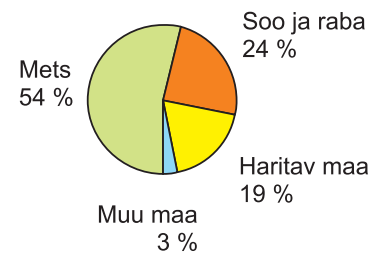
Toomas Abel	Margit Kolk	Toomas Rõhu
Grete Arumäe	Diana Koodi	Priit Rööp
Maimu Arroküll	Rita Kosenkranius	Stella Rza-kulijev
Enn Bernard	Kati Krass	Liina Saar
Kristel Ernits	Jaan Krinal	Anu Saare
Reet Fuchs	Kaiu Kustasson	Endel Sarapuu
Ave Grenberg	Õie Kuusk	Katrin Sihver
Krista Habakukk	Aino Lankots	Anu Sillandi
Kadri Hänni	Priit Laos	Anu Sommer
Asser Jaanimets	Kersti Liiva	Tiiu Sommer
Maie Joala	Silja Luup	Heli Špilev
Avo Juss	Hede Martšenkov	Tiina Šukajeva
Tõiv Jõul	Helga Matvere	Indrek Talts
Gert Järvemets	Jane Mets	Hedy Tammeleht
Liia Kaik	Helgi Mitt	Kristi Tamson
Maie Kais	Mati Moos	Jaanus Teearu
Kalev Kaljuste	Heiki Mägi	Erki Teemägi
Heli Kallasmaa	Erika Nõmm	Valdor Telve
Margit Karu	Lia Oras	Ene Täht
Urmas Kase	Toomas Padjus	Signe Univer
Mati Kass	Tiiu Pärn	Erko Vanatalu
Jaana Kikas	Avo Rahu	Liilia Varik
Toomas Kivimägi	Anne Rand	Timo Vijar
Toomas Kivisto	Margus Randmäe	Meeli Vilbaste
Jaana Kikas	Riina Redlich	Terje Vilberg
Rein Klaassen	Dmitri Rikkinen	Aldur Vunk
Epp Klooster	Eha Ristimets	
Küllike Koger	Reet Roosalu	
Eesi Kolla	Ene Ruus	
		Omaavalitsused

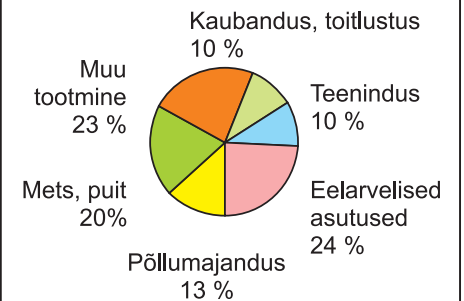
Pärnumaa on parim paik elamiseks,
töötamiseks ja puhkamiseks

Pärnumaa territooriumist moodustab:

Pärnumaa töökohtadest annab:

Sisukord

1. Sissejuhatav osa

Saateks	6
Pärnumaa lipp ja vapp	7
Geograafilised iseärasused	8
Maakonna kaart	10

2. Ajalugu ja sündmused

23. veebruar 1918	12
Sünnimusi 2004. aastal	16
Sünnimusi 2005. aastal	24
Sünnimusi 2006. aastal	35
Jaauaritorim 2005. aastal	44

3. Pärnumaa tunnustab

Pärnumaa vapimärkide kavalerid	48
Konkurss "Kaunis Kodu"	51

4. Rahvastik

Rahvaarv, vanuseline ja sooline koosseis	59
Rahvastiku käitumine	62

5. Loodus ja keskkond

Siseveed ja rannikumeri	67
Vee kasutus ja kaitse	70
Maavarad	74
Välisõhk	79
Looduskaitse	80
Ulukid ja jaht	85
Meteoroloogilised andmed	86

6. Tehniline infrastruktuur

Teedevõrk ja selle korrashoid	87
Sadamad ja meretransport	90
Pärnu sadam	91
Õhustransport	97
Pärnu lennujaam	95
Internet maapiirkonnas	96

7. Majandus

Ettevõtlus	98
Pärnumaa ettevõtete TOP	103
Pärnumaal tegutsemaid suuremaid äriühinguid 2006. aastal	105
Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus	110
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	114
Pärnu esindus	114
Põllumajandus	116
Põllumajandust teenindavaid asutusi ja organisatsioone	121
Metsamajandus	123
Kalandus	125
Turism ja puhkemajandus	138
Väliskoostöö	130
Investeeringud ja ehitus	133

8. Planeeringud

Maakonnaplaneeringud	136
Omavalitsuste üldplaneeringud	136
Kehtestatud detailplaneeringud	137

9. Omandireform

Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamine ja kompenseerimine	138
Maareform	140

10. Mittetulunduslik tegevus

Mittetulundusühenduste ja sihtasutuste arv Pärnumaal	142
Kohaliku omaalgatuse programm	143
Pärnumaa Kodukant	151

11. Haridus

Koolid ja koolieelsed lasteasutused ..	154
Pärnumaa haridusasutuste võrk	166
Õpilaste saavutused 2004/2005	186
Õpilaste saavutused 2005/2006	197

Õpilaste saavutused 2006/2007	210
Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž	225

12. Kultuur

Kultuuriasutused	226
Kultuuriseltsid ja -ühingud	229
Kirikud ja kogudused	234
Pärnu teater "Endla"	237
Eesti kutseline teater 100	242
Pärnu Muuseum	243
Pärnu Kontsertbüroo	245
Pärnu Kontserdimaja	251
Pärnu Linnaorkester	253
Pärnu Keskraamatukogu	256
Osavõtt laulu- ja tantsupidudest	259
Kultuurkapital	260
Kilingi-Nõmme Euroopa Kultuuriküla 2005	262
Pärnumaa rahvakultuur muutuvast ajast	263

13. Sport

Pärnumaa parimad sportlased	265
Sportlikud tulemused	268
Spordiliidud, spordiklubid	270

14. Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne

Arstiabi	274
Sotsiaalkindlustus	276
Sotsiaalhoolekanne	277
Sotsiaalteenused	279
Projektitöö	286

15. Mitmesugused institutsioonid

Pärnu Üksik-jalaväepataljon	291
Pärnumaa Tervisekaitsetalitus	295
Tööturuameti Pärnumaa osakond	300
Eesti Riiklik Autoregistrikeskus	203
Pärnu büroo	203
Sihtasutus Keskkonna- investeringute Keskus	307
Lääne-Eesti Päästikeskus	312

Kaitseliit Pärnumaa malev	316
Lääne maksu- ja tollikeskus Pärnu maksu- ja tolli büroo	318
Lääne Piirivalvepiirkond	320
Pärnu Maa-arhiiv	324
Pärnu Maavalitsus	325
Kohtud	326
Lääne Politseiprefektuuri Pärnu politseiosakond	327

16. Omavalitsused

Pärnumaa Omavalitsuste Liit	330
Omavalitsuste tulud ja kulud	334
Valimised	340
Üldandmed valdade ja linnade kohta	344

Vallad ja linnad

Pärnu linn	346
Are vald	355
Audru vald	360
Halinga vald	364
Häädemeeste vald	369
Kaisma vald	375
Kihnu vald	380
Koonga vald	386
Lavassaare vald	392
Paikuse vald	395
Sindi linn	401
Saarde vald	403
Sauga vald	409
Surju vald	415
Tahkuranna vald	420
Tootsi vald	426
Tori vald	429
Tõstamaa vald	436
Varbla vald	442
Vändra vald (alev)	447
Vändra vald	453

17. Olulisemad Pärnumaa investeringud 2004-2006	457
---	-----

Kallid lugejad!

Pärnumaa inimesed on kõige õnnelikumad ja rahulolevamad Eestis. Nii tahaks öelda juba täna. Ja kindlasti paljud ka seda on. Aga paljud veel mitte. Ja olla kõige õnnelikumad ja rahulolevamad Eestis polegi ju väga kõrge eesmärk kui võrrelda inimeste rahulolu Skandinaavia riikidega. Elik – toodud uus pilt Pärnumaa visioonist aastaks 2027 on vaid vahe-eesmärk. Ent olulisim on just rõhuasetuse muutus – mitte asjad ei ole meie kõige tähtsam eesmärk, vaid inimeste emotsionaalne rahulolu. Palju keerukam ja raskemini mõõdetav – ent mis siis veel.

Teie lugeda Pärnumaa kuuendas aastaraamatus on siiski veel palju juttu asjadest, sest ega asjad ei kao kuhugi. Vahe on vaid selles, et kas inimene on asjade teenistuses või on asjad inimese teenistuses. Juttu on ka kultuurist ja seltsielust, loodusest ja kübeke armastustki. Leidke see vaid üles! Luban, et Pärnumaa järgmises aastaraamatus on rohkem ruumi emotsioonidele ja on ka numbreid inimeste rahulolu ja õnnelikkuse kohta. Selleks et saaksime hinnata oma edasiliikumist seatud eesmärgi suunas.

Õnne ei saa varastada, enesele nõuda, see võib väga omamoodi igaühel olla /P. Rips/.

Olge rõõmsad ja õnnelikud! Igaühel on, mille üle õnnelik olla – võtke vaid vaevaks see leida või seda näha!

Toomas Kivimägi
Pärnu maavanem

Pärnumaa lipp

Pärnu maakonna lipp on valge-roheline.

Lipu laiud on ühelaiused, ülemine laid valge, alumine roheline. Lipu valge lai keskel on maakonna vapi kujutis. Lipu laiuse ja pikkuse suhe on 7:11 ning lipu normaalsuurus on 105x165 cm. Lipu roheline toon on rahvusvahelise PANTONE värvitabeli järgi 355C.

Pärnumaa vapp

Pärnu maakonna vapp on kuldsel kilbil must püstitõusnud karu, kelle silm, kihvad ja küüned on hõbedased ning keel punane. Maakonna lipp ja vapp on registreeritud Riigikantseleis 26.09.1996. a.

Pärnumaa lipu ja vapi ajalugu on käsitletud Tiiu Oja ja Eero Medijaineni raamatus "Eesti vapid ja lipud", Tallinn 1993.

Geograafilised ja looduslikud iseärasused

Pärnu maakond asub Eesti edelaosas, poolkaares ümber Liivi lahe kirdenurga, kus sügavasse mandrisse löikub Pärnu laht. Läänes piirneb maakond Liivi lahe ja selle osa – Pärnu lahega. Loodes on naabrigiks Lääne maakond, põhjas Rapla maakond, kirdes Järva maakond, idas Viljandi maakond ja lõunas Läti Vabariik.

Maakonna äärmuspunktid on:
põhjas – 58°46' pl. Kõnnu küla, Kaisma v.
lõunas – 57°22' pl. Ikla küla, Häädemeeste v.
idas – 25°17' ip. Rae küla, Vändra v.
läänes – 23° 37' ip. Muriste küla, Varbla v.

Pärnumaa keskpunkt asub Pärnu linna kirdeosas, kaubajaamast veidi läände raudteel – 58°23'54'' pl. ja 24°34'11'' ip. Maakonna keskpunkti väljaarvutamisel ei ole arvestatud saari ja laide.

Pärnu linna keskpunkt asub Pärnu jõe kaldal – 58°23'1'' pl. ja 24°31'43'' ip.

Eesti saarelis-mandriine kese asub mõni kilomeeter Vändrast idas Kärü jõe alam-jooksul enne selle suubumist Pärnu jõkke – 58°40' pl. ja 25°05' ip.

Pärnu kaugus suurematest keskustest mööda maanteed on (km):

Tallinn	129	Sankt- Peterburg	459
Tartu	183	Varssavi	895
Riia	189	Berliin	1475
Vilnius	490		

Eesti **suurima maakonna** pindala on 4806,27 km², sellest jääb saarte alla ligi 20 km². Eesti Vabariigi halduses olevast territooriumist hõlmab Pärnumaa 10,6%.

Maakonna territooriumist moodustab mets 54%, soo ja raba 24%, haritav maa 19% ja muu maa (ehitised, rajatised, karjäärid, looduslik rohuma, võsa) 3%.

Pinnamood on tasane, **kõrgeim punkt** asub Saarde vallas: Pati voo, 77 m ümp.

Suurim järv on ravimuda poolest tuntud Ermistu (4,8 km²) Tõstamaa vallas.

Pärnumaal on **177 saart ja laidu**, millest 2 on asustatud: Kihnu – 16,37 km², 630 elanikku; Manija – 1,87 km², 44 elanikku.

Rannajoone pikkus on 242 km.

Maakonda läbib ja Pärnu linnas merre suubuv **Pärnu jõgi** on Eesti pikim.

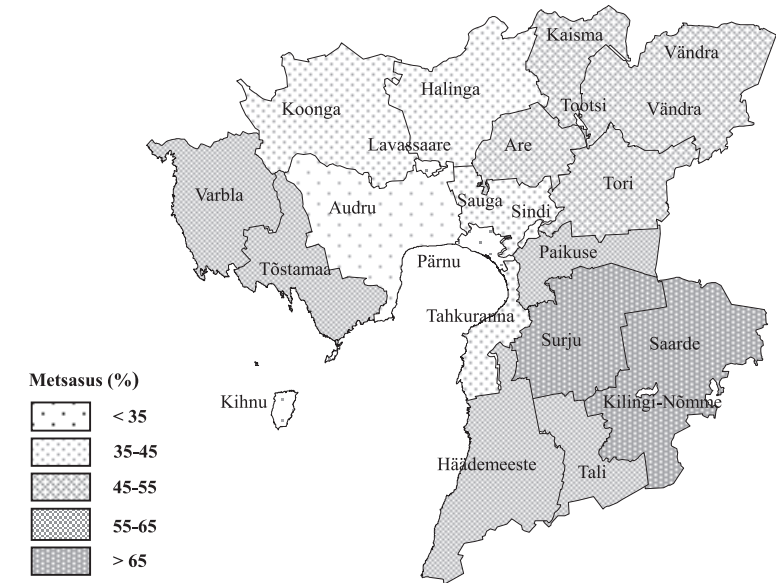
Pärnu lahe rannik on **kliima** poolest Eesti soojemaid piirkondi.

Meteoroloogiliste elementide andmeid Pärnu kohta

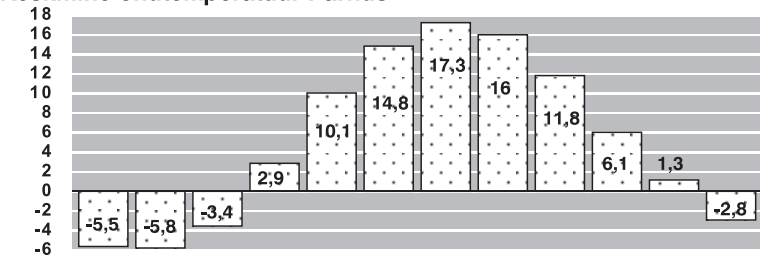
õhut° miinimum	-35°C
õhut° aastakeskmine	5,2°C
veet°	7,6°C
aktiivsete õhut°-de (üle 10°C) summa	1998° (Eesti rekord)
päevi keskmise õhut°-ga üle 10°C	135 päeva (Eesti rekord)
tuule kiirus	5,2 m/s
päikesepaiste kestus	1759 h
sademete hulk	569 mm
öökülmadeta perioodi kestus	164 päeva
püsiva lumikatte kestus	105 päeva
õhut° maksimum	35°C (Eesti rekordikohti)

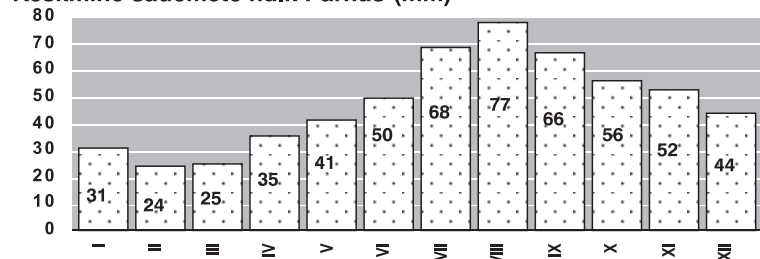
Pärnumaa metsasus omavalitsuste lõikes

Keskmine õhutemperatuur Pärnus

Keskmine sademete hulk Pärnus (mm)

2. Ajalugu ja sündmused

23. veebruar 1918

1917. aasta Vene Veebruarirevolutsiooni tagajärjena saavutatud Eesti autonoomia sai otsese tagasilöögi oktoobris toimunud enamliku riigipöörde näol. 15. novembril (uue kalendri järgi 28. november), kohe pärast Ülevenemaalise Asutava Kogu valimisi (mille käigus näiteks Pärnumaal said enamlased vaid 27% häältest) kuulutas Eestimaa Kubermangu Ajutine Maanõukogu ehk Maapäev ennast kõrgema võimu kandjaks. See alates maikuust mitmes järjus valitud esindusorgan pidi täitma seadusliku võimu vaakumi kuni Eesti Asutava Kogu kokkukutsumiseni.

Revolutsiooniliste soldatite poolt kihutati aga Maapäeva saadikud Toompealt laiali ja Eestimaa Tööliste, Soldatite ja Talupoegade Saadikute Nõukogude Täitevkomitee seiskas ka jaanuaris 1918 välja kuulutatud Eesti Asutava Kogu valimised. Nii olid illusioonid demokraatlikust arengust täielikult purustatud ja enamlike soldatite-madruste najal püsiva diktaadi sai lõpetada vaid nende lüüasaamine sõjas.

Ilmselt jõudis teade Saksa vägede algavast pealetungist Lääne-Eestis Maapäeva Vanematekoguni 18. veebruaril. Samal päeval toimunud koosolekul otsustati esimesel võimalusel välja kuulutada demokraatlik Eesti Vabariik ja asuti koostama Eesti iseseisvuse manifesti lõplikku teksti. Ka järgnevatest koosolekutest võtsid lisaks Vanematekogule osa veel mitmed rahvuslikult meelestatud poliitikuid ja haritlased. Manifesti toimkonda vedas Ajutise Maavalitsuse rahandusosakonna juhataja Juhan Kukk. 20. veebruaril, kui 1. Eesti polgu ülem polkovnik Ernst Pödder saatis Haapsalust Tallinna juba kindlamad luureandmed sakslaste pealetungist, moodustati

Eestimaa Päästmise Komitee, kuhu valiti Konstantin Päts, Jüri Vilms ja Konstantin Konik. Viimane asendas ennast taandanud Juhan Kukke. 21. veebruari hommikul kiitis Maapäeva Vanematekogu esindus manifesti teksti heaks.

Vastloodud Päästekomitee pidi leidma võimaluse Eesti iseseisvuse avalikuks väljakuulutamiseks ja revolutsioonilistest sõduritest ning madrustest küllastunud Tallinnas oli see mõeldamatu. Loogiline tundus manifesti ette lugemine Haapsalus, kus asusid rahvuslike väeosade põhijõud. Juba 20. veebruari koosolekul oli rahvuspoliitikut agronoom August Jürman (al. 1937 Jürima) oma mälestuste järgi öelnud, et kui väljakuulutamine mujal ei õnnestu, tuldagu Pärnusse, kus enamlasi nii väga ei kardeta ja saab manifesti välja kuulutada. K. Päts oligi samas viibinud Maapäeva saadikule Hugo Kuusnerile südamele pannud, et kui manifesti väljakuulutamine Haapsalus ebaõnnestub, tuleks seda teha Pärnus. Sellise teadmisega Kuusner ja Jürman Tallinnast lahkusid ja alles hiljem kuulsid nad, et enamlikest meeleoludest kantud taganevad Vene sõjaväeosad sundisid K. Pätsi, J. Vilmsi jt. juba enne Haapsalut tagasi pöörduma.

21. veebruari hommikul jõudsid Saksa väed Haapsallu ja polkovnik Pödder, kes oli lasknud enamlaste võimuesindajad arreteerida ja Vene sõjaväeosad desarmeerida, võis küll deklareerida Eesti Vabariigi erapooletust Saksa-Vene sõjategevuses ja pidada tulise kõne vabariigi sünnist, kuid iseseisvusmanifesti avalikult välja kuulutamine jäi endiselt päevakorda. Uus katse otsustati teha Tartus, kus paiknes Eesti Tagavarapataljon ja kus enamlaste voli lõppes 21. veebruari õhtuks. Olukorda küll veel teadmata kavatses sinna 22. veebruaril sõita kogu Päästekomitee, kuid pat-

rullide ja teesulgude tõttu osutus Tallinnast lahkumine väga riskantseks. Nii otsustati järgmisel päeval saata Tallinnast manifestide tekstid suurematesse Eesti linnadesse (Tartu, Pärnu, Viljandi Paide, Haapsalu), et püüda Maapäeva saadikute kaudu iseseisvuse ikkagi välja kuulutada.

22. veebruariks olid nii Valka kui Virtsu jõudnud Saksa väeosi kartma lõõnud TSTSN Pärnu täitevkomitee liikmed ja punakaartlased juba Tallinna põgenenud ja hommikul oli võimu Pärnus üle võtnud 2. Eesti polgu 3. (Pärnu) pataljoni komandör staabikapten Feliks-Johannes Tannebaum. Õhtul toimus "Endla" seltsimaja rahvakoosolek, kus A. Jürman avaldas demokraatliku Eesti Vabariigi välja kuulutamise kava ja selle neutraliteedi käimasolevas sõjas. Kogunenud võtsid vastu koguni resolutsiooni, et toetavad uut vabariiki ja enamliku valitsusvõimu kukkumine on Pärnus toimunud rahva tahtel.

Alles laupäeva 23. veebruari pealelõunal jõudis H. Kuusneri koju Eestimaa Maapäeva Vanematekogu asjadevalitseja Jaan Soop, kes tõi kaasa Päästekomitee korralduse manifest Eestimaa rahvale siin maha hüüda. Rongiga läbi Viljandi Pärnusse sõites oli tal õnnestunud Balti jaamas läbiotsimisest hoolimata kaasa tuua kaks eksemplari Iseseisvusmanifesti teksti ja nüüd tuli leida võimalus neid trükkida. "Pärnu Postimehe" toimetajal Jaan Järvel õnnestus nõuse saada hiljuti trükikoja omandanud Aleksander Jürvetson ja juba pealelõunal toimetati esimesed eksemplariid tänavatele. Trükkimine kestnud hommikuni ja üldse olla paljundatud 10 000 eksemplari.

23. veebruari õhtul kell seitse tuli aktiiv kokku Pärnu eestluse ühes kantsis, kapten August Kleini ärihoones Rütli ja Ringi tänava nurgal. Seal asusid ka "Pärnu Postimehe" toimetuse ruumid, kuid seekord koguneti Jaan Karu raamatupoos. Arutati täpsemat tegevuskava, kuigi juba levitati

linnas teadet, et kell 8 toimub "Endla" seltsimaja ees vabariigi väljakuulutamine. Manifesti ettelugejaks pidi olema üks Maapäeva saadik. Nagu teada, esindasid Pärnumaad 1. juulil 1917 kokku tulnud Maapäevas neli saadikut (J. Lasn, H. Roos, C. Arro, J. Januson) ja alles septembris valimised läbi viinud Pärnu linna ainsa saadikuna advokaat H. Kuusner. Viimane oli juba 20. veebruaril Tallinnas Päästekomitee esimehelt Konstantin Pätsilt väljakuulutamiseks suulised volitused saanud ja sellega oli asi tegelikult otsustatud.

Imposantse seltsimaja rõdul süüdati sümbolised tõrvikud ja sajakonna eesti sõduri julgustusel ning põhiliselt Ülejõelt, teistest eeslinnadest ja kaugemaltni kohale tulnud rahvahulga ees luges Hugo Kuusner ette "Manifesti Eestimaa rahvastele". Selle lõpetuseks tulistasid sõdurid saluudi ja puhkes ovatsioon, hüüti tervitusi ja loobiti mütse õhku. Vallandus spontaanne sülelemine ja leppimine, ühes koos lauldi "Mu Isamaad" ja seltsimaja lipumasti heisati Ülejõe kaluriseltsi "Jahta" mõnekümneliikmelise esinduse poolt lisaks seltsi lipule kaasa toodud sini-must-valge. See jäi kinni poolde vardasse, kuigi "Endla" lavameister ja aktivist Aleksei Rodionov, üliõpilane Oskar Kask ja mitmed teised seda lõpuni heisata püüdsid. Osalejate mällu sööbisid aga eelkõige ülev meeleolu ja selges külmas taevas siravad tähed. Manifesti lugemist kuulanud inimestele olid sinimust-valgeid lindikesi jaganud tosin Pärnu Tütarlaste Gümnaasiumi 6. ja 7. klassi õpilast, kes ennast järgmisel päeval ka dekoreerituna grupipildile jäädvustasid.

Pühapäeva, 24. veebruari, hommikul luges eesti Elisabeti kogudusele Iseseisvusmanifesti ette ka pastor Ferdinand Alexander Hasselblatt ja seda tehti veel Tori kirikus. J. Järve ja samuti manifesti ettelugemist assisteerinud O. Kase eestvõttel korraldati samal päeval Pärnus ka vabariigi esimene relvajõudude ja seltside rongkäik.

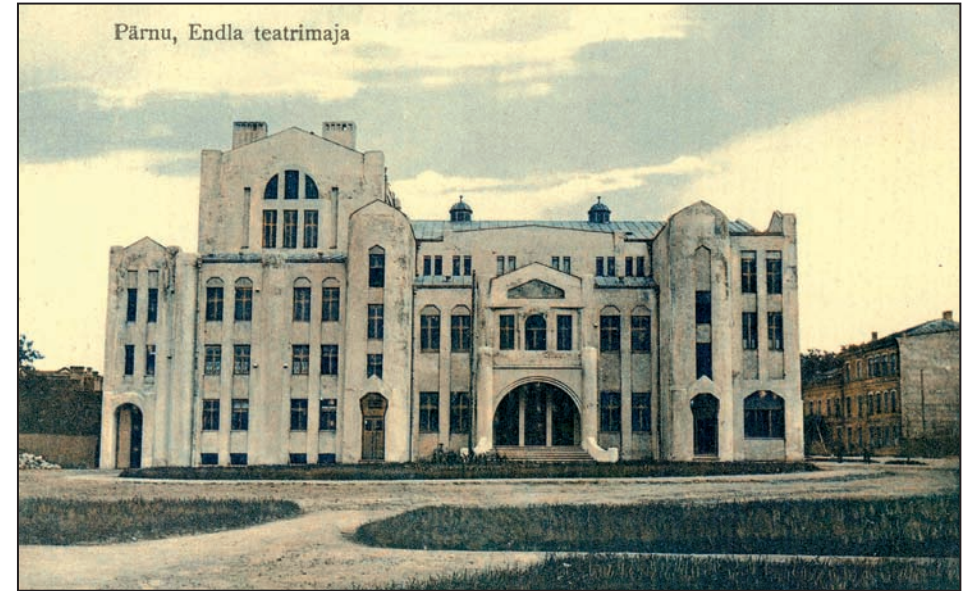

Kell 11.30 kogunes “Endla” seltsimaja taha Esplanaadi (Glab) platsile sinelites ja sini-must-valgete lintidega 2. Eesti polgu 3. pataljon. Kohale oli tulnud ka enneolematu rahvahulk, “Endla” rõdult peeti kõnesid ja lipumasti heisati suur trikoloor. Demonstratsioon liikus raekoja juurde, kus veel kõnlesid Maapäeva vanim saadik Juhan Lasn ja linnapea abi Jaan Timusk. Seal koostati vabariigi väljakuulutamise akt ja sõjaväosa marssis piki Rüütli tänavat tagasi Esplanaadi platsile.

Pärnus trükitud manifesti luges 24. veebruari pealelõunal rahvale ette Viljandi linnapea ja samal päeval sai võimalikuks võimu haaramine ka Tallinnas – hommikul olid nõukogude tegelased ja sõjaväelased laevadele asunud, et täita korraldust Eesti Saksa vägedele loovutada. Veel eelmisel päeval sisse viidud eriolukord tühistus iseenesest ja aktiivselt hakkasid tegustema eesti poliitikud ja sõjaväelased, kelle peakorteriks kujunes Riigipanga maja. Hoonesse, kus algas rahvamiilitsa formeerimine, asus pealelõunal ka Päästekomitee. Toompeal ja Reaalkoolis ning mitmel pool mujal toimusid samuti relvaüksuste

moodustamised. Hoolimata sellest, et Iseisvusmanifesti sisu sai ilmselt kiiresti avalikuks ja kinnitamata andmetel olevat Tallinna komandandiks määratud leitnant Konrad Rotschild teksti ka Riigipanga trepilt samal päeval ette lugenud, sai manifesti mahahüüdmine Tallinnas teoks alles esmaspäeval, 25. veebruaril. Peale asjakohaseid manifesti ettelugemisega jumalateenistusi kell 9 Jaani ja Kaarli kirikutes ning aktusi koolides toimus lõuna paiku 3. Eesti polgu paraad. Seda Reaalkooli trepilt vastu võtnud Päästekomitee esimees K. Päts luges taas kord ette Iseisvusmanifesti. Samal päeval tehti seda ka Paides teksti levitati lendlehtedena Narvas. 25. veebruari hommikul jõudsid Saksa väed Pärnusse ja peale lõunat juba Tallinna.

Nii kuulutati Eesti Vabariik välja 23. veebruaril Pärnus ja selle seaduslikud võimuorganid asusid tegevusse 24. veebruaril Tallinnas. Pärast saksa okupatsiooni hakati Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva tähistama 24. veebruaril, mis polnud ilmselt seotud manifesti ettelugemisega, vaid Päästekomitee avalikult tegevusse asumise ja esimes-te päevakäskude päevaga.

Endla teater 20. sajandi alguses (Pärnu Muuseumi kogu).

Vaade Endla rõdult demonstratsioonile, 24. veebruaril 1918. a (Priit Rööpi erakogu).

Sündmusi 2004. aastal**JAANUAR**

- 5.01 Politseipeadirektor Robert Antropov, Lääne politseiprefekt Kalle Laanet ja Pärnu maavanema kt Toomas Kivimägi avasid Lääne Politseiprefektuuri üheaegselt kolme tikuga prefektuuri juhtkonnaruumi kaminat süüdates.
- 7.01 Pärnakad on saanud kasutada tasuta lugemisteenusust 95 aastat, 7. jaanuaril 1909. a avati esimene avalik lugemistuba.
- 10.01 Pärnu Postimees kirjutas, et esimesena Eestis hakkab Lääne politseiprefektuur narkojoovet tuvastama testriga, mis teeb joobe kindlaks 15 minutiga.
- 12.01 Pärnu IN Graafika festivalil avati seitse näitust.
- 14.01 Eesti turnee käigus jõudis Pärnusse maailmakuulus BBC Singers, Briti ainus professionaalne kammerkoor.
- 18.01 Häädemeeste alevikus avati Rootsi sõpruskommuni abiga noortemaja.
- 20.01 Pärnut külastas majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atonen; kirjutati alla koostööleping Pärnu Maavalitsuse ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esinduse vahel.
- 22.01 Eesti Gaas sõlmis Pärnu linnavalitsusega lepingu, mis võimaldab pärnakatel 2006. aasta sügisest üle minna gaasiküttele.
- 23.01 Pärnu politseiosakonnas avati spetsiaalselt alaealiste ülekuulamiseks mõeldud sisustatud tuba.
- 31.01 Jana Tringi Erakooli eestvõttel toimus Pärnu kontserdimajas üleriigiline laulupäev "Isamaa ja emakeel".

VEEBRUAR

- Sindi muuseumi sajandivanune maja on 4 kuuga läbi teinud uuenduskuuri ja avab ukсед taas veebruari esimesel nädalal.
- 1.02 Avati Endla teatrigaleriis moefotode näitus "Kui vana on vana", mis tutvustas kodumaise rõivadisaini ja tootmise elujõulisust.
- Toris Eesti sõjameeste mälestuskirikus avati Vabadussõja legendaarse kangelase Julius Kuperjanovi 85. surma-aastapäeva tähistamiseks tema büst.
- 2.02 Uue kunsti muuseumis "Jazzkaar" kevadhooaja avakontsert.
- 5.02 Reisilaeval "Romantika" toimunud rahvusvahelisel karaokevõistlusel Finbaltic võitis naislauljate hulgas pärnakas Kairi Kesklaas, tema kaksikõde Katrin Kesklaas pälvis pressi lemmiku tiitli.
- 6.02 Aare Laanemetsa sünni-aastapäev, selle puhul mängitakse mälestusetenduseks Endlas koguperelugu "Kilk koldel".
- Rolling Estonians külastas Tõstamaa keskkooli.
- Linnaleht kirjutas, et esimesena Eesti linnadest paigutati Pärnus kõigisse linnaliinibussidesse digitaalsed peatuste teadustamise seadmed.
- 7.02 Eesti rahvas valis oma Euroalaulu, milleks sai Neiokõsõ "Tii".
- 8.02 Pärnu Kontserdimajas heategevuskontsert "Valgust üle

- varjude" – kontserdi tulu eest korraldatakse suvel töö- ja puhkelaager lastele, kes on haiguse tõttu kaotanud ema või isa.
- 11.02 Esimest aastapäeva tähistas Pärnumaa Kutsehariduskeskus, kuhu sisenejaid võtavad vastu uhiuue logoga sildid.
- 13.02 Kabareega hoo sisse saanud tudengite talvepäevad veeresid Pärnus pidurdamatult 3 päeva. Sõbrapäeva eel valis Pärnu rahvas Pärnu Kõige Suuremaks Sõbraks kergejõustikutreeneri Ando Palginõmme.
- 14.02 Pärnumaa suurperede lapsed koos isside-urmedega maiustasid maavalitsuse saalis toridiga ja plaksutasid peod punaseks Riigikogu liikme Elle Kulli teate peale, et riik kingib neile sünnipäevaks raha.
- Pärnu uues tennisehallis toimub Eesti aeroobikafestivali kolmas, Lääne-Eesti etapp.
- 18.02 Teatris Endla autasustati Pärnumaa tublimateid doonoreid.
- 19.02 Valitsus otsustas liita Paikusel asuva politseikooli Sisekaitseakadeemia politseikolledžiga, kool ühineb Sisekaitseakadeemiaga 1. septembriks.
- 20.02 Tammsaare puiesteel avas pidulikult ukсед tennisehall, mille sarnast pole kogu Baltikumis.
- Politseipeadirektor Robert Antropov allkirjastas Pärnumaa politseiasutustega tulemuslepingud, mille alusel hakkavad asutused töötama ja politseinikud saama tulemuspalka.
- Pärnu LV kinnitas 2003. aasta kultuuri aastapremia suurusks 25 000 ja otsustas selle anda Toomas Vollile.
- 23.02 Pärnu maakonna ja Pärnu linna vapimärgid anti üle pidulikult tseremoonial Ammende Villas. Maakonna vapimärk: Heiki Mägi, Ardo Keskküla, Mati Karmin, Vello Kutsar. Linna vapimärk: Bruno Sõmeri, Olaf Esna, Vello Paluoja, Raumo Rauhala, Inger Anderson Sjöstedt.
- Linnapea ja maavanem asetasid pärja K. Pätsi ausamba jalamile.
- 24.02 Eesti Vabariigi sünnipäeva puhul toimus Pärnu keskväljakul pidulik lipu heiskamine ja ning uute skautide ja gaidide vastuvõtmine, Eliisabeti kirikus pidupäeva jumalateenistus, Alevi kalmistul Vabadussõja ausamba jalamile pärja asetamine.
- Kontserdimajas Pärnumaa VII noorte festival.
- 26.02 Avapidu pidas Baltikumi suurim veekeskus Tervise Paradiis.
- 27.02 Pärnu Ülejõe Gümnaasiumis toimus Pärnumaa poistelauluvõistlus, kus solistid ja ansamblid osalesid juba neljandat korda.
- 28.02 Pärnu Kontserdimaja saalis istus 1058 kuulajat, mis on maja aasta ja kolme kuu pikkuse tegetsemisaja rekord. Esinesid Hanna-Liina Võsa, Mart Sander.

MÄRTS

- 11.03 Kontserdimajas esines keelpillikvartett Cuarteto Latinoamericano, mida muusikateadlased peavad üheks kaasaja olulisemaks Ladina-Ameerika süvamuusika tõlgendajaks.
- 3.03 Pärnust pärit vaimupuudega kunstnik Aivar Kurvits avas Stockholmi Donoso galeriis maalide näituse.

5.03	Literaata ja laulja Toomas Kuter Pärnust pälvis Georg Otsa järel teise eestlasena Venemaa rahufondi aumedali.		tiste uste päev, mil sai tutvuda erialade, õppekorralduse ja koolieluga.
8.03	Peaminister Juhan Parts pikendas Pärnu maavanema kohusetäitja Toomas Kivimägi ametisolekut kolme kuu võrra või kuni maavanema ametisse nimetamiseni.		Pärnu haigla esitles esimest valminud näidispatlatit uues majas. Pärnu Leinaparki küüditatute mälestuskivi juurde kogunes mälestusmiitingule sadakond inimest, keda rohkem kui poole sajad eest toimunud represseerimine isiklikult oli puudutanud.
9.03	600 pere- ja eriarsti kõikjalt Eestist kogunesid Pärnu Kontserdimajja konverentsile.	26.03	Pärnu raekojas toimus kontsert, kus anti üle Pärnu kultuuri aastapremia koorijuhile ja laulupeadagoogile Toomas Vollile.
12.03	Raadio 2 avas veekeskuses Tervise Paradiis rannahooaja, andes kogu päeva basseinide äärest eetrisse intervjuusid ja eetrimänge.	27.03	Toimus teatris Endla gümnaasistide kevadball.
13.03	Pärnu esikaunitariks valiti Koidula kooli abiturient ja kuldmedalikandidaat Maarja Lilleste.	29.03	Eesti sai ametlikult maailma võimsaima sõjalise organisatsiooni NATO liikmeks.
14.03	Toimus Pärnumaa koolinoorte konkurss "Koolimood 2004".	30.03	TÜ Pärnu kolledžis avati näitus, kus eksponeeritakse 16 kergejõustikuhalli arhitektuurikonkursile laekunud tööd, võitjateks noored Tallinna arhitektid Ralf Lõoke ja Karli Luik.
16.-17.03	Pärnumaa Omavalitsuste Liidu arengupäevad.		Toimus Pärnu Kontserdimajas Pärnumaa kutsehariduskeskuse heategevus-kevadpidu, mis toetas Pärnu Toimetulekukooli; Sindi lasteaial täitus 110 aastaringi, sel puhul tänavad mudilased kõiki, kes on Eesti vanima lasteaia käekäigu eest hea seisnud.
18.03	Algas laste ja noorte muusikafestival "Muusikamoos".		
19.03	Pärnu peatänavat kaunistavad tuhat õitsvat tulpi.	31.03	
20.03	Põhikooli- ja gümnaasiumi lõpetajatele edasiõppimisvõimalusi tutvustav Pärnumaa noorte informess Pärnu Kontserdimajas. Toimus esimene kontsert Tervise Paradiisis, kus orkester mängis otse mullivanni serval ja solist oli põlvini basseinis.		
23.03	Ascar andis Pärnu kettaheitja Gerd Kanterile aastaks kasutada sõiduauto Opel Omega.		
	USA pataljon avas Bagdadis hukkunud Eesti kaitsevaelase nooremseersant Andres Nuia-mäe nimelise spordisaali.		
25.03	Toimus TÜ Pärnu kolledžis lah-		
		APRILL	
		1.04	Academia Grata kunstitudengid, õppejõud tähistasid kolimise lõpetamist ja uues majas esimese näituse avamist.
		3.04	Pärnu lauluduett Ester ja Johannes Noormägi tähistas Café Grandis oma lavajuubelit kontserdiga "Nelikümmend helisevat aastat".

6.04	Žürii avas Pärnu marsi konkursile püüdleval tööd. AS Qualitex sai keskkonnajuh-timissüsteemi ja kvaliteedijuhti-missüsteemi sertifitseerimisdokumendid.		uksed Noortekeskus, kus noortel on võimalik kokku tulla ja aega veeta.
	Audrus elav harrastusluuletaja Aino Kungla korraldas Audru muuseumis kinnise tänuõhtu, temalt ilmus kogu "Lihtsalt lihtsatele inimestele".	3.-6.05	Rahvusvahelised muusikapäevad Pärnu-Jaagupis;
	Pärnu pereabikeskuse töötajad ja elanikud avasid lindilõikamisega ja muinasjutuga "Tantsivad printsessid" keskuse uued ruumid Tralli lasteaias.	3.05-4.05	Toimus kahepäevaline lastekaitse konverents "Pärnumaa lapse heaks" hotellis Strand.
7.04	Kaks Pärnu koori tähistasid Kuninga tänava põhikooli aulas kontserdiga muusikaõpetaja ja dirigendi Tiitu Künnapase 40. aasta tööjuubelit.	4.05	Paitec Elektroonika uue tehasehoone avamine Reldoris.
	Carl Robert Jakobsoni talumuuseum Kurgjal annab hea ülevaate Eesti ärkamisaja suurkuju elust ja tegevusest. ESS Pärnu Falck võrkpallimeeskond tuli viiendat aastat järjest Eesti meistriks.	5.05	EMHI andmetel oli Eestimaa soojem paik Pärnu, kus oli õhustooja 26,9 kraadi.
14.04	Pärnut külastasid Uus-Meremaa parlamendi delegatsiooni liikmed. Segakoor Noorus tervitas Pärnu Keskväljakul lipu alla kogunenud rahvast kolme lauluga ja valmistus Saksamaale tiiru peale tegema.	11.05	Arnold Rüütel sõitis külla Tootsi koolipoisile Andres Rosmele, kes koolitunnis presidendile kül-lakutse kirjutas.
	Pärnu linnapea ja Sindi linnapea kirjutasid alla kahe linna ühise veevärgi raamlepingule.	12.05	Tunnistati mulluse majandusaasta Pärnumaa edukaimaks ettevõtteks AS Eston Ehitus, järgnesid AS Wendre ja ASB Greenworld Eesti OÜ.
20.04	Pärnu Kontserdimaja taga algas "Tsirkuse tuur 2004".	13.05	Uksed avas külastajatele Pärnu suurim kaubanduskeskus Kaubamajakas.
26.04	Auhinnakomisjoni otsusega võitis Johann Voldemar Jannseni kunsti-preemia Bruno Sõmeri.		Kalevi staadionil toimusid Eesti noorte tuletõrjespordi olümpiamängud.
		14.05	Kurgja talu pidas muuseumipäeva.
		15.05	Avati Pärnu supelhooaeg.
		16.05	Austati Koidula muuseumi aiapeol tänavusi Jannseni auhinna laureaate, kunstnik Bruno Sõmerit ja literaat Sven Kivisildnikku.
		18.05	Lõppesid Ranna haruraamatukogu eksirännakud ja kogu alustas tegevust Mai keskuses kunagi tema tarvis valminud ruumides.
		19.05	Pärnu hotellis Strand lõppeva kooliaasta olümpiaadidel ja konkurssidel võidutsenud koolinoorte tunnustamine noore teaduri märgiga.
MAI			
1.05	Eesti liitus Euroopa Liiduga; Pärnus Kuninga tänaval avas	20.05	Rannahotell tähistas oma 10. juubelit.

22.-23.05	Teist korda Pärnus festival "Pärnu väike folk".		Päevaleht kirjutas, et Pärnu laulupoiss Martti Laas võitis Soomes 14. rahvusvahelise Salo lastelaulufestivali.
25.05-3.06	Pärnumaa Kodukaunistamise maakondlik toimikond vaatas üle konkursile "Kaunis kodu" esitatud 69 objekti.	8.06	Avati pidulikult Sindi pumba- jaam ja uus torustik, avamisel oli keskkonnaminister Villu Reiljan.
24.05	Raadio Pärnu 4. sünnipäev.		
27.-29.05	Maavanem võõrustas Eestis resideeruvaid suursaadikuid nende külaskäigul Pärnumaale.	11.-12.06	Pärnu Hansapäevad 2004 töid linna käsitöömeistrite müügiletidega ning osa sai võtta kesk-aegsetest lõbustustest.
29.05	Toimus TÜ Pärnu Kolledžis noortefoorum "Harituks Euroopas".	12.06	Toimus Raeküla staadionil rahvusvaheline koertenäitus.
	Pärnus tähistati Eesti lipu 120. aastapäeva.		Kuldne Trio tähistas oma 30. juubelit estraadikavaga Vallikäärus.
	Rahvaralli Pärnu Suvi 2004 algas kontserdimaja kõrvalt parkimisplatsilt.	12.-13.06	Toimus Eesti 5. kantritantsufestival, mis päädis Rüütli tänaval Eesti pikima <i>line</i> -tantus rivi – 892 inimest – ühistantsuga.
JUUNI			
1.06	Lastekaitsepäeva puhul toimus Pipi spordipäev, mis algas uhke rongkäiguga.	15.06	Pärnu aasta naise tiitli kandjaks valiti <i>line</i> -tantsu maailmameister ja kantritantsufestivali korraldaja Kaie Seger.
2.06	Pärnu Linnavalistus avas esinduslikud lisaruumid Nikolai 8 kodanikumajas põhjalikult renoveeritud esimesel korrusel.	16.06	Avas ukсед vanim arhitektuurimälestis Pärnus – Punane torn, mille esimesel korrusel asub kunsti- ja suveniiriäri, teisel korrusel näitusesaal.
3.06	Pärnu LV kutsus huvihariduse parimad õpilased vastuvõtule taastusravikeskuse Sõprus aeda.	18.06	Maavalitsuses autasustati konkursi "Kaunis kodu" võitjaid.
4.06	Tähistati esimest aastat riikliku tähtpäevana Eesti lipu päeva.	18.-23.06	Pidustused "Tere Pärnu suvi".
	Avas ukсед teist suve Kuursaal Tallinn.	27.06	Algas Pärnu V koorifestival Rüütli platsilt ja lõppes tantsutralliga Vallikäärus aasal.
5.06	Avati Pärnu uue kunsti muuseumis 11. rahvusvaheline aktinäitus MEES ja NAINÉ.	27.06-18.07	Toimus Pärnus David Oistrahhi festival erinevate põnevate kontsetidega; festivali raames toimus ka maestro Neeme Järvi dirigentide meistrkursus.
6.06	Keskkonnasõbralikkuse olulise sümbolina ja supelranna kvaliteedimärgina anti Pärnule õigus heisata taas rannas sinilipp.		
8.06	Pärnu Postimees kirjutas, et Pärnu Altiuse kergejõustikuklubi kasvandik Gerd Kanter võitis Sevilla õhumiitingul kettaheite uue Eesti rekordi 68.50ga; Eesti		
		JUULI	
		2. - 31.07	Pärnu muuseumis näitus Ahaa pakkus avastamist ja närviködi, eriteemaks Euroopa ajalugu.
		3.07	Pärnu Ühisgümnaasiumis toi-

musid mälumängu maailma-meistrivõistlused, mis samaaegselt toimusid ka Belgias, Hollandis, Malaisias, Indias ja Inglismaal.

Toimus kolmas Raimond Valgre laulude festival "Kummardus Valgrele", esimest korda andsid festivali korraldajad ja Rotary klubi välja mälestuskoopia Raimond Valgre skulptuurist inimesele, kes on andnud suure panuse helilooja loomingu alalhoidmiseks, selle au sai Mart Sander.

Alustas Vanalinna põhikoolis oma programmiga XVIII Pärnu dokumentaal- ja antropoloogia-filmifestival, mille raames toimus sel suvel esimest korda nii filmi- kui muusikakoolitus; Pärnut külastas vene muusika üks suurkujusid, helilooja Aleksander Knaifel, Eliisabeti kirikus oli tema autoriõhtu.

Õhtul anti kätte Pärnu 18. filmifestivali auhinnad, *grand prix* i pälvisid rootsi filmitegijad Johan Palmgren ja Asa Blanch oma filmi eest Ebba ja Torgny ehk Armastuse imelised teed, improvisatsioonikonkursil viisil "What a wonderful world" võitis läti jazzlaulik Intars Busulis.

Õöl vastu 11. juulit valiti ööklubis Mirage 9. korda *showgirl* i, kelleks sai Koidula gümnaasiumi abiturient Kristiina Rein.

14.07 Muuseumis avati keskaegsete arheoloogiliste leidude näitus "Inimesed, puunõud ja märgid"; samas saab vaadata, kuidas tünderseppade pühakute säilmetest vett immitseb.

15.07 Esietendus Vallikäärus teater Endla suvelavastus "Pidžaama kuuele".

16.-17.07 Pärnu Jahtklubis toimus veefestival "Watergate", mille raames külastas Pärnu sadamat saja-aastane Rootsi puupurjekas Anne-Moni.

Oli rahvarohke suvine nädalavahetus Pärnus: veefestivali külastas ligi 15 000 inimest, rannamõnude nautlejaid oli pühapäeval ligi 30 000. Rahvast jätkus ka gildipäevadele Rüütli tänaval

22.07 Algas festival Klaaspärlimäng võimsa löökpillimuusikaga Rüütli tänaval, festivali raames kõlas Pärnus veel seitse võrratut kontserti.

23.07 Kurgjal autasustati C. R. Jakobsoni nimelise konkursi võitjaid: populaarsemaks põllumeheks nimetati OÜ Väandra agronoom Jaan Toobal, aasta teokaima haridustegelase nimetuse pälvis Elli Terast Tõstamaalt, aasta ettevõtlikema inimese nimetuse sai OÜ Halinga ja OÜ Agroland Sydi tegevjuht Raul Peetson; Pärnu Postimehe preemia sai Jaanus Põldmaa kui õige talupoeg.

Eliisabeti kiriku kontserdil esitleti kiriku kolmveerand sajandit vana oreli esimesi helijäädvustusi.

24.-25.07 Pärnu rahvaarv kahekordistus nädalavahetusel: palavad päikeselised ilmad ja lennuväljal toimunud kiirendusvõistlus Rock Race 2004 töid hulgaliselt rahvast suvepealinna

29.07-1.08 Toimus Pärnus kolmas rahvusvaheline Suupillifestival.

AUGUST

1.08 Pärnu suupillifestivali lõppkontserdil Ranna kõlakojas anti esimest korda konkursi peaauid

	Eesti suupillimängija Karl Madi- disele, varasematel aastatel on peaaühind reisinud Hollandisse ja Inglismaale.	25.08 26.08	Avati Surju võimla. Endla teatris Pärnu pedagoogi- de plenaaristung; ukсед avas Pärnu esimene laste mängu- maa, mis asub kunagises tee- nindumajas Jalaka 10.
4.08	Ehitaja andis Pärnu linnavalitsu- sele üle Pärnu esimese kunst- muruga kaetud täismõõtmises jalgpalliväljaku Pärnu Ühisgüm- naasiumi staadionil.	27.08	Pärnu linnapea ja Mainori kõrg- kooli Pärnu õppekeskuse juha- taja Ilme Ree avasid kooli uued ruumid aadressil Rütli 2.
5.08	Pärnu Issandamuutmise kirik alus- tas neli päeva kestvate pidustuste- ga, kiriku ja koguduse pühitsemise sajanda aastapäeva puhul.		Pärnu Ühisgümnaasiumi kunst- muruga palliplatsil tegid avalöö- gi jalgpallurid.
12.08	Eesti Noorteühenduste Liit kor- raldas Pärnu rannapargis suure noorteürituse Noortepäev 2004. Sotka avas Papiniidus kolman- da mööblikaubamaja Eestis.		Tõstamaal avati vallapäevad, mis keskendusid mõisale, mil- le 200 aastat tagasi ehitatud häärberis olid lõppenud uuen- dustööd ja õpilased alustasid õppetööd ühes maakonna esin- duslikumas hoones.
14.08	Kristjan Palusalu mälestuskivi juures Varblas said kokku Eesti maadlusliidu veteranid, et mee- nutada 68 aastat tagasi Berliini olümpiamängudel topeltkulla toonud meest.		Kilingi-Nõmme tuletõrje pidas oma 110. aastapäeva ja haaras piduliste seltskonda punase kuke taltsutajad kogu maakonnast.
18.08	Pärnu Kontserdimajas esines omal ajal Siberi imelapseks kut- sutu, Vadim Repin, 1708. aastal valmistatud Stradivariuse viiu- lil koos Euroopa Liidu Noorte Sümfooniaorkestriga.	28.08 30.08	Pärnu rannas oli suvelõpupidu, langetati suvepealinna lipp. Ateena olümpiamängudel sa- abusid koju Pärnusse hõbemedali võitnud Jüri Jaanson, paarisauer- lisel kahepaadil neljandaks tulnud Tõnu Endrekson, paarisauerlisel neljapaadi koosseisus üheksan- da koha saavutanud Andrei Jäm- sa ja Oleg Vinogradov.
19.08	Toimus kolmandat aastat pääs- te- ja korrakaitseteenistuste kor- raldatud perepäev "Vaprad ja tugevad suvepealinnas".	31.08	Avati Viira kooli õpilaskodu, mille linti käisid läbi lõikamas riigikogu esimees Ene Ergma, maavane- ma kohusetäitja Toomas Kivimägi ja Tori vallavanem Enda Link.
21.08	Tutvustati Kihnu koolimajas uut teise klassi õpilastele koostatud "Kihnu lugõmikku".		
24.08	Toimus Soome elektroonika- kontserni Efore Pärnu tehase avamine.		
	SEPTEMBER		
	1.09	Pärnakaid leiva ja saiaga varus- tav Cibus vahetas nime, see on suuromaniku Tartu aktsiaseltsi	

	Pere Leib Pärnu tootmisüksus.		tantin Tabanakovi näitusega fotogalerii, kus on ühtlasi raami- töökoda ja kõige suureformaadi- lisem fotoprinter Pärnus.
6.09	Süttis Tihemetsa vanurite hoolde- kodu, kus hukkus üks inimene.		
8.09	TÜ Pärnu Kolledži ees avati do- lomiidist skulptuur "Päikesekell", mis sümboliseerib ülikooli Pär- nusse asumise 305. aastapäe- va, kuju loomist toetasid eraisi- tud ja firmad.	14.-15.10	Toimus Pärnu Juhtimiskonverents "Tegutsemine ja ebaÕNNestumi- ne" Pärnu Kontsedimajas.
10.09	Pärnumaa kutsehariduskeskus korraldas Rütli platsil Põhja- Osseetias Beslani pantvangi- draamas nädal tagasi hukkunud õpilaste ja õpetajate mälestus- miitingu.	23.10	Häädemeeste Keskkool tähistas oma 150. aastapäeva ja Sauga kool 75. aastapäeva.
14.09	Sindi Gümnaasium avas oma uueendatud spordisaali.		
24.09	Kuninga tänava põhikoolis koh- tus õpilastega õiguskantsler Al- lar Jõks, kes Lasteparlamendi poolt valiti kõige lastesõbraliku- maks Eesti poliitikuks.		
30.09	Tahkuranna valla Uulu kultuuri- ja spordikeskuse teisel korrusel avati suure pidulikkusega laste- aed, kus on ruumi 36 mudilasele ja tööd 8 inimesele.		
	OKTOOBER		
1.10	Pärnu raekojas algava rah- vusvahelisele muusikapäevale pühendatud kontserdi järel and- sid linnajuhid dirigendile ja koor- meistrile Ave Sopile üle Pärnu tä- navuaastase muusikaauhinna.	7.11	Raeküla mändide all toimunud 32. kadrijoosul võitis meeste arvestuses Siim Emajõe, nais- test võidutses Marge Nõmm.
2.10	Nooruse majas avati pidulikult Pärnu esimene iseseisvusaeg- ne rahvaülikool, mis pakub täis- kasvanuile võimalust omandada huviharidust ligi 50 kursusel.	15.11	Ehitusfirma FKSM, Riigi Kin- nisvara AS ja SA Pärnu Haigla esindajad kirjutasid pidulikult alla haiglahoone üleandmise- vastuvõtmise aktile.
13.10	Pärnu Pilter avas tšetšeeni rah- vusest Pärnu fotograafi Kons-	24.11	Eesti Evangeelne Luterlik Ki- rik valis peapiiskopiks Pärnu praosti Andres Põderi.
		26.11	Pärnu hambapoliikliinik sai kümneaastaseks. Ateena olümpiamängudel meeste sõudmise ühepaadil hõ- bemedali võitnud pärnakas Jüri Jaanson võttis Tallinnas Must- peade majas vastu Aasta Koda- niku tiitli.
		26.11	Toimus laulukonkursi "Sügisulg 2" finaalkontsert Kontserdimajas.
		27.11	Esietendus kaks uuslavastust teatris Endla: Kүүnis tragiko- möödia "Vee mälu" ja suures saalis draama "Diileri valik".
		28.11	Pärnu Kontserdimaja tähis- tas oma teist aastapäeva Felix Mendelsson-Bartholdy orato- oriumiga "Paulus".

DETSEMBER

- 1.12 Pärnu politseil sai uues juhi, kelleks sai ülemkomissar Tarmo Kohv.
Emakeelne ülikool pidas oma 85. aastapäeva: toimus tõrvikutega rongkäik, TÜ Pärnu kolledžis andis maavanem Toomas Kivimägi üle 2004. a. parimate üliõpilastööde auhinnad.
- 2.12 Bussifirma AS Pärnu ATP omandas ainuosalusel teises kohalikus bussiettevõttes, OÜs Skorpion P. J.
- 3.12 Hansapanga suurte perede toetuskonkursile "Terve ja tugev Eesti pere", pälvisid 15 000 kroonise preemia Pärnumaalt perekond Jürgensid Paikuselt ja perekond Silland Väandrast; Hansapank ja Pärnu Maavalitsus korraldasid vastuvõtu suurpereltele, kes pääsesid konkursi lõppvoor.
- 7.12 Ungari suursaadik hr Laszlo Nikics külastas Pärnumaad ja kohtus maavanem Toomas Kivimäliga.
Käivitati Pärnu linnasüdames kolm videokaamerat, et tagada senisest parem kord ja turvalisem elukeskkond.
- 8.12 Teatris Endla tähistati Rahvusvahelist Puuetega Inimeste Päeva.
- 11.-12.12 toimus neljas jõuluvanade ülemaailmne konverents.
- 18.12 Esietendus Vallikäärus Endla teatri vabaõhuetendus "Pööripäevapäike", näidendi kirjutas Kivisildnik ja lavastas Raivo Trass.
- 20.12 Pärnu Maavalitsuses esitleti Pärnumaa koolidele mõeldud laserplaati "Üksteist peab hoidma".

- 21.12 Kalendritalve tervitati Pärnu Raekoja ees tule- ja tantsuetendusega, Pärnu linnapea Väino Hallikmägi kuulutas välja jõulurahu.
Avati liikluseks Vana-Pärnu sadama juurdesõidutee.

**Sünnimusi 2005. aastal
JAANUAR**

- 5.01 Eestimaa seisatas keskpäeval kolmeks minutiks mälestamaks Lõuna-Aasia looduskatastroofi ohvrid.
- 7.-9.01 Toimus esimene Pärnu rahvusvaheline jääskulptuuride sümposion.
- 8.-20.01 Toimus kunstifestival IN GRAAFIKA.
- 9.01 Eestit laastas sajandi torm ja üleujutus, mis kõige rohkem kahju tegi Pärnu- ja Läänemaal; veetase tõusis hommikuks 2,95 meetrit üle Kroonlinna nulli; evakueeriti üle 200 inimese, 13 inimest viidi alajahtumise tõttu Pärnu haiglasse, Pärnumaal oli rivist väljas ligi tuhat alajaama.
- 10.01 Peaminister Juhan Parts külastas Pärnumaad ja vaatas üle tormikahjustused.
- 11.01 Regionaalminister Jaan Õunapuu Pärnumaa visiit seoses 9. jaanuari tormiga.
Pärnumaa taastub tasapisi tormiõõst.
Soe talv ei lase karudel talveunne jääda.
- 14.01 Pärnumaad külastas Norra Buskerudi maakonna volikogu esimees Tor Ottar Karlsen, kes

tuli vaatama tormikahjustusi; Budskerudi maakonnast saadud 20 000 norra krooni eest eest osutati patju-tekke ning energeetika-firma annetas tuulegeneraatori.

- 15.01 Pärnumaad külastas rahandusminister Taavi Veskimägi, et tutvuda tormikahjustustega.
- 22.01 Peaminister Juhan Parts külastas Pärnumaad, et tutvuda 9. jaanuari tormi tekitatud kahjudega.
- 28.01 Pärnu Maavalitsus, Pärnumaa Päästeteenistus ja Endla teater tunnustasid jõustruktuuride esindajaid, kes 9. jaanuari tormi ajal ja järel aitasid Pärnumaa elanikke evakueerimisel ja tormikahjustuste likvideerimisel, tänuõhtu toimus teatris Endla.
- 29.01 Vaasa elava muusika ühing korraldas Vaasas tormis ja üleujutuses kannatada saanud pärnumaalaste toetuseks rock-kontserdi.
- 30.01 Teatris Endla oli Pärnu linna rahvakultuurikollektiivide eestvedamisel ja osalemisel heategevuskontsert "Üksteist peab hoidma", mille enam kui 8000 kroonine piletitulu kanti Pärnu Maavalitsuse tormiabi arvele.
- 31.01 President Arnold Rüütel käis Pärnu- ja Läänemaal uputuse üle elanud majapidamistes ja tutvumas muude tormikahjustustega;
President Arnold Rüütel tutvus Pärnumaaga, et saada teada, kuidas edeneb tormi- ja üleujutuskahjustest jagusaamine.

VEEBRUAR

Veebruari alguses 64-aastaseks saanud Eesti Kontserdil on tra-

aditsioon teha oma sünnipäeval teatavaks Aasta Inimese tiitli pälvinud kolleegi nimi, kelleks sai Pärnu Kontserdimaja direktor Marika Pärk.

- 2.02 Tallinna piiskoplikus toomkirikus pühitseti pidulikul jumalateenistusel ametisse üheksas Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopiks Pärnu praost, Eliisabeti kiriku õpetaja Andres Pöder.
- 4.02 Paikuse Politseikoolis said lõputunnistuse 45 sisekaitseakadeemia politseikolledži noort politseinikku, kellest tosin asub tööle Lääne politseiprefektuuri. Kesklinna Koolide võimla sai nurgakivi.
- 11.02 Rüütli platsile kogunenud noored ja Tartu ülikooli kevadpäevade maskott Villem kuulutasid tudengite talvepäevad avatuks.
- 16.02 Pärnumaa Omavalitsuste Liidu liikmete üldkogu valis omale uue esimehe, kelleks sai Tahkuranna vallavanem Eeri Tammik.
- 19.02 Külalüükumine Kodukant korraldab Pärnjõe põhikoolis maakoolide konverentsi, kus jutuks tulevad maakooli rollid tänapäeva külaelus.
- 20.02 Pärnu uue kunsti muuseumis vati neli uut näitust, nende seas jaanuarikuise uputuse ajal tehtud fotodest ja videotest koosnev väljapanek "9. jaanuar".
- 21.02 Haigla alustas patsientide kolimist ning ka erakorralise meditsiiniabi osakond alustab kolimist, hakatakse vastu võtma kirurgilisi, traumatoloogilisi ning naistehaiguste patsiente ning rasedaid.

- 23.02 Pärnu Kontserdimajas toimus Eesti Vabariigi 87. aastapäeva pidulik kontsert ning anti üle Pärnumaa vapimärgid Jüri Jaansonile, Leida Rehtlale ja Eero Rändlale.
- 24.02 Iseseisvuspäeva aktusel andis mõisakoolide ühenduse juhatuse esimees, Viljandimaa Kõpu vallavanem Tõnu Kiviloo, üle teenitud jalgratta Eesti mõisakoolide ühenduse logokonkursi võitjale, Tõstamaa keskkooli 10. klassi õpilasele Ave Mägi'le, kes on pärit Ruhnu saarelt ja õpiajal elab kooli õpilaskodus.
- Ristiku tänava uues haiglas algas siseprofiiliga patsientide ja erakorralise meditsiiniabi osakonna patsientide vastuvõtt.
- 28.02 Pärnu Haigla jõudis kolimisega lõpule ja asus tööle uues kohas Ristiku tn 1 täies mahus.
- Iseseisvuspäeva puhul autasustas Päästeamet Pärnumaa Päästeteenistuse direktor Jaanus Teearu Kuldristiga ja Kaitseliidu Pärnumaa maleva pealiku Erik Reinholdi Hõberistiga.
- MÄRTS**
- 1.03 Kihnu vallavolikogu otsustas oma erakorralisel istungil kujundada põhikool gümnaasiumiks; politsei tähistas taasloomise 14. aastapäeva, Politseiameeti peadirektor Rober Andropov avaldas tänu suure panuse eest Pärnumaad tabanud tormi ja üleujutuse käigus elanike abistamisel ja andis teeneteplaadid Pärnu tublimatele politseinikele.
- 3.03 Valitsus nimetas Toomas Kivi-
- mägi pärast 15 kuud kestnud vastuseisu kolmandaks ametiajaks Pärnu maavanemaks.
- 5.03 Endla teatris esietendus Boris Kaubri "Robot Robi".
- 6.03 Poolas toimunud Ice Optimist klassi jääpurjetamise krooniti noorte maailmameistriks 13-aastane pärnulanna Terje Lepik.
- EELK-Pärnu Eliisabeti kogudus valis õpetajaks Enn Auksmanni.
- 11.03 Kuninga tänava põhikooli, kunagise Pärnu poeglaste gümnaasiumi aulas avati pronksbüsti kooli viistlasele Jüri Vilmsile.
- 16.-27.03 Toimus kolmandat korda Pärnu laste ja noorte muusikafestival Muusikamoos, mille lõpetas muusikali Chess kontsertettekanne.
- 18.03 Pärnut läbisid mullu aprillis Belgiast ümbermaailmareisile startinud kaks belglannat.
- Tallinna mnt. I Härma kaubahoovis avas ukсед AS Korea Auto Hyundai müügi- ja hoolduskeskus.
- Jõulumäe tervisekeskus tähistas oma 29. sünnipäeva.
- Toomas Kivimägi andis kuue mereäärse valla vanemale üle kuus elektrigeneraatorit, mis on ostetud Norra Buskerudi maakonna rahaabi eest.
- Eesti sõjameeste mälestusriikus Toris kogunesid Pärnu praostkonna sinod, mis valis Pärnumaa uueks praostiks Enn Auksmanni.
- 19.03 Endla teatris toimus abiturientide ball.
- 20.03 Traditsiooniliselt tähistati astronoomilise kevade saabumist

- Tallinna väravate juures meeskoorilauluga ning noorte laulutantsuga.
- 23.03 Pärnumaad külastas Eesti Energia juhatuse esimees Gunnar Okk, et tugevdada koostööd kohaliku võimuga elektrivõrgu arendamisel, seda eelkõige lähtuvalt jaanuariformitagitajärgedest.
- 27.03 Üle-eestiliselt tähistati rahvusvahelist teatripäeva Pärnu teatris Endla; jagati teatriuhindu, publiku lemmikud olid Piret Laurimaa ja Jaan Rekkor, lemmiknäitemäng "Vee mälu", teatrirahva parim meesnäitleja preemia sai Lauri Kink ja parimaks naisnäitajaks tunnustati Piret Laurimaa.
- 29.03 Jõulumäe Tervisekeskuse suusaradadel toimusid viimase lume suusasõidud, kohal oli meie suusakuningas Andrus Veerpalu.
- Taali koolimaja taga Pärnu jõe kaldal, iidsete elupuude all avati Taali põhikooli loodusklass, lindi lõikasid läbi Sauga vallavanem Meelis Tomberg, keskkonnaminister Villu Reiljan ja koolijuht Elmo Medar.
- 30.03 Toimus kauaoodatud Eesti ja Venemaa jalgpallikoondise kohtumine Tallinnas Lilleküla staadionil, mis lõppes 1:1 viigiga.
- APRILL**
- 1.04 Pärnu tennisehallis algas esimene kodu- ja sisustusmess "Pärnu kodu 2005".
- Algab Pärnu üheksas rahvusvaheline kandlefestival, mis kulmineerub 2. aprillil kontserdimajas multimeediaetendusega.
- 8.04 Pärnu Haigla lõplik avamine, kus osales ka peaminister Juhan Parts.
- Audru keskkooli võimlas algas tantsupäev, kus astusid üles maakonnakoolide tantsutrupid, osalejaid 170 ringis.
- 12.04 ESS Falck Pärnu võrkpalliklubi naiskond kaotas kodupubliku ees Eesti meistrivõistluste pronksiseeria otsustavas mängus Tartu Ülikooli/Eedeni naiskonnale 0:3.
- 15.04 Ela Tomson valiti Res Publica Pärnumaa piirkonna esindajaks; Kilingi-Nõmme linna, Saarde ja Tali valla taotlus ühinemise kohta jõudis maavanema lauale.
- Eesti kohtuarstliku ekspertiisibüroo Lääne-Eesti osakond avas pidulikult oma kaasaegsed tööruumid Pärnu haiglas Ristiku tänaval.
- 16.04 Pärnu-Jaagupi rahvamajas oli seoses kihelkonna 325. aastapäevaga esimest korda kunagise kihelkonnaala ehk kolme praeguse valla lauluvõistlus, millest võtsid osa Halinga, Are ja Kaisma valla lapsed.
- 17.04 Pärnu Kontserdimajas toimunud noorte solistide konkursil "Poistelaul 2005" noormeeste vanuserühmas saavutas teise koha Toomas Volli laulukooli õpilane Oliver Timmusk.
- 18.04 Kilingi-Nõmme sai metsapealinnaks, avamisel oli kohal ja puud istutamas ka Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel ja keskkonnaminister Villu Reiljan.

- 12.04 Eesti Sõjameeste mälestuskirikust Torist saadeti teele jürituli, mis jõuab lõkkeid süütama kõikjal riigis, et märkida 662 aasta möödumist Jüriöö ülestõusust kui muistsete eestlaste vabadusvõitluse tähisest.
- 23.-24.04 Pärnu Kontserdiajas toimus Koolitantsu lõppkontsert.
- 24.04 Kolm meest – Bert Rähni, Eric Hints, Mihkel Sagar, startisid Pärnu jahtklubi eest kajakitel 30-päevasele matkale.
- 25.04 Tööle asus uus Pärnu politseiprefekt Priit Suve, kuna eelmine prefekt Kalle Laanet asus tööle siseministina.
- 28.04 Pärnu linnavolikogu valis napi häälteenamusega Pärnu linna uueks linnapeaks Ahti Kõo, eelnevalt oli 18 volikogu liiget umbusaldanud eelmist linnapead Väino Hallikmägi, abilinnapead Riina Mürseppa ja linnavalitsuse liiget Mart Allikut.
- 30.04 Nooruse majas oma 130. aastapäeva kontserdi andnud Pärnu vanim segakoor Kungla pälvis pikaajalise tagavuse eest 2 tänukirja – Pärnu linnavalitsuselt ja Eesti kultuuriseltside ühenduselt.
- MAI**
- 12.05 Pärnu Postimees märgib, et Eesti sõjameeste mälestuskirikus Toris on valminud ainulaadne mustast graniidist kolumbaarium, ehk urnimüür, milles on 204 orva.
- 12.05 Pärnus Kalevi staadionil toimusid Eesti noorte seitsmendatel tuletõrjespordivõistlustel osalesid 24 lasteaia ja tosina kooli esindused.
- Reformierakonna Pärnumaa kontor avas ukсед Munga 2, see on erakonna viies piirkondlik kontor Eestis.
- 13.05 Toimus Kaubamajaka esimene sünnipäevapidu.
- 15.05 Vaatamata vilule tuulele avati Pärnu supelhoodaeg.
- 16.05 Koidula muuseumi aiapeol pärjati Jannseni preemia tänavused laureaadid, kelleks on muusik Ilmar Tõnisson ja Pärnu Postimehe eripreemia sai autor Vaino Kallas; aasta Pärnu Rotary klubi president olnud Üllas Tankler andis oma ametiketi üle Ivo Aulikule, kes järgmise aasta jooksul peab edasi viima äsja 11aastaseks saanud klubi tööd.
- 17.05 TÜ Pärnu kolledž tähistas oma üheksandat sünnipäeva.
- 18.05 Tutvustati Saksa tehnoloogiakooli ees Soome firma Renet OÜ keelebussis ülemaailmselt kasutatavat arvutiprogrammi, mille abil saab koolides nii igapäevast õppetööd lihtsustada kui ka eksameid läbi viia.
- 19.05 Sindi koolis esitleti uut majandusõpikut, mis valmis Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Eesti Junior Achievementi arengufondi koostöös.
- 20.05 Libatse lasteaia kihelkonna – Halinga, Are ja Kaisma valla – hariduselu 325. aastapäeva puhul lasteaegade päev, kus tegevust nii lastele kui ka täiskasvanutele.
- Pärnumaa parimad õpilased olid palutud maavanem Toomas Kivimägi vastuvõtule.

- 23.05-7.06 Pärnumaa kodukaunistamise maakondlik toimekond vaatab üle konkursile “Kaunis kodu” esitatud 63 objekti.
- 25.05 Kihnus toimus kooliõlümängude avatseremoonia, marss läbi saare, tule läitmine kooliõuel. Eesti Olümpiaakadeemia algatatud ja toetatud kooliõlümängude korraldustoimekonna eestvedaja, Kihnu põhikooli spordiõpetaja Ingrid Võsu.
- 27.05 Pärnu teater Endlas esietendus Anton Rubinštein'i ooper “Deemon”, mis kuulutab avatuks Pärnu rahvusvahelise ooperimuusikafestivali.
- Pärnu rannahoones avab ukсед põhjaliku uuenduskuuri läbi teinud öökubi Sunset.
- Hotellis Strand toimus vastuvõtt 125 Pärnu koolinoorele, kes noppinud olümpiaadidel ning konkurssidel parimaid kohti ja toonud au nii oma koolile kui ka linnale.
- Are vallakeskuses-klubis avati pidulikult järjekordne osa ruumidest, mis lahmakas hoones korraldada saanud: väike saal, milles on nüüd raamatukogu lugemissaal, saunaruumid ja külatuba.
- 29.05 Pärnu Vallikäärus esineb ligi 2500 laulu- ja tantsulast 19st Pärnumaa omavalitsusest, algas Pärnumaa laste laulu- ja tantsupidu “Toots ja Teele”, mis on korraldatud Pärnumaa rahvakultuuri keskseltsi korraldatud ja valminud koori- ja tantsujuhtide meeskonnatöö tulemusel.
- JUUNI**
- 4.06 Vallikäärus luhal algab 2 päeva kestev “Pallaadium Cup 2005”, mis toob südalinna enam kui 150 Balti parimat hobust ja üle 80 ratsutaja Eestist, Lätist, Leedust ja Soomest.
- 4.-5.06 Paikuse staadionil Pärnumaa 44. suvemängud, 10 spordiala kokkuvõttes oli suurematest valdadest võidukas Audru, väiksematest Tahkuranna.
- 15.06 Pärnu maavalitsuse saalis allkirjastati kaheköitelise koguteose “Pärnumaa” raamleping.
- 19.06 Rüütli tänava vallutas 898 kantiritantsijat, mis on kuue võrra enam kui eelmisel aastal rekordiüritusel.
- 20.06 Pärnu linnapea Ahti Kõo juhtimisel koos olnud žürii valis Erika Sonntaki välja nelja kandidaadi seast ja krooniti rändauhinnaga “Pärnu Aasta Naine 2005” suvepealinna tennisehalli rajamise ning aktiivse ühiskondliku ja sporditegevuse eest.
- 21.06 Tallinna Linnavalitsuse eest startisid jalgratturid, et viia pealinna tiitel taas Pärnusse, rannas löi lehvima suvepealinna lipp.
- Pärnumaa kutsehariduskeskus sai nurgakivi.
- Arumetsa külas tehti ajalugu – pandi nurgakivi uuele tootmisliinile ja lõigati linti Maxit Estonia AS Fibro ExClay kontorihoonele.
- 22.06 Maavalitsuses autasustati konkursi “Kaunis Eesti kodu” võitjaid.
- 28.06 Pärnu linnapea Ahti Kõo, abilinnapea Raul Sarandi ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmetest Pärnu ettevõtjad külastasid

JUULI

- hiljuti uue tootmishoone kasutusele võtnud ja neljanda tootmisliini käivitanud Henkel Makroflex AS-i, mis on tõusnud maailmas ehitusvahu tootjate esikolmikusse, et tutvuda ettevõtte ja selle arenguplaanidega.
- Rääma linnaosas avati Kaevu tänavasse kolinud Rääma haruramatukogu renoveeritud ruumid.
- 18.07 Pärnumaa kutsehariduskeskuses lõpetas esimene täiskasvanute kursus elektroonikuid, 14 õppurist lõpetas 13.
- 20.07 Hommikul enne kella kümmet nägid suvitajad, kuidas kaks ühinenud vesipüksi tõstsid üles riietuskabiini ja paiskasid ümber prügikasti.
- Selgus Pärnu linna parim teenindustevõtte, milleks oli Rimi *hypermarket*, sellele järgnes Steffani pizzarestoran.
- 21.07 Algas Eesti külade suursündmus – kuues maapäev, mis seekord leiab aset Pärnumaal, osavõtjaid üle 400 üle kogu maa.
- 22.07 Pärnu esimene öökлубi Mirage pidas oma 11. sünnipäeva.
- 23.07 Pärnu lennuväljal Eesti kiirendusspordi meistrivõistluste II etapp Rock Race 2005.
- Aiapeo ja õhtuse kontserdiga tähistati Pärnu Ammende Villa saja aasta juubelit, sest just sajand tagasi valmis Ammende villa peamaja, mille ehitamist alustati aasta varem.
- 28.07 Uksed avas Star Café, rannahoones tegevust alustanud kohvik, mis on eelkõige mõeldud öökлубi tavakülalastajast eakamale publikule.
- Vähem kui ööpäevaga läbi Pärnumaa kihutanud ülemaailmse teatejooksu "World Harmony Run" tõrvikut kandis mõnda maad ka Pärnu maavanem Toomas Kivimägi – 2. märtsil Portugalist Lissabonist lähtunud "World Harmony Run'i" jooksjad läbisid pärast Eestit veel 17 Euroopa Riiki, jooksu finiš oli 28. oktoobril Ungaris Budapestis.

- 29.07 Carl Robert Jakobsoni kodutalu õuel iidsete tammede all tunustati C. R. Jakobsoni konkursi aasta põllumehe ning kultuuritegelase tiitli võitnud. Aasta põllumees Ahti Kukk, aasta haridus- ja kultuuritöötaja tunnustus Hiie Piirsalu.
- 7.08 Gerd Kanter juubeldab pärast esimest tõelist õnnestumist suurvõistlustel. Tulemus 68.57 tõi talle leedulase Virgilijus Aleksa järel Helsingi maailmameistrivõistlustel kettaheite hõbeda.
- 8.08 Pärnu linnapea Ahti Kõo võitis Raekojas vastu Peterburis juunioride 470-klassis maailmameistriks tulnud pärnulanna Merili Randmaa ja tallinnlanna Agnes Lille.
- 12.08 Pärnu südalinnas avas uksed uus öökлубi – Bravo.
- 15.08 Pärnu Maavalitsuse fuajees on vaatamiseks poolsada trükist, mis on kas ilmunud maavalitsuse egiidi all või abiga alates 1995. a, mil kasutajate lauale jõudis esimene Pärnumaa aastaraamat.
- 16.08 Regionaalminister Jaan Õunapuu külastas koos maavanemaga Manija külakeskust, kus kohtus väikesaare rahvaga ja arutas kuidas eraldatud maatükil elu edendada ja tavasid hoida.
- 17.08 Tseremoonial Eesti sõjameeste mälestuskirikus Toris annetasid reservohvitserid maaväele lipu, mille oli kujundanud muinsuskaitse seltsi heraldikakolleegiumi esimees Priit Herodes – osalesid ka maavanem ja president Rüütel.
- 2.08 Sotsiaalminister Jaak Aab külastas Pärnumaad, eesmärgiks kohtumised linna- ja maavalitsuses, lastekodu ja haigla külastamine.
- 5.08 Pärnu Nooruse Majas avatakse pidulikult 3 päeva kestvad seitsmendad portselanipäevad, mille raames toimuvad portselani-

	Ergma, vallavanem Urmas Aava ja Soometsa külaseltsi esimees Hiie Lainela.	14.09	John Millington Synge'i "Martini ja Mary lugu".
18.08	Avati Pärnus teine Selveri pood – Suurejõe Selver.		Kümme kalapüügi ja kalaturustamisega tegelevat ettevõtet asutasid Paikusel Eesti kalapüüdjate ühistu.
24.08	Toris vallavanem Enda Link avas ametlikult Tori Sotsiaal-maja, kuigi töö majas käivitati juba heinakuul.	16.-18.09	Ehitusmess "Pärnu Ehitus 2005" tennisehallis.
30.08	Pärnu linnapea Ahti Kõo võttis vastu Helsingis kergejõustiku maailmameistrivõistlustel kettaheites hõbedale tulnud Pärnu Altiuse sportlase Gerd Kanteri, Pärnu premeeris teda 40 000 krooniga.	16.09	Tekstiiltootja AS Wendre avas Pärnus 300 miljonit krooni maksnud ja 250 inimesele tööd andva uue tehase, kus toodetakse tekke-patju.
		16.09	Avati Tammsaare puiesteel uus 35 toaga hotell Astra.
		17.09	Endla teatris esietendus Arne Sultan, Earl Barnett ja Ray Clooney komöödia "Linda tahab lahutada", lavastas Enn Keerd.
		18.09	Rallisõidu MM-il Walesi etapil hukkus traagilises avariiis Marko Märtini kaardilugeja Michael Park.
		18.09	Kahe silla jooksu ajal jõel sõitval rataslaeval allkirjastasid EOK, Kaitseliidu, Pärnu maakonna ja linna juhid ühiste kavatsuste protokoll.
			8,7 km kahe silla jooksu võitis neljandat korda Eesti pikamaajooksu valitseja Pavel Loskutov uue rajarekordiga.
		23.09	Zonta Pärnu klubi korraldas kontserdimaja kammersaalis konverentsi "Tervis algab täna"; konverentsil anti esmakordselt välja parima terviseendaja tiitel, selle sai Sirje Soovik.
		23.09	Paikuse Politseikool tähistas oma 15. sünnipäeva piduliku aktusega ja kooli muuseumi avamisega.
		10.09	Esietendus Endla küünisaalis
SEPTEMBER			
2.09	Pidulikult avab ukсед Pärnu Kuninga tänava põhikooli õuele ehitatud kesklinna koolide võimla, mida hakkavad kasutama kesklinna kolme kooli õpilased ja spordikooli ning klubide treeningrühmad.		
3.09	Pärnus algavad 4-päevased Ungari kultuuripäevad, mis annavad ülevaate sugulasrahva muusikast, rahvatantsust, skulptuurist ja Ungari köögist.		
4.09	Jaapanis sõudmise maailmameistrivõistlustel paarisaerulisel neljapaadil pronksmedali võitsid pärnakad Andrei Jämsä, Tõnu Endrekson ja Jüri Jaanson.		
9.09	Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasium tähistas oma 15. aastapäeva, mille raames toimus konverents kontserdimajas.		
9.09	Avati Koonga Põhikooli kõrval valla ainuke kattedega jooksuradadega staadion.		

24.09	Toimus Pärnumaa Naiste ümar-laua korraldatud poliitikamess kontserdimajas.	10.10	muusikal "Väike merineitsi". Avati Uulu Põhikooli renoveeritud ruumid.
24.09	Rahvusvahelise kurtide päeva raames tähistas Pärnumaa Kurtide Ühing oma loomise 80. aastapäeva Nooruse majas.	12.10	Täiskasvanud Õppija nädala raames toimus konverents "Elukestev õpe – võimalus igaühele" maavalitsuses.
27.09	AS Pärnu Õlu avas uue villimisliini.	14.10	Avati Sindi Avatud Noorte Kes-kuse uued ruumid.
30.09	Tori kirik tähistas 15 aasta möödumist kiriku taastamise õnnis-tamisest.	14.10	Pärnu Slaavi Põhikooli tähistas oma 55. sünnipäeva ja Pärnu Lastekodu 167. sünnipäeva.
		15.-19.10	Endla teatris toimus rahvusva-heline laste- ja noorteteatrite festival "NB Festival 2005".
		16.10	Toimusid kohaliku omavalitsuse volikogu valimised.
		19.10	Maavanem Toomas Kivimägi ja AS Air Livonia juhataja Ants Aringo kirjutasid alla lepingu lisa, mille kohaselt jätkub lennuühendus mandri ja Kihnu vahel eeloleval talvel kuni 30. aprillini.
		21.10	Hotellis Strand toimus uimasti-alase ennetustöö teemaline rahvusvaheline konverents "Terves noores terve vaim", kus roots-lased tutvustasid oma kogemusi uimastite tarvitamise tõkestamisel.
		22.10	Margus Oopkaup esitles Chap-linis oma uut raamatut "Jõuluva-na kodu jõulud".
			NOVEMBER
		1.11	Pärnu linn sai uue valitsuse: Pärnu Linnavolikogu kinnitas oma istungil uueks linnapeaks Keskerakonna liikme Mart Viisitamme, abilinnapead Simmo Saar, Raul Sarandi, Margus Tammekivi, Mart Alliku, ja Cardo Rimmel.
24.09	Toimus Pärnumaa Naiste ümar-laua korraldatud poliitikamess kontserdimajas.		
24.09	Rahvusvahelise kurtide päeva raames tähistas Pärnumaa Kurtide Ühing oma loomise 80. aastapäeva Nooruse majas.		
27.09	AS Pärnu Õlu avas uue villimisliini.		
30.09	Tori kirik tähistas 15 aasta möödumist kiriku taastamise õnnis-tamisest.		
			OKTOOBER
1.10	Sütevaka gümnaasiumis toimus "Noorte poliitikakonverents 2005", kus toimusid näidisvestlused poliitikute vahel, tutvustati volikogu tööd läbi simulatsioonimängu.		
1.10	Raekoja saalis muusikapäeva-le pühendatud kontserdil anti üle linnavalitsuse muusika aastapremia, kelleks sai Pärnu Kunstide Maja muusikaõpetaja Anne Uusna.		
1.10	Pärnu Kontserdimajas tähistati Ülemaailmset Eakate Inimeste Päeva.		
4.10	Fotograaf Tiiu Kimber avas oma 20. personaalnäituse Punases tornis.		
5.10	Pärast remonti toimus Sindi silla ametlik avamine.		
6.-7.10	toimus juhtimiskonverents "Juh-timine ja kultuur".		
6.10	Pärnumaa vanim elanik Epp Unnuk sai 105-aastaseks.		
7.10	Hotelli Strand konverentsikes-kuses toimus noortekonverents "Lahe koolipäev 2005".		
9.10	Pärnu Kontserdimajas etendus enam kui 150 õpilase osavõtul		

- 4.11 Tallinnas toidumessil tunnista-
ti Eesti parimaks pagariks AS
Pere Leib Pärnu tootmise pagar
Jane Tamme.
- 6.11 Raeküla metsas toimus Kadri-
jooks, millest võttis osa 367
spordisõpra.
- 9.11 Kontserdimajas ja Uue Kunsti
Muuseumis avati mitmesajast
taiesest koosnev suurväljapa-
nek, kus oli eksponeeritud ko-
halike kunstnike uudisloomingut,
õpilastöid ning fotosid.
Raeküla reguleerimata raud-
teeülesõidukohal toimus suur-
õppus, milles osalesid politsei,
kiirabi ja päästeteenistus.
- 12.11 Teatris Endla esietendus Mati
Undi roomaanil "Mõrv hotellis"
põhinev muusikalavastus "Mis
värvi on vabadus?".
Eesti skulptorid austasid Pär-
nus uue kunsti muuseumis oma
marmorist taieste tegemisega
ning piduliku aktusega skulptor
Amandus Adamsoni 150. sünni-
aastapäeva, üritusel osales
Amandus Adamsoni tütar Maria
Carlsson.
- 14.11 Tormihoiatus pani tegutsema
kriisikomisjoni ning tekitas ini-
mestest ärevust, kuid õnneks
ei jägnenud lubatud veetõusu,
see-eest jätkus tormituult veel
mitmeks järgnevak päevaks.
- 17.11 Avati Stora Enso Timberi Pai-
kuse saeveskis pidulikult uus
hõõvlitsehh.
- 21.11 Pärnu üksik-jalaväepataljon tä-
histas korraga kahte tähtpäeva:
pataljoni eelkäija asutamisest
möödus 87 aastat ning kasarmud,
milles osaliselt pataljon paikneb,
on rajatud 100 aasta eest.
- 24.11 Eakas maalikunstnik Evald
Okas avas Pärnu uue kunsti
muuseumis näituse, mõne päe-
va pärast tähistas emeritprofes-
sor oma 90. sünnipäeva.
- 25.11 Toimus laulukonkursi "Sügisulg"
finaalkontsert Kontserdimajas;
- Oma 104. sünnipäeva tähistas
Pärnu vanim kodanik Aliide Tein.
- 26.11 Endla teatri Kүүnis esietendus
Kenneth Lonergani "Viimane
näitus".
- 28.11 Pärnu Keskraamatukogu pe-
riodikasaalis avati aabitsanäi-
tus, millega tähistati eestikeelse
aabitsa 430. aastapäeva.
- 29.11 Pärnus Rүүtli tänava rekonst-
rueritud lõigul süüdati esime-
sed kaheksa valgustit.

DETSEMBER

- 1.12 Hotellis Strand toimus Pärnu
kümnes turismikonverents.
- 1.12 Pärnus tähistati emakeelse üli-
kooli 86. aastapäeva tõrvikute-
ga rongkäiguga, kuulati akadee-
milist loengut, anti üle kolledži
kuldmärgid ja kuulati kontserti.
- 1.12 Tallinna külastas Briti peaminis-
ter Tony Blair.
- 1.12 Avati liikluseks Riia maantee re-
mondis olnud teelõik.
- 2.-4.12 Toimus lustakas viies rahvus-
vaheline jõuluvanade konve-
rents, kus tehti jääskulptuure,
lasti ilutulestikku, Jõulumäel toi-
musid laste lumemängud ning
toimus uhke jõuluvanade rong-
käik ja kontsert teatris, Tervise-
paradiisis jõuluvanade suveo-
lümpiamängud.

- 3.12 Endla teatris tähistati rahvusva-
helist puuetega inimeste päeva
ning vaadati etendust "Linda ta-
hab lahutada".
- 3.12 Endla teatri kүүnis esietendus
Kenneth Lonergan'i "Viimane
näitus", lavastas Madis Kalmet.
- 6.12 Toimus jazz-muusikafestival
"Jõulujazz"
- 10.12 Audru rahvamajas andis Pärnu-
maa Kodukant üle tiitli "Aasta
küla 2005" Audru valla Soomra
külale ja "Sädeinimene 2005"
Halinga küla Vahenurme küla
elanikule Taimi Marksonile.
- 13.12 Teatris esietendus Endla jõulu-
tükki "Kaval-Ants ja Vanapagan".
- 25.12 Kontsertmajas pidulikult jõulu-
kontserdil anti üle Aasta Tegu
2005 preemia – Kesklinna Koo-
lide võimla.
- 28.12 Endla teatris toimus Pärnumaa
kultuuri- ja sporditähdedele pü-
hendatud aastalõupüü "Tähe-
sära 2005".
- T. E. pr Chantal de Ghaisne de
Bourmont'iga ja USA saatkonna
esindusega Pärnu Maavalitsus-
ses; samal päeval tähistas oma
60. juubelisünnipäeva poliitik ja
kunstiedendaja Mark Soosaar,
kes pälvis Prantsusmaa teene-
teordeni, mille Prantsuse suur-
saadik talle isiklikult üle andis.
- 15.01 Ränk tuleõnnetus röövis nelja
noore inimese elu Pärnus Ha-
apsalu maantee renditud keldri-
ruumides.
- 17.01 Avati pidulikult Pärnus Efore OY
uus tootmishoone.
- 19.01 Pakane peab pidu: külma oli -28
kraadi; paljud koolid pidasid kül-
mapühasid, jäälõhkuja aitas jää-
tunud laevu, bussid ja sõidukid
keeldusid käivitumast, veetorud
külmsid ja lõhkesid.
- 27.01 Lions Club Pärnu Koidula liikmed
tähistavad klubi 5. sünnipäeva.

VEEBRUAR

- 2.-3.02 Pärnu Kontserdimajas toimus
Bürootöö Konverents 2006 "Kul-
tuur ja väärtused".
- 3.-4.02 Pärnus toimus teine rahvusva-
heline jääskulptuuride sümposi-
on "ICECLE 2006".
- 10.-26.02 Itaalias toimusid Torinos XX Ta-
liolümpiamängud, mis olid Eesti-
le väga kuldsest võidukad.
- 12.02 Eesti suusataja Kristina Šmigun
võitis olümpiakulla naiste kombi-
neeritud 15 km distantsil.
- 16.02 Kristina Šmigun võitis 10 km
klassikalisel distantsil teise
olümpiakulla.
Maavalitsuse suures saalis toi-
mus Pärnumaa andmesidevõrgu
"Külatee" 6. sünnipäeva seminar.

17.02	Suusataja Andrus Veerpalu võitis olümpiakulla meeste 15 km klassikalises sõidus. Endla teatris esietendus Andrus Kivirähki "Rehepapp", mille lavastas Priit Pedajas lavakunsti-kooli 22. lennu üliõpilastega.	13.03	Pärnu Linnavalitsus määras 2006. aasta kultuuripreemia Academia Non Crata rektorile, kunstnikule, kunstiteadlasele ja -kriitikule Mari Kartaule.
22.02	Pärnu linnavalitsuse saalis avati pidulikult Aapo Puki maalitud Jaan Leesmenti ja Hugo Kuusneri näopildid, kodanikumajas aga Vello Paluoja poolt kingitud Konstantin Pätsi portree.	14.03	Suri president Lennart Meri.
23.02	Rahvarohkeim aastapäeväsündmus toimus hotell Pärnu ees, kus loeti ette iseseisvusmanifest ning marssisid sõdurid, valdades-alevites anti üle aukodanikutiitli ja vapimärgid; Ammende villas toimus Pärnumaa Vapimärkide pidulik ülevõtteandmine; Pärnumaa kõrgeima autasu said Ilmar Tõnisson, Toomas Rõhu, Madis Padari ja Tor Ottar Karlsen.	17.03	Endla teatris esietendus A. Kitzbergi "Kauka jumal", lavastas Andres Noormets.
28.02	Pärnut külastas kultuuriminister Raivo Palmaru, arutluse all oli Pärnu Uue Kunsti Muuseum.	18.03	"Miss Pärnu 2006" tiitli pälvis Raeküla gümnaasiumi abiturient Sandra Ojamäe; Pärnu Kontserdimajas toimus Pärnumaa ettevõtlikkuse mess "Pärit Pärnumaalt". Endla teatris toimus abiturientide ball. Pärnu-Jaagupi lasteaed tähistas 50. juubelit kontsert-aktusega.
MÄRTS		15.-24.03	Toimus laste ja noorte 4. muusikafestival "Muusikamoos".
3.03	Maavalitsuses toimus vabariiklik konverents KAUNIS KOOL.	25.03	Maavanem Toomas Kivimägi korraldas olümpiavõitja Andrus Veerpalu ja tema treeneri auks piduliku lõunasöögi, lõunasöögil viibis Andrus Veerpalu pere ja vanemad.
4.03	Pärnu Maavalitsuse tellimisel alustas taksofirma E-Takso laupäeviti väikebussiga ühenduse pidamist üle jäätee Kihnu saare ja Pärnu vahet.	26.03	Eestimaa on leinas, viimsele teele saadeti president Lennart Meri.
7.03	Kontserdimajas toimus arstide konverents, osales 800 arsti.	28.03	Avati Maxit Estonia AS III ploki-liin Häädemeestel.
10.03	Pärnu Kontserdimajas toimus üheteistkümnendat korda noos-roo infomess "Suunaja".	30.03	Ööklubis Sunset toimus seitsmes Pärnu linna ja maakonna õpilaste moekonkurss "Koolimood 2007".
		31.03	Endla teatris andis linnapea Mart Viisitamm teatripererele üle publikupreemiad: lemmiknäitleja Lii Tedre, lemmikmeesnäitleja Sepo Seemann, lemmiklavastus "Viimane näitus".

APRILL			
4.04	Suri näitleja ja gurmaan Peeter Kard.		tel tutvus Pärnu Üksik-jalaväepataljoniga, kes väljendas oma toetavat suhtumist pataljoni säilimisse.
4.-5.04	Pärnumaad külastas regionaalminister Jaan Õunapuu, teemaks olid Pärnu Muuseumi uue hoone rekonstrueerimise-ehitamise rahastamine, Kaelase kool, Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi remont, Koonga valla probleemid.	27.04	Pärnu linnas Keslinna lasteaia ümbruses oli eksinud põder, kes hiljem politsei ja Päästetöötajate abiga linnast välja aeti.
6.04	Pärnu Riia mnt ja Pika tn nurgal põles tühjana seisnud maja, liiklus oli häiritud, kustutustööd kestsid kolm tundi.	29.04	Pärnu tänavasõidu rattarallil osales ka rattaproff Jaan Kirsi-puu.
9.04	Kontserdimajas toimus tantsu-memm Anna Raudkatsi 120. sünni-aastapäevale pühendatud kontsert, kus astusid üles paljud Pärnumaa rahvatantsukollektiivid.	30.04	Tahkuranna vallas Uulus põles kulu ja kõrkjad 50 hektari suurusel maa-alal; kokku oli väljakutsesid kulupõlengutele 13 korral.
		MAI	
12.04	TÜ Pärnu Kolledžis tähistati Suurbritannia päeva, üritusel osales Ühendkuningriigi suursaadik Eestis hr Nigel Haywood.	1.05	Port Artur pidas traditsiooniliselt oma sünnipäeva, üritusi jätkus hilisööni, kohal olid agaramad Volbriöö nõiad, esines ansamber Smilers ning pidu lõppes keskööl ilutulestikuga.
17.-23.04	Südamenädala tähistamine: Jüriööjooksud ja orienteerumisvõistlus maakonnas.	3.05	Kultuuriminister Raivo Palmaru viibis Pärnus, et arutada Uue kunsti muuseumi edasist saastust.
18.04	Endla teatris esietendus koostöös Kuressaare linnateatriga Silvi Väljali lastetükk "Jussikese seitse sõpra".	4.05	Pärnu Ühisgümnaasiumis toimus Eesti Olümpiakomitee olümpia-akadeemia egiidi all peetav kooliolümpia 500 õpilase osavõttuga, külalisteks Jüri Tamm ja Indrek Pertelson. Pärnu Kontserdimajas toimus konverents "A mul sest kõrdist sügavalt savi! ehk väärtuslik rahvariie".
20.04	Pärnu Üksik-jalaväepataljoni külastasid Riigikogu riigikaitse komisjoni liikmed ning Pärnumaalt valitud Riigikogu liikmed.		Männipargis pidasid piknikku täiskasvanute varjupaiga asukad, Pärnu Shalomi abikeskuse töötajad ja piibli-kooli õpilased ning 40 noort Oskarshamni Shalomi keskusest; kuulati kont-
22.04	Pärnumaal kirjutasiid küpsuskirjandit 957 abiturienti.		
23.04	Toris Eesti sõjameeste mälestuskirikus toimus pidulik jumalateenistus, mille osales ka Vabariigi President Arnold Rüütel ja proua Ingrid Rüütel.		
25.04	Vabariigi President Arnold Rüü-		

6.-7.05	Nädalavahetusel oli Pärnumaal üle 20 tulekahju, hukkus kulupõletajast vanem mees ja Vädras jäi põlevasse lauta 25 vasikat.	28.05	Avati Pärnu uue kunsti muuseumis VIII rahvusvaheline aktiivitus "Mees ja naine".
	Õhtul süttisid Viisnurga territooriumile ladestatud kiudplaadivirnad, mille kustutamine kestis öö läbi.	JUUNI	
9.05	Pärnus Rüütli platsil tähistati Euroopa Päeva.	2.06	Reisilaev Aegna randus Pärnu sadamas; Ruhnust väljunud laev oli ajalooline sündmus, mis märkis regulaarse laevaliikluse algust Pärnu ja Ruhnu vahel.
12.05	Pärnus Kalevi staadionil toimus kaheksandat korda tuletõrjeolümpia, osa võttis üle 400 lapse.	3.06	29 aasta järel andis Eesti Riiklik Sümfooniaorkester Kihnu saarel kontserdi, dirigendiks Kristjan Järvi.
13.05	Pärnus avati supelhoodaeg.		Häädemeeste alevikus toimus Põhja-Liivimaa festival, kaubeldi, tehti muusikat ja käsitööd.
16.05	Traditsiooniks saanud Koidula muuseumi aiapool jagati Jannseni preemiaid, Pärnu kõrgeima autasu J. V. Jannseni preemia sai Endla teatri näitleja Lii Tedre, Postimehe eripreemia sai Kati Murutar.	4.06	Pärnu linnas avati Aia tn mälestusmärk apostliku õigeuskirikku ehitamise algatajale, ülem-preestrile ja Eesti ärkamisaja kultuuritegelasele Mihkel Suigussaarele.
17.05	TÜ Pärnu kolledž tähistas oma 10. aastapäeva rongkäigu, tahvliite avamise ja konverentsiga.	5.06	Pärnu Jahisadamas heisati sinilipp, mis tähistab sadamas täidetud rangeid rahvusvahelisi keskkonna- ja heakorranõudeid.
18.05	Kurgjal toimus konverents C. R. Jakobsoni 165. sünniaasta tähistamiseks.	6.06	Manijat ja Kihnut külastasid majandus- ja kommunikatsiooniminister Edgar Savisaar ja kantsler Marika Priske, teemaks sadamate rekonstrueerimine ja laevauhendus, maanteeameti peadirektor Riho Sõrmus aga tutvus Kihnus riigiteede mustkatte alla viimisega.
19.05	Edukas tootmisfirma Häädemeestel maxit Estonia AS Fibo ExClay tähistas oma 15. aastapäeva.	9.06	Pärnu muuseumis avati näitus "Raua lugu", kohal olid Eesti seppade ühenduse esimees ja näha sai sepatööd, ja tutvustati sepaks õppimisvõimalusi.
20.-21.05	Toris toimusid ratsaspordivõistlused, millest võtsid osa Eesti ratsaspordi paremik.		
25.05	Jõulumäel toimus Vabariikliku Rahvastikuregistri 18. seminar.		
25.-28.05	Toimus Pärnu rahvusvaheline koorifestival.		
26.05	Maavanem Toomas Kivimägi tunnustas Pärnumaa 66 viielist		

10.06	Kurgjal toimus laulupidu poole-saja naislauluseltsi osavõtul. Väandra segarahvatantsurühm Wendre tähistas oma 35. tegevusaastat pidustustega.		koos kultuuriprogrammi ja meeleoluga.
15.06	Järvamaal Albu vallas esietendus Vargamäel Endla teatri ja Rakvere teatri ühine suvelavastus "Vargamäe kuningriik".	JUULI	
15.-18.06	Toimusid Tori hobusekasvatuse 150. aastapäeva pidustused.		Algas festivaliderohke kuu!
16.06	Konkursi "Kaunis Eesti kodu" Pärnumaa võitjate pidulik vastuvõtt Pärnu Maavalitsuses.	1.-2.07	Toimus V festival Kummardus Valgrele.
16.-17.06	Toimusid Pärnu-Vaasa sõprusuhete 50. aastapäeva üritused.	2.-10.07	Toimus rahvusvaheline filmikool lastele.
17.06.-1.07	Toimus nüüdisaegse tantsu ja teatri suvepäevad ehk Valgete ööde festival.	2.-22.07	Toimus XX Pärnu filmifestival ja traditsiooniline David Oistrahhi festival.
18.06	Avati Mihkliis Pärnumaa Vapimärgi kavaleri Gustav Maarandi mälestuskivi.	6.07	Iklast startis sajaliikmeline raturiterühm Eesti Posti eestvedamisel retkele "Tahan sõita ohutult", mille raames külastati Pärnumaad ning retk lõppes Haapsalus.
20.06	Maavanem Toomas Kivimägi võõrustas Eestimaa maavanemaid Pärnumaal.	8.07	Mudaravila ees kuulutati avatuks KammerKUNSTISUVI.
21.06	Pidulikult avati vastvalminud rannapromenaad ja Pärnu sai taas suvepealinna õigused.	8.-9.07	Nädalavahetusel mõõdeti Pärnu rannas selleaastane rekordarv külastajaid – 27 000 inimest, kes 29-kraadises kuumuses ja 26-kraadises merevees mõnulesid.
29.06	Pärast renoveerimist avati Kihnu sadam, kohal oli majandusminister Edgar Savisaar.	11.-15.07	Toimus II rahvusvaheline tänavamuusikute improvisatsioonivõistlus Pärnus.
29.06-2.07	11. korda toimus folkloorifestival Pärnumaa Pärand	13.07	Algas juubeliregatt sõit ümber Kihnu ja Ruhnu saare.
30.06-1.07	Pärnus toimusid Hansapäevad, keskaegne turg ja käsitöötoad	15.-16.07	Pärnus toimusid 11. gildipäevad.
		18.07	Merko Ehituse töömehed kaevasid Vana-Pärnus maasse toru, mis täideti müntide ja värkse ajalehtedega – tähistati aegade suurima vee- ja kanalisatsioonitöö algust Pärnus, Audrus, Sindis ja Paikusel.
		24.07	Pärnut läbis oma ratastoolirännul korealane Chang-Hyun Choi,

- kes alustas 10. mail teekonda Ateenast ja plaanib lõpetada 2007. aasta 17. mail Berliinis.
- 22.-23.07 Pärnu lennuväljal toimusid kiirrendusvõistlused "Kohuke Race 2006"; kiirused kerkisid kuni 230 km tunnis, omavahel võistlesid Eesti kõige tuunimad autod ja kõige võimsama helitehnikaga varustatud masinad.
- 27.-30.07 Toimus V Pärnu rahvusvaheline suupillifestival "Baltic-Nordic Harmonica 2006".
- 28.07 Kiling-Nõmmes pidutsesid pritsimehed, sest 112 aastat tagasi loodi seal priitahtlike pritsimeeste selts; toimusid voolikuvendamise- ja joonistusvõistlused.
- 28.-30.07 Toimusid Pärnu jõel Eesti Meistrivõistlused sõudmises.
- AUGUST**
- 4.-6.08 Häädemeeste vald pidas juba 20. korda kodukandipäevi.
- 4.08 Kurgja talumuuseumis anti 18. korda üle C. R. Jakobsoni nimelised 2006. a preemiad: populaarseima põllumehe tiitli sai Laine Kallaste Are vallast, populaarsema kultuuri- ja haridustegelase nimetuse pälvis Vändra koolipapa Olev Kõösel ning Pärnu Postimehe aastapreemia sai OÜ Helgi & Pojad asutaja ja tegevjuht Helgi Vainula.
- 6.08 Hollandis Amsterdamis võitis noorte MMil kuldmedali naiste paaris aerulisel kahepaadil pärnulanna Kaisa Pajusalu ja narvalanna Jevgenia Rõndina.
- 10.-13.08 Tivoli tur Pärnus.
- 11.08 Häädemeeste vallas avati pidulikult Treimanni külas euroinfo punkt.
- 12.-13.08 Nooruse maja õuel toimus 13. kantrifestival.
- 12.08 120. aastat tagasi surnud poeeti Lydia Koidulat mälestati etendusega "Meenutame Koidulat" ja retkega tema sünnikohta.
- 13.08 Vändra lähedal toimus ränk liiklusõnnetus, kus hukkus kolm noort inimest.
- 15.-23.08 Mehhikos toimunud 18. rahvusvahelisel informaatika-olümpiaadil tõi koju pronksmedali kevadel Ühisgümnaasiumi lõpetanud Rivo Laks.
- 16.08 Häädemeeste vallas süvendatud Jaagupi sadamas randus esimene jahtlaev.
- 17.-22.08 Pärnumaal viibis Norra Buskerudi maakonna 30-liikmeline delegatsioon, tähistati Pärnumaa ja Buskerudi sõprusuhete 15. aastapäeva.
- 21.08 Pärnus viibis kultuuriminister Raivo Palmaru ning tutvus rahastamist vajavate kultuuriobjektidega.
- 23.08 Linnagaleriis avati sõpruslinna-de Jelgava, Siauliai ja Pärnu fotokunstnike ühisnäitus "3+3+3". Pärnu Rannahotellis toimus konverents, kus tutvustati E-tervise infosüsteemi põhimõtteid ning räägiti tervise seaduse loomisest ja ajakavast.
- 25.08 Paikuse Politseikoolis anti lõputunnistused 42 noorele politseinikule.
- 26.08 Pärnu rannas süüdati hilisõhtul muinastuled: tõrvikud ja tuleskulptuurid, ning kõlasid torupillihelid. Tihemetsas toimus kodukandipäev: tehti näidendit, sporditi,

- tantsiti, toimus käsitöölaad ja vaadata sai näitust.
- Traditsiooniliselt lõpetas Kurgja muuseum suve kolmeteistkümnendat korda talupäevaga – rehepeksu, leivaküpsetamise ja rahvatantsuga.
- 28.08 Eesti meeste sõudmise neljapaat koosseisus Andrei Jämsa, Tõnu Endrikson, Igor Kuzmin, Allar Rajast, treener Tatjana Jaanson võitis Inglismaa Etonis MM-il pronksmedali.
- 30.08 Endla teatris Pärnumaa pedagoogide õppeaasta avaaktus, osales ligi 600 pedagoogi.
- 31.08 Kihnu koolis avati lasteaed 17 mudilasele.
- SEPTEMBER**
- 1.09 Pärnumaal anti aabits 833 lapsele, kes alustasid oma kooliteed.
- 2.09 Munamäe pargis toimus huvihariduse mess "Vastuvõtt 2006".
- 5.-6.09 Pärnumaal viibisid töövisiidil siseminister Kalle Laanet ja kantsler Märt Kraft.
- 7.09 Rannahotellis avati pidulikult Lennart Meri nimeline sviit; omanik Toomas Sildmäe andis sümboolse võtme üle presidendile pojale Mart Merile.
- 10.09 Kahe silla jooks toimus juba kuuendat korda, osa võtsid tippjooksjad Pavel Loskutov ja Vjatcheslav Košelev.
- 13.09 Pärnu raekoja eest startinud ratturid viisid pealinna tiitli tagasi Tallinna.
- 15.09 Sõudmise maailmameister ja olümpiahõbe Jüri Jaanson tegi Taali põhikoolile kingituseks pooleks aastaks sõudeergomeetri.
- 15.-17.09 Pärnu tennisehalli ees ja sees toimus mess "Pärnu Ehitus 2006".
- 22.09 Sunset klubis toimus suvehooaja lõpetamine, anti välja kaheksa tunnustusauhinda Kuldne Oaas.
- 23.09 Eesti Vabariik sai uue presidendile – valijatekogu valis ametisse Toomas Hendrik Ilvese.
- 27.09 Linnavalitsuse tänapäeval Pärnu raekojas täna anti Pärnu andekamaid, rahvusvahelistel olümpiaadidel osalenud õpilasi, nende vanemaid ja õpetajaid; TÜ Pärnu kolledž tähistas rahvusvahelise turismipäeva raames Prantsuse päeva, külas olid St. Quentin Yvelines'i turismi- ja hotellikool ning Prantsusmaa saatkonna esindajad.
- 29.09 Tõstamaa keskkoolis andis maavanem Toomas Kivimägi üle Eesti Kauneima kooli konkursi tänukirjad; Pärnus toimunud zontade sügis-konverentsil "Tervis algab täna – südamega" anti üle Pärnumaa parima terviseedendaja tiitel Silvia Neemele.
- OKTOOBER**
- 6.10 Algas täiskasvanud õppija nädal. Avati Pärnu Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsioonikesus, mis vastab kaasaja nõuetele ja on ainulaadne Eestis; avamisel osales Vabariigi sotsiaalminister Jaak Aab.

- 9.10 Presidendiks valitud Toomas Hendrik Ilves andis Riigikogu ees ametivande ja astus viieks aastaks ametisse.
- 10.10 Enam kui pool tosinat Lõuna-Korea kunstnikku avasid Pärnu uue kunsti muuseumis ligi 130 taiesest koosneva väljapaneku "Idamerest Läänemereni".
- 11.10 MTÜ Pärnumaa Täiskasvanu- hariduse Ühendus andis Tõstamaa mõisas üle Aasta õppija tiitli tekstiilkunstnik Kadri Rebasele, Aasta koolitaja tiitli Taali käsitööõpetaja Reti Üprausile, Aasta kõige koolitussõbralikumale omavalitsusele Halinga vallale ning Aasta koolitussõbralikemale organisatsioonile – Paikuse lasteaiale.
- 12.10 Pärnu Täiskasvanute gümnaasium tähistas 85. aastapäeva vilistlaste kokkutulekuga.
- 12.-14.10 Toimus Pärnus rahvusvaheline naisettevõtjalane seminar.
- 13.10 Sanatooriumis Tervis toimus rahvusvahelise maanaiste päeva puhul konverents.
- 14.10 Halinga vald tähistas oma 15. ning Halinga ja Pärnu-Jaagupi valla taasühinemise 10. aastapäeva.
Endla teatri küünis esietendus Jaan Kruusvalli "Võikollane üü".
Halinga vald tähistas oma 15. ning Halinga ja Pärnu-Jaagupi valla taasühinemise 10. aastapäeva piduliku kontsertaktuse ning peoga.
- 17.10 Sindis ja Pärnus avati pidulikult gaasijaotusjaam, mis võimaldab alustada gaasivõrkude arendamise ja gaasi müügi tarbija-
- tele Sindis, Paikuse, Sauga ja Audru vallas ning Pärnu linnas.
- 18.10 Pärnu Kontserdimajas toimus Eesti VI spordikongress, kohal olid ministrid ning mitmed nimekad sportlased.
- 19.-20.10 Eestit külastas Suurbritannia kuninganna Elizabeth II ja Edinburgi hertsog.
- 22.10 Pärnu linna ja maakonna keskerakondlased tähistasid partei 15. aastapäeva Endla teatris.
- 23.10 95 aastat pärast kutselise Endla teatri süüdi avas Pärnu teater juubelinädala valguse- ja varjuetendusega "Valgusesse!".
- 23.-28.10 Teater Endla tähistas 95 aastat kutselise teatrina; toimusid kohutused, erinevad etendused, viktoriin, avatud olid näitused teatri ajaloost.
- 24.-27.10 Tähistati Vaasa-Pärnu sõprusuhte 50. aastapäeva, külla saabus ligi 60-liikmeline Vaasa delegatsioon.
- 28.10 Endla teatris esietendus Friedeberg Tuglase "Väike Illimar".
- 31.10 Raeküla selts avas Raeküla vanas koolimajas uuenenud aula-võimla; avamisel viibis Mati Päts, kelle vanaisa ehitusmeister Jakob Päts raius kooli ehitamise tarbeks puid.

NOVEMBER

- 1.11 Pärnu Pereartsikeskus tähistas oma 10. aastapäeva.
- 2.11 Taani suursaadik pr Kirsten Geelan külastas Pärnumaad ja kohtus maavanem Toomas Kivimägiga.

- 3.11 Toimus Pärnumaa hariduskonverents "Väärtushinnangud ja nende kujundamine".
- 8.11 Pärnu politseiosakonna ja Lääne prefektuuri struktuuriüksuste töötajad kogunesid Strandis, et tähistada Eesti politsei 88. aastapäeva.
- 9.11 Pärnu tähistas oma tuntuima linnaarhitekti Olev Siinmaa 125. sünniaastapäeva mitme üritusega: avati Olev Siinmaa ja Anton Soansi projekteeritud Rannahotellil kultuurimälestise tähis ning hotellis fotonäitus, toimus kunstiajaloolase professor Mart Kalmu avalik loeng.
- 12.11 Kilingi-Nõmme klubis toimus isadepäeva maleturniirist võtsid osa kaheliikmelised perevõistkonnad, soovijatele andis simultani male-suurmeister Kaido Külaots.
Tähtpäevaüritusi toimus mujalgi: Varbla rahvamajas toimus isadepäeva perepidu. Tõhela rahvamajas peeti isasid-vanaisasid meeles laupäeval.
- 13.11 Pärnu linnavolikogu saalis toimus järjekordne seminar sarjast "Esmaspäev ettevõtjaga", teemaks "Erivajadusega töötajad – kasutamata ressurs?!".
- 17.11 Pärnu haigla konverentsisaalis toimus Pärnumaa terviskonverents.
- 20.11 Maavanem Toomas Kivimägile annetati Pärnu Üksik-jalaväepataljoni vimpel tunnustamaks head ja tihedat koostööd.
- 21.11 Seoses kodanikunädalaga avati Pärnu linnakodaniku majas Vello Paluoja maalitud portree kunstnikust ja maaliõpetajast Konstantin Süvalost.
- 24.11 Pärnu Kontserdimajas toimus Eestimaa Rahvaliidu kongress.
- 25.11 Pärnu Kontserdimajas toimus Pärnu Kodanikuühiskonna Forum.
- 25.11 TÜ Pärnu kolledžis toimus kristlik konverents "Perekond on väärtus".
- 26.11 Sõjameeste Pärnu ühendus tähistas oma 15. aastapäeva kontserdi ja piduliku lõunaga.
- 27.11 Eestit külastas USA president George W. Bush
Tavatult soe kuu viimane dekaad, mil ööpäevane kesmine temperatuur oli 6,1 kraadi.

DETSEMBER

- 1.12 Maavanem Toomas Kivimägi tervitas maakonna seitset kuldpaari pidulikult vastuvõtul.
- 1.12 Tartu Ülikooli Pärnu kolledž tähistas emakeelse ülikooli 87. aastapäeva rongkäigu ja aktusega, kus esines loenguga professor Marju Lauristin ning anti üle kuldmärk kunagisele linnapeale Jaak Saarniidule, maavanem andis üle preemiad Pärnu-teemaliste diplomitööde konkursi võitjatele.
- 2.12 Endla teatri Küünis esietendus Jaan Kaplinski "Liblikas ja peegel".
- 1.-3.12 Pärnus ja Jõulumäel toimus kuues jõuluvanade konverents.
- 4.12 Maakonna spordinõukogu valis Pärnumaa Aasta sportlased.
- 7.12 Kontserdimajas tähistati pidulikult rahvusvahelist puuetega inimeste päeva.
- 8.12 Pärnu linnapea Mart Viisitam võttis pidulikult vastuvõtul vastu

- linna 20 kuldpaari ja kaks briljantpaari.
- 12.12 Pärnu Kuninga tänava põhikooli aulas eemaldasid Eesti esimese põllutöoministri tütar Mall Pool ja põllumajandusminister Ester Tuiksoo katte Theodor Pooli pronksbüsti; Theodor Pool on selle kooli vilistlane.
- 15.12 Öösel mõõdeti soojarekord 10,3 kraadi.
- Paikuse politseikoolis lõpetas 23 korrakaitstjat; omanimelise stipendiumi andis juba kaheksandat korda üle majandusminister Edgar Savisaar.
- Loodus oli segaduses: novembri algul sadanud lumi ja hilisem soe ajas looduse segadusse ning korraks suikunud arvasid et aeg on ärgata; Nigula looduskaitsealal õitseb näsiniin ja sinilill, unine nastik roomab ringi ning

- isegi seeni on nähtud kerkimas.
- 21.12 Maavalitsuses esitleti Pärnut ja Pärnumaad ning selle turismimarsruute tutvustavat DVDd, millel on Mati Põldre film Pärnumaast ja interaktiivne turisti teejuht "Rajaleidja".
- 21.12 Õhtupimeduses toimus Pärnu Raekoja kõrval platsil tule- ja tantsuetendus, seejärel kuulutas linnapea Mart Viisitamm välja jõulurahu.
- 22.-23.12 Uue kunsti muuseumis toimusid skulptuuripäevad, kus soovijad said vormida erinevatest materjalidest kujusid skulptorite juhendamisel.

Aasta 2006 jääb Pärnumaa ajalukku viimase 12 aasta kõrgeima sündimuse ja 11 aasta suurima abielude arvuga: Pärnumaal koostati aasta jooksul kokku 924 sünniakti, abielusid sõlmiti 408.

Jaauaritormi kahjude peamisteks põhjustajateks olid tormituuled ja üleujutused. Otsesed kahjud ulatusid valitsuse hinnangul 749 miljoni kroonini, avaliku sektori kahju on hinnatud 307,4 miljonile kroonile. Enim kannatanud Pärnus oli eramajajoomanike kahju 241 miljonit krooni ehk 70% kogu Pärnu kahjust, ettevõtete kahju oli 95 miljonit krooni (27%) ning linnavara kahju 9 miljonit krooni (3%). Sisemaal oli suurmiaks pahategijaks tormituul, mis murdis metsas suurel hulgal puid, kahjustas elektriliine ja lõhkus katuseid.

Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) hinnangul oli laastatud riigimetsa

pindala üle 20 000 ha. RMK otsene rahaline kahju ulatus üle 1,22 miljoni krooni. Erametsades murdis jaauaritorm hinnanguliselt 600 000 tihumeetrit kasvavat metsa. Torm kahjustas Eesti läänerranniku kalurite ja talunike tootmisvahendeid paljudel juhtudel pöördumatult, mis tõttu oli häiritud nende töötegmine.

Viimased 20 aastat on näidanud, et ilmarekordid ei jää ületamata ja Eesti ei jää maailmas toimuvast igavesti puutumata. Palju äärmuslikke ilmastikuolude aspekte on jäänud hindamata, analüüsivõime ja arvestamata. Turvalise loodusega Eestil on jaauaritormist palju õppida, kuigi see oli kallis õppetund.

Jaauaritormi testis inimeste ja võimude valmisolekut loodusõnnetusteks. Valmisolek oli kehv, paljudele tuli niisugune tseenaarium üllatusena, meetmeid rakendati hilja ja ka tagajärgede likvideerimine kujunes suureks õppimiseks.

Inimeste üllatust näitas kas või tulvavette jäänud autode hulk Pärnus, enamik ei osanud karta tulvavete niisugust ulatust.

Jaauaritorm tõi kaasa ka palju positiivset. Esiteks õppis Eesti ühiskond loodusjõududega arvestama ja ohtudele reageerima. Ametiasutused said tõsise õppuse eriolukordades tegutsemiseks ning motivatsiooni kriisilukorras reageerimise tõhustamiseks tulevikus. Parandati ka näiteks elektririkettest teatamise süsteemi, et vähendada liinide ülekoormatuse ohtu ulatuslike avariide korral.

Teiseks hakati arutlema planeerimise ja analüüsi, sh riskianalüüsi vajaduse üle asustuse rajamisel.

Kolmandaks said eestlased indu kliimamuutuste võimalike mõjude ja tagajärgede arutamiseks. Mõisteti, et Eesti põhjustab globaalset soojenemist ja võib selle tagajärjel ka kannatada.

Neljandaks sai Läänemeri tormiga suur koguse värsket ookeani vett, mis on siinset vee-elustikku arvestades väga oluline. Tähtsaimaks positiivseks tulemiks oli aga üle pika aja Eestis levinud solidaarsustunne. Kannatanuid abistati vabatahtlikult nii töökaite vajalike materjalide kui ka rahaliste annetustega.

Allikas: "Jaauaritormi õppetunnid", Postimees, 03.01.2006.

Mõned faktid jaauaritormist

1. 2005 aasta 9. jaanuari varahommikul kell 7.30 mõõdeti Pärnu lahes veetaseme maksimaalseks tõusuks 295 cm üle Kroonlinna nulli.
2. Üleujutuses kannatas 775 maja. Materjalset kahju kandis hinnanguliselt 5000-6000 inimest Pärnus ja tuhatkond inimest Pärnumaal.
3. Pärnus evakueeriti umbes 300 inimest.
4. Alajahtumise tõttu viidi haiglasse 11 inimest ja tormiööll uppus Pärnus 1 inimene.
5. Eesti liitus rahvusvahelise mereprognooside süsteemiga HIROMB, mis koostab numbrilisi mereprognoose Läänemered ja mille veetaseme prognoosid on väga täpsed.
6. Riik kattis tormikahju 264,5 miljoni krooni ulatuses.
7. Euroopa Liit andis Eestile jaauaritormi kahjude katteks 1,29 miljonit eurot ehk 20 miljonit krooni.
8. President autasustas kriisilukorras eduka tegutsemise eest maavanem Toomas Kivimägi Eesti Punase Risti II klassi ja Pärnumaa Päästeteenistuse operatiivosakonna peaspetsialisti Jaanis Otslat Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärgiga. Sama asja eest teenisid Kotkaristi kuldristi kaitsevaelasest leitnant Kristjan Kivimäe ja veebel Ivar Uudikas.

Audru polder nädal pärast 9. jaanuari 2005. a tormi.

Vana-Pärnu Haapsalu mnt. 10. jaanuari hommik, 2005. a.

Valgerand nädal pärast 9. jaanuari 2005.a tormi.

3. Pärnumaa tunnustab

Pärnumaa Vapimärkide kavalerid

Pärnumaa kõrgeim autasu – Pärnumaa Vapimärk omistatakse inimesele, kes oma silmapaistva töö ja tegevusega on oluliselt kaasa aidanud Pärnumaa arengule, sealhulgas väljapaistvate saavutuste eest spordis ja kultuuris.

Otsuse vapimärgi andmise kohta teeb maavanem, kuulunud ära Vapimärgi Nõukogu ettepanekud.

Alates aastast 1993 on Pärnumaa Vapimärk antud 60 inimesele.

Pärnumaa Vapimärkide pidulik üleandmine toimub Eesti Vabariigi aastapäeva eelsel päeval, 23. veebruaril.

2004. a Pärnumaa Vapimärgi kavalerid

Vapimärgi nr 50 omanik on Heiki Mägi, Pärnu Maavalituse majandusarengu-osakonna juhataja.

Heiki Mägi on kaasa aidanud paljude Pärnumaa omavalituste arengukavade väljatöötamisele. Tema juhtimisel valmis pilootprojektina Eesti esimene maakonnaplaneering koos ühtse arengustrateegia ja tegevuskavaga. Märkimisväärne on panus Pärnumaa ettevõtluse arengusse, olles jätkuvalt paljude uute suundumuste väljatöötaja ja eestvedaja. Ta on olnud üks initsiaatoreid maakonna ettevõtluskeskuse ja TÜ Pärnu kolledži ellukutsumisel ning kutseharidussüsteemi ümberkujundamisel. Heiki Mägi on oma tegevusega kaasa aidanud Pärnumaa kui ühtse terviku jõudsale arengule.

Vapimärgi nr 51 omanik on Ardo Keskküla, Häädemeeste õigeuskoguduse ülempreester.

Ardalion (kodanikunimega Ardo) Keskküla teeb vaimulikutööd lisaks Häädemeeste õigeuskogudusele veel kaheksas Pärnumaa apostliku õigeusu koguduses. Ta on äärmiselt erudeeritud ja laia silmaringiga kirikutegelane, kes osaleb ka teistes eluvaldkondades, kultuuritegevuses ja haridustöös. Tema mõjukust EAÖK sinodi esimehena on vaja läinud õigeusu kiriku probleemide lahendamisel kogu Eestis ja ka raja taga. Ardalion Keskküla on pidanud oluliseks noorte kaasamist koguduse tegevusse, arendades seega nende maailma-vaadet vaimsemas suunas. Tähtsal kohal on olnud pühapäevakoolide tegevus.

Vapimärgi nr 52 omanik on Mati Karmin, skulptor.

Mati Karmin on aastate jooksul loonud Pärnumaale mitu märkimisväärset teost. Viimane neist – Eesti esimene ratsamonument “Püha Jüri võitlus lohega” – avati Toris Eesti sõjameeste mälestuskiriku juures 20. augustil 2003. a. Ta on loonud Tahkuranna vallas Konstantin Pätsi mälestusmärgi pronksist bareljeefid. Tori vallas Piista ajal on professor Karmini loodud Eesti esimese põllutöömistri ja Pärnu esimese maavanema, põllumajandusteadlase Theodor Pooli ja Piista aja karjaaretuse jätkaja Edgar Keevalliku bareljeefid. Pärnu linnas on Mati

Karmini loominguga näideteks Endla teatri pronksist makett hotelli Pärnu ees, Oscar Brackmanni büst kesklinnas ja “Estonia” hukku meenutav monument mere ääres.

Vapimärgi nr 53 omanik on Vello Kutsar, Väandra Alevi-likogu aseesimees, ettevõtluse arendaja.

Vello Kutsar on loonud aluse Väandra piirkonna ettevõtluse hoogsale edenemisele, viies kõrgele tasemele Mistra vabrik, millest välja kasvanud tänapäevane AS Wendre. Ta on toonud Väandrasse noori teotahelisi inimesi, kellest tänaseks on saanud paljude nimekate ettevõtete juhid ja omanikud. Ta on leiutiste autor, koolitaja ja Väandra Ettevõtjate Koja asutaja. Aastaid on ta edendanud Väandra spordi- ja kultuurielu. Vello Kutsar on oma silmapaistva töö ja tegevusega oluliselt kaasa aidanud Pärnumaa arengule.

2005. a Pärnumaa Vapimärgi kavalerid

Vapimärgi nr 54 omanik on Jüri Jaanson, sõudja, sõudmise olümpiahõbe. Jüri Jaanson sportlasekarjäär on kahtlemata eeskuju vääriv elutöö. Maailma-areenil pea kaksikümne aastat, eks-maailmameister, Ateena Olümpia hõbe, korduvalt Eesti ja Pärnumaa parimaks sportlaseks pärjatu. Järgimismäärsete ettevõtmiste algataja Pärnumaal – kahe silla jooksust on kujunenud tervisesporti ja loodushoidu propageeriv, erinevas vanuses inimesi kaasav traditsioon. Jüri Jaanson sportlasekarjäär ning isiksus on saa-

nud müüdiks, mis innustab meid kõiki omal alal ja kombel püüdma, pürgima ja pühenduma.

Vapimärgi nr 55 omanik on Leida Rehtla, Lavassaare vallavanem Lavassaare vallavanem aastast 1993.

Tema eestvedamisel on teoks saanud Lavassaare algkooli avamine, Lavassaare alevi soojamajanduse ja küttevõrgustiku renoveerimine. Leida Rehtlat iseloomustab pühendumus tööle, abivalmidus, ausus ja julgus seista oma veendumuste eest. Lavassaare valla juhtimisele ja arendamisele lisaks on ta üle 11 aasta osalenud maakonna omavalitsuste liidu töös ning kaasa aidanud Pärnu maakonna arengus olulistel probleemide lahendamisel.

Vapimärgi nr 56 omanik on Eero Rändla, AS Maxit Estonia tehase Fibo ExClay direktor.

Eero Rändla juhtimisel on Eesti ja Pärnumaa äärealale – Häädemeeste valda tekkinud väga oluline ettevõte, mis hakkas 1990. aastate keskel tootma savikergkruusa. Antud toodang oli ja on murranguline nii Eesti kui ka kogu Baltimaade ehitussektori kontekstis. Tehas on erinevatel aegadel muutnud nimesid (1991 – AS Leharu, 1996 – Fibo ExClay Eesti AS, 1999 – Optiroc AS tehase Fibo ExClay, 2004 – AS Maxit Estonia tehase Fibo ExClay) ja omanikke, kuid jätkanud edukalt Eero Rändla juhtimisel. Eero Rändla on teotaheline ettevõtluse edendaja Pärnumaal.

2006. a Pärnumaa Vapimärgi kavalerid

Vapimärgi nr 57 omanik on Tor Ottar Karlsen, Norra Buskerudi maakonna maavolikogu esimees. Aastast 1999 on Tor Ottar Karlsen Buskerudi Maavolikogu esimees. Buskerudi

ja Pärnu maakonna koostöö algas 1991. aastal. Tor Ottar Karlsen on kahe maakonna vahelist koostööd viieteistkümne aasta jooksul igati abistanud. Buskerudi Maavolikogu toetusel toimuvad igal aastal Pärnu maakonnas mitmed koostööprojektid. 2005. a oli Buskerudi Maavolikogu toetus Pärnumaa ja Buskerudi koostööprojektidele 200 000 Norra krooni suurune, mis kulutati hariduse-, kultuuri-, spordi- ja sotsiaaltööprojektide elluviimiseks. Pärast 2005. a 9. jaanuaril Pärnumaad laastanud tormi olid norralased esimeste seas, kes meile appi tõttasid. Tor Ottar Karlsoni eestvedamisel toetas Buskerudi Maavolikogu AS Vardar vahendusel Pärnumaa mereäärseid valdasid generaatorite ostul kokku 100 000 Norra krooni eest. Samuti käivitati kiiresti väga laialdane humanitaarabi korjandus tormi tõttu kannatada saanud peredele.

Vapimärgi nr 58 omanik on Madis Padari, OÜ Piistaoja Katsetalu juhataja. Madis Padari juhtimisel rajati taasiseseisvumisaastate esimene kaasaegne suurfarm Pärnumaal Piistaojal.

Piistaoja Katsetalu kasutuses on umbes 700 ha maad. Põhitegevuseks on piimakarjakasvatus ja tõumullikate müük. Koos teadlastega uuritakse holsteini tõugu veis-

te sigivust ja ainevahetust, millel on piima-anni suurendamisel määrav tähtsus. Madis Padari juhtimisel on saavutatud märkimisväärsed edu: siin asub üks Eesti kõige parematest holsteini karjadest. Piistaoja Katsetalu on peetud pikaajalise ja tulemusliku tõuaretustöö eest võidukarika vääriliseks Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu poolt.

Vapimärgi nr 59 omanik on Toomas Rõhu, Tõstamaa vallavanem. Toomas Rõhu juhib Tõstamaa valda 1997. aastast. Selle aja sisse mahub hulk märkimisväärsed tegusid: Tõstamaa keskkooli hoone

rekonstrueerimine, õpilaskodu väljaehitamine, Manilaiu tee remont ja külakeskuse ehitamine, Tõhela rahvamaja ja veepuhasti renoveerimine, Tõstamaa hooldekodu remont, Tõstamaa joogivee- ja puhastussüsteemi renoveerimine jpm. Toomas Rõhu eestvedamisel ja organiseerimisel on Tõstamaal pandud alus paljudele nüüdseks traditsiooniks saanud spordiüritustele: Tõstamaa jooks, Jüriöö jooks, mitmed võrk- ja korvpalliturniirid. Toomas Rõhu tõhusa ja aktiivse tegevuse üks märk ja headuse näitaja on kindlasti kohalikel valimistel korduvalt saadud ülekaalukas häälte arv valijate poolt.

Vapimärgi nr 60 omanik on Ilmar Tõnisson, Pärnu-Jaagupi Muusikakooli puhkpilliõpetaja. Ilmar Tõnissoni elu kohta võib liialdamata öelda, et see on üdini muusikaga seotud.

Tema muusikutegevusse kuulub mitmete orkestrite, sh praeguse Pärnu Linnaorkestri asutamine ja juhatamine. Rahvusvahelisi

muusikafestivale ja muusikakursusi on Ilmar Tõnissoni eestvedamisel korraldatud aukartust ärataval hulgal. Kui nüüdseks väga hästi tuntud rahvusvahelist suupilli-muusikafestivali Baltic Nordic Harmonica teatakse ehk rohkem, siis suupillimuusikat viljeleva Piccolo asutas Ilmar Tõnisson

Konkurss “Kaunis Kodu”

Üleriigilist konkurssi “Kaunis Eesti kodu”, mille patrooniks on Eesti Vabariigi President, on korraldatud alates 1998. aastast. Samal aastal viidi ka Pärnumaal esimest korda läbi “Kauni Kodu” konkurss. Alates 2000. aastast on võistlust kaunima kodu, tootmistalu või hooneterühma tiitlile Pärnumaal läbi viidud igal aastal.

Konkursi raames selgitatakse Eesti suu-remates linnades ja kõigis maakondades välja kaunimad ja paremini heakorrastatud eramud, hooneterühmad, keskkonnaobjektid ja tootmistalud. 2006. aastal lisandus rekultiveeritud tööstusmaastike teema, juba mitmendat aastat hinnatakse eraldi klassis ka parimaid metskondi.

2004. a

I klass – Eramud ja üksikhooned

1. Perekond Lääne kodu. Metste 19, Võiste alevik, Tahkuranna vald (foto)
2. Perekond Saare maakodu. Võlla küla, Are vald (foto)
3. Perekond Gontšarenko kodu. Västriku 15, Paikuse alevik, Paikuse vald
4. OÜ Alve kahepereelamu. Linnu tee 6, Paikuse alevik, Paikuse vald

II klass – Hoonete rühmad

1. Aedlinn “Ohakas”. Kõrsa küla, Tori vald
2. Kulli küla keskus. Kulli küla, Varbla vald
3. Perekond Andrei kodu. Lõpe küla, Koonaga vald

koos Feliks Kargiga juba 1996. a. Sellest kollektiivist on kujunenud ainulaadne ja armastatud kollektiiv, mis oma aktiivse muusikaalase tegevusega ka Pärnumaad edukalt reklaamib. Pedagoogilise muusikaalase tegevusega on Ilmar Tõnisson seotud juba 1960. aastast.

III klass – Looduslähedane keskkond

1. Lasteaed “Mürkaru”. Pikk 15, Vändra alev (foto)
2. Perekond Paimre Uuetoosi turismitalu. Väljaküla küla, Saarde vald
3. EELK Tahkuranna koguduse Võiste kirik koos kalmistuga. Tahkuranna vald

IV klass – Maa-asustus, tootmistalud

1. Perekond Saare Sõnni talu. Seljametsa küla, Paikuse vald (foto)
2. Perekond Lillemetsa Viira talu. Ilvese küla, Surju vald
3. Perekond Born'i Lapite talu. Metsapoole küla, Häädemeeste vald

2005. a

I klass – Eramud ja üksikhooned

1. Perekond Sommer. Mägra talu Laadi küla, Tahkuranna vald (foto)
2. Perekond Vallimäe. Ranna talu, Mereäärse küla, Varbla vald
3. Pärnjõe Põhikool. Pärnjõe küla, Vändra vald

II klass – Hoonete rühmad

1. Tõhela rahvamaja. Tõhela küla, Tõstamaa vald (foto)
2. Strömberg OÜ. Metsaküla küla, Tahkuranna vald
3. Tõstamaa alevik. Tõstamaa vald

III klass – Looduslähedane keskkond

1. Jõekalda tee 11, 15, 17, 21. Silla küla, Paikuse vald (foto)

2. Võidula Mõis. Võidula küla, Vändra vald
3. Liisi Soomaa ja Helgur Lember. Kärneri talu, Kõima küla, Koonga vald

IV klass – Maa-asustus, tootmistalud

1. Merike Lilleleht ja Alo Sinimäe. Pihlaka talu, Lepaküla, Tahkuranna vald
2. Perekond Ruul. Männiku talu. Urissaare küla, Häädemeeste vald
3. Perekond Kasearu. Ansi talu Rabavere küla, Koonga vald

2006. a

I klass – Eramud ja üksikhooned

1. Perekond Tedre, kodu Endla 4, Kihlepa küla, Audru vald
2. Perekond Aaspere, kodu Mäe 9b, Lavassaare vald
3. Angelika Hansman ja Peeter Lorents, kodu Majaka 7, Häädemeeste alevik

Perekond Lääne kodu Tahkuranna vallas Võiste alevikus.

II klass – Hoonete rühmad

1. Kuuse tänava hoonete rühm Kuuse tn Audru alevik Audru vald
2. Saarde küla Meose hoonete kompleks (4 maja), Saarde vald
3. Silla küla Jõekalda tee 33, 37, 41, 45, 45a, 49, 51 Paikuse vald

III klass – Looduslähedane keskkond

1. Pikavere küla Koonga vald
2. RMK Lodja metskonna jahimaja Lodja küla, Saarde vald
3. Perekond Roosileht, Veltsa mõisapark Veltsa küla, Koonga vald

IV klass – Maa-asustus, tootmistalud

1. C. R. Jakobsoni nim. Kurgja Talumuseum Vändra vald
2. Perekond Sosi, Ritsu tootmis- ja turismitalu Rätsepa küla, Tori vald
3. Perekond Manning, suvekodu Raespa küla, Varbla vald.

Perekond Saare maakodu Are vallas Võlla külas.

Lasteaed "Mürakaru" Vändra alevis.

Perekond Saare Sõnni talu Paikuse vallas Seljametsa külas.

Perekond Sommeri kodu Tahkuranna vallas Laadi külas.

Tõhela rahvamaja Tõstamaa vallas Tõhela külas.

Jõekalda tee 11, 15, 17, 21 Paikuse vallas Silla külas.

Merike Lillelehe ja Alo Sinimäe Pihlaka talu Tahkuranna vallas Lepaküla külas.

Perekond Tedre kodu Audru vallas Kihlepa külas.

Kuuse tänava hoonete rühm Audru vallas Audru alevikus.

Pikavere küla Koonga vallas.

C. R. Jakobsoni nimeline Kurgja Talumuuseum Vändra vallas.

4. Rahvastik

Rahvaarv, vanuseline ja sooline koosseis Pärnumaa rahvaarv omavalitsuste lõikes 1. jaanuari seisuga

Vald, linn	1970	1979	1989	2000	2004	2005	2006	2007
Are	1438	1475	1415	1349	1412	1433	1421	1380
Audru	4163	4282	4486	4897	5155	5270	5303	5322
Halinga	3387	3468	3855	3556	3680	3572	3546	3461
Häädemeeste	3609	3424	3381	3223	3303	3283	3244	3158
Kaisma	659	637	630	580	620	612	606	577
Kihnu	771	664	544	510	633	634	629	635
Koonga	1886	1551	1560	1357	1467	1443	1402	1328
Paikuse	1364	1916	2480	2862	3418	3506	3541	3635
Saarde	3270	2625	3014	2388	2291	2254	5167*	5015*
Sauga	1579	1970	2013	2535	2816	2959	3162	3284
Surju	1336	1089	991	1040	1092	1098	1113	1103
Tahkuranna	1831	1641	1706	2018	2077	2167	2214	2241
Tali	1327	975	935	774	813	769		
Tori	2688	2504	2617	2606	2685	2684	2688	2647
Tõstamaa	2268	1971	1722	1664	1664	1639	1632	1591
Varbla	1728	1431	1242	1067	1130	1096	1067	1037
Vändra vald	3517	2883	2718	2609	2747	2704	2696	2619
Lavassaare	626	608	530	554	601	568	576	569
Tootsi	1381	1418	1324	1059	1028	1017	991	932
Vändra alev	2140	2436	2944	2662	2779	2765	2727	2736
Kilingi-Nõmme	2387	2535	2509	2223	2301	2269		
Sindi	4014	4384	4457	4179	4288	4309	4308	4270
Pärnu	46562	51254	53885	45500	43654	43373	43634	43389
Kokku	94015	99141	100958	91212	91654	91424	91667	90929

Kohalike omavalitsuste rahvaarv aastate 1970, 1979, 1989 ja 2000 kohta on toodud (aasta esimese kvartali jooksul) toimunud rahvaloenduste andmete alusel (alaline rahvastik). Rahvaarv aastate 2004–2007 kohta on toodud Rahvastikuregistri andmete alusel aasta alguse, s.t 1. jaanuari seisuga.

*Saarde valla rahvaarv alates 01.01.2006 hõlmab ka Kilingi-Nõmme linna aja Tali valla elanikkke. Põhjuseks on kolme koha-liku omavalitsuse (Kilingi-Nõmme linna, Saarde valla, Tali valla) ühinemine 2005. aasta sügisel.

Elanike arv seisuga 01.01.2007 (statistikaameti andmed)

	Kokku	Sealhulgas		% -des		Naisi 1000 mehe kohta
		mehed	naised	mehed	naised	
Are	1335	652	683	48,8	51,2	1048
Audru	4854	2369	2485	48,8	51,2	1049
Halinga	3454	1656	1798	47,9	52,1	1086
Häädemeeste	3093	1526	1567	49,3	50,7	1027
Kaisma	564	270	294	47,9	52,1	1089
Kihnu	487	234	253	48,0	52,0	1081
Kilingi-Nõmme*	2120	975	1145	46,0	54,0	1174
Koonga	1319	664	655	50,3	49,7	986
Lavassaare	540	258	282	47,8	52,2	1093
Paikuse	3035	1445	1590	47,6	52,4	1100
Pärnu	44 074	19707	24367	44,7	55,3	1237
Saarde**	5165	2506	2659	48,5	51,5	1061
Sauga	2567	1242	1325	48,4	51,6	1067
Sindi	4039	1850	2189	45,8	54,2	1183
Surju	1014	472	542	46,6	53,4	1148
Tahkuranna	1998	938	1060	47,0	53,0	1130
Tootsi	980	456	524	46,5	53,5	1149
Tori	2530	1195	1335	47,2	52,8	1117
Tõstamaa	1595	748	847	46,9	53,1	1132
Varbla	1010	487	523	48,2	51,8	1074
Vändra a	2522	1169	1353	46,3	53,7	1157
Vändra v	2552	1253	1299	49,1	50,9	1037
Pärnumaa	88 727	41 097	47 630	46,3	53,7	1159

*Kilingi-Nõmme vallasiseses linnana

**Saarde valla andmed sisaldavad sh Kilingi-Nõmme linna

Sünnid

	Pärnu linn			Maapiirkond			Maakond kokku		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Sünniakte koostati kokku	418	452	516	418	403	408	836	855	924
• poisse	213	230	260	199	191	206	412	421	466
• tüdrukuid	205	222	256	219	212	202	424	434	458
Surnult sündide	3	7	1	-	2	-	3	9	1

Abielust sündide	147	188	196	121	124	136	268	312	332
Isaduse kindlaks-tegemine ühe-aegselt sünniga	227	225	276	244	240	236	471	465	512
Vallaslapsi	44	39	44	53	39	36	97	78	80
Emal sündis:									
1. laps	220	212	270	193	173	173	413	385	443
2. laps	131	157	168	126	113	143	257	270	311
3. laps	49	58	59	62	74	63	111	132	122
4. laps	12	16	13	28	26	16	40	42	29
5. laps	2	2	3	5	10	7	7	12	10
6. laps	1	5	2	2	3	3	3	8	5
7. laps	1	2	-	-	3	1	1	5	1
8. laps	1	-	1	1	-	-	2	-	1
9. laps	1	-	-	1	-	1	2	-	1
10. laps	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11. laps	-	-	-	-	-	1	-	-	1
12. laps	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. laps	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Noorim sünnitaja	16			15				14	15
Vanim sünnitaja	42			45				46	44
Kaksikute paare	7	8	5	6	3	4	13	11	9
• tüdrukud	4	3	3	2	1	2	6	4	5
• poisid	2	3	-	2	2	2	4	5	2
• tüdruk ja poiss	1	2	2	2	-	-	3	2	2
Kolmikuid	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Surmad

	Pärnu linn			Maapiirkond			Maakond kokku		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Koostati surmaakte	657	763	798	497	443	423	1154	1206	1221
sh mehi	341	400	417	259	224	221	600	624	638
naisi	316	363	381	238	219	202	554	582	583
kuni 1-aastaste surmaakte	1	4	2	3	1	-	4	5	2
Surma põhjustena registreeriti: õnnetusjuhtumeid	37	49	62	19	25	16	56	74	78

enesetappe	13	20	20	12	7	3	25	27	23
tapmisi	2	2	1	3	3	2	5	5	3
alkoholimürgitusi	1	9	4	-	3	2	1	12	6
surma liik määramata	19	29	11	5	3	4	24	32	15
südamehaigusi	182	178	227	163	128	149	345	306	376
vähk	132	133	142	92	75	97	224	208	239

Rahvastiku käitumine

Andmed abielude kohta (arv)

	2004	2005	2006
Sõlmitud abielude arv	368	314	408
• neist kiriklikult	30	19	35
• neist eelneval aastal esitatud avalduste alusel	16	15	24
Abieluavaldusi esitati	356	338	427
Kohale ei tulnud paari	24	14	23
• neist teatas eelnevalt paari	18	8	19
Väljaspool perekonnaseisuameti ruume registreeriti abielusid	8	11	6
Välismaalastega abiellumiseks esitati avaldusi	21	13	20
• neist registreeriti	20	13	19
Abiellumisiga (18 aastat) vähendati:	3	5	6
• 16-aastastel neidudel	1	1	-
• 17-aastastel neidudel	2	4	6
• 17-aastastel noormeestel	-	-	-
Vanim pruut	60	76	73
Vanim peigmees	69	81	73
Pärnu MV perekonnaseisuosakonnas tähistati hõbepulmi	2	-	-
• kuldpulmi	40	42	26
• briljantpulmi	1	-	2
Abielu pidulikke registreerimisi	368	314	408
Mõlemal abiellujal oli esmakordne abiellumine	220	194	245
Mees registreeris esmakordse abielu	268	231	289
Mees registreeris korduva abielu	100	83	119
Naine registreeris esmakordse abielu	261	229	295
Naine registreeris korduva abielu	107	85	113
Registreerimiseks ettenähtud kuuajalist tähtaega lühendati	95	68	80
• rasedustõendiga	13	15	14

• ühine laps	60	39	48
• kod. avalduse põhjal	19	7	15
• komandeerimistõendiga	3	5	1
• kõrge ea tõttu	-	2	2

Abiellunute jaotumine vanuse järgi

Vanus	Mehed			Naised		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
15-17	-	-	-	3	5	6
18-20	16	14	17	44	37	54
21-25	86	84	93	109	89	113
26-30	89	82	106	81	87	87
31-40	124	88	125	84	64	88
41-50	23	28	33	33	19	35
51-	30	18	34	14	13	25

Andmed abielulahutuste kohta

	2004	2005	2006
Abielulahutuse akte koostati kokku	194	200	197
• neist abikaasade ühise avalduse alusel	191	199	192
• kohtuotsuse alusel	3	1	5
Abielulahutuse avaldusi esitati	235	231	229
Abielulahutuse avaldusi annulleeriti	32	46	32
Lõplikke kohtuotsuseid esitati	65	63	49
Vanim lahutaja meestest (aastat)	69	75	79
Vanim lahutaja naistest (aastat)	74	76	80
Pikim lahutatud abielu kestis (aastat)	49	38	50
Lühim lahutatud abielu kestis (kuud)	3	5	2
Abielulahutused abielu kestuse järgi: alla 1 aasta	6	6	5
1-2 aastat	18	18	23
3-5 aastat	24	29	29
6-10 aastat	33	32	30
11-15 aastat	45	37	37
16-20 aastat	33	37	30
21-25 aastat	13	18	15
26-30 aastat	10	13	16
üle 30 aasta	12	10	12

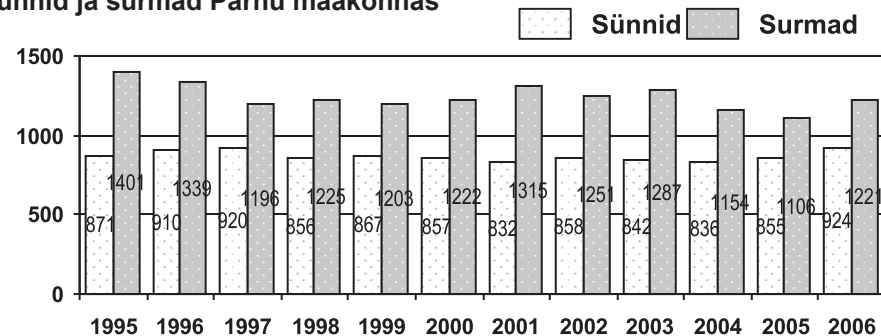

Pärnu Raekoja saalis üks 2006. a traditsioonilistest päevadest kui väikestele linnakodanikele anti pidulikult üle sünnitunnistus ja nimeline hõbelusikas.

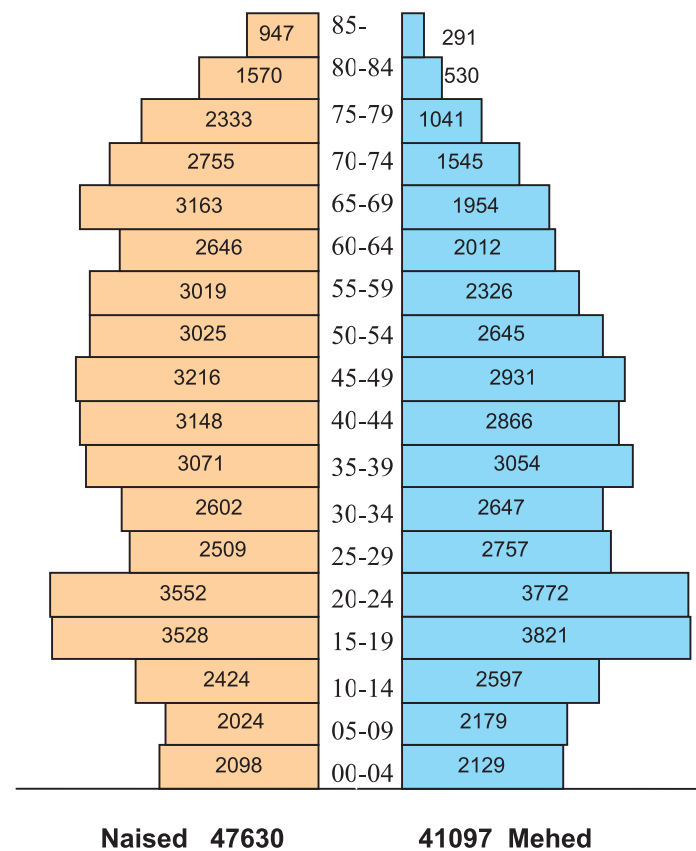

1. detsember 2006 – Pärnu maakonna kuldpaaride austamispäeval osalenud juubelipaaride ühispilt.

Sünnid ja surmad Pärnu maakonnas

Pärnumaa rahvastikupuu seisuga 01.01.2007. a.

Perekonnaseisuosakonna info

2006. a registreeriti Pärnumaal 69 last roh-kem kui 2005. a ja 88 last enam kui 2004.a. Mõõdunud aastal sündinud laste arv 924 on viimase kaheteist aasta parim näitaja. Maakonna iive on siiski jätkuvalt negatiivne. Viimane positiivse iibega aasta oli 1990.a.

Kõigil kolmel aastal oli rahvastiku loomulik juurdekasv positiivne kahes omavalitsuses: Paikuse ja Sauga vallas.

Kõige enam sündis perre esimesi lapsi. Esiklaste sünnisagedus oli 47%, teiste laste sünnisagedus 31% ja kolmandate laste sünnisagedus 14%. 2005. a sündis Häädemeeste valla perre 13. laps ja 2006. a Audru valda 11. laps. 64% lastest sündis väljaspool abielu. Iga üheksas laps sündis vallaslapsena. Kaksikute paare oli 2004. a 13, 2005. a 11, 2006.a 9. Noorim sünnitaja oli 14aastane, vanim sünnitaja 46aastane.

2006. a sõlmiti Pärnumaal 408 abielu,

neist kiriklikult 35. Viimati ületas abielude arv 400 piiri 1995. a.

Kolmel viimasel aastal abiellu astujate meeste keskmine vanus tõusis, nimelt otsustas suur osa mehi ametlikult luua perekonna vanuses 31-40. Naised avaldasid soovi abielluda enam vanuses 21-25. Elu esimese jah-sõna ütlesid 60% paariminejatest.

Noorimad abiellujad olid 16aastased neiu. Pärnumaa vanimal peigmehele oli vanust 81 a, vanimal pruudil 76 a.

Jätkus Pärnumaa kaunis traditsioon – eakate abielupaaride austamispäev. Sellest võttis kolmel aastal osa 111 kuld- ja briljantpumpaari.

Lahutuste osakaal võrreldes eelneva kahe aastaga pisut vähenes, moodustades 71% sõlmitud abielude üldarvust (2002.-2003. a – 77%). Pikim 2004-2006. a lahutatud abielu kestis 50 aastat, lühim abielu vaid 2 kuud.

Vanim lahutaja mees oli 79aastane, naine 80aastane.

Nimedest

	2004. a.	2005. a.	2006. a.
Populaarsemad poisinimed	Marc(k)us, Kristjan, Hen(d)ri(y), Rasmus Andre(o, y), Mat(h)ias	Marc(k)us, Rasmus, Kristj(i)an, Mat(t,h)ias, Dani(i,e)l, Karl	Marc(k)us, Rasmus, Karl, Andreas, Marten, Sander, Joosep, Nikita
Populaarsemad tüdrukunimed	Eli(i)s(e, a), Laura, Mariann(e,a), Sand-ra Triin(e,a,u), Anet(t,h,e), Liis(i,a)	Laura, Anet(t)(e), Liset(t,e), Triin(e,u) C(k)arolina(e), Liis(i,a,e)	Laura, Annabel, Lisandra, Lis(z)et(t,e), Anet(t,e), Eliis(e), Mia
Kolmekordse nime said	2 poissi: Henrik Hannu Antero, Jossu Kris Sten 1 tüdruk: Jenny Sofia Victoria	2 tüdrukut: Alma Adeele Lisette, Annabel Liesel Shaylee	1 poiss: Greg Marcus Aurelius 2 tüdrukut: Maarja Angela Katarina, Gertrud Mercedes Isabel

5. Loodus ja keskkond

Siseveed ja rannikumeri

Jõesed

Eesti veejuhtmete nimestiku järgi on Pärnumaal 189 vooluveekogu. Neist 65 jõe ja oja valgala on üle 25 km² (nimekiri on avaldatud Pärnumaa aastaraamatus 1995–1997).

Jõestik Pärnumaal on tihe. Üle 10 km pikkuste jõgede võrgu tihedus on 0,27 km/km². Enamik jõgedest on lühikesed, väikese valgala ja suhteliselt veevaesed. Veevarude killustatus väikesteks veekogudeks ja ebaühtlane jaotus piirab nende kasutamise võimalusi. Veevarude killustatuse kõrval on jõgedele omane ebaühtlane vooluhulk, mis madalveeperioodil läheneb väikestes jõgedes nullile.

1. Rannikujõesed

Rannikujõesed on kalakudemisjõesed, mille seisundist sõltub kalavarude taastootmine Liivi lahes. Seetõttu on vee kvaliteedi jälgimine nende suudmealadel eriti oluline.

Maakondlik seireprogramm 2002. a hõlmas tähtsamaid rannikujõesid (Paadremaa, Audru, Rannametsa, Lemme, Tõstamaa Häädemeeste jõed, Männiku, Kolga, Priivitsa ja Kabli oja)

Hinnati rannikujõgede veekvaliteeti lähitult pinnaveekogude veeklasside kvaliteedinäitajatele (pH, lahustunud hapniku küllastusaste, BHT7, ammonium- ja üldlammastik, üldfosfor) ja bioloogilise monitooringu meetodil, mis põhineb põhjamudas ja kividel elava põhjaloomastiku liikide ja arvukuse alusel vooluveekogu seisundi määramises. Arvestades nii biomonitooringu kui hüdrokeemilise veekvaliteedi seireandmeid võib seirata vooluveekogu jaotada järgmiselt :

Vooluveekogude puhtus

Puhtad veekogud	Paadremaa jõgi Lemmejõgi Kolga oja Männiku oja
Suhteliselt head	Häädemeeste jõgi Rannametsa jõgi Priivitsa oja
Kesised	Tõstamaa jõgi Audru jõgi
Halvad	Kabli oja

2. Pärnu jõgikond

Pärnu jõgikond haarab üle 60% maakonna territooriumist ja seetõttu on tema osatähtsus seires ka suhteliselt suur. Jõgi suubub Pärnu lahte ja mõjutab oluliselt lahe supelrandu ja mereelustikku. Jõe valgala on asutus suhteliselt tihedam ja seetõttu ka inimtegevuse mõjutused vesikonnale suuremad.

Pärnu jõel ja selle lisajõgedel tehakse hüdrokeemilist seiret riiklikul tasandil Pärnu maakonnas 7 punktis: Pärnu jõel Oorel ja Tahkusel, Halliste jõel Riisal, Navesti jõel Aesoos, Saarejõel Kaansoos, Sauga jõel Nurmes ja Reiu jõel Surjus.

Võrreldes intensiivse põllumajandusliku suurtootmise aastatega on jõgede üldises seisundis toimunud muutused paremuse poole.

Tuginedes 2003. a riikliku seire tulemustele (Tallinna Tehnikaülikooli seirearuandes toodud kriteeriumite põhjal) on **Pärnu jõgikonna jõgede üldine seisund järgmine:**

Väga hea	Reiu jõgi, Saarjõgi
Hea	Halliste jõgi
Mõõdukas	Navesti jõgi, Pärnu jõgi (Oore)
Halb	Pärnu jõgi (Tahkuse), Sauga jõgi (Nurme)

Jõgede seisundi hindamiseks liigitati jõed 2004. a. seireandmete alusel veekvaliteedi klassidesse arvestades põhilisi reostusnäitajaid. Klassifitseerimise aluseks on Keskkonnaministri määrus nr. 33 "Pinnaveekogude veeklassid, veeklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning vee-klasside määramise kord". Need klassid on: väga hea, hea, kesine, halb ja väga halb.

Pärnu alamvesikonnas on 9 seirelävendit, neist Räpu jaam on põllumajandusliku reostuse uurimiseks rajatud auto- maatseirejaam. Alamvesikonna jõed on huumusaineterikkad ja seetõttu kuuluvad orgaanikarikkade jõgede tüüpi, mistõttu on hapniku sisaldus vees madalam kui teistes jõgedes.

Üldläämmastiku sisaldus oli kõrge Räpu jões, mis on põllumajandusliku hajureostuse uuringute jaam. Selle alusel kuulub jõgi halba klassi (IV).

Üldfosfori 90% väärtused on keskmisse (III) klassi kuuluvad Räpu ja Sauga jões.

Ülejäänud näitajad alamvesikonna seirelävendites vastavad väga hea (I) ja hea (II) klassi nõuetele.

Pärnu jõe reostusnäitajate keskmised näitajad ja varieeruvus (Tallinna Tehnikaülikooli Keskkonnainstituudi aruanne Riikliku keskkonnaseire programmi täitmise kohta):

	2002	2003	2004
BHT₇, mgO₂/l			
Keskm.	1,7	1,4	1,6
STD	0,79	0,45	0,54
N_{üld}, mgN/l			
Keskm.	1,6	1,9	2,0
STD	1,1	1,51	0,84
P_{üld}, mgP/l			
Keskm.	0,04	0,07	0,05
STD	0,022	0,046	0,021

Nagu seire tulemustest näha, on Pärnu jões üldiselt (arvestades kõikide seirepunktide analüüside tulemusi) 2003. a nii üldläämmastiku kui ka üldfosfori kontsentratsioonid kasvanud võrreldes 2002. aastaga, vastates siiski veel hea veeklassi kvaliteedi näitajatele s.o Nü osas 2-3 mgN/l ja Pü osas 0,05-0,08 mgP/l. Seire tulemuste põhjal on 2004. aasta üldläämmastik suurem kui eelnevatel aastatel, kuid vastab veel hea vee klassi kvaliteedi näitajatele.

3. Sauga jõgi

Sauga jõe valgala oli aastaid väga kõrge reostuspotentsiaaliga põllumajanduspiirkond. Praeguseks on põllumajandustegevus selles piirkonnas minimaalne. 2003. a biomonitooringu tulemused näitasid, et Are ja Suigu piirkonnas võib Sauga jõe pidada puhtaks, samuti Sauga jõe lisajõgesid – **Are jõe ja Elbu oja**. Riikliku seire punktis Nurme silla piirkonnas võib Sauga jõe määratleda kui halva veekvaliteedi klassi kuuluvaks suurte fosfori ja lämmastiku sisalduste tõttu. Selle üheks põhjuseks võib olla varasematel aastatel kõrge reostuskoormuse tingimustes jõesüsteemi kuhjunud toitained ja nende ringlus vee ökosüsteemis (muda, veetaimed).

4. Audru jõgikond

Audru jõgi suubub Pärnu lahte kahe supelranna (Pärnu ja Valgerand) vahelisel alal ning merre kantud ainete kogused mõjutavad nii randu kui ka mereelustikku. Valgalal on lisaks tavalisele majandustegevusele käimas intensiivne turba kaevandamine Lavassaare, Nurme ja Põhara rabades, mis mõjutab oluliselt eesvooludeks olevate pinnavete omadusi.

Maakondliku seire tulemustest lähtudes on Audru jõgi nõrgalt reostunud ja/või hea vee kvaliteediga veekogu.

Pärnu alamvesikond

Veemajanduse planeerimine ja korraldamine on üle viidud valgala põhisele print-

siibile. Selleks on Eestis moodustatud 1 vesikond, mis koosneb 9 alamvesikonnast. Ühe neist, Pärnu alamvesikonna, tööd koordineerivaks keskuseks on Pärnumaa keskkonna-teenistus.

2001. aastal koostöös Hollandi kuningriigi majandusministeeriumiga alustati Pärnu alamvesikonna veemajanduskava koostamist, mis valmis 2003. aastal. Pärnu alamvesikonna veemajanduskava oli pilootprojektiks ja esimene omataoliste hulgas. Veemajanduskava koostamisel oli aluseks varemvalminud Pärnu jõe valgala veekaitseplan. Veemajanduskavas toodud meetmete plaan on edaspidi aluseks keskkonnaseisundi parandamiseks tehtavate investeeringute planeerimisel.

Pärnu alamvesikonna veemajanduskava sisaldab informatsiooni järgmiste valdkondade kohta:

- alamvesikonna üldandmed sh administratiivne jaotus ja asustus, infrastruktuur, hüdroenergeetika, geoloogiline ehitus, kliima, vetevõrk, pinnaveekogude liigitus ja kategooriad, majandus, maakasutus ja -parandus;
- oluline inimõju veele sh veevõtt, -tarbimine ja -heide, reostuskoormus, veekvaliteet pinnaveekogudes;
- kaitstavad alad sh olemasolevad ja rajatavad alad, lõhilaste ja karplaste jõed, suplusalad, nitraaditundlikud alad;
- keskkonnaeesmärgid;
- meetmed veevarustuse parandamiseks ja vee kaitseks;
- majandusanalüüs investeeringute ning vee- ja kanalisatsiooniteenuste kohta;
- institutsionaalne korraldus;
- pinna-, põhja- ja merevee seire.

Samuti on kava lisas toodud investeeringute tabelid, millest on näha, kus, millal ja mille inventeerimine, ehitamine, rekonstrueerimine või likvideerimine peaks aset leidma. Veemajanduskava lahutamatu osa on meetmeplan, läbi mille toimub keskkon-

naesmärkide elluviimine alamvesikonnas. Meetmeplani alamjaotus on järgmine:

1. Joogivee meetmed (trassid, puurkaevud, pumbajaamad, veepuhastus)
2. Reovee meetmed (trassid, pumbajaamad, reoveepuhastid, kanalisatsiooni rekonstrueerimine ja rajamine, ühisveevärki ühendamine, biotiikide korrastamine).
3. Põhjavee meetmed (keskkonnaohtlikud objektid, puurkaevude ja -aukude tampeerimine ja konserveerimine, põhjavee seisundi säilitamine ja parandamine).
4. Hajureostuse piiramise meetmed (met-samajandus, taimekasvatus, kaevandamine, maaparandus, kuivendus).
5. Veekogude korrastamise meetmed (veekogude korrastamise, rajamise ja hea seisundi säilitamise meetmed, veekogude saneerimine).
6. Uuringud ja teadusprojektid ning veemajanduskava juhtimine.

Järved

Pärnumaal on kuus järve: Ermistu (480 ha), Tõhela (407 ha), Lavassaare (211 ha), Kaisma Suurjärv (140 ha), Nigula (17,9 ha) ja Kaisma Väikejärv (5,6 ha). Väärtuslikumad neist on Tõstamaa järved.

Ermistu järv – suuruselt üheksas järv Eestis: pindala 480 ha, suurim sügavus 2,9 m, keskmine sügavus 1,3 m. Järves leidub ca 6 miljonit m³ järvemuda. Vesi on kollane, keskmise läbipaistvusega (0,8–2,5 m). Järvel on kala- ja puhkemajanduslikud eelused ja suur tähtsus mudavaruna.

Tõhela järv – suuruselt kümnes järv Eestis: pindala 407 ha, suurim sügavus 1,5 m, keskmine sügavus 1,3 m. Järves leidub ca 5 miljonit m³ järvemuda. Vesi on rohekaskollane, põhjani läbipaistev ja soojenev. Talvel esineb hapnikupuudust ja kohati külmub põhjani. On tähtis maastikuelemendina ja mudavaruna.

Pärnumaal on rajatud ka paisjärvi jõgedele ja ojadele. Neist suuremad ja tuntumad on: Jõõpre veehoidla (20 ha), Kamali paisjärv (11,9 ha), Are veehoidla (11,1 ha), Aasa veehoidla (10,2 ha), Tõlla paisjärv (10 ha), Langermaa veehoidla (9,1 ha).

Rannikumeri

Maakonna mandriosa rannajoone pikkus Iklast kuni Paadremaa jõeni on 242 km. Rannajoone liigestatuse koefitsient on 2,88.

Rannikumeri on madal. Mandriosa rannikul on meres 120 ja Kihnu ümbruses 57 saart ja laidu. Neist 147 on pindalaga alla ühe hektari. Merevee omadusi rannikul mõjutab asulate ja tootmisettevõtete reovesi, valgalalt jõgedega merre kantud reostus, samuti laevaliiklus ja sellega kaasnevad võimalikud naftareostused.

Puhkemajanduslikul otstarbel kasutatakse suurt osa rannaalast. Enamikes supelrandades oli vee kvaliteet suplemiseks rahuldav, normide ületamist esines Valgerannas.

Põhjavesi

Põhjavesi on Pärnu linnas ja maakonnas peamiseks veevarustusallikaks. Kasutamist leiab kuue erineva põhjaveehorisondi ja -kompleksi vesi. Hüdrogeoloogiliste tingimuste poolest asub maakonna territoorium põhjavee väljavoolu alal. Põhjavee looduslik kaitse pindmise reostuse eest on rahuldav maakonna lõunaosas, nõrk aga põhjaosas. Perspektiivseid eksploatatsiooniressursse maakonnas hinnatakse 99000 m³/d. Kinnitatud põhjavee varud moodustavad 35800 m³/d ja Pärnumaal kasutatakse ca 25000 m³/d.

Vee kvaliteedilt on Pärnumaa suhteliselt erinev. Iseloomulik on ühelt poolt suur fluorisaldus (Lääne- ja Põhja-Pärnumaa) ja teisalt fluori väga väikesed kontsentratsioonid

joogivees (Lõuna-Pärnumaa). Väävelvesiniku sisaldus on kõrge Lääne-Pärnumaal. 2003. aastal valmis Eesti Geoloogiakeskuse poolt töö "Tervisele ohutu joogiveeallika valik Pärnu maakonna Are, Audru, Halinga, Kaisma, Koonga, Lavassaare, Tori ja Tõstamaa valla asulates". Töös käsitleti põhjalikult hetke olukorda ja anti soovitusel fluoriga seotud probleemi lahendamiseks.

Looduslikult kõrge rauasisaldus on mitmete piirkondade põhjavees. Majandustegevusega kaasnevat põhjavee reostust kasutatavates veehorisontides maakonnas ei esine.

Mineraalvesi

Sügavamate veehorisontide (kambrium-ordoviitsium) veel on perspektiivi kasutamiseks mineraalveena mineralisatsiooniga 2-14,2 mg/l Pärnu maakonnas.

Pärnu maakonnas on kaks mineraalvee leiukohta:

- Häädemeeste – varudega 490 m³/d, keskmine mineralisatsioon 3,2 mg/l; käesoleval ajal ei kasutata.
- Ikla – varudega 765 m³/d, keskmine mineralisatsioon 14,2 mg/l; käesoleval ajal ei kasutata.

Vee kasutus ja kaitse

Põhjavett võeti 2006. aastal võrreldes 2004. ja 2005. aastaga rohkem. Selle põhjustas majanduse elavnemine, uute elamurajoonide lisandumine ning veekoguste täpsem mõõtmine. Veevõtu suurim langus 2006. aastal võrreldes 2005. aastaga oli Lavassaare vallas (36%), Sindi linnas (33%) ja Surju vallas (23%). Vett võeti rohkem Vändra alevis, Häädemeeste, Paikuse ja Tori vallas.

Samal ajal vähenes heitvee hulk. Heitveehulga vähenemine on seotud sadevete kanalisatsiooni välja ehitamisega ja farmide renoveerimisega. Seoses farmide

ümberehitusega vabapidamise lautadeks ehitati ka uued sõnnikuhoidlad ja lõpetati heitvee juhtimine loodusesse (Pärnjõe OÜ, Sõõrikse farm).

2006. a tekkis ja suunati veekogudesse 5,4 mln m³ heitvett, millest puhastamist ei vajanud 0,2 mln m³ (jahutusvesi). Puhastamata vett suunati veekogusse 0,035 mln m³.

Halinga valla Libatse ja Vahenurme asulas viidi 2004. aastal läbi uuringud: puuriti katsepuuraugud ja teostati proovipumpamised leidmaks sobivaim variant fluori-probleemi lahendamiseks.

Audru keskkoolile puuriti 2004. aastal, uus suurkaev (madalam), mille fluorisaldus on tunduvalt madalam kui töötaval suurkaevul oli. Samal aastal teostati Audru valla väikepuhastite rekonstrueerimine.

Vändra vallas toimus 2005. aastal puhas-

tusseadmete kompleksne renoveerimine.

2006. aastal käivitus Pärnu ja Sindi linnas, Audru ja Paikuse valla suuremahuline veemajandusprojekt, mille kogumaksumus on 329 630 710 krooni. 45,4% rahast tuleb Euroopa Liidu ühtekuuluvusfondist, 21,8% omavalitsuste ja 32,8% KIK-st. Uue projektiga liidetakse 4000 elanikku ühisveevarustusega ja reovee ärajuhtimine saab võimalikuks 6800 elanikul. (Pärnu linnas on need arvud 1900 ja 5400). Projekt lõpemisistähtaeg on 2009.

Lavassaare alevi reoveepuhasti rekonstrueerimine algas 2006. aastal ja lõpeb uue reoveepuhasti valmimisega 2007. aastal. Veel paranes joogivee kvaliteet Pärnjõe, Vihtra ja Suurejõe külates (renoveeriti 4 küla suurkaev, pumbamad ja paigaldati rauaärastusfiltrid).

Veevõtt aastatel 2004-2006 (tuh m³)

	Võetud vett kokku			sh põhjavesi		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Are	49	48	58	49	48	58
Audru	123	148	143	123	148	143
Halinga	265	249	269	265	249	267
Häädemeeste	214	248	285	214	2384	265
Kaisma	24	19	19	24	19	19
Kihnu	3	2	5	3	2	5
Koonga	22	30	24	22	30	24
Lavassaare	42	44	28	42	44	28
Paikuse	1475	1443	1676	1475	1443	1676
Pärnu linn	1735	1795	1520	1122	1211	1084
Saarde	93	110	138	93	110	138
Sauga	32	24	35	26	24	35
Sindi	175	195	131	154	173	131
Surju	27	25	29	27	25	29
Tootsi	451	516	400	340	411	337
Tori	123	123	213	124	123	133
Tõstamaa	34	31	39	34	31	39
Tahkuranna	349	350	381	82	350	350

Varbla	33	23	27	33	23	27
Vändra alev	136	129	225	136	129	225
Vändra vald	104	99	111	104	99	111
Kokku	5509	5651	5756	4492	5058	5124

Heitvete kogused aastatel 2004-2006 (tuh m³)

Vald/asula	Heitvee hulk			2006		
	2004	2005	2006	Veeheide kokku (koos) jahutusveega	puhastamist vajav	puhastamata
Are	24	24	26	26	26	
Audru	41	36	34	34	34	
Halinga	202	174	201	201	71	
Häädemeeste	159	149	101	101	101	
Kaisma	8	8	4	4	4	
Kihnu	0	0	0			
Koonga	9	10	9	9	9	
Lavassaare	37	39	24	24	24	
Paikuse	11	9	14	14	8	
Pärnu linn	6376	6532	4365	4365	4353	35
Saarde	124	198	145	145	145	
Sauga	44	19	21	22	22	
Surju	12	11	11	11	11	
Tootsi	427	324	88	88	88	
Tori	87	44	157	157	157	
Tõstamaa	63	61	60	61	61	
Tahkuranna	30	33	16	17	17	
Varbla	18	12	10	10	10	
Vändra alev	135	130	125	125	115	
Vändra vald	26	20	18	18	18	
Kokku	7833	7833	5429	5432	5274	35

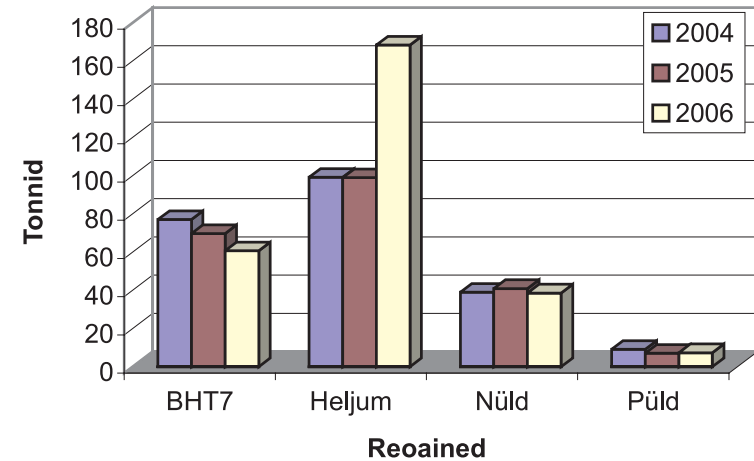

Puhastamist vajava heitvee ja reoainete juhtimine veekogudesse Pärnumaal

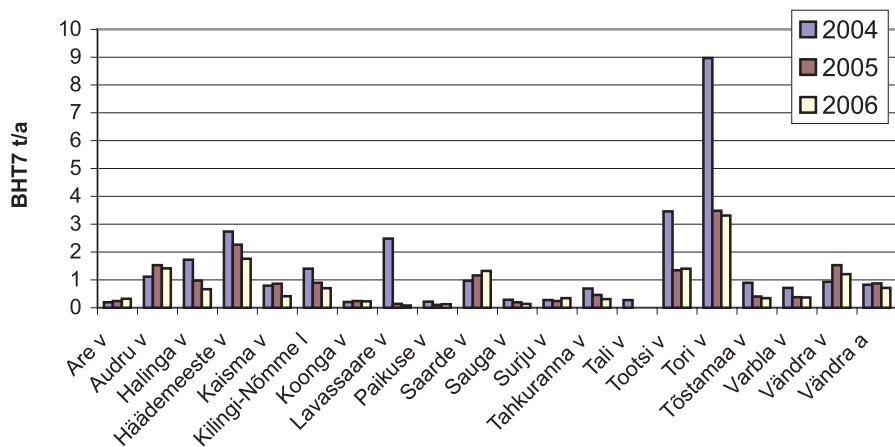
	2004	2005	2006
Heitvee hulk (tuh m ³)			
Pärnu linn	6376	6532	4365
Maapiirkond	1457	1103	1066
Kokku	7833	7719	55 375
BHT 7 (tonni)			
Pärnu linn	48	53,27	46,23
Maapiirkond	29	16,42	14,49
Kokku	77	69,69	60,72

Heljum (tonni)			
Pärnu linn	59	66,07	140,73
Maapiirkond	40	32,84	27,51
Kokku	99	98,91	168,24
Üldämmastik (tonni)			
Pärnu linn	20	26,57	25,64
Maapiirkond	19	14,27	12,89
Kokku	39	40,84	38,56
Üldfosfor (tonni)			
Pärnu linn	4	3,5	3,92
Maapiirkond	5	3,58	3,4
Kokku	9	7,08	7,32

Veekogudesse juhitud reoainete kogused Pärnu maakonnas

Orgaanilise reostuse (BHT7) koormus omavalitsuste kaupa
(2004-2006)

Reostuskoormus 2006. a võrreldes 2005. aastaga on mõnevõrra vähenenud v.a heljumi osas. Heljumi kõrgem sisaldus tuleb karjäärivetest. Suurima reostuskoormuse valdade lõikes BHT7 järgi annavad Tori vald. Tori-Selja piimatööstuse amortiseerunud heitvee puhastussüsteem ei võimalda puhastada piimatööstuse reovett nõutavale tasemele.

Maavarad

Pärnumaa kõige tähtsam maavara on kahtlemata **turvas**, mis on tingitud suurtest turbavarudest, pikkadest traditsioonidest ja infrastruktuuri ning sadama lähedusest. Suurte turbavarude tekke põhjuseks on eelkõige lauge väheliigestunud reljeef ja pinnakattesetetes esinevad ulatuslikud viirsavi levikualad. Maakonna 271-st soost on ca 30% arvestatavad kui turba leiukohad, seda nii pindala kui ka lasundi paksuse järgi. Pärnumaa soode aktiivne tarbevaru on 48 441,4 tuh tonni ja aktiivne reservvaru

141 931,1 tuh tonni. Suuremad aktiivse tarbevaruga turbamaardlad on Lavassaare (30 471,2 tuh. t.), Pööravere (4860,4 tuh. t.), Kõrsa (4333,0 tuh. t.) ja Kaseraba (4063,0 tuh. t.).

Turvast võib kaevandada ainult nendest maardlatest, mis on kantud keskkonnaregistri maardlate nimistusse, ega ole looduskaitsete piirangutega ja on ka kasutatavate soode nimekirjas. Keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja on Maaamet.

Pärnu maakonnas on kantud registrisse 31 turbamaardlat. Peamiselt looduskaitsete piirangute tõttu on Pärnu maakonnas võimalik kasutada mõnd üksikut neist. Hetkel toimub turba tootmine kuues turbamaardlas, millest Lavassaare kuulub üleriigilise tähtsusega maardlate nimekirja. Pärnumaal kaevandatakse kogu Eesti aastasest kaevandamismahust ca 40%.

Suuremad maardlad on veel Pööravere (*Kaisma vald*), Kaseraba (*Koonga vald*), Kõrsa (*Paikuse vald*) ja Kavasoo (*Vändra vald*). Põhilisteks turbatootjateks AS Tootsi Turvas, AS Torfex, ASB Greenworld Eesti OÜ ja AS Nurme Turvas.

Üle poole kaevandatud turbast moodustab aiandus- ehk kasvuturvas, mida kasutatakse aiandites ja kasvuhoonetes kasvupinnasena, ka istikute kasvatamiseks pottides ja lavades.

Eestis toodetud kasvuturbast 90% eksporditakse – põhiliselt ostavad seda Lääne-Euroopa aiandusfirmad. Turvast kasutatakse ka kütteks. Esimene turbabrikettehas Eestis ehitati 1939. a Tootsis, kus toodetakse turbabriketti tänapäevani. Karmistunud keskkonnakaitsenõuded aga sunnivad tehist uksi sulgema või tehist kaasajastama.

Õhukese pinnakattega aladel (*pinnakatte paksus alla 1 m*) maakonna põhjaosas avanevad Siluri ladestu Jaani ja Jaagarahu lademe **dolokivid**. Neis piirkondades tehtud geoloogiliste uuringute põhjal on eraldatud ja keskkonnaregistri maardlate nimistus arvele võetud Anelema, Koonga ja Tarva maardla ehitusdolokivivarud. Kahe esimese maardla varu on üleriigilise tähtsusega. Tehnoloogilise dolokivi varu on kinnitatud Kaisma ja viimistlusdolokivi varu Mihkli maardlas.

2006. a. seisuga on Pärnu maakonna ehitusdolokivi aktiivne tarbevaru 12 876,8 tuh m³ ja aktiivne reservvaru 36 516,0 tuh m³. Siluri ladestu Jaagarahu ja Jaani lademe dolokivikihid avanevad pinnakattesetete all suurteil aladel, kuid nende uurimist ja kasutuselevõttu takistab enamasti tüse pinnakate ja ebasobivad hüdrogeoloogilised tingimused. Täiendavaid dolokivivarusid on kõige otstarbekam uurida ja kasutusele võtta olemasolevate maardlate ja leiukohtade ümbruses õhukese pinnakattega aladel, Pärnu-Jaagupist põhja pool, Rukkiküla piirkonnas. Uuringuid soovitakse teha mitmel pool Koonga vallas. Hetkel kaevandatakse dolokivi vaid Anelema maardlas. Maardlat kasutab AS Reiden Dolomiit. Dolokivi kasutatakse dolomiidikillustiku, dolomiidipulbri ja mineraalväetise tootmiseks.

Maakonna lõunaosas asub Devoni ladestu Aruküla lademe liivakivides järsu-

veerulist vagumust täitev **savilasund**, mille uurimise tulemusena on seal üleriigilise tähtsusega Arumetsa savimaardla. Arumetsa maardla on aasta-aastalt mõnevõrra suurenenud, kuna Maxit Estonia AS on avaldanud soovi kaevandamist laiendada ning teostanud geoloogilisi uuringuid.

Savilasundi kujunemise aeg on diskussiooniline ja võib osutada Devoni ajastust hilisemaks. Arumetsa maardla koguaru 2006. aasta lõpu seisuga on 4631,6 tuh m³ millest aktiivne varu on 3723,6 tuh m³. Maardlat kasutab Maxit Estonia AS tehas Fibo Exclay (*endise nimega Optiroc AS*). Aineliselt, koostiselt ja keraamiliste omaduste poolest on maavara kõlbulik ehituskeraamika, drenaažitorude ja keramsiidi tootmiseks.

Pärnu maakonna põhja- ja keskosas levivad suurteil aladel jääjärvelise tekkega **viirsavid**. Siin asub aktiivse reservvaruga (198 tuh. m³) Vändra savimaardla ning Massu, Sindi ja Tõstamaa savileiukohad. Sindi leiukoha savi ei ole enam realselt kasutatav, kuna varuala on jäänud ehitiste alla.

Maakonna suuremad **ehitusliiva** maardlad, leiukohad ja perspektiivalad asuvad Loode- ja Lõuna-Pärnumaal ning on seotud kas Järva kihistu glatsiofluviaalsete ja limnoglatsiaalsete setetega (*Kiusumetsa ja Potsepa maardla*) või Balti mere erinevate arengustaadiumite rannamoodustistega (*Häädemeeste, Mureoru, Mustu-Nõmme, Sooba, maardla*). Viimastega on seotud ka Kuluka, Lõuka, Nurmiste ja Paadrema liiva leiukohad. Maakonna idaosas jääb Taganõmme liivamaardla, mis asub väheulatusliku levikuga glatsiofluviaalsete setete alal.

Maakonna lõunaosas, 18 km pikkusel Balti jääpaisjärve rannamoodustiste vöändil, asub Aruoja liiva prognoosala ja **liivakruusa** perspektiivala. Pärnu maakonnas asub Maa-ameti andmetel 12 liivamaardlat, mille aktiivne tarbevaru on 5623,9 tuh m³ ja aktiivne reservvaru 21 183,0 tuh m³.

Suurima aktiivse tarbevaruga on Potsepa maardla, mida lähitulevikus ka suurendada planeeritakse.

Viies maardlas (*Eassalu, Kaiste, Lavassaare ja Kamali*) on **ehituskruus** liivale kaasnevaks maavaraks. Ehituskruusa maardlad, leiukohad ja perspektiivalad on maakonna loode- ja põhjaosas seotud enamasti mandrijäätumise Pandivere staadiumi servamoodustistega ja neile kuhjunud hilisemate rannamoodustistega (*Eassalu, Ennikse, Kaiste, Murru I ja Soomra maardla ja Võhma leiukoht*).

Maakonna põhja- ja keskosas on **kruusalasundid** seotud oosidega (*Muti, Pitsalu ja Tori leiukoht*) ja latsiofluviaalsete seljandike ning mõhnadega (*Lavassaare ja Kõrsa maardla, Kaisma, Kaisma-Sepa, Krahvi, Kõnnu ja Tammõue leiukoht*).

Maakonna kaguosas, kus pinnakattsetetes domineerib moreen, on kruusavaru seotud moreenisestest lasunditega (*Jäärja maardla*).

Maakonnas asub 10 kruusamaardlat, mille aktiivne tarbevaru on 1978,2 tuh. m³ ja aktiivne reservvaru 3864,0 tuh. m³. Suurema aktiivse tarbevaruga on Murru I, Lavassaare ja Eassalu maardla. Perspektiivsed maardlad on Kaiste, Soomra ja Jäärja maardla. Kamali liivamaardlas on ehituskruus kaasnevaks maavaraks. Suurimateks kruusa-liiva kaevandajateks maakonnas on AS Reiden Potsepa ja Pärnu Teedevalitsus.

Meremuda on Pärnumaal leitud Iklas (*madalaveelises lahes*). Geoloogiliselt uuritud väike Ikla meremuda (*ravimuda*) leiukoht asub madalaveelises lahes. Keskmiselt ühe meetri paksune väävelvesinikerikka muda lasund paikneb 2,6 hektaril.

Muda varu lahes oli 25 tuh m³ ja võrreldes 1963. aasta uuringuandmetega oli see 400 m³ väiksem. Mudavaru vähenemine on põhjustatud mere kulutavast tegevusest mudalasundi servaaladel. Pärnumaa pinnamood on valdavalt tasandikuline ja

selle tõttu jäid lamedatesse nõgudesse kujunenud omaaegsed järved madalateks. Pleistotseeni lõpus või preboreaalis sooleunud veekogudesse kujunesid enamasti turbased või savised järvemuda õhukesed kihid. Järvede kinnikasvamisel kujunesid ulatuslikud sood.

Kaheksakümnendatel aastatel läbi viidud turbaotsingute käigus registreeriti **järvemuda või -lubja** esinemine turba lamamis 18 Pärnumaa soos. Enamikul juhtudel oli tegemist vaid 10–20 cm paksuse kihiga. Tüsedam järvemuda lasund on piiritletud Ermistu järves ja tema ümbruses turbalasundi lamamina, samuti Kaisma, Järveotsa, Tõhela ja Käomardi leiukohas. Järvekriidi lasund on piiritletud Rogeneise leiukohas. Ermistu järvemuda maardla asub maakonna edelaosas, Tõstamaa vallas. Mudalasund on settinud Tõstamaa ja Tammistu-Koeri voorte vahelisse aluspõhjalisse vagumusse kujunenud Ermistu järves, mis on käesolevaks ajaks osaliselt kinni kasvanud. Ermistu maardla muda on uuritud 1995. (*Paap, 1995*) ja 2000. aastal (*Ramst, 2000*).

Mudalasundi paksus ulatub 4 meetrini. Raviotstarbelise järvemuda aktiivne tarbevaru 2006. a. seisuga on 64 tuh tonni, põlluväetiseks sobiva muda varu on 150,9 tuh tonni. Ermistu järvemuda maardla kaevandamiseks on luba antud AS Sapropeelile. Seni on maavara kasutamine olnud tagasihoidlik – nt 2004. a. ammutati Ermistu järvest raviotstarbeks 10 tuh tonni, hiljem on kaevandamine olnud praktiliselt olematu.

Põhjavesi on Pärnu linnas ja maakonnas peamiseks veevarustusallikaks. Hüdrogeoloogiliste tingimuste poolest asub maakonna territoorium põhjavee väljavoolu alal. Perspektiivseid ressursse maakonnas hinnatakse 99 000 m³/d. Kinnitatud põhjavee varud moodustavad 35 800 m³/d ja Pärnumaal kasutatakse ca 25 000 m³/d ja Pärnumaal kasutatakse ca 25 000 m³/d põhjavett. Kasutatav põhjavesi levib Pärnu maakonnas peamiselt keskdevoni-siluri ja

siluri ordoviitsiumi põhjaveehorisontides. Vett võetakse kokku viiest põhjaveekihist: kvaternaarist, devonist, silurist, silurordoviitsiumist ja ordoviitsiumkambriumist. Ees- tist loetakse mineraalveeks põhjavett, milles lahustunud mineraalainete sisaldus on 2 g/l või rohkem (*Karise, Vingisaar, 1996*). Sellist vett leiti esmakordselt Pärnumaal 1959. aastal.

Aluskorakivimitesse rajatud üle 500 m sügavusest Pärnu puuraugust saadi Cl-Na-tüüpi vett, milles lahustunud mineraalainete sisaldus oli ligikaudu 22 g/l (*Perens, 1998*). Hilisemad mineraalvee otsingud Pärnu ümbruses positiivseid tulemusi ei andnud (*Tassa, Perens, 1980*).

Pärnu maakonnas on geoloogiliste otsingute tulemusel mineraalvee leiukohad avastatud Hädemeeste ja Ikla piirkonnas. Ikla leiukohas saadi mineraalvett 645–658 m sügavusest Ordoviitsiumi – Kambriumi

veekihist. Mineraalainete sisaldus vees ulatub seal 14 g/l. Hädemeeste leiukohas paikneb Ordoviitsiumi ja Kambriumi ladestu kivimites mineraalvesi 540–630 m sügavusel kahes veekihis. Mineraalainete sisaldus nendes veekihtides jääb vahemikku 3,2–5,4 g/l. Mõlemas leiukohas on mineraalvesi Cl-Na-Ca tüüpi (*Perens, 1998*). Mineraalveevaru Hädemeeste leiukohas on 1985. a. uuringu põhjal (*Tassa, Perens, 1985*) 294 m³/d ja Ikla leiukohas 1968. a. uuringu põhjal (*Vingisaar, Vatalin, 1968*) 765 m³/d.

Hädemeeste mineraalvett sobib kasutada seedetrakti raviva ravi-joogiveena ja lauaveena. Ikla vesi sobib ravivannides liikumis- ja tugiaparaadi ning perifeerse närvisüsteemi haiguste raviks. Nii Hädemeeste kui ka Ikla leiukoha mineraalvett käesoleval ajal ei kasutata.

Pärnu maakonna maavarade bilansilised varud seisuga 31.12.2006 Keskkonnaregistri maardlate nimistu andmetel

Maavara	Ühik	Varude kategooria		Varud kokku
		Tarbevaru	Reservvaru	
Turvas	mln t	50,5	243,3	293,8
sh hästilagunenud		36,6	179,6	216,2
vähelagunenud		13,9	63,7	77,6
Ehitusdolomiit	mln m ³	16,1	47,5	63,6
Ehitusliiv		5,9	28,0	33,9
Täiteliiv		1,9	-	1,9
Ehituskruus		2,4	4,4	6,8
Savi	mln m ³	3,8	1,0	4,8
Järvemuda sh raviotstarbeks	mln t	0,2080,064	-	0,27

Maavarade toodang (kasutus) Pärnu maakonnas

Materjal	Ühik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Turvas	tuh t	387,4	420,8	681,5	443,1	260,3	293,7	454,2
Ehitusdolomiit	tuh m ³	105,5	95,5	151,6	165,2	172,2	153,0	199,4
Kruus ja liiv	tuh m ³	29,6	56,7	78,7	98,17	157,5	190,2	205,8
Keraamiline savi	tuh m ³	81,2	95,3	97,5	101,9	108,6	113,6	120,7

Halinga vallas asuv Lavassaare turbamaardla.

Halinga vallas asuv Anelema dolomiidimaardla.

Välisõhk

Välisõhk on üks keskkonna elutähtsatest komponentidest. Elame suurema osa oma elust välisõhku hingates. Välisõhust oleneb ka see, missugust õhku me hingame kodus. Tuba saab ju tuulutada ainult värske ja puhta välisõhuga.

Missugused tegurid mõjutavad ikkagi välisõhu kvaliteeti? Nende tegurite hulka kuuluvad:

- mitmesugused keemilised ühendid, ühed tervisele kahjulikud, teised neutraalsed inimese, kuid mitte keskkonna suhtes (näiteks süsihappegaas CO_2);
- müra;
- tolm;
- vibratsioon;
- ioniseeriv kiirgus, st kiirgus, mis mõjub elavatele kudedele;
- mitteioniseeriv kiirgus nagu ultraviolettkiirgus;
- elektromagnetväljad.

Nende keemiliste ja füüsiliste tegurite mõju väljendub inimese tervise halvenemises, taimede produktiooni kahanemises, osoonikihi paksuse vähenemises ja kliima muutumises.

Olulisemad pahandusetekitajad:

- paiksed saasteallikad, mille all mõistame energeetika- ja tehnoloogiaseadmeid, mis on suure osa globaalprobleemide allikaks;
- transport, eeskätt autotransport kui linnaõhu suurim saastaja;
- radarid, raadiojaamad ja solaariumid elektromagnetväljade ja ultraviolettkiirguse allikana;

- röntgeni- ja raadioteraapia aparatuurid, mitmesugused tööstuses ja teaduses kasutatavad radioaktiivsed ained ioniseeriva kiirguse allikana.

Pärnu maakonnas on paikseid saasteallikaid, mis aruandeperioodil olid varustatud välisõhu saasteloaga, umbkaudu sada. Kõige arvukama grupi moodustavad energiatootjad ehk katlamajad.

Kuna Pärnu maakonnas on hästi arenenud puidutööstused, siis lenduvate orgaaniliste saasteainete allikana on teisel kohal nende lakkimis- ja värvimiskabiinid. Veel võiks nimetada bensiinijaamu, mis "rikastavad" meie õhku alifaatsete ja aromaatsete süsivesinikega.

Arvestatavaid tolmuallikaid on kolm: maxit Estonia AS tehas Fibo ExClay Häädemeeste vallas, AS Tootsi Turvas briketivabrik Tootsis ja AS Pärnu Sadam puistematerjalide kaid Vana-Pärnus ja Jannseni tänaval.

Kliimat mõjutavatest gaasidest on kõige olulisem **süsihappegaas**. Selle emissioon ulatub miljarditesse tonnidesse ja nüüd püütakse jõuda kokkulepetele selle gaasi emissiooni vähendamise osas. Vähendamise võimalused on aga väga probleematilised, eriti suurtes arenenud riikides, kus soojus- ja elektrienergia tarbimine on väga suur. Eesti on lubanud vähendada CO_2 kogust 1990. aasta tasemega võrreldes 8% ja sedagi aastaks 2012.

Pärnu maakonnas on **kasvuhoonegaasidega** kauplemise luba neljal ettevõttel: maxit Estonia AS, AS Pärnu Soojus, AS Fortum Termest ja AS Tootsi Turvas. Neile esimeseks kauplemisperioodiks (2005-2007) eraldatud kvootidega jäid ettevõtted rahule.

Looduskaitse

Pärnu maakonna pindalast on ligi 13% kaitsealad ja ca 30% hoiualad. Hetkel on Pärnumaal kinnitatud kaitse-eeskirjaga 48 kaitseala, uuendamata kaitsekorraga on 16 ja üks perspektiivne kaitseala – Tõstamaa luidete MKA. Hoiualasid Pärnumaal on 42.

Tihti on väikest elupaigakildu peaaegu võimatu tulemuslikult kaitsta ja järjest enam saadakse aru terviklike ökosüsteemide ja looduslike protsesside kaitse vajadusest. Nii ka Pärnumaal – ajapikku on olemasolevad kaitsealad suurenenud ning lisandunud uusi alasid. Natura 2000 võrgustiku alade kaitseks on looduskaitseaduse järgi mitmeid võimalusi. Kaitse-eesmärgi saavutamiseks saab moodustada kaitseala, hoiuala või püsielupaiga. Samas on ala kaitse alla võtmine vaid esimene samm loodusväärtuse kaitse korraldamisel.

Pärast Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamist on kaitsealade võrgustiku areng tulenenud üleriigilisest looduskaitsealade planeeringutest, mida on tihti toetanud välisprojektid või riiklikud programmid (Natura 2000). Eestis lähtuti Natura 2000 võrgustiku alade valikul olemasolevate ja planeeritavate kaitsealadega, I ja II kategooria liikide elupaikade, rahvusvahelise tähtsusega märgaladest, tähtsatest linnu-aladest, metsakaitsealade võrgustikust, metsa vääriselupaikadest, looduskaitsealadest väärtuslikest märgaladest ja niitudest. Suur osa Natura aladest asuvad olemasolevatel kaitsealadel, ülejäänud aladele kehtestati keskkonnaministri määrusega majandustegevuse piirangud kuni 1. maini 2007. Ajutise piirangu aladest tehti uued maastiku- ja looduskaitsealad või hoiualad, väikese pindalaga konkreetse liigi elupaikadest püsielupaigad.

Eesti metsakaitsealade võrgustiku arendamise käigus valiti Pärnumaal välja 23 metsakaitseala, millest moodustati 13 uut kaitseala aastatel 2005-2007. Ülejäänud

metsakaitsealade võrgustiku alad asuvad juba varem olemasolevatel kaitsealadel. Nende kaitsealade puhul on kõige olulisem tagada metsade looduslik areng ning lasta haruldaastel liikidel häirimatult elada.

Liigikaitse osas on maakonnas oluline rakendada üleriigilisi tegevuskavasid kõrge kaitseväärtusega liikide kaitseks ning jätkata kaitsealustele liikidele, kelle elupaigad jäävad väljapoole kaitse- ja hoiualasid, püsielupaikade loomist. Pärnumaal on määrusega kinnitatud püsielupaigad järgmistele kaitsealustele liikidele: metsis, must-toonekurg, suur-konnakotkas, kassikakk, kanakull, viigerhüljes, kõre, väikepunalamesklane, soojumikas, karvane maarjalepp, emaputk, kollane virvesamblik ja meri-pungsammal. Moodustamisel on veel kaljukotka, merikotka ja väike-konnakotka püsielupaigad.

Alates 1. jaanuarist 2006 on Eestis loodud uus riigiasutus looduskaitsealade tööd korraldamiseks – Riiklik Looduskaitsekeskus (LKK). Pärnumaa kaitsealade korraldamisega tegelevad Pärnu-Viljandi ja Hiiu-Lääne regioon. LKK ülesanded on korraldavat laadi, valitsemisega seotud tegevused keskkonnateenistuste pärusmaa ja keskkonnainspeksioon tegeleb järelevalvega.

Maastikukaitseala eritüübid on pargid ja puistud. Pärnu maakonnas on 36 kaitsealust parki:

Pärnu rannapark
Annemõisa park
Vanapark
Lydia Koidula park
Munamäe park
Valli park
Võidu park
Vaskräama põlispuudesalu
Kõnnu puistu
Uue-Varbla mõisa park
Mihkli pastoraadi park
Roodi mõisa park

Koonga mõisa park
Allikukivi park
Kaelase mõisa park
Pootsi mõisa park
Pööravere mõisa park
Surju mõisa park
Tori pastoraadi park
Taali mõisa park
Tali mõisa park
Võlverti mõisa park
Tõstamaa mõisa park
Uulu mõisa park

Vana-Varbla mõisa park
Veltsa mõisa park
Illuste mõisa park
Audru mõisa park
Sikana park
Sindi kirikupark
Vändra alevi park
Are mõisa park
Oidremaa mõisa park
Mõtsu mõisa park
Jäärja mõisa park
Kõima mõisa park

Pärnumaa kaitsealad

	Kaitseala	Asukoht	Pindala (ha)*
1	Allikukivi koopad ja allikad	Saarde vald	17
2	Audru roostik	Audru vald	70
3	Avaste LKA	Koonga vald	3439 (5225)
4	Järveotsa MKA	Saarde vald	27
5	Jäärumetsa LKA	Varbla vald	336
6	Kaansoo mesimuraka kasvuala	Vändra vald	81
7	Kabli LKA (endise nimega Kabli linnujaam)	Häädemeeste vald	741
8	Kahvena LKA	Saarde vald	657
9	Kalita LKA	Saarde vald	147
10	Karinõmme LKA	Koonga vald	488
11	Kastna LKA	Tõstamaa vald	125
12	Kergu LKA	Kaisma vald	520
13	Kivikupitsa MKA (endise nimega Kivikupitsa mägi)	Häädemeeste vald	135
14	Kolga LKA (endise nimega Kolga oja ja luited)	Varbla vald	257
15	Koonga tammik (uue nimega Võitra või Piisu LKA)	Koonga vald	14
16	Kosemäe mets	Saarde vald	47
17	Kuiaru LKA	Are vald	224
18	Kuldkinga kasvukoht; Kuldkinga kaitseala	Audru vald, Tõstamaa vald	3705
19	Kurgja Linnutaja talu maad	Vändra vald	103
20	Laiksaare männik	Häädemeeste vald	2

21	Laiksaare LKA	Häädemeeste vald	398
22	Laulaste LKA (teise nimega Kalme)	Häädemeeste vald	1100
23	Lihula MKA	Koonga vald	1292 (6015)
24	Liigikaitseala (Tõstamaa)	Tõstamaa vald	25
25	Lindi LKA	Tõstamaa vald	1095
26	Luitemaa LKA (endise nimega Rannametsa-Soometsa LKA)	Häädemeeste, Tahkuranna vald	11 220
27	Lähkma LKA	Surju vald	103
28	Madissaare LKA	Koonga vald	111
29	Manija MKA (endise nimega Manilaid, Hanilaid)	Tõstamaa vald	202
30	Metsapoolle botaanilis-zooloogiline kaitseala	Häädemeeste vald	65
31	Metsaääre LKA	Surju vald	150
32	Kurese LKA (endise nimega Mihkli Salumägi)	Koonga vald	405
33	Mihkli LKA	Koonga vald	89
34	Naissoo LKA (endise nimega Naissoo tammik)	Koonga vald	122
35	Nedrema LKA (endise nimega Kalli-Nedremaa puisniit)	Koonga vald	2417
36	Nehatu LKA	Varbla vald	298 (1011)
37	Nigula LKA	Häädemeeste vald	4657
38	Niidu MKA (endise nimega Niidu mets)	Pärnu linn	82
39	Nätsi-Võlla LKA	Audru vald	9830
40	Paadrema LKA	Varbla vald	1332
41	Pärnu MKA (teise nimega Pärnu metsamaastik)	Tahkuranna vald	521
42	Pärdi mägi	Koonga vald	28
43	Pärnu rannaniidu LKA (endise nimega Pärnu rannaroostik)	Pärnu linn	300
44	Raeküla männikud	Pärnu linn	126
45	Saejõe MKA	Vändra vald	
46	Sanga LKA (teise nimega Tõlla LKA)	Saarde vald	152
47	Sangelaiud	Kihnu vald	9
48	Siiraku LKA	Surju vald	788
49	Soo-otsa LKA	Surju vald	736
50	Sookuninga LKA	Saarde vald	3847
51	Soomaa rahvuspark	Vändra, Tori, Paikuse vald	36 886

52	Sorgu saar	Tõstamaa vald	3
53	Taarikõnnu LKA	Kaisma vald	2346
54	Tolkuse LKA	Surju vald	823
55	Tori põrgu	Tori vald	2
56	Tuhu MKA	Koonga vald	803 (3710)
57	Tõstamaa MKA (endise nimega Tõstamaa laiud Heinlaid, Kivilaid)	Tõstamaa vald	1217
58	Ura LKA	Koonga vald	320
59	Uulu rannamännikud; Surju rannametsad	Tahkuranna vald	307
60	Varbla laidude MKA	Varbla vald	989
61	Vahenurme LKA	Halinga vald	230
62	Vaiste LKA	Varbla vald	165
63	Vardja paljand; Vardja kosk	Saarde vald	5
64	Vaskjõe LKA	Paikuse vald	292
65	Virussaare rabasaar	Halinga vald	495
66	Ännikese LKA	Varbla vald	318

* Pindala lahtris on sulgudes esitatud kaitseala kogupindala.

Pärnumaa hoiualad

	Hoiuala	Asukoht	Pindala (ha)	Staat
1	Audru polder	Audru vald	700	linnuala
2	Avaste	Koonga vald	1037	linnu- ja loodusala
3	Jäärja	Tali vald	1097	linnuala
4	Jaagupi	Häädemeeste vald	19	loodusala
5	Kaisma (moodustamisel LKA)	Kaismavald, Halinga vald	3067	loodusala
6	Kihnu	Kihnu vald	1688	loodusala
7	Kikepera	Saarde vald, Surju vald	5459	linnu- ja loodusala
8	Kiusumetsa	Häädemeeste vald	1441	linnuala
9	Lanksaare-Veelikse	Tali vald	547	linnuala
10	Lavassaare LKA	Koonga vald, Halinga vald, Audru vald	8600	linnu- ja loodusala
11	Lemmejõe	Häädemeeste vald	14 km	loodusala
12	Lihula	Koonga vald	100	loodusala
13	Lindi	Audru vald	494	loodusala
14	Luitemaa	Häädemeeste vald	1755	loodusala
15	Metsapoolle	Häädemeeste vald	60	loodusala

16	Massiaru	Häädemeeste vald	1423	linnuala
17	Mördama	Vändra vald	1251	loodusala
18	Mäeküla	Häädemeeste vald	88	linnuala
19	Navesti	Tori vald	2 km	loodusala
20	Nepstemurru	Häädemeeste vald	427	linnuala
21	Nepste-Rannametsa	Häädemeeste vald	34	loodusala
22	Nätsi-Võlla	Audru vald	758	loodusala
23	Oese soo	Halinga vald	195	loodusala
24	Oidrema	Koonga	35	loodusala
25	Orajõe	Häädemeeste vald	96	loodusala
26	Paadrema	Varbla vald	28	loodusala
27	Pihke	Tali vald	405	linnuala
28	Pärnu jõgi	Vändra, Tori, Sauga vald, Sindi ja Pärnu linn	189 km	loodusala
29	Pärnu laht	Varbla, Tõstamaa, Audru vald	100200	linnuala
30	Raespa	Varbla vald	180	loodusala
31	Reiu jõgi	Tahkuranna, Surju, Saarde, Tali vald ja Pärnu linn	59,8 km	loodusala
32	Sõmeri	Varbla vald	358	loodusala
33	Tellissaare	Vändra vald	355	loodusala
34	Tuhu	Koonga vald	113	loodusala
35	Tõhela-Ermistu LKA	Tõstamaa vald	2934	loodusala
36	Urissaare	Häädemeeste vald	326	linnuala
37	Uulu-Võiste	Tahkuranna vald	441	loodusala
38	Valgeraba	Surju vald	423	loodusala
39	Valgeranna	Audru vald	98	loodusala
40	Varbla	Varbla vald	274	loodusala
41	Väinameri	Varbla vald	3670	linnu- ja loodusala
42	Ämmamäe	Kaisma	43	loodusala

Pärnumaa kaitstavad looduse üksikobjektid

2006. aasta seisuga kaitstakse Pärnumaal 59 põlispuud ja puuderühma ning 4 puiesteed – Aleksandri, Ringi, Pühavaimu ja Kuninga tänava alleed. Kaitstavatest puuliikidest on arvukaimalt tammesid (25),

järgnevad pärnad (11), männid (9), kuused, künnapuud, jalakas, kask, põõsaskask, hall- ja valge lepp. Põlispuude ja puuderühmade kaitse alla võtmisel on arvesse võetud eelkõige nende ajaloolis-kultuurilist (seosed ajalooliste sündmuste ja inimesega ning rahvapärimestega), teaduslikku

(reliktid, mõõtmed, vanus, haruldus) ning esteetilist väärtust (asend maastikus, dekoratiivsus). Paljud põlispuud on olnud pühad hiie- ja ohvripuud.

Rändrahnused võib leida pea kõikjal Pärnumaal. Suurte rändrahnude tähtsuse hindamisel arvestatakse nende mõõtmeid, ajaloolist ja kultuuriloolist tähtsust (rahvapärismus, muistendid), teaduslikku väärtust, rahnu asukohta ja ümbruse rändrahnude rikkust. Pärnumaal on kaitse alla võetud 19 rändrahnus, enim Häädemeeste ja Vändra piirkonnas.

Ulukid ja jaht

Meie metsade peamine jahiresurss on sõralised. Sõralistest on Pärnumaal suurima arvukusega metskits, põder ja metssiga.

Metssiga, metskits ja põder on meie peamised jahilulud. 2007. aastal loendati

2623 metssiga, 8844 metskitse ning 1755 põtra ja 2006/2007 jahihooajal küüti 1114 metssiga, 1838 metskitse ning 721 põtra.

Eelpool toodud ulukite loendusandmed näitavad viimastel aastatel kasvutrendi. Sagenenud on ulukikahjud.

Arvukuse piiramiseks kehtestati 2007/2008 jahihooajaks Pärnumaal metskitse ja metssea küttimisele suuremad limiidid. Nende kahe uluki puhul kehtestati miinimumlimiit, millest lähtuvalt võib kahjustuste piirkondades limiidist rohkem küttida.

Suurendati ka põdra küttimislimiiti.

Jahipidamist õigustavateks dokumentideks on jahitunnistus, jahiluba, jahikoerapass, jahist osavõtjate nimekirj ning suuruluki laskekatse tunnistus.

Jahitunnistuse saab 16-aastane isik, kes on läbinud jahindusalase koolituse, sooritanud edukalt jahiteooriaeksami ja laskekatse.

Pärnumaal on 1253 jahipiirkonna kasutaja jahimeest.

Ulukite küttimine

Liik/jahihooaeg	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Põder	455	484	567	633	637	678	721
Punahirv	7	4	5	8	9	8	9
Metskits	272	351	522	718	1037	1326	1838
Metssiga	411	577	637	776	798	1162	1114
Pruunkaru	0	2	0	1	0	0	1
Hunt	7	8	5	0	3	1	15
Ilves	12	26	10	10	9	11	15
Kobras	190	147	282	235	281	312	508

Ulukite arvukus

Liik/aasta	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Põder	1411	1413	1518	1650	1600	1800	1755
Punahirv	30	25	45	41	63	64	128
Metskits	3345	3615	4204	5300	6200	7000	8844
Metssiga	1450	1602	1880	2300	2100	2100	2623

Pruunkaru	31	25	35	37	40	35	52
Hunt	26	15	24	29	12	12	87
Ilves	114	85	114	113	75	45	187
Kobras	916	1213	1373	1600	1800	1900	1936

Üldandmed jahinduse kohta 2006/2007

Jahipiirkonna kasutaja jahimeeste arv	Pindala (ha)	Rajatud söödapõllud (ha)	Uluki hoolderajatiste arv		
			Söödäsõimed (tk)	Söötiskohad metsigadele (tk)	Soolakud (tk)
1253	445 874	193	434	423	1087

Meteoroloogilised andmed

Meteoroloogilised andmed Pärnu kohta

Õhutemperatuuri absoluutne miinimum	-34,5 °C					
Õhutemperatuuri absoluutne maksimum	33,2 °C					
Absoluutne tuule kiiruse maksimum	34 m/s					
Absoluutne vee kõrguse maksimum	275 cm (9.01.2005 a.)					
Absoluutne vee kõrguse miinimum	-125 cm (okt. 1976 a.)					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Aasta keskmine õhutemperatuur	7,7°C	6,8°C	7,0°C	6,5°C	6,6°C	6,0°C
Aasta keskmine päikesepaiste kestus tundides	2053,1	1841,7	2292,5	1857,3	1829,1	1991,6
Aasta keskmise sademete hulga summa millimeetrites	650,0	953,3	683,1	630,2	760,6	752,8
Aasta keskmine püsiva lumikatte kestus	99/00 70 päeva	00/01 111 päeva	01/02 65 päeva	02/03 81 päeva	03/04 88 päeva	

Allikas: EMHI kliimaandmed seisuga 21.02.2006

6. Tehniline infrastruktuur

Teedevõrk ja selle korrashoid

Pärnu Teedevalitsus

Riigimaanteede haldamisega tegeleb maakonnas Pärnu Teedevalitsus nelja teemeistri piirkonnaga (Pärnu-Jaagupi, Tori, Häädemeeste ja Tõstamaa). Olles regionaalne teedevalitsus on loodud veel Viijandi ja Lääne osakonnad. Osakondade ülesandeks on vastavalt Viijandi ja Lääne maakonna riigiteedele teetööde tellimine ja tööde tehniline järevalve.

Kohalikke teid ja tänavaid haldavad kohalikud omavalitsused.

Edasi on andmed esitatud vaid Pärnu maakonna kohta.

Teedevõrk ja teehoiu kulud

Pärnu maakonna kogu teedevõrk 01.01.2007. a seisuga on 4967 km s.o 968 km teid 1000 km² kohta.

Üldisest teedevõrgust moodustavad:

- riigimaanteed – 1434 km ehk 29%
- kohalikud teed ja tänavad – 1685 km ehk 34%
- metskonna ja erateed – 1848 km ehk 37%

Riigimaanteede tihedus on 1000 km² kohta 301 km, vabariigi keskmine 381 km. Riigi-maanteede võrgust on tolmuvaabakattega 49% teedest (vabariigis 57%).

Riigiteedel on 121 silda pikkusega 2751 m. Pärnu Teedevalitsuses töötab kokku 130 inimest s.h Pärnu maakonnas 115.

Maakonna riigiteedel kulutati kokku teede ümberehitamiseks, remondiks, hooldeks ja halduskuludeks:

- 2004 – 195 miljonit krooni;
- 2005 – 132 miljonit krooni;
- 2006 – 153 miljonit krooni.

Ainuüksi tali- ja suvehoolde tööde teostamiseks riigiteedel, et tagada aastaringne ohutu liiklus, kulutati üle 33 miljoni krooni aastas ehk 23 tuhat krooni ühele teekilomeetritele.

Suuremad teeobjektid

2004-2006. aastal:

2004. aasta

- Tallinn-Pärnu-Ikla tee rekonstrueerimine maakonna piiri ja Pärnu linna vahel 32,4 km lõigul koos kergliikluse teega Sauga alevikust Pärnu linnani. Tööde maksumus ligi 140 miljonit krooni.
- Tolmuvaabakatted kõrvalteedele 16,1 km ulatuses.

2005. aasta

- Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme tee rekonstrueerimine Kanaküla-Kilingi-Nõmme lõigul 15,1 km ulatuses. Tööde maksumus 54,5 miljonit krooni.
- Pärnu-Rakvere-Sõmeru tee rekonstrueerimine Kadaka-Kalmaru lõigul 6,3 km ulatuses. Tööde maksumus 28 miljonit krooni.
- Lindi-Liu-Järve (5,0 km) tolmuvaabakatte ehitus maksumusega 4,6 miljonit krooni.
- Tolmuvaabakatted teistele kõrvalteedele 10,5 km. Kergliiklusteede ehitamine koostöös Paikuse ja Vändra vallaga Lodja-Paikuse, Lodja-Silla ja Suurejõe-Juurikaru kooli teesadele kokku 4 km. maksumusega 3,5 miljonit krooni.

2006. aasta

- Kilingi-Nõmme-Laiksaare tee rekonstrueerimine kuni Tali asulani 16,1 km. Tolmuvaabakatte ehitustööd maksid 39 miljonit krooni.
- Sulu-Papsaare tee ehitus 1,6 km, maksumusega 5,3 miljonit krooni.

- Kihnu saarele 5,7 km tolmutvaba katte ehitus 3 miljoni krooni eest.
- Tolmutvabad katted teistele kõrvalteedele 4,3 km ulatuses.
- Kergliiklusteede ehitus koostöös Paikuse ja Tori vallaga Tori alevis, Politseikooli ja Paikuse-Tammuru teele kokku 3,1 km ulatuses, maksumusega 3 miljonit krooni.

2004.-2006.aastal teostati riigiteedel tolmutvabade katete korduspindamistööd 291 km ja remonditi kruusateid 222 km.

Liiklusõnnetused Pärnu maakonnas

Aasta	Õnnetuste arv	Neis	
		Vigastatuid	Hukknuid
2000	84	100	17
2001	150	199	20
2002	151	220	21
2003	118	168	8
2004	115	154	11
2005	161	210	15
2006	195	162	16
sh Pärnu linnas			
2000	19	18	1
2001	55	64	2
2002	72	87	4
2003	65	79	2
2004	56	64	1
2005	77	94	0
2006	86	93	3

Reisijate vedu

Kulutused reisijate veol maakonnaliinidel

Aasta	Riigieelarveline dotatsioon		Piletitulu	
	Kokku (tuh kr)	Lkm kohta (kr)	Kokku (tuh kr)	Lkm kohta (kr)
2004	12 896	3,70	14 796	4,25
2005	16 569	4,69	16 265	4,60
2006	19 028	5,12	17 017	4,58

maapiirkonnas			
2000	65	82	16
2001	95	135	18
2002	79	133	17
2003	53	89	6
2004	59	90	10
2005	84	116	15
2006	109	169	13

Liiklusintensiivsus Pärnumaa põhiteedel

Teelõik	Teelõik
Tallinn – Pärnu	6200 - 11 000
Pärnu – Ikla	2100 - 7100
Pärnu – Vändra	1300 - 4200
Uulu – Kilingi-Nõmme	2600 - 2900
Pärnu – Sindi	1200 - 7400
Pärnu – Audru	3300 - 7500
Kilingi-Nõmme – Viljandi	1400 - 3700

Vabariigis on 1000 elaniku kohta 2006. a. 412 sõiduautot (1990. a. oli 154 autot).

Liiklusvahendite arv Pärnu maakonnas

	2004	2005	2006
Sõiduautod	29783	30968	34235
Autobussid	352	342	225
Veoautod	5509	5318	5540

Reisijate vedu maakonnaliinidel

Ettevõtte	Veosemaht, (tuh lkm)			Osatähtsuse % liinikilomeetritest			Bussi- liinide arv
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006
AS Pärnu ATP/ AS GoBus	2731,2	3005,3	3616,3	78,4	85,0	97,3	73
OÜ Skorpion PJ	656,7	432,9	-	18,8	12,3	-	-
OÜ Vändra Karu	97,1	96,8	101,5	2,8	2,7	2,7	2
KOKKU	3485,0	3535,0	3717,8	100,0	100,0	100,0	75

Kuna 2003. aastal läbiviidud riigihankemenetlus maakonna bussiliinidele AS Harjuma Liinide poolt vaidlustati, siis jätkasid maakonnaliinide teenindamist avaliku teenindamise lepingute alusel endised vedajad: AS Pärnu ATP, OÜ Skorpion P. J. ja OÜ Vändra Karu (vastavalt ühistranspordiseadusele kuni kohtuotsuse jõustumise aasta lõpuni).

2005. a maikuus said kohtuinstantsid läbitud. AS Harjuma Liinide vaidlustus ning kaebused jäid nii Riigihangete Ametis kui ka Pärnu Halduskohtus ja Tallinna Ring-konnakohtus rahuldumata.

Maavalitsus sõlmis hankelepingu, mis jõustus 01. juulist 2005 kehtivusega kuni 30. juuni 2010, riigihankes edukaks tunnustatud ühispakkujaga, keda esindasid: AS Pärnu ATP, OÜ Skorpion P. J. ja OÜ Vändra Karu.

29. märtsi 2005. a ühinemislepingu alusel ühendati OÜ Skorpion P. J. AS-ga Pärnu ATP ning alates 01.09.2005 teenindab AS Pärnu ATP olulise enamuse maakonnaliinidest (97,3%) ja OÜ Skorpion P. J. kustutatakse äriregistrist 28.10.2005.

Ühinemislepinguga 24.08.2005 algatati ühinemisprotsess AS-le Pärnu ATP koos paljude teiste ühingutega, millest saab AS GoBus ja Pärnumaa maakonnaliinide teenindab õigusjärgselt edasi AS GoBus Pärnu region. AS Pärnu ATP kustutatakse äriregistrist 31.10.2006.

Alates 01.02.2006. a taotles AS Pärnu ATP tunnustada viie kaugliini liiniload kehtetuks:

- 1) kaugbussiliin nr 324 PÄRNU - LÖPE - LIHULA;
- 2) kaugbussiliin nr 325 PÄRNU - PAADREMA - VIRTUSU;
- 3) kaugbussiliin nr 326 PÄRNU - VARBLA - VATLAMÄE - LIHULA;
- 4) kaugbussiliin nr 331 PÄRNU - KERGU - JÄRVAKANDI;
- 5) kaugbussiliin nr 367 PÄRNU - PÄRNU-JAAGUPI - KOONGA - LIHULA

Need olid aga sagedaste peatustega ning pikka aega kindlal marsruudil ja ajal töötanud kaugliinid, millised olid väga olulised naabermaakondade äärealade tõmbekeskuste omavaheliseks ja maakondade keskustega ühenduse pidamiseks.

Viimastest tulenevalt taotles Pärnu Maavalitsus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumilt nõusolekut nimetatud kaugliinidel sõitjateveo korraldamiseks Pärnu maakonna bussitranspordi liinimahus avaliku teenindamise lepingu alusel. Sellega ministerium ka nõustus.

Samasugust kaugliinide likvideerimist oli vedajate poolt veel mitmeid, sest sagedaste peatustega kaugliinid muutusid vedajatele aina enam ebarentaablikeks ning nad soovisid neist liinilubadest vabaneda.

Veel kahele liinile sai maavalitsus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumilt nõusoleku sõitjateveo korraldamiseks Pärnu maakonna bussitranspordi liinimahus avaliku teenindamise lepingu alusel:

- 16. oktoobrist 2005 Vana-Vigala – Pärnu liin nr 329;
- 02. maist 2006 Pärnu – Suure-Jaani – Põltsamaa – Jõgeva liin nr 352.

Neil aastail täiendati maakonnaliine:

- alates 01.09.2004 avati bussiliini Pärnu – Kilingi-Nõmme – Tihemetsa – Riitsaare asendamaks suletud kaugliini Pärnu – Karksi-Nuia;
- 10.09.2004 avati bussiliini Väandra – Kaisma;
- 01.11.2004 avati tööpäevadeks maakonna bussiliini Piistaoja-Urge-Papiniidu-Pärnu koos uute peatustega: Kuiaru, Niimiste, Talva, Altpere, Miili, Suuroja ja Urge;
- vähendamaks bussi tühiseisuaega Tihemetsas, alates 20. aprillist 2006 täiendati seniseid maakonna bussiliine nr 345/2 Kilingi-Nõmme – Kanaküla – Tõlla – Kilingi-Nõmme ja nr 336 Pärnu – Kilingi-Nõmme – Tihemetsa – Riitsaare pästlõunase lisaringiga Kilingi-Nõmme – Kanaküla – Tõlla – Kilingi-Nõmme;
- alates 20. aprillist 2006 lisati senisele maakonna bussiliinile nr 336 Pärnu – Surju – Kilingi-Nõmme teine reis väljumisega Pärnust kell 14.30 ning tagasi Kilingi-Nõmme kella 15.35;
- vastavalt Pärnu linna liikluskomisjoni väljasõiduistungil 22.03.2006 otsusele rajati maikuu lõpuks Papiniitu ka linnast väljumise suunas maakonnaliinidele bussipeatus pikendatud ooteplatvormi ja märgistusega;
- alates 01. juulist 2006 (pärast kaugliinide nr 341 ja 341/2 Pärnu – Väandra – Kullimaa üle Pärnumaa-Raplamaa piiri sõitmise tellimuse lõpetamist) avati Pärnu – Väandra – Võidula – Kadjaste ja Pärnu – Väandra – Võidula – Kurgja lii-

nid (maakonna liinivõrgu optimeerimise käigus pikendatud 01.09.2006 Rae'ni Järvamaal).

2005. aasta lõpuks tekkis vajadus üleriigilise ühistranspordi infosüsteemi (ÜTRA) uuendamiseks, mistõttu soetas maavalitsus riigieelarve sihtotstarbelisest toetusest GPS seadme, millega 2006. a I kvartalis teostati maakonna bussipeatuste täpsustatud kaardistamine.

Sadamad ja meretransport

Sadamad

24.05.2004 sõlmisid Pärnu Maavalitsus ja AS Saarte Liinid halduslepingu Kihnu ja Munalau sadamate eksploatatsiooni korraldamiseks 2004. aastal. Lõpetati lepingud sadamate hoiuks Kihnu ja Tõstamaa VV-ga alates 01.06.2004.

Kohe sama aasta suvel tegi Pärnu Maavalitsus taotluse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile algatada protsess Munalau sadama (koos faarvaatriga), Kihnu sadama (koos praamikaiga) ja Manilau sadama üleandmiskes AS-le Saarte Liinid. Tegevus päädis Vabariigi Valitsuse 11.08.2005. a korraldusega nr 510, mille kohaselt tuli eelnimetatud sadamad üle anda AS Saarte Liinid.

Koheselt hoogustus ehitustegevus Kihnu ja Munalau sadamates ning 28. juunil 2006. a avas majandus- ja kommunikatsiooniminister Edgar Savisaar Kihnu uuenatud sadama.

Sama aasta sügisel valmis nägus sadamahoone Munalaius.

Munalau sadam Tõstamaa vallas.

Pärnu Sadam

2004. aastal oli Pärnu sadama kaubakäive 1,81 miljonit tonni. Sadam teenindas kokku 722 laeva.

Kaupade lõikes püsis suuremate eksportartiklitena paberpuuit ja turvas; metsa- ja puidutoodet moodustasid 2004. aastal kaubakäibest 80% ning turbatooted 11%.

Eksporditav kaup liikus peamiselt Euroopa riikidesse. Impordi kogus sadama kaubakäibest moodustas 13%.

Talvel on Pärnu laht tavaliselt kaks kuni kolm kuud jääs ning sadama töö häireteta toimimine eeldab jäälõhkuja tellimist. Viimastel aastatel on jäämurdmine Pärnu sadama piirkonnas toimunud suuremalt osalt riigieelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt Eesti Laevajuhtimise Keskuse poolt.

2005. aasta oli AS-le Pärnu Sadam stabiilse majandustegevuse aasta. Navigatsioon sadamas oli aastaringne.

Alates 01. jaanuarist 1999. a vastutab AS Pärnu Sadam ohutu laevaliikluse eest kogu sadama akvatooriumis. Loodi sadamakaapteni teenistus.

2005. a vähenes Pärnu sadama kaubakäive võrreldes 2004. aastaga 16% ulatuses 1,51 miljoni tonnini. 2005. a läbis AS Pärnu Sadam merekanalit 580 laeva. Kaupade lõikes püsis eksportartiklitena toorpuut ja puidutoodet ning turvas ja turbatooted.

Eksporditav kaup liikus peamiselt Euroopa riikidesse. Impordi kogus sadama kaubakäibest moodustas 13%.

2006. aastal oli Pärnu sadama kaubakäive 1,36 miljonit tonni. AS Pärnu Sadam merekanalit läbis 526 laeva. 2006. a

alguses olid väga rasked jääolud, kuid vaatamata sellele oli navigatsioon sadamas aastaringne.

Kaupade lõikes olid endiselt suurimad eksportartiklid toorpuut ja puidutooted ning turvas ja turbatooted.

Eksportitav kaup liikus peamiselt Euroopa riikidesse. Impordi kogus sadama kaubakäibest moodustas 10%.

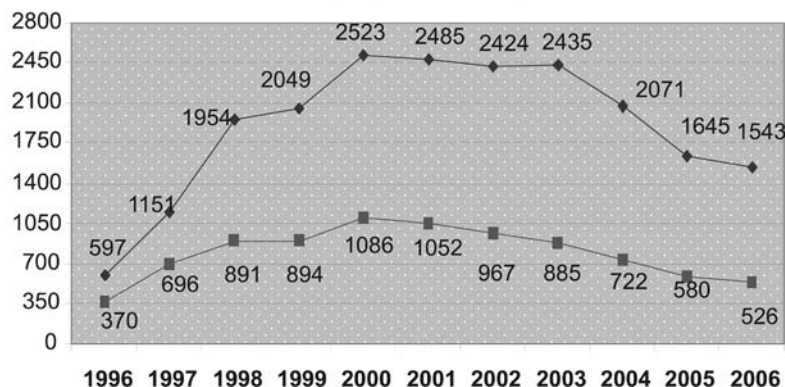
Erinevate sadamaosade osakaal laevade teenindamises 2006. aastal

Sadamaosa	Kaup (tuh t)	Osa-kaal
Laevatehase kaid	383	28%
Vana-Pärnu sadama kaid	657	49%
Jannseni kaid	317	23%
Kokku	1356	100%

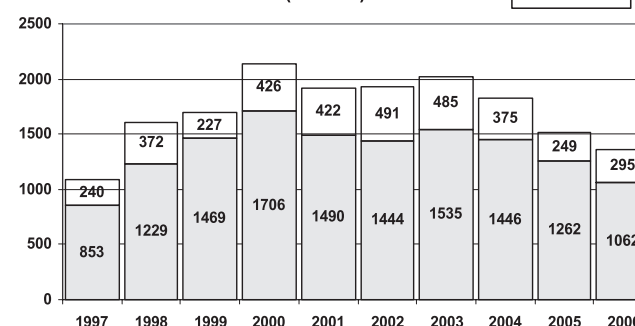
Pärnu kaubasadama käive (tuh t)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ekspord	1875	1859	1885	1581	1226	1311
Puit ja puidutooted	1490	1444	1535	1314	1026	1153
· töötlemata puit	1126	923	1007	804	555	638
· saematerjal	120	137	136	116	57	76
· puidutooted	244	384	392	394	414	439
Turbatooted	242	397	340	210	166	132
· freesturvas	187	189	182	147	114	106
· turbabrikett	55	397	60	63	52	26
Muu	143	18	10	57	34	26
Import	37	76	135	228	131	200
Kokku	1912	1935	2020	1809	1357	1511

LAEVAD PÄRNU SADAMAS (GT ja laevade arv)

Pärnu sadama kaubakäive (tuhat. t)

Regulaarsed ühendusteel saartega

2003. a Kihnu elanike hulgas korraldatud uuringute tulemusel jõudis Pärnu Maavalitsus selgusele, et Kihnu saar vajab regulaarset ühendust nii Munalaiuga kui ka Pärnuga ning tegi sellest lähtuvalt 28.10.2003 majandus- ja kommunikatsiooniministrile ettepaneku määrata Vabariigi Valitsuse poolt Kihnuga meritsi ühenduse pidamiseks kaks veeteed – Kihnu-Munalaid, koos võimalusega Munalaiult laevaühendus ka Manijale ning Kihnu-Pärnu.

Selle taotluse alusel Vabariigi Valitsus määraski oma 12. veebruari 2004. a korraldusega nr 79-k Kihnu ja mandri vahelise liikluse ühendusteedeks Kihnu sadama ja Munalaiu sadama vahelise veeteed ning Kihnu sadama ja Pärnu sadama vahelise veeteed.

Eelnevast lähtuvalt kuulutas Pärnu Maavalitsus 2004. aasta navigatsioonile vastu minnes välja avaliku pakkumisega riigihanked liinidele Kihnu-Pärnu-Kihnu ja Kihnu-Munalaid-Kihnu (koos liiniga Munalaid-Manilaid-Munalaid) avalikuks liiniveoks 01.06.2004 - 31.12.2010.

Edukaks pakkujaks osutus kõigile kolmele liinile OÜ Kihnu Veeteed. Kihnu-Mu-

nalaid ja Munalaid-Manilaid liinile tuli reisiparvlaev AMALIE. Kihnu-Pärnu ühendust hakkas pidama reisiparvlaev REET, mis sama aasta sügisel asendati LIISI'ga.

Riigihangete sellise käiguga polnud aga rahul Kihnu-Munalaid-Kihnu liinile pakkumise esitanud OÜ Kihnu Liin ja ka pakkumistes mitteosalenud OÜ AirLift Europe. Nende mõlemad kaebused, nii Pärnu Halduskohtule kui ka Tallinna Ringkonnakohtule jäid aga rahuldumata. See tähendas, et reisiparvlaevaliiniidele Kihnu-Pärnu-Kihnu ning Kihnu-Munalaid-Kihnu (samuti Munalaid-Manilaid-Munalaid) riigihangete põhjal sõlmitud lepingud edukaks tunnustatud vedajaga jäid jõusse.

Eelneva tulemusena jäi riigile kuuluv, kuid OÜ Kihnu Liinile renditud reisiparvlaev JÖNN kasutuseta.

2005. aasta jaanuaritorm räsib tugevasti Manija liinipaati AUL ja pillutas selle avamerale, kuid mis siiski hiljem leiti kivi otsa paisatult Tahkuranna valla Võiste rannast. Pärast kapitalset remonti AS Pärnu Laevatehases (märts-aprill 2005) leidis AUL taaskasutamist Manija-Munalaid liinil.

Alates 2005. aastast toimub parvlaeva AMALIE ühendus Munalaiult Manijaga igal navigatsiooninädalal reedel.

Kihnu ja Manija parvlaevavahenduse näitajad 2004-2006 liinidel

Kihnu-Munalaid-Kihnu (K-M-K) Kihnu-Pärnu-Kihnu (K-P-K) Munalaid-Manilaid-Munalaid (M-M)

Sõitjad ja sõidukite grupid	2004			2005			2006		
	K-M-K	K-P-K	M-M	K-M-K	K-P-K	M-M	K-M-K	K-P-K	M-M
Kokku reise	324	251	16	378	280	39	532	167	40
Kokku sõitjaid	11160	11958	155	20438	17835	325	31081	14717	838
sh saare elanikke	3922	5429	96	12522	10722	185	18693	7823	330
Kokku sõidukeid:	1821	1901	60	5396	3553	235	6847	2169	350
sh saare sõidukeid	1146	1264	46	3240	2007	54	4229	1062	68

Jaanuaritormist kahjustatud munalaidi sadama tee.

Õhutransport**Lennuühendus Pärnu-Kihnu**

Eesti liitumine Euroopa Liiduga tõi kaasa mitmeid probleeme mandrit ja väikesaari ühendavasse lennuliiklusesse.

Nõutavaks sai 01. jaanuarist 2005 Pärnu-Kihnu liinil kurseerivate lennukite AN-28 varustatus õhusõidukite õhus kokkupõrke vältimissüsteemiga (ACAS II), sagedustel 121,5 ja 406 MHz töötavate avariimajakatega (ELT), samuti kauguse mõõdiku (DME) ja kursimäärarajaga (VOR).

Väiksemad seadmed suutis AS Air Livonia küll paigaldada, kuid mitte 2-3 miljonit krooni maksvat ACAS-i.

Lennuamet pikendas kohalikkude lendamise võimalust AN-28-ga kuni 30. aprillini 2006. Sealtmaalt lõpetasid ka vastastikusel kokkuleppel Pärnu Maavalitsus ja AS Air Livonia jõusoleva avaliku teenindamise lepingu (15.12.2003-15.12.2008) lennuühenduse pidamiseks talveperioodidel Kihnu saarega.

Maavalitsus korraldas rahvusvahelise avaliku pakkumisega riigihanke, millele ei laekunud ühtegi pakkumist. Järgnes koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ning Lennuametiga selgitustöö tegemine Eestimaa lennuettevõtjatele lennuliinide vajadusest ühenduse pidamiseks Kihnu ja Ruhnuga. Läbirääkimistele kutsuti AS Avies, AS Pakker Avio ja Avio-Foto OÜ. 01.12.2006 sõlmiski maavanem AS-ga Avies Pärnu-Kihnu-Pärnu lennuliinile avaliku teenindamise lepingu talveperioodideks 15.12.2006-30.04.2010 ning aasta viimastel päevadel tegi lennufirma ka esimesed lennud Kihnu 8-reisijakohalisel lennukil BRITTEN NORMAN BN2T.

Pärnu lennujaam

Pärnu maakonnas asub kaks lennuvälja – Pärnu lennuväli ja Kihnu lennuväli Kihnu saarel. Mõlemat lennuvälja haldab tänaseks AS Tallinna Lennujaam.

2004

Pärnu lennujaam oli aastal 2004 veel 100% riigiosalusena aktsiaselts. Pärnu lennujaam töötab endisel NLiidu sõjaväe lennuväljal, mis on kohandatud tsiviilennunduse normidele vastavaks. 2500 meetri pikkune betoonrada on teenindanud kuni 190 t kaaluvaid lennukiteid. Kuna pole teostatud vastavalt nõuetele raja tugevuse uuringut, siis 2004. aastal vähendati Lennuameti poolt maksimaalset lubatud stardimassi 65 tonnini.

Lennujaamast toimusid regulaarsed lennureisid Kuressaarde, Eesti väikesaartele Kihnu ja Ruhnu, samuti era- ja tellimuslennud teistesse riikidesse. Siin baseerusid lennufirmad AS Air Livonia ja OÜ Avio-Foto.

Aastal 2004 teenindas lennuväli ligi 2000 lennuoperatsiooni, nende hulgas era-, koolitus- ja regulaarlende. Reisijate arvuks oli pisut üle 5000, kaupa veeti 71 tonni. 2004. aasta põhieesmärgiks oli teenuste osutamise kliendisõbralikumaks muutmine. Jõustusid uued VOR/DME-I põhinevad instrumentaallähenedemise skeemid ning visuaalmaandumisskeem (VAL), mis suurendas instrumentaalkoolituslendude osakaalu.

Valmis projekti "Lennuliikluse kui alternatiivse transpordiühenduse jätkamiseks vajalikud uuringud Kihnu saarel" lõpparuanne. Projekti rahastas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Projekti eesmärgiks oli leida optimaalsed lahendused momendil murukattega Kihnu lennuraja parendamiseks.

Vaatamata ebasoodsatele ilmaoludele toimus traditsiooniline "Parasummer 2004" ning suve teisel poolel tõi lennuväljale

hulgasliselt huvilisi Exto Marketing OÜ kooraldatud autonäitus ja kiirendusvõistlus "Rock Race".

Pärnu lennukite leidis järjekordselt kasutust välisvisiitide alguse või lõpppunktina. 01. detsembril saabus ja ka lahkus Pärnu lennukite kaudu Balti-Saksa välisministrite koostöös osalenud Saksamaa välisminister Joschka Fischer Lennukil Challenger 600.

Eesti Hüdroloogia- ja Meteoroloogia Instituudi Pärnu-haru otsis pikka aega endale uut baseerumiskohta ja 2004. aasta novembrist alates paiknevad nad oma seadmete ja vaatlejatega Pärnu lennukite väljal.

Palju eelvest tekitas aasta teisel poolel regionaallennukite ühendamise projekt. Viie lennukite (Pärnu, Tartu, Kurressaare, Kärdla ja Tallinn) ühinemisleping allkirjastati 01. novembril 2004. Aasta eelarves kinnitatud investeeringute summad julgestus-seadmete soetamiseks külmutati seoses ühendamisega.

2005

Alates 2005. aasta aprillist ei ole lennukite enam iseseisev aktsiaselts vaid struktuurüksuse osa AS Tallinna lennukite. Ühinemine toõi endaga kaasa palju kahtlusi ja ootusi ning aasta 2005 möödus lennukite üleandmise toimetustes. Reisijate arv ja kaubakogused jäid stabiilselt samasse suurusjärku eelnevate aastatega.

Aasta lõpus jõudsid kohale ka mitu aastat soovitud pagasi läbivaatuse aparaat ja metalliotsimise värv. Projekti toetas Euroopa Liit ja AS Tallinna lennukite.

2006

Euroopa Liidu abiga õnnestus täiendada lennukite turvasüsteeme. Paigaldati salvestusseadmed.

Suuremaks muudatuseks võib lugeda Lennukite AN-28 kommertslendude keelamise. Legaalsete õhusõidukite nappuses lõppesid aastaringsed lennud Ruhnu ja Kurressaarde.

Aasta lõpuks õnnestus maavalitsustel taastada lennureisid Kihnu ja Ruhnu. Lennukite koostööpartnerite hulka liisendasid lennufirmad Avies ja Luftverkehr Friesland-Harle. Lendudeks saartele hakati kasutama lennukite Britten-Norman BN2 "Islander".

Siiski jätkis lendude katkemine Pärnu lennukite tulemustesse tuntuva jälje. Aasta lõpuks jäid lennukite tulemused oodatust tunduvalt väiksemaks: 3794 reisijat, 1202 lennukite operatsiooni, 46 tonni kaupa.

Aasta lõpus võttis AS-i Tallinna lennukite juhatuse vastu otsuse teostada investeeringuid 2007. aastal Pärnu ja Kihnu lennukite väljalde kokku 18,2 miljonit krooni.

Internet maapiirkonnas

2004. aasta alguseks on raadiointerneti leviala kaetud umbes 80% maakonna asustatud territooriumist. SA Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus Pärnumaa "Külatee" operaatorina jätkab teenuse pakkuvatel kohtades, kus kommertssteenusepakkuvatel huvi puudub.

Pärnumaa "Külatee" andmesidevõrk on ainulaadne Eestis, kus riigi poolt maavalitsustele eraldatud "Külatee" rahadid ei kasutatud analoogiliselt teiste maakondadega jooksvateks kuludeks, vaid soetati põhivarad ja ehitati välja raadiolinkide baasil maakondlik interneti püsühenduse võrk.

Aastatel 2004-2005 toimub peamiselt hajaasustuses elavate Pärnumaa eraklientide varustamine internetiga. 1999. aastal alguse saanud maakondlik andmesidevõrk kasvab ja areneb omavahendite arvelt, kvaliteedi parandamiseks võetakse kasutusele 5 Ghz vabasagedusala.

2006. aastal kuulutab Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus välja üleriigilise hanke maakondade internetiseerimiseks, seal-

Pärnu Tammiste telemastist vaade.

hulgas ka Pärnumaa. Hanke võidab AS Norby, kes ehitab aasta lõpuks välja enda raadiovõrgu ning alustab teenuse pakkuvat.

Aastatel 2004-2006 arendab oma internetivõrku Pärnumaal ka AS Elion, kelle

leviala laieneb maakonna suurematesse asulatesse, pakkuvat peamiselt ADSL ühendust.

2006. aasta lõpuks on maapiirkonna internetisoovijal võimalus valida mitme teenusepakkuva vahel.

7. Majandus

Ettevõtlus

Pärnumaa ettevõtjad õigusliku vormi järgi

Aasta	FIE	TÜ	UÜ	OÜ	AS	TuÜs	Välis- äriühingu filiaalid	Kokku
15.01.1998	490	2	5	1416	396	47	1	2357
04.01.1999	750	3	4	1894	438	59	4	3152
03.01.2000	1006	3	4	2243	438	64	5	3763
02.01.2001	1395	4	5	2204	426	62	7	4103
02.01.2002	1763	4	5	2441	417	58	8	4696
02.01.2003	1865	4	5	2612	367	52	7	4912
01.01.2004	1974	5	5	2828	327	50	6	5195
01.01.2005	2030	6	6	3140	301	47	6	5536
01.01.2006	2035	6	9	3475	280	46	6	5857
01.01.2007	1938	6	11	4054	272	45	5	6331

Pärnumaa ettevõtjad omavalitsuste lõikes seisuga 01.01.2007

Omavalitsus	AS	OÜ	TuÜs	TÜ	UÜ	FIE	Välisäriüh. filiaalid	Kokku
Are	1	31	1			61		94
Audru	10	234	4			200		448
Halinga	10	95		1		76		182
Häädemeeste	4	79	2			104		189
Kaisma		13				36		49
Kihnu	3	15				71		89
Koonga	1	32	1		1	72		107
Lavassaare		10				2		12
Paikuse	7	164		1		54	1	227
Saarde	9	106	3			141		259
Sauga	9	180			1	54		244
Surju	8	50				55		113
Tahkuranna	2	97				61		160
Tootsi	1	8				4		13
Tori		84	3			62	1	150

Tõstamaa	2	41	1			109		153
Varbla	4	35				69		108
Vändra vald	4	59	2	2		38		105
Vändra alev	5	61	1	1		101		169
Sindi	2	106				32		140
Pärnu	190	2554	27	1	9	536	3	3320
KOKKU	272	4054	45	6	11	1938	5	6331

Pärnumaa ettevõtlus põhitegevusalade järgi 01.01.2007

Põhitegevusala	Objektide arv
Taimekasvatus	349
Loomakasvatus	100
Taime- ja loomakasvatus	415
Põllumajandust teenindav tegevus v.a veterinaaria	23
Metsamajandus, metsavarumine ja neid teenindav tegevus	203
Kalandus	438
Energeetiliste maarete kaevandamine (turvas jne)	12
Mitteenergeetiliste maarete kaevandamine (liiv, savi, kruus, muda)	6
Toiduainete, jookide ja tubakatoodete tootmine	61
Tekstiili ja tekstiilitoodete tootmine. Karusnaha töötlemine	68
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	6
Puidutöötlemine, puidu- ja paberitoodete tootmine	159
Kirjastamine ja trükkimine. Salvistus	19
Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	7
Kummi- ja plastmasstoodete tootmine	16
Mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine (klaas, keraamika, kips, kivi jne)	10
Metallitoodete, masinate ja seadmete tootmine	89
Elektri- ja optikaseadmete tootmine ning remont	16
Transpordivahendite tootmine ja remont	13
Mööblitootmine	55
Mujal liigitamata tootmine (juveelitooded, sporditarbed, mänguasjad, jah- ja kalapüügitarbed, muusikariistad, harjad, luuad)	14
Elektrienergia, gaasi- ja veevarustus	21
Ehitus ja remont	370
Hulgimüük ja vahenduskaubandus v.a mootorsõidukite ja mootorrattaste müük	1114
Jaemüük v.a mootorsõidukite ja mootorrattaste müük	454

Mootorsõidukite ja mootorrattaste jae- ja hulgimüük, remont	155
Tahke-, vedel- ning gaaskütuse hulgimüük	14
Mootorikütuse jaemüük	18
Veendus, laendus ja side	565
Finantsvahendus ja selle abitegevusalad	60
Kinnisvara üürimine, rendileandmine, ost-müük, haldamine	451
Haridus. Täiskasvanute ja muu koolitus	25
Tervishoid, sotsiaaltöö ja veterinaaria	61
Meelelahutus, kultuur ja sport	44
Prügimajandus, kanalisatsioon, tänavate korrashoid	6
Õigusabi	27
Turu-uuringud ja juhtimisalane nõustamine	100
Raamatupidamine, audiitorkontroll	78
Arhitektuur ja projekteerimine	72
Reklaam	41
Turvatoõ ja juurdlus	2
Muu äritegevus (puhastustegevus, fotograafia, sekretäritöö, tõlkimine, pakkimine, sisekujundus, köitetööd, paljundustööd, näitused, messid)	42
Muu teenindus (pesumajateenus, juuksuri- ja iluteenindus, matuseteenindus, saunad, massaaž, pulmateenindus jne)	64
Isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	11
Hotellid ja majutuspaigad	89
Restoranid, baarid, sööklad	171
Arvutitega seonduv tegevus	53
Tehniline teimimine ja analüüs	7
Teadus ja arendustegevus	2
Personaliotsing	19
Teisene töötlus, ringlussevõtt	3
Masinate ja seadmete rentimine, tarbeesemete ja kodumasinate väljaüürimine	41
Reisibürood; turismiteenused	43
Tegevus määramata	29
KOKKU	6331

Pärnumaa kohaliku omavalitsuse ametiasutuste hallatavate asutuste tegevusvaldkonnad (seis 01.01.2007)

Linn/vald	Koolieelne kasvatus	Koolieelne kasvatus ja põhiharidus	Koolieelne kasvatus ja agharidus	Haridus	Kultuur	Sotsiaaltooldus	Kommunaal-teenused	Kokku asutusi
Are	1		1	1	3			6
Audru	2		2	3	11	1		19
Halinga	1		2	2	6			11
Häädemeeste	1		1	4	7	1		14
Kaisma		1			2			3
Kihnu				1	3			4
Koonga	2			2	3			7
Lavassaare			1		2			3
Paikuse	1		1	1	3	1		7
Saarde	3			4	5			12
Sauga	1			2	2			5
Surju	1			1	2	1		5
Tahkuranna			1	1	4			6
Tootsi	1			2	2			5
Tori	1			3	4			8
Tõstamaa	1			1	4	1		7
Varbla				1	3	1		5
Vändra alev	2			2	2	2		8
Vändra vald			1	2	8	1	1	13
Pärnu	14			19	3	5		41
Sindi	1			2	4	1	1	9
Kokku	33	1	10	54	83	15	2	198

Pärnumaa äriregister ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste register põhitegevusalade kaupa 1. jaanuar 2006

Põhitegevusala	Äriregister							Äriregister kokku	Mittetulundusühingute ja sihtasutuste register		mittetulundusühingute ja sihtasutuste register kokku
	aktsiaselts	osaühing	tulundusühistu	täisühing	usaldusühing	füüsilisest isikust ettevõtja	välismaa äriühingu filiaal		Mittetulundusühing	Sihtasutus	
A Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	15	222	4	-	1	920	-	1162	16	1	17
B Kalapüük	1	19	2	-	-	424	-	446	-	1	1
C Mäetööstus	7	9	-	-	-	-	-	16	-	-	-
D Töötlev tööstus	58	387	7	-	2	68	1	523	-	-	-
E Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	8	12	-	-	-	-	-	20	-	-	-
F Ehitus	26	207	6	1	1	23	1	265	-	-	-
G Hulgi- ja jaekaubandus; remont	63	1331	9	3	2	160	2	1570	-	-	-
H Hotellid ja restoranid	13	165	3	-	1	55	-	237	-	-	-
I Veondus, laondus ja side	27	269	4	-	-	280	-	580	2	-	2
J Finantsvahendus	1	49	1	-	-	1	-	52	-	-	-
K Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	51	669	5	2	1	70	2	800	672	7	679
L Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	-	2	-	-	-	-	-	2	6	-	6
M Haridus	1	20	-	-	-	4	-	25	13	5	18

N Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	7	38	-	-	1	9	-	55	18	3	21
O Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	2	76	5	-	-	21	-	104	604	26	630
KOKKU	280	3475	46	6	9	2035	6	5857	1331	43	1374

Pärnumaa väliskapitaliga äriühingud riikide lõikes seisuga 01.01.2007

Riigi nimi	Arv
Soome	131
Rootsi	55
Ameerika Ühendriigid	29
Saksamaa	31
Venemaa	23
Holland	14
Läti	20
Taani	8
Suurbritannia	22
Leedu	5
Norra	10
Ukraina	4
Bahama Saared	3
Poola	3
Jugoslaavia	1
Šveits	3
Austria	2
Tšehhi	2
Niue (NZL)	1
lirimaa	2
Kanada	1
Küpros	1
India	1
Uus-Meremaa	1
Luksenburg	1
Prantsusmaa	1

Nepaal	1
Turksi ja Caicose saared	1
Belgia	1
Ungari	1
Brasiilia	1

Väliskapitaliga äriühinguid on kokku 370, neist 311 äriühingul välisosalus > 50% ja 5 on välismaa äriühingute filiaaleid.

Pärnumaa ettevõtete TOP

Esmakordselt selgitati Pärnumaa ettevõtete TOP 10 Pärnu maavalitsuse ja ajalehe "Pärnu Postimees" ühisettevõtmisena välja 1997. aastal. Kuni 2001. aastani oli osavõtt vabatahtlik ja iga firmajuht ise otsustas, kas konkursil osaleda või mitte.

Parimate väljaselgitamisel lähtuti ametlikest majandustulemustest ning hindamise aluseks sai ka kõigil järgnevatel aastatel kuni aastani 2001 majanduslike põhinäitajate: käive, kasum ja rentaablus ning nende kasv võrreldes eelmise aastaga.

Alates 2002. aastast on Pärnu Maavalitsus koostöös ajalehega "Äripäev" ning ajalehega "Pärnu Postimees" korraldanud Pärnumaa majandusfoorumit. Foorumil on toimunud ettevõtlusalane konverents ja parimate ettevõtete autasustamine. Seal on ka tutvustatud "Äripäeva" poolt koostatud erilehte "Pärnumaa ettevõtjate TOP-i". TOP-i arvutamiseks on "Äripäev" tellinud

justiitsministeeriumi registrikeskusest foorumile eelneval aastal käibe poolest suurimate ettevõtete andmed, s.t et näiteks TOP 2006-s kajastuvad ettevõtete 2005. aasta majandusnäitajad. Viimastel on kasutatud ainult nende ettevõtete andmeid, kes on reageerinud antud ajalehe üleskutsele enda kohta andmete saatmise kohta.

Ettevõtted on asetatud pingeritta kuue

näitaja põhjal. Parimate väljaselgitamisel lähtuti käibe, käibe kasvu, kasumi, kasumi kasvu, käiberentaabluse ja varade tootlikkusest. Iga näitaja põhjal reastati ettevõtted edetabelisse ning koht järjestuses andis ettevõttele vastava arvu punkte. Kuue tabeli punktid liideti kokku ning võitjaks sai kõige vähem punkte kogunud ettevõtte.

Pärnumaa ettevõtete TOP 10 2004–2006

	2004	2005	2006
I koht	Eston Ehitus AS	Rapala Eesti AS	Rapala Eesti AS
II koht	Wendre AS	Baltic Pack EST AS	Eston Ehitus AS
III koht	ASB Greenworld Eesti OÜ	MS Balti Trafo OÜ	Renet AS
4. koht	MS Balti Trafo OÜ	Savi AS	Savi AS
5. koht	Sanatoorium Tervis AS	Gustaf AS	Tervise Paradiis OÜ
6. koht	Vilojett AS	Argonic East AS	Vändra MP OÜ
7. koht	Veikand AS	Rannila Profiil AS	Strand AS
8. koht	Taastusravikeskus Estonia AS	NOTE Pärnu OÜ	Fein-Elast Estonia OÜ
9. koht	Catwees OÜ	Vändra MP OÜ	ASB Greenworld Eesti OÜ
10. koht	Pärnu Soojus AS	Sanatoorium Tervis AS	ELWO AS

Pärnumaa ettevõtete TOP-20 2006 juhid

Jrk nr	Ettevõtte nimi	Tegevusvaldkond	Tegevjuht
1.	Rapala Eesti AS	Kalastustarvete tootmine	Rauno Rantanen
2.	Eston Ehitus AS	Ehitus, kinnisvaraarendus	Ivo Aulik
3.	Renet AS	Ehitus ja betooni tootmine, kinnisvaraarendus	Arvo Põlluste
4.	Savi AS	Ehitus, sanitaartehnilised tööd, betooni tootmine ja müük	Sulev Laanpere
5.	Tervise Paradiis OÜ	Majutus, taastusravi	Heldur Sass
6.	Vändra MP OÜ	Maaparandus	Tiit Kangert
7.	Strand AS	Hotelliteenused	Tarmo Bachmann
8.	Fein-Elast Estonia OÜ	Elastikniitide tootmine	Urmas Mägi
9.	ASB Greenworld Eesti OÜ	Turba ja turbamuldade tootmine	Wilhelm Lübbert

10.	ELWO AS	Elektripaigaldustööd, elektripai-galdiste projekteerimine	Mati Sooaru
11.	Reideni Plaat AS	Ehitustoodete tootmine	Arvi Siim
12.	Grundar Puit OÜ	Metsa varumine ja -langetamine, saematerjali tootmine	Andrus Kalda
13.	Valley OÜ	Käsitaftingvaipade tootmine ja turustamine	Aadu Juhkental
14.	Argonic East AS	Survevoolikute ja kompensaa-torite valmistamine	Rein Hallik
15.	Kanpol AS	Jae- ja hulgikaubandus	Andres Rattur
16.	Sanatoorium Tervis AS	Taastusravi	Pille Muliin
17.	Magistraal OÜ	Teede ehitus, remont ja hooldus	Mait Jüriöö
18.	Lamiflex Eesti OÜ	Pakkematerjalide tootmine	Vootele Veeris
19.	Raja KT OÜ	Hakkepuidu tootmine ja transport	Eero Tohv
20.	Telcontar OÜ	Elektroonika ja infotehnoloogia	Kaia Veltmann

Eestimaa ettevõtete TOP-100 2006: Pärnumaa ettevõtted

Ettevõtte nimi	Tegevusvaldkond	Tegevjuht
Eston Ehitus AS	Ehitus, kinnisvaraarendus	Ivo Aulik

Pärnumaal tegutsevaid suuremaid äriühinguid 2006. a.

Ärinimi	Põhitegevusala	Aadress
500–1000 töötajat		
Pärnu Linavabrik OÜ	Linatöötlemine	Rääma 38, Pärnu
Wendre AS	Kodutekstiiltoodete tootmine	Lina 31, Pärnu
300–499 töötajat		
GoBus AS Pärnu regioon	Reisijate vedu bussidega	Mere 7, Pärnu
Viisnurk AS	Mööblitootmine	Suur-Jõe 48, Pärnu
Tootsi Turvas AS	Turba tootmine ja müük	Tööstuse 1, Tootsi
200–299 töötajat		
Falck Lääne-Eesti AS	Turvatöö ja juurdlus	Riia mnt 92, Pärnu
Tervise Paradiis OÜ	Veelõ bustus, taastusravi, majutus ja toitlustus	Side 14, Pärnu
Marat AS Pärnu Õmblusvabrik	Tekstiilesemete tootmine	Haapsalu mnt 18, Pärnu
Efore AS	Elektri- ja elektroonikatoodete tootmine	Kodara 7, Pärnu

Taastusravikeskus ESTONIA AS	Taastusravi	Tammsaare pst 4A, Pärnu
Ruukki Products AS	Metallkonstruktsioonide tootmine	Turba 7, Pärnu
Sanatoorium Tervis AS	Sanatoorne ravi	Seedri 6, Pärnu
Rapala Eesti AS	Spordikaupade tootmine	Lao 8, Pärnu
ISS Eesti AS Lääne Regioon	Heakorratööd, elamute haldamine	Papiniidu 5, Pärnu
Scanfil OÜ	Elektroonikatoodete tootmine ja müük	Vana-Sauga 40, Pärnu
100–199 töötajat		
Savi AS	Ehitustööd	Aida 1, Pärnu
Strand AS	Hotellid	Tammsaare pst 35, Pärnu
Pärnu Vesi AS	Vee kogumine, puhastus ja jaotus	Vingi 13, Pärnu
Japs AS	Kalatöötlemine	Jannseni 36A, Pärnu
Vändra OÜ	Piimakarjakasvatus	Allikõnnu küla, Vändra vald
Eek-Trade AS	Puitlaastplaadist toodete tootmine ja müük	Savi 12, Pärnu
Eesti Post AS Pärnu Peapostkontor	Riiklikud postiteenused	Akadeemia 7, Pärnu
POMARFIN AS	Jalatsite detailide tootmine	Vana-Sauga 38, Pärnu
Stora Enso Timber AS Sauga Saeveski	Saematerjali tootmine	Kilksama, Sauga vald
maxit Estonia AS tehas Fibo ExClay	Kergkruusa ja kergkruusast plokide tootmine	Arumetsa, Häädemeeste vald
ECOBIRCH AS	Lehtpuu saagimine ja töötlemine	Niidu 11, Pärnu
Stora Enso Timber AS Paikuse Saeveski	Saematerjali tootmine	Haavasaare, Paikuse vald
Sindi Lanka AS	Villase vaibalõnga tootmine	Kalamaja tee 4, Sindi
Pärnu Majandusühistu	Jae- ja hulgemüük	Riia mnt 18, Pärnu
MS Balti Trafo OÜ	Trafode ja muundurite tootmine	Vihtra tee 3A, Vändra
Qualitex AS	Puuvillase riide kudumine	Pärnu mnt 50, Sindi
Pere Leib Tootmine AS Pärnu filiaal	Leiva- ja kondiitritoodete tootmine	Vana-Pargi 2, Pärnu
Note Pärnu OÜ	Trükkplaatide ja elektroonika-seadmete montaaž	Laki 2, Pärnu
Valmos OÜ	Puidu ja puidutoodete hulgemüük	Lemmetsa, Audru vald

80–99 töötajat		
Pärnu REV AS	Ehitustööd	Lai 10, Pärnu
Vändra Tarbijate Ühistu	Jaemüük	Pärnu-Paide mnt 21, Vändra alev
Säästke OÜ	Täispuidust uste ja akende tootmine	Jõesuu, Tori vald
Taastusravikeskus Viiking AS	Taastusravi	Sadama 15, Pärnu
Selja OÜ	Põllumajandussaaduste tootmine	Selja, Tori vald
Peleriin Medical OÜ	Muude pealisrõivaste tootmine	Papiniidu 13, Pärnu
60–79 töötajat		
Wigen Sindi OÜ	Peakatete valmistamine	Raba 19, Pärnu
Eston Ehitus AS	Ehitustööd	Riia mnt 106, Pärnu
Kanpol AS	Jae- ja hulgikaubandus	Suur-Jõe 58, Pärnu
AGROLAND SYD OÜ	Piimakarjakasvatus	Libatse, Halinga vald
Pärnu Laht AS	Kalatöötlemine, kalatoodete säilitamine	Karusselli 24B, Pärnu
Fein-Elast Estonia OÜ	Elastikniitide tootmine ja müük	Pärnu mnt 52, Sindi
Tammuru Puit OÜ	Täispuidust toodete tootmine	Tammuru Tehnoküla, Paikuse vald
Pinea OÜ	Puitmööbli tootmine	Silla, Paikuse vald
Berit AS	Kokkupandavate puitehitiste ja aiämööbli tootmine	Savi 7, Pärnu
Valley OÜ	Vaibatootmine	Vihtra tee 1A, Vändra vald
Tennet AS	Meesterõivaste õmblemine	Jannseni 28, Pärnu
Puls Brewery AS	Õlletootmine	Suur-Jõe 10/12, Pärnu
CATWEES OÜ	Sõiduautode ja väikebusside hulgi- ja jaemüük	Ehitajate tee 2, Pärnu
Taastusravikeskus Sõprus AS	Füsioteraapia ja taastusravi	Eha 2, Pärnu
Vändra MP OÜ	Maaparandustööd, üldehitustööd	Jannseni 2, Vändra
Pärnu Plaaditehas AS	Puitlaastplaadi tootmine	Savi 12, Pärnu
Pambu OÜ	Meeste- ja naisterõivaste tootmine	Põllu 2C, Pärnu
Masinaehitaja AS	Põllu- ja metsatöömashinate osade tootmine	Rääma 7, Pärnu
Interalia OÜ	Hoonete koristamine	Kitse 26, Pärnu
Pärnu Hambapoliiklinik AS	Hambaravi	Väike-Kuke 4B, Pärnu
Renet AS	Ehitustööd	Turba 27, Pärnu
Elwo AS	Elektrimontaažitööd	Ehitajate tee 14, Pärnu

50–59 töötajat		
ETKO PÄRNU OÜ	Ehitus- ja tõsteseadmete rentimine operaatoriga	Lauka tee 4, Sauga
Magistraal AS	Teedehitus	Sauga vald
Scandic Hotels Eesti AS Rannahotell	Hotellid	Ranna pst 5, Pärnu
Pärnu Betooneimeistrid AS	Betoonehitustoodete tootmine	Turba 27, Pärnu
Torfex AS	Turbatootmine	Paide mnt 19B, Paikuse vald
Jart Konsult AS	Ehitustööd	Pardi 30, Pärnu
Kingexport OÜ	Toitlustamine	Nikolai 24, Pärnu
Pärnu Perearstid OÜ	Üld- ja eriarstide konsultatsioonid ja ravitegevus	Suur-Sepa 14, Pärnu
Pärnu Postimees AS	Päevalehtede kirjastamine	Rüütli 14, Pärnu
EWP AS	Puidutöötlemine	Savi 42, Pärnu
Pärnu Soojus AS	Soojusenergia tootmine	Suur-Jõe 52, Pärnu
Valge Hotell AS	Hotellid	Pärnu mnt 18, Häädemeeste
40–49 töötajat		
Taritvo OÜ	Puitmööbli tootmine	Kilingi-Nõmme, Saarde vald
Japs M.V.M. AS	Toiduäädika tootmine ja krevettide töötlemine	Pärna allée 5, Audru
Amserv Pärnu AS	Sõiduautode hulgi- ja jaemüük	Tallinna mnt 89A, Pärnu
Vändra Tare AS	Üldehitus ja puidutööd	Massu, Vändra vald
Pärnu Laevatehas AS	Laevaehitus ja remont	Emajõe 22, Pärnu
JP EHITUS AS	Kütte-, ventilatsiooni- ja kliimaseadmete paigaldus	Tallinna mnt 93B, Pärnu
Marsruut AS	Sõitjate maismaavedu	Karja 43A, Pärnu
Reldor AS	Kinnisvara arendus, müük	Lao 8, Pärnu
Adrem Pärnu AS	Metallkonstruktsioonide tootmine	Suur-Jõe 46A, Pärnu
Nurme Teedehitus OÜ	Riigisisene ja rahvusvaheline kaubavedu maanteel	Nurme, Sauga vald
Weiss OÜ	Piimakarjakasvatus	Võiste, Tahkuranna vald
Kaisma OÜ	Loomakasvatus	Kaisma, Kaisma vald
Baltifalt AS Pärnu piirkond	Teedehitus	Raba 39A, Pärnu
Audru Karuslooma-kasvatus AS	Toorkarusnahkade tootmine	Vigri väljak 1, Audru

Kilingi-Nõmme Majandusühistu	Jaemüük	Pärnu mnt 37, Kilingi-Nõmme
Pergo Hotels AS	Hotellid	Rüütli 44, Pärnu
Surju PM OÜ	Põllumajandussaaduste tootmine	Surju, Surju vald
30–39 töötajat		
Reiden Dolomiit AS	Dolomiidikillustiku ja -pulbri tootmine ja müük	Anelema, Halinga vald
Keslinna Tervisekeskus OÜ	Radioloogia, taastusravi, laboratoorsed uuringud	Suur-Sepa 14, Pärnu
Vändra Saeteritus OÜ	Käsisaagide ja saelehtede tootmine	Allikõnnu, Vändra vald
Halinga OÜ	Toorpiima tootmine	Kangru, Halinga vald
Audru Mõis OÜ	Segapõllumajandus	Pärna allée 9, Audru
Pärnu Mets AS	Metsatööde teenuste osutamine	Rannametsa 1, Pärnu
Welmet OÜ	Metalltoodete valmistamine	Tõrdu tee 1, Halinga vald
Grundar Puit OÜ	Metsakinnistute ost ja ülestootamine	Lille 4, Pärnu
Meisterehitaja OÜ	Põranda- ja seinaplaatimine	Lao 8, Pärnu
Kajax Fishexport AS	Kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	Liu, Audru vald
Sivex International AS	Tolliladude töö	Raba 35, Pärnu
Master AS	Kummirehvide protekteerimine ja taastamine	Tammuru, Paikuse vald
Hege Torutööd OÜ	Veetorustiku ja sanitaarseadmete paigaldus	Suur-Jõe 37, Pärnu
Pärnu Stividorid OÜ	Laadungikäitlus ja stividoride tegevus	Lootsi 6, Pärnu
Water Ser Lääne-Eesti OÜ	Vee-, gaasi- ja kanalisatsiooni-torustike ehitus	Lauka tee 4, Sauga
ASB Greenworld Eesti OÜ	Turbatootmine, väetiste müük	Nurme, Sauga vald
Baltic Jersey OÜ	Silmkoe ja heegelkanga tootmine	Pärnu mnt 50, Sindi
Tori-Selja Piimaühistu	Piima varumine ja juustu tootmine	Selja, Tori vald
Pinvet OÜ	Töörõivaste ja õmblustoodete tootmine	Lubja 48A, Pärnu
Reideni Plaat AS	Vahtplastist toodete valmistamine	Paide mnt 1, Pärnu
Triger AS	Elektrijuhtmete ja -seadmete paigaldus	Uus 3, Pärnu
Ehitustööd ja Puittooted AS	Ehitiste üldehitustööd	Lääne 20, Pärnu
Eestimaa Piimatootjate Ühistu	Juustu- ja kohupiimatootmine	Vana 1, Vändra
Lamiflex Eesti OÜ	Pakkematerjalide tootmine ja turustamine	Libatse, Halinga vald

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus

Sihtasutus Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (PEAK) on maakonna tasakaalustatud arengu huvides tegutsev organisatsioon, mille eesmärgiks on toetada Pärnumaa arengut, pakkudes ettevõtjatele, mittetulundusühendustele ja kohalikele omavalitsustele professionaalseid tugiteenuseid.

PEAKi peamised teenused on:

- arendusprojektide ja äriplaanide nõustamine;
- info edastamine toetusprogrammide ja riiklike tugiteenuste osas;
- baaskoolituste korraldamine.

PEAKi teenused on suunatud kolmele sihtgrupile:

- ettevõtjad, sealhulgas potentsiaalsed ja alustavad ettevõtjad;
- mittetulundusühingud, sihtasutused ja seltsingud;
- kohalikud omavalitsused ja nende allasutused.

PEAK on tunnustatud partner:

- 2006. aastal valis EAS PEAK-i maakondlike arenduskeskuste võrgustiku parimaks omavalitsuste nõustajaks ja parimaks maakondlikuks arenduskeskuseks.
- 2004., 2005. ja 2006. aastal nimetas EAS PEAK-i nominendiks parima mittetulundusühenduste nõustaja kategoorias.
- 2005. aastal valisid maakondlikud arenduskeskused PEAK-i võrgustiku parimaks koostööpartneriks.
- 2004. aastal tunnustas EAS PEAK-i maakondlike arenduskeskuste võrgustiku aktiivseima arendaja tiitliga.

PEAK-i personal 18.05.2007 seisuga

- Imbi Lepik, arenduskonsultant kohalike omavalitsuste valdkonnas;
- Imre Toodu, arenduskonsultant kohalike omavalitsuste valdkonnas;
- Indrek Jürgenstein, ettevõtluskonsultant;
- Krista Habakukk, arenduskonsultant kodanikeühenduste valdkonnas;
- Lehar Kütt, arenduskonsultant, juhataja;
- Margus Randmäe, projektijuht;
- Reet Sild, infosekretär, raamatupidaja.

PEAK-i nõukogu koosseis 18.05.2007 seisuga:

- Garri Raagmaa, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži direktor;
- Heiki Mägi, Pärnu Maavalitsuse arengu- ja planeerimisosakonna juhataja;
- Jaanus Luberg, MS Balti Trafo OÜ juhataja;
- Jane Mets, Pärnu abilinnapea;
- Kuno Erkmann, Paikuse vallavanem;
- Mati Tiimus, Eesti Ühispanga Pärnu kontori juhataja;
- Rein Talisoo, Audru vallavanem;
- Toomas Kuuda, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Pärnu esinduse juhataja, PEAKi nõukogu esimees.

Kokkuvõte 2004. aastast

2004. aastal pakkus PEAK nõustamisteenust 615 kliendile, kellest 70% olid ettevõtjad, 18% kodanikeühendused, 12% klientidest olid avalikust sektorist (peamiselt omavalitsused). PEAK kaasabil toodi 2004. aastal Pärnu maakonda 28,3 miljonit krooni ettevõtlustoetusi. Toetuste abil viisid ettevõtjad projekte ellu 56,8 miljoni krooni eest.

Ettevõtjatele, kodanikeühendustele ja kohalikele omavalitsustele korraldati erinevatel teemadel kokku 12 teabepäeva, kus osales kokku 331 inimest.

2004. aastal viidi läbi neli alustava ettevõtja lühikursust, kus osales kokku 64

alustavat ettevõtjat. Pärnumaa arendustöötajatele korraldati PEAK-i eestvedamisel projektijuhtimise koolitus, kus osales 16 inimest Pärnumaa omavalitsustest.

4. novembril korraldati PEAK-i 10. sünnipäeva puhul Pärnumaa arengukonverents, kus analüüsiti Pärnumaa arengut viimasel kümnendil ja prognoositi tulevikustenaariume. Koostöös Pärnu Maavalitsusega korraldati 2004. aastal maakonna arendusjuhtidele (omavalitsuste arendusnõunikud, vallavanemad, maavalitsuse ja arenduskeskuse spetsialistid) kolm kahepäevast seminari. Seminaride teemad olid peamiselt seotud regionaalse arenguga.

PEAKi osalusel alustati 2004. aastal järgmiste projektidega:

- “Pärnu County Design & Interior Network”. Eesmärgiks on stimuleerida läbi tootearenduse, koolituse ja *marketingi* koostööd Eesti ja Soome puitmööblitootjate vahel.
- Pärnumaa ettevõtluskeskkonda tutvustava trükise koostamine. Partnerina on kaasatud Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Pärnu esindus.
- “North Livonia Coastal Region Initiative for Cross-border Social - Economic Development”. Projekti eesmärgiks on suurendada Põhja Liivimaa rannikuala-de piiriületavat koostööd eelkõige turismi valdkonnas.

Kokkuvõte 2005. aastast

2005. aastal pakkus PEAK nõustamisteenust 657 kliendile, kellest 64% olid ettevõtjad, 20% kodanikeühendused, 16% klientidest olid avalikust sektorist (peamiselt omavalitsused).

Ettevõtjatele, kodanikeühendustele ja kohalikele omavalitsustele korraldati erinevatel teemadel kokku 30 teabepäeva, kus osales kokku 597 inimest.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse

poolt tellitud kliendiuringust selgus, et ettevõtjad hindavad PEAK-i poolt pakutavat teenust väga kõrgelt. Klientide hinnang konsultandi kompetentsile ja hinnang konsultandi teenindusoskusele 10-pallisel skaalal olid vastavalt 8,1 ja 9,0.

2005. aastal viis PEAK läbi maakonna mittetulundussektorit kajastava uuringu. Uuringu käigus selgitati välja ühingute peamised arengut takistavad ja ka soodustavad tegurid, mis on aluseks PEAK-i tegevuste kavandamisel.

2005. aasta lõpul taaselustati Pärnumaa kolmanda sektori tunnustusüritus, kus osales üle 70 inimese. 2005. aastal võitis PEAK koostöös OÜ-ga Ansiko Teenused Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poolt välja kuulutatud üle-eestilise hanke alustava ettevõtja baaskoolituse läbiviimiseks. 2006. a. veebruarist kuni aprillini korraldas PEAK nimetatud koolitust Pärnus, Valgas ja Haapsalus.

9. novembril korraldas PEAK koostöös Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži, Pärnu Maavalitsuse ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Pärnu esindusega konverentsi “Innovatsioon tavatootmises”. Eesmärgiks oli innovatsiooni olemuse teadvustamine ettevõtjatele. 12. oktoobril 2005. a. korraldati koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse, Hansapanga ja KredExiga alustavatele ettevõtjatele ettevõtluspäev, millel osales ca 150 ettevõtlushuvilist.

Lisaks osales PEAK partnerina järgmistes projektides:

- Pärnumaa ettevõtluskeskkonda tutvustava trükise koostamine.
- Europe Direct infovõrgu infopunkti käivitamine.
- Pärnu ettevõtlusinkubaatori tasuvus- ja teostatavusanalüüsi koostamise eestvedamine.
- Osalemine Lääne-Eesti innovatsioonistrateegia koostamises.

Kokkuvõte 2006. aastast

2006. aastal kasutasid ettevõtjad, mittetulundusorganisatsioonid ja kohalikud omavalitsused PEAK-i nõustamisteenust 754 korral. EASi poolt nimetati PEAK 2006. aastal parimaks maakondlikuks arenduskeskuseks üldarvestuses ja kohalike omavalitsuste nõustamise valdkonnas. Teine koht saavutati kolmandat aastat järjest mittetulundusühenduste nõustamise valdkonnas.

Pärnumaa väikeettevõtjaid ja teisi ettevõtlikke organisatsioone tutvustas PEAKi poolt 18. märtsil Pärnu kontserdimajas korraldatud ettevõtlikkuse mess "Pärit Pärnumaalt". Mess andis ülevaate toodetest ja teenustest, mida pakuvad Pärnumaa väikeettevõtjad, käsitöölised, kutse- ja kõrgkoolid ning teised ettevõtlikkust toetavad organisatsioonid.

Pärnumaa ettevõtjatele konkurentsieelise pakkumiseks nii kodu- kui välismaisel turul ja Pärnumaa kui ettevõtlikku regioonini tutvustamiseks ühtse turunduse läbi, töötati PEAK-i juhtimisel välja päritolu- ja kvaliteedimärk "Pärituult Pärnumaalt". Märk antakse Pärnumaal toodetud tootele, tootegrupile või teenusele, mis läbivad edukalt vastava hindamise.

2006. aastal osales PEAK partnerina Pärnu ettevõtlusnädala ettevalmistamisel ja läbiviimisel. 9. novembril korraldas PEAK tööstusalade teemalise seminari, mis oli suunatud eelkõige Pärnumaa omavalitsustele ja ettevõtjatele. Seminari eesmärgiks oli teadvustada Pärnumaa arendajatele tööstusalade ühise arendamise võimalusi ja algatada selleteemalist diskussiooni.

PEAK koostöös Pärnu Maavalitsuse ja Europe Direct Pärnumaa infopunktiga korraldas 13.-14. juunil õppereisi Ida- ja

Lääne-Virumaale. Reisi eesmärgiks oli tutvustada Virumaa arendusprojekte ja kohutada kogemuste vahetamiseks piirkonna arendusorganisatsioonide ja -inimestega. Koostöös Pärnumaa Omavalitsuste Liiduga (POL) teostas PEAK 2006. aastal projekti "Pärnumaa Omavalitsuste Liidu juhtimisvõimekuse arenguprogramm", mille eesmärgid olid: kohalike omavalitsuste juhtimiskvaliteedi parandamine, kogemuste vahetus, maakondliku koostöö tugevdamine, ettevalmistus uueks struktuurifondi-de programmiperioodiks.

Olulised tegevused ja projektid 2006. aastal:

- Osalemine Eestipoolse juhtpartnerina Interreg projektis "Estonian and Finnish Design Challenge";
- Pärnumaa ettevõtlusinkubaatori käivitamise projekti koordineerimine;
- Pärnumaa kodanikeühenduste koostöökoja toetamine;
- Projektis "Pärnumaa Kodanikuühiskond" osalemine;
- Võidula mõisakompleksi väljaarendamise teostatavus- ja tasuvusanalüüsi koostamise koordineerimine;
- POLi juhtimisvõimekuse arenguprogramm.

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus koordineerib maakonna arendustöötajate, ettevõtjate ja mittetulundusühingute infolisete, mille kaudu jagatakse infot avanevate/avanenud toetus-meetmete, koolituste, seminaride jms kohta. Vähemalt 1 kord aastas annab PEAK Pärnu Postimehe vahel välja infolehte, kus tutvustatakse toetusmeetmeid ja edukaid projekte, mis on toetuse abil Pärnu maakonnas ellu viidud.

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse töötajad.

Ettevõtlikkuse mess "Pärit Pärnumaalt".

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Pärnu esindus

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on Eesti vanim ja suurim üle-eestiline ettevõtjate esindus-organisatsioon, mille tegevuse eesmärgiks on Eesti ettevõtluse edendamine ning kaasaitamine ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna loomisele. Kaubanduskoja Pärnu esindus on üks Eesti Kaubandus-Tööstuskoja regionaalsetest esindustest.

Meie eesmärk on aidata Pärnu regioonis kaasa kohaliku ettevõtluskeskkonna parandamisele, ettevõtjate ühishuvide esindamisele ja kaitsmisele ning infovahetusele ja koostööle era- ja avaliku sektori vahel.

Kaubanduskoja Pärnu esinduse poolt ettevõtjatele pakutavate teenuste hulgas on seminaride ja koolituste korraldamine, ärikontaktide vahendamine, nõustamine ja projekti taotluste koostamine ning päritolumaasertifikaatide väljastamine. Tähelepanu oleme pööranud kvalifitseeritud tööjõu puuduse ja kutseharidusprobleemide teadvustamisele ja lahenduste otsimisele.

Et aidata parandada ettevõtete, haridusasutuste ja tugisüsteemide vahelist koostööd, on kohalike ettevõtjate huvid Kaubanduskoja Pärnu esinduse kaudu esindatud Pärnumaa Kutsehariduskeskuse ning Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse nõu-kogudes.

Kaubanduskoja Pärnu esindus asub Tartu Ülikooli Pärnu kolledžis, mille üheks mõtteks on lähendada ettevõtjate huve ja kõrgkooli poolt pakutavaid võimalusi. Pärnu esindus osaleb ka Pärnumaa Arendajate Ajustrusti ja Pärnu linnapea juures tegutseva Pärnu Ettevõtjate Ümarlauda tegevuses.

Pärnus tegusteb siinsete liikmesettevõtjate initsiatiivil loodud 11-liikmeline Kaubanduskoja Pärnumaa Esinduskogu. Toimunud on ühised lõunasöögid Pärnu linnapeadega, mis on hea võimalus infovahetuseks ja oluliste küsimuste rääkimiseks.

2005.a. kevadel alustas esinduskogu aktsiooniga "Ettevõtjad koolides", mille käigus käivad ettevõtjad koolides rääkimas majandusest ja ettevõtlusest ning selle rollist ja mõjust ühiskonna arengule. 2005. ja 2006. a kevadel külastasid ettevõtjad selle aktsiooni raames kõikide Pärnu linna gümnaasiumide ja Sindi gümnaasiumide lõpuklasse. See esinduskogu tegevus pälvis majandusministri tänukirja konkursil "Tunnusta ettevõtluse edendajat 2006".

Koolitusseminaride korraldamisel oleme lähtunud aktuaalsetest teemadest, seadusemuudatustest ja ettevõtja poolt ilmutatud huvist. Erinevatel koolitustel ja seminaridel on kolme aasta jooksul osalenud üle **800** inimese.

Ettevõtjate ja avaliku sektori ametnike hulgas on populaarsust kogunud Kaubanduskoja Pärnu esinduse ärihommikusöögid. Selle ürituse raames on Pärnus käinud esinemas Hansapanga peaanalüütik Maris Lauri, kes rääkis Eesti majanduse arengust, Raivo Vare, kelle esitlus andis palju mõtteainet, sest teemad Eesti ja Vene majandussuhetest, Eesti raudteevõrgu arengutest ja Rail Baltica tulevikust on huvipakuvad Pärnumaalagi.

2006. aasta lõpus kohtus Pärnumaa ettevõtjate ja avaliku sektori juhtidega SEB Eesti Ühispaniga majandusanalüütik Hardo Pajula. Jututeemaks oli Eesti majanduse hetkeseis ja väljavaated.

Esindusel on olnud hea koostöö Pärnumaa Kutsehariduskeskusega. 2004. a abistasime kooli projekti taotluse koostamisel uue õppekorpuse ehitamiseks vajalike rahaliste vahendite taotlemiseks. Lisaks valmis uurimus kutsehariduskeskuse Tihemetsa õppekoha tulevikuvõimalustest ja seal õpetavate erialade valikust.

2005. a koostati ja kirjastati koostöös Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega Pärnumaa ettevõtlust tutvustav ingliskeelne trükis "*Pärnu – a region of business excellence and experience*".

Hardo Pajula loeng ettevõtjatele.

Samal aastal pühendas Pärnu esindus oma tähelepanu suurel määral puidusektorile, mis on Pärnumaa majanduse üheks võtmesektoriks.

Osalesime projektis "*Baltic Design & Interior Network*", mis oli suunatud Pärnumaa puidu- ja mööblitööstusettevõtete tootearendusele ja väliskontaktide loomisele koostöös Soome ettevõtetega. Esinduse initsiatiivil kutsuti kokku Pärnumaa puidutöötlemisettevõtete ja Pärnumaa Kutsehariduskeskuse ümarlaud, mille eesmärk on aidata kaasa kohaliku puiduklastri tekkimisele ja ettevõtete kindlustamisele tööjõuga.

2006. a jätkunud projekti raames koostasime Pärnumaa puiduettevõtjate registri, mis on suunatud Pärnumaa ettevõtete ja nende tegevusalade tutvustamisele. Viisime läbi Pärnumaa puidusektori uuringu, mille raames analüüsisime ettevõtete majandustulemusi, intervjuerisime ettevõtete juhte, kaardistasime puiduettevõtete

hetkeolukorra ja määratlesime arengueesmärgid ja -vajadused. Aasta lõpus alustasime koostööd uue samalaadse projekti "*Estonian and Finnish Design Challenge*" raames.

Kordaminekuks võib pidada esinduse poolt 2005. aasta lõpul algatatud kohalike elektroonikaettevõtete, tööhõiveameti ja kutsehariduskeskuse ümarlauda, millest on tänaseks välja kasvanud kaks elektroonikute koolitamiseks ja väljaõppeks suunatud projekti, mis peaksid tulevikus aitama kindlustada elektroonikaettevõtteid oskustööjõuga.

2006. a 12. aprillil korraldas Pärnu esindus koostöös Hansapanga Lääne-Eesti regiooniga majandusteemalise pärastlõuna. Majandusalast teavet pakkunud üritusele kogunes hotelli "Strand" ligi 150 ettevõtjat. Hansapanga peaanalüütik Maris Lauri rääkis tööjõuga seotud küsimustest Eesti majanduses, Kaubanduskoja majanduspoliitika osakonna juhataja Reet Teder euro

kasutuselevõtu praktilistest aspektidest ja Eesti Entsüklopeedia kirjutuse juht Har-do Aasmäe üleilmastumise mõjudest Eesti majandusele.

Suurt tähelepanu ja positiivset tagasisi-det pälvitud projektiks oli esinduse poolt esmakordselt trükise "Pärnumaa Majanduskiri 2006" koostamine ja väljaandmine. 1500 eksemplariga trüki tutvustab Pärnumaa ettevõtluses ja majanduses toimunud viimasel paaril aastal ning valmis koostöös Pärnu Maavalitsuse, Pärnu Linnavalituse ja Hansapangaga. Trükise eesmärk on väärtustada ettevõtlust ning rõhutada selle olulisust maakonna sotsiaalmajandusliku arengu tagajana. Väljaandes vaadeldakse olulisemaid majandussündmusi, analüüsitakse pangandus- ja kinnisvarasektoris toimuvat ja antakse ülevaade majandus-statistikast.

Kaupade ekspordil nende päritolu tõendavaid päritolumaasertifikaate oleme aastatel 2004-2006 väljastanud ligi 5000 tk. Alates 2000. a oleme igal aastal korraldanud oma liikmetele traditsioonilise *bowling*turniiri.

Majandusajakiri.

Põllumajandus

Pärnu maakonna taime- ja loomakasvatuse põhinäitajad

	2006
Teravilja külvipind (ha)	18165
Kartuli külvipind (ha)	613
Teravilja kogusaak (tn)	38595
Kartuli kogusaak (tn)	7893
Teravilja saagikus(kg/ha)	2125
Kartuli saagikus(kg/ha)	12876
Veised (tuh pead a. lõpul)	24,5
sh lehmad (tuh pead)	12,8
Sead (tuh pead)	5,3
Piima kogutoodang (tn)	79269
Lihatoodang tapakaalus (tn)	2079

Põllumajandustoetused Riiklikud toetused Pärnu maakonnas 2004-2006 Piimalehma kasvatamise toetus

Vald	2004		
	Omanikke	Piimalehmi	Mln kr
Are	41	982	1 108 765
Audru	38	655	700 645
Halinga	29	1737	1 938 935
Häädemeeste	23	347	380 300
Kaisma	9	451	480 315
Kihnu	26	32	35 615

K- Nõmme	1	3	4 730
Koonga	29	501	538 170
Paikuse	8	348	370 620
Saarde	20	214	232 515
Sauga	9	48	51 120
Sindi	1	6	6 390
Surju	6	483	522 070

Tahkuranna	7	817	877 780
Tali	6	204	247 960
Tori	30	1415	1 508 510
Tõstamaa	19	262	279 030
Varbla	16	501	533 565
Vändra	41	2223	2 396 660
Maakond	359	11 229	12 213 695

Põllumajandusloomade aretustoetus

Vald	2004		2005		2006	
	Toetuse-saaja	Toetus-summa	Toetuse-saaja	Toetus-summa	Toetuse-saaja	Toetus-summa
Sauga vald	1	300 697	1	234 300	1	287 060
Tori vald	1	292 730	1	833 224	1	723 000
Kokku	2	593 427	2	1 067 524	2	1 010 060

Põllumajandusmaa lupjamise toetus

Vald	2005				2006			
	Taotlusi	Välja-makstud taotlused	Lubjatud pind ha	Toetus-summa	Taotlusi	Välja-makstud taotlused	Lubjatud pind ha	Toetus-summa
Are	7	5	66,7	97 075	1	1	15,4	23 944
Audru	6	5	60,7	88 343	1	1	13,5	20 990
Halinga					1	1	45	69 966
Häädemeeste	2	2	20,6	28 634				
Koonga	2	2	62,35	99 550	2	2	65,3	113 531
Paikuse	2	1	35,8	52 103	2	2	91,24	141 860
Sauga	3	3	55,1	80 193	2	2	57,7	89 712
Tahkuranna	4	2	39,75	66 658	2	2	77,9	70 931
Tori	10	10	306,06	377 127	7	7	286,1	376 479
Tõstamaa	1	1	29,75	52 104	1	1	37,9	70 930
Varbla	5	4	59,5	99 048	2	2	75,8	141 860
Vändra	1	1	42,29	52 110	1	1	53,9	70 927
Kokku	44	36	778,6	1 092 945	22	22	819,74	1 191 130

Lisaks eeltoodud toetustele on Pärnu maakonnas riiklike toetustena taotletud ja väljamaksud järgmisteid toetusi:

1. Maaparandussüsteemide hooldustoetus. 2005. aastal esitatud taotlusi 89, väljamaksud taotlused 59, väljamakstud toetussummas 585 246 krooni. 2006. aastal esitatud taotlusi 108, väljamakstud taotlused 85, väljamakstud toetussumma 804 997 krooni.
2. Praktikatoetus. 2005. aastal esitatud taotlusi 8, väljamakstud taotlused 8, väljamakstud toe-

tussummas 79 251 krooni.

2006. aastal esitatud taotlusi 9, väljamakstud taotlused 8, väljamakstud toetussumma 66 755 krooni.

3. 2005. aasta kütuseaktsiisi osaline hüvitamine põllumajandustootjatele. 2006. aastal esitatud taotlusi 203, väljamakstud taotlused 189, väljamakstud toetussumma 876 622 krooni.
4. 2004. aasta looduskahjudetoetus. 2006. aastal esitatud taotlusi 5, väljamakstud taotlused 4, väljamakstud toetussumma 170 993 krooni.

Loomatoetused Pärnu maakonnas 2004-2006

Ute kasvatamise toetus

Vald	2005			2006		
	Omanikke	Utte	Tuh kr	Omanikke	Utte	Tuh kr
Are	4	63	13 482	5	99	21 909
Audru	4	67	14 338	4	89	19 696
Halinga	4	94	20 116	2	50	11 065
Häädemeeste	11	212	45 368	14	285	63 071
Kaisma	4	63	13 482	4	68	15 048
Kihnu	10	140	29 960	10	139	30 761
Koonga	3	52	11 128	5	80	17 704
Pärnu	1	53	11 342			
Saarde	6	224	47 936	7	238	52 669
Sauga	4	55	11 770	5	78	17 261
Surju	2	28	5 992	1	18	3 983
Tahkuranna	3	137	29 034	3	165	36 515
Tori	5	131	28 034	4	139	30 761
Tõstamaa	14	518	110 852	13	542	119 812
Varbla	5	82	17 548	6	103	22 794
Vändra	6	151	32 314	5	122	26 999
Maakond	86	2 070	442 980	88	2 215	490 047

Lisaks eeltoodud toetusele on Pärnu maakonnas loomatoetustena taotletud ja väljamaksud järgmisteid toetusi:

1. Ammlehma kasvatamise täiendav otsetoetus.

2005. aastal oli toetuse saajaid 56, määratud ühikuid 410, väljamakstud toetussummas 559 240 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 78, määratud ühikuid 564, väljamakstud toetussum-

mas 1 006 627 krooni.

2. Eesti maakarja tõugu veiste kasvatamise toetus.

2005. aastal oli toetuse saajaid 35, määratud ühikuid 260, väljamakstud toetussummas 701 202 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 38, määratud ühikuid 268, väljamakstud toetussummas 725 945 krooni.

3. Eesti raskeveo hobuste kasvatamise toetus.

2005. aastal sai toetust 4, määratud ühikuid 10, väljamakstud toetussummas 25 500 krooni.

2006. aastal oli toetuse saajaid 6, määratud ühikuid 16, väljamakstud toetussummas 40 800 krooni.

4. Eesti tõugu hobuste kasvatamise toetus.

2004. aastal oli toetuse saajaid 22, määratud ühikuid 54, väljamakstud toetussummas 137 190 krooni. 2005. aastal sai toetust 23, määratud

ühikuid 60, väljamakstud toetussummas 152 924 krooni.

2006. aastal oli toetuse saajaid 22, määratud ühikuid 76, väljamakstud toetussummas 193 647 krooni.

5. Tori tõugu hobuste kasvatamise toetus.

2005. aastal sai toetust 19, määratud ühikuid 69, väljamakstud toetussummas 175 517 krooni.

2006. aastal oli toetuse saajaid 19, määratud ühikuid 72, väljamakstud toetussummas 183 600 krooni.

6. Veiste kasvatamise toetus.

2004. aastal oli toetuse saajaid 549, määratud ühikuid 9 108, väljamakstud toetussummas 7 033 484 krooni.

2005. aastal oli toetuse saajaid 664, määratud ühikuid 21 127,2, väljamakstud toetussummas 16 718 552 krooni.

2006. aastal oli toetuse saajaid 598, määratud ühikuid 7230,3, väljamakstud toetussummas 5 494 305 krooni.

Otsetoetused Pärnu maakonnas 2004-2006

Ühtne pindalatoetus

Vald	2005			2006		
	Omanikke	Ha	summa	Omanikke	Ha	summa
Are	136	6 141,1	3 227 920	136	6 030,5	3 970 320
Audru	243	7 759,3	4 087 512	228	7 213,2	4 746 150
Halinga	118	9 589,7	5 030 618	113	8n770,8	5 767 968
Häädemeeste	153	4 552,9	2 397 699	149	4 544,2	2 995 289
Kaisma	47	1 818,1	957 523	44	1 858,1	1 225 114
Kihnu	71	271,9	145 561	73	290,0	190 925
Kilingi-Nõmme	6	220,2	115 989	5	99,7	65 795
Koonga	142	6 305,8	3 316 673	145	6 522,8	4 286 525
Lavassaare	1	2,5	1 317	1	2,5	1 650
Paikuse	29	1 879,8	980 637	31	1 915,1	1 255 048
Pärnu	16	745,5	394 349	12	950,1	624 404
Saarde	183	5 459,0	2 871 826	179	5 389,7	3 524 357
Sauga	78	1584,2	833 793	81	1 609,5	1 061 545
Sindi	1	4,1	2 165	1	4,1	2 699

Surju	41	1643,7	871 631	37	1634,9	1 078 578
Tahkuranna	51	3 472,9	1 829 388	54	3 496,7	2 305 757
Tootsi	1	1,0	542	1	1,0	680
Tori	106	7 967,2	4 200 539	101	7 997,9	5 226 487
Tõstamaa	113	3 075,9	1 619 155	111	3 273,3	2 147 955
Varbla	101	4 635,4	2 427 463	102	4 551,5	2 994 453
Vändra	180	10 325,5	5 431 928	170	10 500,3	6 919 843
Maakond	1 817	77 455,8	40 744 228	1 774	76 655,8	50 391 542

Lisaks eeltoodud toetusele on Pärnu maakonnas otsetoetustena taotletud ja välja makstud järgmiseid toetusi:

1. Põllukultuuride toetus.

Toetuse saajaid 2004. a 540, määratud ühikuid 22 946,8, väljamakstud toetussummas 14 454 747 krooni.

Toetuse saajaid 2005. a 483, määratud ühikuid 22 744,9, väljamakstud toetussummas 10 690 490 krooni.

Toetuse saajaid 2006. a 459, määratud ühikuid 24 406,5, väljamakstud toetussummas 20 434 179 krooni.

2. Sertifitseeritud seemne tootmise toetus.

Toetusesaajaid 2004. a 7, määratud ühikuid 140,47, väljamakstud toetussummas 153 506 krooni.

Maaelu arengukava toetused Pärnu maakonnas 2004-2006

Maaelu arengukava toetustest on Pärnu maakonnas taotletud ja väljamakstud järgmiseid toetusi:

1. Ebasoodsamate alade toetus.

2004. a toetuse saajaid 1244, määratud ühikuid 48 337,7, väljamakstud toetussummas 18 857 658,7 krooni.

2005. aastal toetuse saajaid 1286, määratud ühikuid 51 919,9, väljamakstud toetussummas 20 276 707,7 krooni.

2006. aastal toetusesaajaid 1276, määratud ühikuid 52 308,6, väljamakstud toetussummas 20 403 593 krooni.

2. Keskkonnasõbraliku tootmise toetus.

2004. aastal toetuse saajaid 1021, mää-

ratud ühikuid 55 261,1, väljamakstud toetussummas 31 331 517 krooni.

2005. aastal toetuse saajaid 954, määratud ühikuid 54 325,7, väljamakstud toetussummas 32 844 097 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 878, määratud ühikuid 51 097,2, väljamakstud toetussummas 30 935 360 krooni.

3. Mahetootmise toetus.

2004. aastal toetuse saajaid 55, määratud ühikuid 2394,8, väljamakstud toetussummas 3 298 529 krooni.

2005. aastal toetuse saajaid 76, määratud ühikuid 3924,61, väljamakstud toetussummas 5 531 803 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 94, määratud ühikuid 5386,3, väljamakstud toetussummas 7 705 839 krooni.

4. Keskkonnavalaste kitsendustega piirkondade toetus (NATURA toetus).

2006. aastal toetuse saajaid 140, määratud ühikuid 3 510,3, väljamakstud toetussummas 1 760 628 krooni.

5. Sõnnikuhoidlatele esitatavate veekaitse-õuetega vastavusse viimise toetus.

2004. aastal toetuse saajaid 90, määratud ühikuid 8 092,0, väljamakstud toetussummas 8 763 155 krooni.

2005. aastal toetuse saajaid 100, määratud ühikuid 10 919,7, väljamakstud toetussummas 10 987 974 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 112, määratud ühikuid 11 919,1, väljamakstud toetussummas 12 135 483 krooni.

6. Elatustalu kohanemise toetus.

2004. aastal toetuse saajaid 223, määratud ühikuid 223, väljamakstud toetussummas 3 489 281 krooni.

2005. aastal toetuse saajaid 289, määratud ühikuid 289, väljamakstud toetussummas 4 521 983 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 327, määratud ühikuid 327, väljamakstud toetussummas 5 116 569 krooni.

7. Kiviaedade hooldamise toetus.

2005. aastal toetuse saajaid 8, määratud ühikuid 1 614,3, väljamakstud toetussummas 306 717 krooni.

8. Kiviaedade rajamise toetus.

2005. aastal toetuse saajaid 11, määratud ühikuid 2 553, väljamakstud toetussummas 893 550 krooni.

9. Kiviaedade taastamise toetus

2005. aastal toetusesaajaid 9, määratud ühikuid 2 695,4, väljamakstud toetussummas 781 666 krooni.

10. Metsakultuuri hooldamise toetus.

2006. aastal toetusesaajaid 14, määratud ühikuid 81,23, väljamakstud toetussummas 97 882 krooni.

11. Metsakultuuri rajamise toetus.

2005. aastal toetuse saajaid 30, määratud ühikuid 138,6, väljamakstud toetussummas 1 738 235 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 27, määratud ühikuid 122,89, väljamakstud toetussummas 1 547 922 krooni.

12. Metsakultuuri rajamistoetusega kaasnev hooldustoetus.

2005. aastal toetusesaajaid 30, määratud ühikuid 139,02, väljamakstud toetussummas 167 519 krooni.

2006. aastal toetuse saajaid 27, määratud ühikuid 123,6, väljamakstud toetussummas 148 950 krooni.

13. Metsakultuuri täiendamise toetus.

2006. aastal toetuse saajaid 2, määratud ühikuid 1,2, väljamakstud toetussummas 2404 krooni.

MEEDE 6 – Külade taastamise ja arendamise investeeringutoetus 2004

Vald	Heakskiidetud taotlused	Heakskiidetud investeeringu-summa	Heakskiidetud toetussumma
Audru	1	30 776	24 620
Kaisma	1	127 110	114 399
Paikuse	1	420 579	335 000
Sauga	1	63 735	50 000
Tali	1	386 890	301 700
Tori	1	136 390	122 751
Kokku	6	1 165 480	948 470

Põllumajandust teenindavaid asutusi ja organisatsioone

Pärnumaa Talupidajate Liit

Asukoht: P. Kerese 4

Pärnumaa Talupidajate Liit on asutatud 1988 a. novembris. Liikmeid on igast Pärnumaa vallast. Kogu liikmeskond, kuhu kuuluvad nii peretalud kui osaühingud, on üle 180.

Liidu põhitegevuseks on loomakasvatuse-, majandus-, taimekasvatuse ja raamatupidamisalane koolitus. Mingil määral ka nõuanne, kuid nõuande teenuse osutamiseks oma liikmetele ja maaettevõtjatele loodi Pärnumaa Talupidajate Nõuandekeskus, mille ainuomanikuks on Pärnumaa Talupidajate Liit. Nõuandekeskus on ühtlasi Pärnumaa nõuandekeskuseks maaettevõtjatele ja omab sellekohast ministriumitunnustust. Nõuandekeskuse juures asub

ka Pärnu Naisettevõtjate Teabekeskus, mis on osa FEM NET projektist.

Liit edendab liikmete hulgas ühistegevust. Alates 2001. a. tegutseb Pärnumaal meiega koostöös Lääne-Hoiulaenuühistu, mille peakontor asub Märjamaal, harukontorid Pärnus, Vändras ja Pärnu-Jaagupis.

Liit osaleb Talupidajate Keskliidu rahvusvahelises EQUAL projektis loomaks teenistust, mis korraldab talupidajatele asendust puhkuse ja haiguspäevade ajaks.

Mitmendat aastat korraldab Liit oma liikmete vahelist heakorra võistlust. Ülevaariigilises ETKL konkursil on Pärnumaa talupidajad tulnud kolmel aastal võitjaks.

Järjest enam on mõeldud talupidajate puhkusele, selleks oleme korraldanud oma liikmetele iga aasta õppereisi ühte või mitmesse Euroopa riiki, kus tutvutakse selle riigi maamajandusega.

Samas on populaarsed iga-aastased reisid üksikule saarele, kus osavõtjaid 2006. a. Ruhnu reisile kogunes terve laevatäis.

Pärnumaa Tootjate Liit

Asukoht: P. Kerese 4

Pärnumaa Tootjate Liit on asutatud 30.06.1989. a. Liit ühendab peamiselt suurtootjaid (äriühinguid). Põhitegevus on tootjate huvide kaitse, info kogumine ja selle vahendamine. Liitu kuulub 30 liiget.

Põllumajandustootmise näitajad

	Nimetus/näitaja	Ühik	Kokku
1	Ettevõtte kogukäive	milj. kr	365*
2	Maakasutus (toetusalune)	ha	27 154
	sh rendimaa	ha	21 566
	sh turbarabad	ha	610
3	Teravili, kõik liigid	ha	7 518
	sh rukis	ha	48
4	Raps, rüps	ha	921
5	Juur ja köögiviljad	ha	73
	sh kartul	ha	71
6	Veised	pead	15 189
	sh lüpsilehmad	pead	7 578
7	Sead, kokku	pead	4 310
	sh emised	pead	153
8	Teravilja toodang	t	15 788
9	Teravilja müük	t	1 955
10	Rapsi/rüpsi toodang	t	1 556
11	Rapsi/rüpsi müük	t	1 519
12	Kartuli toodang	t	1 270
13	Piima toodang	t	50 829
14	Piima müük	t	47 825
	sh ühistu kaudu	t	20 671
15	Lihatoodang		
	veiseliha	t	733
	sealiha	t	1060
16	Müüdüd liha ühistu kaudu	t	72
17	Keskmine töötajate arv aastas ettevõtetes	in	866
18	Rebased	pead	6 500

* EPTÜ Vändra Meierei: kogukäive 103,7 milj. kr, tootmine 4 066 tonni, edasimüük 19 934 tonni.

Metsamajandus

31.12.2003 seisuga on Pärnumaa metsamaa pindala 238 400 ha, mis moodustab kogu Eestimaa metsamaast 10,5%. Pärnumaa metsasus on 49,6%, metsamaa tagavara 48,822 milj. m³, mis moodustab kogu Eestimaa metsamaa tagavarast 10,8%.

Metsamaa pindala jagunemine metsakategooriate järgi:

tulundusmetsad 195 600 ha 82,1%;
kaitsemetsad 27 300 ha 11,4%;
hoiumetsad 15 500 ha 6,5 %.

Majandatavaid metsi kokku 222 900 ha 93,5%.

Erametsade ja riigimetsade võrdlus

	Era-mets	Riigi-mets
Metsamaa pindala jagunemine valitseva puuliigi järgi (ha):	80 258	120 067
mänd %	28,5	39,0
kuusk %	15,1	19,8
tamm %	0,3	0,2
saar %	0,8	0,2
kask %	35,9	37,8
haab %	3,6	1,4
sanglepp %	3,6	1,1
hall lepp %	12,1	0,5
muu %	0,1	
Puiste pindala jagunemine valitseva puuliigi järgi (ha)	77 182	113 978
mänd %	28,6	39,8
kuusk %	14,5	18,9
tamm %	0,3	0,2
saar %	0,8	0,2
kask %	36,3	37,9
haab %	3,6	1,4
sanglepp %	3,6	1,1

hall lepp %	12,2	0,5
muu %	0,1	
Metsa tagavara jagunemine valitseva puuliigi järgi (1000 m ³)	13 581	190 713
mänd %	32,3	42,9
kuusk %	16,4	15,0
tamm %	0,3	0,1
saar %	0,6	0,1
kask %	32,5	38,0
haab %	4,3	2,1
sanglepp %	3,8	1,3
hall lepp %	9,8	0,3
muu %		0,2
Keskmine juurdekasv (tm/ha)	5,4	5,3
Puistute keskmine vanus	54 a	57 a
Keskmine boniteet	2,2	2,4

Reform

1. jaanuari 2004. a seisuga on Pärnumaal 11 metskonda (Audru, Jäärja, Kilingi, Kõpu, Laiksaare, Lodja, Orajõe, Surju, Taali, Varbla, Vändra), kes alluvad RMK Edela regioonile. Lisaks on veel Pärnumaal haridusministeeriumi Tihemetsa metskond ja osaliselt RMK Loode regiooni Kärü metskond.

Omandireformi käigus tagastatud erametsade omanike nõustamiseks ja abistamiseks on Pärnumaal 6 piirkondlikku metsanduse spetsialisti, kelle tööpiirkondadeks on kindlaksmääratud vallad.

Eesti Vabariigi metsapoliitika elluviimisega kaasnevad ka reformid metsanduses. Ülesandeks on metsade väärtustamine vääriselupaikade kaudu, metsade sertifitseerimise küsimused, jahinduse probleemid jne. Oluline on metsade säästev majandamine bioloogilise mitmekesisuse säilitamisega.

Metsaraie Pärnumaal kokku

	2002		2003		2004		2005		2006	
	Ha	Tuh tm	Ha	Tuh tm	Ha	Tuh tm	Ha	Tuh tm	Ha	Tuh tm
1. uuendusraie	3314	670,9	4635	927,7	3675	640,1	1851	288,2	3002	512,2
sellest lageraie	2824	640,2	2562	608,7	2661	581,4	1343	277,4	2190	462,3
riigimetsamaal	1295	354,9	1284	349,5	918	258,1	599	134,7	836	215,9
sellest lageraie	1280	351,2	1193	338,6	854	247,3	593	133,4	782	208,6
Talumaal/era	2019	316	3351	578,2	2757	382,0	1252	153,5	2166	296,3
sellest lageraie	1544	289	1369	270,1	1807	334,1	750	144,0	1408	253,7
2. valikraie	615	24,8	516	16,4	334	12,1	92	1,9	35	1,5
riigimetsamaal	140	8,6	111	4,6	83	4,8	49	0,6	5	0,3
Talumaal/era	472	15,9	393	11,1	251	7,3	43	1,3	30	1,2
subjektide maal	3	0,3	12	0,7	0	0	0	0	0	0
3. hooldusraie	12505	365,9	11213	371,4	10590	319,3	21949	414,0	10505	241
riigimetsamaal	6811	218,9	5941	220	4620	159,1	11022	241,0	5116	138,3
Talumaal/era	4795	123,9	4448	130,1	5970	160,2	10927	173,0	5389	102,7
subjektide maal	899	23,1	824	21,3	0	0	0	0	0	0
4. muu raie	23	1,5	26	2,5	25	1,6	21	2,1	20	2,5
riigimetsamaal	6	0,8	8	0,9	0	0,1	1	0,1	0	0
Talumaal/era	17	0,7	18	1,6	25	1,5	20	2,0	20	2,5
subjektide maal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. raadamine	52	9,1	95	5,5	58	8,2	39	5,9	67	11,2
riigimetsamaal	48	8,7	80	4,2	58	8,2	39	5,9	67	11,2
Talumaal/era	4	0,4	15	1,3	0	0	0	0	0	0
kõik kokku	16509	1072,2	16485	1323,5	14682	981,3	23952	712,1	13629	768,4
riigimetsamaal	8300	591,9	7424	579,2	5679	430,3	11710	382,3	6024	365,7
Talumaal/era	7307	456,9	8225	722,3	9003	551	12242	329,8	7605	402,7
subjektide maal	902	23,4	836	22	0	0	0	0	0	0

Märkus: andmeid analüüsides tuleks arvestada 2005. aasta tormikahjustuste likvideerimisega.

Metsade uuendamine (ha)

	2002. a.		2003. a.		2004. a.		2005. a.		2006. a.	
	riigimaa	talumaa	riigimaa	talumaa	riigimaa	talumaa	riigimaa	talumaa	riigimaa	talumaa
külv	85	0	102	43	83,2		73,7		46,6	
istutamine	481	288	613	290	622,9		671,7		646,0	
LUK	174,4	42	234,5	58	41,6					
Kokku	740,4	330	949,5	351	747,7		745,4		693,2	

Märkus: Looduslikule uuendusele kaasaaitamine sisaldab 2004. aastal nimetatud abinõusid külvi ja istutamise teel. 2005. ja 2006. aasta statistika ei kajasta looduslikule uuendusele kaasaaitamist eraldi, vaid sisaldub kas külvi või istutuse mahus.

Kalandus

Rannikumere kalandus on Pärnumaa elanikkonnale läbi ajaloo olnud tähtis majandusala – oleme ju rannarahvas. Kalapüük, kalakaubandus (sh eksport), kalatöötlemine jms annab tööd paljudele inimestele. Lisaks merele toimub kutseline kalapüük ka maakonna siseveekogudel.

Kutselisi rannakalureid on käesoleval ajal pisut alla 450 ning tänapäevane kutseline kalur, erinevalt veel mõne aasta tagusest, peab muuhulgas omama ka vastavat kutsetunnistust. Kalurkonna arvukus on viimase 15 aasta jooksul jäänud piiridesse 319-515.

Perioodil 2001-2005 on stabiilsena püsinud ka töödanduspüükides kasutatavate kalapüügivahendite piirarvud (Tabel 1).

Lisaks kutselisele kalapüügile väljastatakse maakonna vetes kalapüügiks igal aastal keskmiselt 250 kalastuskaarti har-rastuskalurile.

Maakonna rannikumere kogusaakidest moodustab ligikaudu 90% räim, mida püütakse peamiselt kevadperioodil aprillist juulini, mil arvukad kudekarjad nii Liivi lahe eri piirkondadest kui ka Läänemere avaosast tulevad siia kudema. Peamiseks püügivahendiks räimepüügil on seisevnoodad.

Räimesaagid on viimasel kümnekonnal aastal jäänud piiridesse 5200–10 823 tonni.

Räime väljapüügid rannikumerest on toodud joonisel 1.

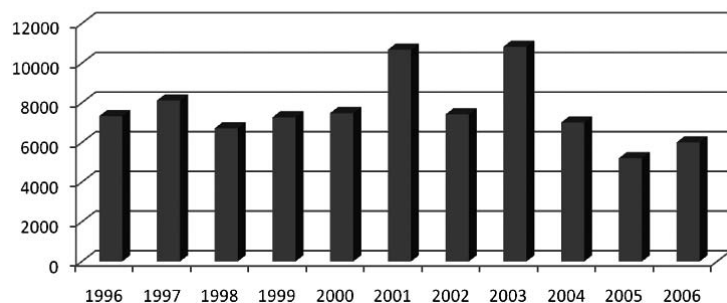
Olulisel kohal on ka ahvena, koha ja vimmapüük. Paraku on käesoleval ajal nii koha- kui vimmapüük Liivi lahe rannikumeres madalseisus, ahvenavarude aga senini veel suhteliselt hea. Siiski on kõigi eelpoolnimetatud kalade saagid oluliselt suuremad kui mujal Eesti rannikumeres. Samas peab märkima ka, et käesolevaks ajaks on tänu tõhustunud järelvalvele oluliselt paranenud püütud kala deklareerimine ja seetõttu väjendab ametlik statistika väljapüüke tõsemalt.

Koha ja ahvena saagid on toodud joonisel 2.

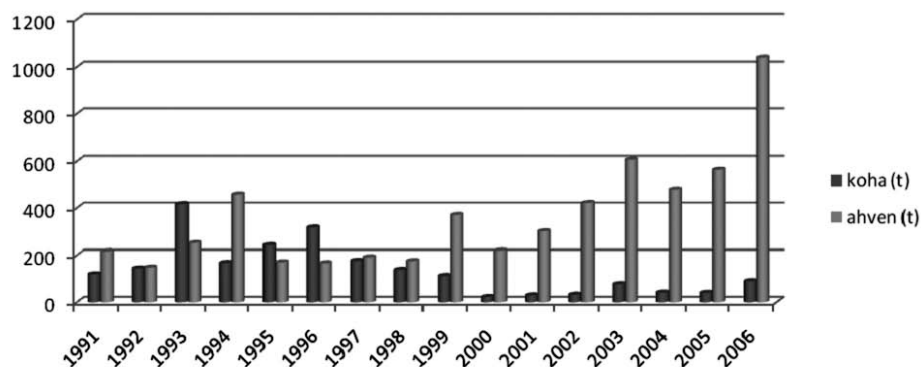
Kõige suuremat tõusutrendi saakides on näidanud meritint, mida püütakse enamasti kevad-talvel jääaluste tindimõrdade ja nak-kevrõrkudega. Meritindi absoluutselt madal-seisus olnud varu hakkas kosuma pärast seda, kui tema püük 90-ndate keskel jõe-koelmutel keelustati. Positiivset mõju varu kosumisele avaldas ka ilmselt veekvaliteedi paranemine nii Pärnu jões kui ka lahes. Lühikese ajaga tõusid saagid rohkem kui sajakordseks, ulatudes 2006. aastal ligikaudu 400 tonnini.

Räimesaagid rannikumeres

Joonis 1. Räimesaagid (tonnides) Pärnumaa rannapüügis 1996-2006 (kutseline kalapüük).

Joonis 2. Koha ja ahvena saagid (tonnides) Pärnumaa rannikumeres 1991-2006 (kutse-line kalapüük).

Pärnu maakonna keskkonnateenistus on aastaid tegelenud ka kalavarude toetamisega läbi asustamise ja kalade kudemistingimuste parandamise. Nii on Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudilt tellitud pikki aastaid koha kudemise toetamiseks kunstkoelmute asetamist merre – igal aastal viiakse Pärnu lahte ligikaudu 1200 võrgulinnast “kunstpesa”, mida kohad kudemiseks ka aktiivselt kasutavad.

Mereinstituudi spetsialistid on kindlaks teinud, et nn kohapesadele koetud marja (loodete) arenemistingimused on väga head – üle 90% koelmutele olevast marjast (loodetest) areneb normaalselt. Kohavaru madalseis on tingitud peamiselt liigsuurest püügisurvest.

Kalavarusid toetavad ettevõtmised kajastuvad tabelis 2.

Tabel 2. Kalavarude taastootmine Pärnu maakonnas 2006. aastal

Liik	Veekogu	Kogus	Isendi kaal (g)	Tööde teostaja	Eestvedaja
Haug	Ermistu järv	1800 tk	63	R.K.KM Carpio	Pärnumaa Keskkonnateenistus
Haug	Ermistu järv	550 tk	26	R.K.KM Carpio	Pärnumaa Keskkonnateenistus
Haug	Töhela järv	1330 tk	63	R.K.KM Carpio	Pärnumaa Keskkonnateenistus
Pärnu poolsiirdesiig	Pärnu jõgi, Reiu jõe suue	40 180 tk	8,21	Kalatalu Härjanurmes FIE	Pärnumaa Keskkonnateenistus
Pärnu poolsiirdesiig (lõigatud rasvauim)	Pärnu jõgi 500 meetri kaugusel Sindis paisust	5019 tk	8,5	Kalatalu Härjanurmes FIE	Pärnumaa Keskkonnateenistus
Karpkala	Lavijärv	10 kg	25–30	R.K.KM Carpio	Kohalikud elanikud
Karpkala	Sillaotsa järv	15 kg	25–30	R.K.KM Carpio	Kohalikud elanikud
Karpkala	Rahujärv	25 kg	25–30	R.K.KM Carpio	Kohalikud elanikud
Koha kunstkoelmud	Pärnu laht	1064 kudepesa		TÜ Eesti Mereinstituut	Pärnumaa Keskkonnateenistus

Tabel 1. Kutseliste kalurite püniste piirarvud Pärnu maakonnas 2001-2005.

Liivi laht	2001	2002	2003	2004	2005
Nakkevõrk kuni 35 m	7850	7850	7850	7850	8030
Kastmõrd	175	175	175	175	175
Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	280	280	280	280	315
Ääremõrd suu kõrgusega 1-3 m	130	130	130	130	130
Avaveemõrd	488	488	488	488	488
Rivimõrd	550	550	550	550	550
100 õngekonksuga põhjaõngejada	820	820	820	820	845
Niglinoot		20	20	20	20
Siseveekogud	2001	2002	2003	2004	2005
Silmumõrd	15	15	15	15	15
Silmutorbik	2000	2000	2000	2000	2000
Siseveekogud (Ermistu)	2001	2002	2003	2004	2005
Nakkevõrk	0	0			12
Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	0	0			5

Kalastiku seire Pärnu lahel Foto: U. Luik

Jäälune meritindi püük Pärnu lahel. Foto: H. Špilev

Turism ja puhkemajandus

Pärnut külastab aastas umbes 500 000 inimest, kellest kolmandik on eestlased ja kaks kolmandikku välismaalased. Kui siseturiste meelitavad suvepealinna meri, rand ja kultuuriprogrammid, siis võtmesõnaks välituristidele on Pärnu kui kuurortlinn.

Pärnu linnas ööbis 2006. aastal vähem välituriste kui aasta varem, samas maakonna külastajate arv mõnevõrra kasvas. Üle-eestiliselt vähenes välituristide arv kahe protsendi võrra. Statistikaameti andmetel ööbis Pärnu majutusasutustes 2006. aastal 511 997 välituristi, maapiirkonnas leidis öömaja 10 262 välismaalast.

Võrreldes 2005. aastaga, langes Pärnu hotellide ja taastusravikeskuste külas-

tatavus välismaalaste seas neli protsenti, maapiirkonnas aga kasvas ligi kaks protsenti. Traditsiooniliselt veetsid Pärnus kõige enam aega soomlased, kes jäid linna majutusasutustesse kokku 405 400 ööks. Umbes kümme korda vähem öid veetsid Pärnus rootslased – 47 400 ööd.

Pärnu kui turismisihtkoht on viimastel aastatel teinud olulise panuse arendustegevusse. Konverentsiäri ning Pärnu kui konverentsiturismi sihtkoha edendamiseks loodi 2004. aasta sügisel linnavalitsuse ja kümne ettevõtja initsiatiivil mittetulundusühing Pärnu Konverentsibüroo. Hetkel on konverentsibürool 18 liiget.

Organisatsiooni eesmärgiks on kordineerida Pärnus peetavaid konverentse alates turundusest kuni organiseerimiseni

ning tutvustada Pärnut kui aastaringselt toimivat konverentsiturismi sihtkohta.

2005. aastal valmis koostöös TÜ Pärnu kolledži ja Pärnu Omavalitsuste Liiduga Pärnu maakonna puhke- ja turismimajanduse arengukava aastateks 2005-2008.

2007. aasta kevadel asutati Pärnumaa Omavalitsuste Liidu poolt SA Pärnumaa Turism eesmärgiga tutvustada Pärnut ja Pärnu maakonda kui Läänemere regiooni tuntud ja tunnustatud, ühtlaselt ning terviklikult arenenud puhke- ja turismiregiooni.

2007. aasta lõpuks on valmimas Pärnu linna turismi arengustrateegia ja -arengukava 2008-2017, milles sätestatakse Pärnu kui turismisihtkoha arendamise strateegilised suunad, prioriteedid ja printsiibid. Arengukava üldeesmärgiks on Pärnu kui turismisihtkoha eristumine, kvaliteedi ja konkurentsivõime suurendamine, külaselamuse uuenduslikkus, maine ja tuntuks kasvu, turismiteadlikkuse ja jätkusuutlikkuse tagamine, turismiasjaliste koostöö ning turismitulude kasvu.

Pärnu suvekülaliste arv ja päritolu

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku külalisi (tuh)	249-275	376-415	363-401	298-330	275-304	241-267	307-339
Neist eestlasi (%)	60	70	60	50	40	30	30
Väliskülaliste päritolu (%)							
Soome	69	65	84	70	69	65	70
Rootsi	7	11	6	11	8	11	10
Saksamaa	4	8	4	7	8	12	9
Muud	20	16	6	12	15	12	11

Atesteeritud majutusettevõtted Pärnu linnas 31.08.2007

Majutusettevõtte liik	Arv	Tube	Voodikohti
Hotell	24	1585	3027
Külalistemaja	14	189	414
Kodumajutus	4	31	74
Motell	2	59	133
Puhkeküla- ja laager	1	14	40
Puhkemaja	5	11	30
Hostel	9	87	210
Külaliskorter	16	37	118
muu liik	7	35	75
liik määratlemata	12	64	158
Kokku	94	2112	4279

Majutusettevõtted Pärnu maakonnas 31.08.2007

Omavalitus	Arv	Voodikohti
Audru	10	414
Halinga	1	32
Häädemeeste	6	253
Kaisma	1	20
Kihnu	3	85
Paikuse	7	146
Pärnu	94	4279
Saarde	4	52
Sauga	5	135
Sindi	1	17
Surju	2	30
Tahkuranna	7	276
Tori	6	154

Tõstamaa	11	183
Varbla	5	429
Vändra alevi vald	1	11
Vändra vald	1	10
Kokku	165	6508

Aasta keskmine tubade täitumus hotellides

2003	2004	2005	2006
38%	38%	39%	37%

*Sisaldab viie taastusravikeskuse (Estonia, Tervis, Tervise Paradiis, Sõprus, Viiking) näitajaid.

Väliskoostöö

EL-alane teavitustöö maakonnas

Riigikantselei Euroopa Liidu Infosekretariaadi ja Pärnu Maavalitsuse vaheline koostöö sai alguse aastal 1998.

Riigikantselei Euroopa Liidu Infosekretariaadi ja Pärnu Maavalitsuse vaheline koostöö 2004.

3-osaline koolitussükkel erinevatele sihtgruppidele üle kogu maakonna. Teemadeks programmi Euroopa Noored tutvustus, RAK-i meetmete tutvustus. Lisaks toimused erinevad teabepäevad tutvustamiseks Eesti osalemist EL otsustusprotsessis.

Riigikantselei Euroopa Liidu Infosekretariaadi ja Pärnu Maavalitsuse vaheline koostöö 2005

5-osaline koolitussükkel Pärnu maakonna ja linna keskkoolide ja gümnaasiumite ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajatele, mille käigus 15 õpetajat omandasid ülevaate Euroopa Liidust ning põhjalikud teadmised organisatsiooni toimimisest ning institutsioonidest ja arengusuundadest.

Toimus Euroopa Parlamendi külastus

Taastusravikeskused Pärnus*

	2005	2006
Majutatute arv	93 891	97 106
Kuurortteenuse tarbijate arv	73 426	75 982
Aasta keskmine tubade täitumus	70%	73%

Brüsselis. (fotol – õpetajad kuulamas Marianne Mikkot).

25. aprill 2005 allkirjastati Riigikantselei ja Pärnu Maavalitsuse vaheline 4-aastane leping, et hallata Euroopa Komisjoni teabevõrgustiku Europe Direct Pärnumaa infopunkti. Vastavalt lepingule toimus Europe Direct Pärnumaa infopunkti korraldamisel üle 50 erineva Euroopa Liitu tutvustava ürituse.

Riigikantselei Euroopa Liidu Teabetalitus ja Pärnu Maavalitsuse vaheline koostöö 2006

2-osaline koolitussükkel Pärnu linna ja maakonna raamatukogude ning külamajade teabetubade töötajatele. Kaks koolituspäeva sisaldasid erinevaid Euroopa Liitu puudutavaid teemasid. Tutvuti Euroopa Liidu ajaloo, tänapäeva, laienemise, EL rolliga maailmas jne. Täpsemalt käsitleti teemasid nagu Euroopa Liidu erinevad institutsioonid, ühishaha kasutuselevõtt Eestis, EL erinevate valdkondade poliitika. Lisaks erinevad üritused Europe Direct infopunkti raames.

Õpetajad kuulamas Marianne Mikkot.

Pärnu ja Buskerudi koostöö algus.

Maakondlikud väliskoostööprojektid

Pärnu Maavalitsuse ja Buskerudi Maavalikogu vaheline koostöö sai alguse aastal 1991. Aastatel 2004–2006 toimus üle 30-ne erineva projekti, põhiohk oli kultuuri- ja sotsiaalprojektidel.

Kultuuriprojektidest tasuks mainimist rahvusvahelised koorifestivalid Pärnus.

Hariduse vallas jätkus koostöö kutsekoolide ja gümnaasiumite vahel, Pärnumaalt partneriteks Pärnumaa Kutsehariduskeskus ja Kilingi-Nõmme Gümnaasium.

Generaatorid.

Vaade Cuxhaveni linna kaitsvale vallile.

Tervishoiu ja sotsiaaltöö projektidest oli mahukaim kasuperedele ja kasuperedega tegelevatele inimestele mõeldud jätkuprojekt mille raames korraldati erinevaid seminare. Arenguprojektidest väärib märkimist “Demokraatia projekt”, mis sel korral leidis aset üleriigiliste Maapäevade raames. Toimused vastastikused külaskäigud erinevatele sihtgruppidele.

17.-22. augustini 2006 tähistati Pärnu Maavalitsuse ja Buskerudi Maavolikogu vahelise koostöö 15. aastapäeva. Pärnut külastas Buskerudi maavolikogu täiskoosseis. Toimused erinevad töögrupid ja seminarid. Pidulikult vastuvõtul esinesid Norra professionaalsed muusikud Martin Haug (kitarr) ja Birgitte Staernes (viiul).

Pärast jaanuaritormi külastas Buskerudi Maavolikogu esimees Tor Ottar Karlsen Pärnut ja Pärnumaad. Buskerudi Maavolikogu otsustas toetada Pärnumaad kinokides 6 mereäärsele vallale generaatorid ja kannatada saanud peredele tekid, ning saates peredesse humanitaarabi.

26.-30. juunini 2006 toimus õppereis ESF projekt Cuxhaveni Maavalitsuse, Pärnu Maavalitsuse ja Lääne-Eesti Päästkeskuse osalusel. Eesmärgiks teadlikkuse ja haldussuutlikkuse suurendamine ning seeläbi toimetulek kriisireguleerimise ja juhtimise valdkonnas ning rannikualade kaitse planeerimise valdkonnas (kriisi ennetamine, elanike ja meedia teavitusega seotud tegevus ning kriisiolukordades reageerimine ehk kriisi juhtimine, rannikualade planeerimisest, mis aitaks ennetada võimalikke üleujutusi või teisi katastroofe).

Pärnu Maavalitsuse amlikeks koostööpartneriteks on ka Västmanlandi lään (Rootsi), Limbaži rajoon (Läti), Wernigerode maavalitsus (Saksamaa). Rahvusvahelistest organisatsioonidest osaletakse CPMRi (Euroopa perifeersete mereäärsete regioonide koostöö) ja BSS-SC (Läänemereäärsete regioonide koostöö) tegevuses.

Koostöö Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobürooga

Koostöö Põhjamaade Ministrite Nõukogu Tallinnas asuva Infobüroo ja Pärnu Maavalitsuse vahel sai alguse mais 2002. Põhieesmärgiks informatsiooni andmine Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumprogrammide ja tegevuskavade kohta ning Põhjalat tutvustavate ürituste korraldamine Pärnumaal.

2004. aasta oli pühendatud Norra riigi ajaloo, kultuuri ja kunsti tutvustamisele. Toimus traditsiooniline joonistusvõistlus “Põhjala riik – Norra”, sihtgrupiks maakonna ja linna keskkoolide ja gümnaasiumite õpilased. Peaaühinnaks reis Norra koos saatjaga. I koha pälvis 15. a Kairi Ojamäe töö: “Norra troll”.

2005. a peateemaks oli H. C. Andersen 100. sünniaastapäev ning Taani Kuningriik.

Toimus joonistusvõistlus “Põhjala riik – Taani” ning projektikonkurss H. C. Andersen maakonna ja linna lasteaedadele.

2006. a silmapaistvamaks ürituseks oli Põhjamaade raamatunädala tähistamine raamatukogudes. Raamatunädala teemaks “Põnevusjutte Põhjamaast”.

Investeeringud ja ehitus

Riiklikud investeeringud

Riigieelarve vahendite toetusel 2004-2006 aastatel valminud ehitustest võiks olulisematest nimetada Pärnumaa Kutsehariduskeskust, Pärnu kesklinna koolide spordihoonet, Pärnu Hansagümnaasiumi kergejõustikuhalli – Hansahalli, renoveeritud Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi, Vändra Gümnaasiumi ja Sindi Gümnaasiumi.

**Riiklikud investeeringud
Pärnumaa omavalitsuste
investeeringute toetamiseks:**
2004. a.

		Tuh kr
Halinga	Pärnu-Jaagupi Gümnaasium	1800
Häädemeeste	Kultuuri- ja spordikeskus	1700
Koonga	Koonga Põhikool	850
Paikuse	Põhikooli tööpetuse maja	1 000
Saarde	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	1200
	Tihemetsa Põhikool	300
	Kilingi-Nõmme klubi	750
Tori	Tori kirik	2200
Tahkuranna	Tahkuranna kultuurimaja Uulu Põhikool	200 2000
Vändra a	Vändra Gümnaasium	1500
	Vändra tervisekeskus	500
Sindi	Sindi Gümnaasium	1800
Pärnu	Kuninga tn Põhikool	500
	Lasteaed "Mai"	500
	Keskraamatukogu Kesklinna koolide spordihoone	6000 9500
Kokku		32 300

2005. a.

		Tuh kr
Are	Are valla kultuuri-keskus Suigu külamaja	300 19

Audru	Lindi Rahvamaja Audru valla lastemänguväljak	71 100
Halinga	Pärnu-Jaagupi Gümnaasium	1 000
Häädemeeste	Kultuuri- ja spordikeskus	2300
	Häädemeeste Keskkool	4000
Kaisma	Spordikompleks Kergu Põhikool	100 2000
Kihnu	Kihnu kirik	60
	Kihnu valla korvpalliplats	11
	Muuseum	4
Koonga	Lõpe Kultuurimaja	700
Lavassaare	Lavassaare alevi kaugküttevõrk	1 564
Saarde	Saarde valla lastemänguväljak	60
	Saarde valla spordikompleks	300
	Kilingi-Nõmme suusarada	15
	Kilingi-Nõmme spordihoone	2000
	Kilingi-Nõmme korvpalliväljak	100
Sauga	Sauga valla ja Urge küla spordiplatsid	100
Tahkuranna	K. Pätsi mälestusmärk	200
Tõstamaa	Tõstamaa kirik	27
Varbla	Varbla Rahvamaja	225
Vändra a	Vändra alevi kultuuriobjektid	500
	Vändra Gümnaasium	3500
Vändra v	Kadjaste Vabaaja Keskus	1 000

Pärnu	Pärnu keslinna koolide võimla	3500
	Pärnu Puuetega Isikute Hoolekandekeskus	4370
	Kalevi staadion, sõudebaas, jahtklubi	258
	Eliisabeti kirik	15
	Hansagümnaasiumi kergejõustikuhall	1700
	Pärnu Uue Kunsti Muuseum	500
	Pärnu ekstreemspordikeskus	200
	Niidupargi terviserada	200
	Pärnu Raeküla linnaosa seltsimaja	400
	Kokku	

2006. a.

		Tuh kr
Are	Are Põhikooli võimla	5000

Halinga	Pärnu-Jaagupi Gümnaasium	5680
Häädemeeste	Soometsa küla Seltsimaja	200
Saarde	Tihemetsa võimla	800
	Kilingi-Nõmme/ Saarde Spordihoone	2000
Sauga	Sauga Põhikool	1 000
Tootsi	Tootsi ujula	600
Vändra a	Vändra alevi kultuuriobjektid	500
Sindi	Sindi Muuseum	200
	Sindi Gümnaasium	3700
Pärnu	Kuninga tn Põhikool	50
	Kuninga tn Põhikooli võimla	250
	Ülejõe Gümnaasium	800
	Hansagümnaasium kergejõustikuhall	3000
Kokku		23 780

8. Planeeringud

Maakonnaplaneeringud

31.12.2006.a sisuga on Pärnumaal kaks kogu maakonda haaravat planeeringut:

1. Pärnu maakonna planeering (kehtestatud 21.12.1998.a Pärnu maavanema korraldusega nr 164) ja
2. Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" (kehtestatud 20.05.2003.a Pärnu maavanema korraldusega nr 80).

Omavalitsuste üldplaneeringud

2006. a lõpuks oli Pärnumaa 21-st omavalitsusest kehtiv üldplaneering 12-l omavalitsusel. Kehtestatud oli ka 6 osaüldplaneeringut ning Kilingi-Nõmme linna üldplaneering.

Andmed kehtestatud üld- ja osaüldplaneeringute kohta on toodud tabelis nr 3.

Kohalike omavalitsuste volikogud on algatanud järgmiste üldplaneeringute koostamise: Are valla üldplaneering (05.12.2003), Häädemeeste valla üldplaneering (18.12.1996), Lavassaare valla üldplaneering (13.12.2002), Saarde valla üldplaneering (12.04.2006), Tori valla üld-

planeering (20.06.2006), Tõstamaa valla üldplaneering (19.03.1997), Vändra valla üldplaneering (27.10.2004) ja Kaisma valla üldplaneering (17.10.2006).

Uue valla üldplaneeringu koostamise on algatanud Kihnu Vallavolikogu (26.11.2004), Paikuse Vallavolikogu (16.01.2006) ja Sauga Vallavolikogu (17.02.2006).

Kehtestatud detailplaneeringud

Detailplaneeringuid on koostatud enim Pärnu linnas ja sellega piirnevates valdades. Eelkõige on linna lähivaldades planeeritud elamuallasid. Eelistatud kohad elamute planeerimiseks olid Paikuse vallas Silla küla, Audru vallas Papsaare küla, Tahkuranna vallas Reiu küla ja Sauga vallas Tammiste ja Eametsa külad.

Enamik tootmis- ja ärimaad planeeriti Pärnus Papiniidu ja Niidu tööstuspiirkonda ning uueks tootmis- ja äripiirkonnaks planeeriti Audru valla Lemmetsa külas Nurme – Vana-Pärnu maantee ääride ala

Andmed kehtestatud detailplaneeringute kohta on tabelis nr 4.

Kehtestatud detailplaneeringuid vallas kokku* on toodud andmed koos varasematel aastatel kehtestatud detailplaneeringutega.

Tabel 3

Omavalitsus	Omavalitsuste üldplaneeringud	Kehtestatud
Audru vald	Audru valla üldplaneering	05.09.1996
Audru vald	Audru valla osaüldplaneering	06.02.2003
Halinga vald	Halinga valla üldplaneering	17.09.1998
Häädemeeste vald	Lemme telkimisala osaüldplaneering	10.03.2004
Kihnu vald	Kihnu valla üldplaneering	17.08.1995
Lavassaare vald	Lavassaare valla üldplaneering (1993. a tehtud gen.plaan)	Jäetud kehtima 25.01.1996
Paikuse vald	Paikuse valla üldplaneering	26.04.1995

Pärnu linn	Pärnu linna üldplaneering	20.09.2001
Saarde vald	Kilingi-Nõmme linna üldplaneering	16.05.1997
Sauga vald	Sauga valla üldplaneering	12.09.1997
Sauga vald	Teemaplaneering "Maagaasitorustiku paiknemine Sauga valla territooriumil"	06.11.2004
Sindi linn	Sindi linna üldplaneering	13.10.2005
Surju vald	Surju valla üldplaneering	30.01.2003
Tahkuranna vald	Tahkuranna valla üldplaneering	30.01.1999
Tori vald	Osaüldplaneering "Maagaasitorustiku paiknemine Tori valla territooriumil"	15.12.2004
Varbla vald	Varbla valla üldplaneering	11.11.1999
Varbla vald	Matsiranna puhkeala osaüldplaneering	29.04.2004
Vändra alev	Vändra alevi üldplaneering	18.06.1998
Vändra vald	Osaüldplaneering "Maagaasitorustiku paiknemine Vändra valla territooriumil"	06.12.2004

Tabel 4

Kohalik omavalitsus	Kehtestatud detailplaneeringuid vallas kokku*	Kehtestatud 2004. a	Kehtestatud 2005. a	Kehtestatud 2006. a
Are vald	4	-	3	1
Audru vald	82	17	19	24
Halinga vald	3	2	1	-
Häädemeeste vald	24	4	8	4
Kaisma vald	0	-	-	-
Kihnu vald	2	-	-	2
Koonga vald	0	-	-	-
Lavassaare vald	3	2	-	-
Paikuse vald	95	6	9	22
Pärnu linn	301	44	40	54
Saarde vald	4	2	-	2
Sauga vald	61	9	9	26
Sindi linn	48	4	6	8
Surju vald	6	2	2	2
Tahkuranna vald	70	15	15	13
Tootsi vald	0	-	-	-
Tori vald	12	4	5	1
Tõstamaa vald	7	2	1	-
Varbla vald	15	4	4	3
Vändra vald	0	-	-	-
Vändra alev	10	2	2	-
Kokku	747	119	124	162

9. Omandireform

Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamine ja kompenseerimine

Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise Pärnu maakonnakomisjon on alates moodustamisest (november 1992) pidanud kokku 159 istungit, kus on langetatud 21 181 otsust. Õigustatud subjektiks tunnistamise otsuseid maa kohta on maakonnakomisjonis tehtud 14 890.

Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamiseks või kompenseerimiseks esitatud esialgsed avaldused on 31.12.2006 seisuga kõik lahendatud.

Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korra kohaselt annavad kohalikud omavalitsused maakonnakomisjoni otsuse alusel välja korralduse vara tagastamiseks või kompenseerimiseks õigustatud subjektile. Nimetatud korralduste alusel koostatakse õigustatud subjektide ning tagastatava ja kompenseeritava vara register. Vara tagastamise talituse poolt koostatud 9971 õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise toimikust on registrisse töötlemitseks edastatud 8772 toimikut.

Lõpetatud toimikuid (st antud toimiku osas on vastu võetud kõik vajalikud tagastamise/kompenseerimise otsused) on 9779 (sh 1302 eitava maakonnakomisjoni otsusega toimikut), osaliselt lahendatud toimikuid on 70 ja toimikuid, mille kohta pole vastu võetud ühtegi omavalitsuse korraldust on 122.

Arhiivi on üle antud 8524 toimikut.

2005.aasta 31. detsembril lõppes õigusvastaselt võõrandatud vara kompenseerimine erastamisväärtpaberites.

Erastamisväärtpaberite kasutamine erastamise maksevahendina kestis 2006. aasta 31. detsembrini.

Maareform

31.12.2006. a seisuga oli riigi maakatastris registreeritud 43705 katastriüksust pindalaga 425 324,9 ha, mis moodustab 88,5% maakonna maafondist 480 668,1 ha. Sellest 2006. a registreeriti 2031 katastriüksust pindalaga 4224,9 ha (1,0% registreeritud maast).

Registreeritud maa jaotub: Tagastatav maa

31.12.2006. a. seisuga oli maakatastris registreeritud tagastatavat maad pindalaga 156 236,9 ha, so 36,7% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2006.a. registreeriti 700,2 ha.

Ostueesõigusega erastatav maa

31.12.2006.a. seisuga oli maakatastris registreeritud ostueesõigusega erastatavat maad 53 256,2 ha, so 12,5% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2006. a. registreeriti 1 870,9 ha.

Enampakkumisega erastatav maa

31.12.2006.a. seisuga oli maakatastris registreeritud enampakkumisega erastatavat maad 5572,0 ha, so 1,3% kogu maakatastris registreeritud maast.

Vaba põllumajandusmaa erastamine

31.12.2006.a. seisuga oli vaba põllumajandusmaad erastatud 7 832,9 ha, so 1,8% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2006. a. registreeriti 137,5 ha.

Vaba metsamaa erastamine

31.12.2006.a. seisuga oli vaba metsamaad erastatud 5224,1 ha, so 1,2% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2006. a. registreeriti 197,3 ha.

Munitsipaalmaa

31.12.2006.a. seisuga oli maakatastris registreeritud munitsipaalmaad 3460,6 ha, so. 0,8% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2006. a. registreeriti 367,0 ha.

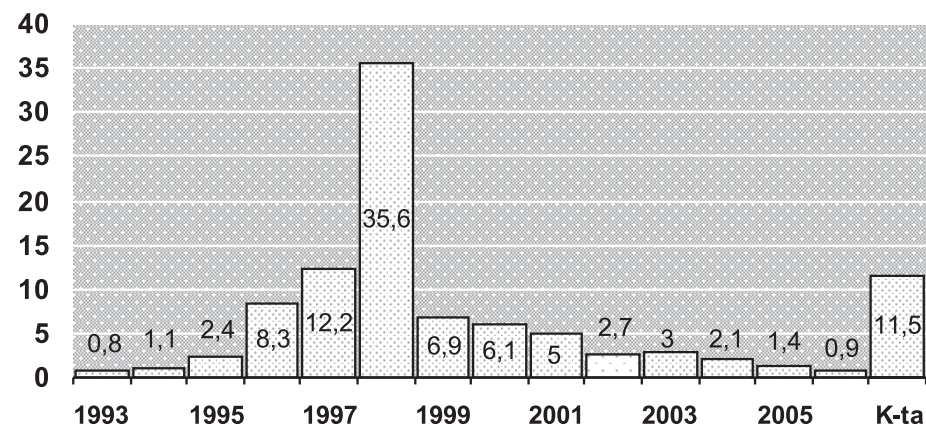
Riigimaa

31.12.2006.a. seisuga oli maakatastris registreeritud riigi omandis olevat maad 193 742,2 ha, so 45,6% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2006. a. registreeriti 952,0 ha.

Maareformi dünaamika Pärnumaal

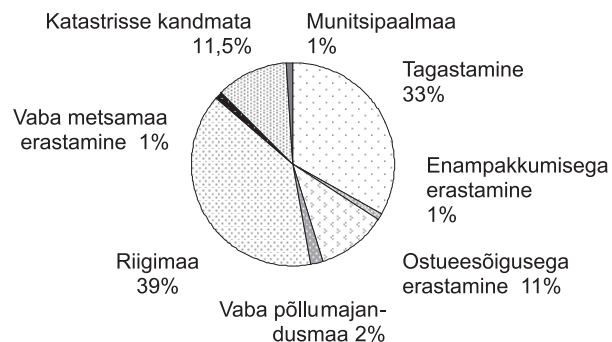
	Katastrisse kantud (tuh ha) aasta lõpuks	% maakonna pindalast
1993	4,0	0,8
1994	8,9	1,9
1995	20,7	4,3
1996	60,8	12,6
1997	120,3	24,8
1998	289,9	60,4
1999	323,2	67,3
2000	352,7	73,4
2001	376,6	78,4
2002	389,9	81,1
2003	404,1	84,1
2004	414,3	86,2
2005	421,1	87,6
2006	425,3	88,5

Maa katastrisse kandmine aastate lõikes (% maakonna pindalast)

Maareform seisuga 31.12.2006. a (% maakonna pindalast)

Maakataster seisuga 31.12.2006. a omavalitsuste lõikes

Omavalitsus	Pindala	Registreeritud maa			Registreerimata maad	
		Arv	Pindala	%	Pindala	%
Are	15958,0	1329	13931,9	87,3	2026,1	12,7
Audru	37883,8	4194	31465,4	83,1	6418,4	16,9
Halinga	36545,4	2238	31752,8	86,9	4792,6	13,1
Häädemeeste	39034,2	2727	35016,3	89,7	4017,9	10,3
Kaisma	18398,2	594	16346,5	88,8	2051,7	11,2
Kihnu	1688,1	714	1342,1	79,5	346,0	20,5
Koonga	43851,0	1588	34522,9	78,7	9328,1	21,3
Lavassaare	799,9	148	501,7	62,7	298,2	37,3
Paikuse	17492,4	1731	16498,3	94,3	994,1	5,7
Pärnu	3222,2	7465	1956,1	60,7	1266,1	39,3
Saarde	70698,2	3396	66963,5	94,7	3734,7	5,3
Sauga	16475,2	3233	15291,2	92,8	1184,0	7,2
Sindi	500,9	1446	273,1	54,5	227,8	45,5
Surju	35768,5	1241	35168,9	98,3	599,6	1,7
Tahkuranna	10336,4	2327	7273,8	70,4	3062,6	29,6
Tootsi	175,7	88	112,1	63,8	63,6	36,2
Tori	28206,8	2346	27031,8	95,8	1175,0	4,2
Tõstamaa	26100,6	1775	20843,8	79,9	5256,8	20,1
Varbla	31381,1	2051	25405,1	81,0	5976,0	19,0
Vändra	45824,0	2453	43410,6	94,7	2413,4	5,3
Vändra alev	327,5	621	217,0	66,3	110,5	33,7
Pärnumaa	480668,1	43705	425324,9	88,5	55343,2	11,5

Maakatastris registreeritud katastriüksused omavalitsuste lõikes

Omavalitsus	1993-2005. a		2006. a		K o k k u	
	Arv	Pindala	Arv	Pindala	Arv	Pindala
Are	1242	13753,1	87	178,8	1329	13931,9
Audru	3916	31060,4	278	405,0	4194	31465,4
Halinga	2178	31285,2	60	467,6	2238	31752,8
Häädemeeste	2594	34398,5	133	617,8	2727	35016,3
Kaisma	577	16264,2	17	82,3	594	16346,5
Kihnu	676	1288,6	38	53,5	714	1342,1
Koonga	1535	34146,5	53	376,4	1588	34522,9
Lavassaare	135	498,7	13	3,0	148	501,7
Paikuse	1651	16442,6	80	55,7	1731	16498,3
Pärnu linn	7211	1703,4	254	252,7	7465	1956,1
Saarde	3314	66757,8	82	205,7	3396	66963,5
Sauga	2960	15261,8	273	29,4	3233	15291,2
Sindi linn	1394	258,0	52	15,1	1446	273,1
Surju	1182	34996,5	59	172,4	1241	35168,9
Tahkuranna	2144	7245,6	183	28,2	2327	7273,8
Tootsi	88	112,1	0	0	88	112,1
Tori	2316	27062,4	30	-30,6	2346	27031,8
Tõstamaa	1686	20566,3	89	277,5	1775	20843,8
Varbla	1958	24953,3	93	451,8	2051	25405,1
Vändra	2329	42835,1	124	575,5	2453	43410,6
Vändra alev	588	209,9	33	25,2	621	217,0
Pärnumaa	41674	421100,0	2031	4224,9	43705	425324,9

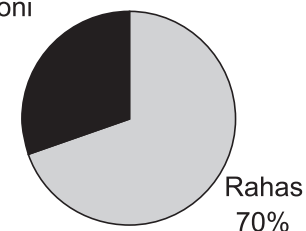
Eesti Vabariigi kasuks seatud hüpoteegid

31.12.2006 aasta seisuga oli Pärnumaal Eesti Vabariigi kasuks seatud kokku 1654 hüpoteeki summas 252 908 449 krooni.

31.12.2006 aasta seisuga oli arvel olevaid hüpoteeke 1265 summas 147 620 387 krooni.

Riigimaa erastamise laekumised 2006. aastal

EVP krooni
30%

10. Mittetulunduslik tegevus

Mittetulundusühingute ja sihtasutuste arv Pärnumaal

Aasta	Mittetulundusühingud	Sihtasutused	Ko kku
15.01.1998	128	1	129
04.01.1999	360	7	367
03.01.2000	852	23	875
02.01.2001	948	27	975
02.01.2002	1034	28	1062
02.01.2003	1104	29	1133
01.01.2004	1148	34	1182
01.01.2005	1252	40	1292
01.01.2006	1331	43	1374
01.01.2007	1397	43	1440

Mittetulunduslike ühenduste arv tegevusvaldkondade lõikes 01.01.2007

Jrk	Tegevusvaldkond	Arv
1.	Põllumajanduse arendamine (sh aiandus, mesindus)	18
2.	Kinnisvara haldus (sh korteriühistud, elamuühistud – 547; garaažiühistud – 89; aiandus- ja suvilaühistud – 44; muud –10)	690
3.	Kodanikukaitse ja eestkoste (pensionäride, represseeritute ja sõjaveteranide ühendused; tarbijakaitse)	28
4.	Elanike algatusliikumised (maaelu propageerimine, muinsuskaitse, naisliikumine, kultuuri ja haridust toetavad ühendused)	98
5.	Elulaadi propageerivad ühendused (karskus, tervislik toitumine ja eluviis)	15
6.	Noorteühendused (skaudid, gaidid, üliõpilas- ja õpilasliidud, lastekaitse, heaolu arendamise ühendused)	30
7.	Meelelahutuslik kultuuriline tegevus, huviklubid (Lions- ja Rotary klubid, käsitöö, matkamine, raamatusõbrad, kollektsionäärid jne)	76
8.	Tervisehäiretega isikute ühendused	22
9.	Kunsti- ja kirjanduslooming ning interpretatsioon (draamakunst, muu-sika, videofilmindus, näitused, tantsurühmad jne)	23
10.	Sportitegevus, hasartmängude korraldamine, videofilmindus ja muu sportlik ajaviitetegevus	190
11.	Rahvusvahemuste ühendused ja kultuuriseltsid	16
12.	Tantsukoolide ja tantsuõpetajate tegevus	10

13.	Ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonide tegevus (kaubanduskojad, suhtekorraldus jne)	19
14.	Ametiühingute tegevus	12
15.	Muuseumide tegevus	7
16.	Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	18
17.	Haridus (huvialakoolitus – täiskasvanute, laste- ja täienduskoolitus)	15
18.	Taime- ja loomakasvatust teenindav tegevus	18
19.	Kutseorganisatsioonid	29
20.	Usuorganisatsioonid (sh kirikud ja kogudused)	52
21.	Tuletõrje- ja päästeseltsid	7
22.	Muu kinnisvara haldamine (ärikinnisvara, põllu- ja metsamajanduskinnisvara haldus)	10
23.	Veondus, laondus, side	2
24.	Keskkonna ja looduskaitsealased ühendused ning looduskaitsealade tegevus (sh loomakasvatavate ühingud)	18
25.	Mujal liigitamata meelelahutustegevus	5
26.	Tegevus määramata	12
	KOKKU	1440

Kohaliku omaalgatuse programm

Programmist võivad toetust taotleda mittetulundusühingud ja üksikisikud seltsingu esindajana. Programmi teostusala oli alla 2500 elanikuga asulad, s.o külad, alevikud ja väikelinnad.

2004. a toetati programmist kokku 43 taotlusprojekti kogusummas 483 000 krooni, keskmine toetussumma 11 233 krooni.

2005. a toetati programmist kokku 64 taotlusprojekti kogusummas 555 181 krooni, keskmine toetussumma 8675 krooni.

2006. a toetati programmist kokku 88 taotlusprojekti kogusummas 1 030 719 krooni, keskmine toetussumma 11 713 krooni.

Toetust saanud projektid 2004.a.

Projekti nimetus	Taotleja MTÜ või seltsing	Toetus kr
Igapäevaelu Ares XX sajandil	Seltsing "Kodukant"	8200
Are naispere õppe- ja käsitöötoa loomine	Are Naisselts "Hoolivad südamed"	13 700
Ütle, kus ma pidu teha tohin	Eavere külaselts	10 000
Ühise jõuga nõukotta	MTÜ Murru Küla Selts	27 000
Ajalootuba Aruväljal	MTÜ Aruvälja Suurküla selts	7555
Lindi küla käsitöötoa täiustamine	MTÜ Lindi Naisselts Rannapiigad	3500
Pärnumaa Koduloolaste Seltsingu trükise väljaandmine	Pärnumaa Koduloolaste Seltsing	10 000

Maima piirkonna külade seltsielu 2005. aastal	Maima küla seltsing	5000
Materjalide "Külaliikumine Halinga vallas" eksponeerimise võimaluse loomine	Seltsing "Halinga külaliikumine"	5000
Küla elab inimestes	Libatse Naiste Talveklubi	3800
Vahenurme küla seltsimaja rekonstrueerimise eskiisiprojekt	MTÜ Vahenurme selts Vaheka	13 000
Heakorrapäevad Libatses	Libatse seltsing	5000
Külalaste mängumaa	Uduvere seltsing	5000
Halinga valla laste maalilaager	Seltsing "Kaunid kunstid"	5000
Kokkuhoidev Vee	Seltsing "Minu kodukoht Vee"	10 000
Õlimaalikursus klubis Rääk	MTÜ Kunstikäsitööselts RÄÄK	4300
Pulgoja külaplatsile kõla- ja grillkoja ehitamine	Pulgoja külaselts	18 400
Massiaru lugu läbi pildi	Massiaru külaseltsing	6000
Koduküla noored	MTÜ Soometsa Külaselts	14 300
Kaunim maja kabli külas	Dora näitemängu seltsing	6000
Kihnlaste põline elatusala – piimakarjakasvatuse 2005. a seisuga – olla või mitte olla	SA Kihnu Kultuuriruum	2600
Kilingi-Nõmme linna ning projekti "Euroopa Kultuuriküla" 2005. a üritusi tutvustavate materjalide trükkimine	MTÜ Arendus- ja Innovatsiooni-keskus LIVONIA	21 700
Laulan sõbraks öö ja päeva	Koonga koduküla seltsing	18 400
Istu, puhka jalga ja vaheta infot	Pikavere küla seltsing	7400
Inventari soetamine koolinoorte vaba aja sisustamiseks	MTÜ Lõpe Noored	10 000
Raamat Pärnumaa posti ajaloost	Pärnu Filatelistide Selts	11 100
Õppimine tegutsedes	Eesti 4H Pärnumaa piirkond	30 000
Pärnumaa külade positiivsed kogemused pildis ja sõnas Eesti külade maapäeval	MTÜ Kodukant	22 300
Mängiv laps on arenev laps	Seltsing "Tihemetsa"	30 000
Oma tuba, oma luba	Sigaste külaselts	15 100
Ristiküla külastoat remont ja sisustamine	Ristiküla küla seltsing	14 800
Uurime kodukanti	MTÜ Surju-Ilvese küla selts	4000
Lepaküla heakorrasstatud külaplats	MTÜ Lepaküla külaselts	9000
Oskused sünnivad õppides	Külade esindajate seltsing	7500

Kogukonna liikmete koolitamine ja kohaliku arengu kavandamine	Eakate klubi	4000
Oore külamaja remont	Oore küla seltsing	8800
Piirkondliku külaliidrite koolituse ja õppereisi läbiviimine, ülevaate koostamine külade arendustegevusest	MTÜ Jõeääre taluselts	2500
Tori kihelkonnakooli mälestuste jäädvustamine	Tori Kooli sihtasutus	4200
Jõesuu kauniks	Jõesuu küla seltsing	30 000
Pootsi rahva tegemised	Seltsing Pootsi aktivistid	9545
Mis te teete, mis te teete, Võrumaa rahvas	MTÜ Tõhela Külaselts	6800
Paadrema noortetoa remont	Paadrema küla seltsing	18 000
Varbla muuseum kui piirkonna kultuurikeskus	MTÜ Varbla Muuseum	14 500

Toetust saanud projektid 2005. a.

Projekti nimetus	Taotleja MTÜ või seltsing	Toetus kr
Plats puhtaks	MTÜ Murru küla selts	3610
Are valla külapäev 2005	Külapäeva seltsing	7540
Koolituste tsükkel "Nüüd tean ja oskan"	Are Naisselts "Hoolivad südamed"	9650
Lindi küla kiigepidu	MTÜ Lindi Külaselts	4700
Soomra käsitöömeistrite suvekojad 29-30. juuli	Eassalu-Neitsi külaselts	9500
SOOMRENET Internetipunkti sisustus	Eassalu-Neitsi külaselts	10000
Traditsioonid on Vahekas au sees	MTÜ Vahenurme selts Vaheka	4000
Libatse perepäevad	MTÜ Libatse	3350
Kokkuhoidev Vee	Seltsing "Minu kodukoht Vee"	9718
Uduvere laat	Pärnu-Jaagupi pensionäride ühendus	3815
Omaküla-omakätega-kauniks	Uduvere seltsing	3200
Üheskoos ja üksmeelselt	Libatse Naiste Klubi	3180
Pargipingid Libatse külasse	Mittetulundusühing Libatse küla	5000
Almanahhi "Pärnu-Jaagupi kihelkonna 325 koolinalja"	Seltsing "Halinga Külaliikumine"	8376
Trükis "Kabli küla läbi aegade"	Capella seltsing	6000
Treimani peoplatsi rajamine	Treimani kultuuriselts	9800
Pärlisuvi	Seltsing Pärlmoorid	3065

Valgus ja vajadus	MTÜ Häädemeeste naisteühing Martad	5487
Soometsa külamajja küttekamina paigaldamine	MTÜ Soometsa külaselts	16 600
Minevik ja tulevik	Seltsing Kaisma sõbrad	7000
Seminari KIHNU PÄRIMUSKULTUURI PÕHIVÄÄRTUSI OTSIDES korraldamine	Sihtasutus Kihnu Kultuuriruum	9000
Pikavere küla ajaloojärandi jäädvustamine	Pikavere küla seltsing	9100
Lõpetatud uuringute avaldamine	Paikuse kodu-uurijate seltsing	6000
Maaettevõtluapäev VI Eesti külade maapäeval	MTÜ Pärnumaa kodukant	4200
Mäleta vana ja õpi uut	Sigaste Külaselts	1860
"Kus sa oled Kanaküla-külaelanik	Seltsing Kanaküla	5513
Jaamaküla küla infopunkti väljaarendamine	Jaamaküla küla seltsing	13 000
Lepaküla külaplatsi varjualuse ehitus	Lepaküla külaselts	6600
Külapäevad Võiste ja Piurumi külas	MTÜ Tahkuranna kultuuriselts	18000
Võiste Suveaia renoveerimise projekt	MTÜ Tahkuranna Naisselts	5500
Ajalooühiku "Uulu läbi aegade" koostamine ja väljaandmine	Külade esindajate seltsing	11 000
Muraka külakogukonna ühistegevused	MTÜ Jõeääre taluselts	3500
Raamatu trükkimine	MTÜ Piistaoja Küla selts	8000
Seliste küla tegemised	MTÜ Seliste ringkonna selts	8600
Varbla noortetoea remont	Varbla Noorte seltsing	13 536
Puhke ja mänguväljak Suurjõe	MTÜ Helila	20 000
Suigu Noorte Sportimisvõimaluste arendamine	MTÜ Murru Küla Selts	8793
Tunne oma koduvalla väärtusi	MTÜ Murru Küla Selts	6305
Are valla külaliigutajad targaks ja julgeks	MTÜ Murru Küla Selts	2992
Taasiseseisvumine Ares	Seltsing KODUKANT	6400
Ridalepa küla teabetuba	Ridalepa küla seltsing	17 106
Näitering ADRU etenduse NAERUKAJAKAD lavaletoomine	MTÜ Lindi Külaselts	5895
Soomre avalik internetipunkt (järguprojekt)	MTÜ Eassalu – Neitsi Külaselts	14 267
Folkloorirühmale TARN rahvariiete muretsemine	MTÜ Lindi külaselts	6620

Talviste rekreatsioonivõimaluste parandamine Pärnu-Jaagupis	Pärnu-Jaagupi rahvaspordi eden-damise seltsing	4000
Vastlavurr	Uduvere seltsing	1000
MEIE tunde kujundamine kogukonnas	Uduvere seltsing	5000
Vahenurme jätkusuutlikumaks	MTÜ Vahenurme selts VAHEKA	5046
Maima piirkonna külade seltsielu 2006. aastal	Maima küla seltsing	5000
Sopsu projekt	MTÜ Spordiklubi Tervis	5000
"Jou, tulge meile külla"	Seltsing JAKSI NOORED	750
MARTALA STARDIB	MTÜ Häädemeeste naisteühing MARTAD	12 380
MAALIME VEEL klubis Rääk	MTÜ Kunstkäsitööselts RÄÄK	6000
KABLI KÜLA LIPUVÄLJAK	Capella seltsing	30 000
MASSIARU - TUTVUSTA END!	Massiaru külaseltsing	6000
Jätkusuutlik juhtimine Pärnumaa külaseltsides	MTÜ Pärnumaa Kodukant	28 796
Maaettevõtja koolitus "Ettevõtlik meelega rahvuslikuks tunnuseks"	MTÜ Pärnumaa Talupidajate Liit	9100
Kuldne õlg	Pulli küla naisseltsing "Osavad käed"	7980
Helitehnika hankimine	MTÜ Surju-Ilvese küla Selts	27 264
Jaamaküla küla mängu- ja puhkeplatsi rajamine	Jaamaküla seltsing	7419
Ristiküla külaseltsi külatoa inventari ostmise	MTÜ Ristiküla külaselts	8068
Ristiküla puhkealale külakiige ja infotahvlite ostmise	MTÜ Ristiküla külaselts	13 000
Varbla muuseumi trepi remont	MTÜ Varbla Muuseum	15 300
Varbla noortetoea piljardilaud	Varbla Noorte Seltsing	12 700

Toetust saanud projektid 2006. a.

Projekti nimetus	Taotleja MTÜ või seltsing	Toetus kr
Klaasipäevad Kullil – "Ruunidest pere-märgid"	Erda MTÜ	8614
Alternatiiv-tegevusalade tutvustamine põllumajanduse elatustalus	Tihemetsa seltsing "Päevakübar"	11 300
Allikukivi Ürgorg, Vana Savivabrik, Kalevivabrik ja Peet Vallak tuntuks	Tihemetsa seltsing "Päevakübar"	11 650
Raamatu "Häidaste küla" trükkimine	Tõhela Muuseumi seltsing	13 200

Kadjaste küla külaplats	Kadjaste MTÜ	15 000
Matkarajad Seljametsast Vaskräamani	Seljametsa Sõprade Ühing	13 000
Eassalu käsitöömeistrite suvekojad 2006	Eassalu-Neitsi Külaselts MTÜ	15 000
Külaseltsi matkaraja brošüür	Eassalu-Neitsi Külaselts MTÜ	15 000
Kogukonna traditsioonid	Tõhela külaselts MTÜ	15 000
Uduvere, kui kauni küla kaubamärk	Uduvere seltsing	4200
Õpi luiskama	Uduvere seltsing	3500
Rahvakultuuri päev Seljametsas	Rahvatantsuselts Pastlapaar MTÜ	9760
Sigaste töötab, õpib ja pidutseb üheskoos	Sigaste Külaselts	11 100
“Kuni elab Su küla, elad Sina...”	Tahkurandlane MTÜ	8290
Ajaloovihiku “Uulust mitme kandi pealt II” koostamine ja trükkimine	Külade esindajate seltsing	14 999
“Oskused sünnivad õppides II – külaliidrite koolitused”	Külade esindajate seltsing	10 011
Õpime teistelt ja anname endast	Tahkuranna Naisselts MTÜ	13 712
Meremetsa spordi- ja mänguväljaku rajamine. I etapp – heakorratööd ja väljaku planeerimine	Meremetsa Külaselts MTÜ	14 895
Maima kaardile	Maima Areng MTÜ	14 806
Jaamaküla päevakeskuse akende vahetamine ja ruumide värvimine	Jaamaküla seltsing	12 260
Surju-Ilvese külade päev	Surju-Ilvese küla selts MTÜ	3400
Kokkuhoidev Vee	Seltsing”Minu kodukant VEE”	15 000
Vaheka korda ja vormi	Vahenurme Selts Vaheka MTÜ	7641
Vihma käest varju	Seltsing Kanaküla	13 800
Kodukandipäev Randivälja külas	Randivälja Küla Seltsing	13 216
Halinga Puhkpilli Festival 2006	Ühendus Pärnu Väike Folk MTÜ	28 320
Ahaste küla kodukandipäev	Aruvälja Suurküla Selts MTÜ	7200
Nõel näppu	Libatse Naiste Talveklubi	3900
Külapäev – sild eilsest homsesse	Kolm Küla MTÜ	1888
Soometsa külamaja sanitaartehniliste materjalide soetamine ja paigaldamine	Soometsa Külaselts MTÜ	15 000
Maanoorte suveakadeemia	Soometsa Külaselts MTÜ	29 750
Vene taluõu algab aiast	Eassalu-Neitsi Külaselts MTÜ	9022
Mihkli laat 18	Mihkli laada seltsing	15 000
Käsitöö esiisade kombel	Koonga koduküla seltsing	2700
Kabli küla lipp ja 5. kodukandipäevad	Capella seltsing	5000

Kaisma kultuuripäevad 2006	Seltsing Kaisma sõbrad	12 428
Laste oma päev	Kaisma Külaelu areng MTÜ	4654,99
Martade lugu trükistel	Häädemeeste Naisteühing Martad MTÜ	12 832
Trükise PÄRNUMAA AJALUGU, vihik 10 väljaandmine	Pärnumaa Koduloolaste Seltsing	15 000
Meil meenub taas akordion...	Tahkuranna Kultuuriselts MTÜ	14 695
Terves kehas terve vaim	Lepaküla külaselts MTÜ	7700
Pulgoja grill	Pulgoja külaselts	7728
Suvepäevad Pulgojas	Pulgoja külaselts	2850
Soomra-maasoolatoos	Soomra-maasoolatoos seltsing	15 000
Lindi piirkonda tutvustava trükise väljaandmine	Lindi Naisselts Rannapiigad MTÜ	5053
Näitame ennast, tutvume teistega, tunnustame külasid	Pärnumaa Kodukant MTÜ	27 574
Pulli küla õlepäev	Pulli küla naiskäsitöö seltsing	4830
Valgus majja	Murru küla Selts MTÜ	15 000
Külapäev Murru külas	Murru küla Selts MTÜ	13 610
Massiaru tegutseb	Massiaru Külaseltsing	15 000
Elu keel VVS	Pärnumaa Naiste Ühendus “TIINA” MTÜ	17 181
Siidimaali 100 saladust	Kunstkäsitööselts RÄÄK MTÜ	6400
Brošüür “Treimani 2007” valmistamine	Treimani Kultuuriselts MTÜ	13 000
Ristiküla puhkealale kõlakoja ehitamise I etapp	Ristiküla Külaselts MTÜ	7500
Advendiaeg Aruväljal	Aruvälja seltsing	4000
Kihnu spordiplatsi jätkupidev rekonstrueerimine	Avatud Kihnu Fond SA	14 994
Ühistegevuses oma südamele mõeldes	Tihemetsa seltsing Päevakübar	7000
Jaamaküla mängu- ja puhkeplatsi rajamise jätkamine	Jaamaküla seltsing	15 000
Kadjaste külaplatsi lava ehitamine	Kadjaste MTÜ	15 000
Kihnu Jõnnu kodukoha väärtustamine	Avatud Kihnu Fond SA	14 109
Meremetsa spordi- ja mänguväljaku rajamine.II etapp – väljaku lisatäitmine ja muru	Meremetsa Külaselts MTÜ	13 720
Noored üritajad	Avatud Noortekoja seltsing	14 778
Kihlepa Klaasikoda	Kihlepa Klaasikoja seltsing	3781

Rahvakalendri triloogia	Seltsing "Kaisma Sõbrad"	4020
Maima piirkonna külade seltsielu 2007. aastal	Maima Küla Seltsing	11 328
Koduaed kauniks	Pärnu Aianduse ja Mesinduse Selts	29 700
Kogukonnateenuste arendamine	Tõhela Külaselts MTÜ	15 000
Sigaste tegutseb	Sigaste Külaseltsing	6100
Oma kihelkonna seelik selga	Naiskoor "KANARBIK" MTÜ	15 000
Kardlappidega kampsun Saarde naisele	Naiskoor "KANARBIK" MTÜ	15 000
Jõulunäidendi lavaletoomine	Aruvälja Suurküla Selts MTÜ	3360
Hõissa vastlad!	Uduvere seltsing	1500
KÄRNA-ÄRNI talgud Uduveres	Uduvere seltsing	3600
Varbla noortetoa lauaarvuti soetamine	Varbla Noorte Seltsing	13 500
Paneme seltsimaja helisema	Murru Küla Selts MTÜ	15 000
Saalikardinate ostmise	Murru Küla Selts MTÜ	11 869
Seminariruumi sisustamine	Murru Küla Selts MTÜ	14 924
Õhk puhtaks	Murru Küla Selts MTÜ	15 000
Eesti rahva kombed	Kaisma Külaelu areng MTÜ	3343
Hea tehnika tagab hea töötulemuse	Noorteühing EESTI 4H MTÜ	23 200
NIIDU KÜLA külaplatsi ja liikumisraja ehitamine	Spordiklubi ARE MTÜ	15 000
Pärnu-Jaagupi lauluväljaku korrastamine ja sinna mänguväljaku rajamine	Pärnu-Jaagupi Maarahva Selts MTÜ	13 323
Arenev ja loodussõbralik VAHEKA	Vahenurme Selts Vaheka MTÜ	8209
Rahva keel ja rahvalaul	Pärnu Jaagupi Haridusselts MTÜ	20 200
Toome kokku Tali küla	Pärnumaa Kodukant MTÜ	5000
Kokkuhoidev VEE	Seltsing "Minu kodukoht Vee"	4651
Aken maailma	Soometsa Külaselts MTÜ	15 000
Pärnumaa Kodukandi tegevuste jätkamiseks arvuti soetamine	Pärnumaa Kodukant MTÜ	21 340

MTÜ Pärnumaa Kodukant

Krista Habakukk, Pärnumaa kodukant

7 aastat külaliikumist Pärnumaal

Pärnumaal oli olemas pikaajaline traditsioon korraldada igal aastal ülemaakondlikke külapäevi. 1999. aasta septembris toimus aga Saarde vallas Allikukivi põhikoolis III Pärnumaa küldepäev, mille korraldajaks oli Saarde vald ja sealsed eestvedajad Tiiu Olde, Tiiu Karu ja Lea Ilus. Külapäeva teemaks oli Pärnumaale külaliikumise organisatsiooni asutamine.

See koosolemine panigi aluse Pärnumaa Kodukandi sünnile. Asutamiskoosolek toimus Pärnu Maavalitsuses 18. novembril 1999. aastal. Asutajaliikmeid oli 14 inimest. Alates 2002. aastast on ühingat vedanud Krista Habakukk ning liikmeskond on kasvanud pea 200 liikmeliseks sh 70 füüsilist isikut ja 10 külaseltsi oma liikmeskondadega.

Mida oleme siis selle 7 tegutsemise aasta jooksul teinud?

Kui 1999. aastal ei teadnud Pärnumaa küla-

des keegi, mis on seltsitegevus ja kuidas ise oma külaelu arendada siis tänaseks võib öelda, et Pärnumaal ei ole ühtegi valda, kus ei oleks olemas külaseltsi või seltsingut või inimeste vabatahtliku rühmitust, kes on oma eesmärgiks võtnud kodukoha elu arendamise.

Meie tegevuse toel on maakonna tegutsemas üle 50 erineva ühenduse.

Oleme korraldatud külaliidrite koolituse läbinud 3 klassitait eestvedajaid, kellest enamus on lisaks oma küla eestvedamisele valitud rahva poolt ka omavalitsuste volikogudesse.

Pärnu maakonnas on alates 2003. aastast valitud aasta küla ja aasta sädeinimest. Ikka selleks, et näidata neile, kes arvavad, et maal elavad ainult natuke saamatud tädi Maalid ja Juulid vastupidist. Kuigi meie külad on väikesed on nad muutumas üha elujõulisemaks.

Täna ei oska me veel öelda, kui palju on läbi kogukondliku tegevuse ja inimeste eneste initsiatiivi tulnud raha Pärnumaa külade tegevusse kokku. Küll võime julgelt öelda, et ilma kodukandi tegevuseta ei oleks esimesed Euroopa Liidu miljonid Pärnumaa küladesse jõudnud.

Pikavere – 2006. aasta küla.

Signe Rõngas, sädeinimene 2006.

Robert Miller, sädeinimene 2006.

Soometsa külamaja.

Külad, kes on osalenud meie poolt korraldatud projektide kirjutamise ja arengukava koostamise koolitusel on juba ellu viinud suuri investeerimise projekte ning juba plaanivad uusi. Nii on meil valminud uued külamajad, mängväljakud ja avalikud internetipunktid kohtadesse, kuhu valla investeerimise võime ei ole ulatunud.

Külaliikumine üksi aga külasid aidata ei suuda. Meie ühingul on väga tugev koostöö teiste maakonnas tegutsevate ühingute ja organisatsioonidega. Nii toetab meie tegevust rahaliselt Pärnumaa Omavalitsuste Liit.

Koostööprojekte viime ellu koos Pärnu Maavalitsuse ja Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega. Koostöölepingu oleme sõlminud MTÜ Pärnumaa Talupidajate Liidu ja OÜ Talupidajate Nõuandekeskusega.

Meie abil ja toel sündisid Pärnumaal kaks LEADER tegevusrühma Pärnu Lahe Partnerluskogu ja Rohelise Jõemaa Koostöökogu.

Kommentaariid

Ülle Vapper, Halinga vallavanem

Minu esimene kokkupuude Kodukandi tegevusega oli 1999. aastal, kui meil oli tekkinud esimene külaliider ja eestvedaja Erika Lilleorg, kes oli ka Kodukandiga liitunud ja valiti ka juhatusse. Temalt sain palju infot selle kohta, mis toimub vabariigis ning mujal valdades. 2000. aastast alates tekitasime valla eelarves juba eraldi rea Külaliikumine, mille kaudu valla poolt tasusime ja saatsime koolitusele ärksamaid ja tegusaid külainimesi, kellest tänaseks on välja kasvanud tublid külaliidrid, sädeinimesed vallas kui maakonnas. Igal aastal on valla eelarves rahad külade projektide omaosaluseks, arengukavade tegemiseks, internetiseerimiseks, sest endal neil seda raha kuskilt võtta ei ole.

Pidasin seda liikumist üheks olulisemaks teguriks ääremaastumise vastu ja, et inimesed saaksid aru elu võimalikkusest ka maal ja väikekülates. Eriti tähtis on küla-

liikumine just kogukonna kokkuhoidmise ja oma küla ühistegemise poole pealt. Kui ise teevad-oskavad hoida ja hinnata.

Tulevikus näen, et igas külas/külade kandis peaks olema oma aktiiv ja toetada tuleb praeguseid tegutsejaid rohkem ning ergutada uusi – pole kaugel aeg, kui maa-elu väärtustatakse väga kõrgelt.

Mis puutub aga Pärnumaa Kodukandi tegevusse siis arvan, et kindlasti on Kodukanti vaja ka edaspidi, See on meie väikestele küladele nn katuseorganisatsiooniks ja kogu koordineerimine, info ja abi käib selle kaudu. Kui Kodukant kaoks, siis külaliikumine... no ma kardan välja öelda, ei taha selle peale mõeldagi..., et ei enam sellist hoogu pole kohe kindlasti, sest vallavalitsused enamuses ei jõua sellega tegeleda. Ise nad pole tugevad ja kui nimi Kodukant kaob, siis ilmingimata tekib vajadus ikkagi taolise organisatsiooni järgi ja küll uus luuakse, sest elu nõuab.

Ei täida praegu loodud Leaderi tegevusrühmad Roheline Jõemaa ega Partnerluskogu seda ülesannet ja mitte ka lähimate aastate jooksul ei näe ma seda.

Kõiki neid asju mida praegu on Pärnumaa Kodukant teinud, tuleb edasi teha. Tuleb õpetada, utsitada, koolitada näidata õppereisidega, kuidas ühed saavad ja miks teie küla ei võiks ei saaks, motiveerida jne.

Urmas Kase, Pärnu Maavalitsus

Minu esimene kokkupuude külade liikumisega oli 1990. II poolel, kui tuldi kokku Lõuna-Pärnumaal Saarde kandis. Esimene info tuli tollase Tõstamaa valla arendusnõuniku Raine Viitase kaudu.

Minu arvates annab Külaliikumine ühise kuuluvuse läbi ühiste tegevuste. Külates on tegijaid niigi vähe – ühine tegevus annab juba tugevama koosmõju – ehk sünergiaefekti. See on seda tähtsam, et tänasel päeval tundub aina suurim mure olevat mitte raha vähesuses, vaid tegijate puuduses!

Külaliikumise jätkumise osas olen realistlik optimist. Oleks vaid tublisid tegijaid rohkem.

11. Haridus

Koolid ja koolieelsed lasteasutused

2004./2005. õppeaastat alustas Pärnu maapiirkonnas 29 koolieelset lasteasutust, 12 alg-, 20 põhi-, 7 keskkooli/gümnaasiumi, 1 riigikool ja 1 kutseõppeasutus (Politseikool); Pärnu linnas 14 koolieelset lasteasutust, 1 erapõhikool, 4 põhikooli, 7 gümnaasiumi, 1 eragümnaasium, 1 täiskasvanute gümnaasium, 4 kutseõppeasutust ja 3 kõrgkooli.

Õpilaste arvult suurim keskkoolide andev õppeasutus oli Pärnu Koidula Gümnaasium 1225 õpilasega ja väikseim Tõstamaa Keskkool 250 õpilasega. Suurim põhikool oli Pärnu Vanalinna Põhikool 521 ja väikseim Kergu Põhikool 58 õpilasega. Algkoolidest oli suurim Libatse Lasteaedalgkool 61, väikseim Massiaru Algkool 7 õpilasega.

Alla 20 õpilasega algkoole oli viis: Massiaru 7, Seljametsa 11, Vihtra 15, Lavasaare 16 ja Suigu 16.

Maapiirkonna üldhariduskoolide 336 klassikomplektis õppis kokku 5894 õpilast, s.o 297 õpilast vähem kui 2003/2004. õppeaastal; keskmine klassitäituvus oli 17,5 õpilast. Pärnu linna üldhariduskoolide 298 klassikomplektis alustas õppetööd 7925 õpilast, s.o 295 õpilast vähem kui 2003/2004. õppeaastal, keskmine klassitäituvus oli 26,6 õpilast.

Esimest kooliaastat maapiirkonna koolides alustas 420 õpilast, s.o 18 õpilast vähem kui 2003./2004. õppeaastal.

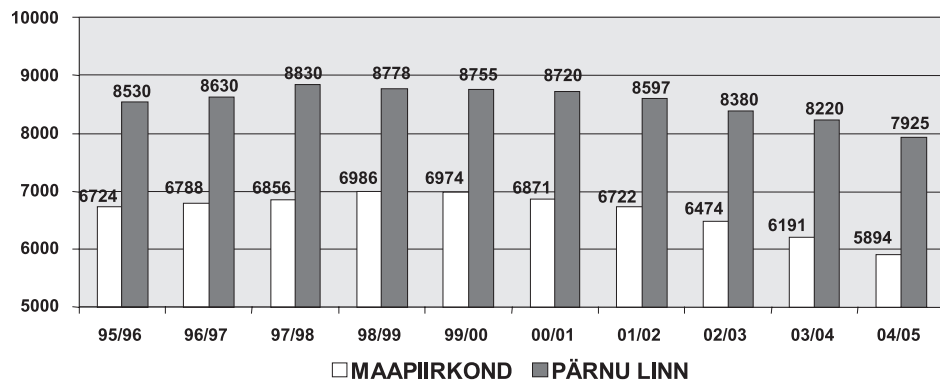
Maapiirkonna üldhariduskoolide esimeses kolmes kooliaastmes jätkus õpilaste arvu vähenemine.

Pärnu linna üldhariduskoolides alustas esimest kooliaastat 476 õpilast, s.o 3 õpilast rohkem kui 2003/2004. õppeaastal.

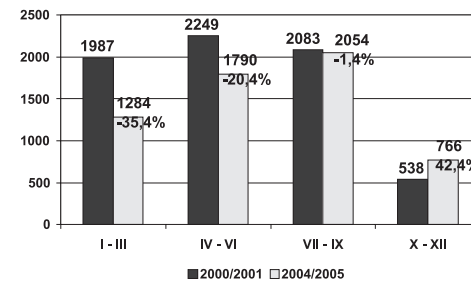
Ka Pärnu linna üldhariduskoolide esimeses ja teises kooliaastmes õpilaste arv vähenes.

Järjepidevalt on suurenenud maapiirkonnast Pärnu linna üldhariduskoolide I - IX klassidesse õppima asunud õpilaste arv.

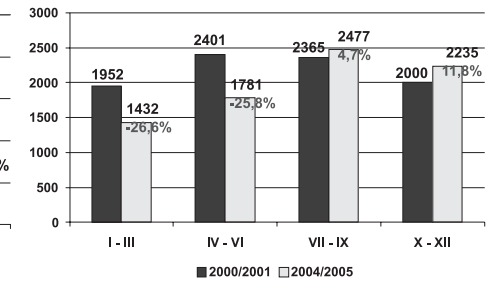
PÄRNUMAA ÜLDHARIDUSKOOILIDE ÕPILASTE ARVU DÜNAAMIKA

ÕPILASTE ARVU MUUTUS KOOLIASTMETI (PÄRNU MAAPIIRKONNAS)

ÕPILASTE ARVU MUUTUS KOOLIASTMETI (PÄRNU LINNAS)

Jätkuvalt tegi muret, et õpetaja amet ei ole kõrgkooli lõpetanud noorte hulgas populaarne.

Esimest õpetajaaastat alustasid Maria Jääger Audru Lasteaias, Kersti Jürgenson Sindi Gümnaasiumis, Marju Marjak Tõstamaa Keskkoolis, Julia Tištšenko Väandra Gümnaasiumis, Rait Käbin Paikuse Põhikoolis, Mari Leesaar Sauga Põhikoolis ja Kerli Öismets Kabli Lasteaed-Algkoolis.

Uute haridusasutuste juhtidena alustasid õppeaastat Jekaterina Kuru Audru Lasteaias, Evi Lapp Kilingi-Nõmme Lasteaias, Eha Kuldkepp Juurikaru Põhikoolis, Arvo Tali Sauga Põhikoolis, Lembit Rebane Surju Põhikoolis, Leili Nõmm Aruvälja Algkoolis, Helina Mändla Lindi Lasteaed-alkoolis, Aeliita Kask Paikuse Põhikoolis õppealajuhatajana ja Anu Männisalu Libatse Lasteaed-alkoolis õppealajuhatajana.

2004/2005. õa eel suleti Pärnumaal üks kool – õppetööd ei alustanud Pärnu Niidupargi Gümnaasium. Viimase kümne aasta jooksul on üldhariduskoolide arv Pärnumaal järjepidevalt vähenenud:

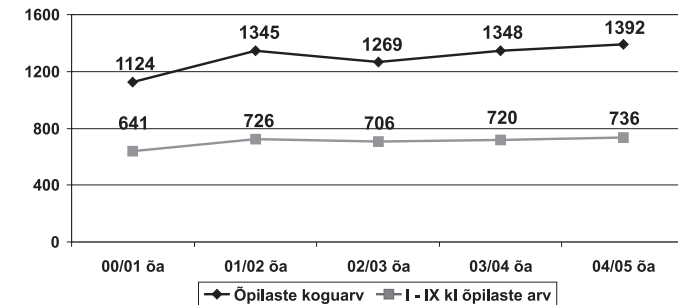
2005.aasta algul avati maapiirkonnas kaks uut noortekeskust – Paikusel ja Sindis.

Pärnu maapiirkonna 30 lasteaia 83 rühmas oli kokku 1461 last, keda õpetas 210 õpetajat. Pärnu linna 14 koolieelse lasteasutuse 103 rühmas oli kokku 2001 last, keda õpetas 283 õpetajat.

Suurim koolieelne lasteasutus oli Pärnu linna lasteaed "Pöialpoiss" 240 ja väikseim Kaisma Lasteaed 10 lapsega.

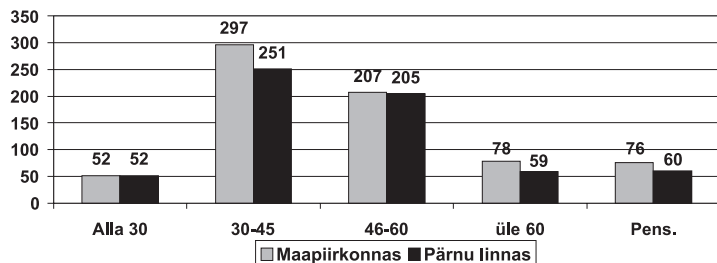
2004/2005. õa töötas Pärnumaa erinevates haridusasutustes kokku 2238 pedagoogi.

PÄRNU MAAPIIRKONNAST PÄRNU LINNAS ÕPPIVATE ÕPILASTE ARVU DÜNAAMIKA

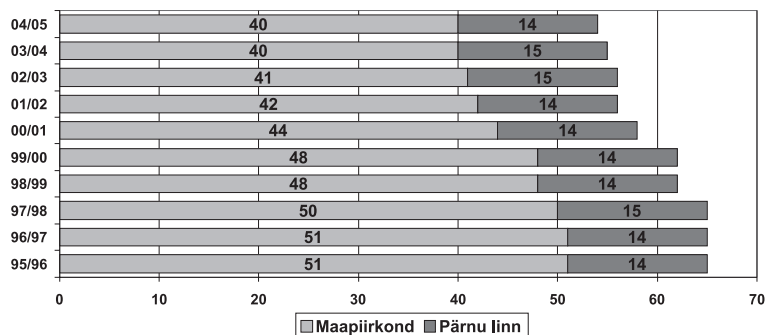

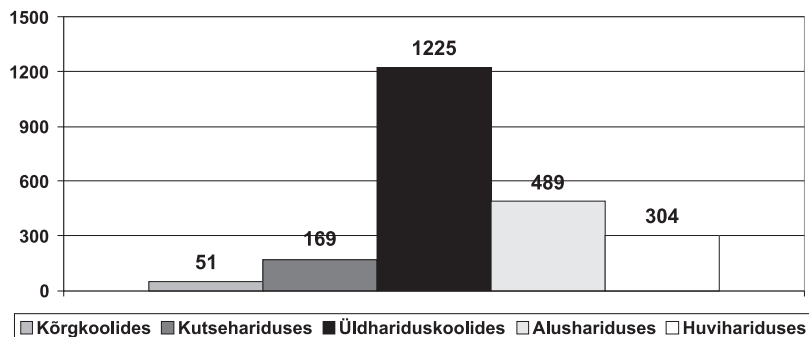
PÄRNUMAA ÜLDHARIDUSKOOLIDE PEDAGOOGIDE VANUSELINE JAOTUVUS 2004/2005.õa

PÄRNUMAA KOOLIVÕRGU DÜNAAMIKA

ÕPPEJÕUDEDE / PEDAGOOGIDE ARV 2004 / 2005. õa

Oluliselt paranes üldhariduskoolide õpikeskkond. Pärnu maapiirkonna omavalitsused ja riik investeerisid 2004.a koolide õpikeskkondade kaasajastamisse kokku 26,5 miljonit krooni:

Omavalitsuste eelarvest	14,3
RIP-ist	8,450
Mõisakoolide projektist	0,8
Õpilaskodude projektist	2,999
Kokku	26,549

Pärnu linna üldhariduskoolide õpitingimuste paremendamiseks eraldas riik 2004.a "21. saj. kool" programmist 7,5 mln ja riiklike investeeringute programmist (RIP) 3,0 mln krooni.

Õpilaskoha maksumus koolitüübiti on kolme viimase õppeaasta jooksul jäänud samaks: lapse õpetamine algkoolis on jätkuvalt kaks korda kallim kui põhikoolis ja üle kahe korra kallim kui keskkoolis/gümnaasiumis.

Õpilaskodu avati Viira Põhikooli ja Vändra Gümnaasiumi juures. Riiklikult finantseeritavaid õpilaskodu kohti oli maakonnas järgnevalt:

Kooli nimi	Riiklikult tasustatud õpilaskohtade arv
Tõstamaa Keskkool	30
Kilingi-Nõmme Gümnaasium	5
Vändra Gümnaasium	5
Viira Põhikool	15
Kokku	55

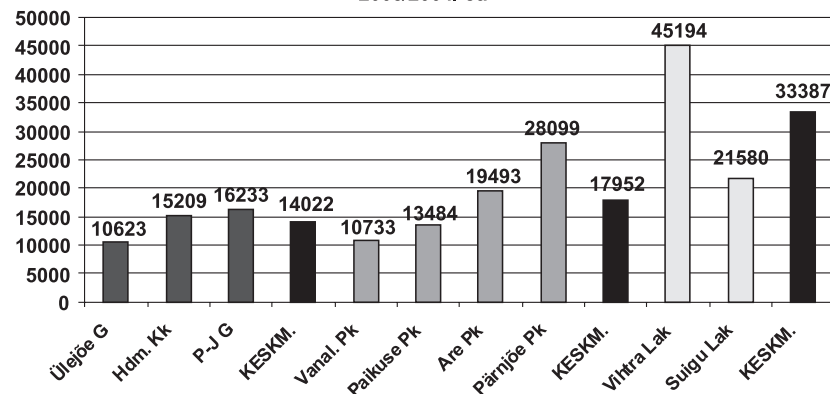
Jätkus arendustöö – valmis Pärnumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse arengukava; muudatused viidi sisse 2003. a valminud Pärnumaa koolivõrgu arengukavasse.

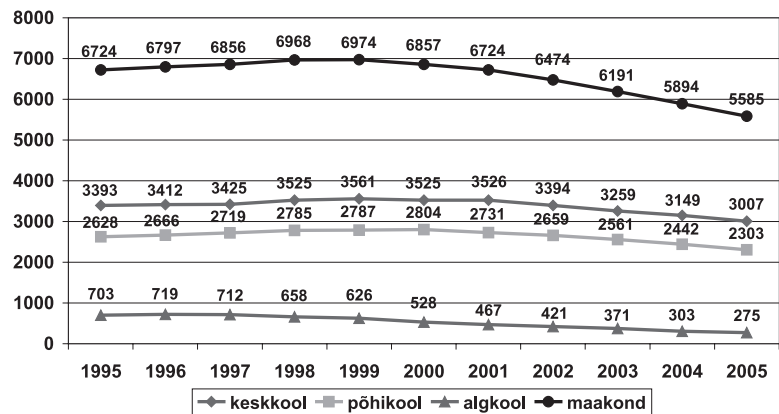
UNICEF tunnistas Pärnu laste- ja noortesõbralikuks linnaks. Tunnustuse pälvimid veel Tartu, Narva, Kunda ja Saue. Tiitel on märgiks, et Pärnus hoolitakse noortest ja nende tulevikust.

Õppeaasta alguses lõpetas tegevuse Akadeemia Nord Pärnu Kolledž.

19. novembril 2004 toimus Pärnu Sanaatorium Tervis Kultuurikeskuses IV Pärnumaa hariduskonverents teemal "Kohustuslik põhiharidus? Kvalifitseeritud õpetaja?"

ÕPILASKOHA MAKSUMUS INSPEKTEERITUD KOOLIDES 2003/2004. õa

2005./2006. õppeaastat alustas Pärnu maapiirkonnas koolieelset lasteasutust, 12 alg-, 20 põhi-, 7 keskkooli/gümnaasiumi, 1 riigikool ja 1 kutseõppeasutus (Politseikool); Pärnu linnas 14 koolieelset lasteasutust, 1 erapõhikool, 4 põhikooli, 7 gümnaasiumi, 1 eragümnaasium, 1 täiskasvanute gümnaasium, 4 kutseõppeasutust ja 3 kõrgkooli.

Õpilaste arvult suurim üldhariduskool oli Pärnu Koidula Gümnaasium 1218 õpilasega ja väikseim Tõstamaa Keskkool 244 õpilasega; suurim põhikool oli Pärnu Rääma Põhikool 496 ja väikseimad Kergu ning Kihnu Põhikoolid 54 õpilasega. Algkoolidest oli suurim Libatse Lasteaed-alkool 55, väikseim Massiaru Algkool 5 õpilasega.

Alla 20 õpilasega algkoole oli seitse: Massiaru 5, Aruvälja 10, Seljametsa 13, Suigu 13, Vihtra 13, Kabli 17 ja Lindi 19.

Aasta aastalt on suurenenud maapiirkonnast Pärnu linna üldhariduskoolide I-XII klassidesse õppima asunud õpilaste arv:

KOV	98/99 õa	99/00 õa	00/01 õa	01/02 õa	02/03 õa	03/04 õa	04/05 õa	05/06 õa
Are	38	35	43	55	55	46	45	44
Audru	105	115	131	176	170	177	196	226
Halinga	58	54	63	76	89	84	72	60
Häädemeeste	14	30	38	36	32	32	36	37

Maapiirkonna üldhariduskoolide 336 klassikomplektis õppis kokku 5585 õpilast, s.o 309 õpilast vähem kui eelmisel õppeaastal. Keskmine klassitäituvus maapiirkonna koolides oli 16,6 õpilast.

Pärnu linna üldhariduskoolide 296 klassikomplektis alustas õppetööd 7670 õpilast, s.o 255 õpilast vähem kui eelmisel õppeaastal. Keskmine klassitäituvus oli 25,9 õpilast.

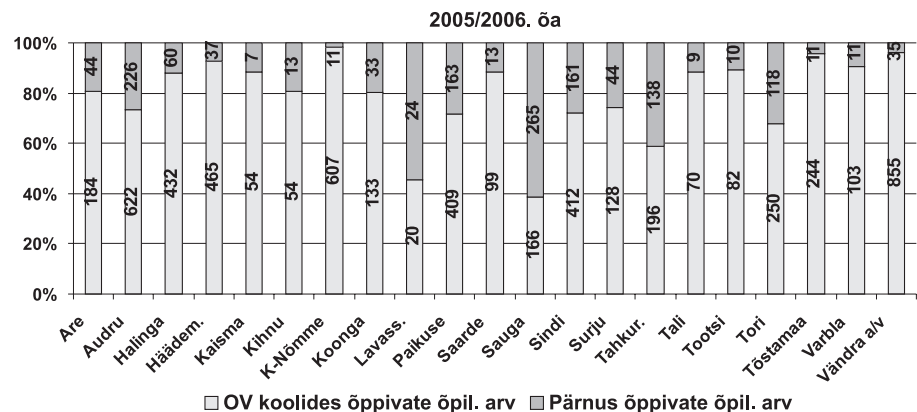
Maapiirkonna üldhariduskoolides alustas esimest kooliaastat 426 õpilast, s.o 6 õpilast enam kui eelmisel õppeaastal; Pärnu linna üldhariduskoolides alustas esimest kooliaastat 472 õpilast, s.o 4 õpilast vähem kui eelmisel õppeaastal.

Analüüsiti 1995./1996.-2005./2006. õppeaastate maapiirkonna õpilaste arvu dünaamikat koolitüübiti:

Kaisma	0	1	0	2	2	5	8	7
Kihnu	4	5	5	9	12	12	12	13
Kilingi-Nõmme	9	13	14	10	17	15	21	11
Koonga	23	20	19	25	25	35	31	33
Lavassaare	13	15	20	13	10	10	16	24
Paikuse	133	134	133	152	138	163	164	163
Saarde	14	23	13	20	20	21	16	13
Sauga	231	242	243	300	240	245	261	265
Sindi	98	127	126	142	148	155	161	161
Surju	24	22	28	35	39	41	38	44
Tahkuranna	76	92	90	123	112	126	123	138
Tali	5	7	9	8	7	6	10	9
Tootsi	17	10	14	10	16	18	15	10
Tori	70	82	95	110	91	103	113	118
Tõstamaa	17	20	8	18	13	13	11	11
Varbla	12	11	12	8	12	9	10	11
Vändra a/v	17	22	20	17	21	32	33	35
KOKKU	978	1080	1124	1345	1269	1348	1392	1433

2005/2006. õa oli olukord järgmine:

OV KOOLIDES JA PÄRNUS ÕPPIVATE LASTE ARVU SUHE

Jätkuvalt tegi muret, et õpetaja amet ei ole kõrgkooli lõpetanud noorte hulgas populaarne. Esimest õpetajaastat alustasid Carolin Bauer Audru Keskkooli psühholoogina, Laine Ülemaantee Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi huvijuhina, Kulla Honga Sauga Põhikooli inglise keele õpetajana, Eva Jansen Viira Põhikooli ajaloo õpetajana, Signe Sume Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi arvutiõpetuse õpetajana, Riina Ruul Kilingi-Nõmme Lasteaed Krõll eripedagoogina.

Uute haridusasutuste juhtidena alustasid õppeaastat Tiia Puusild Are Põhikoolis, Ülle Andrea Koonga Põhikoolis, Mare Paarasma Lõpe Põhikoolis, Esta Vesik Metsapoole Põhikoolis, Pille Usin Tori Põhikoolis, Maie Joala Vahenurme Lasteaed-alkkoolis, Diana Tali Kaelase Koolis, Krista Pulk Uulu Lasteaias, Peeter Putk Vändra Gümnaasiumis, Ardi KÜünal Kergu Põhikool-lasteaias, Ilja Tuhk Kihnu Põhikoolis; õppealajuhatajatena või juhataja asetäitjana õppe- ja kasvatustöö alal Anneli Graudina Metsapoole Põhikoolis, Heli Alumets Sauga Põhikoolis, Pille Tahker Surju Põhikoolis, Merle Jürison Libatse Lasteaed-alkkoolis, Jana Soop Vändra Lasteaed Rukkilill (juhataja asetäitjana õppe- ja kasvatustöö alal) ja Margit Blehner Jänesselja Lasteaed (juhataja asetäitjana õppe- ja kasvatustöö alal).

Pärnu maapiirkonna 30 lasteaia 83 rühmas oli kokku 1461 last, keda õpetas 210 õpetajat. Pärnu linna 14 koolieelse lasteasutuse 103 rühmas oli kokku 2001 last, keda õpetas 283 õpetajat.

Suurim koolieeline lasteasutus oli Pärnu linna lasteaed "Põialpoiss" 240 ja väikseim Kaisma Lasteaed 10 lapsega.

Oluliselt paranesid üldhariduskoolide õpitingimused. KOIT-kavast said investeringuid järgmised haridusasutused: Vändra Gümnaasium 3,5 mln krooni, Pärnu-Jaagupi Gümnaasium 1,0 mln krooni, Pärnu kesklinna koolide võimla 3,5 mln krooni, Häädemeeste Keskkool 4,0 mln krooni ja Kergu Põhikool-Lasteaed 2,0 mln krooni.

Õpetajatepäeva tähistati Jõõpre rahvamajas. Kohale tuli rekordarv õpetajaid, kokku 270. Maavalitsuse ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu poolt anti Aasta Õpetajatele üle tänukirjad ja rahaline preemia.

Tunnustuse pälvisid: Asta Suss (K-Nõmme G), Helve Lumeste (Vihtra Lak), Aarne Link (K-Nõmme G), Maret Pernik (Vändra G), Tiiu Pukk Häädemeeste KK), Jaan Tamm (Tõstamaa Kk), Tiina Krause (Paikuse Pk), Aita Matson (Tihemetsa Pk), Toivo Kirsi (Pärnumaa Kutsehariduskeskuse Tihemetsa õppekoht), Eve Kalimulina (Paikuse L Mesimumm), Sirje Raaga (Vändra L Rukkilill), Daily Kaldma (Jänesselja L), Lauri Lepik (Häädemeeste KK), Heino Toomela (Taali Pk).

Õpetajatepäeval tunnustati maavalitsuse tänukirjaga ka kauaaegseid koolijuhte: Elve Tamvere (Are Põhikool), Ellen Laanesoo (Lõpe Põhikool), Elgi Aas (Metsapoole Põhikool), Jaan Roosileht (Koonga Põhikool) ja Tõnis Türk (Tori Põhikool).

28. septembril 2005. a toimus Tõstamaa Keskkoolis maavanema vastuvõtt "Kaunis kool" projektikonkursist osavõtnud koolimeeskondadele. Esimesel maakonna konkursil osalesid Tõstamaa Keskkool, Häädemeeste Keskkool, Vändra Gümnaasium, Are Põhikool, Taali Põhikool, Libatse Lasteaed-Algkool.

Maakonna kaunima kooliümbruse ja õpikeskkonnaga kooliks tunnistati Tõstamaa Keskkool.

Konkursist osavõtnud koolidele andis maavanem üle tunnuskirjad ja kinkis hekkäärid; võitnud koolile lisaks veel ka labida.

10. veebruaril 2006. a avati Pärnumaa Kutsehariduskeskuse uus õppehoone Niidupargis.

4.-5. aprillini oli Pärnumaal visiidil regionalminister Jaan Õunapuu. Visiidi käigus külastas minister ka haridusasutusi: Kaelase Kooli, Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi ja Tõstamaa Keskkooli.

"Kaunis kool" konkursil osalenud koolimeeskonnad Tõstamaa Keskkooli õppehoone taustal.

Õpilasmaleva kokkutulek Valgerannas.

26. mail 2006.a oli maavanema vastuvõtte kutsutud õppeaasta 50 aineolümpiaadide, -konkursside ja -võistluste võitjat ja 43 pedagoogi-juhendajat. Kutsutud oli ka 14 põhikooli I-IX klassini ainult viitele õppinud ja 5 gümnaasiumiastme kõigil kolmel aastal ainult viitele õppinud õpilast ning koolijuhid.

Viiendal veerandil (suvisel koolivaheajal) töötas Pärnumaal kokku 122 õpilasmaleva rühma, millest 41 tegutsesid Pärnu linnas. Õpilasmalevaga oli kokku seotud 2053 õpilast.

2006/2007. Sõbralikult meeleolukat kooliaastat alustas Pärnu maapiirkonnas 31 koolieelset lasteasutust, 12 alg-, 20 põhikooli, 7 keskkooli/gümnaasiumi, 1 riigikool ja 1 kutse-õppeasutus (Politseikool); Pärnu linnas 14 lasteaeda, 1 erapõhikool, 4 põhikooli, 7 gümnaasiumi, 1 eragümnaasium, 1 täiskasvanute gümnaasium, 4 kutseõppeasutust ja 3 kõrgkooli.

Õpilaste arvult suurim üldhariduskool oli Pärnu Koidula Gümnaasium 1218 õpilasega ja väikseim Tõstamaa Keskkool 244 õpilasega; suurim põhikool oli Pärnu Vanalinna Põhikool 477 ja väikseim Kergu Põhikool-Lasteaed 42 õpilasega. Algkoolidest oli suurim Libatse Lasteaed-Algkool 46, väikseim Massiaru Algkool 4 õpilasega.

Alla 20 õpilasega algkoole oli kaheksa: Aruvälja 8, Kabli 12, Lindi 17, Massiaru 4, Seljametsa 13, Suigu 12, Vahenurme 19 ja Vihtra 13.

Maapiirkonna üldhariduskoolide 321 klassikomplektis õppis kokku 5253 õpilast, s.o 332 õpilast vähem kui eelmisel õppeaastal. Keskmine klassitäituvus maapiirkonna koolides oli 16,4 õpilast. Pärnu linna üldhariduskoolide 290 klassikomplektis alustas õppetööd 7241 õpilast, s.o 429 õpilast vähem kui eelmisel õppeaastal. Keskmine klassitäituvus oli 25,0 õpilast.

Maapiirkonna üldhariduskoolides alustas esimest kooliaastat 415 õpilast, s.o 11 õpilast vähem kui eelmisel õppeaastal;

Pärnu linna üldhariduskoolides alustas esimest kooliaastat 411 õpilast, s.o 61 õpilast vähem kui eelmisel õppeaastal.

Jätkuvalt tegi muret, et õpetaja amet ei ole kõrgkooli lõpetanud noorte hulgas populaarne. Esimest õpetaja-aastat alustasid Jane Oks Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi kunstõpetuse, Andra Sinimets Juurikaru Põhikooli füüsika-keemia, Romet Mihkels Sauga Põhikooli kehalise kasvatuse, Jaana Kukk Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumi inglise keele, Laura Arum Pärnu Raeküla Gümnaasiumi vene keele ja Kati Aasmaa Pärnu Ülejõe Lasteaia õpetajana.

Uute haridusasutuste juhtidena alustasid õppeaastat Lea Jõgisuu Kihnu Koolis, Marika Reinsalu Taali Põhikoolis, Aita Matson Tihemetsa Põhikoolis, Maris Loo Lavassaare Lasteaed-Algkoolis, Anneli Valk Suigu Lasteaed-Algkoolis, Sirje Mölder Pärnu-Jaagupi Lasteaia, Ene Ilves Häädemeeste Lasteaia Naerukajakas, Tiina Ross Pärnu Loodus-majas. Õppealajuhatajatena või juhataja asetäitjana õppe- ja kasvatustöö alal Evi Vesik Kihnu Koolis, Marge Eensalu Varbla Põhikoolis.

Pärnu maapiirkonna 31 lasteaia/lasteaed-alkooli 92 rühmas oli kokku 1588 last, keda õpetas 228 õpetajat. Pärnu linna 14 koolieelse lasteasutuse 106 rühmas oli kokku 2042 last, keda õpetas 278 õpetajat.

Suurim koolieelne lasteasutus oli Pärnu linna Kastani Lasteaed 245 ja väikseim Kergu Põhikool-Lasteaed 13 lapsega.

Oluliselt paranesid üldhariduskoolide õpitingimused. Riiklikust KOIT kava programmist said investeringuid järgmised haridusasutused: Pärnu-Jaagupi Gümnaasium 6,680 mln krooni, Sindi Gümnaasium 3,7 mln krooni ja Are Põhikool võimla ehituseks 5,0 mln krooni (jäi realiseerimata).

23. septembril käis Tallinnas, Estonia Kontserdisaalis valimiskogus Eestile presidenti valimas Jõõpre Põhikooli direktor Mati Sutt. Presidendiks sai Toomas Hendrik Ilves.

5. oktoobril tähistati koolides rahvusvahelist õpetajate päeva. Sel päeval said abiturientidel võimaluse panna end proovile õpetajaametis.

6. oktoobril tähistati Häädemeeste Keskkoolis õpetajatepäeva. Õpetajate päeva peol anti üle maavalitsuse tänukirjad ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu rahalised preemiad Pärnumaa Aasta Õpetajatele 2006.

Tunnustuse pälvimid: esimene rida (vasakult) Mall Paat (Pärnjõe Põhikooli matemaatika- ja arvutiõpetuse õpetaja), Reet Eesmäe (Vändra Gümnaasiumi bioloogia-õpetaja, vanempedagoog), Ly Kuningas (Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja, logopeed, vanempedagoog), Milvi Hein (Kaelase Kooli toimetuleku liitklassi õpetaja, vanempedagoog), Heidi Müürisepp (Metsapoole Põhikooli inglise keele õpetaja). Teine rida (vasakult) Toomas Kivimägi (maavanem), Leo Jakob-

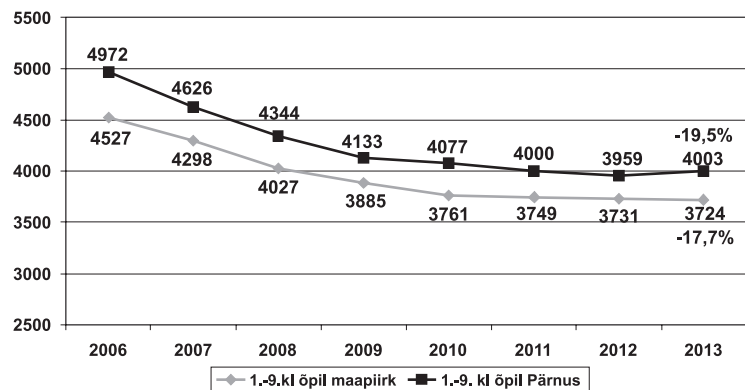
son (Pärnumaa Kutsehariduskeskuse tiserieriala kutseõpetaja, vanempedagoog), Evi Lapp (Kilingi-Nõmme Lasteaed Kröll juhataja), Sirje Tamm (Pärnumaa Kutsehariduskeskuse inglise keele õpetaja, pedagoog-metoodik), Carolyn Bauer (Audru Keskkooli psühholoog), Laine Ülemaantee (Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi huvijuht), Elle Oja (Jänesselja Lasteaia õpetaja), Prit Anton (Tihemetsa Põhikooli kauaaegne koolijuht), Liina Kivisto (Paikuse Põhikooli matemaatika- ja arvutiõpetuse õpetaja), Tiiu Merits (Paikuse Põhikooli klassiõpetaja), Heidi Kodasma (Surju Põhikooli klassiõpetaja), Janne Mõttus (Vändra Lasteaed Rukkilill logopeed).

25. mail toimus maavalitsuses maavanema vastuvõtt, kuhu olid kutsutud Aasta Õpilased 2007, aineolümpiaadide, -konkursside ja -võistluste võitjad, neid juhendanud õpetajad ning koolijuhid.

Pärnumaa Aasta Õpetajad 2006.

Põhikooli lõpetajate arv näitab järjepidevat langustrendi.

Kuldmedaliga lõpetasid kooli Kaili Orav (Pärnu-Jaagupi G), Marie Kriisa (Tüstamaa Kk), Raili Männamäe (Töstamaa Kk), Liisa Randmäe (Töstamaa Kk), Kristiina Pullerits (Vändra G).

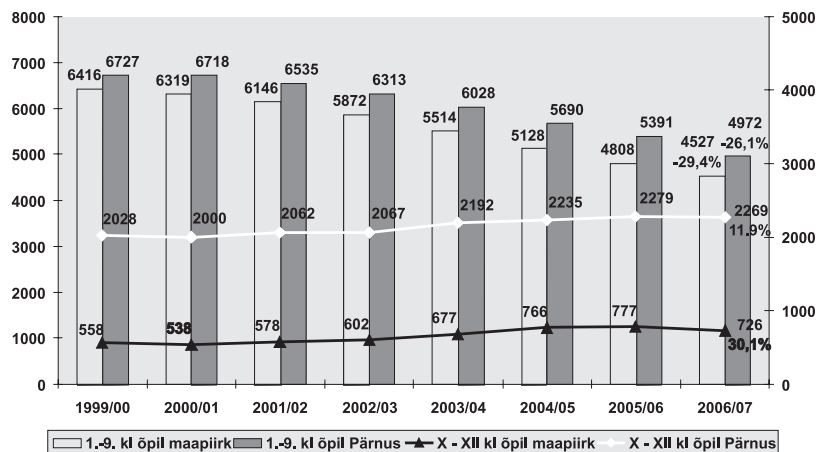
Kuna kohustusliku hariduse osas õpilaste arv aasta-aastalt väheneb, tuleb lähiaastatel asuda koolivõrku optimeerima, pidades silmas eelkõige gümnaasiumiosa.

Statistika näitab, et vaatamata õpilaste arvu vähenemisele põhikooli osas on gümnaasiumiastmesse vastuvõttu järjepidevalt suurendatud.

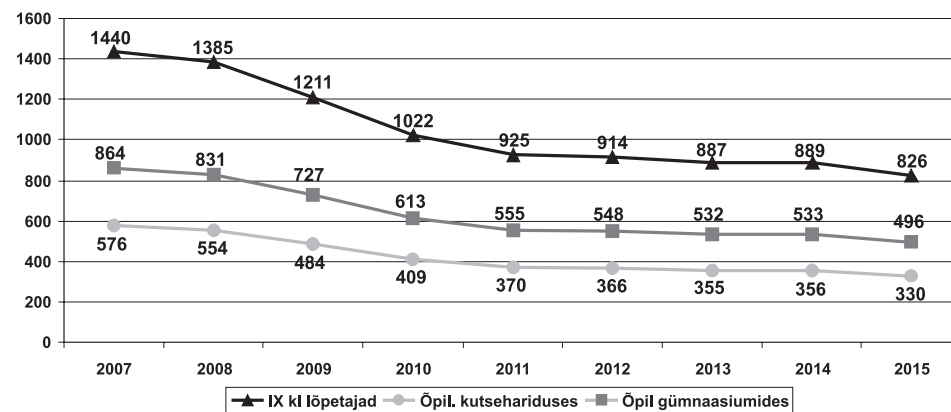
Aastal 2010 lõpetab maakonnas põhikooli 1022 õpilast. Pärnumaa Kutsehariduskeskus soovib lõpetajatest vastu võtta 40%, seega väheneb üldkeskharidust omandama asuvate õpilaste arv veelgi.

Prognoos näitab, et õpilasi jätkub vaid pooltele keskkoolidele/gümnaasiumidele.

03. novembril toimus Pärnu Sanatoorium Tervis Kultuurikeskuses **V Pärnumaa Hariduskonverents** teemal “**Väärtushinnangud ja nende kujundamine**”

ÜLDKESKHARIDUST OMANDAVATE ÕPILASTE ARVU PROGNOOS

Vasakult haridus- ja teadusminister Mailis Reps, Pärnu Maavalitsuse inspektor Hede Martšenkov, eruhvitser Einar Laigna, Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi abiturient Kersti Õilsalu, lapsevanem Guido Ratnik ja moderaator Valter Parve.

Pärnumaa haridusametuste võrk

Haridusametuste arv

Kooli tüüp	10.09.2004			10.09.2005			10.09.2006		
	maa	linn	kokku	maa	linn	kokku	maa	linn	kokku
Koolieelsed lasteasutused	19	14	33	21	14	35	21	14	35
Algkoolid	12	-	12	12	-	12	12	-	12
Põhikoolid	20	6	26	20	6	26	20	6	26
Keskoolid/gümnaasiumid	7	8	15	7	8	15	7	8	15
Riigikool	1	-	1	-	1	1	1	-	1
Kutseõppeasutused	1	4	5	1	4	5	1	4	5
Kõrgkoolid	-	3	3	-	3	3	-	3	3
Huvikoolid	7	22	29	7	21	28	7	21	28
Kokku	67	57	124	69	56	125	69	56	125

Õppurite arv haridusametustes

Kooli tüüp	10.09.2004			10.09.2005			10.09.2006		
	maa	linn	kokku	maa	linn	kokku	maa	linn	kokku
Koolieelsed lasteasutused	1480	2011	3491	1475	2017	3492	1588	2042	3630
Algkoolid	303	-	303	329	-	329	232	-	232
Põhikoolid	2442	1841	4283	2687	1784	4471	2175	1714	3889
Keskoolid/gümnaasiumid	3149	6084	9233	2569	5886	8455	2846	5527	8373
Riigikool	45	-	45	-	50	50	48	-	48
Kutseõppeasutused	280	1859	2139	264	1823	2087	240	1730	1970
Kõrgkoolid	-	1287	1287	-	1403	1403	-	1404	1404
Kokku	7699	13082	20781	7324	12963	20287	7129	12417	19546
Huvikoolid	370	5270	5640	345	5598	5943	461	5558	6019

Kõrgharidus

Kool	Direktor (juhataja) 10.09.2004-10.09.2006	10.09.2004		10.09.2005		10.09.2006	
		Üliõpilasi	Õppejõude	Üliõpilasi	Õppejõude	Üliõpilasi	Õppejõude
Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž	Garri Raagma	1027	32	1076	34	1079	35

Mainori Kõrgkooli Pärnu Õppekeskus	Ilme Ree	205	14	289	20	301	20
Euroülikooli Pärnu Õppegrupp	Vladimir Klevtsov	55	5	38	5	33	5
Kokku	3	1287	51	1403	59	1404	60

Üldharidus

Üldhariduskoolid

Omaavalitsus/ Kool	Direktor/ Juhataja	Õpilasi	Klassi- komplekte	Õpetajaid
10.09.2004				
Are	2	191	11	20
Are Pk	Elve Tamvere	175	9	16
Suigu Lak	Sirje Mölder	16	2	4
10.09.2005				
Are	2	184	12	20
Are Pk	Tiia Puusild	171	10	16
Suigu Lak	Sirje Mölder	13	2	4
10.09.2006				
Are	2	155	11	21
Are Pk	Tiia Puusild	143	9	17
Suigu Lak	Anneli Valk	12	2	4
10.09.2004				
Audru	4	654	34	60
Audru Kk	Kersti Rohtmets	454	20	36
Aruvälja Lak	Leili Nõmm	17	2	3
Jõõpre Pk	Mati Sutt	163	9	14
Lindi Lak	Helina Mändla	20	3	7
10.09.2005				
Audru	4	622	34	54
Audru Kk	Kersti Rohtmets	438	20	32
Aruvälja Lak	Leili Nõmm	10	2	3
Jõõpre Pk	Mati Sutt	155	9	13
Lindi Ak	Helina Mändla	19	3	6
10.09.2006				
Audru	4	579	33	61

Audru Kk	Kersti Rohtmets	410	19	38
Aruvälja Lak	Leili Nõmm	8	2	3
Jõõpre Pk	Mati Sutt	144	9	14
Lindi Ak	Helina Mändla	17	3	6
10.09.2004				
Halinga	3	460	24	52
Libatse Lak	Lydia Veeris	61	4	12
Pärnu-Jaagupi G	Diana Beltadze	372	17	34
Vahenurme Lak	Marje Orav k/t	27	3	6
10.09.2005				
Halinga	3	432	24	53
Libatse Lak	Lydia Veeris	55	4	9
Pärnu-Jaagupi G	Diana Beltadze	352	17	37
Vahenurme Lak	Maie Joala	25	3	7
10.09.2006				
Halinga	3	396	22	54
Libatse Lak	Lydia Veeris	46	3	8
Pärnu-Jaagupi G	Diana Beltadze	331	16	38
Vahenurme Lak	Maie Joala	19	3	8
10.09.2004				
Häädemeeste	4	476	26	53
Häädemeeste Kk	Raimu Pruul	320	15	32
Kabli Lak	Ülle lir	21	2	4
Massiaru Ak	Ülle lir	7	1	2
Metsapoole Pk	Helgi Aas	128	8	15
10.09.2005				
Häädemeeste	4	465	25	52
Häädemeeste Kk	Raimu Pruul	330	14	30
Kabli Lak	Ülle lir	17	2	5
Massiaru Ak	Ülle lir	5	1	2
Metsapoole Pk	Esta Vesik	113	8	15
10.09.2006				
Häädemeeste	4	439	25	55
Häädemeeste Kk	Raimu Pruul	313	14	33
Kabli Lak	Ülle lir	12	2	4
Massiaru Ak	Ülle lir	4	1	3

Metsapoole Pk	Esta Vesik	110	8	15
10.09.2004				
Kaisma	1	58	5	9
Kergu Pk	Selma Ustav	58	5	9
10.09.2005				
Kaisma	1	54	5	10
Kergu PkL	Ardi Küünal	54	5	10
10.09.2006				
Kaisma	1	42	5	9
Kergu PkL	Anne Kivikas	42	5	9
10.09.2004				
Kihnu	1	62	5	11
Kihnu Pk	Rein Kupri	62	5	11
10.09.2005				
Kihnu	1	54	5	13
Kihnu Pk	Ilja Tuhk	54	5	13
10.09.2006				
Kihnu	1	61	6	12
Kihnu Pk	Lea Jõgisuu	61	6	12
10.09.2004				
Koonga	2	148	14	24
Koonga Pk	Jaan Roosileht	81	8	13
Lõpe Pk	Ellen Laanesoo	67	6	11
10.09.2005				
Koonga	2	133	13	22
Koonga Pk	Ülle Andrea	83	7	12
Lõpe Pk	Mare Paarasma	50	6	10
10.09.2006				
Koonga	2	117	11	25
Koonga Pk	Ülle Andrea	69	6	14
Lõpe Pk	Mare Paarasma	48	5	11
10.09.2004				
Lavassaare	1	16	2	5
Lavassaare Lak	Ene Täht	16	2	5
10.09.2005				
Lavassaare	1	20	2	3

Lavassaare Lak	Ene Täht	20	2	3
	10.09.2006			
Lavassaare	1	25	2	6
Lavassaare Lak	Maris Loo	25	2	6
	10.09.2004			
Paikuse	2	386	18	30
Paikuse Pk	Aare Külaots	375	16	26
Seljametsa Lak	Kaie Reial	11	2	4
	10.09.2005			
Paikuse	2	409	19	31
Paikuse Pk	Aare Külaots	396	17	27
Seljametsa Lak	Kaie Reial	13	2	4
	10.09.2006			
Paikuse	2	422	20	34
Paikuse Pk	Aare Külaots	409	18	29
Seljametsa Lak	Kaie Reial	13	2	5
	10.09.2004			
Saarde	1	122	9	17
Tihemetsa Pk	Priit Anton	122	9	17
	10.09.2005			
Saarde	1	99	8	18
Tihemetsa Pk	Priit Anton	99	8	18
	10.09.2006			
Saarde	3	711	39	83
Kilingi-Nõmme G	Aarne Link	558	25	54
Tali Pk	Signe Post	64	7	13
Tihemetsa Pk	Aita Matson	89	7	16
	10.09.2004			
Sauga	2	207	17	31
Sauga Pk	Lembit Rebane	105	9	17
Taali Pk	Aino Värbu	102	8	14
	10.09.2005			
Sauga	2	166	17	32
Sauga Pk	Arvo Tali	88	9	17
Taali Pk	Elmo Medar	78	8	15
	10.09.2006			
Sauga	2	145	13	38

Sauga Pk	Arvo Tali	79	7	20
Taali Pk	Marika Reinsalu	66	6	18
	10.09.2004			
Surju	1	123	8	19
Surju Pk	Lembit Rebane	123	8	19
	10.09.2005			
Surju	1	128	9	19
Surju Pk	Mait Käbin k/t	128	9	19
	10.09.2006			
Surju	1	122	9	21
Surju Pk	Mait Käbin	122	9	21
	10.09.2004			
Tali	1	83	6	15
Tali Pk	Signe Post	83	6	15
	10.09.2005			
Tali	1	70	7	12
Tali Pk	Signe Post	70	7	12
	10.09.2004			
Tootsi	1	92	9	17
Tootsi Pk	Jüri Mets	92	9	17
	10.09.2005			
Tootsi	1	82	9	16
Tootsi Pk	Jüri Mets	82	9	16
	10.09.2006			
Tootsi	1	83	9	16
Tootsi Pk	Jüri Mets	83	9	16
	10.09.2004			
Tori	3	280	19	33
Selja Ak	Kai Kukk	39	3	3
Tori Pk	Tõnis Türk	169	10	18
Viira Pk	Riina Rask	72	6	12
	10.09.2005			
Tori	3	250	18	40
Selja Ak	Kai Kukk	37	3	6
Tori Pk	Pille Usin	150	9	18
Viira Pk	Riina Rask	63	6	16

	10.09.2006			
Tori	3	229	18	37
Selja Ak	Kai Kukk	25	3	5
Tori Pk	Pille Usin	151	9	17
Viira Pk	Riina Rask	53	6	15
	10.09.2004			
Tõstamaa	1	250	14	27
Tõstamaa Kk	Toomas Mitt	250	14	27
	10.09.2005			
Tõstamaa	1	244	14	23
Tõstamaa Kk	Toomas Mitt	244	14	23
	10.09.2006			
Tõstamaa	1	237	14	25
Tõstamaa Kk	Toomas Mitt	237	14	25
	10.09.2004			
Tahkuranna	2	203	13	23
Tahkuranna Lak	Krista Saarse	53	4	7
Uulu Pk	Lembi Nõmm	150	9	16
	10.09.2005			
Tahkuranna	2	196	13	24
Tahkuranna Lak	Krista Saarse	48	4	6
Uulu Pk	Lembi Nõmm	148	9	18
	10.09.2006			
Tahkuranna	2	188	13	31
Tahkuranna Lak	Krista Saarse	38	4	8
Uulu Pk	Lembi Nõmm	150	9	23
	10.09.2004			
Varbla	1	108	9	13
Varbla Pk	Urmas Reinfeldt	108	9	13
	10.09.2005			
Varbla	1	103	9	13
Varbla Pk	Urmas Reinfeldt	103	9	13
	10.09.2006			
Varbla	1	99	9	14
Varbla Pk	Urmas Reinfeldt	99	9	14
	10.09.2004			
Vändra	3	222	17	36

Juurikaru Pk	Eha Kuldkepp	121	9	15
Pärnjõe Pk	Valdur Ojala	86	6	15
Vihtra Lak	Eda Vaino	15	2	6
	10.09.2005			
Vändra	3	231	18	28
Juurikaru Pk	Eha Kuldkepp	116	9	13
Pärnjõe Pk	Valdur Ojala	102	7	12
Vihtra Lak	Eda Vaino	13	2	3
	10.09.2006			
Vändra	3	206	20	36
Juurikaru Pk	Eha Kuldkepp	101	9	18
Pärnjõe Pk	Valdur Ojala	92	9	14
Vihtra Lak	Eda Vaino	13	2	4
	10.09.2004			
Kilingi-Nõmme	1	629	28	46
Kilingi-Nõmme G	Aarne Link	629	28	46
	10.09.2005			
Kilingi-Nõmme	1	607	27	48
Kilingi-Nõmme G	Aarne Link	607	27	48
	10.09.2004			
Sindi	1	455	21	47
Sindi G	Mari Suurväli	455	21	47
	10.09.2005			
Sindi	1	412	20	42
Sindi G	Mari Suurväli	412	20	42
	10.09.2006			
Sindi	1	399	16	43
Sindi G	Sirje Viita kt	399	16	43
	10.09.2004			
Vändra alev	1	669	27	46
Vändra G	Heinrich Jürna	669	27	46
	10.09.2005			
Vändra alev	1	624	28	44
Vändra G	Peeter Putk	624	28	44
	10.09.2006			
Vändra alev	1	598	26	49
Vändra G	Peeter Putk	598	26	49

	10.09.2004			
Maapiirkond	38	5894	336	634
	10.09.2005			
Maapiirkond	38	5585	336	617
	10.09.2006			
Maapiirkond	38	5253	321	670
	10.09.2004			
Pärnu linn	14	7925	298	578
Ühisgümn.	Mart Kuuskmann	1023	32	65
Koidula G	Rein Eglon	1225	39	60
Vene G	Vladimir Klevtsov	791	30	56
Ülejõe G	Margus Veri	1076	35	71
Hansagümn.	Silja Kikerpill	710	27	52
Humanitaargümn.	Andres Laanemets	337	11	34
Raeküla G	Viive Tüür	571	20	41
Täiskasvanute G	Karin Kurvits	351	15	18
Rääma Põhikool	Elmo Joa kt	512	22	40
Slaavi Põhikool	Svetlana Tšipurina	290	15	34
Kuninga Tn. Pk	Urve Krause	399	18	37
Vanalinna Pk	Jaan Viertek	521	20	38
Toimetulekukool	Tiiu Meras	42	7	14
Väike Vabakool	Katrin Uutsalu	77	7	18
	10.09.2005			
Pärnu linn	14	7670	296	599
Ühisgümn.	Mart Kuuskmann	968	31	68
Koidula G	Rein Eglon	1218	40	62
Vene G	Vladimir Klevtsov	745	28	59
Ülejõe G	Margus Veri	1028	35	71
Hansagümn.	Silja Kikerpill	680	27	54
Humanitaargümn.	Andres Laanemets	352	11	36
Raeküla G	Viive Tüür	531	19	40
Täiskasvanute G	Karin Kurvits	364	14	15
Rääma Põhikool	Elmo Joa	496	23	40
Slaavi Põhikool	Svetlana Tšipurina	250	14	34

Kuninga Tn. Pk	Urve Krause	405	19	36
Vanalinna Pk	Jaan Viertek	487	19	38
Toimetulekukool	Tiiu Meras	47	8	27
Väike Vabakool	Katrin Uutsalu	99	8	19
	10.09.2006			
Pärnu linn	14	7241	290	604
Ühisgümn.	Mart Kuuskmann	900	30	66
Koidula G	Rein Eglon	1151	39	66
Vene G	Vladimir Klevtsov	710	28	57
Ülejõe G	Margus Veri	932	35	66
Hansagümn.	Silja Kikerpill	663	27	52
Humanitaargümn.	Andres Laanemets	354	11	37
Raeküla G	Viive Tüür Virve Lau- be	491	18	43
Täiskasvanute G	Karin Kurvits	326	12	18
Rääma Põhikool	Elmo Joa	464	22	42
Slaavi Põhikool	Svetlana Tšipurina	193	13	32
Kuninga Tn. Pk	Urve Krause	477	19	39
Vanalinna Pk	Jaan Viertek	427	20	39
Toimetulekukool	Tiiu Meras	48	8	29
Väike Vabakool	Katrin Uutsalu	105	8	18
Maakond kokku 2004	53	13819	634	1225
Maakond kokku 2005	53	13255	632	1230
Maakond kokku 2006	53	12542	617	1293

Maavalitsuse haldamisel hälviklaste riigikool

Riigikool	Direktor	Õpilasi	Klassi- komplekte	Õpetajaid
	10.09.2004			
Kaelase Kool	Diana Tali kt	45	5	13
	10.09.2005			
Kaelase Kool	Diana Tali	50	6	14
	10.09.2006			
Kaelase Kool	Diana Tali	48	6	19

Üldhariduskoolide lõpetajate arv

Piirkond	Põhikooli lõpetajate arv	Keskooli/gümnaasiumi-lõpetajate arv
2004/2005		
Maapiirkond	667	197
Pärnu linn	863	722
Kokku	1530	919
2005/2006		
Maapiirkond	661	239
Pärnu linn	880	718
Kokku	1541	957
2006/2007		
Maapiirkond	669	241
Pärnu linn	784	749
Kokku	1453	990

Kutseharidus

Kutseõppeasutused

Kool	Direktor	Õpilasi	Õpetajaid
2004/2005		5	2139
Politseikool	Ralf Palo	280	23
Pärnu Ametikool	Toivo Kelder	309	12
Pärnumaa Kutsehariduskeskus	Kersti Metsmaa kt	1315	109
Eesti Mereakadeemia Pärnu Merenduskeskus	Arno Maidla	85	2
Pärnu Saksa Tehnoloogiakool	Indrek Alekõrs	150	23
2005/2006		5	2087
Sisekaitseakadeemia Politseikolledži Politseikool	Aivar Toompere	264	27
Pärnu Ametikool	Toivo Kelder	291	12
Pärnumaa Kutsehariduskeskus	Riina Mürsepp	1306	122
Eesti Mereakadeemia Pärnu Merenduskeskus	Arno Maidla	76	2
Pärnu Saksa Tehnoloogiakool	Indrek Alekõrs	150	19
2006/2007		5	1970
Sisekaitseakadeemia Politseikolledži Politseikool	Aivar Toompere	240	31

Pärnu Ametikool	Toivo Kelder	309	12
Pärnumaa Kutsehariduskeskus	Riina Mürsepp	1188	127
Eesti Mereakadeemia Pärnu Merenduskeskus	Arno Maidla	83	3

Alusharidus

Koolieelsed lasteasutused

Omaavalitsus/ lasteasutus	Juhataja	Lapsi	Rühmi	Õpetajaid
Are				
10.09.2004	1	36	2	5
Suigu Lasteaed-alkkool	Sirje Mölder	36	2	5
10.09.2005	1	54	3	8
Suigu Lasteaed-alkkool	Sirje Mölder	54	3	8
10.09.2006	1	54	3	8
Suigu Lasteaed-alkkool	Anneli Valk	54	3	8
Audru				
10.09.2004	4	166	8	18
Aruvälja Lasteaed-alkkool	Leili Nõmm	16	1	2
Lindi Lasteaed-alkkool	Helina Mändla	24	1	3
Jõõpre Lasteaed "Jõmmu"	Eve Kõök	35	2	3
Audru Lasteaed	Jekaterina Kuru	91	4	10
10.09.2005	4	163	9	21
Aruvälja Lasteaed-alkkool	Leili Nõmm	26	2	4
Lindi Lasteaed-alkkool	Helina Mändla	18	1	4
Jõõpre Lasteaed "Jõmmu"	Mati Sutt	33	2	3
Audru Lasteaed	Jekaterina Kuru	86	4	10
10.09.2006	4	189	10	22
Aruvälja Lasteaed-alkkool	Leili Nõmm	27	2	4
Lindi Lasteaed-alkkool	Helina Mändla	20	1	2
Jõõpre Lasteaed "Jõmmu"	Mati Sutt	38	2	4
Audru Lasteaed	Jekaterina Kuru	104	5	12
Halinga				
10.09.2004	3	137	8	20
Pärnu-Jaagupi Lasteaed	Ene Ilves	81	5	12
Libatse Lasteaed-alkkool	Lydia Veeris	35	2	6
Vahenurme Lasteaed-alkkool	Marje Orav kt	21	1	2

10.09.2005	3	128	8	19
Pärnu-Jaagupi Lasteaed	Ene Ilves	78	5	13
Libatse Lasteaed-alkool	Lydia Veeris	36	2	4
Vahenurme Lasteaed-alkool	Maie Joala	14	1	2
10.09.2006	3	129	8	18
Pärnu-Jaagupi Lasteaed	Sirje Mölder	85	5	13
Libatse Lasteaed-alkool	Lydia Veeris	30	2	3
Vahenurme Lasteaed-alkool	Maie Joala	14	1	2
Häädemeeste				
10.09.2004	2	93	5	12
Häädemeeste Lasteaed	Eve Järvesaar	63	3	8
Kabli Lasteaed-alkool	Ülle Iir	30	2	4
10.09.2005	2	88	5	13
Häädemeeste Lasteaed	Eve Järvesaar	54	3	8
Kabli Lasteaed-alkool	Ülle Iir	34	2	5
10.09.2006	2	89	5	12
Häädemeeste Lasteaed	Eve Järvesaar	53	3	8
Kabli Lasteaed-alkool	Ülle Iir	36	2	4
Kaisma				
10.09.2004	1	8	1	1
Kaisma Lasteaed	Tiiu Loidap	8	1	1
10.09.2005	1	8	1	2
Kaisma Põhikool-Lasteaed	Ardi Küünal	8	1	2
10.09.2006	1	13	1	2
Kaisma Lasteaed	Anne Kivikas	13	1	2
Kihnu				
10.09.2006	1	17	1	2
Kihnu Põhikool-Lasteaed	Lea Jõgisuu	17	1	2
Koonga				
10.09.2004	2	48	3	8
Koonga Lasteaed "Naksitrallid"	Malle Suur	28	2	5
Lõpe Lasteaed "Miki"	Maire Süvang	20	1	3
10.09.2005	2	44	3	6
Koonga Lasteaed "Naksitrallid"	Ülle Andrea	32	2	4
Lõpe Lasteaed "Miki"	Maire Süvang	12	1	2
10.09.2006	2	44	3	7
Koonga Lasteaed "Naksitrallid"	Ülle Andrea	29	2	4

Lõpe Lasteaed "Miki"	Maire Süvang	15	1	3
Lavassaare				
10.09.2004	1	34	2	5
Lavassaare Lasteaed-alkool	Ene Täht	34	2	5
10.09.2005	1	24	2	6
Lavassaare Lasteaed-alkool	Ene Täht	24	2	6
10.09.2006	1	29	2	4
Lavassaare Lasteaed-alkool	Maris Loo	29	2	4
Paikuse				
10.09.2004	2	147	8	25
Paikuse Lasteaed "Mesimumm"	Maie Kalbus	121	6	17
Seljametsa Lasteaed-alkool	Kaie Reial	26	2	8
10.09.2005	2	155	8	24
Paikuse Lasteaed "Mesimumm"	Maie Kalbus	125	6	17
Seljametsa Lasteaed-alkool	Kaie Reial	30	2	7
10.09.2006	2	171	8	25
Paikuse Lasteaed "Mesimumm"	Maie Kalbus	140	6	18
Seljametsa Lasteaed-alkool	Kaie Reial	31	2	7
Saarde				
10.09.2004	1	12	1	2
Tihemetsa Lasteaed	Maia Lang	12	1	2
10.09.2005	1	14	1	2
Tihemetsa Lasteaed	Maia Lang	14	1	2
10.09.2006	1	122	8	18
K-Nõmme Lasteaed Krõll	Evi Lapp	92	6	14
Tali Lasteaed	Evi Lapp	16	1	2
Tihemetsa Lasteaed	Evi Lapp	14	1	2
Sauga				
10.09.2004	1	92	5	12
Jänesselja Lasteaed	Tiiu Kaasik	92	5	12
10.09.2005	1	90	5	13
Jänesselja Lasteaed	Tiiu Kaasik	90	5	13
10.09.2006	1	113	6	15
Jänesselja Lasteaed	Tiiu Kaasik	113	6	15
Surju				
10.09.2004	1	22	1	3
Surju Lasteaed	Silja Ilomets	22	1	3

10.09.2005	1	22	1	3
Surju Lasteaed	Silja Ilomets	22	1	3
10.09.2006	1	23	1	3
Surju Lasteaed	Silja Ilomets	23	1	3
Tali				
10.09.2004	1	18	1	2
Tali Lasteaed	Liilia Grents	18	1	2
10.09.2005	1	18	1	2
Tali Lasteaed	Liilia Grents	18	1	2
Tahkuranna				
10.09.2004	1	67	4	10
Tahkuranna Lasteaed-alkool	Krista Saarse	67	4	10
10.09.2005	2	79	5	13
Tahkuranna Lasteaed-alkool	Krista Saarse	29	2	5
Uulu Lasteaed	Krista Pulk kt	50	3	8
10.09.2006	2	96	6	15
Tahkuranna Lasteaed-alkool	Krista Saarse	31	2	5
Uulu Lasteaed	Krista Pulk	65	4	10
Tootsi				
10.09.2004	1	40	3	7
Tootsi Lasteaed	Maire Klemmer	40	3	7
10.09.2005	1	45	3	5
Tootsi Lasteaed	Maire Klemmer	45	3	5
10.09.2006	1	43	3	8
Tootsi Lasteaed	Maire Klemmer	43	3	8
Tori				
10.09.2004	1	58	3	6
Tori Lasteaed	Karin Luts	58	3	6
10.09.2005	1	58	3	6
Tori Lasteaed	Eveli Kuslap kt	58	3	6
10.09.2006	1	58	3	6
Tori Lasteaed	Jana Malõh	58	3	6
Tõstamaa				
10.09.2004	1	47	3	8
Tõstamaa Lasteaed	Aita Lind	47	3	8
10.09.2005	1	45	3	8
Tõstamaa Lasteaed	Aita Lind	45	3	8

10.09.2006	1	49	3	7
Tõstamaa Lasteaed	Aita Lind	49	3	7
Vändra				
10.09.2004	1	20	1	6
Vihtra Lasteaed-alkool	Eda Vaino	20	1	6
10.09.2005	1	20	1	6
Vihtra Lasteaed-alkool	Eda Vaino	20	1	6
10.09.2006	1	16	1	4
Vihtra Lasteaed-alkool	Eda Vaino	16	1	4
Vändra alev				
10.09.2004	2	166	10	25
Vändra Lasteaed "Mürakaru"	Kersti Kaas	66	4	10
Vändra Lasteaed "Rukkilill"	Erene Perner	100	6	15
10.09.2005	2	165	10	26
Vändra Lasteaed "Mürakaru"	Kersti Kaas	60	4	10
Vändra Lasteaed "Rukkilill"	Erene Perner	105	6	16
10.09.2006	2	169	10	25
Vändra Lasteaed "Mürakaru"	Kersti Kaas	71	4	9
Vändra Lasteaed "Rukkilill"	Erene Perner	98	6	16
Kilingi-Nõmme				
10.09.2004	1	100	6	14
K-Nõmme Lasteaed "Krõll"	Evi Lapp	100	6	14
10.09.2005	1	91	6	16
K-Nõmme Lasteaed "Krõll"	Evi Lapp	91	6	16
Sindi				
10.09.2004	1	169	10	25
Sindi Lasteaed	Viivi Palmisaar	169	10	25
10.09.2005	1	164	10	26
Sindi Lasteaed	Viivi Palmisaar	164	10	26
10.09.2006	1	164	10	27
Sindi Lasteaed	Viivi Palmisaar	164	10	27
Maapiirkond kokku 2004	29	1480	85	214
Maapiirkond kokku 2005	30	1475	88	225
Maapiirkond kokku 2006	31	1588	92	228
Pärnu				
10.09.2004	14	2011	104	275
"Põialpoiss"	Silja Juurma	240	12	33

"Mai"	Anne Virula	224	12	31
"Trall"	Küllli Tiismaa	118	6	15
"Tammsaare"	Heldi Hook	189	10	26
"Kastani"	Elle Tarlap	230	12	31
"Pillerpall"	Sirje Kessler	112	6	17
"Kadri"	Reeli Tänavsuu	114	6	16
"Päikesejänku"	Sirje Vaikjärv	118	6	15
"Ülejõe"	Silje Oruvee	115	6	15
"Raeküla"	Tiiu-Anne Jänes	105	6	15
"Liblika"	Aime Dreimann	119	6	16
"Kesklinna"	Maire Lulla	121	6	17
"Kelluke"	Marika Merila	116	6	18
"Männipargi"	Virve Lepa	90	4	10
10.09.2005	14	2017	106	283
"Pöialpoiss"	Silja Juurma	235	12	33
"Mai"	Anne Virula	223	12	31
"Trall"	Ester Metsalu	141	7	18
"Tammsaare"	Heldi Hook	191	10	26
"Kastani"	Elle Tarlap	241	12	35
"Pillerpall"	Sirje Kessler	115	7	18
"Kadri"	Reeli Tänavsuu	115	6	16
"Päikesejänku"	Sirje Vaikjärv	113	6	16
"Ülejõe"	Silje Oruvee	118	6	15
"Raeküla"	Tiiu-Anne Jänes	95	6	16
"Liblika"	Aime Dreimann	112	6	16
"Kesklinna"	Maire Lulla	122	6	15
"Kelluke"	Irina Domaševa kt	115	6	18
"Männipargi"	Virve Lepa	81	4	10
10.09.2006	14	2042	106	278
"Pöialpoiss"	Silja Juurma	239	12	32
"Mai"	Anne Virula	228	12	30
"Trall"	Ester Metsalu	139	7	18
"Tammsaare"	Heldi Hook	184	10	26
"Kastani"	Elle Tarlap	245	12	32
"Pillerpall"	Sirje Kessler	115	7	17
"Kadri"	Reeli Tänavsuu	115	6	16
"Päikesejänku"	Sirje Vaikjärv	116	6	16

"Ülejõe"	Silje Oruvee	115	6	15
"Raeküla"	Tiiu-Anne Jänes	104	6	16
"Liblika"	Aime Dreimann	117	6	16
"Kesklinna"	Maire Lulla	121	6	15
"Kelluke"	Marika Merila	119	6	19
"Männipargi"	Virve Lepa	85	4	10
Maakond kokku 2004	43	3491	189	489
Maakond kokku 2005	44	3492	194	508
Maakond kokku 2006	45	3630	198	506

Huviharidus

Munitsipaalkoolid

Kool	Direktor	Õpilasi	Õpetajaid
10.09.2004	12	2757	168
Pärnu Linna Spordikool	Tiit Aasma	608	17
Pärnu Noorte Tehnikamaja	Rein Vihmand	267	13
Pärnu Noorte Loodusmaja	Merike Palginõmm	177	8
Pärnu Kunstide Maja	Tiit Erm	842	31
Pärnu Kunstikool	Peeter Somelar	121	6
Häädemeeste Muusikakool	Tiia Soomre	63	9
Kilingi-Nõmme Muusikakool	Küllli Kelu	73	6
Pärnu Muusikakool	Silvi Baradinskas	371	46
Pärnu-Jaagupi Muusikakool	Elena Mägi (dir.kt)	65	8
Sindi Muusikakool	Merike Teppan	35	7
Tootsi Muusika- ja Kunstikool	Heike Schiffer	24	5
M. Lüdigi nim. Väandra Muusikakool	Imbi Orav	110	13
10.09.2005	12	2791	170
Pärnu Linna Spordikool	Tiit Aasma	626	17
Pärnu Noorte Tehnikamaja	Tarmo Pajula	256	13
Pärnu Noorte Loodusmaja	Merike Palginõmm	248	8
Pärnu Kunstide Maja	Tiit Erm	802	31
Pärnu Kunstikool	Peeter Somelar	104	6
Häädemeeste Muusikakool	Tiia Soomre	63	8
Kilingi-Nõmme Muusikakool	Küllli Kelu	77	7
Pärnu Muusikakool	Silvi Baradinskas	374	46
Pärnu-Jaagupi Muusikakool	Elena Mägi (dir.kt)	63	9
Sindi Muusikakool	Merike Teppan	36	7

Tootsi Muusika- ja Kunstikool	Heike Schiffer	26	5
M. Lüdigi nim. Vändra Muusikakool	Imbi Orav	116	13
10.09.2006	13	3074	193
Pärnu Linna Spordikool	Tiit Aasma	610	18
Pärnu Noorte Tehnikamaja	Tarmo Pajula	334	16
Pärnu Noorte Loodusmaja	Tiina Ross	374	10
Pärnu Kunstide Maja	Tiit Erm	853	32
Pärnu Kunstikool	Peeter Somelar	89	7
Häädemeeste Muusikakool	Tiia Soomre	63	8
Kilingi-Nõmme Muusikakool	Küllli Kelu	73	8
Pärnu Muusikakool	Silvi Baradinskas	353	46
Pärnu-Jaagupi Muusikakool	Elena Mägi (dir.kt)	67	11
Sindi Muusikakool	Merike Teppan	36	6
Tootsi Muusika- ja Kunstikool	Heike Schiffer	16	4
M. Lüdigi nim. Vändra Muusikakool	Imbi Orav	121	15
Audru Huvialakeskus	Kersti Põllu	85	12

Erahuvialakoolid

Kool	Direktor	Õpilasi	Õpetajaid
10.09.2004	15	2830	124
AGAPE Kristlik huvialakool	Helvi Treibluth	61	4
Pärnu Eliisabeti Kool	Ave Ojaber	93	8
Pärnu Keslinna Tennisekool	Astrid Kasela	124	2
Pärnu Tennisekool	Tiina Post	229	4
Gabriele Moe- ja Tantsukool	Lembe Lemmiksoo	253	8
Laine Mägi Tantsukool	Laine Mägi	311	12
Jana Trink Erakool	Jana Trink	477	30
PSS "Kalev" Spordikool	Jana Põldme	318	16
Jumbo Huvialakool	Silva Heinla	173	8
"Cultor" Huvialakool	Rita Kuningas	90	3
Tantsukool WAF Dance	Meeli Pärna	263	13
Kuke Koolituskeskus	Merle Tasane	203	7
Koolituskeskus Rütmirüblük	Virve Hallik	180	4
Pärnu Holteri Tennisekool	Rein Holter	35	2
Mõmmila	Merle Tomson	20	3
10.09.2005	15	3188	127
AGAPE Kristlik huvialakool	Helvi Treibluth	67	4

Pärnu Eliisabeti Kool	Ave Ojaber	94	7
Pärnu Keslinna Tennisekool	Astrid Kasela	156	3
Pärnu Tennisekool	Tiina Post	180	4
Gabriele Moe- ja Tantsukool	Lembe Lemmiksoo	291	12
Laine Mägi Tantsukool	Laine Mägi	324	12
Jana Trink Erakool	Jana Trink	540	34
PSS "Kalev" Spordikool	Jana Põldme	302	16
Jumbo Huvialakool	Silva Heinla	170	5
"Cultor" Huvialakool	Rita Kuningas	87	2
Tantsukool WAF Dance	Meeli Pärna	286	11
Kuke Koolituskeskus	Merle Tasane	297	9
Koolituskeskus Rütmirüblük	Virve Hallik	239	4
Pärnu Holteri Tennisekool	Rein Holter	32	1
Mõmmila	Merle Tomson	123	3
10.09.2006	15	2945	143
AGAPE Kristlik huvialakool	Helvi Treibluth	36	5
Pärnu Eliisabeti Kool	Ave Ojaber	80	10
Pärnu Keslinna Tennisekool	Astrid Kasela	134	3
Pärnu Tennisekool	Tiina Post	249	4
Gabriele Moe- ja Tantsukool	Lembe Lemmiksoo	299	12
Laine Mägi Tantsukool	Laine Mägi	302	13
Jana Trink Erakool	Jana Trink	245	34
PSS "Kalev" Spordikool	Reet Palm	269	16
Jumbo Huvialakool	Silva Heinla	170	8
"Cultor" Huvialakool	Rita Kuningas	100	3
Tantsukool WAF Dance	Meeli Pärna	269	14
Kuke Koolituskeskus	Merle Tasane	348	7
Koolituskeskus Rütmirüblük	Virve Hallik	230	5
Pärnu Holteri Tennisekool	Rein Holter	35	2
Mõmmila	Merle Tomson	179	7

Õpilaste saavutused 2004/2005. õppeaastal

Rahvusvahelised olümpiaadid

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Füüsika			
Holger Haas	Koidula G	11.	Elmu Mägi
Lingvistika			
Ivar Merilo	Ühisgümn.	11.	Kadri Piiskop

Üleriigilised aineolümpiaadid

Õpilase nimi	Kool	Klass	Koht	Õpetaja
Emakeel				
Kairi Aspre	Kuninga Tn Pk	8.	3.	Lia Viller
Eesti keel võõrkeelena				
Ilona Orgussaar	Vene G	11.	3.	Leili Sägi
Tatjana Portnova	Vene G	10.	4.	Eve Tannebaum
Julia Jakovleva	Vene G	11.	8.	Merle Taggu
Anzhelika Mkrshjan	Vene G	12.	8.	Leili Sägi
Inglise keel				
Talvi Tõnismann	Vändra G	11.	6.	Ülle Tomingas
Triin Marts	Ühisgümn.	11.	8.	Õie Mägi
Soome keel				
Liisa Nuut	Kuninga Tn Pk	9.	3.	Vaike Vaga
Lingvistika				
Ivar Merilo	Ühisgümn.	11.	4.	Kadri Piiskop
Filosoofia				
Märt Heinsoo	Ühisgümn.	12.	5.	Peedu Sula
Heiko Leesment	Humanitaargümn.	12.	7.	Joosep Tammo
Informaatika				
Riivo Talviste	Koidula G	11.	3.	Urmas Palmaru
Eero Janson	Koidula G	11.	4.	Urmas Palmaru
Meelis Lehtmets	Koidula G	11.	5.	Urmas Palmaru
Matemaatika				
Holger Haas	Koidula G	11.	10.	Arvo Press
Füüsika				
Meelis Lootus	Koidula G	11.	1.	Elmu Mägi
Holger Haas	Koidula G	11.	3.	Elmu Mägi
Mihkel Aamer	Koidula G	10.	8.	Elmu Mägi

Bioloogia				
Kärt Raud	Humanitaargümn.	7.	2.	Katrin Lekk
Martin Andla	Ühisgümn.	7.	8.	Aita Luts
Kai Tiitsaar	K-Nõmme G	9.	4.	Urve Jõgi
Ingrid Post	K-Nõmme G	9.	8.	Urve Jõgi
Kalmer Laine	Kuninga Tn Pk	9.	7.	Anne Urge
Rait Parmann	Ühisgümn.	11.	2.	Aita Luts
Alvar Räägel	Ühisgümn.	11.	5.	Aita Luts
Hardi Jagor	Koidula G	11.	7.	Sirje Miglai
Keemia				
Mikk Abram	Ühisgümn.	10.	9.	Evelin Saks
Geograafia				
Terje Jürvetson	Vändra G	7.	2.	Riina Sikkal
Karmen Stimmer	Humanitaargümn.	7.	3.	Ene Kõo
Getter Laar	Ühisgümn.	8.	6.	Marge Kurm
Loodusteadused				
Rauno Siinmaa	Koidula G	7.	5.F	Elmu Mägi
Mikk Andreson	Koidula G	8.	9.F	Elmu Mägi
Kristjan Pöder	Koidula G	9.	3.F	Elmu Mägi
Õpioskused				
Jakob Juhkam, Kadi-Ingrid Lilles, Anett Pajuväli, Deevi-Johanna Voki, Triin Ärm	Häädemeeste Kk	6.	5.	Viktor Koop, Merike Pruul
Anneli Kapsi, Sandra Nahkur, Siim Peetsalu, Erko Salo, Kristjan Tattar	Hansagümn.	6.	9.	Inga Kukk, Iriina Nõmm
Tööõpetus				
Siim Annusvere	P-Jaagupi G	9.	10.	Tarmo Pajula

Üleriigilised konkursid ja võistlused

Õpilase nimi	Kool	Klass	Koht	Õpetaja
Matemaatikaviktoriin "Nuputa"				
Terje Jürvetson, Hanna Laius, Maria Oselein	Vändra G	7.	10.-11.	Väino Külvi, Maret Pernik
Gerli Viikmaa, Rain Rask, Rauno Siinmaa	Koidula G	7.	1.-2.	Reet Olo

Aineolümpiaadide võitjad maakonnas

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Eesti keel			
Mai-Liis Pukk	Paikuse Pk	4.	Ulvi Mihkeles
Charlotte-Lorena Alliku	Vahenurme Lak	5.	Marje Orav
Merilin Mihkeles	Paikuse Pk	6.	Kaire Laine
Anneliis Rea	Hansagümn.	1.	Kaja Salumäe
Mirjam Tjulkin	Ühisgümn.	2.	Anu Krinal
Margaret Pulk	Vanalinna Pk	3.	Tuuli Koitjärv
Nele Küüts	Vanalinna Pk	4.	Reet Mõis
Martin Andla	Ühisgümn.	7.	Kadri Piiskop
Maria Krinal	Koidula G	8.	Marge Kanniste
Marie Assmann	Ühisgümn.	11.	Kadri Piiskop
Inglise keel			
Mailis Mesimas	Pärnjõe Pk	6.	Ene Reier
Toomas Ilp	Audru Kk	7.	Sirje Aija
Emma Reinhold	Paikuse Pk	7.	Ingrid Lilles
Terje Jürvetson	Vändra G	7.	Ülle Tomingas
Kaido Kask	Paikuse Pk	8.	Ruth Juss
Talvi Tõnismann	Vändra G	11.	Ülle Tomingas
Liivi Sõrmus	Koidula G	6.	Sirje Trisna
Gerli Viikmaa	Koidula G	7.	Katrin Saks
Merilin Mäe	Ühisgümn.	8.	Elle Kera
Andre Eimre	Vanalinna Pk	9.	Eha Allmann
Kristjan Pöder	Koidula G	9.	Kai Kõks
Mikk Abram	Ühisgümn.	10.	Elle Kera
Kreet Prants	Ühisgümn.	11.	Eve Merilo
Ruth Ottender	Humanitaargümn.	11.	Aime tammo
Ivar Oja	Ülejõe G	12.	Ene Eisenberg
Saksa keel			
Jürgen Mälga	K-Nõmmr G	8.	Marin Mitt
Mihkel Abram	K-Nõmme G	9.	Marin Mitt
Aivar Mäger	Vändra G	10.	Tiiu Tauram
Tiiu-Triinu Tamm	Ülejõe G	8.	Ave Ermus
Sabina Sägi	Koidula G	9.	Eve Pampa
Maarja Andla	Humanitaargümn.	10.	Epp Siugussaar

Matemaatika			
Kadri Schneider	Paikuse Pk	4.	Liina Kivisto
Geili Pais	Pärnjõe Pk	5.	Mall Paat
Mailis Mesimas	Pärnjõe Pk	6.	Mall Paat
Kiiljan Kanarbik	K-Nõmme G	7.	Eha Kukk
Taavi Tammekivi	Vändra G	8.	Väino Külvi
Kai Tiitsaar	K-Nõmme G	9.	Eha Kukk
Reiko Randoja	K-Nõmme G	10.	Anne Aasamets
Andres Värva	Vändra G	11.	Väino Külvi
Ardo Kirsipuu	Vändra G	12.	Kersti Valgeväli
Helo Liis Soodla	Vanalinna Pk	1.	Tiiu Kiveste
Taavi Nõmm	Ühisgümn.	2.	Anu Krinal
Kenn Jaakson	Vanalinna Pk	3.	Tuuli Koitjärv
Kristo Ment	Koidula G	4.	Milvi Laur
Gerli Viikmaa	Koidula G	7.	Reet Olo
Rauno Siinmaa	Koidula G	7.	Reet Olo
Andres Kaldvee	Koidula G	8.	Tiia Toobal
Kristjan Pöder	Koidula G	9.	Arvo Press
Holger Kruusla	Koidula G	10.	Tiia Toobal
Holger Haas	Koidula G	11.	Arvo Press
Martin Kuuda	Koidula G	12.	Tiia Toobal
Füüsika			
Mihkel Laine	Paikuse Pk	8.	Aare Külaots
Karel Miisna	Häädemeeste Kk	9.	Kalmer Hütt
Margus Rätsep	Häädemeeste Kk	10.	Raimu Pruul
Kristjan Tatra	Audru Kk	11.	Tiiu Rätsep
Ivo Soosaar	Vändra G	12.	Zoja Juuremaa
Rauno Siinmaa	Koidula G	7.	Elmu Mägi
Kristjan Pöder	Koidula G	9.	Elmu Mägi
Mihkel Aamer	Koidula G	10.	Elmu Mägi
Holger Haas	Koidula G	11.	Elmu Mägi
Heiki Põldsam	Koidula G	12.	Elmu Mägi
Keemia			
Elise Joonas	Audru Kk	8.	Ülle Vares
Ingrid Post	K-Nõmme G	9.	Inge Post
Tuuli Zahvatkin	Vändra G	10.	Tiina Tõnismann

Hardo Auksmaa	Vändra G	11.	Tiina Tõnismann
Ardo Kirsipuu	Vändra G	12.	Tiina Tõnismann
Kärt Üpraus	Vanalinna Pk	8.	Mare Kekkonen
Kadri Tanissaar	Humanitaargümn.	9.	Riina Leet
Mikk Abram	Ühisgümn.	10.	Evelin Saks
Ivar Merilo	Ühisgümn.	11.	Evelin Saks
Kimm Semjonov	Ühisgümn.	12.	Evelin Saks
Geograafia			
Terje Jürvetson	Vändra G	7.	Riina Sikkal
Lauri Õun	Viira Pk	8.	Riina Rask
Liisu Rõigas	P-Jaagupi	9.	Daisy Kärner
Laura Altin	K-Nõmme G	10.	Elli Altin
Karmen Stimmer	Humanitaargümn.	7.	Ene Kõo
Paul-Matis Tüرنpuu	Humanitaargümn.	8.	Ene Kõo
Pääsu Leesment	Humanitaargümn.	9.	Ene Kõo
Mikk Abram	Ühisgümn.	10.	Marge Kurm
Janar Merilo	Ühisgümn.	11.	Marge Kurm
Maris Kuuda	Ühisgümn.	12.	Marge Kurm
Bioloogia			
Siiri Rist	K-Nõmme G	6.	Elli Altin
Mari-Liis Alviste	Juurikaru Pk	7.	Hille Arumäe
Kairi Ruul	Tali Pk	8.	Marge Kaljuste
Villem Teemant	K-Nõmme G	8.	Urve Jõgi
Ingrid Post	K-Nõmme G	9.	Urve Jõgi
Epp Mirme	P-Jaagupi G	10.	Eva Palk
Marianne Tamm	Vändra G	10.	Reet Eesmäe
Katrina Toompere	K-Nõmme G	11.	Urve Jõgi
Maarika Künnap	K-Nõmme G	12.	Urve Jõgi
Tiina Kuura	Humanitaargümn.	6.	Katrin Lekk
Kärt Raud	Humanitaargümn.	7.	Katrin Lekk
Anni Gede	Humanitaargümn.	8.	Katrin Lekk
Martin Pastarus	Ühisgümn.	8.	Aita Luts
Kalmer Laine	Kuninga Tn Pk	9.	Anne Urge
Asko Kriiska	Koidula G	10.	Sirje Miglai
Mikk Mathisen	Ülejõe G	11.	Aina Lagus
Silver Pik	Koidula G	11.	Sirje Miglai

Informaatika			
Andres Raev	Häädemeeste Kk	7.	Elon Miisna
Mihkel Laine	Paikuse Pk	9.	Liina Kivisto
Eero Janson	Koidula G	11.	Urmas Palmaru
Urmas Kvell	Koidula G	11.	Urmas Palmaru
Meelis Lehtmets	Koidula G	11.	Urmas Palmaru
Riivo Talviste	Koidula G	11.	Urmas Palmaru
Reigo Reinmets	Hansagümn.	12.	
Gert Palok	Koidula G	11.	Urmas Palmaru
Rivo Laks	Ühisgümn.	11.	Raivo Annusver
Majandusõpetus			
Airika Roosmaa	Sindi G	12.	Kristi Suppi
Merle Saks	Sindi G	12.	Kristi Suppi
Tööõpetus, käsitöö			
Helen Laadi	Häädemeeste Kk	9.	Liie Juhkam
Siim Annusvere	P-Jaagupi G	9.	Tarmo Pajula
Liisa Rebane	Ühisgümn.	8.	Aita Kitsnik
Andris Tammistu	Ülejõe G	9.	Enn Kübar
Õpioskused			
Jakob Juhkam, Kadi-Ingrid Lilles, Anett Pajuväli, Deevi-Johanna Voki, Triin Ärm	Häädemeeste Kk	6.	Viktor Koop
Anneli Kapsi, Sandra Nahkur, Siim Peetsalu, Erko Salo, Kristjan Tattar	Hansagümn.	6.	Inga Kukk, Iriina Nõmm

Viktoriinide võitjad maakonnas

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Vene keele viktoriin			
Terje Jürvetson, Hanna Kalajas, Gerd Kukk, Adam Erki Enok	Vändra G	põhik.	Ester Vahter
Anne Urban, Evelin Peetrisoo, Aleksandra Perezogina, Alan Peedimaa	Sindi G	gümn.	Tatjana Grigorjeva
Füüsikaviktoriin			
Eino Iloste, Joonas Muskat, Argo Ollep, Ivo Rosenberg, Virgo Vellend	Sindi G	7.-9.	Heli Salundi

Matemaatikaviktoriin "Nuputa"			
Mailis Mesimas, Geili Pais, Martin Talvi, Artur Vaarma	Pärnjõe Pk	5.-6.	Mall Paat
Terje Jürvetson, Hanna Laius, Maria Oselein	Vändra G	7.	Väino Külvi, Maret Pernik
Loodusõpetuse viktoriin			
Lembit Gerz, Grete Raba, Roosi Rõõmussaare	Vändra G	6.	Riina Sikkal
Ajalooviktoriin			
Georgi Beltadze, Karina Kotkas, Maarja Mölder, Liisu Rõigas	P-Jaagupi G	7.-9.	Tiiu Muhu
Viktoriin VARIA			
Jane Grandberg, Triin Lanno, Hendrik Laas	Paikuse Pk	3.	Malle Malmre
Hardo Pajus, Getter Paberits, Kristjan Pahk, Anne-Liisa Romanenko, Rauno Jaakson	K-Nõmme G	põhik.	Ly Aasav
Laura Altin, Maarika Künnap, Kadri Saar	K-Nõmme G	gümn.	Ly Aasav

Konkursside võitjad maakonnas

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Inglise keele ristsõnavõistlus			
Kadri Schneider, Mari-Liis Pukk	Paikuse Pk	4.	Ruth Juss
Kodu-uurimiskonkurss			
Viljar Käämer	Are Pk	9.	Elve Tamvere
Marten Vares	Are Pk	7.	Elve Tamvere
Riine Lootus	Audru Kk	11.	Hilda Kraavi
Liisbet Puust	Audru Kk	11.	Hilda Kraavi
Merilin Loorits	Audru Kk	11.	Janar Loorits
Toni Tombak	Tori Pk	6.	Heli Mitt
Kerli Kirsipuu	Tori Pk	7.	Heli Mitt
Rainer Rand	Tõstamaa Kk	12.	Mari Lühiste
Reigo Mändla	Tõstamaa Kk	12.	Mari Lühiste
Jana Holland, Jaanika Kukk	Kuninga tn Pk	8.	Leo Viller
Jorven Viilik	Hansagümn.	8.	Marika Hoolma
Mary-Ly Knaps, Alari Jürgenson	Ülejõe G	10.	Anne Kärner
Jaana Laus	Ülejõe G	12.	Anne Kärner

Heikki Tang	Hansagümn.	12.	Lea Lips
Kätlin Pahk	Hansagümn.	12.	Elve Tamvere, Lea Lips
Koidulauliku luulekonkurss			
Robin-Cris Rammik	Kergu Pk		Anne Kivikas
Karel Miisna	Häädemeeste Kk		Aire Koop
Eda Vallimäe	Tõstamaa Kk		Mari Lühiste
Mari Laube	Koidula G		Ebe Honga
Emily Roots	Koidula G		Marge Kanniste
Gätlyn Märi	Kuninga Tn Pk		Lia Viller
Koolicanto 2004			
Kerli Reinson	P-Jaagupi Mk		Elena Mägi
Gertrud Luhaoja	Paikuse Pk		Aire Luhaoja
Hanna Kivila	Sindi G		Helle Salumäe
Sirli Algo	Tori Pk		Anne Rätsep
Ivo Rosenberg	Sindi G		Aire Luhaoja
Kaidi Feldmann	Vändra Mk		Üllar Kallau
Käsitöö näitus-konkurss			
Keret Einaste	Metsapöle Pk	5.	Anneli Graudina
Elge Kuldmaa	Jõõpre Pk	6.	Ivi Sutt
Kersti Lohu	P-Jaagupi G	7.	Anne Alus
Triin Karotamm	P-Jaagupi G	8.	Anne Alus
Age Alus	P-Jaagupi	9.	Anne Alus
Anette Järve	Ühisgümn.	6.	Aita Kitsnik
Marja-Liisa Nõmm	Ülejõe G	7.	Mari-Liis Kirss
Tööõpetuse näitus-konkurss			
Tambet Mäe	Jõõpre Pk	5.	Mati Sutt
Kristjan Tammsaar	Jõõpre Pk	6.	Mati Sutt
Rauno Pääsuke	Häädemeeste Kk	7.	Arvi Laan
Kaupo Tuulik	Taali Pk	8.	Heino Toomela
Rait Land	Taali Pk	9.	Heino Toomela
Ott Säask	Koidula G	6.	Pärt Kukk
Rauno Salu	Ülejõe G	7.	Enn Kübar
Marko Knaps	Ülejõe G	8.	Enn Kübar
Lauri Kaelep	Hansagümn.	9.	Peeter Laos
Kunstikonkurss			
Daimar Kiviselg	Surju Pk	1.	Eve Männik

Piret Näppi	P-Jaagupi	2.	Virve Lohu
Diana Kösler	Tihemetsa Pk	3.	Kadri Karon
Teele Jõerand	Jõõpre Pk	4.	Malle Jürgenstein
Merle Juurik	Tõstamaa Kk	5.	Inger Vahuvee
Raul Seegel	Paikuse Pk	6.	Monika Vaher
Kersti Kuldmaa	Jõõpre Pk	7.	Ivi Sutt
Marko Heinmets	Paikuse Pk	8.	Monika Vaher
Romek Popov	Jõõpre Pk	9.	Ivi Sutt
Merle Palk	P-Jaagupi	gümn.	Virve Lohu

kuldmedaliga lõpetajad

Õpilase nimi	Kool
Annika Saar	K-Nõmme G
Maarika Künnap	K-Nõmme G
Raido Randoja	K-Nõmme G
Hans Üürrike	P-Jaagupi G
Mariann Menne	Sindi G
Maris Kuuda	Ühisgümn.
Kärt Rõigas	Ühisgümn.
Kaija Valdmaa	Ühisgümn.
Ander Olvik	Pärnu Koidula G
Evelyn Õismets	Pärnu Koidula G
Mona Lellsaar	Pärnu Vene G
Oleg Nekhtsa	Pärnu Vene G
Julia Püsiäinen	Pärnu Vene G
Jevgenia Tušina	Pärnu Vene G
Angela Onno	Pärnu Raeküla G
Maris Jürgenstein	Pärnu Raeküla G
Age Arus	Pärnu Humanitaarg.
Kristiina Sild	Pärnu Humanitaarg.
Tuuli Taul	Pärnu Humanitaarg.
Piret Verte	Pärnu Humanitaarg.

hõbemedaliga lõpetajad

Õpilase nimi	Kool
Ilo Vaino	Audru Kk
Airika Roosima	Sindi G
Katrin Kodasma	Pärnu Ühisg.
Kimm Semjonov	Pärnu Ühisg.
Kris Haljak	Pärnu Ühisg.
Mariliis Mölder	Pärnu Ühisg.
Merle Saat	Pärnu Ühisg.
Elleriin Sillaots	Pärnu Ühisg.
Liisi Tamm	Pärnu Ühisg.
Triin Tõnison	Pärnu Ühisg.
Maarja Toomlaid	Pärnu Ühisg.
Eike Alunurm	Pärnu Koidula G
Marika Graudina	Pärnu Koidula G
Kristiina Juhanson	Pärnu Koidula G
Karin Künnapas	Pärnu Koidula G
Heiki Põldsam	Pärnu Koidula G
Margit Rõa	Pärnu Koidula G
Marju Soonets	Pärnu Koidula G
Merilin Tõnts	Pärnu Koidula G
Kristiina Rein	Pärnu Koidula G
Triin Tõnts	Pärnu Koidula G
Hannes Keernik	Pärnu Koidula G
Kaire Keskküla	Pärnu Koidula G
Marylin Post	Pärnu Koidula G
Natalja Gusseva	Pärnu Vene G

Maria Trušina	Pärnu Vene G
Pavel Soloviev	Pärnu Vene G
Anzelika Mkrttšjan	Pärnu Vene G
Kristina Paštšenko	Pärnu Vene G
Jevgenia Ševtšenko	Pärnu Vene G
Ingrid Kurgjärv	Pärnu Ülejõe G
Heleri Arula	Pärnu Ülejõe G
Marita Mätas	Pärnu Hansag.
Brit Nõmm	Pärnu Hansag.
Ahti Raba	Pärnu Hansag.
Kaja Kaljuvee	Pärnu Raeküla G
Annika Sillaots	Pärnu Raeküla G
Eneli Kink	Pärnu Humanitaarg.
Mari-Anne Kirschbaum	Pärnu Humanitaarg.
Merilin Merisalu	Pärnu Humanitaarg.
Holger Peterson	Pärnu Humanitaarg.
Gerle Lüll	Täiskasvanute G
Kaja Jaakson	Täiskasvanute G

**Vabariigi president Arnold Rüütl
pidulikul vastuvõtul käisid:**

Õpilase nimi	Kool
Hans Üürrike	Pärnu-Jaagupi G
Mariann Menne	Sindi G
Annette Tomson	Kutsehariduskeskus
Annika Saar	Kilingi-Nõmme G
Ander Olvik	Pärnu Koidula G
Kaidi Roosimaa	Täiskasvanute G
Anželika Mkrttšjan	Pärnu Vene G
Maris Kuuda	Pärnu Ühisg.
Angela Onno	Ülejõe G

Aasta õpilane 2005

Õpilase nimi	Kool	Klass
Maapiirkond		
Mariin Rehe	Audru Kk	IX
Karel Miisna	Häädemeeste Kk	IX
Reelika Turi	Juurukaru Pk	IX
Silva Kasela	K.-Nõmme G	IX
Ingrid Post	K.-Nõmme G	IX
Kai Tiitsaar	K.-Nõmme G	IX
Eneli Külaots	Paikuse Pk	IX
Teele Luhavee	Pärnjõe Pk	IX
Liisu Rõigas	P.-Jaagupi G	IX
Anu Saar	Surju Pk	IX
Mariell Kumm	Taali Pk	IX
Keiti Toomemägi	Tali Pk	IX
Merilin Mitt	Tõstamaa Pk	IX
Maret Gerz	Vändra G	IX
Hanna Kalajas	Vändra G	IX
Annika Saar	K-Nõmme G	XII
Hans Üürrike	P-Jaagupi G	XII
Marianne Menne	Sindi G	XII
Linnapiirkond		
Kadri Tanissaar	Humanitaarg.	IX
Ivar Merilo	Ühisgümn	XII

**Pärnu linna koolijuhtide ühenduse
juhatus (02.02.2005 seisuga)**

Direktori nimi	Kool
Rein Eglon	Koidula G
Andres Laanemets (esimees)	Sütevaka Humanitaarg.
Margus Veri	Ülejõe G
Silja Kikerpill	Hansagümn.
Merike Palginõmm	Noorte Loodusmaja

Pärnu Maavalitsuse rahalise preemia pälvisid järgmised TÜ Pärnu Kolledži tudengite diplomitööd:

Üliõpilase nimi	Diplomitöö teema
Olga Sumbajeva	Andekas laps koolis – vajadused ja võimalused Pärnu linnas
Natalja Fjodorova	Nägemishäiretega eelkooliealiste laste arengu iseärasused ja nende avastamine õppe- ja kasvatusprotsessis Pärnu linna lasteaed Mai näitel
Liis Meeras	Pärnumaa puhke majanduse ja turismi potentsiaal

Maapiirkonna koolijuhtide ühenduse eestseisus (02.02.2005 seisuga)

Direktori nimi	Kool
Lydia Veeris	Libatse LAK
Krista Saarse	Tahkuranna LAK
Elve Tamvere	Are Põhikool
Aare Külaots	Paikuse Põhikool
Jüri Mets	Tootsi Põhikool
Urmas Reinfeldt	Varbla Põhikool
Raimu Pruul (esimees)	Häädemeeste Kk
Heinrich Jürna	Vändra G
Toomas Mitt	Tõstamaa Kk
Kersti Rohtmets	Audru Kk

Tunnustused haridustöötajatele

Nimi	Haridusasutus	Amet
VALGETÄHE V klassi teenetemärgi pälvis:		
Mati Sutt	Jõõpre Põhikool	Koolijuht
Vabariiklik tunnustus		
Aasta Õpetaja 2004		
Tiina Kukk	Paikuse Lasteaed "Mesimumm"	Vanemõpetaja
Elmu Mägi	Pärnu Koidula Gümnaasium	Füüsikaõpetaja
Maakondlikud tunnustamised		
Aasta Õpetaja 2004		
Elon Miisna	Häädemeeste Keskkool	Muusika- ja arvutiõpetuse õpetaja
Urve Jõgi	K-Nõmme Gümnaasium	Bioloogiaõpetaja
Eve Männik	Surju Põhikool	Algklassi- ja kunstõpetaja
Tiina Kukk	Paikuse Lasteaed	Lasteaiaõpetaja
Virve Lohu	P-Jaagupi Gümnaasium	Kunstõpetus
Evelin Saks	Pärnu Ühisgümnaasium	Keemiaõpetaja
Aasta Noor Õpetaja 2004		
Kairi Hiis	Vändra Gümnaasium	Klassiõpetaja
Andry Kikkull	Paikuse Põhikool	Poeglaste tööõpetusõpetaja

Aastate Pedagoog 2004		
Virve Andrekson	Vändra Gümnaasium	Emakeel
Olli Andessaar	K-Nõmme Gümnaasium	Ajalugu, ühiskonnaõpetus
Maie Tamme	Sindi Gümnaasium	Geograafia ja bioloogiaõpetaja
Hilda Kraavi	Audru Keskkool	Ajalooõpetaja
Aime Tarn	Tori Põhikool	Matemaatikaõpetaja
Antonina Lepp	Metsapöole Põhikool	Vene keele õpetaja
Reet Ilves	Pärnu Hansagümnaasium	Algklassiõpetaja
C. R. Jakobsoni nim. konkursi populaarseim haridus- ja kultuuritöötaja		
Elli Teras	Tõstamaa Keskkool	Endine kauaaegne koolijuht
Aasta Haridusasutuse Juht		
Toomas Mitt	Tõstamaa Keskkool	Koolijuht
Urve Krause	Pärnu Kuninga Tänav Põhikool	Koolijuht
Kodanikupäeva aumärgi pälvis:		
Elve Tamvere	Are Põhikool	Direktor

Õpilaste saavutused 2005/2006. õppeaastal
Rahvusvaheliste olümpiaadide ja võistluste võistkondade liikmed

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Eesti-Soome maavõistlus füüsikas			
Holger Haas	Koidula G	12.	Jaan Kalda
Meelis Lootus	Koidula G	12.	Jaan Kalda
37. rahvusvaheline füüsikaolümpiaad Singapuris			
Holger Haas	Koidula G	12.	Jaan Kalda Jaak Kikas
Balti informaatikaolümpiaad Soomes			
Rivo Laks	Ühisgümn.	12.	Ahto Truu Avo Muromägi
Gert Palok	Koidula G	12.	Ahto Truu Avo Muromägi
18. rahvusvaheline informaatikaolümpiaad Mehhikos			
Rivo Laks	Ühisgümn.	12.	Ahto Truu Avo Muromägi
Rahvusvaheline lingvistikaolümpiaad Tartus			
Ivar Merilo	Ühisgümn.	12.	Renate Pajusalu
Diana Aitai	Humanitaarg.	12.	Renate Pajusalu
Balti riikide vene keele olümpiaad Moskvas			
Natalja Napsep	Vene G	10.	Tatjana Klevtsova

Aineolümpiaadide vabariikliku vooru 10 paremat

Õpilase nimi	Kool	Klass	Koht	Õpetaja
Eesti keel				
Hardo Pajus	K-Nõmme G	10.	1.	Mare Hallop
Eesti keel võõrkeelena				
Kristina Vedrinskaja	Vene G	10.	1.	Leili Sägi
Artur Vetkas	Vene G	11.	2.	Leili Sägi
Vladislav Zautin	Vene G	10.	4.	Eve Tannebaum
Ilona Orgussaar	Vene G	12.	4.	Leili Sägi
Diana Galaštšuk	Vene G	9.	5.	Reet Merilaine
Soome keel				
Katre koovit	Audru Kk	10.	5.	Tuuli Kruus
Lingvistika				
Diana Aitai	Humanitaargümn.	11.	7.	Gerli Laur
Ivar Merilo	Ühisgümnaasium	12.	8.	Kadri Piiskop
Filosoofia				
Diana Aitai	Humanitaargümn.	11.	4.	Joosep Tammo
Füüsika				
Vahur Steinberg	Vändra G	8.	5.-7.	Zoja Juuremaa
Rauno Siinmaa	Koidula G	8.	3.	Elmu Mägi
Erik Nisu	Kuninga Tn Pk	8.	9.	Elsa Fedtšenko
Aleksander Mjakonkih	Kuninga Tn Pk	8.	9.	Elsa Fedtšenko
Holger Haas	Koidula G	12.	2.	Elmu Mägi
Meelis Lootus	Koidula G	12.	3.	Elmu Mägi
Keemia				
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	11.	8.	Evelin Saks
Erik Nisu	Kuninga Tn Pk	8.	eriauhind	Anne Urge
Rauno Siinmaa	Koidula G	8.	eriauhind	Merit Sarandi
Karmen Stimmer	Humanitaargümn.	8.	eriauhind	Riina Leet
Loodusteadused				
Aleksander Mjakonkih	Kuninga Tn Pk	8.	4.	Elsa Fedtšenko Anne Urge
Ajalugu				
Karel Miisna	Häädemeeste Kk	10.	4.	Eve Pajuväli
Ivo Rosenberg	Sindi G	9.	9.-10.	Lembit Roosimäe
Paul-Matis Türnpuu	Humanitaargümn.	9.	7.	Epp Pavelts

Bioloogia				
Liis Lääts	Ühisgümnaasium	6.	1.	Eve Popp
Raido Heinla	Surju Pk	6.	7.	Maie Sarapik
Ando Vaan	Are Pk	7.	5.	Leelo Lusik
Terje Jürvetson	Vändra G	8.	4.	Reet Eesmäe
Kärt Raud	Humanitaargümn.	8.	7.	Riina Leet
Asko Kriiska	Koidula G	11.	8.	Sirje Miglai
Geograafia				
Eero Vaher	Vanalinna Pk	7.	2.	Merike Aringo
Karmen Stimmer	Humanitaargümn.	8.	2.	Ene Kõo
Informaatika				
Gert Palok	Koidula G	12.	1.	Urmas Palmaru
Rivo Laks	Ühisgümnaasium	12.	6.	Raivo Annusver
Riivo Talviste	Koidula G	12.	7.	Urmas Palmaru
Muusika				
Reeli Jantson	Sindi G	11.	hõbe	Aire Luhaoja
Gerly Kättmann	Humanitaargümn.	11.	kuld	Mati Põdra
Helena Keskküla	Ühisgümnaasium	7.	hõbe	Evelin Mei

Aineolümpiaadide maakonnavaoruu võitjad

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Eesti keel			
Heleri All	Tootsi Pk	4.	Käde Reinthal
Aare Kartau	Tihemetsa Pk	5.	Marju Sepp
Kadri Meriste	K-Nõmme G	6.	Mare Hallop
Roman Tamm	Raeküla G	1.	Pille Nurk
Helo Liis Soodla	Vanalinna Pk	2.	Tiiu Kiveste
Helen Allik	Koidula G	3.	Rita Milova
Aron Sai	Hansagümnaasium	4.	Mare Velsvebel
Gert Siniloo	Ülejõegümnaasium	7.	Liina Kanarbik
Marin Andla	Ühisgümnaasium	8.	Kadri Piiskop
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	11.	Maaja Hage
Aljona Anikina	Slaavi Pk	7.	Maarit Kiviselg
Jüri Potštar	Vene G	8.	Roza Fell
Lingvistika			
Piia Aasamets	K-Nõmme G	12.	Ly Kuningas

Kaisa Mitt	Humanitaargüm. n.	10.	Gerli Luks
Vene Keel			
Kati Sootee	Häädemeeste Kk	11.	Ester Jahtmaa
Kristina Pjatnova	Koidula G	7.	Irina Mandrõko
Timo Vaimann	Ühisgümnaasium	6.	Aime Rao
Viktorija Jesjutina	Vanalinna Pk	8.	G. Voronovskaja
Alina Dakalo	Koidula G	10.	Viktor Perelõgin
Veronika Ratnikova	Koidula G	10.	Viive Korb
Stanislav Voronovski	Koidula G	1.	Viktor Perelõgin
Inglise keel			
Sten Listra	Paikuse Pk	7.	Ruth Juss
Liis Jürisoo	K-Nõmme g	11.	Ly Lünekund
Kristine Baumann	Koidula G	6.	Kai Kõks
Rasmus Peeker	Pärnu Sütevaka Humanitaargüm. n.	7.	Kersti Pääro
Liina Juuse	Koidula G	8.	Sirje Trisna
Merilin Paas	Kuninga Tn Pk	9.	Leene Soekov
Andre Eimre	Koidula G	10.	Ülle Sergejev
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	11.	Elle Kera
Kreet Prants	Ühisgümnaasium	12.	Eve Merilo
Saksa keel			
Martin Silm	Vändra G	8.	Tiiu Tauram
Jürgen Mälga	K-Nõmme G	9.	Marin Mitt
Mihkel Abram	K-Nõmme G	10.	Kätlin Laur
Jaana Raidma	Koidula G	8.	Siiri Mägi
Tiiu Triinu Tamm	Ülejõegümnaasium	9.	Ave Ermus
Kaisa Mitt	Humanitaargüm. n.	10.	Epp Suigusaar
Matemaatika			
Tõnis Lepik	Paikuse Pk	4.	Malle Malmre
Taisi Telve	Jõõpre Pk	5.	Vaike Ruumet
Indrek Värva	Vändra G	6.	Anne Kalmus
Mailis Mesimas	Pärnjõe Pk	7.	Mall Paat
Laurits Puust	Audru Kk	8.	Tiina Pärn
Mihkel Laine	Paikuse Pk	9.	Liina Kivisto
Reelika Turi	Vändra G	10.	Väino Külvi
Reiko Randoja	Kilingi-Nõmme G	11.	Anne Aasamets

Hendrik Kalajas	Vändra G	12.	Väino Külvi
Kristo Ment	Koidula G	5.	Lemmi Nael
Kristel Sepp	Humanitaargüm. n.	6.	Urve Paulmann
Eero Vaher	Vanalinna Pk	7.	Heili Algo
Rauno Siinmaa	Koidula G	8.	Reet Olo
Sten Sonts	Koidula G	9.	Tiia Toobal
Mikk Andreson	Koidula G	7.	Reet Olo
Kristjan Põder	Koidula G	10.	Arvo Press
Danel Ahman	Koidula G	11.	Tiia Toobal
Urmas Kvell	Koidula G	12.	Arvo Press
Füüsika			
Vahur Steinberg	Vändra G	8.	Zoja Juuremaa
Ats Haas	Viira Pk	9.	Heiki Haas
Jüri Luist	Vändra G	10.	Zoja Juuremaa
Margus Rätsep	Häädemeeste Kk	11.	Raimu Pruul
Rauno Siinmaa	Koidula G	8.	Elmu Mägi
Mikk Andreson	Koidula G	9.	Elmu Mägi
Kristjan Põder	Koidula G	10.	Elmu Mägi
Danel Ahman	Koidula G	11.	Elmu Mägi
Meelis Lootus	Koidula G	12.	Elmu Mägi
Keemia			
Elise Joonas	Audru Kk	8.	Ülle Vares
Terje Jürvetson	Vändra G	9.	Tiina Tõnismann
Ingrid Post	K-Nõmme G	10.	Inge Post
Tuuli Zahvatkin	Vändra G	11.	Tiina Tõnismann
Hardo Auksmaa	Vändra G	12.	Tiina Tõnismann
Erik Nisu	Kuninga Tn Pk	8.	Anne Urge
Anita Püsiäinen	Humanitaargüm. n.	9.	Riina Leet
Kardo Aia	Koidula G	10.	Merit Sarandi
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	11.	Evelin Saks
Janar Merilo	Ühisgümnaasium	12.	Evelin Saks
Geograafia			
Märt Kütas	K-Nõmme G	7.	Elli Altin
Georgi Beltadze	P-Jaagupi G	8.	Daisy Kärner
Lauri Õun	Viira Pk	9.	Riina Rask
Laura Altin	Kilingi-Nõmme G	11.	Elli Altin

Eero Vaher	Vanalinna Pk	7.	Merike Aringo
Rauno Siinmaa	Koidula G	8.	Vaike Somelar
Paul-Matis Tüرنpuu	Humanitaargümn.	9.	Ene Kõo
Kadri Tanissaar	Humanitaargümn.	10.	Ene Kõo
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	11.	Marge Kurm
Ivar Merilo	Ühisgümnaasium	12.	Marge Kurm
Ajalugu			
Maarika Kauson	Jõõpre Pk	6.	Mati Sutt
Märt Pärna	P-Jaagupi G	7.	Diana Beltadze
Mario Maisto	Jõõpre Pk	8.	Mati Sutt
Ivo Rosenberg	Sindi G	9.	Lembit Roosimäe
Karel Miisna	Häädemeeste Kk	10.	Eve Pajuväli
Tuuli Zahvatkin	Vändra G	11.	Ülle Ütt
Kadri Saar	K-Nõmme G	12.	Olli Andessaar
Kristiina Kukkk	Hansagümnaasium	6.	Elju Kase
Maarja Mere	Ühisgümnaasium	7.	Õnnela Kukkk
Fred Andero Kobolt	Koidula G	8.	Pilvi Kristov
Paul-Matis Tüرنpuu	Humanitaargümn.	9.	Epp Pavelts
Karin Talts	Humanitaargümn.	10.	Epp Pavelts
Liina Tojak	Humanitaargümn.	11.	Epp Pavelts
Kristiina Kuningas	Humanitaargümn.	12.	Epp Pavelts
Bioloogia			
Raido Heinla	Surju Pk	6.	Mare Sarapik
Ando Vaan	Are Pk	7.	Leelo Lusik
Terje Jürvetson	Vändra G	8.	Reet Eesmäe
Anni Borkvel	Tori Pk	9.	Kaja Maripuu
Hardo Pajus	Kilingi-Nõmme G	10.	Urve Jõgi
Laura Altin	Kilingi-Nõmme G	11.	Urve Jõgi
Katrina Toompere	Kilingi-Nõmme G	12.	Urve Jõgi
Liis Lääts	Ühisgümnaasium	6.	Eve Popp
Tiina Kuura	Humanitaargümn.	7.	Katrin Lekk
Aleksander Mjakonkih	Kuninga Tn Pk	8.	Anne Urge
Anni Gede	Humanitaargümn.	9.	Katrin Lekk
Kristiina Rosin	Vanalinna Pk	9.	Merike Palginõmm
Mariell Kumm	Ülejõe G	10.	Aina Lagus
Asko Kriiska	Koidula G	11.	Sirje Miglai

Alvar Räägel	Ühisgümnaasium	12.	Aita Luts
Arvutiõpetus			
Oliver Stimmer	Uulu Pk	7.	Katrin Maal
Rauno Jaakson	Kilingi-Nõmme G	9.	Anne Aasamets
Daisy Estam, Madis Peetersoo	Kuninga Tänav Pk	6.	Kairi Osula
Madis Margus	Koidula G	9.	Urmas Palmaru
Kristjan Pöder	Koidula G	10.	Urmas Palmaru
Informaatika			
Hardi Pertel	Vändra G	8.	Jaak Valgeväli
Rivo Laks	Ühisgümnaasium	12.	Raivo Annusver
Majandusõpetus			
Katti Popp	Sindi G	11.	Kristi Suppi
Anne Urban	Sindi G	11.	Kristi Suppi
Muusikaõpetus			
Reeli Jantson	Sindi G	7.	Aire Luhaoja
Marianne Tamm	Vändra G	11.	Liivi Lumijõe
Helena Keskküla	Ühisgümnaasium	7.	Evelin Mei
Gerly Kättmann	Humanitaargümn.	11.	Mati Põdra
Õpiuskused			
Mariliis Jaago, Joonas Järv, Anni Kivisto, Merilin Randväli, Sandra Vill	Paikuse Pk	6.	Sirje Tuulemäe
Liis Lääts, Timo Vaimann, Karl Kontus, Marren Tiivits, Janeli Normet	Ühisgümnaasium	6.	Peep Eenraid

Üleriigilised konkursid ja võistlused

Õpilase nimi	Kool	Klass	Koht	Õpetaja
Füüsika lahtine võistlus				
Rauno Siinmaa	Koidula G	8.	1.	Elmu Mägi
Gerli Viikmaa	Koidula G	8.	3.	Elmu Mägi
Mikk Andreson	Koidula G	9.	9.	Elmu Mägi
Tiit Post	Koidula G	11.	8.	Elmu Mägi
Holger Haas	Koidula G	12.	2.	Elmu Mägi
Meelis Lootus	Koidula G	12.	6.	Elmu Mägi
Urmas Kvell	Koidula G	12.	8.	Elmu Mägi

Keemia lahtine võistlus				
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	11.	8.	Evelin Saks
Noorgiidade konkurss				
Katti Popp	Sindi G	11.	parim	Maie Tamme
Matemaatikaviktoriin "Nuputa"				
Mailis Mesimas, Artur Vaarmaa, Andželika Volt	Pärnjõe Pk	7.	3.-4.	Mall Paat
Ats Aasmaa, Kristen Kivistik, Grete Ojala, Indrek Värva	Vändra G	5.-6.	5.-6.	Anne Kalmus
Mariliis Jaago, Joonas Järv, Eliise Kruusmaa, Mai-Liis Pukk	Paikuse Pk	5.-6.	10.	Hulda Larin, Liina Kivisto
VI Koidulauliku luulekonkurss (7.-9. klass)				
Mari Laube	Koidula G	11.	1.	Ebe Honga
Pranglimine				
Mart Leesi	K-Nõmme G	3.	6.	Terje Pahk

Maakondlike viktoriinide võitjad

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Vene keele viktoriin			
Elina Iloste, Reeli Jantson, Helin Pulst, Olga Siškova	Sindi G	7.-9.	Tatjana Grigorjeva
Matemaatikaviktoriin "Nuputa"			
Ats Aasmaa, Kristen Kivistik, Grete Ojala, Indrek Värva	Vändra G	5.-6.	Anne Kalmus
Mailis Mesimas, Artur Vaarmaa, Andželika Volt	Pärnjõe Pk	7.	Mall Paat
Karl Koppel, Karl Väärtmaa, Kristo Ment, Oskar Aava	Koidula G	5.-6.	Arvo Press, Lemmi Nael
Kristel Sepp, Jörgen Jõgiste, Kristine Sepp, Hayde Kaia Leino	Humanitaargüm.	5.-6.	Urve Paulmann, Margit Sooniste
Johanna Allmaa, Hendrik Kaur, Kristina Nogteva	Koidula G	7.	Sirje Õismets
Füüsikaviktoriin			
Kristjan Kaer, Kati Kalden, Villem Kukk, Rait Tiitus, Ando Vaan	Are Pk	7.-9.	Kersti Tiimus
Loodusõpetuse viktoriin			
Maris Pernik, Külli Reisel, Marta Uustamm	Kergu PkLa	6.	Laine Kägu

Mälumäng VARIA			
Silvi Friedrichson, Kaisa Kaskla, Reti Kurm	Häädemeeste Kk	1.-3.	Tiiu Pukk
Tiit Hanson, Mirell Jakobson, Kadi-Ingrid Lilles, Tõnis Luik, Liis Sisask	Häädemeeste Kk	5.-9.	Tiiu Pukk
Karel Miisna, Juhan Ressar, Margus Rätsep	Häädemeeste Kk	10.-12.	Tiiu Pukk, Merike Pruul
Muusikaviktoriin			
Elina Iloste, Reeli Jantson, Argo Ollep, Ivo Rosenberg	Sindi G	7.-9.	Aire Luhaoja
Terviseviktoriin			
Hare Heinluht, Elise Joonas, Hanna-Maarja Safronova	Audru Kk	7.-9.	Vivika Lass

Maakondlike konkursside võitjad

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Kodu-uurimiskonkurss			
Marilin Talts	Are Pk	9.	Elve Tamvere
Ingrid Tamla	Are Pk	7.	Elve Tamvere
Anneli Rand	Audru Kk	11.	Sirje Mölder
Kirti-Kai Kruusalu	Audru Kk	11.	Anita Uibu
Piret Kuusik	Häädemeeste Kk	12.	Tiiu Pukk
Käthy Kuusik	Häädemeeste Kk	12.	Tiiu Pukk
Annika Urbel	Lõpe Pk	9.	Ellen Laanesoo
Marten Vares	P-Jaagupi G	8.	Elve Tamvere
Taavi Kask	Tori Pk	7.	Heli Mitt
Siim Orav	Vändra G	12.	Helgi Parvelo, Virve Andrekson
Anneliis Post	Kuninga Tn Pk	8.	Leo Viller
Maarja Pütsepp	Hansagümnaasium		Marika Hoolma
Andraš Tšitškan	Vanalinna Pk	8.	Anne Urge
Airi Holm	Humanitaargüm.		Ene Kõo, Laine Järvemäe
Airiin Pahk	Ühisgümnaasium	11.	Elve Tamvere, Kätlin Pahk
Toomas Toodu	Hansagümnaasium		Lea Lips
Lauri Sutt	Koidula G		Ella Põldsoo, Helja Sutt
Kristjan Nasari	Hansagümnaasium		Lea Lips
Koidulauliku luulekonkurss			
Hendrik Varblane	Kergu PkLa		Anne Kivikas

Merilin Tõnisoja	Vändra G		Hannes Toomingas
Eda Vallimäe	Tõstamaa Kk		Mari Lühiste
Karoliina Palango	Ülejõe G		Marja Tõnts
Emily Roots	Koidula G		Marge Kanniste
Mari Laube	Koidula G		Ebe Honga
Tööpetuse näitus-konkurss			
Kaspar Rätsep	Tori Pk	5.	Vilmar Olviste
Martin Tomson	Taali Pk	6.	Heino Toomela
Elvis Künnapas	Taali Pk	7.	Heino Toomela
Raiko Sülla	Jõõpre Pk	8.	Mati Sutt
Priit Kaevand	Taali Pk	9.	Heino Toomela
Fred Hindrichson	Kuninga Tn Pk	5.	Tarmo Pajula
Egert Pull	Rääma Pk	6.	Ivar Labi
Karmo Toots	Ülejõe G	7.	Enn Kübar
Veiko Väljak	Humanitaargüm.	8.	Peeter Laos
Taevo Nuut	Kuninga Tn Pk	9.	Lembit Toome
Käsitöö näitus-konkurss			
Raili Link	Tihemetsa Pk	5.	Juta Rea
Laura Lemmik	Tihemetsa Pk	6.	Juta Rea
Diana Jander	Metsapoole Pk	7.	Anneli Graudina
Alli-Liis Vandel	Pärnu-Jaagupi G	9.	Signe Sume
Anna Makaronskaja	Ühisgümnaasium	5.	Aita Kitsnik
Liisa Koodi	Koidula G	6.	Margit Toim
Kerli Tomson	Kuninga Tn Pk	8.	Elja Lõhmus
Kristin Leis	Ülejõe G	9.	Mari-Liis Kirss
Kunsti näitus-konkurss			
Sirelin Siigur	Libatse Lak	1.	Jane Siigur
Karin Rea	Tihemetsa Pk	2.	Juta Rea
Berit Toome	Vändra G	3.	Maiga Lints
Teele Mustallikas	Kergu PkLa	4.	Tiina Madisson
Mikk Meeras	Tihemetsa Pk	5.	Juta Rea
Raimond Habicht	Häädemeeste Kk	6.	Liie Juhkam
Airiki Talts	Tihemetsa Pk	7.	Juta Rea
Reeli Jantson	Sindi G	7.	Maia Agar
Tõnu Heinmets	Paikuse Pk	8.	Monika Vaher
Merilin Tõnisoja	Vändra G	9.	Maiga Lints
Katrin Keerma	Vändra G	11.	Maiga Lints

Kuldmedaliga lõpetajad

Õpilase nimi	Kool
Riine Lootus	Audru Kk
Liisbet Puust	Audru Kk
Piia Aasamets	K-Nõmme G
Kadri Saar	K-Nõmme G
Jane Semenov	P-Jaagupi G
Kirsika Olev	Pärnu Ühisg.
Maire Assmann	Pärnu Ühisg.
Triin Kütt	Pärnu Ühisg.
Maarja Laasu	Pärnu Ühisg.
Triin Marts	Pärnu Ühisg.
Ivar Merilo	Pärnu Ühisg.
Janar Merilo	Pärnu Ühisg.
Rait Parmann	Pärnu Ühisg.
Eero Janson	Pärnu Koidula G
Urmas Kvell	Pärnu Koidula G
Meelis Lootus	Pärnu Koidula G
Birjo Must	Pärnu Koidula G
Liisi Panov	Pärnu Koidula G
Artur Peedimaa	Pärnu Koidula G
Kaidi Peetersoo	Pärnu Hoidula G
Kadri Rebane	Pärnu Koidula G
Riivo Talviste	Pärnu Koidula G
Katrin Karelson	Pärnu Koidula G
Annika Köster	Pärnu Koidula G
Anu Mitt	Pärnu Koidula G
Kerti Pulst	Pärnu Hoidula G
Ilona Orgusaar	Pärnu Vene G
Uljana Borodulja	Pärnu Vene G
Jekaterina Kutsemelova	Pärnu Vene G
Madis Talmar	Pärnu Sütevaka Hg.
Ulvika Hurt	Pärnu Sütevaka Hg
Helena Antsov	Pärnu Sütevaka Hg
Kaili Miil	Pärnu Sütevaka Hg
Liina Tojak	Pärnu Sütevaka Hg

Hõbemedaliga lõpetajad

Õpilase nimi	Kool
Jörgen Joonas	Audru Kk
Liis Karpin	Audru Kk
Semjon Malinovski	Audru Kk
Katrina Toompere	Kilingi-Nõmme G
Sigrid Lepikmäe	Pärnu-Jaagupi G
Merle Palk	Pärnu-Jaagupi G
Kaja Aal	Vändra G
Hedy Jürisoo	Vändra G
Karmen Tõnismann	Vändra G
Talvi Tõnismann	Vändra G
Liina Pirsi	Pärnu Ühisg.
Ksenia Rõtikova	Pärnu Ühisg.
Helen Hunt	Pärnu Ühisg. 12a
Helen Hunt	Pärnu Ühisg. 12b
Helene Alari	Pärnu Ühisg.
Liis Piksar	Pärnu Ühisg.
Kreet Prants	Pärnu Ühisg.
Ingrid Rändvee	Pärnu Ühisg.
Holger Haas	Pärnu Koidula G
Egon Kaur	Pärnu Koidula G
Annika Murd	Pärnu Koidula G
Egon Orav	Pärnu Koidula G
Vootele Pikson	Pärnu Koidula G
Riina Press	Pärnu Koidula G
Liina Tõnisson	Pärnu Koidula G
Reili Naarits	Pärnu Koidula G
Maarja Lank	Pärnu Koidula G
Reena Lootus	Pärnu Koidula G
Hardi Jaagor	Pärnu Koidula G
Mario Järvekülg	Pärnu Koidula G
Laura Kunder	Pärnu Koidula G
Helen Toming	Pärnu Koidula G
Ksenia Kardaševskaja	Pärnu Vene G
Aleksandra Korsakova	Pärnu Vene G

Olga Krasnova	Pärnu Vene G
Valentina Ljaš	Pärnu Vene G
Yulia Testova	Pärnu Vene G
Julia Stšetinina	Pärnu Vene G
Edgar Kivisild	Pärnu Vene G
Igor Vinogradov	Pärnu Vene G
Anna Timašova	Pärnu Vene G
Doris Feldmann	Pärnu Hansag.
Tõnis Põldsaar	Pärnu Hansag.
Erika Säde	Pärnu Hansag.
Pille Tamm	Pärnu Hansag.
Kairi Agan	Pärnu Raeküla G
Inna Jurna	Pärnu Raeküla G
Martin Pihl	Pärnu Täiskasv. G
Marleen Tamm	Pärnu Sütevaka Hg
Alice Alu	Pärnu Sütevaka Hg
Helika Jürgenson	Pärnu Sütevaka Hg
Dagmar-Maria Konts	Pärnu Sütevaka Hg
Ivika Kalden	Pärnu Sütevaka Hg

Vabariigi presidendi Arnold Rüütli pidulikul vastuvõtul käisid:

Õpilase nimi	Kool
Liisbet Puust	Audru Kk
Kardi Saar	Kilingi-Nõmme G
Hedy Jürisoo	Vändra G
Meelis Raavik	Pärnumaa Kutsehariduskeskus
Meelis Lootus	Koidula G
Maria Nikulina	Pärnu Hansag.
Ivar Merilo	Pärnu Ühisg.
Madis Talmar	Pärnu Humanitaarg.
Ilona Orgussaar	Pärnu Vene G

Aasta õpilane 2006

Õpilase nimi	Kool	KI
Maapiirkond		
Elise Joonas	Audru Kk	IX
Allar Busch	K-Nõmme G	IX
Siim Antso	P-Jaagupi G	IX
Mari-Jaana Jaagu	Tõstamaa Kk	IX
Annika Oja	Vändra G	IX
Annika Urbel	Lõpe Pk	IX
Anett Tõnutare	Tori Pk	IX
Anni Borkvel	Tori Pk	IX
Hanna Jõgis	Tori Pk	IX
Janeli Tehver	Tori Pk	IX
Katri Kägo	Tori Pk	IX
Kersti Kikas	Tori Pk	IX
Piret Lasn	Tori Pk	IX
Merilin Allikvee	Uulu Pk	IX
Liisbet Puust	Audru Kk	XII
Riine Lootus	Audru Kk	XII
Jane Semenov	P-Jaagupi G	XII
Kadri Saar	K-Nõmme G	XII
Piia Aasamets	K-Nõmme G	XII
Linnapiirkond		
Erik Nisu	Kuninga Tn PK	VIII
Ingrid Lekk	Sütevaka Humanitaarg.	XI
Martin Pihl	Täiskasvanute G	XI
Alvi Kruusimaa	Kutsehariduskeskus	

Pärnu Maavalitsuse rahalise preemia pälvisid järgmised TÜ Pärnu Kolledži diplomitööd:

Üliõpilase nimi	Diplomitöö teema
Kristi Ridala	Hooajalisuse vähendamise strateegia turismikohas Pärnu näitel
Triin Müür	Kuulmispuudega inimeste majanduslik ja sotsiaalne toimetulek Pärnu linna näitel
Sirle Kodasma	Kohaliku sotsiaalmajandusliku arengu toetamine Pärnumaal Euroopa Liidu tõukefondide abil

Tunnustused haridustöötajatele

Nimi	Haridusasutus	Amet
Vabariiklik tunnustus		
Aasta Õpetaja 2005		
Aarne Link	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	Direktor
Marge Kurm	Pärnu Ühisgümnaasium	Geograafiaõpetaja
Maakondlikud tunnustused		
Aasta Õpetaja 2005		
Heino Toomela	Taali Põhikool	Poeglaste tööõpetuse õpetaja
Tiina Krause	Paikuse Põhikool	Logopeed
Jaan Tamm	Tõstamaa Keskkool	Kehalise kasvatus vanemõpetaja
Sirje Raaga	Vändra Lasteaed Rukkilill	Lasteaiaõpetaja
Aasta Noor Õpetaja 2005		
Daily Kaldma	Jänesselja Lasteaed	Lasteaiaõpetaja
Lauri Lepik	Häädemeeste Keskkool	Kehalise kasvatus õpetaja, treener
Kersti Jürgenson	Sindi Gümnaasium	Eesti keele ja kirjanduse ning meedia õpetaja
Aastate Pedagoog 2005		
Aita Matson	Tihemetsa Põhikool	Eesti keele ja kirjanduse õpetaja
Tiiu Pukk	Häädemeeste Keskkool	Huvijuht
Maret Pernik	Vändra Gümnaasium	Matemaatikaõpetaja, kasvatusraskestega klassi kalssijuhataja
Helve Lumeste	Vihtra Lasteaed-alkkool	Eesti keele ja kirjanduse õpetaja
Asta Suss	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	Kunstiõpetuse õpetaja
Toivo Kirsi	Pärnumaa Kutsehariduskeskuse Tihemetsa õppekoht	Mehhaaniliste erialade psühholoogia ja äri-eetika vanemõpetaja
Aasta Haridusasutuse Juht		
Aarne Link	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	Direktor

Eve Kalimulina	Paikuse Lasteaed Mesimumm	Juhataja
C. R. Jakobsoni nim. konkursi populaarseim haridus- ja kultuuritöötaja		
Olev Kõösel	Juurikaru Põhikool	Tööõpetuse ja kunstiõpetaja

Õpilaste saavutused 2006/2007. õppeaastal

Rahvusvaheliste olümpiaadide ja võistluste võistkondade liikmed

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Eesti-Soome maavõistlus füüsikas			
Kristjan Pöder	Koidula G	11.	Elmu Mägi
Holger Kruusla	Koidula G	12.	Elmu Mägi
Eesti-Soome matemaatikavõistlus			
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	Reet Olo
15. rahvusvaheline filosoofiaolümpiaad Türgis			
Diana Altai	Humanitaarg.	12.	Joosep Tammo
48. rahvusvaheline matemaatikaolümpiaad Vietnamis			
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	Reet Olo
EL noorte teadlaste konkurss Hispaanias			
Mihkel Aamer	Koidula G	12.	Elmu Mägi
Rahvusvaheline vene keele konkurss Moskvas			
Laura Kurs	Raeküla G	10.	Jaana Pilisner

Aineolümpiaadide vabariikliku vooru 10 paremat

Õpilase nimi	Kool	Klass	Koht	Õpetaja
Eesti keel				
Liis Lääts	Ühisgümnaasium	7.	2.-3.	Elga Raadik
Eesti keel võõrkeelena				
Artur Vetkas	Vene G	12.	1.	Leili Sägi
Tatjana Portnova	Vene G	12.	2.	Leili Sägi
Vene keel võõrkeelena				
Helen Vahkla	Ühisgümnaasium	11.	4.	Malle Palginõmm
Inglise keel				
Helari Kitsnik	Vändra G	12.	7.	Ülle Tomingas
Norman Kuusik	Raeküla G	11.	9.	Bibi Raid
Inglise keel olümpiaad <i>British Studies</i>				
Gerli-Maarja Rondo	Ühisgümnaasium	11.	1.	Elle Kera
Teivi Laurimäe	Ühisgümnaasium	10.	2.	Eve Merilo
Edeliis Pütsepp	Ühisgümnaasium	10.	3.	Eve Merilo

Merilin Paas	Ühisgümnaasium	10.	4.	Malle Lillepea
Kristjan Pöder	Koidula G	11.	5.	Kai Kõks
Kärt Üpraus	Ühisgümnaasium	10.	6.	Eve Merilo
Helen Lempu	Ühisgümnaasium	12.	7.	Elle Kera
Marit Kütt	Ühisgümnaasium	10.	8.	Õie Mägi
Emma Zalevskaja	Ühisgümnaasium	10.	9.	Eve Merilo
Siim Kallas	Ühisgümnaasium	10.	10.-11.	Õie Mägi
Helen Post	Ühisgümnaasium	10.	10.-11.	Mall Liiva
Linda Sutt	Ühisgümnaasium	10.	10.-11.	Õie Mägi
Lingvistika				
Kaisa Mitt	Humanitaargüm.	11.	7.	Gerli Laur
Diana Aitai	Humanitaargüm.	12.	8.-9.	Gerli Laur
Majandus				
Anne Urban	Sindi G	12.	7.	Ingrid Kostabi
Katti Popp	Sindi G	12.	7.	Ingrid Kostabi
Filosoofia				
Diana Aitai	Humanitaargüm.	8.	12.	Joosep Tammo
Astronoomia				
Eero Vaher	Vanalinna Pk	8.	2.	Mare Kekkonen
Füüsika				
Eero Vaher	Vanalinna Pk	8.	1.	Vello Tiidus
Erik Soekõrv	Koidula G	8.	10.	Elmu Mägi
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	1.	Elmu Mägi
Aleksander Mjakonkih	Kuninga Tn Pk	9.	5.	Elsa Fedtšenko
Kristjan Pöder	Koidula G	11.	5.	Elmu Mägi
Holger Kruusla	Koidula G	12.	10.	Elmu Mägi
Matemaatika				
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	1.	Reet Olo
Gerli Viikmaa	Koidula G	9.	5.	Arvo Press
Andres Kaldvee	Koidula G	10.	7.-8.	Tiia Toobal
Loodusteadused				
Eero Vaher	Vanalinna Pk	8.	1.	Mare Kekkonen
Juhan Koppel	Humanitaargüm.	8.	5.	Riina Leet
Bioloogia				
Märt Kose	Häädemeeste Kk	10.	3.	Marika Kose
Asko Kriiska	Koidula G	12.	4.	Sirje Miglai
Mariell Kumm	Ülejõe G	11.	9.	Aina Lagus

Liis Lääts	Ühisgümnaasium	7.	1.	Aita Luts
Geograafia				
Laura Altin	Kilingi-Nõmme G	12.	10.	Elli Altin
Märt Kütas	Kilingi-Nõmme G	8.	9.	Elli Altin
Karmen Stimmer	Humanitaargümn.	9.	4.	Ene Kõo
Maarja Mere	Ühisgümnaasium	8.	7.	Marge Kurm
Tööõpetus				
Rein Link	Tihemetsa Pk	9.	1.	Raivo Tõnisson
Juhan Koppel	Humanitaargümn.	8.	2.	Peeter Laos

Aineolümpiaadide maakonnavooru võitjad

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Eesti keel			
Elis Pill	Jõõpre Pk	4.	Vaike Ruumet
Maret Palusalu	Tõstamaa Kk	5.	Triinu Pert
Mai-Liis Pukk	Paikus Pk	6.	Sirje Tuulemäe
Mirell Jakobson	Häädemeeste Kk	7.	Kerstin Meier
Merilin Mihkeles	Paikuse Pk	8.	Kaire Laine
Liis Lääts	Ühisgümnaasium	7.	Elga Raadik
Hayde-Kaia Leino	Ühisgümnaasium	7.	Elga Raadik
Mai Angerjärv	Väike Vabakool	7.	Ilona Must
Karl-Olaf Treial	Kuninga Tn Pk	8.	Lia Viller
Gert Siniloo	Ülejõe G	8.	Liina Kanarbik
Maarja Pütsep	Hansagümn.	9.	Inga Kukk, Maarika Hoolma
Liisu Rõigas	Ühisgümnaasium	11.	Elga Raadik
Eesti keel võõrkeelena			
Anna Savtšuk	Vene G	7.	Reet Merilaine
Valerija Hohlenkova	Vene G	7.	Luule Kustassoo
Aljona Anikina	Slaavi Pk	8.	Maarit Kiviselg
Lingvistika			
Margus Rätsep	Häädemeeste Kk	12.	Viktor Koop
Diana Aitai	Humanitaargümn.	12.	Gerli Laur
Kirjandus			
Age Tomson	Humanitaargümn.	9.-10.	Kalle Viik
Mairi Kikkas	Koidula G	11.-12.	Ebe Saarna
Larissa Pribõlskaja	Vene G	11.	Leili Sägi

Vene keel võõrkeelena			
Martin Kaskla	Häädemeeste Kk	9.	Ene Talts
Jüri Lemešenko	Kilingi-Nõmme G	12.	Ene Laadi
Martin Maasik	Vanalinna Pk	6.	Galina Voronovskaja
Kristiina Poolak	Koidula G	6.	Irina Mandrõko
Janeli Normet	Ühisgümnaasium	7.	Malle Palginõmm
Elina Paegle	Ühisgümnaasium	7.	Aime Rao
Maarja Mere	Ühisgümnaasium	8.	Eha Meier
Sandra Nahkur	Hansagümnaasium	8.	Ina Pütsep
Aino-Silvia Tali	Vanalinna Pk	9.	Galina Voronovskaja
Mari-Ann Leetmaa	Koidula G	9.	Irina Mandrõko
Jekaterina Skorikova	Hansagümnaasium	10.	Ina Pütsep
Artur Hansen	Ülejõe G	10.	Anne Agasild
Lev Bannikov	Koidula G	11.	Viive Korb
Kristjan Pöder	Koidula G		Irina Mandrõko
Vene keel emakeelena			
Nikita Filatov	Vene G	5.	Tatjana Klevtsova
Lilija Tšalenko	Vene G	6.	Natalja Fomitševa
Valeria Hohlenkova	Vene G	7.	Natalja Fomitševa
Karina Novaševskaja	Vene G	8.	Jelena Stankevits
Aleksandra Batrak	Vene G	9.	Tatjana Klevtsova
Inglise keel			
Karl Vaba	Sindi G	5.	Silva Sikk
Mariliis Jaago	Paikuse Pk	7.	Ingrid Lilles
Hardo Pajus	Kilingi-Nõmme G	11.	Mare Lapp
Helari Kitsnik	Vändra G	12.	Ülle Tomingas
Kristo Peterson	Vanalinna Pk	6.	Eha Allmann
Kristin Parts	Ühisgümnaasium	7.	Eve Merilo
Rasmus Peeker	Humanitaargümn.	8.	Kersti Pääro
Liina Juuse	Koidula G	9.	Sirje Trisna
Silver Vainos	Kuninga Tn Pk	9.	Leene Soekõrv
Merilin Mäe	Humanitaargümn.	10.	Tiina Kruusmaa
Juhan Laos	Ühisgümnaasium	11.	Mall Liiva
Diana Aitai	Humanitaargümn.	12.	Aime Tammo
Saksa keel			
Levo Lainela	Kilingi-Nõmme G	8.	Marin Mitt

Villu Jallai	Kilingi-Nõmme G	9.	Marin Mitt
Mihkel Abram	Kilingi-Nõmme G	11.	Kätlin Laur
Jana Raidma	Koidula G	8.	Siiri Mägi
Kaisa Kütt	Ülejõegümnaasium	9.	Liina Kirss
Ellin Stoppel	Koidula G	G	Eve Pampa
Maarja Andla	Humanitaargüm.	G	Epp Suigusaar
Ave Toomlaid	Ühisgümnaasium	G	Aive Rantala
Matemaatika			
Siim Oselein	Vändra g	4.	Ene Kitsnik
Elina Ild	Paikuse Pk	5.	Liina Kivisto
Rasmus Iila	Vändra G	6.	Anne Kalmus
Mariliis Jaago	Paikuse Pk	7.	Hulda Larin
Mailis Mesimas	Pärnjõe Pk	8.	Mall Paat
Laurits Puust	Audru Kk	9.	Tiina Pärn
Marvin Mitt	Tõstamaa Kk	10.	Karin Mitt
Karel Miisna	Häädemeeste Kk	11.	Krista Hütt
Reiko Randoja	Kilingi-Nõmme g	12.	Anne Aasamets
Aron Sai	Hansagümnaasium	5.	Tiiu Arman
Kristo Ment	Koidula G	6.	Lemmi Nael
Karl-Villem Võsa	Ülejõe G	7.	Cedrut Kuusk
Eero Vaher	Vanalinna Pk	8.	Heili Ago
Joanna Allmaa	Koidula G	8.	Sirje Õismets
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	Reet Olo
Andres Kaldvee	Koidula G	10.	Tiia Toobal
Kristjan Pöder	Koidula G	11.	Arvo Press
Tiit Hõbejõgi	Koidula G	12.	Tiia Toobal
Füüsika			
Kristjan Veber	Paikuse Pk	8.	Aare Külaots
Laurits Puust	Audru Kk	9.	Tiiu Rätsep
Karel Miisna	Häädemeeste Kk	11.	Raimu Pruul
Margus Rätsep	Häädemeeste Kk	12.	Raimu Pruul
Eero Vaher	Vanalinna Pk	8.	Vello Tiimus
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	Elmu Mägi
Kristjan Rõivas	Koidula G	10.	Elmu Mägi
Sten Sonts	Koidula G	10.	Elmu Mägi
Kristjan Pöder	Koidula G	11.	Elmu Mägi

Danel Ahman	Koidula G	12.	Elmu Mägi
Keemia			
Sten Sang	Jõõpre Pk	8.	Mare Ots
Laurits Puust	Audru Kk	9.	Ülle Vares
Märt Kose	Häädemeeste Kk	10.	Marika Kose
Ingrid Post	Kilingi-Nõmme G	11.	Inge Post
Tuuli Zahvatkin	Vändra G	12.	Tiina Tõnismann
Eero Vaher	Vanalinna Pk	8.	Mare Kekkonen
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	Merit Sarandi
Kärt Üprus	Ühisgümnaasium	10.	Evelin Saks
Tamor Bakhoff	Ühisgümnaasium	11.	Evelin Saks
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	12.	Evelin Saks
Geograafia			
Meelis Steinberg	Vändra G	7.	Riina Sikkal
Märt Kütas	Kilingi-Nõmme G	8.	Elli Altin
Sten Listra	Paikuse Pk	8.	Sirle Varkentin
Märt Pärnala	Pärnu-Jaagupi G	8.	Daisy Kärner
Georgi Beltadze	Pärnu-Jaagupi G	9.	Daisy Kärner
Laura Altin	Kilingi-Nõmme G	12.	Elli Altin
Karl Väärtmaa	Koidula G	7.	Vaike Somelar
Maarja Mere	Ühisgümnaasium	8.	Marge Kurm
Aleksander Tsuiman	Ühisgümnaasium	9.	Marge Kurm
Tanel Juns	Koidula G	10.	Vaike Somelar
Liisu Rõigas	Ühisgümnaasium	11.	Marge Kurm
Ott Antsmaa	Ühisgümnaasium	12.	Marge Kurm
Bioloogia			
Kaido Siimer	Are Pk	6.	Leelo Lusik
Ave Vaan	Are Pk	7.	Leelo Lusik
Kadri Meriste	Kilingi-Nõmme G	7.	Urve Jõgi
Ando Vaan	Are Pk	8.	Leelo Lusik
Vahur Steinberg	Vändra G	9.	Reet Eesmäe
Märt Kose	Häädemeeste Kk	10.	Marika Kose
Karel Miisna	Häädemeeste Kk	11.	Marika Kose
Allar Vallaots	Kilingi-Nõmme G	12.	Urve Jõgi
Tiina Georg	Humanitaargüm.	6.	Katrin Lekk
Liis Lääts	Ühisgümnaasium	7.	Eve Popp

Eleen Änilane	Vanalinna Pk	8.	Mare Kekkonen
Kristi Jürgenstein	Ühisgümnaasium	9.	Aita Luts
Anni Borkvel	Koidula G	10.	Sirje Miglai
Tormi Kotkas	Ülejõe G	11.	Aina Lagus
Asko Kriiska	Koidula G	12.	Sirje Miglai
Arvutiõpetus			
Martin Laine	Paikuse Pk	7.	Signe Lensment
Informaatika			
Hardi Pertel	Vändra G	9.	Jaak Valgeväli
Majandusõpetus			
Katti Popp	Sindi G	12.	Ingrid Kostabi
Anne Urban	Sindi G	12.	Ingrid Kostabi
Kaia Köster	Raeküla G	12.	Ingrid Kostabi
Tõnu-Martin Ots	Raeküla G	12.	Ingrid Kostabi
Tööõpetus			
Rein Link	Tihemetsa Pk	9.	Raivo Tõnisson
Verner Pukk	Raeküla G	9.	Jaak Kurvits
Juhan Koppel	Humanitaargümn.	8.	Peeter Laos
Käsitöö			
Maarja Künnapas	Häädemeeste Kk	9.	Liie Juhkam
Kristin Jantson	Koidula G	9.	Margit Toim
Loodusteadused			
Sten Sang	Jõõpre Pk	8.	Mare Ots
Eero Vaher	Vanalinna Pk	8.	Mare Kekkonen

Üleriigilised konkursid ja võistlused

Õpilase nimi	Kool	Klass	Koht	Õpetaja
Matemaatika lahtine võistlus				
Rauno Siinmaa	Koidula G	9.	4.	Reet Olo
Aleksander Mjakonkih	Kuninga Tn Pk	9.	9.	Elsa Fedtšenko
Matemaatikavõistlus "Känguru"				
Aleksandr Dmitrijev	Vene G	5.	4.	Anna Dmitrjeva
Kristina Nogteva	Koidula G	8.	9.	Sirje Õismets
Füüsika lahtine võistlus				
Eero Vaher	Vanalinn Pk	8.	6.	Vello Tiimus
Aleksander Mjakonkih	Kuninga Tn Pk	9.	3.	Elsa Fedtšenko
Erik Nisu	Kuninga Tn Pk	9.	4.	Elsa Fedtšenko

Katrin Tuude	Koidula G	12.	10.	Elmu Mägi
Matemaatikaviktoriin "Nuputa"				
Janet Lain, Laura Lilleste, Reelika Tõnisson, Arti Rattam	Kilingi-Nõmme G	5.-6.	4.	Helle Õige
Mariliis Jaago, Lana Pampa, Joonas Järv	Paikuse Pk	7.	8.-9.	Hulda Larin
Tambet Väärtmaa, Raven Sinimeri, Kristo Ment, Grit Arro	Koidula G	5.-6.	6.	Arvo Press, Lemmi Nael
Kristel Sepp, Hanna Alajõe, Nele Erastus	Humanitaargümn.	7.	4.-5.	Urve Paulmann
Indrek Saar, Hela Pihlamägi, Kristine Sepp, Jörgen Jõgiste	Humanitaargümn.	5.-6.	9. - 10.	Malle Eskusson Margit Sooniste
Koidulauliku luulekonkurss				
Mari-Liis Kärpuk	Koidula G	11.	1.	Ebe Honga
Keemia lahtine võistlus				
Mikk Abram	Ühisgümnaasium	12.	9.	Evelin Saks
Õpioskuste võistlus				
Liis Sisask, Elery Noni, Liina Joon Saar, Hardi Joon Saar, Erko Teor,	Häädemeeste Kk	6.	10.	Merike Pruul
Ethel Pruss, Elemai Vahur, Laura Vunk, Joosep Sarapuu, Mihkel Laidoner	Kuninga Tn Pk	6.	6.	Lia Viller
Karl Mäe, Karl Jürgens- tein, Kevin Piperal, Artur Jürison, Pauliine Mäesalu	Ühisgümnaasium	6.	9.	Peep Eenraid
Archimedese noorte teadustööde riiklik konkurss				
Mihkel Aamer	Koidula G	12.	1.	Elmu Mägi
Karl-Ott Juhanson	Kuninga Tn Pk	9.	3.	Lia Viller
Vegard Kruusla	Kuninga Tn Pk	9.	3.	Lia Viller
GLOBE uurimistö				
Julia Grištšenko, Viktoria Tkatšenko, Dmitri Kalinin, Valentina Levštšanova	Vene G	12.	10.	Larissa Semjonova
Kodu-uurimine				
Kristjan Nasari	Hansagümnaasium	12.		Lea Lips

Virge Tamme	Ülejõe G	12.	Anne Kärner
Valmar Aia	Ülejõe G	12.	Anne Kärner
Viljar Käämer	Ühisgümnaasium	11.	Elve Tamvere

Maakondlike viktoriinide võitjad

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Vene keele viktoriin			
Riko Kivimägi, Hanna Kivila, Dajana Raab, Liisi Jürisson	Sindi G	6.-7.	Tatjana Grigorjeva
Matemaatikaviktoriin "Nuputa"			
Janet Lain, Laura Lilleste, Reelika Tõnisson, Arti Rattam	Kilingi-Nõmme G	5.-6.	Helle Õige
Mariliis Jaago, Lana Pampa, Joonas Järv	Paikuse Pk	7.	Hulda Larin
Grit Arro, Kristo Ment, Tambet Väärtmaa, Raven Aleksander Sinimeri	Koidula G	5.-6.	Arvo Press, Lemmi Nael
Aivar Lobjakas, Karl Martin Jaup, Helena Reinaru	Hansagümn.	7.	Tiiu Arman
Kristel Sepp, Hanna Alajõe, Nele Erastus	Humanitaargümn.	7.	Urve Paulmann
Füüsikaviktoriin			
Jana Schmidt, Silvia Auväärt, Sten Listra, Joonas Järv, Kristjan Veber	Paikuse Pk	7.-9.	Aare Külaots
Loodusõpetuse viktoriin			
Janre Jürvetson, Sten Pärnik, Linda Tammekivi	Vändra G	6.	Riina Sikkal
Mälumäng VARIA			
Karel Miisna, Juhan Ressar, Märt Kose	Häädemeeste Kk	gümn.	Merike Pruul, Tiiu Pukk
Tiit Hanson, Kadi-Ingrid Lilles, Mirell Jakobson, Liis Sisask, Elery Teor	Häädemeeste Kk	põhik.	Tiiu Pukk
Meeli Lepik, Brigita Mass, Hille-Riin Tomberg	Häädemeeste Kk	1.-3.	Tiiu Pukk
Muusikaviktoriin			
Raimond Vaba, Maris Metsmaa, Reeli Jantson	Sindi G	7.-9.	Aire Luhaoja

Õpioskuste võistlus			
Liis Sisask, Elary Noni, Liina Joon-saar, Hardi Joonsar, Erko Teor	Häädemeeste Kk	6.	Merike Pruul
Ethel Pruss, Elemari Vahur, Laura Vunk, Joosep Sarapuu, Mihkel Laidoner	Kuninga Tn Pk	6.	Lia Viller, Leo Viller

Maakondlike konkursside võitjad

Õpilase nimi	Kool	Klass	Õpetaja
Kodu-uurimiskonkurss			
Karina Poolma	Are Pk	7.	Elve Tamvere
Tiina Lüüsalu	Tori Pk	7.	Heli Mitt
Ingrid Tamla	Are Pk	8.	Elve Tamvere
Kelly Ranne, Hanna-Maarja Safronova	Audru Kk	9.	Aniita Uibu
Raul Tohv	Tori Pk	9.	Hilja Kattago
Mario Laretei	Sindi G	10.	Lembit Roosimäe
Inga Kukkk, Tõnu Rõõmussaare	Vändra G	10.	Helgi Parvelo
Ele-Riin Liier	Audru Kk	11.	Silvi Tolmats
Jarmo Tael	Audru Kk	11.	Sirje Suurevälja
Kristiina Schults, Merit Reinhold	Audru Kk	11.	Helgi Roots
Annika Liivrand	Audru Kk	11.	Anu Tamm
Kristi Tõrva	Rääma Pk	9.	Eve Alu
Koidulauliku luulekonkurss			
Laura Koop	Häädemeeste Kk		Aire Koop
Karel Miisna	Häädemeeste Kk		Aire Koop
Ralf Novikov	Juurikaru Pk		Pille Simral
Karoliina Palango	Ülejõe G		Marja Tõnts
Egne Õispuu	Kuninga Tn Pk		Lia Viller
Greete Aasamets	Hansagümnaasium		Inga Kukkk
Karit Sepp	Ülejõe G		Marja Tõnts
Mari-Liis Kärpuk	Koidula G		Ebe Honga
Tööõpetuse näitus-konkurss			
Kaur Kalamets	Jõõpre Pk	5.	Mati Sutt
Mati Maidla	Varbla Pk	6.	Agu Lasn
Indrek Idvand	Tõstamaa Kk	7.	Agu Lasn
Kristian Tammsaar	Jõõpre Pk	8.	Mati Sutt

Kaupo Jürisson	Jõõpre Pk	9.	Mati Sutt
Käsitöö näitus-konkurss			
Liisi Lage	Paikuse Pk	5.-6.	Maiga Lints
Reet Strandberg	Häädemeeste Kk	7.-8.	Liie Juhkam
Liisa Lillemets	Häädemeeste Kk	9.	Liie Juhkam
Age Linkmann	Häädemeeste Kk	9.	Liie Juhkam
Kunsti näitus-konkurss			
Endrek Laneman	Kergu PkLa	1.	Eva Kägu
Ingrid Jürimäe	Pärnjõe Pk	2.	Merle Naser
Birgit Lippmaa	Paikuse Pk	3.	Monika Vaher
Marek Trei	Paikuse Pk	3.	Monika Vaher
Piret Näppi	Pärnu-Jaagupi G	4.	Virve Lohu
Ranne Kuldmaa	Pärnu-Jaagupi G	4.	Virve Lohu
Thea Peltser	Pärnu-Jaagupi G	4.	Virve Lohu
Merko Susik	Pärnu-Jaagupi G	5.	Virve Lohu
Kadri Rea	Tihemetsa Pk	6.	Juta Rea
Mari-Liis Talts	Tihemetsa Pk	6.	Juta Rea
Aare Kartau	Tihemetsa Pk	6.	Juta Rea
Siim Tõnisson	Varbla Pk	9.	Marge Eensalu
Pärnu Noorte Teadustööde konkurss			
Alo Pelovas	Kuninga Tn Pk	8.	Lia Viller
Kaspar Kurik	Kuninga Tn Pk	8.	Lia Viller
Kristiina Kikajoon	Koidula G	11.	Sirje Miglai
Siim Jakobsoo	Koidula G	11.	Sirje Miglai
Ingrid Lekk	Humanitaargümn.	12.	Katrin Lekk
Mihkel Aamer	Koidula G	12.	Elmu Mägi
Ott Luts	Ühisgümnaasium	12.	Aita Luts

Kuldmedaliga lõpetajad

Õpilase nimi	Kool
Kailli Orav	Pärnu-Jaagupi G
Marie Kriisa	Tõstamaa Kk
Raili Männamäe	Tõstamaa Kk
Liisa Randmäe	Tõstamaa Kk
Kristiina Pullerits	Vändra G
Katariina Allikas	Humanitaargümn.

Gerda Kättmann	Humanitaargümn.
Gerly Kättmann	Humanitaargümn.
Ingrid Lekk	Humanitaargümn.
Riti Tiimus	Humanitaargümn.
Danel Ahman	Pärnu Koidula G
Julia Bannikova	Pärnu Koidula G
Katrin Tuude	Pärnu Koidula G

Merli Aksen	Pärnu Koidula G
Imbi Sadam	Pärnu Koidula G
Janely Pae	Pärnu Koidula G
Piret Riipus	Pärnu Koidula G
Kaisa Telve	Pärnu Koidula G
Artur Vetkas	Pärnu Vene G
Tatjana Portnova	Pärnu Vene G
Alena Titova	Pärnu Vene g
Julia Grištšenko	Pärnu Vene G
Elena Tolomacheva	Pärnu Vene G
Ljubov Morozova	Pärnu Vene G
Sergei Maslennikov	Pärnu Vene G
Mikk Abram	Pärnu Ühisg.
Helen Lempu	Pärnu Ühisg.
Evelin Arust	Pärnu Ühisg.
Liina Haas	Pärnu Ühisg.
Mari-Liis Kütt	Pärnu Ühisg.
Tene Tammearu	Pärnu Ühisg.
Heleriin Vaher	Pärnu Ühisg.
Kristiina Pahk	Pärnu Ühisg.

Hõbemedaliga lõpetajad

Õpilase nimi	Kool
Johanna Joonas	Audru Kk
Tanel Mäger	Audru Kk
Roland Heinsoo	Audru Kk
Margus Rätsep	Häädemeeste Kk
Maret Abram	Kilingi-Nõmme G
Kertu Talts	Pärnu-Jaagupi G
Johannes Reppo	Pärnu-Jaagupi G
Katti Popp	Sindi G
Õie Merimaa	Tõstamaa Kk
Katrin Keerma	Vändra G
Tuuli Zahvatkin	Vändra G
Helen Vaht	Vändra G
Pille Poolak	Pärnu Hansag.

Martin Vainu	Pärnu Hansag.
Airi Holm	Humanitaargümn.
Elerin Roodla	Humanitaargümn.
Diana Aitai	Humanitaargümn.
Sigrid Tuisk	Humanitaargümn.
Ulli Koplus	Humanitaargümn.
Marii Reimann	Humanitaargümn.
Sandra Lepp	Humanitaargümn.
Tiit Hõbejõgi	Pärnu Koidula G
Ott Joala	Pärnu Koidula G
Arto Kivila	Pärnu Koidula G
Holger Kruusla	Pärnu Koidula G
Jaanika Saar	Pärnu Koidula G
Helen Tinkus	Pärnu Koidula G
Signe Luha	Pärnu Koidula G
Krõõt Pikson	Pärnu Koidula G
Ivo Popp	Pärnu Koidula G
Helin Roosileht	Pärnu Koidula G
Liis Kirt	Pärnu Koidula G
Riin Korjus	Pärnu Koidula G
Asko Kriiska	Pärnu Koidula G
Rauno Okas	Pärnu Koidula G
Katrin Raadik	Pärnu Koidula G
Kaisa Tõniste	Pärnu Koidula G
Meris Velling	Pärnu Koidula G
Devi Berg	Täiskasvanute G
Airi Pöder	Täiskasvanute G
Airi Laanepõld	Täiskasvanute G
Piret Jõerand	Täiskasvanute G
Kristel Ahtman	Täiskasvanute G
Irina Rossinskaja	Pärnu Vene G
Olga Borfileva	Pärnu Vene G
Ilja Matjas	Pärnu Vene G
Viktoria Tkatchenko	Pärnu Vene G
Valentina Levštšanova	Pärnu Vene G

Kristina Kireeva	Pärnu Vene G
Andrei Makarenko	Pärnu Vene G
Kätlin Jaadla	Pärnu Ühisg.
Kerlin Õunapuu	Pärnu Ühisg.
Kaisa Mälk	Pärnu Ühisg.

Vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvese pidulikult vastuvõtul käisid:

Õpilase nimi	Kool
Margus Rätsep	Häädemeeste Kk
Marie Kriisa	Tõstamaa Kk
Kristiina Pullerits	Vändra G
Kirti Mägi	Pärnumaa Kutsehariduskeskus
Mikk Abram	Pärnu Ühisg.
Mari-Ly Knaps	Pärnu Ülejõe G
Gerly Kättmann	Pärnu Sütevaka Humanitaargüm.
Gerda Kättmann	Pärnu Sütevaka Humanitaargüm.
Airi Laanepõld	Täiskasvanute G
Artur Vetkas	Pärnu Vene G

Aasta õpilane 2007

Õpilase nimi	Kool	KI
Maapiirkond		
Eva-Liisa Lepik	Audru Kk	IX
Laurits Puust	Audru Kk	IX
Riine Roseniit	Lõpe Pk	IX
Jana Schmidt	Paikuse Pk	IX
Riin Leas	Paikuse Pk	IX
Karmen Kaljula	Pärnu-Jaagupi G	IX

Annika Ojasild	Tihemetsa Pk	IX
Maarja Kallit	Tori Pk	IX
Dagne-Anete Soontalu	Tori Pk	IX
Frieda Kriisa	Tõstamaa KK	IX
Mailis Palusalu	Tõstamaa Kk	IX
Terje Jürvetson	Vändra G	IX
Kaili Orav	Pärnu-Jaagupi G	XII
Marie Kriisa	Tõstamaa Kk	XII
Raili Männamäe	Tõstamaa Kk	XII
Liisa Randmäe	Tõstamaa Kk	XII
Kristiina Pullerits	Vändra G	XII
Linnapiirkond		
Rauno Siinmaa	Koidula G	IX
Diana Aitai	Humanitaarg.	XII
Urmas Leisment	Täiskasvanute G	XII
Raine Kuningas	Linna Spordikool	XII
Liisa Nuut	Humanitaarg.	XII

Pärnu Maavalitsuse rahalise preemia pälvisid järgmised TÜ Pärnu Kolledži diplomitööd:

Üliõpilase nimi	Diplomitöö teema
Eha Audova	Pärnu Pensioniameti arendamise võimalused õppiva organisatsiooni mudeli põhjal
Kadi Rebasoo	Konverentsiturismi sihtkoha positsioonimine Pärnu näitel
Uudo Laane	MTÜ Rääma Noorte Ühing Noorus arengukava

Tunnustused haridustöötajatele

Nimi	Haridusasutus	Amet
VALGETÄHE V klassi teenetemärk		
Urve Jõgi	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	Bioloogiaõpetaja
Vabariiklik tunnustus		
Aasta Õpetaja 2006		
Ly Kuningas	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	Eesti keele ja kirjanduse õpetaja, logopeed
Milvi Hein	Kaelase Kool	Toimetulekuklassi õpetaja
Epp Pavelts	Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium	Ajalooõpetaja
Maakondlikud tunnustused		
Aasta Õpetaja 2006		
Reet Eesmäe	Vändra Gümnaasium	Bioloogiaõpetaja
Liina Kivisto	Paikuse Põhikool	Matemaatika ja arvutiõpetuse õpetaja
Heidi Kodasma	Surju Põhikool	Klassiõpetaja
Mall Paat	Pärnjõe Põhikool	Matemaatika ja arvutiõpetuse õpetaja
Sirje Tamm	Pärnumaa Kutsehariduskeskus	Inglise keele õpetaja
Ege Juurikas	Pärnu Kuninga Tn Põhikool	Eripedagoog
Kairi Kuusk	Pärnu Mai Lasteaed	Muusikaõpetaja
Aasta Noor Õpetaja 2005		
Carolyn Bauer	Audru Keskkool	Psühholoog
Laine Ülemaantee	Kilingi-Nõmme Gümnaasium	Huvijuht
Peedu Sula	Pärnu Ühisgümnaasium	Filosoofia ja ajalooõpetaja
Aastate Pedagoog 2005		
Leo Jakobson	Pärnumaa Kutsehariduskeskus	Tislerieriala kutseõpetaja
Tiiu Merits	Paikuse Põhikool	Klassiõpetaja
Janne Möttus	Vändra Lasteaed Rukkilill	Logopeed
Heidi Müürisepp	Metsapöole Põhikool	Inglise keele õpetaja
Elle Oja	Jänesselja Lasteaed	Õpetaja
Hilja Räni	Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium	Matemaatikaõpetaja
Aasta Haridusasutuse Juht		
Evi Lapp	Kilingi-Nõmme Lasteaed Kröll	Juhataja
C. R. Jakobsoni nim. konkursi populaarseim haridus- ja kultuuritöötaja		
Olev Kõösel	Juurikaru Põhikool	Kunstiõpetaja

Tartu Ülikooli Pärnu kolledž

Ülikool Pärnus

1699-1710 Akademia Pernaviensis

1991 asutati Pärnu Majanduskool, kus alustati ärijuhtimise eriala õpetamist

1994 avati turismi- ja hotellimajandanduse osakond

1996 asutati Tartu Ülikooli Pärnu kolledž

1998 lõpetas Pärnu Majanduskooli viimane lend

1998 avati sotsiaaltöö korralduse eriala

1999 avati uus õppehoone Ringi tn. 35

2001 avati raamatukogu

2002 uued erialad – kalandus ja veekogude majandamine, majandusteadus

Tartu Ülikooli Pärnu kolledž asutati Tartu Ülikooli esimese kolledžina 1996. aastal. Kolledžis õpib ligikaudu 1000 üliõpilast. Kolledž pakub kõrgharidust 6 erialal: rakendus- ja kõrgharidusõppes ärijuhtimise, turismi- ja hotelliettevõtluse, sotsiaaltöö korralduse, veeökosüsteemide majandamise erialadel; bakalaureuseõppes majandusteaduse eriala ning magistriõppes turismigeograafia eriala. Õppetöö toimub nii päevases õppes kui ka avatud ülikoolis.

TÜ Pärnu Kolledži vastuvõtt 2004-2006

PÄEVANE ÕPE	2004	2005	2006
veeökosüsteemide majandamine	11	7	9
sotsiaaltöö korraldus	41	18	18
turismi- ja hotelliettevõtlus	53	32	35
ärijuhtimine	13	11	6

Lisaks kolledži kvalifitseeritud õppejõududele õpetavad siin külalisõppejõudude na oma ala tunnustatud spetsialistid Tartu Ülikoolist ja teistest ülikoolidest. Seisuga

31.12.06 oli Pärnu kolledžis 61 töötajat, neist 11 osakoormusega. Teadureid: 2. Töötajate haridus:

- doktorikraadiga/kandidaat: 7
- magistrikraadiga: 14.

Avatud ülikooli üliõpilaste arv 2004-2006

Eriala	2004	2005	2006
veeökosüsteemide majandamine	14	7	5
sotsiaaltöö korraldus	37	31	23
turismi- ja hotelliettevõtlus	65	67	70
ärijuhtimine	38	33	33
majandusteadus	38	34	15
Turismigeograafia magistriõpe	18	15	12

Pärnu kolledžis on suurepärase kaasaegne õpikeskkond, hästivarustatud raamatukogu. Seisuga 31. detsember 2006. a. oli raamatukogus 2691 lugejat ja arvel 18 790 teavikut.

Kolledž on kaasatud erinevatesse rahvusvahelistesse üliõpilasvahetusprogrammidesse. Üliõpilaselu sisustab ja üliõpilashuve kaitseb üliõpilaste esinduskogu. Õppeperioodil on kolledži üliõpilaste käsutuses üliõpilaskodu.

Pärnu kolledž osales aastatel 2004-2006 väga mitmetest kohalikes ja rahvusvahelistes projektides: **ERIS** – Eesti Regionaalne Innovatsioonistrateegia (eesmärk on töötada välja strateegia ja koostada kolm regionaalset tegevusplaani, mis aitaksid regionaalsete innovatsioonisüsteemide tugevdamise kaudu kaasa Eesti majanduse konkurentsivõime kasvule), **VOCMAT** – Vocational Management Training for the European Tourism, **VIRBUS** – Virtual Learning Environment of International Business Management Studies, **KUTUR** (kuurordi-

kuultuuri- ja turismiprojekt) – Lõuna-Soome ja Eesti (Eesti ja Soome kuurorditurismi ja päranditurismi sektorite rahvusvahelise konkurentsi suurendamine oskusteabe-ürituste, koostöövõrgustiku, uuringute ja telesaadete kaudu), **NICE** (North Livonian Coastal Tegen Initiative for Cross-Border Social Economic Development) / Läänemerepiirkonna INTERREG IIIB partnerlusprogrammi INTERREG IIIA prioriteedi Eesti – Läti projekt “Põhja-Liivimaa ranniku-piir-

konna piiriületav sotsiaal-ökonoomiline koostöö”, **Turismialase rakenduskõrghariduse kvaliteedi tõstmine välistippspetsialisti kaasamisel** jne.

Pärnu kolledžis on väga hea õpikeskkond: kogemustega õppejõud, kaasaegne õppehoone, tasemel raamatukogu, vajaduse korral ühiselamukoht. Peale selle aktiivne tudengielu oma traditsiooniliste üritustega: rebaste pidu, jõulukarneval, tudengite talvapäevad jne.

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž.

12. Kultuur

Kultuuriasutused

Oma-valit-sus	Kultuuriasutus	Asutuse juht	Postiaadress	
Pärnu	Pärnu Teater "Endla"	Ain Roost	Keskväljak 1	
	Muuseumid			
	Pärnu Muuseum	Aldur Vunk	Rüütli 53	
	Muuseumiait		Aida 2	
	L. Koidula Memoriaalmuuseum	Lembi Taev	J. V. Jannseni 37	
	Raamatukogud			
	Pärnu Keskraamatukogu	Saima Andla	Akadeemia 3	
	Ranna Raamatukogu	Hiie Post	Papiniidu 50	
	Rääma Raamatukogu	Tiiu Kobar	Rääma 40b	
	Ülejõe Raamatukogu	Mall Raadik	Jannseni 39	
	Chaplin AS raamatukogu		Esplanaadi 10	
	Galeriid			
	Pärnu Linnagalerii	Heli Tambur	Aida 4	
	Pärnu Uue Kunsti Muuseum	Mark Soosaar	Esplanaadi 10	
	Kultuuri- ja linnaosakeskused			
	Nooruse Maja	Uudo Laane	Roheline 1b	
	AS Tervis Kultuurikeskus	Ülle Jaeger	Seedri 6	
	Pärnu Vanurite Hoolekeskus	Salme Leas	Tammsaare 11	
	Vana-Pärnu keskus	Naali-Marie Liivrand		
	Raeküla keskus			
	Pärnu Ingeri-Soome seltsimaja	Hillar Talvik	Lõuna 18	
	Vabaõhulavad			
	Pärnu Vallikäär, OÜ Bermuda	Igor Triškin	Õhtu 1	
	Ranna Kõlakoda		Mere pst. 22	
	Kilingi-Nõmme	Kilingi-Nõmme Klubi	Maret Räästas	Pärnu mnt. 73
		Kilingi-Nõmme Raamatukogu	Ene Heil	Pärnu mnt. 59
		Kilingi-Nõmme Laululava	Maret Räästas	
Sindi	Sindi Seltsimaja	Priit Kask	Pärnu mnt 44	
	Sindi Raamatukogu	Ene Pärkma	Pärnu mnt 44	

	Sindi Muuseum	Heidi Vellend	Pärnu mnt 26a
	Sindi Vabaõhulava	Priit Kask	
Are	Päriveri Klubi	Sirje Pilter	Päriveri 17, Are vald
	Are Raamatukogu	Malle Pajo	Kooli 1, Are
	Suigu Raamatukogu	Silvia Alamaa	Suigu
Audru	Audru Rahvamaja	Liann Reinson	Sauna 1, Audru
	Lindi Rahvamaja	Katrin Sutt	Lindi
	Aruvälja Rahvamaja		Aruvälja
	Jõõpre Rahvamaja	Annely Suits	Jõõpre
	Kihlepa Rahvamaja	Õie Killing	Kihlepa
	Audru Raamatukogu	Piret Reili	Pärna allée 14, Audru
	Aruvälja Raamatukogu	Malle Kiis	Aruvälja
	Jõõpre Raamatukogu	Pille Ristimets	Jõõpre
	Kihlepa Raamatukogu	Luule Aomere	Kihlepa
	Lindi Raamatukogu	Tiiu Tammer	Lindi
	Audru Muuseum	Helgi Roots	Pärna allée 14, Audru
	Audru Vabaõhulava	Eve Krillo	Audru
	Halina	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja	Marje Pajula
Pärnu-Jaagupi Vabaõhulava		Marje Pajula	
Pärnu-Jaagupi Raamatukogu		Ester Kerge	Pärnu mnt.41
Anelema Raamatukogu		Merike Maarits	Mõisaküla
Libatse Raamatukogu		Astrid Pöder	Libatse
Vahenurme Raamatukogu		Ludmilla Kodasmaa	Vahenurme
Pärnu-Jaagupi Koolimuuseum		Anne Algo	Kalli 1, Pärnu-Jaagupi
Häädemeeste Huvikeskus		Aire Koop	Häädemeeste
Kabli seltsimaja		Ülle Sulu	Kabli
Häädemeeste	Massiaru rahvamaja	Marvi Talts	Massiaru
	Treimani Rahvamaja	Viljar Soomre	Treimani
	Häädemeeste Raamatukogu	Leili Tali	Pärnu mnt 27, Häädemeeste
	Kabli Raamatukogu	Kai Ein	Kabli
	Massiaru Raamatukogu	Marie Iir	Massiaru
	Treimani Raamatukogu	Evi Laarents	Treimani
	Häädemeeste Muuseum	Tiiu Pukk	Häädemeeste
	Kapten-Reeder Jakob Marksoni Majamuuseum, Häädemeeste Muuseumi filiaal	Dora-Alviine Kesper	Kabli

	Häädemeeste vabaõhulava	Aire Koop	
Kaisma	Kaisma Kultuurimaja	Pille Lehtemaa	Kergu
	Kaisma Raamatukogu	Sirje Kraavi	Kergu
Kihnu	Kihnu Rahvamaja	Veera Leas	Linaküla, Kihnu
	Kihnu Raamatukogu	Maire Havik	Linaküla, Kihnu
	Kihnu Koduloomuuseum	Anne-Mari Buravkova	Linaküla, Kihnu
Koonga	Lõpe Klubi	Maie Lauk	Lõpe
	Koonga Raamatukogu	Erika Luige	Koonga
	Lõpe Raamatukogu	Terje Roseniit	Lõpe
Lavassaare	Lavassaare Rahvamaja	Anne Viilik	Mehhaanika 6, Lavassaare
	Lavassaare Raamatukogu	Lia Gentalen	Võidu 2, Lavassaare
	Eesti Muuseumraudtee Lavassaare Muuseum	Mehis Helme	Ülejõe 1 Müramaa, Lavassaare vald
Paikuse	Valla kultuurinõunik	Ille Riivits	Paikuse
	Paikuse Raamatukogu	Marika Kukk	Pärnade 11, Paikuse
	Seljametsa Muuseum		Seljametsa, Paikuse vald
Saarde	Allikukivi Raamatukogu	Silvi Pilvet	Tihemetsa
Sauga	Sauga Raamatukogu	Ene Tiismaa	Sauga alevik
	Urge Raamatukogu	Liivi Koolme	Urge
Surju	Surju Rahvamaja	Aime Vill	Surju
	Surju Raamatukogu	Elvi Piiri	Surju
Tahkurna	Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus	Marek Link	Uulu
	Uulu Raamatukogu	Helje Pulk	Uulu
	Võiste Raamatukogu	Elvi Piiri	Võiste
Tali	Tali Seltsimaja		Tali
	Tali Raamatukogu	Anne Parts	Tali
Tootsi	Tootsi kultuuri- ja spordikeskus	Ain Käärt	Tööstuse 5, Tootsi
	Tootsi Raamatukogu	Kaire Ardon	Kooli 7, Tootsi
Tori	Tori rahvamaja	Merle Adams	Tori
	Tori Raamatukogu	Aita Puust	Tori
	Jõesuu Raamatukogu	Viiu Juurikas	Jõesuu
	Tori Muuseum	Lea Puust	Tori

Tõstamaa	Tõstamaa Rahvamaja	Õnnela Pärnaste	Varbla mnt 3, Tõstamaa
	Tõhela rahvamaja	Kontaktisik: Õ. Pärnaste	Varbla mnt 3, Tõstamaa
	Seliste rahvamaja	Kontaktisik: Õ. Pärnaste	Varbla mnt 3, Tõstamaa
	Tõstamaa Raamatukogu	Lea Rannik	Varbla mnt 24, Tõstamaa
	Tõhela Raamatukogu	Silvi Rand	Tõhela
	Pootsi Raamatukogu	Asta Kivimaa	Pootsi
	Tõstamaa Vabaõhulava	Õnnela Pärnaste	
Varbla	Paadremaa Rahvamaja	Kontaktisik A. Lobjakas	Paadremaa
	Saulepi Rahvamaja	Kontaktisik A. Lobjakas	Saulepi
	Varbla Rahvamaja	Annely Lobjakas	Varbla
	Varbla Rahvaraamatukogu	Silvi Veeäär	Varbla
	Saulepi Rahvaraamatukogu	Signe Tetsmann	Kulli
Vändra vald	Aluste Rahvamaja	Merle Ervin	Pärnjõe
	Suurejõe Rahvamaja	Heldi Raude	Suurejõe
	Võidula Rahvamaja	Arvet Toom	Võidula
	Aluste Raamatukogu	Sirje Sõnajalg	Pärnjõe
	Suurejõe Raamatukogu	Elvira Varrik	Suurejõe
	Vihtra Raamatukogu		Vihtra
	Võidula Raamatukogu	Leili Nuut	Võidula
C. R. Jakobsoni Talumuuseum	Heldur Hiis	Kurgja	
Vändra alev	Vändra Kultuurimaja	Aleksander Parmann	Pärnu-Paide 2
	Vändra Raamatukogu	Hiie Piirsalu	Vana 65

Registreeritud kultuuri- ja vaba aja veetmisega seotud seltsid ning ühingud

Nimetus	Postiaadress
Academia Gustaviana Selts, kunstisündmuste ja näituste korraldamine	Riia mnt 70, Pärnu
Aita Jätkata Elu SA, laste vaba aja sisustamine	Virula 8-8, Tori
Alternative Music Art Club, MTÜ	Jannseni 8-22, Pärnu
Annela Raud Selge Kunstistuudio	Rüütli 37, Pärnu
Ansambli Selver Tegemiste OÜ, tantsumuusikaansambel	Tuule 1-5, Vändra

Amon Sihva, SA	Pikk 9c, Sindi
Arendus- ja Innovatsioonikeskus Livonia, kohaliku elu arendamine ja mitmekesistamine	Veski 26, Kilingi-Nõmme
Ariadne Kultuuriselts	Malmö 19, Pärnu
Audru Loomesait, MTÜ	Ringi 9, Audru
Avatud Hariduse Liidu Pärnumaa Keskus	Esplanaadi 10-503, Pärnu
Benefentum, kunsti- ja muusikaklubi	Nikolai 15-4, Pärnu
Bermuda Management OÜ, kultuuriürituste korraldamine	Õhtu 1a, Pärnu
Christy, MTÜ	Lille 45, Pärnu
CIF - Estonia MTÜ, sotsiaal- ja noorsootöötajate kultuuriline ja erialane enesetäiendamine, rahvusvahelised kontaktid	Kanali 14b, Pärnu
C. R. Jakobsoni Sihtasutus, muuseumitegevus	Kurgja, Vändra vald
Cultor mittetulundusühing, laste huvikoolitus	Lubja 39, Pärnu
Culture kultuuriselts, noorte muusikakoolitus	Pärnu
Di-Rist-X ühing, tantsumuusika	Aru 8, Pärnu
Eesti Klaverisõprade Ühing	Aida 4, Pärnu
Eesti Pensionäride Liidu Pärnu linnaorganisatsioon	Luha 34, Pärnu
Eestlaste ja põlisameeriklaste kultuurivahetusühing Kõuelind	Rüütli 53, Pärnu
Estonian Music Service OÜ, meelelahutus	Õhtu 1a, Pärnu
Elulust, eakate ühing	Kaevu 27-6, Pärnu
Endla, lauluselts	Kuninga 36, Pärnu
Floristide Ühendus	Seliste, Tõstamaa vald
Gabriele Models OÜ, laste huvikoolitus	Jalaka 8, Pärnu
Hellad Velled MTÜ, noorte ja laste kultuuriline tegevus	Lihula mnt 14-11, Audru
Hoiuspuu, Pärnumaa Rahvakultuuri selts	Aia 2-6, Audru
Jana Trink OÜ, laste ja täiskasvanute huvikoolitus	Karja 42-1, Pärnu
Jaroslavna, Slaavi Kultuuriühing	Mai 45-51, Pärnu
Jukebox OÜ, meelelahutus	Mere pst. 14, Pärnu
Julm Productions OÜ, rockmuusika	Väike Kuke 8-34, Pärnu
Jumbo mittetulundusühing, laste huvikoolitus	Pae 4, Sauga vald
JR ja Pojad OÜ, meelelahutus	Lille 9b, Pärnu

Kaansoo Kultuuriselts	Kaansoo, Vändra vald
Kaera-Jaan, rahvatantsuselts	Mäe 38-1, Pärnu
Kajakas, rahvatantsuansambel	Suur-Jõe 30, Pärnu
Kajakas, rahvuskultuuri selts	Rannametsa 9, Pärnu
Kanarbik, naiskoor	Pärnu 73, Kilingi-Nõmme
KA-O-KA, Pärnumaa Poistelaulu selts	Suur-Sepa 24-5, Pärnu
Kati ja Mati MTÜ, noorte vaba aja veetmine	Pärnu mnt 23a, Sindi
Kevade selts, rahvatantsuselts	Aruvälja, Audru vald
Kihnu Kultuuriruum, SA	Kihnu
Kiigeselts, Pärnu rahvatantsu ja rahvamuusika selts	Mai 34-50, Pärnu
Kollisti selts MTÜ, linnaosa arendamine ja elanike vaba aja sisustamine	Väike-Toome 7, Pärnu
K&T, tantsuklubi	Kirsi 38-38, Pärnu
Kuldne Kungla, lauluselts	Roosi 17, Pärnu
Kultuuri- ja Hariduselts Astra	Papiniidu 31-125, Pärnu
Kunstnike ja käsitööliste gild	Tallinna mnt.12, Pärnu
Kuu-Klubi, teatritrupp	Varbla, Pärnumaa
Kägara, rahvatantsu-, rahvamuusika- ja käsitööselts	Hirve 11, Pärnu
Lancy OÜ, tantsukoolitus	Keskväljak 1, Pärnu
Lasslo Teenus, OÜ	Sauga 18-16, Sauga
Leelo, Pärnu lauluselts	Lubja 48a, Pärnu
Linda, lauluselts	Mai 3, Pärnu
Linnutaja, torupilliansambel	Spordi 13, Vändra
Loovuse Kool MTÜ, laste ja noorte koolitus	Jaagupi, Häädemeeste vald
Lüster MTÜ, kujutav kunst	Kooli 5-43, Pärnu
Meem MTÜ, kujutav kunst	Lindi, Audru vald
Meritäht, tantsuklubi	Merepuiestee 22, Pärnu
Mihkel, lauluklubi	Pühavaimu 8, Pärnu
Mobiil, vanatehnika klubi	Wilkini talu, Kodesmaa, Halinga vald
Mõnusalt, lauluselts	Voorimehe 6b, Pärnu
Nadežda, kirjandus-poeetiline klubi	Rõugu 30-30, Pärnu
Noorus, Rääma Noorte Ühing	Roheline 1b, Pärnu
Nõmmela, meeskoor	Pärnu 73, Kilingi-Nõmme

Paabel kultuuriselts, eksootiliste maade kultuuride tutvustamine	Esplanaadi 2a-18, Pärnu
Pernau Raamatuklubi	Kooli 5-11, Pärnu
Piccolo, suupilliklubi	Jannseni 6-17, Pärnu
Pinarale, MTÜ	Väike-Posti 3-2, Pärnu
Plaista Klubi	Kitse 1, Pärnu
Pärnu Aianduse- ja Mesinduse Selts	Allika 2a, Pärnu
Pärnu David Oistrahhi Festival MTÜ	Papiniidu 29-81, Pärnu
Pärnu Festivalid, OÜ	Lootsi 6, Pärnu
Pärnu Filatelistide Selts	Pühavaimu 21, Pärnu
Pärnu Ingerisoomlaste Kultuuriselts	Lõuna 18, Pärnu
Pärnu Invamuusika Klubi	Lehola 85, Pärnu
Pärnu Juudi Selts	Liiva 8-2, Pärnu
Pärnu Kaasaegse Tantsu Ühing	Hospitali 4, Pärnu
Pärnu Kammerkoor MTÜ	Pala 2, Pärnu
Pärnu Kantriklubi	Roheline 1b, Pärnu
Pärnu Kino, OÜ	Papiniidu 50, Pärnu
Pärnu Kontserdibüroo MTÜ, kontserttegevuse korraldamine	Aida 4, Pärnu
Pärnu Kooliteater	Jannseni 25-44, Pärnu
Pärnu Kunstiklubi	Tallinna mnt 12, Pärnu
Pärnu Lan Community MTÜ, arvutiklubi	Vee 21-8, Pärnu
Pärnu Matkaklubi	Ruudu 9, Pärnu
Pärnu Noorte Liit	Rüütli 23, Pärnu
Pärnu Ooperi ja Balleti SA	Kuninga 24, Pärnu
Pärnu Ooperiselts	Kuninga 24, Pärnu
Pärnu Oskarshamni Selts, kultuurisidemete arendamine	Mai 37-35, Pärnu
Pärnu Poistelaulu Studio	Tallinna mnt 40a, Pärnu
Pärnu Rahvusvaheline Koorifestival MTÜ	Akadeemia 2, Pärnu
Pärnu Saarlaste Selts	Mai 39-20, Pärnu
Pärnu Väike Folk, festivalide korraldamine	Roo 4, Pärnu
Pärnu Õpilasmalev, MTÜ	Jõõpre, Audru vald
Pärnu ja Pärnumaa Slaavi Kultuuriühing	Uus-Sauga 41a-36, Pärnu
Pärnu ja Pärnumaa Tukaja nimeline Tatari kultuuriselts	Uus-Sauga 38b-19, Pärnu
Pärnumaa Kodukant, MTÜ	Nõmme 22, Kilingi-Nõmme
Pärnumaa Raadioklubi	Ringi 12a, Pärnu
Pärnumaa Rahvakultuuri Kesksekselts, rahvakultuurialase tegevuse korraldamine	Roheline 1b, Pärnu

Pärnumaa Skautide ja Gaidide Malev	Raba 1, Pärnu
Pärnumaa Vene Kaasmaalaste Ühendus	Mai 53-5, Pärnu
Rahvusvahemuste Kultuuri- ja Integratsiooni SA	Mai 34-64, Pärnu
Raeküla Gümnaasiumi Toetajate Ühendus	Käo 4, Pärnu
Raeküla Kooli Laulustuudio	Käo 4, Pärnu
Raeküla Kooli Keldriteater, MTÜ	Käo 4, Pärnu
Raimond Valgre Ühing	Ranna pst 22, Pärnu
Rifek, OÜ	Mai 38-21, Pärnu
RIO Nelson'1 Klubi, rockmuusika	Pikk 30, Pärnu-Jaagupi
Rääk, Häädemeeste kunstkäsitööselts	Kooli 11, Häädemeeste
Rütmirüüblük OÜ, laste huvikoolitus	Suur-Jõekalda 18-4, Pärnu
Saarde Hariduselu SA	Sambla 18, Kilingi-Nõmme
Saxson, puhkpillimängijate selts	Pikk 20, Pärnu
Selts Joller, vaba aja sisustamine	Raja 2a, Pärnu
Simuna, rahvatantsuselts	Ehitajate 1-22, Pärnu
Sindi Teatriselts	Pärnu mnt 44, Sindi
Sireli, lauluselts	Pärnade puiestee 11, Paikuse
Slavjanotška, Sindi Slaavi Kultuuriühing	Oja 120-21, Pärnu
Sole, tantsuklubi	Adamsoni 3-1, Pärnu
Tahkuranna Kultuuriselts	Riia 33, Võiste
Tahkuranna Veerev Vanker, MTÜ	Sadama 1-5, Võiste
Tulilind MTÜ, käsitöölise ühendus	Esplanaadi 7b, Pärnu
Tõstamaa Lusti- ja Lõbu selts, meelelahutus ja vaba aja veetmine	Nooruse 1-4, Tõstamaa
Ukraina Kultuuriselts Viitšina	Karusselli 93-79, Pärnu
Ukraina Sõprade Klubi	Tammsaare pst 4a, Pärnu
Valgevene Kultuurhariduslik MTÜ "Lad"	Oja 134-16, Pärnu
Valgus mittetulundusühing, laste huvikoolitus	Kuninga 19, Pärnu
Vallatud, Jõõpre tantsu- ja lauluselts	Jõõpre, Audru vald
Vene Kultuuriselts Pärnu Aplaus Plus	Papiniidu 27-45, Pärnu
Videofilmiklubi	Tulbi 4-3, Pärnu
Vihtra Kultuuriselts	Vihtra, Väandra vald

Virbel MTÜ, rahvamuusika	Kose, Vändra vald
Ükssarv, noorteühendus	Viru 5, Pärnu
Ülejala, rahvatantsuselts	Uulu
Zenter, breiktantsuklubi	Metsa 22-44, Pärnu
WAF Management OÜ, tantsukoolitus	Pardi 14a, Pärnu
Weiko Saawa Film OÜ, filmikunst	Esplanaadi 10, Pärnu

Kirikud ja kogudused

Nimetus	Asukoht	Juht	Märkused
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku kogudused Pärnumaal, Pärnu praostkond			
Audru Püha Risti Kogudus	Audru	Koguduseõpetaja Tiina Janno	Kirik aastast 1680
Häädemeeste Miikaeli Kogudus	Pärnu mnt 34, Häädemeeste	Hooldajaõpetaja Tiina Janno	Kirik aastast 1872
Pärnu Eliisabeti Kogudus	Nikolai 21, Pärnu	Koguduseõpetaja Enn Auksmann Abiõpetaja Toomas Nigola	Kirik aastast 1749
Pärnu-Jakobi Kogudus	Kirikumõis, Pärnu-Jaagupi	Koguduseõpetaja Tõnu Taremaa	Kirik aastast 1534
Saarde Katariina Kogudus	Saarde Kirikla, Saarde vald	Koguduseõpetaja Enn Auksmann	Kirik aastast 1624
Sindi Kogudus	Paide mnt 7, Sindi	Hooldajaõpetaja Enn Auksmann	
Tahkuranna Kogudus	Võiste, Tahkuranna vald	Hooldajaõpetaja Tiina Janno	
Tori Püha Jüri Kogudus	Tori	Hooldajaõpetaja Tõnu Taremaa	Kirik alates 1990
Treimani Kogudus	Treimani, Häädemeeste vald	Hooldajaõpetaja Enn Auksmann	Kirik aastast 1866
Tõstamaa Maarja Kogudus	Sadama tee 8a, Tõstamaa	Hooldajaõpetaja Tiina Janno	Kirik aastast 1768
Vändra Martini Kogudus	Kirikumõis, Vändra	Hooldajaõpetaja Enn Auksmann	Kirik aastast 1787
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku kogudused Pärnumaal, Lääne praostkond:			
Mihkli Miikaeli Kogudus	Mihkli, Koonga vald	Hooldajaõpetaja Kaido Saak, Diakon Toomas Maarand	Kirik aastatest 1215-1300
Varbla Püha Urbanuse Kogudus	Varbla	Hooldajaõpetaja Ants Leedjärv	Kirik aastast 1860

Eesti Apostlik-Õigeusu kiriku kogudused Pärnumaal			
Häädemeeste Issanda Muutmise Kogudus	Kooli 25, Häädemeeste	Ülempreester Ardalion Keskküla	
Jõõpre Püha Suurkannataja Georgiuse Kogudus	Jõõpre, Audru vald	Preester Enos (Henn) Heinsoo	
Kergu Sinaiida Kogudus	Kergu, Kaisma vald	Ülempreester Emmanuel Kirss	
Kihnu Nikolaose Kogudus	Kihnu	Preester Viktor Ivask	
Laiksaare Ristija Johannese Kogudus	Kooli 23, Häädemeeste	Ülempreester Ardalion Keskküla	
Paadrema Püha Kolmainu Kogudus	Paadrema, Varbla vald	Preester Enos (Henn) Heinsoo	
Pootsi-Kõpu Püha Kolmainu Kogudus	Pootsi-Kõpu, Seliste, Tõstamaa vald	Preester Enos (Henn) Heinsoo	
Pärnu Issanda Muutmise Kogudus	Aia 5, Pärnu	Ülempreester Ardalion Keskküla Diakon Andrei Sõtšov	
Sindi Jumalailmumise Kogudus	Pärnu mnt 16, Sindi	Preester Enos (Henn) Heinsoo	
Tahkuranna Jumalasünnitaja Uinumise Kogudus	Tahkuranna, Tahkuranna vald	Ülempreester Ardalion Keskküla	
Treimani Pühade Apostlite Peetruse ja Pauluse Kogudus	Treimani, Häädemeeste vald	Ülempreester Ardalion Keskküla	
Uduvere Apostel Jakobi Kogudus	Kergu mnt 89, Pärnu-Jaagupi	Ülempreester Emmanuel Kirss	
Uruste Issanda Taevaminemise Kogudus	Uruste, Kihlepa, Audru vald	Preester Enos (Henn) Heinsoo	
Vändra Apostlite Peetruse ja Pauluse Kogudus	Vana 96, Vändra,	Ülempreester Emmanuel Kirss	
Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu Pärnumaa kogudused			
Pärnu "Sool ja Valgus" Kogudus	Tallinna mnt 8, Pärnu	Pastor Alari Allikas	
Kilingi-Nõmme Baptisti Vabakogudus	Ringpuiestee 3, Kilingi-Nõmme	Pastor Peeter Lige	

Pärnu Immaanueli Kogudus	Henno 3, Pärnu	Pastor Joosep Tammo	
Pärnu "Peeteli" Baptisti Kogudus	Havi 5, Pärnu	Pastor Valeri Vetšerkovski	
Pärnu Saalemi Baptisti Vabakogudus	Suur-Posti 18a, Pärnu	Pastor Kalju Pöldroos	
Suigu Baptisti Kogudus	Suigu, Are vald	Pastor Endel Lohu	
Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku kogudused Pärnumaal			
Eelim, Pärnu Nelipühakogudus	Lehola 49, Pärnu		
Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku Kabli Kogudus	Kabli, Hääde-meeste vald	Pastor Agnes Aasa	
Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku Kilingi-Nõmme Kogudus	Pärnu 63, Kilingi-Nõmme	Pastor Jorma Õigus	
Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku Pärnu Kogudus	Tallinna mnt 8, Pärnu	Pastor Janno Peensalu	Teenistused Roheline 1B
Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku Pärnu Vene Kogudus	Mai 23-3, Pärnu	Pastor Aleksander Krjukov	Teenistused Tammsaare pst 35
Teised kogudused Pärnumaal			
Rooma Katoliku Kiriku Püha Apostel Johannese Kogudus	Karusselli 27, Pärnu	Kogudusepreester Jean-Charles Jourdan	
Eesti Metodisti Kiriku Pärnu Agape Kogudus	Männi 2, Pärnu	Pastor Tõnu Kuusemaa	
Pärnu Seitsmenda Päeva Adventistide Kogudus	Karja 3, Pärnu		
Jehoova Tunnistajate Pärnu kogudus	Pirni 14B, Pärnu		
Pärnu Kristlik Vabakogudus	Haapsalu mnt 24, Pärnu		
Eesti Karismaatilise Episkopaalkiriku Pärnu Püha Apostel Barnabase Kogudus	Halinga vald, Pärnu	Kaido Eriste (Thomas Erist)	
Pärnu Budistlik Kogudus	Liiva 20B, Pärnu		
Pärnu Kristlik Kogudus "El Shaddai"	Noorte väljak 16, Pärnu		

Elu Keskus, Pärnu Kristlik Kogudus	Metsa 1, Pärnu	Pastor Sven Veedla	
MPEK Pärnu Püha Suurmärter Jekateriina Kogudus	Vee 8, Pärnu	Ülempreester Nikolai Golovastikov	
Pärnu Baha'i Kogudus	Õhtu põik 2-7, Pärnu		
Misjonikeskus Siion	Supeluse 6-3, Pärnu		
Pärnu Y-klubi MTÜ	Kalevi pst 112		
Ärkamine MTÜ	Suur-Posti 16		
Eesti Kristlike Meeste Teenistus MTÜ	Tähe 4, Pärnu		

Pärnu Teater Endla

Esimene teatrietendusteks mõeldud hoone ehitati Pärnusse 19. sajandi alguses. 1875 löid Pärnu kaupmehed, haritlased ja käsitöölised Endla laulu- ja mänguseltsi, millest kasvas 1911. aastaks välja kutseline teater Endla. Aegade jooksul kandis teater ka Pärnu Oblasti Draamateater Endla ja Lydia Koidula nimelise Pärnu Draamateatri nime. Praegusesse majja, aadressiga Keskväljak 1, kolis teater 1967. aastal. 2001. aasta lõpuks valmis teatri juurdeehitusena kaas-aegne väike saal Küün ning kahekorruselise kohvik.

Külastajate arv

	2004	2005	2006
Jaanuar	6306	3645	4939
Veebruar	6778	4436	8580
Märts	7506	5175	7878
Aprill	6912	4775	6732
Mai	4268	2246	4434
Juuni	-	221	1930
Juuli	5576	5481	3885
August	3015	495	-
September	3298	2024	2821
Oktoober	8279	7943	4386
November	7381	8718	7993
Detsember	6726	9375	9185
Kokku	66045	54534	62734

Pärnu Teater Endla koosseis

	2004	2005	2006
Kokku	115	112	113
Direktor	Ain Roost	Ain Roost	Ain Roost
Dramaturg	Kiti Kaur	Kiti Kaur	Kiti Pöld (Kaur)
Pealavastaja	Raivo Trass, Tiit Palu	Tiit Palu	Tiit Palu
Lavastaja Lavastaja-näitleja	Raivo Trass	Andres Noormets	Andres Noormets
	Enn Keerd	Enn Keerd	Enn Keerd
	Madis Kalmet	Madis Kalmet	Madis Kalmet
Näitlejaid	19	15	16

Etenduste ja muude sündmuste arv

	2004	2005	2006
Endla teater andis etendusi	226	212	265
- neist statsionaaris	176	167	167
Kohtumisõhtud tuntud persooniga			6
Endla Jazzklubi			7
Gulliveri Teatrimäng (teatriteemaline mälumäng koolinoortele): gümnaasiumidele	-	7	14
põhikoolidele	-	-	5

Esiendused 2004. aastal**7.02 Noel Coward “Kordusabielu”**

lavastaja Raivo Trass, kunstnik Andrus Jõhvik.

Osades: Katrin Valkna, Sepo Seeman või Tambet Seling, Ireen Kennik, Madis Kalmet ja Kaili Närep.

28.02 Inga Abele “Tumedad hirved”

Tõlkija Enn Keerd, lavastaja Tiit Palu, kunstnik Leen Võrno (EKAst), valgustaja Margus Vaigur

Osades: Piret Laurimaa, Lii Tedre, Enn Keerd, Jaan Rekkor, Jüri Vlassov, Feliks Kark.

08.05 Kornei Tšukovski “Imepuu”

Lavastaja Tiit Palu, kunstnik Kristiina Münd, valguskunstnik Margus Vaigur, muusikaline kujundaja Feliks Kütt, liikumisjuht Impeerium Onassis.

15.07 Marc Camoletti “Pidžaama kuuele”

Lavastaja Eero Spriit, kunstnik Riina Vanhanen, muusikaline kujundaja Feliks Kütt.

11.09 Mihkel Ullman “Agnest”

Lavastaja Enn Keerd, kunstnik Leen Võrno (külalisena), muusikaline kujundus Feliks Kütt

Mängivad: Ireen Kennik, Sepo Seeman, Lauri-Kare Laos (külalisena), Enn Keerd.

25.09 Cole Porter “Suudle mind, Kate”

Tõlge, töötlus ja lavastus: Neeme Kuningas, kunstnik: Liina Keevallik

Osades: Jaan Rekkor (Fred Salliste), Piret Rauk (Lilli Paag-Salliste), Kaili Närep (Liis Lein), Tambet Seling (Pert Kuulu), Dan Põldroos (Harri Haavel juunior; külalisena), jt.

08.10 Tammsaare tõde

Lavastaja Tiit Palu, kunstnik Margus Vaigur.

27.11 Patrick Marber “Diileri valik”

Tõlkija ja lavastaja Tiit Palu, kunstnik Silver Vahtre, muusikaline kujundaja Feliks Kütt, valguskujundaja Kalle Kuningas

Osades: Mihkel Smeljanski /külalisena/, Enn Keerd, Lauri Kink, Ahti Puudersell, Tambet Seling, Jüri Vlassov.

27.11 Shelagh Stepenson “Vee mälu”

Lavastaja Madis Kalmet, kunstnik Kristiina Münd (külalisena), muusikaline kujundus Feliks Kütt

Osades: Piret Rauk, Lii Tedre, Piret Laurimaa, Ireen Kennik, Jaan Rekkor, Ago Anderson.

2005. aastal valis teatripublik “Vee mälu” oma lemmiklavastuseks ja Piret Laurimaa lemmik naisnäitlejaks osatäitmise eest samas lavastuses.

18.12 Sven Kivisildnik “Pööripäeva päike”

Lavastaja Raivo Trass, kunstnik Andrus Jõhvik, muusika Feliks Kütt

Osades Ireen Kennik, Kaili Närep, Lii Tedre, Ago Anderson, Lauri Kink, Ahti Puudersell ja Sepo Seeman.

Esiendused 2005**05.02 Willy Russell “Reispass”**

Lavastaja Egon Nuter (külalisena), kunstnik Andrus Jõhvik

Osades: Jaan Rekkor, Katrin Valkna, Madis Kalmet, Carmen Mikiver.

05.03 Boris Kabur/Kiti Kaur “Robot Robi”

Lavastaja Tiit Palu, kunstnik Liina Unt/külalisena/, muusika autor Feliks Kütt, valguskunstnik Margus Vaigur, liikumiskonsultant Aleksei Morozov /külalisena/

Osades: Tambet Seling, Lauri Kink, Ena Kõrv, Ago Anderson, Sepo Seeman, Kaili Närep, Ahti Puudersell, Feliks Kark.

09.04 H.C. Andersen / Ingo Normet “Muinasjutt Pöial-Liisist”

Lavastaja Raivo Trass, kunstnik Liisi Eelmaa /külalisena Eesti Kunstiakadeemiast/, laulusõnad Hando Runnel, lauluviisid Feliks Kütt, valguskujundus Jaan Laur

Nimiosas: Katrin Valkna, teistes osades Ireen Kennik, Carmen Mikiver, Lii Tedre.

21.04 David Greig “Kosmonaudi viimane teade naisele, keda ta endises Nõukogude Liidus kunagi armastas”

Lavastaja Andres Noormets (külalisena), kunstnik Mihkel Ehala (külalisena), videokunstnik ja liikumiskonsultant Taavet Jansen (külalisena), valguskunstnik Margus Vaigur

Osades: Piret Rauk, Piret Laurimaa, Helle Kuningas, Jaan Rekkor, Ago Anderson, Jüri Vlassov ning Enn Keerd.

27.05 Anton Rubinstein “Deemon” (ooper) koostöös XXI Sajandi Orkestriga

Nimiroolis III Klaudia Taevi nimelise Oope-

rilauljate Konkursi võitja, Leedu Aasta Laulja preemia laureaat Laimonas Pautienius. Teistes osades Anastasia Bakastova (Venemaa), Roman Polissadov (Läti), Helen Lokuta, Merle Silmato jt.

Muusikaline juht ja dirigent Erki Pehk (RO Estonia), lavastaja Mati Unt, kostüümikunstnik Reet Aus. Kaastegev Pärnu Linnaorkester.

12.07 A. Long, R. Martin, A. Tichenor “Piibel kahe tunniga”

Lavastaja Tiit Palu, kunstnik Silver Vahtre, muusikaline kujundus Feliks Kütt, valguskujundus Margus Vaigur

Osades: Sepo Seeman, Indrek Taalmaa /külalisena/, Raivo E. Tamm /külalisena/.

10.09 John Millington Synge “Martini ja Mary lugu”

Lavastaja Ingo Normet, kunstnik Aime Unt

Osades: Lii Tedre, Jüri Vlassov, Arvi Hallik, Ago Anderson, Piret Rauk, Carmen Mikiver, Kaili Närep, Tambet Seling.

17.09 A. Sultan, E. Barnett, R. Cooney “Linda tahab lahutada”

Lavastaja Enn Keerd, kunstnik Silver Vahtre

Osades: Liina Tennesaar (külalisena), Ireen Kennik, Helle Kuningas, Feliks Kark, Lauri Kink, Ahti Puudersell ja Sepo Seeman.

12.11 Tiit Palu “Mis värvi on vabadus”

Dramatiseerija-lavastaja Tiit Palu, kunstnik-lavastaja Silver Vahtre, valguskunstnik-lavastaja Margus Vaigur, muusikajuht-lavastaja Feliks Kütt, koormeister Evald Raidma (külalisena)

Osades: Tambet Seling, Ireen Kennik, Helle Kuningas, Carmen Mikiver, Kaili Närep, Katrin Valkna, Ahti Puudersell ja Jüri Vlassov. Laval rokkisid Feliks Kütt, Raido Kurri, Karl Laanekask ning Tauno Aints (“Genialistid”).

26.11 Kenneth Lonergan “Viimane näitus”
Lavastaja Madis Kalmet, kunstnik Kristiina Münd (külalisena), valguskunstnik Jaan Laur, muusikaline kujundaja Feliks Kütt.
Osades: Lii Tedre, Piret Rauk, Lauri Kink, Enn Keerd, Ago Anderson.

13.12 Kaval-Ants ja Vanapagan

Tekst Kiti Kaur, lavastaja Tiit Palu, kunstnik Andrus Jõhvik, muusikaline kujundaja Feliks Kütt.

Nimiosades: Sepo Seeman ja Jaan Rekkor, naisosades Katrin Valkna ja Carmen Mikiver, paljudes teistes osades huvikooli Gabriele tantsulapsed.

Esietendused 2006

17.02 Andrus Kivirähk “Rehepapp”

Humoorikas lugu eestluse eripäradest ja vanarahva veidrustest
Dramatiseerija Taago Tubin, lavastaja Priit Pedajas (külalisena), kunstnik Pille Jänes (külalisena).

25.02 Liisu Krass ja Sandra Sillaots “Sõbrapäev”

Näitemäng praegusaja noortest – nende suhetest ja maailmapildist
Juhendaja Enn Keerd, kujundaja Jaanika Arum, helikujundaja Janek Vlassov, valguskujundaja Jaan Laur
Osades: Endla teatri Noortestudio õpilased Liisi Tojak või Jaanika Arum, Liis Ree või Katrin Maidre, Teele Tõnismann, Aile Jaansalu, Helen Ojamets, Darja Varjonova, Otti Eylandt, Hendrik Elstein ja Rauno Õispuu Enn Keerdi juhendamisel.

17.03 August Kitzberg “Kauka jumal”

Eesti klassiku August Kitzbergi draama raha ja inimese teravast vastuolust.
Eesti teatri 2006. aasta parima lavastuse auhinna nominent.

Lavastaja Andres Noormets, kunstnik Silver Vahtre, valguskunstnik Triin Rahn (külalisena) TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiast), muusikalised kujundajad Andres Noormets ja Feliks Kütt

Osades: Jaan Rekkor, Ireen Kennik, Helle Kuningas, Kaili Närep, Siina Üksküla, Ago Anderson, Enn Keerd, Lauri Kink, Ahti Puudersell, Tambet Seling, Sepo Seeman, Johannes või Oskar Seeman.

18.04 Kuressaares, 22.04 Pärnus Silvi Väljal/Kiti Pöld “Jussikese seitse sõpra”
Mudilastele ja nooremale koolieale
Lavastus valmis koostöös Kuressaare Linnateatriga

Idee: Silvi Väljal, tekst Kiti Kaur, lavastaja Piret Rauk (Kuressaare Linnateater), kunstnik Liina Unt (külalisena)

Osades: Ago Anderson, Ireen Kennik, Lauri Kink, Tambet Seling.

15.06 Vargamäel Albu vallas “Vargamäe kuningriik”

Anton Hansen Tammsaare “Tõe ja õiguse” V ja I osa põhjal

Lavastus valmis Rakvere Teatri ja Endla Teatri koostöös

Dramatiseering Urmas Lennuk, lavastaja Jaanus Rohumaa (külalisena Tallinna Linnateatrist), kunstnik Aime Unt, muusikajuht Hirvo Surva

Osades: Endla Teatri ja Rakvere Teatri näitlejad Märt Avandi, Madis Kalmet, Peeter Jakob, Üllar Saaremäe, Sepo Seeman, Karin Tammaru, Ago Anderson, Eduard Salmistu, Ülle Lichtfeldt, Margus Stalte, Tiina Mälberg, Tarvo Sõmer, Velvo Väli, Ahti Puudersell, Toomas Suuman, Carmen Mikiver ning Viljandi Kultuuriakadeemiast Kati Ong ja Taavi Lepik. Kaastegev 120-liikmeline ühendkoor.

21.06 Pärnu Muuseumi Aidas Jim Ashilevi “Nagu poisid vihma käes”

Karm ja avameelne tänapäevadraama noortest meestest.

Lavastaja Andres Noormets, kunstnik Silver Vahtre, valguskunstnik Margus Vaigur Osades Helgur Rosental (külalisena), Erni Kask (külalisena Rakvere teaterist), Tambet Seling, Lauri Kink, Indrek Taalmaa, Janek Joost, Piret Laurimaa, Kaili Närep jt.

14.10 Jaan Kruusvall “Võikõllane üü” Eesti draama

Autor Jaan Kruusvall, lavastaja Enn Keerd, kunstnik Silver Vahtre, valguskunstnik Margus Vaigur, muusikaline kujundaja Renate Valme (külalisena)

Osades: Indrek Taalmaa, Carmen Mikiver, Lauri Kink, Helle Kuningas ja Lii Tedre.

28.10 Friedebert Tuglase “Väike Illimar” Selged pildid lapsepõlvest

Dramatiseerija ja lavastaja Tiit Palu, kunstnik Silver Vahtre, valguskunstnik Margus Vaigur, muusikajuht Feliks Kütt

Nimiosas: Jüri Vlassov, teistes osades Kaili Närep, Liina Tennaasar (külalisena), Feliks Kark, Ahti Puudersell, Sepo Seeman ja Tambet Seling.

Sügis-talvine hooaeg 2006 Endla teatris

Ülle Jantson

Endla teatri avalike suhete juht

96. hooaeg oli Endla teatri jaoks olnud tavapärasest pidulikum. 23.-28. oktoobrini tähistati väga mitmekülgse programmiga Pärnu kutselise teatri 95. sünnipäeva.

22.-24. oktoobril 1911 avati pidulikult Endla seltsi uus teatri- ja kontserdihoone. 23. oktoobril esietendunud August Kitzbergi “Libahundist” sai kutselise teatri esimene lavastus. Seda päeva üheksakümmend viis aastat hiljem tähistati teatri peafassaadilt jälgitava valgusetendusega “Valgusesse!”.

Valgusmängus elustus 1875. aastal laulu- ja näitemänguselts “Endlale” nime

23.11 Astrid Reinla “Koduabiline”

Komöödia

Lavastaja Tiit Palu, kunstnik Andrus Jõhvik. Nimiosas Indrek Taalmaa, teistes osades Kaili Närep, Jaan Rekkor ja Tambet Seling.

2.12 Jaan Kaplinski “Liblikas ja peegel” Poetiline draama

Lavastaja Madis Kalmet, kunstnik Silver Vahtre, valguskunstnik Margus Vaigur, muusikaline kujundaja Riho Sibul (külalisena).

Osades: Märt Avandi, Kersti Heinloo (külalisena), Karin Tammaru, Guido Kangur (külalisena Eesti Draamateatrist), Ott Midenbriit või Oskar Seeman (külalistena).

12.12 Eva Koff “Sabaga täht”

Südamlik lugu lastele

Lavastaja Andres Noormets, kunstnik Marge Martin (külalisena), valguskujundaja Kalle Kuningas, muusikaline kujundaja Feliks Kütt.

Osades: Helle Kuningas, Ago Anderson, Enn Keerd, Ahti Puudersell, Lauri Kink, Lauri-Kare Laos (külalisena) ja Endla teatri Noortestudio õpilased: Liis Ree või Helen Ojamets, Rauno Õispuu, Otti Eylandt või Hendrik Elstein.

andnud Fr. R. Faehlmanni muistend “Endla järv ja Juta”. Prožektorite valguse ja elava tule taustal toimuvat oli uudistama tulnud ligikaudu pooltuhat huvilist.

Tavapärase õhtuste etenduste kõrval sisustasid õhtuid teatrilavaga otseselt mitteseotud ettevõtmised. Linna raudvarast kilvari Jaak Kännu poolt juhitud Endla-teemaline mälumänguturniir tõi kokku kaheksa võistkonda. Tasavägise mängu võitis end naljatamisi Mõigu KEK-iks ristunud naiskond, kuhu kuulusid mitmed linna kultuurivaldkonnas töötavad teatrituulised. Võistlustules oli ka Endla teatri võistkond, kes mängis küll väljapool arvestust, kuid pidi vaatamata sellele tunnustama taibuka naiskonna mõnepunktilist edu.

Pea viiskümmend huvilist kogunes teatrimaja "peidus poolt" kiikama. Ringkäiku lavatagustesse ruumidesse vedasid teatrijuhid Ain Roost ja Tiit Palu. Harivat poolt tõi sünnipäeva-nädalasse Karin Hallase illustreeritud ülevaade Pärnu teatri erinevatest hoonetest läbi aja.

Nagu ikka, ei jäänud pidunädal ilma seltskondlike mängudeta. Teatrirahvas selgitas endi hulgast parima nardõ-mängija. Nardõ-mängu puhul pole oluline mitte ramm ja vedamine, vaid teadmised ja mänguoskused. Seni vaid omakeskis mängitav ajaviitemäng väljus sünnipäeva ajal vaatajate ette, kus Endla teatri parimateks osutused isa ja poeg, Jüri ja Janek Vlassovid.

Eesti kutseline teater 100

Rändteater Pärnus
Eha Ristimets

Eesti kutselise teatri 100. aastapäevale pühendatud teatriprojekt Rändteater tuuritas Eestimaal 14. juulist 13. augustini.

29.-30. juuni said sest tuurist osa pärnakad ja pärnumaalased.

Teatrituli süüdati sümboliliselt esimese eestikeelse näitemängu ("Taljud" 1816) ja selle autori August von Kotzebue 245. sünniaastapäeva auks Tallinna vanalinna-päevadel juunis. Rändteater "kandis" seda suve jooksul läbi kõigi Eesti maakondade kuni eesti kutselise teatri sünnipäevani Tartus 12. augustil, kus toimus sünnipäevapidu kõigi eesti kutseliste teatrite osavõtul.

Laupäev, 29. juulil oli Rändteatri põhiliikseks peatuskohaks Pärnu.

Keskpäeval alustas Rändteater jalutuskäiku läbi linna Endla teatrilale pühendatud mälestusmärgi juurest hotelli Pärnu eest. Rännak viis vana mudaravila juurde rannas, kuhu pandi püsti teatrilaaager näitusega teatri sajandipikkusest ajaloost. Muda-

Nädala igasse õhtutesse mahtus ka elavat muusikat. Teatrikohvikus astusid üles teatri kantriansambel, Airi Allvee ja ansambel, Jaan Sööt ja Sulev Salm, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia muusikatudengid. Endla Jazzklubis esines Vladimir Võssotski ansambel Pentagon koos Sofia Rubinaga.

Sünnipäevanädala viimasel päeval toimus kohtumine kuue- ja seitsmekümnendatel aastatel Pärnu teatris töötanud näitleja Aarne Üksküla. Sünnipäevanädala tegemised lõpetas "Väikese Illimari" esietendus ja sellele järgnenud peoõhtu ansambli "Estonian Dream Girls Bandi" saatel, kus nostalgilised bossanova rütmid laulis kõlama Jaak Johanson.

ravilas said huvilised vaadata filme teatrist ja teatritegemisest.

Pärastlõunal mängisid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikooli üliõpilased lavastaja Ingo Normeti juhendamisel Rändteatri lasteetendust "Tinasõdur, baleeriin ja siga" Endla teatri suures saalis. H. C. Anderseni muinasjutude ainetel on näidendi kirjutanud Mati Unt.

Õhtupoolikul andsid mudaravila hoovis tasuta kogupereetenduse "Kilplased" Viljandi Kultuuriakadeemia näitleja eriala üliõpilased. Lauludega vabaõhuetenduse seadis lavaküpseks lavastaja Katri Tepandi-Aaslav.

Rändteatri Pärnu-päeva pidi lõpetama ühiskontsert ansambli "Genialistid" ning näitlejate osavõtul, kui ränk tormihoog pani sellele oma lõpliku pitseri.

Pühapäeval nautisid kilplaste tösi-kurbnaljakaid tegemisi Väandra rahvas Võidula mõisas ning Häädemeeste inimesed teatrilavaks muudetud Häädemeeste lasteaiahoovis.

Pärnumaalt sõitis Rändteater edasi Hiiumaale.

Pärnu Muuseum

Asukoht: Aia 4, Pärnu
Direktor: Aldur Vunk

Pärnu Muuseum on Pärnu Maavalitsuse hallatav riigiasutus. Muuseum on asutatud 1896. aastal, taasavatud pärast põlemist 1946. aastal. Praegune hoone on valminud 1971. a. Muuseumil on filiaal – Koidula memoriaalmuuseum, mis avati 1945. aastal ning asub 19. sajandist pärinevas koolimajas Pärnu Ülejõel (Jannseni tn 37).

Pärnu Muuseumi põhikogu fondides on kokku 83160 eset. Muuseumi peamajas on tööl 6 inimest ja Koidula muuseumis 1 filiaalijuhataja, lisaks töötab 2 inimest arheoloogias laboris.

2004. aasta juunis avati muuseumis uuendatud püsiekspositsioon, mille koostajad olid Aivar Kriiska, Ulla Saluäär, Aldur Vunk, Katrin Martsik ja Laura Kipper.

Külastajaid muuseumis

	2004	2005	2006
Pärnu muuseum	12 089	8 930	6 716
Koidula muuseum	2 670	2 210	3 164
Kokku külastajaid	14 759	11 140	9 880

Pärnu Muuseumi näitused ja üritused 2004. aastal

Pärnu muuseumi poolt koostatud näitused ja korraldatud üritused:

- Aitäh! Uusi asju muuseumikogus, koostaja Laura Kipper
- Pärnu rannahotelli projektide konkurss 1934 (Pärnu Rannahotellis). Inge Laurik, Ene Tapfer
- J. V. Jannseni laupäev. Rahvapidu L. Koidula muuseumi õuel. "Laul kosutab südant". Lembi Taev

- Päikesereis. Alvar Aalto ja Pärnu supelasutuse arhitektuurikonkursid. Inge Laurik, Rene Valner
- Karjamaast kuurordini – Pärnu rannaala kujunemisloost. Laura Kipper, Ene Tapfer
- Finiš. Pärnu suusatootmine 1939-2004. Laura Kipper
- Kümme laureaati. Stendinäitus (Koidula muuseum). Lembi Taev
- Legendaarne. Heiti Talvik – 100 (Koidula Muuseum). Lembi Taev
- VIII üleriigiline noorte etlejate võistlus "Koidulauliku valgel". Koidula – Heiti Talvik. Lembi Taev
- Etendused "Jõuluajal Lydia, tema õe ja vendadega". Inga Tamm, Lembi Taev

Pärnu Muuseumis toimunud külalisnäitused

- Spordi suurkujud. Eesti Spordimuuseum
- Pesupäev. Eesti Rahva Muuseum
- Inimesed, puunõud, mähgid. Tartu Linnamuuseum
- *Best of IN Graafika*. Eesti Kunstiakadeemia Pärnu kolledž
- Europan 7. Pärnu Linnavalitsuse planeerimisosakond
- AHHA Pärnu Muuseumiaidas. TÜ Teaduskeskus Ahhaa
- Kortereelamu ja asum. Eesti Arhitektide Liit

Pärnu Muuseumi näitused ja üritused 2005. aastal

Pärnu Muuseumi poolt koostatud näitused ja korraldatud üritused

- Emakeelepäev emakeeleõpetajatega "Seiklus emakeeles". Lembi Taev. Janika Kronberg
- Omakohtust oma vallakohtuni. Laura Kipper, Reeli Ziius Ene Tapfer
- J. V. Jannseni aupäev. Rahvapidu L. Koidula muuseumi õuel. "Ikka teoga, mitte üksi sõnaga". Lembi Taev

- Värvide ja mustrite mäng. Elo Aasrand
- Reis ümber Pärnumaa. Laura Kipper, Ene Tapfer, Pärnumaa väikemuuseumide Seltsing
- Konstantin Süvalo (1884-1964) maalid Pärnu muuseumi kunstikogust. Ene Tapfer
- 50 aastat Sõrmuste Isandat. Siim Kask, Kesmaa Ordu, Eva Kõiv
- Mihkclipäeva maneerid. Karol Kallas
- Amandus Adamson Pärnus. Ene Tapfer, Tiit Kask, Olaf Esna
- Tuntud või tundmatu. Eesti kirjandust võõrkeeltes (Koidula Muuseum). Lembi Taev
- Jüri Talvet maailmas ja maailmast (Koidula Muuseum). Lembi Taev
- L. Koidula aupäev. IX üleriigiline noorte ettejate võistlus "Koidulauliku valgel", Koidula – Jüri Talvet. Lembi Taev, Pärnu Koidula Gümnaasium

Pärnu Muuseumis toimunud külalisnäitused

- In Graafika "Meie, kes me oleme saidad". Ville-Karel Viirelaid
- Ukraina margid aastaist 1991- 2003. Ukraina Suursaatkond Eestis, Eesti Postimuuseum
- Vahakujude näitus. Armin Arutjurjan
- AHHA Muuseumiaidas. Raivo Uustare, Tiiu Sild
- Mõned nopped Kihnu käsitööst. TÜ VKA

rahvusliku tekstiili II kursuse üliõpilased, Ingrid Uus

- Värviline talvemeeleolu. Vitraažid. Alma Maar

Üritused ja meelelahutus

Näituse omakohtust vallakohtuni raames 6 Pärnu Fantaasiaklubi osalusteatri etendust, kus külastajatel lisaks vaatamisele oli võimalus 19. sajandi kohtuprotsessides ka osaleda.

Näitused Pärnu muuseumis 2006.aastal

- Mõned nopped Kihnu käsitööst. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili II kursuse eriala üliõpilased.
- Minu isa majakene. M. Olvet.
- Pärnumaalased Eesti Vabadussõjas. A. Vunk
- Eduard Tüüri juubelinäitus.
- Kodarahad – traditsioon ja inspiratsioon. Eesti Ajaloomuuseum, S. Pallo
- Raua lugu (seppade näitus). Eesti seppade ühendus, G. Vares.
- Hansaaegsed mänguasjad. Tartu mänguasjamuuseum.
- Tauno Kangro pastellid. K. Kallas.
- Eesti Raha Lugu. Eesti Panga Muuseum.
- Mäng. Rahvuslikud lauamängud. M. Hunt.

Pärnu Kontserdibüroo

Pärnu Kontserdibüroo poolt korraldatud kontserdid ja muusikasündmused

	2004	2005	2006
Kontsertide arv	54	58	69
Külastajate arve	10 200	10 500	13 000

Kontserdisarjad:

Promenaadikontserdid Raehoovis (2005)
Promenaadikontserdid Mudarvila hoovis (2006)
Ammende aia suvemuusika koostöös Ammende Villaga
Hästi soe! Ödusad olemised Raehoovis (2004)
Lumepromenaad (2005)

Festivalid, kursused:

- Laste ja noorte muusikafestival MUUSIKAMOOS
- Rahvusvaheline klaveri SUVEUNIversiteet. Prof. Arbo Valdma klaverikool
- Rahvusvaheline klaveri TALVEUNIversiteet Prof. Arbo Valdma klaverikool

Konkursid:

- Kevadümin – Pärnu linna ja maakonna koolinoorte vokaalansamblid
- Kesk sügisulgu – Pärnu linna ja maakonna koolinoored solistid
- Proovikas – Pärnu linna noortebändide konkurss, koostöös kauplusega Muusik

2004

- 23.-25. jaanuar Pärnu Nüüdismuusika Päevad. Kontsertide administreerimine
- 20. märts Pärnu Tervise Paradiis VIIU-LIMÄNGIJAL SAAVAD VARBAD MÄRJAKS. Pärnu Muusikakooli keelpilliorkestri, Pärnu Linnaorkestri ja Loimaa Muusikakooli (Soome) viulimängijate

ühendatud jõud. Solistid Aarne Ots (trompet), Katrin Matveus (viul), dirigent Mati Uffert

- 21. märts Pärnu Kontserdimaja KEVAD-ÜMIN Pärnu koolinoorte vokaalansambli konkurs
- 21. märts Pärnu Kontserdimaja LAULUTIVOLI!
- 23. märts Pärnu Raekoda MOOSEKANDID SAMMUVAD MÕÖDA... klaverdas Liisa Hirsch, muinasjutustas Maarja Jakobson
- 26. märts Pärnu Raekoda MÄRTSIS ALGAS MAI... Uno Naissoo laule esitasid õpetajate Anne Uusna, Endla Murdi ja Toomas Volli solistid
- 27. märts Teater Endla KESK VOOGAVAT VALSSI Gümnasistide kevadball pühendusega kooliõpetajatele
- 17. aprill Pärnu Raekoda XV-XX SAJANDI ÕIGEUSU MUUSIKAT Ansambel Orthodox Singers. Kunstiline juht ja dirigent Valeri Petrov
- 25. aprill Estonia kontserdisaal PÖGEGE, VABA...! Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen Kaastegevad ansambel "Siresääred" ja Taavi Holter. Filmimuusika kinopiltidest "Nimed marmortahvil", "Nukitsamees", "Kevade", "Viimne reliikvia"
- 4. mai Pärnu Vanalinna põhikool, Kuninga tn Põhikool MOOSEKANDID SAMMUVAD MÕÖDA... Klaverdas Liisa Hirsch, muinasjutustas Maarja Jakobson
- 7. mai Pärnu Raekoda SEITSME MAA-GIA MUUSIKA. Aasta(te) jooksul õpitu töid kuulajateni Pärnu Muusikakooli klaveriõpilased
- 17. juuni Ammende aed 4tune Quartet: Virgo Sillamaa (ak. kitarr), Erki Pärnoja (el. kitarr), Marti Tärn (bass), Reigo Ahven (löökpillid)
- 24. juuni Ammende aed Tuuli Taul (laul), Merje Kägu (ak. kitarr), Siim Usin (bass)
- 1. juuli Ammende aed DESSERT TIME Daniel Erdmann (saksofonid), Jaak Sooäär (kitarr)

- 8. juuli Ammende aed Sergio Bastos ja Raivo Tafenau Band
- 15. juuli Ammende aed Drum Prana: Brian Melvin (USA), Dmitri Dmitrenko ja Tanel Ruben
- 22. juuli Ammende aed Hedvig Hanson (laul) ja Andre Maaker (kitarr)
- 29. juuli Ammende aed Larry Price (laul, saksofon (USA) ja Toivo Unt Trio
- 31. juuli Pärnu Eliisabeti kirik HÕISAKEM! Kammerkoor "Psallite" (Soome), dirigent Rainer Holmgård
- 5. august Ammende aed RILLINN: Jaak Sooäär (el. kitarr), Tanel Ruben (löökpillid), Vilnis Kundrats (tenorsaksofon, Läti), Andris Grunte (bass, Läti)
- 12. august Ammende aed Tero Saarti (trompet, Soome), Raul Vaigla (bass)
- 19. august Ammende aed Oleg Pissarenko Trio: Oleg Pissarenko (ak. kitarr), Jaak Lutsoja (akordion), Deniss Pashkevitsš (saksofonid, Läti)
- 10.-20. august Pärnu Raekoda Rahvusvaheline klaveri SUVEUNIversiteet Prof. Arbo Valdma klaverikool
- 1. oktoober Pärnu Raekoda Tähistame Rahvusvahelist Muusikapäeva parimaga: Villu Veski & Tiit Kalluste. Pärnu linna muusika aastapremia sai Ave Sopp
- 14. oktoober Eliisabeti kirik PÕHJAMAADE HELID. Kopenhaageni sümfooniaorkester. Dirigent Jesper Grove Jørgensen, solist Mogens Andresen
- 22. oktoober Sütevaka HG saal KITARR ON ÄGE!!! Heiki Mätlik ja Jaak Sooäär
- 30. oktoober Pärnu Kontserdimaja "Põgene, vaba...!" Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperden. Kaastegevad ansambel "Kuma pärlid" ja Taavi Holter. Filmimuusika kinopiltidest "Nimed marmortahvlil", "Nukitsamees", "Kevade", "Viimne reliikvia"
- 12.-14. november Tartu Ülikooli aula, Pärnu Kontserdimaja, Mustpeade maja LAULUSILLAD. Tapiola lastekoor (Soome), dirigent Kari Ala-Pöllänen
- 19. ja 20. november Pärnu Kontserdimaja kammersaal ja 26. november Pärnu Kontserdimaja suur saal Kesksügisulgu vol. 2 Pämumaa laulnoorte konkurs
- 2. detsember Pärnu Kontserdimaja "Põgene, vaba...!" Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperden. Kaastegevad ansambel "Kuma pärlid" ja Taavi Holter. Filmimuusika kinopiltidest "Nimed marmortahvlil", "Nukitsamees", "Kevade", "Viimne reliikvia"
- 4. detsember Pärnu Raehoov HÄSTI SOE! Puhkpilliorkester Sindi, mudilaskoor Lepatriinud, soe diskotants ja kuumad gabrielekad, Viljandi Velled, naiskoor Leelo. Kõik vabad minutid sisustas Lauri-Kare & Co
- 5. detsember Pärnu Kontserdimaja SAAGEM SÕPRADEKS - VAASA! Pärnu Linnaorkester, Maano Männi (viul, Vaasa Linnaorkestri kontsertmeister), Christine Bengtsson-Lumio (klaver, Vaasa)
- 11. detsember Pärnu Raehoov HÄSTI SOE! Raido ja Eddi, Meero suured ja väikesed, lustlik linetants ja Kaie Seger, KuMa poiskad, Jõuluvanade jenka, Segakoor Endla, kõik vabad minutid sisustas Lauri-Kare & Co
- 12. detsember Teater "Endla" Kүүn Tele2 valitud palad: SEITSE UNE NÄGU. Kärt Johanson ja Robert Jürjendal. Kontsert toimus koostöös ARM Music'u, Von Krahi Teatri ja Tartu Sadamateatriga. Toetasid Postimees, Pärnu ja Tartu linn
- 13. detsember Pärnu Raekoja saal AUSTRIA HELID. EMA professor Mati Palm koos oma lauluõpilastega.
- 18. detsember Pärnu Raehoov HÄSTI SOE! Tuuli Taul ja dixielandband PP, Pillerpalli pillerpallitus, Vahva Rahvatants ja Raeküla Noored. Kõik vabad minutid sisustas mängutädi Halliki & Co
- 18. detsember Pärnu Raekoja saal TULE KUI LEEBE TUUL. Kunstide Maja solistid ja ansamblid esitasid oma nägemuse Henry Laksi loomingust

- 22. detsember Pärnu Kontserdimaja TEIE TERVISEKS! Rahvuskooper Estonia solistid, Pärnu Kammerkoor, Pärnu Linnaorkester. Dirigent Elmo Tiisvald
- 2005**
- 15. jaanuar Pärnu Kontserdimaja Hain Hõlpus (klaver).
 - 17. märts Pärnu Kontserdimaja NEED TÄHED JUBA SÄRAVAD
 - solistide konkursi Noor Muusik 2004 laureaadid Sandra Lied Haga (tšello, Norra) ja Amelie Lied Haga (viul, Norra) ning Chopini konkursi võitja Katarzyna Wasiak (klaver, Poola). Kaastegev Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperden
 - 19. märts Pärnu Kontserdimaja kammersaal KEVADÜMIN Pärnu koolinoorte vokaalansamblite konkurss
 - 19. märts Teater Endla ILUS ON OLLA Pärnu linna ja maakonna abiturientide ball
 - 20. märts Tervise Paradiis PARADIIS H. Elleri nim. Muusikakooli Puhkpillikvintett
 - 21.-22. märts Pärnu lasteaiad, Pärnu Raekoda, Sindi LV, Väandra MK, Pärnu-Jaagupi MK. Klaveriloomad soovivad: HEA TUJU KLAVERILOOD. Mutitädi Juula, Emand Kaelkirjaku, Kirp Kunnari, Vana Rokirebase ja teiste klaveriloomade lugusid jutustavad lõuendi ja klahvide abil Katri Hallik-Rebane ja Kerstin Hallik
 - 23. märts Endla Kүүn AI, KUI PALAV!!! La Tropa (Prantsusmaa)
 - 27. märts Pärnu Kontserdimaja CHESS. Malet mängisid Taavi Holter, Anneliis Kits, Kerstin Sonts, Indrek Palu, Maarja Soomre, Rene Soom, Fred Rõigas, Madis Kalmet, Pärnu Kammerkoor, Kunstide Maja pop-koor, Pärnu Linnaorkester ja dirigent Risto Joost
 - 9. juuni Ammende aed "Bass Talk": Yoshio Suzuki (bass), Shinpei Inoue (flöödid), Sōichi Noriki (klaver), Yōichi Okabe (löökpillid)
 - 16. juuni Ammende aed "Kikas & Rebane": Tiit Kikas (viul), Peeter Rebane (kitarr)
 - 23. juuni Ammende aed John Smith Ensemble & Virgo Sillamaa: Jussi Fredrikson (rhodes, Soome), Viljami Tarvainen (kontrabass, Soome), Virgo Sillamaa (kitarr), Reigo Ahven (löökpillid)
 - 3. juuli Pärnu Raehoov "Väike Seltsike": Krista Sildoja (hiu kannel, viiul), Elo Kalda (väikekannel), Uku Sildoja (laul, parmutpill), Raivo Sildoja (hiu kannel, viiul)
 - 7. juuli Ammende aed Kaire Vilgats & Jürmo Eespere Trio: Jürmo Eespere (rhodes), Mihkel Mälgand (kontrabass), Ahto Abner (löökpillid)
 - 10. juuli Pärnu Raehoov Akordionistide orkester "Tremolo", dirigent Venda Tamman
 - 14. juuli Ammende aed Henri Lembit Peipman (Austraalia) & Villu Veski kvartett: Villu Veski (saksofon), Mart Soo (kitarr), Taavo Rimmel (bass), Brian Melvin (löökpillid, USA)
 - 17. juuli Pärnu Raehoov Vidzeme Kammerorkester (Läti), dirigent Andris Veismanis
 - 21. juuli Ammende aed Ewert Sundja *jazzband*: Ewert Sundja (vokaal), Danel Aljo (tenorsaksofon), Virgo Sillamaa (kitarr), Henno Kelp (bass), Reigo Ahven (löökpillid)
 - 24. juuli Pärnu Raehoov Suupilliorkester "Piccolo"
 - 28. juuli Ammende aed Jaak Sooäär Trio: Jaak Sooäär (kitarr), Raul Vaigla (bass), Tanel Ruben (löökpillid)
 - 31. juuli Pärnu Raehoov Pärnu Linnaorkestri trio: Anu Mänd (viul), Kristjan Saar (tšello), Maarja Talts (klaver)
 - 4. august Ammende aed Liisi Koikson & Marek Talts
 - 5.-6. august Pärnu Raekoda SUVEUNI kammerkonsertid
 - 7. august Pärnu Raehoov Rahvusvahelise SUVEUNIversiteedi jügrid
 - 9., 10. august Pärnu Raekoda SUVEUNI suured konsertid. Solistid SUVEUNIversiteedi õpilased, Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperden

- 11. august Ammende aed Open Minds (Austria): Roland Bentz (viul), Alexander Lackner (kontrabass), Rainer Deixler (löökpillid)
- 14. august Pärnu Raehoov Anu Taul ja sõbrad: Anu Taul (laul, kitarr, torupill), Triinu Taul (laul, torupill, parmupill), Marko Mägi (sopransaksofon), Ott Kaasik (oktaavmandoliin)
- 18. august Ammende aed Maarja & Noorkuu
- 19. august Pärnu raehoov Pärnu Linnaorkestri trio ja vennad Johansonid Pärnu linnapea vastuvõtt Eesti Vabariigi Taasiseseisvumispäeva puhul
- 21. august Pärnu Raehoov Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen
- 27. august Pärnu Rand Pärnu suve lõpetamine
- 3.-5. september SAAGEM SÕPRADEKS - SIOFOK! Ungari kultuuripäevad Pärnus
- 14. september Belgia Eesti saatkond KOLM LILLE / TROIS FLEURS Aile Asszonyi (laul), Helin Kapten (klaver)
Tellija: Eesti Vabariigi Suursaatkond Belgias
- 1. oktoober Pärnu Raekoda TÄHIS-TAME RAHVUSVAHELIST MUUSIKAPÄEVA PARIMAGA: Rahvuskooper "Estonia" forellikvintett. Pärnu linna muusika aastapreemia sai Anne Uusna
- 19.-20. november Pärnu Kontserdimaja kammersaal ja 25. november Pärnu Kontserdimaja
Kesk sügisulgu vol. 3 Pärnu linna ja maakonna koolinoorte solistide konkurss
- 27. november Pärnu Raekoda THE LITTLE ONE'S Oleg Pissarenko Trio: Jaak Lutsoja (akordion), Mihkel Mälgand (kontrabass), Oleg Pissarenko (akustiline kitarr)
- 4. detsember Pärnu Raekoda SUL SOOVIN Segakoor Endla, vahetekstid Lauri Kink, dirigent Karin Veissmann
- 11. detsember Pärnu Raekoda LUME-

VARJUDE VAHEL Tõnu Raadik (laul, viul, kitarr, klaver), Are Jaama (kitarr)

- 18. detsember Pärnu Raekoda VAIKUSELE MITTE PLAKSUTADA Tuuli Taul (laul), Merje Kägu (kitarr), Siim Usin (bass)

2006

- 21. jaanuar Pärnu Kontserdimajas ELA-GU MOZART Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen, sopran Aile Asszonyi ning tenor Mati Turi.
Avamäng ooperile "Teatridirektor", Praha sümfoonia, kantaat Exultate Jubilate, aariad, duetid ja avamängud ooperitest "Figaro pulm", "Don Giovanni", "Cosi fan Tutte" ja "Võlulööd". Kontsert toimus festivali "Mozart 250" raames. Pärnu Linnaorkestri ja Pärnu Kontserdibüroo koostööprojekt.
- 19. veebruar teater Endla Kүүn Noortebändide konkurss PROOVIKAS
- 23. ja 24. veebruar Pärnu Kontserdimaja Karl August Hermann – Raimo Kangro UKU ja VANEMUINE
Endel – Mati Turi, Salme – Kädy Plaas, Lemmingine – Roland Liiv, Sarvik – Priit Volmer, Vanemuine – Rene Soom, Uku – Voldemar Kuslap, rahvas - Pärnu Kammerkoor, Pärnu Linnaorkester. Dirigent Risto Joost. Kontsert koostöös Pärnu Linnaorkestriga
- TALVEUNIversiteet 2006 Pärnu Raekojas
- 23. veebruar Sooloklaverikontsert
- 25. veebruar Kaastegev Tallinna keelpillikvartett, kavas Mozart ja Schumann
- 26. veebruar Lõppkontsert. Pärnu Linnaorkester, solist Andre Hinn. Kavastaja Šostakovitš, Chopin
- Laste ja noorte muusikafestival MUUSIKAMOOS 15.-24. märts 2006
- 15. märts Pärnu Kontserdimaja ORELIALUNE Kristel Aer
- 16. märts Pärnu Kontserdimaja MUUSA TIIVA ALL Vaasa ja Pärnu muusade hoolealuste sõpruskohtumine indivi-

- duaalaladel. Suvi Udellius (tšello) ja Laura Lammi (oboe) Vaasa Muusikakoolist ning Cathy Sommer (viiul), Uljana Donskih (tšello), Gerda Kättmann ja Kristiina Seim (flöödid) Pärnu Muusikakoolist. Matši viis läbi Pärnu Linnaorkester, peakohtunik Jüri Alperen.
- 17. märts Pärnu Kontserdimaja kammersaal KEVADÜMIN Pärnu linna ja maakonna koolinoorte vokaalansamblike konkurss
- 18. märts Teater Endla JA IKKAGI ON ILUS OLLA... Pärnu linna ja maakonna abiturientide saja päeva ball
- 13. märts lasteaed Trall, 20. märts Keslinna lasteaed, 20. märts Kastani tn lasteaed, 20. märts Pilleripall, 20. märts Pärnu-Jaagupi Muusikakool, 21. märts Kadri tänava lasteaed, 21. märts Lasteaed Pöialpoiss, 22. märts Pärnu Raekoda, 31. märts Väandra Muusikakool MUINASJULLED Ena Kõrv (jutustaja) ja Olavi Kõrre (lyra, buzuki, sitar jm. pillid)
- 21. märts Tervise Paradiis VETEVAANAD Tarmo Velmet, Kaido Suss, Peeter Sarapuu ja Kristjan Kungla fagottidel
- 23. märts Pärnu Raekoda RÜÜTLIAE-GADEST Olde Hansa Troubadours
- 24. märts Pärnu Kontserdimaja GENIAALNE! Genialistid ning Margit Kapp, Maarja Roht, Kaisa Lillepuu, Helgi Kahar, Kairi Agan, Taavi Holter ja Oliver Timmusk
- 26. aprill Ammende Villa TEEL KARUSSELLILE Konkursil "Sügisulg" auhinnaaluste kohtadega pärjatud Pärnumaa andekad noored lauljad osalesid Eesti Televisiooni laulukonkursil "Laulukarusell", mis käivitub selle aasta sügisel. Oli hea võimalus enne helesinist ekraani kohutada nendega veelkord silmast silma...
- 28. aprill Teater Endla "Kүүn" "MA NÄGIN INIMEST" Marek Talts (kitarr), Jürmo Eespere (klaver), Taavo Rimmel (bass), Toomas Rull (löökpillid) Marek Taltsi autorikontsert.

- 15. juuni Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA BLÄSS PROJEKT Laur Joamets (kitarr), Johan-Kristjan Konovalov (bass), Tõnu Tubli (löökpillid)
- 16. juuni Pärnu Raekojas Vaasa kultuuripäevad Pärnus 16.-17. juunil 2006
Vaasa kammermuusikud. Sanna Mikola (viiul), Ville Mankkinen (altviiul), Johanna Toppinen (tšello), Veikko Siponkoski (kitarr), Petri Judin (klarnet) Kavastaja Haydn, E. Rautavaara, P. Judin, B. H. Crusell
- 17. juuni Ammende Villas Vaasa kultuuripäevad Pärnus 16.-17. juunil 2006
Vaasa kammermuusikud. Sanna Mikola (viiul), Ville Mankkinen (altviiul), Johanna Toppinen (tšello), Veikko Siponkoski (kitarr), Petri Judin (klarnet). Kavastaja Sibelius, Kuula, Merikanto, Grieg, Kreisler, Mårtenson, Sarmanto.
- 17. juuni Pärnu Kontserdimajas Vaasa kultuuripäevad Pärnus 16.-17. juunil 2006
Vaasa kultuuripäevade galakontsert. Pohjan Miehet, M Lüdigi nim. Meeskoor, Vaasa kammermuusikud, Pohjan Kvartetti, Sepänkylän flikat, Riverdale Blues Band (Vaasa) ja Pärnu Linnaorkester. Solist Magdalena Böling, dirigent Ralf Nyqvist.
- 22. juuni Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA "Save your love" Sirje Medell (laul), Themuri Sulamanidze (klahvpillid) ja Priit Aimla (trompet)
- 25. juuni Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT Akordioniorkester "Tremolo", dirigent Venda Tamman
- 29. juuni Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA
THE DYNAMITE VIKINGS Jaak Sooäär (kitarr), Tommy Andersson (bass, Rootsi), Karsten Mathiesen (löökpillid, Taani)
- 2. juuli Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT

Raimond Valgre ning Kerstin Sonts, Anneliis Kits, Helgi Kahar, ansambel Greip, Raido Koppel ja Sander Udikas Kontsert toimus koostöös festivaliga “Kummardus Valgrele”

- 6. juuli Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA RITON JA MINELLE
- 9. juuli Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT TRIO MANDOLINE Jaanus Põlder, Toomas Rannu, Olavi Kõrre
- 10. juuli Ammende villas Keelpillikvartett TetrArchi Kristjan Hallik (viul), Kristiina Koströkina (viul), Laur Eensalu (viola), Indrek Leivategija (tshello)
- 13. juuli Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA SONJA CRÉME Sofia Rubina (vokaal), Siim Aimla (sax, flööt), Erki Pärnoja (kitarr), Raun Juurikas (klahv), Marti Tärn (bass), Ahto Abner (trummid)
- 16. juuli Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT PÄRNU POISID Eddi Leet (tuuba), Sander Udikas (klarnet, saksofon), Raido Koppel (bajaan), Mati Kiviselg (bajaan)
- 20. juuli Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA “Siin on soe” RIHO SIBUL & RAIVO TAFENAU BAND Raivo Tafenau (saksofonid), Riho Sibul (vokaal), Mikko Helevä (hammondorel), Mart Soo (kitarr), Petteri Hasa (löökpillid)
- 22. juuli Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT TUULTEGA SILMITSI Tuuli Taul (laul), Merje Kägu (kitarr), Siim Usin (bass), Indrek Varend (saksofonid), Ivo Priilinn (trummid)
- 27. juuli Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA RAUL SÖÖT QUARTET Raul Sööt (sax), Erki Pärnoja (kitarr), Peedu Kass (bass), Tuomas Ojala (trummid, Soome)
- 30. juuli Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT ZORBAS Toomas Penu (buzuki), Aldo Järve (kitarr,

lauto), Imre Valmis (baglama, klarnet, flööt), Tarmo Noormaa (bajaan, nuppa-kordion), Anu Taul (laul, torupill), Olavi Kõrre (buzuki, lyra, laul)

- 3. august Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA KIKAS & REBANE Tiit Kikas (viul) ja Peeter Rebane (kitarr)
- 6. august Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT “Ränd” Tõnu Raadik ja Are Jaama SUVEUNI 2006 kontserdid Pärnu Raekojas:
- 2. august SUVEUNI Mozartiga solistid: kursuslased, Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen
- 3. august SUVEUNI teine õhtu Mozartiga solistid: kursuslased, Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen
- 5. august SUVEUNI klassikaline klaverikontsert
- 8. august SUVEUNI klassikaline kammerkonsert Selma Chicco (klaver) & Antonije Hajdin (tšello) Kavas: Franck, Fauré, Papandopulo, Cassado
- 9. august SUVEUNI klassikaline klaverikontsert
- 10. august SUVEUNI lõppkontsert kellega? Mozartiga! Solistid: kursuslased, Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen
- 10. august Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA HELIN-MARI ARDERI TRIO Helin-Mari Arder (vokaal), Teet Raik (kitarr), Ara Jaraljan (kontrabass)
- 13. august kell Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT Tiit Kikas (elektriviul)
- 17. august Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA FUSION SERVICE Mairo Marjamaa (saksof.), Holger Marjamaa (klahvp.), Peedu Kass (bass), Boris Hreptukov (trummid)
- 19. august Pärnu Raekojas Mozart & Schumann Ave Nieler (klaver), Mati Uffert (viul), Hanna-Liis Nahkur (viul), Maris Uffert (viola), Kristjan Saar (tšello)

- 20. august Pärnu Mudaravila hoovis PROMENAADIKONTSERT Pärnu Linnaorkester, dirigent Jüri Alperen
- 24. august Ammende villa aias AMMENDE AIA SUVEMUUSIKA HINKUS feat. MAARJA: Maarja (vokaal), Taavi Kerikmäe (klahvpillid), Danel Aljo (saksofon), Paul Daniel (kitarr), Raul Vaigla (bass), Tanel Ruben (löökpillid)
- SÜGISULG 2006 Pärnu linna ja maakonna noorte solistide konkurs
- 26. oktoober Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi saalis Mikrofoni-koolitus Eve Pärnsalult. Eelvoorud: 5. november Pärnu Kontserdimajas kuni 3/3-, 4-, 5- ning 6/7-aastased
- 11. november Pärnu Kunstide Majas 7-9-, 10-12-aastased
- 12. november Pärnu Kunstide Majas 13-15- ning 16-19-aastased. Finaalid: 17. november Pärnu Kontserdimajas 10-12-, 13-15- ja 16-19-aastased
- 19. november Teater “Endla” Küünis kuni 3/3-, 4-, 5-, 6/7- ja 7-9-aastased
- 3. detsember Pärnu Raekojas LUMEPROMENAAD “Hüüdja hääl” VOX CLAMANTIS Dirigent Jaan-Eik Tulve

Pärnu Kontserdimaja

Virve Hallik

Müügijuht

Kui 2003. aasta oli kontserdimaja esimene tegutsemisaasta ning meid külastati tihti huvist näha uut ja suurepärasemat maja, siis 2004. aastal pidime end tõestama hakkama.

2004. aastal korraldati Pärnu kontserdimajas 193 erinevat sündmust.

EK kontserditest külastati kõige enam:

- Unustamatu Charlie Chaplin – 1058 kuulajat.
- Oreligala “Ave Maria” – 1000 kuulajat “Romeo ja Julia”
- Euroopa Liidu Sümfooniaorkester – 804 kuulajat.

- 10. detsember Pärnu Raekojas LUMEPROMENAAD “Tähevalgus” TÕNU NAISOO TRIO Tõnu Naissoo (klahvpillid), Toivo Unt (kontrabass) ja Marko Naissoo (trummid)
- 16. detsember Tartu Ülikooli aulas Urmas Siigur 50. juubelikontsert. Pärnu Linnaorkester, Tartu Arsi Kellade kooli ansambel, Rein Rannap, Jassi Zahharov. Kavas Bach, Grieg, Purcell, Mozart, Schopin, Rannap, Eller.
- 17. detsember Pärnu Raekojas LUMEPROMENAAD “Taevas kõliseb tähti” Hedvig Hanson (laul) ja Andre Maaker (kitarr)

Sündmus	Arv
Eesti Kontserdi kontsertid	73
Konverentsid, seminarid	15
Pidulikud üritused (vastuvõttud, peod, aktused)	19
Teised kontserdikorraldajad	70
Teatrietendused	9

Pärnu kontserdimaja võimaldab erinevaid tehnilisi saalilahendusi, näiteks ainukesena Eestis on võimalik muuta kontserdimaja suurepärase akustikaga ooperisaaliks, kus saab etendada täiemahulisi ooperietendusi. Sellest tekkis idee luua Pärnus **ooperipäevad**.

25.- 27. juunini 2004 andis etendusi Läti Rahvusoper. Kavas olid G. Puccini “La Bohème” ja W. A. Mozarti “Don Giovanni”. Ooperipäevade omapäraks on galaõhtu ehk õhtusöök koos kontserdiga, mille publik on väga hästi vastu võtnud.

Pärnu kontserdimajas sündmusi kokku 193

Pärnu Kontserdimajal on põhjust rõõustamiseks: võrreldes aastaga 2004 külastas maja kuus tuhat inimest enam, sellest tuhat

inimest oli rohkem Eesti Kontserdi kontser-
tidel.

2005.a menukamad kontserdid:

- “Eesti hääled” – 988 kuulajat
- Hennessy Uusaastakontsert – 978 kuu-
lajat
- “Pühademuusikat jazzirütmis” – 967
kuulajat
- The King's Singers – 907 kuulajat
- “Päkapikula ehk väga triibuline jõulude
ootus” – 902 kuulajat

Publikut jagus aga nii kammerkontsertidele
(neid oli 15), lastekontsertidele (6), suur-
vormidele (6) kui koori-(7) ja orkestrikon-
sertidele (17).

Lahutamatuks osaks Pärnu kontserdi-
kavast on kaks suvist festivali: “Klaaspär-
limäng” ja Pärnu Ooperipäevad, mis on
ainuomased Pärnule.

“Klaaspärlimäng” tõi Pärnusse Süd
West Rundfunk Sümfooniaorkestri, Eu-
roopa Liidu kammerorkestri, Lepizig String
Quarteti.

Pärnu Ooperipäevad olid seekord
Gdanski Riikliku Ooperiteatri päralt: menu-
kalt läks nii Puccini “Madama Butterfly” kui
ooperigala “Gala Italiana”. Tundub, et pub-
lik hakkab üha enam Pärnu suves otsima
ka ooperisuve.

Vaadates sündmustekalendrisse terviku-
na on heameel ka siin tõdeda kasvutendentsi
– 202 erinevat sündmust alustades kontserti-
dega ja lõpetades konverentsidega.

Aasta 2005 rõõmistas eriti maja teh-
nilist personali – aasta alguses uuendati
maja helitehnilist baasi, suvel tuli aga tõhus
täiendus maja valguspargile.

Aastal 2006 toimus Pärnu kontserdimajas
või kontserdimaja korraldusel 228 erinevat
kultuurisündmust, 86 885 külalastajat.

2006. aastal tehti algust kahe projekti-
ga väljaspool kontserdimaja. Suvine kont-
serdielu sai täiendust vabaõhukontsertide
näol, mis toimusid Mudaravila suveaias.
Septembris alustati koostöös Pärnu Lin-
navalitsusega päevast kontserdisarja “Pä-
rastlõuna raekojas”.

Muidugi ei puudunud 2006. aasta su-
vest festivalid “Klaaspärlimäng” ja Pär-
nu Ooperipäevad. Suure publikumenuga
läksid Moskva Novaya Opera etendused
“Norma” ja “Bravissimo”.

Festivali “Klaaspärlimäng” parimateks
“pärliteks” seekord aga Tokyo Filharmoo-
nia Segakoor, ansambel Jouissance ja
klaasharmonika mängija Thomas Bloch
Prantsusmaalt.

Kontserdimaja arvudes:

	Kontserte	Publik
Eesti Kontserdi kontserdid	84	24 340
Teised kontserdi- korraldajad	70	28 735
Konverentsid, seminarid	37	11 060
Pidulikud üritused	30	19 450
Teatrietendused	7	3300

Kokkuvõtteks võib öelda, et põhjuse Pärnu
kontserdimaja tulekuks leiab iga aastaga
järjest rohkem inimesi. Kõige suuremat
kasvutendentsi näitas konverentside ja se-
minaride korraldamine. Suurenes ka Eesti
Kontserdi ja Pärnu kontserdimaja poolt pro-
dutseeritavate kontsertide hulk. Nendest
projektidest kogusid kõige enam publikut
vokaalansambel “Cosmos” – 901 inimest;
Pepe Justica Flamenkogrupp – 985 ini-
mest. Püstitati ka uus publikurekord, 1059
inimest, kontsertiga “Pühademuusika”.

Pärnu Linnaorkester

Asukoht: Aida tn 4
Direktor: Marko Lõhmus, Kaija Pruel

Pärnu Linnaorkestrile oli **2004. a.** eriline –
täitus **10 tegevusaasta**. Aasta jooksul anti
33 kontserti ning kuulajaid oli hinnanguli-
selt orkestrit kuulamas ca **11 000**.

Tähelepanu keskmes olid jätkuvalt kont-
serdid eelkõige Pärnu muusikafestivalidel
(Muusikamoos, D. Oistrahhi festival, Rah-
vusvaheline Koorifestival, Klaaspärlimäng),
kuid traditsiooniliselt esineti ka Eesti Kontser-
di korraldataval Seitsme linna festivalil.

Aasta olulisimateks sündmusteks kuj-
nesid kaks kontsertreisi. Augustis mängis
Linnaorkester Cesise 9. rahvusvahelisel
muusikafestivalil. Esitati eesti autorite
Räätsa, Pärdi, Elleri ja Sumera loomingut.
Septembri keskpaigas andis linnaorkester
Pärnu kultuuripäevade raames kaks kont-
serti Ungaris: 9. septembril Budapesti Itaalia
Instituudi (endises parlamendi) saalis
ning 10. septembril Siofoki Kalmani nim.
operiteatris.

Tähtsaimaks kontserdiks kodusaalis –
Pärnu Kontserdimajas – oli Pärnu V Rah-
vusvahelise Koorifestivali avakontsert mais,
kus esitati Olari Eltsi juhatusel Beethoveni
IX sümfoonia. Tähelepanuväärne oli esitada
Euroopa Liidu hümniks kujunenud Oodi Röö-
mule just Eestile nii ajaloolisel kuul.

Pärnu Linnaorkester andis 2004. a. 33
kontserti, neist 9 laste- ja perekontserti, vo-
kaalsümfoonilist muusikat mängiti 2 kont-
serdil, eesti muusikat esitati 14 kontserdil,
salvestusi tehti 2 heliplaadi tarbeks. Pärnu
linnaorkester osales kokku kuuel muusika-
festivalil ning oli saateorkestri konkursil
Noor Muusik Tallinnas. Linnaorkester esi-
nes ka Haapsalus C. Kreegi 115. sünni-
aastapäeva kontserdil. Menukaimateks ka-
vadeks kujunesid eesti filmimuusika kava
“Põgene, vaba laps!”, kus nelja filmi muu-
sikale sekundeerisid spetsiaalselt filmidest
monteeritud lõigud. Pärnu Kontserdimaja

uus publikurekord (1058 inimest) püstitati
aga kavaga “Unustamatu Charlie Chaplin”.

Pärnu linnaorkestri **2005. a.** tähelepanu
keskmes olid vokaalsuurvormid ja ooperid
ning kontserdid noortele ja noortega.

Igal paaritul aastal korraldatav K. Tae-
vi nim noorte lauljate konkursi raames
toimuv ooperiproduktioon Endla teatris
tõi seekord lavale A. Rubinšteini ooperi
“Deemon”, mida etendati neljal kevadõhtul
Endlas ning millega osaleti ka Kuressaare
ooperipäevadel. Laste ja noorte muusika-
festivali Muusikamoos lõppkontserdiks too-
di aga Pärnu oma lavajõududega (kaaste-
gevad Pärnu oma Kammerkoor, Kunstide Maja
pop-koor, KuMa solistid) publiku ette B. An-
dersoni, B. Ulvaeusi ja T. Rice rockooper
“Chess” kontsertettekandena.

Lisaks anti Kuressaare Ooperipäevade
raames ning novembris Estonia kontserdi-
saalis kaks ooperi galakontserti rahvusva-
heliselt tuntud solistidega.

Kriitikutelt pälvisid enim kiidusõnu linna-
orkestri kaks kontserti festivalil Kaaspärli-
mäng. Uue väljundina avas linnaorkester
augustis Tallinna Kammermuusikafestivali.

Kodulinnas taastati aastatetagune tra-
ditsioon esineda promenaadikontsertide
sarjas, sedapuhku uuenenud Raehoovis,
kus lisaks lõppkontserdile andis omaette
kontserdi ka Linnaorkestri trio.

Suurimateks publikumenu omanud
kontsertideks said linnaorkestri esinemine
rahvusvahelistel Hansapäevadel Tartus
ning aasta lõpu turneed “Isad ja pojad”
koos Tanel ja Olav Ehalaga ning programm
“Jõulumuusikat džässirütmis”.

Pärnu linnaorkester andis **2005. a. 46**
kontserti, neist 9 laste- ja perekontserti,
vokaalsümfoonilist muusikat mängiti 14
kontserdil, eesti muusikat esitati 16 kont-
serdil. Pärnu linnaorkester osales kokku
viiel muusikafestivalil; välisriikidest anti
kannatusnädalal kontsert Lätis, Sulasoli
saalis Riias.

Publiku arv 2005. a. oli **15 250**.

Pärnu linnaorkestri eelarve

	2004	2005	2006
kokku	3 196 282,00	3 726 600,00	4 301 341,00
linnaeelarve	2 981 282,00	2 526 600,00	4 101 341,00
Kultuurinimisteenistus	170 000,00	200 000,00	200 000,00
sponsorlus	45 000,00		
omatulu	140 165,00	294 380,00	300 326,00

Orkestri põhikoosseisus oli 29 orkestranti, orkestri kontsertmeister oli Kristel Eeroja-Põldoja ning peadirigendiks Jüri Alperen.

Pärnu Linnaorkester astus **2006.** aastal lavalaudadele kokku **40** korral. Kontserte oli väga eripalgelisi:

- 14 sümfoonilist/vokaal-sümfoonilist kontserti;
- 4 erineva kavaga ooperigalat;
- 3 laste- ja perekontserti (mh on Pärnu Linnaorkester üks laste ja noorte muusikafestivali "Muusikamoos" korraldajaid);
- 2 ooperit (Hermann/Kangro "Uku ja Vanemuine" – esitati 4 korda, B. Bartók "Hertsog sinihabeme loss" – esitati 2 korda).

Pärnu Linnaorkester oli Neeme Järvi Suveakadeemia baasorkestriks ning 3 kontserti anti koos prof. Arbo Valdma meistrikursuste säravaimate pianistidega.

Pärnu Linnaorkester osales kokku seitsmel muusikafestivalil.

2006. aasta eredaimateks hetkedeks olid Pärnu Rahvusvahelise Koorifestivali avakontserdid, kus esitati koos Pärnu Kammerkoori, Estonia Seltsi Segakoori, Aile Asszonyi, Angeika Miku, Mati Turi ja Priit Volmeriga dirigent Kyotaka Teraoka juhatamisel aasta juubilari Mozarti missat c-moll. Samavõrra olulised olid esinemised

David Oistrahhi festivalil, Klaaspärlimängul (MozArt) ja EFSA lõppkontserdil.

2006. aasta oli linnaorkestri jaoks aga eriline seetõttu, et orkestri eestvedamisel jõudis publikuni tervelt kaks ooperit. Vabariigi aastapäevaks sai lavaküpseks Hermann/Kangro esimene eesti ooper ehk lauleldus "Uku ja Vanemuine", mida mängiti lisaks 23. ja 24. veebruarile veel Kuressaare Ooperipäevade eesti päeval ning Pärnumaa Puuetega Inimeste Koja jõulukontserdil. Oktoobris toodi koostöös Ungari Instituudi, Ungari Suursaatkonna ja Pärnu Kontserdibürooga lavale Béla Bartóki ühevaatuseline ooper "Hertsog Sinihabeme loss". See ooper etendus 1956. aasta Ungari ülestõusu aastapäeval 22. ja 23. oktoobril Pärnu Kontserdimajas ja RO Estonias. "Hertsog Sinihabeme lossi" lavastajaks ja dirigendiks oli György Szelmeczi, Ungari Rahvusteatri muusikajuht ning Ungari Teatri- ja Filmiakadeemia muusikaõppetooli juhataja. Mõlemad peaosajad – Andrea Meláth ja István Kovács – olid Ungari Rahvusooperist.

Publiku arv **2006.** aastal oli orienteeruvalt **16 000.**

Eesti Rahvuskultuuri Fondi Pärnu Linnaorkestri allfondi põhikapitalis oli vahendeid 44 562,00 kr (30.06.2004) ja 50 443,00 kr (30.06.2005), 54 125,00 krooni (30.06.2006).

Direktor võis braavohüüete ja lisalugudega lõppenud Budapesti kontserdiga olla topelt rahul. Et Kesk-Euroopas on õige kontserdihooaeg alles päris poisike, ei peitnud ei pärnakad ega linnaorkestri kontsertide Ungaripoolsed korraldajad pelgu, et metropolis tundmatu kollektiivi esinemist kuulab 780kohalises saalis vaid demonstriivselt võtmekimpu kõlistav majahoidja.

Kuid tegelikkus ületas kõik salajasemadki ootused: saalis olid vaid üksikud vabad kohad.

Ungari võõrustas Pärnu linnaorkestrit luksuslikult

Urmas Hännile
16.09.2004, Pärnu Postimees

Olari Elts läbis kannatuste raja karid objektive lihtsusega, isegi ironman'liku üleolekuga, mida siinkohal mõistetagu komplimendina, ning tulemus oli siinkirjutaja kuulamiskogemusse hästitalletuv ettekanne kõigis kvaliteetides.

Superlatiivseid hinnanguid tuleb anda võrdselt Pärnu linnaorkestrile ja kontserdimaja akustika projekteerijale Linda Madalikule. Esimesele perfektse esituse ja teisele saali akustika eest, mis on võimeline tasakaalustama 160-liikmelise koori 50se orkestriga, kaotamata fookusest solistegi.

/.../

Kuulajate suureks rõõmuks jõuti "Rõõmule" loogilist rada pidi ning 180 aastat ja 20 päeva pärast teose esiettekannet Viinis saabus Pärnu linnas standing ovation – koorifestivali start õnnestus tõepoolest rahvusvahelisel tasemel.

Lea Veelma intervjuu Neeme Järviga

20.07.2004, Pärnu Postimees

Selle protsendi festivalil täitis just täpselt kaks Pärnu Linnaorkestri etteastet. Nüüd tahan öiendada kõigi nendega, kes ikka veel imestavad, et ennäe: "projektorkest-

ter", aga vaat kui hästi mängivad. Tahaks otse ja huviga vastust oodates küsida: mis asi see projektorkester siis on? Kas sellega mitte ei vihjata hoopis riimuvale sõnale provintsiorkester. Head sõbrad – see, et PLO koosseisus näeb mõnda tuttavat orkestranti, keda olete kohanud ka Tallinna või Tartu orkestripildil, annab samaväärse õiguse ka neid orkestreid projektinimega õnnistada.

Hoopis iseasi ja sellele neetud projektile alust andvaks osutuks fakt, kui te igal PLO kontserdil näeksite totaalset erinevat orkestrikoosseisu. Aga tegelikult on asjad hoopis nii: Pärnu Linnaorkester tegutseb aastast 1994 professionaalse sümfooniaorkestri staatuses ja aastast 1998 kuni tänaseni on tema peadirigent Jüri Alperen. Täna on orkester oma koosseisult stabiilselt peaaegu 40-liikmeline, aga vajadusel ka mõnevõrra suurem, kui finantsid lubavad ja partituur nõuab – seega baasilt täiesti võrreldav sellise nähtusega nagu Deutsche Kammerphilharmonie Bremen.

Rõõm ei saabu kergelt mitte kellelegi

Toomas Velmet
2.06.2004, Pärnu Postimees

Pärnu Linnaorkester on ka paremaks muutunud. Mul on hea meel, et teeme kunsti ja muusikat kõrgel tasemel. Viime seda ju maailma. Minu Pärnusse tulek on seotud eesmärgiga tuua siia välismaad ja tutvustada Eestit, tutvustada noori dirigente ja soliste. Peame jätkama endast hea mulje selles mõttes, et Pärnu pole mingi perifeeria, pole väike linn, vaid see on koht, kus tehakse professionaalset kunstisuure maailmalinna tasemel. Suurtes linnades pakutakse sageli palju madalama tasemega kunsti.

Süd-Westist Orient & Occidenti

T. Velmet, 26.08.2005 Sirp

Pärnu Keskraamatukogu

Asukoht: Akadeemia 3
Direktor: Saima Andla

Olulisemad sündmused raamatukogus 2005. aastal

2005. aasta oli keskraamatukogule eriline seetõttu, et astuti suur samm edasi eesmärgi poole, et Pärnu Keskraamatukogu suudaks oma kogude kaudu, tehnoloogia ja spetsialistide kaasabil rahuldada pärnakate informatsiooni- ja lugemisvajadusi, et raamatukogu muutuks kaasaegseks informatsiooni ja kultuuriasutuseks.

Märtsikuust läks keskraamatukogu täielikult üle **elektronilisele laenutamisele** ja uutele lugejakaartidele. Vastav printer trükib välja igale inimesele laenutatud raamatute nimekirja koos tagastamistähtaegadega. Nendele inimestele, kel on olemas e-posti aadress, saadab arvuti meeldetuletuse raamatute tagastamistähtaja kohta.

Keskraamatukogu moodustab koos haruraamatukogudega ühtse lugejate-kasutajate andmebaasi. Elektronilisele laenutusele üleminek on muutnud laenutajate tööd, on suurenenud nõustaja-abistaja roll elektronkataloogi ja teiste elektrooniliste andmebaaside kasutamisel.

Suuremat tähelepanu pöörati **vaegnägijate teenindamisele**. Kultuuriministeeriumi toetusel muretseti keskraamatukogu interneti punkti Pärnumaa vaegnägijate tarbeks vastav riist- ja tarkvara ning kogude arendusosakonna kaudu muretsetakse Pärnu Pimedate Raamatukogule kassette ja pimedate raamatuid.

Keskraamatukogu muusikaosakond tähistas ülevabariigilise konverentsiga "Muusikateenindus Eesti rahvaraamatukogudes" oma osakonna 10. sünnipäeva, kus külalisteks olid teiste raamatukogude muusikaosakondade töötajad ja muusikaõpetajad, muusikud, sõbrad Pärnu linnast ning maakonnast. Muusikaosakonna juhataja Ene Roosti suurt tööd osakonna üles-

ehitamisel, selle täiendamisel ja propageerimisel hindasid kolleegid tiitliga **"Aasta raamatukoguhoidja 2005"**.

2005. aasta oli muinasjutuvestja H. C. Anderseni aasta. Sel puhul käis meie lastel külas kunstnik Raivo Järvi, kes joonistas ja jutustas muinasjuttu "Printsess hernetelral". Samuti võis meie raamatukogus näha ulatuslikku ja huvitavat näitust H. C. Anderseni elust ja loomingust. Näitus oli koostatud Anderseni muuseumi poolt Odense linnas ja jõudis meieni Taani Instituudi vahendusel.

ÜRO Lastefondi UNICEF Eesti Rahvuskomitee nimetas Pärnu linna laste- ja noortesõbralikuks linnaks ning vastavasisuline tunnustäht anti üle ka keskraamatukogu lasteosakonnale.

Näitustega "Vanad ajalehed" (kus vanimateks ajalehtedeks olid 1825. a. "Maarahva Nädalaleht" ja 1860. aastast "Pärnu Postimees"), "Laste ja noorsoo ajakirjad 1923–1940" (mõlemad Bruno Sõmeri kogust) ja "430 aastat esimesest eestikeelsest aabitsast" jõudis Eestis televisiooni uudistesse.

Head vastukaja on tekitanud ka **trepigalerii näitused**, mille avasime Annika Oltre maalide näitusega. Huvipakkuv oli Ameerika kirjanike plakatite näitus, mis jõudis meieni Ameerika Suursaatkonna vahendusel, samuti Tiiu Kimberi ja Hanno Pangsepa fotode näitus.

Lugejatel oli võimalik kohtuda kirjanike Erik Tohvri, Sass Henno, Jan Kausi ja Eeva Parkiga.

Sven Kivisildniku raamatu "Tali valla amatlik ajaloo" esitlus tõi kohale inimesed isegi kaugelt Tali vallast.

Omamoodi suursündmuseks kujunes **Rääma haruraamatukogu avamine** uutes ruumides, aadressil **Kaevu 27**. Raamatukogu avamine toimus 28. juunil. Raamatud on avariilistel, eraldi on moodustatud väikene lastenurk. Lugejate käsutuses on 10 lugemislauda ja 4 interneti arvutikohta. Raamatukogu asukoht võrreldes vanaga

on rohkem teeninduspiirkonnas, lähedal kauplus ja bussipeatus, ka koolilaste tee läheb raamatukogust mööda. See kindlasti tõstab raamatukogu külastatavust nii laste kui piirkonna elanike hulgas.

Lugejateeninduse ja informatsiooni vahendamise kõrval on keskraamatukogul täita ka teine oluline suund. Täidame maakonna keskraamatukogu ülesandeid ja oleme Pärnumaa raamatukogudele komplekteerimise ja metoodiline keskus. Meie kogude arendusosakonna kaudu toimub Pärnumaa raamatukogude kirjandusega varustamine ja mur etsetud kirjanduse liitmine Pärnumaa ühtsesse elektroonilisse andmebaasi. Raamatukogu programmiga Urram on liitunud 26 Pärnumaa raamatukogu, neist 18 laenutavad elektrooniliselt.

Raamatukogundus arvudes

Raamatukogu	Töötajad	Kogud	Kasutajate arv	Külastusi	Laenutusi
Keskraamatu-kogu	39	283 995	17 661	236 746	256 076
Harukogud	11	107 078			41 831
Pärnu kokku	50	391 073	17 661	236 746	397 907
Sindi	5	24 888	1009	16 314	30 535
Kilingi-Nõmme	3	25 764	1300	12 750	22 550
Pärnu-Jaagupi	2	26 481	763	13 673	13 690
Tootsi	2	10 899	315	3463	10 724
Vändra	4	31 171	1202	15 184	25 192
Allikukivi	1	19 019	486	4960	12 360
Aluste	1	8314	319	5165	9101
Anelema	1	9058	90	946	1814
Are	1	15 848	452	6945	11 150
Aruvälja	1	10 724	189	3919	8594
Audru	1	17 382	327	3082	7612
Häädemeeste	2	20 525	619	9084	16 801
Jõesuu	1	11 339	300	6417	8438
Jõõpre	1	13 005	228	3890	5068
Kabli	1	10 516	199	2045	5320
Kaisma	1	8875	243	3612	10 028

2006. aastal läksid Pärnu Keskraamatukogu ja haruraamatukogud üle elektroonilisele laenutamisele.

Erialase info jõudmise ja töötajate silmaringi laiendamise eesmärgil korraldame maakonna raamatukogutöötajatele nõupidamisi ja koolitusi kirjandusest, kultuuri loost, andmebaasidest ja nende kasutamisest jne.

Traditsiooniks on saanud raamatukogupäevade ajal kuulutada välja **Aasta Raamatukoguhoidja** tiitli võitjad:

1999. a. – **Ene Pärkma** ja **Signe Peeker**

2000. a. – **Leili Tali** ja **Heda Koff**.

2004. a. – **Ester Kerge** ja **Krista Visas**;

2005. a. – **Hiie Piirsalu** ja **Ene Roost**.

2006. a. – **Heinike Sinijärv** ja **Malle Kiis**.

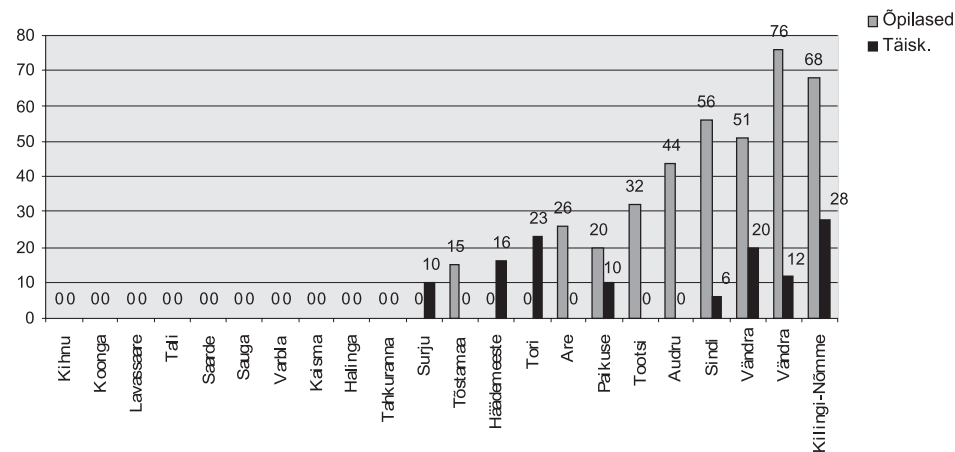
Kihlepa	1	10 406	101	580	2951
Kihnu	1	4840	142	1070	2199
Koonga	1	14 099	308	2263	5325
Lavassaare	1	7613	240	2699	5015
Libatse	1	6964	250	3179	11 395
Lindi	1	15 557	191	2580	5151
Lõpe	1	12 236	180	2519	4600
Massiaru	1	7924	1076	1800	7300
Paikuse	1	17 813	529	8153	20 890
Pootsi	1	6473	141	2895	6924
Sauga	1	17 350	302	2792	6805
Saulepi	1	15 710	201	2311	6621
Suigu	1	10 434	281	4250	6112
Surju	1	10 130	355	7630	12 335
Suurejõe	1	8075	170	3419	6253
Tali	1	12 917	207	4215	6932
Tori	2	14 327	479	5100	8106
Treimani	1	10 207	155	930	4321
Tõhela	1	7089	140	2833	3968
Tõstamaa	1	18 284	450	2759	5829
Urge	1	11 026	230	5828	9029
Uulu	1	10 400	495	8841	9984
Vahenurme	1	10 767	167	4153	2744
Varbla	1	14 178	238	5021	7817
Vihtra	1	7962	193	4330	7870
Võidula	1	9241	131	2638	4958
Võiste	1	10 532	247	4176	5950
Maakond kokku	110	945 730	37 698	496 280	8 859 575

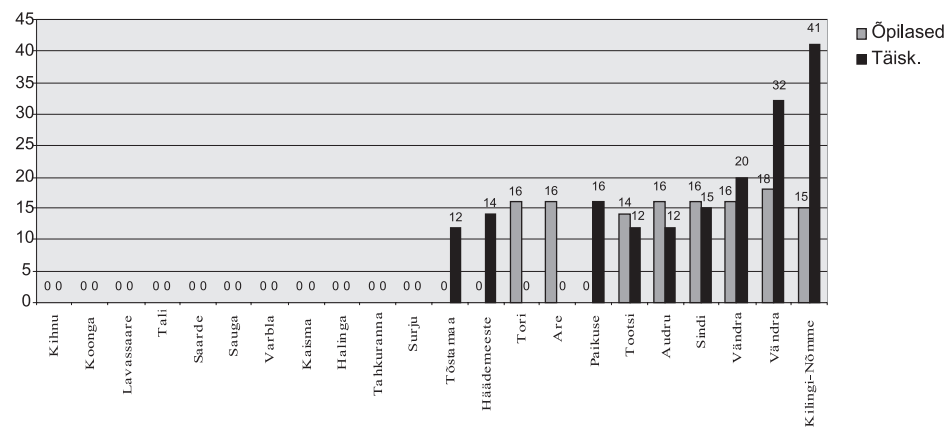
Osavõtt laulu- ja tantsupidudest

XXIV laulu- ja XVII tantsupidu

Õpilaste ja täiskasvanute suhe üldlaulupeol

Õpilaste ja täiskasvanute suhe üldtantsupeol

Kultuurikapitali toetused Eesti Kultuurkapitali Pärnumaa Ekspertgrupp

Asukoht: Akadeemia 2
Kontaktisik: Eha Ristimets

Ekspertgrupi ülesanne on Kultuurkapitali nõukogu poolt maakonna kultuurivaldkonnale eraldatud raha jaotamine esitatud taotluste alusel ja omal algatusel [väljavõte EKS § 10¹(1)].

Tulenevalt Kultuurkapitali seadusest on Ekspertgrupi ülesanded:

- toetada kunstide ja spordi edendamise, tutvustamise ja populariseerimise projekte, loomingu- ja kultuuri- ja spordialaseid teadusuuringuid ning soodustada kunstide, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja spordi arengut.
- toetada silmapaistnud kunsti- ja sporditegelasi, kunsti- ja sporditegelaste surma puhul nende perekondi.
- toetada kultuuri- ja spordialal andekaid, arenguvõimelisi isikuid ning võimaldada neile enesetäiendamist
- toetada kunsti- ja sporditegelaste mälestuste jäädvustamist.

Pärnumaa Ekspertgrupp eelistab:

- tegevust, mis toimub Pärnumaa kultuuriruumis;
- tegevust, mille tulemus jääb Pärnumaa kultuuriruumi;
- tegijat, kes tegutseb Pärnumaa kultuuriruumis;
- konkreetseid projekte versus tegevustoetus;
- konkreetset küsitud kuluartiklites.

VI koosseis:

Mati Põdra (esimees), Marje Pajula, Peeter Allik, Tiiu Pärnits, Kaiu Kustasson, Ave Sopp, Al Paldrok.

VII koosseis:

Ave Sopp (esimees), Al Paldrok, Kaiu Kustasson, Mai Kolossova, Inna Sulg.

Kultuurikapitali toetused: 2004

toetusstipendiume 176 600 (62)
sihtstipendiume 696 976 (226)
Kokku: 873 076 krooni

2005

toetusstipendiume 249 100 (86)
sihtstipendiume 1 014 545 (294)
Kokku: 1 263 645 krooni

2006

toetusstipendiume 339 000 (112)
sihtstipendiume 1 306 684 (333)
Kokku: 1 645 684 krooni

Kultuuri aastapreemiad Pärnumaa särainimesed

Taevas on tähti, väikeseid ja suuri. Aga siit, alt vaadatuna tunduvad nad kõik ühesuustena. Maailmas on inimesi, väikeseid ja suuri, aga eemalt vaadatuna tunduvad ka nemad, nagu taevavõlvi täitvad tähedki, kõik üsna ühetalustena.

Aga pruugib vaid lähemale astuda ning meile avaneb rikas ja mitmevärviline inimmaastik, mida täidavad huvitavad ja üldse mitte üksteisele sarnanevad inimesed.

Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseksi üheks tegevusvaldkonnaks on ka Pärnumaal rahvakultuuri valdkonnas tegutsevate inimeste tunnustamine ning nende motiveerimine.

Tihti armastame rääkida, et rahvakultuur on alaväärtustatud ning sellega tegelejad jäävad oma igapäevategemistega teiste kultuurivaldkondade tegijate varju. Kuid miski ei keela ju organisatsioonidel ja asutustel leida võimalusi nende toredate inimeste tunnustamiseks ja parimate tegijate pjedestaalile asetamiseks.

Nii saigi 2004. aasta sügisel välja kulu- tatud konkurss "Pärnumaa Särainimene", kuhu Keskseks ootas nominente nelja rah-

vakultuuri valdkonna esindajate hulgast: rahvatantsurühmade juhendajad, koorijuhid, rahvaraamatukogude töötajad ja kultuurisündmuste korraldajad, et välja selgitada meie kultuuripilti 2004. aastal enim rikastanud persoonid.

Ja siin nad siis on – säravad rahvakultuuritraditsioonide kandjad ja kultuurielu kaasaegsel tasemel korraldajad. Lisaks sellele ka lihtsalt vahvad inimesed, kelle igapäevategemistes on olulisel kohal Pärnumaa ja tema kultuur ning inimesed, kes sellele kultuuripildile oma osa lisavad:

Ave Sopp – koorijuht

Tiiu Pärnits – rahvatantsujuht

Mart Tõnismäe – kultuurikorraldaja

Ester Kerge – raamatukogutöötaja
2005

Hilja Vainula – koorijuht

Elfriede Nikolai – rahvatantsuõpetaja

Aime Oitsalu – kultuurikorraldaja

Ene Roost – raamatukogutöötaja
2006

Toomas Voll – muusikaõpetaja

Alli Põrk – tantsuõpetaja

Elmar Trink – kultuurikorraldaja

Heinike Sinijärv – raamatukogutöötaja

Kultuurikapitali Pärnumaa Ekspert- grupi aastapreemiad 2004

Jüri Jaanson – spordipreemia

Rein Vendla – muusikapreemia

Mila Balti – kunstipreemia

MTÜ Suupilliklubi Piccolo – rahvakultuuripreemia

MTÜ Rahvatantsuansambel Kajakas – tantsupreemia

Karl Pajumäe – spordivaldkonna edendaja preemia

Eesti Litograafiakeskus – kunstivaldkonna edendaja preemia

Marko Lõhmus – muusikavaldkonna edendaja preemia

V Pärnu Rahvusvaheline Koorifestival – kultuurisündmuse preemia

Jüri Jaanson Kahe Silla Jooks – spordisündmuse preemia

Uudo Laane – rahvakultuurivaldkonna edendaja preemia

2005

Ester Murrand – muusikapreemia

Erki Melts – tantsupreemia

Aivar Kurvits – kunstipreemia

Alo Toom – spordipreemia

Tiiu Karpuhina – rahvakultuuripreemia

Inimesed Pärnu kultuurimaastikul korraldaja Toomas Kuter – kultuurisündmuse preemia

Kunstlume tootmine Jõulumäe Tervisekeskuses (Enn Tasalain) – spordisündmuse preemia

Silvi Baradinskas – muusikavaldkonna edendaja preemia

Eeva Talts – rahvakultuurivaldkonna edendaja preemia

Erich Perner – spordivaldkonna edendaja preemia

Mari Kartau – kunstivaldkonna edendaja preemia

2006

Loomeinimese preemia **KULTUURIPÄRL** – **Bruno Sõmeri**

Anne Uusna – muusikapreemia

Vahur Mäe – spordipreemia

Toomas Kuusing – kunstipreemia

Kaie Seger – tanstupreemia

Vaiki Kaldmäe – rahvakultuuripreemia

Diverse Universe – kultuurisündmuse preemia

suusatamise Eesti MV Jõulumäel – spordisündmuse preemia

Helen Erastus – valdkonna edendaja preemia (muusika)

Kultuurilabor MTÜ – valdkonna edendaja preemia (kunst)

Alar Palk – valdkonna edendaja preemia (sport)

Rita Mändla – valdkonna edendaja preemia (rahvakultuur)

Kilingi-Nõmme – Euroopa Kultuuriküla 2005

Eesi Kolla

Ajal, mil mitu suurt Eesti linna konkureerivad “Euroopa kultuuripealinn 2011” tiitlile, on meil see juba reaalsuseks saanud.

Kilingi-Nõmme oli 2005. a. Euroopa Kultuuriküla ja nõ 11 maa kultuuri maaletoojaks.

Talve ja kevade pingsale ettevalmistustööle järgnes suvi täis toredaid üritusi, millest igaüks võis osa saada. Eestvedajaks oli MTÜ AIK Livonia, kuid nii suurest rahvusvahelisest projektist ühingu jõud üksi üle ei käinud. Suurim mure – kust leida raha – murti koostöös omavalitsuste ja projektikirjutajatega. Ühisel jõul sai teoks võimatu tundunud ettevõtmine.

Projekti “Euroopa Kultuuriküla” eesmärgiks on üha urbaniseeruvale ühiskonnale teadvustada, et ka küldes ja väikelinnades elavatel inimestel on omad püüdlused ja maailmanägemine, et ka külaelul on oma võlu.

Osalevad 12 küla ja väikelinna Euroopa eri maadest: Wijk aan Zee – Hollandi küla Põhjamere kaldal, Mellionec – bretooni küla Prantsusmaal, Bystre – puuviljakasvatusega tegelev Tšehhi küla, Pergine-Valdarno – oliiviõli tootmisest elatuv Itaalia küla, Aldeburgh – küla Inglismaa idarannikul, Paxos – saartel asuv Kreeka küla, kus elatatakse turismist, Ströbeck – kuulsate maletraditsioonidega Saksa küla Harzi mägedes, Palkonya – 53 veinikeldriga Ungari küla, Porrua – karjakasvatusega tegelev küla Hispaanias, Tommerup – Taani omavalitsus, Kirchheim – 900 aastane küla Austrias ja Kilingi-Nõmme.

Igal aastal kordamööda kannab üks neist kultuuriküla tiitlit. Seal toimuvad siis kõik selle aasta üritused. Kevadel ja sügisel toimuvad konverentsid, kus arutatakse liikumisega seotud küsimusi ja piirkonna

muresid ning perspektiive. Suvel võõrustab kultuuriküla kõikide teiste külade suuri delegatsioone. Toimuvad taidlejate esinemised, käsitöölaadad, näitused, ringsõidud, suured sõpruspeod ja noortelaager. Antakse välja infotrükiseid ja 12-keelset interneti lehekülge (www.cultural-village.com).

Kuue aasta jooksul on meie grupid külastanud Hollandi, Prantsusmaa, Tšehhi, Itaalia, Inglismaa ja Kreeka kultuurikülasid. Nüüd oli aeg ise külalislahkust üles näidata ja teisi võõrustada.

2005. aastal oli niisiis vastuvõtvaks külaks Kilingi-Nõmme.

Seetõttu toimus siin rida suurejoonelisi rahvusvahelisi kultuuriüritusi, mis olid avatud kõigile ja rahvarohked.

MTÜ AIK Livonia juhatus pani paika ajakava, tööle komisjonid, suhtles osalevate maadega, koostas eelarved, valmistas ette ja viis läbi kõik üritused – kevadkonverentsi, 3 suurt festivali ning noortelaagri. Majutus ja toitlustamine toimus kohalike inimeste kulul, õõbiti peredes.

Mais toimus kultuuriküla aasta pidulik avamine ja konverents teemal “Riik ja kohalikud omavalitsused”. Ettekanded olid kõigilt 12 maalt, igaüks omas keeles. Jaanipäeval toimus I festival, kus osalesid Taani, Hispaania ja Kreeka külad.

II festivalil juulikuus olid kohal Saksa- maa, Prantsusmaa, Itaalia ja Tšehhi grupid, lisaks elas 5-liikmeline prantsuse pere kaks nädalat vanas mahajäetud metsatalus ürgset loodust nautides ning Prantsuse televisiooni grupp väntas filmi meie elust ja üritustest.

III festivalil augustikuus osalesid Austria, Hollandi, Ungari ja Inglismaa grupid.

Samal ajal peatus Kilingi-Nõmmes ka Eurotuuri karavan, mis 4 kuud eksles Euroopa teedel, läbides kõiki kultuurikülasid.

Noortelaager toimus juulis. Õpitubades valmistati looduslikust materjalist seadeid, õpiti klaasimaali, rahvatantse. Käidi Pärnu leivatehases musta leiva saamislugu vaa-

tamas. Peeti lõkkeõhtuid, suheldi kohalike noortega. Laagrit juhtisid Kilingi-Nõmme linna noored.

Kokku külastas 2005. a. kultuurikülade projekti raames Kilingi-Nõmme üle 450 väliskülalise. Grupid peatusid siin 3-4 päeva. Kõigile gruppidele tehti päevane ringsoit Kilingi-Nõmmes ja Pärnumaal, näidati meie linna, veepuhastusjaama, metsataimlat, jahinäitust, Raja talu miniloomi, Tolkuse raba, Rannametsa luiteid, mereranda, Lodja metskonna metsi, kopratammi, kohalikke farme, Pärnu linna jm.

Iga kogunemise ajal oli suur kontsert laululaval, kus tervituseks esinesid oma linna taidlejad. Kõik maad esitasid oma kava, kes oli lavastanud muinasjutu, kes näitas kõrtsitoamelu, kes esitas rahvatantse ja -laule.

Rahvariided ja dekoratsioonid kõitsid tähelepanu. Kõik olid kaasa toonud ka omi sööke-juooke, mida siis kohaletulnuile lahkest pakuti.

Küpsetati prantsuse pannkooke, valati hispaania ja ungari veine, maitsti juustu ja võileibu.

Iga kontserdi ajal toimus Suveaias ka

Pärnumaa rahvakultuur muutumas ajas

“...armastame kõnelda mingist püsivast eesti kultuurist, kuigi viimane otse meie endi silme all kärmesti teiseneb. Oleme hädas kaardistades neid muutusi ja otsides uutele väärtushinnangutele ja normidele adekvaatseid nimesid. Veelgi paradoksaalsem on see, et muutuste tegelikku olemust tabamata tahame, et muutused oleksid üha ulatuslikumad ja minevik kaoks linnutiivul. Kuid kultuur on meile nii tagasihoidav ankur kui ka edasiviiv puri. Sotsialistlikust eilsest väljaelamiseks ei piisa neoliberaalsete muutustega vehklemisest, kultuuri-muutused nõuavad kannatlikkust.” (A. Aarelaid, 2002)

käsitöölaad, kus pakkusid oma tooteid nii meiekandi kui kaugemalt kohale tulnud käsitöömeistrid.

Õhtul toimus järvepidu Lavil, mida sisustasid rahvatantsijad. Käidi piknikul Rahu järve ääres parvsaunas, lõunatati Võiste küla taluõuel, tantsiti ühisel ringis kreeka, hispaania ja prantsuse ringtantsu.

Kultuuriküla 2005 ürituste positiivseks pooleks tuleb lugeda laia rahvahulga kaasamist ning osalusvõimaluse pakkumist kõigile ürituste korraldamisel, külaliste majutamisel ja linna ehitamisel, samuti keelepraktikat ja vahetut kokkupuudet eheda rahvakultuuriga.

Kõigist kultuuriküla reisidest ja üritustest on valminud videofilmid. Klubis oli üleval fotostend Kilingi-Nõmme ajaloost ja kultuuriküla ettevõtmistest ning Hollandist saabunud fotonäitus.

Enne külaliste saabumist valmisid eesti- ja inglisekeelsed voldikud “Tere tulemast Kilingi-Nõmme” ning kultuuriküla logoga T-särk.

Järgmisel aastal ütleb tere tulemast juba Ströbeck, kuhu oma sõpradega kohtuma sõidab ka meie linna delegatsioon.

Me elame muutuste ja muutumiste ajal. Pärnumaa kultuurielu muutub koos kogu meie ühiskonnaga, mida tingivad ühelt poolt inimestes toimuvad muutumised ning teiselt poolt ühiskonna majanduses ning poliitikas toimuvad muudatused.

Pärnumaa kultuurimaastikul on leidnud endale koha 2001. aastal sündinud, 2002. aastal roomama õppinud ning alates 2003. aastast juba uljalt püsti kõndiv kodanikualgatuslik organisatsioon Pärnumaa Rahvakultuuri Keskselts, kelle eesmärgid ja põhitegevus on suunatud rahvakultuuri hoidmisele, arendamisele ja regionaalse omapära säilitamisele Pärnumaal.

Iga omavalitsuse ülesanne on pakkuda võimalust kultuuriliseks tegevuseks oma territooriumil elavatele inimestele, luues

sellega eeldused igakülgseks inimarenguks, muutes iga linna, valla ning küla omanäolise kultuurikeskkonnaga ja atraktiivseks elukeskkonnaks, kus inimesed tahavad elada, oma lapsi kasvatada ning vanaduspäevi veeta.

Vallad ja linnad moodustavad ühtse terviku – Pärnumaa, seal elavate inimestega, nende töekspidamiste ning väärtushinnangutega, harjumuste ja soovidega. Inimesed, kes on iga omavalitsuse kultuurikandjad moodustavad omakorda kultuurikandjate koosluse Pärnumaal, mis vajab ühiseid kokkupuutepunkte, vajab võimalust anda oma panus kogu regiooni kultuuripildi kujundamisse.

Pärnumaa Rahvakultuuri Keskse tegevuse eesmärgiks on rahvakultuuri väärtustamine, traditsioonide hoidmine ning arendamine ja soodsate eelduste loomine sellealaseks tegevuseks kogu regioonis, pakkudes oma tegevusega just neid ühiseid puutepunkte, mis on vajalikud Pärnumaa kultuuripildi kui terviku kujundamisel.

Keskse tegevusaastad kujunesid pingelisteks enesetööstamis- ja mainekujundusperioodiks, mille võtmesõnadeks olid eelkõige kokkulepped ja koostöö.

Vajalik oli tõestada kodanikualgatusliku organisatsiooni võimet olla usaldusväärne partner nii riiklikele institutsioonidele, kohalikele omavalitsustele kui ka teistele kodanikualgatuslikele organisatsioonidele. See protsess vajab aga kannatlikkust ning oskust kaasata oma tegevusse häid spetsialiste ning koondada enda ümber aktiivseid inimesi.

Alates 2003. aastast on Keskse olnud peamine ülemaakondliku rahvakultuurialase tegevuse koordineerija ning korraldaja. Tema algatusel on saanud teoks Pärnumaa laulu- ja rahvatantsupeod lastele ning täiskasvanutele, folkloorifestivalid Pärnumaa Pirand, puhkpillimuusikapäevad, vokaal- ja instrumentaalansamblite festivalid,

noortefestivalid, rahvalikud suvised pargi- kontserdid, memme-taadi peod ning paljud teised väiksemad ja suuremad ühised ettevõtmised. Toimunud on koolitused omavalitsuste kultuuritöötajatele, omavalitsuste kultuurikomisjonide ning kultuuriseltside ja -kollektiivide juhtidele. Pärnumaa kultuuritöötajad on käinud õppesõitudel Norras, Jõgevamaal, Hiiumaal ja Ida-Virumaal.

Keskse on ühtlasi ka koostööpartneriks Pärnu Maavalitsusele, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse spetsialistidele Pärnumaal, Pärnumaa Omavalitsuste Liidule ja liitu mittekuluvatele valdadele, Eesti Rahvuslikule Folkloorinõukogule, Eesti Rahvatantsu- ja Rahvamuusika Seltsile ning Eesti Harrastusteatri Liidule. Tema koordineerimisel koordineeriti ja korraldati Pärnumaa kollektiivide osavõttu vabariiklikest üldlaulu- ja tantsupidudest Tallinnas ja nende ettevalmistust laulupidude vahelisel perioodil.

Kokku korraldas Keskse 2004 aastal 64 ja 2005. aastal 51 erinevat kultuurisündmust ning koolitust.

Vahendeid oma eesmärkide elluviimiseks tuleb Keskseil hankida endal, kas siis koostöölepinguid sõlmides või projekte kirjutades.

Sellise tee muutuvus Eestis on valinud Pärnumaa Rahvakultuuri Keskse. Tee tõestamiseks, et rahvakultuur ja sellega tegelejad on võimelised olema võrdseks partneriks igaühele.

Hoiame mees, et kultuur on meile nii tagasihoides ankur kui ka edasiviiv puri – kui tuult on, siis tuleb ankur hiivata ning lasta laeval sõita ja tormi puhul heita merre tugev ankur, et laev ei puruneks.

Vajame vaid tarka kaptenit, kes õigel ajal õigeid otsuseid teeks ja meeskonda, kes neid otsuseid ellu viiks.

Heli Kallasmaa

Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse Pärnumaa spetsialist

13. Sport

Pärnumaa parimad sportlased

	Nimi, võistkond	Treener	Spordiala
2004. a.			
Parim meessportlane	Jüri Jaanson	Igor Grinko, Tatjana Jaanson	sõudmine
Parim naisportlane	Moonika Aava	Ando Palginõmm	kergejõustik
Parim meesjuunior	Andrei Jämsa Oleg Vinogradov	Tatjana Jaanson	sõudmine
Parim naisjuunior	Katrin Käärt Merili Randmaa	Ain Käärt Mati Hool, Tõnis Vare	kergejõustik purjetamine
Parim noormees	Alvar Räägel	Matti Killing	sõudmine
Parim nei	Kaisa Pajusalu	Roman ja Ulvi Lutoškin	sõudmine
Parim veteran	Reet Palm		sõudmine
Parim tehnikasportlane	Toivo Nikopensius		motosport
Parim võistkond	Marjaliisa Umb Agnes Lill	Viktor Umb	purjetamine
Parim invasportlane	Anne-Mari Pevkur		invasport
2005. a.			
Parim meessportlane	Gerd Kanter	Uno Ojand, Ando Palginõmm	kergejõustik
Parim naisportlane	Katrin Käärt	Ain Käärt	kergejõustik
Parim meesjuunior	Tanel Kangert	Erich Perner	jalgrattasport
Parim naisjuunior	Merili Randmaa	Mati Hool, Tõnis Vare	purjetamine
Parim noormees	Rauno Talisoo	Reet Palm	sõudmine
Parim nei	Ebe Reier	Andrei Nazarov, Valdur Ojala	kergejõustik
Parim meesveteran	Mati Vaikjärv		vibusport
Parim naisveteran	Reet Palm		sõudmine
Parim tehnikasportlane	Toivo Nikopensius		motosport
Parim võistkond	Tõnu Endrekson Andrei Jämsa Jüri Jaanson Leonid Gulov	Tatjana Jaanson, Mihkel Leppik	sõudmine
2006. a.			
Parim meessportlane Eriaühend	Andrus Veerpalu Gerd Kanter	Mati Alaver, Eeri Tammik	suusatamine kergejõustik

Parim naissportlane ja parim naisjuunior	Kaisa Pajusalu	Ulvi Lutoškin	sõudmine
Parim meesjuunior	Alo Toom	Karl Pajumäe	maadlus
Parim noormees	Rauno Talisoo	Reet Palm	sõudmine
Parim neiu	Gerle Valgenberg	Peeter Sumre	lauatennis
Parim veteran	Rita Maier Ingrid Võsu		sõudmine
Parim tehnikasportlane	Toivo Nikopensius		motosport
Parim võistkond	Tõnu Endrekson Andrei Jämsa Allar Raja Igor Kuzmin	Tatjana Jaanson	sõudmine

Jüri Jaanson – Pärnumaa Aasta Sportlane 2004.

Gerd Kanter – Pärnumaa Aasta Sportlane 2005.

Andrus Veerpalu – Pärnumaa Aasta Sportlane 2006.

Sportlikud tulemused

Nimi	Ala	Klubi	Võistlus	Koht
2004				
Jüri Jaanson	sõudmine	SK Pärnu	Ateena OM	II
Monika Aava	kergejõustik	SK Altius	Ateena OM Eesti MV	33. I
Andrei Jämsa Oleg Vinogradov	sõudmine	SK Pärnu	Ateena OM MK kokkuvõttes	9. 4.
Katrin Käärt	kergejõustik	KJK Kalev	Eesti MV (60 m, 100 m, 200 m)	I
Merili Randmaa	purjetamine, jääpurjetamine	SK Kalev	Juun. MM DN kl Juun. MM zoom kl Eesti MV zoom kl	I 4. I
Alvar Räägel	sõudmine	SK Kalev	EM (-18.a) Contc.2 MM (-18.a) MM (-23.a) Eesti MV Contcept2 Eesti KV (täisk.) Balti MV (-18.a) Euroopa MV ergom.	I 9. 12. I I I I
Kaisa Pajusalu	sõudmine	SK Kalev	Eesti MV Noorte MM	I 7
Reet Palm	sõudmine	SK Kalev	MM (veteranid) C kl Eesti MV	I 8 x I 8 x I
Toivo Nikopensius	enduro	Paikuse Moto-klubi	EM	4.
Marjaliisa Umb Agnes Lill	purjetamine	PSS Maru	Juun. MM 470 kl	I
2005				
Gerd Kanter	kettaheide	SK Altius	Helsingi MM	II
Katrin Käärt	sprint	KJKL Kalev	EM (sise) Euroopa KV II liiga	12 III
Tanel Kangert	jalgratas	SK Viko	Rahuttur (juun.) Belgia MK etapp	I III
Merili Randmaa	purjetamine, jääpurjetamine	Pärnu Jahtklubi	MM (juun.) 470 MM DN klassis	I Parim N

Rauno Talisoo	sõudmine	SK Kalev	EM (ergomeeter) EM (täisk.) 4 paat EM (18.a) 2 paat EM (18.a) 8 paat	III II I I
Ebe Reier	sprint, 7-võistlus	SK Otto	MM (u18) 7-võistl. Euroopa Noorte Olümpiapäevad	10. I
Mati Vaikjärv	vibu		EM (metsalaskmine)	I
Reet Palm	sõudmine	SK Kalev	MM (veteranid)	3 x I
Toivo Nikopensius	enduro	Paikuse Motoklubi	EM	III
Tõnu Endrekson Andrei Jämsa Jüri Jaanson Leonid Gulov	sõudmine	SK Pärnu	MM 4 paat MK etapid	III 2 x I
2006				
Andrus Veerpalu Gerd Kanter	suusatamine kergejõustik	SK Jõulu SK Altius	Torino OM EM	I II
Kaisa Pajusalu	sõudmine	SK Kalev	Noorte MM, Juun. MM	I 5.
Alo Toom	maadlus	SK Suure Karu Pojad	Juun. EM	II
Rauno Talisoo	sõudmine	SK Kalev	Juun. MM Noorte MM Täisk. MK	7 14 8
Gerle Valgenberg	lauatennis	SK Vint-90	Eesti noorte MV Eesti TOP-8 P-Euroopa noorte MV	I I II
Rita Maier Ingrid Võsu	sõudmine	SK Pärnu	MM (veteranid) EM (veteranid)	I I
Toivo Nikopensius	enduro	Paikuse Motoklubi	MM (enduro) Baltimaade MV	III I
Tõnu Endrekson Andrei Jämsa Allar Raja Igor Kuzmin	sõudmine	SK Pärnu	MM (4-paat)	III

Spordiliidud, spordiühendused ja spordiklubid

Spordiklubi nimi	Tegutsemiskoht
Pärnu Kalevi Aerutajate Klubi	Pärnu
Pärnu Kesklinna Tenniseklubi	Pärnu
Pärnu Spordiliit	Pärnu
Pärnu Tenniseklubi	Pärnu
Tantsuklubi Meritäht	Pärnu
Pärnu Surfiklubi	Pärnu
MTÜ W-klubi	Pärnu
Motoklubi Rebellions	Pärnu
Spordiklubi Vabariigi Võllimees	Pärnumaa
Male- ja Spordiklubi Kasmar	Saarde v
Spordiklubi Tünamo	Pärnumaa
MTÜ Paikuse Motoklubi	Paikuse v
MTÜ Pärnu Võrkpalliklubi	Pärnu
Pärnu Kalevi Kergetõustikuklubi	Pärnu
Vändra Tehnikaspordiklubi	Vändra v
Reiu Ratsaspordiklubi	Tahkuranna v
Karateklubi Zen	Pärnu
Vändra MK Suure Karu Pojad	Vändra v
Tervis Spordiklubi	Halinga v
Pärnu Jalgpalliklubi	Pärnu
Eesti Finn Liit	Pärnu
Sindi Spordiklubi Kalju	Sindi
Pärnu Kalevi Tenniseklubi	Pärnu
Altius Spordiklubi	Pärnu
Spordiklubi Rääma	Pärnu
OK Tehnikaspordiklubi	Pärnu
Spordiklubi Rõõm	Halinga v
Jalgrattaklubi Viko	Vändra v

Pärnu Kurtide Spordiselts Eero	Pärnu
Eesti Tõstesportiliit	Pärnu
Stingray Extreme Spordiklubi	Pärnu
Raudmees Spordiklubi	Pärnu
Pärnu Maakoolide Spordiliit	Pärnu
Kangur-Sport Spordiklubi	Pärnu
Pärnu Koolispordiliit	Pärnu
Pärnu Jahtklubi	Pärnu
Paikuse Maleselts Caissa	Paikuse v
Raeküla Spordiklubi	Pärnu
Pärnu Vanalinna Spordiklubi	Pärnu
Eesti X-99 Liit	Pärnu
Pärnu Motoklubi	Pärnu
Pärnu Spordiveteranide Koondis	Pärnu
Pärnu Aikidoklubi Singitai	Pärnu
Jõulu Suusaklubi	Pärnu
Corpore Karateklubi	Pärnu
Ramm Pärnumaa Tõsteklubi	Pärnu
Pärnu Squashiklubi	Pärnu
Pärnu Taekwondo Klubi	Pärnu
Pärnu Sõudekeskus Kalev	Pärnu
Kais Club Spordiselts	Pärnu
Pärnu Vibuklubi Meelis	Pärnu
Mispo Jooksuklubi	Pärnu
Surju valla Spordiklubi	Surju v
Pärnu Ujumisklubi Uca	Pärnu
Sauga valla Spordiklubi	Sauga v
Kilingi-Nõmme Võimlemisklubi Githa	Saarde v
Rüht Võimlemisklubi	Pärnu
Päka Spordiklubi	Pärnu
Tihemetsa Motoklubi	Saarde v
Raba Ujumisklubi	Pärnu
Vint-90 Pärnu Lauatenniseklubi	Pärnu

Sigma-2 Spordiklubi	Pärnu
Kalev Pärnu Spordiselts	Pärnu
Pärnumaa Spordiliit	Pärnu
Vektor Rahvaspordiklubi	Pärnu
Rave Pärnu Jalgrattaspordiklubi	Pärnu
Pärnu Tervis Jalgpalliklubi	Pärnu
Tervisesport Pärnu Klubi	Pärnu
Siret Ratsaspordiklubi	Vändra a
Pärnu Sõudeklubi	Pärnu
Tahk Spordiklubi	Tahkuranna v
Koko Spordiklubi	Pärnu
Vapper Pärnu Jalgpalliklubi	Pärnu
Pärnu Rulluisukeskus	Pärnu
Ring Pärnumaa Koroonamänguklubi	Pärnu
Tolle Ratsaspordiklubi	Are v
Saviaugu Tenniseklubi	Pärnu
Junior K&V Pärnu Spordiklubi	Pärnu
Pärnu Maleklubi	Pärnu
Ülejõe Spordiklubi	Pärnu
Häädemeeste Amburite Klubi	Häädemeeste
OTTO Spordiklubi	Vändra v
Eesti Amburite Liit	Häädemeeste
West Orienteerumisklubi	Pärnu
Koba Spordiklubi	Pärnu
Audru Spordiklubi	Audru v
HOBİ ELG Spordiühing	Saarde v
Tõstamaa Spordiklubi	Tõstmaa v
Oilers Pärnu Tehnikaspordiklubi	Sindi
Pärnu Bridžiklubi	Pärnu
Estring Spordiklubi	Audru v
Aeron Sõudeklubi	Paikuse v

ERKI-SPORT MTÜ	Audru
Vägi Spordiklubi	Paikuse v
Pärnumaa Maleklubi	Paikuse v
Sapo Pärnumaa Sangpommiklubi	Tootsi
Pärnu Kesklinna Tennisekeskus	Pärnu
Marek Lemsalu Jalgpallikool	Sindi
Kilingi Spordiklubi	Saarde v
Pärnu Pataljoni Jalgpalliklubi	Pärnu
Välek Spordiklubi	Pärnu
Pärnu Invaspordi Klubi	Pärnu
Vaprus Pärnu Jalgpalliklubi	Pärnu
Eesti Mespordi Harrastajate Liit	Pärnu
Ikaros Harrastuslennuklubi	Sauga v
Pärnu Korvpalliklubi	Pärnu
Pärnu Jõuspordi Liit	Pärnu
Leo Spordiklubi	Pärnu
Kuusiku Maleklubi	Saarde v
Maru Purjespordiselts	Pärnu
FC Pärnu Kalev Jalgpalliklubi	Pärnu
Ringi Spordiklubi	Pärnu
Mai-Squash Spordiklubi	Pärnu
Rahvaspordivabrik MTÜ	Pärnu
TuPo Spordiklubi	Pärnu
Helipall Spordiklubi	Pärnu
Fist Spordiklubi	Pärnu
Pärnu Meeste Korvpalliliiga	Pärnu
Eesti Fitnessi Föderatsioon	Pärnu
Kaisma Jalgpalliklubi	Kaisma v
KEMPO Pärnu Džuudoklubi	Pärnu
Pärnu-Jaagupi Korvpalliklubi	Halinga v
Pärnu Golf Club	Pärnu
Pärnu Motoclub	Pärnu
Copterline Motosport	Paikuse v
Email Klubi maleklubi	Vändra a

Viko Korvpalliklubi	Pärnu
Valgeranna Golfiklubi	Audru
Keravälk Korvpalliklubi	Pärnu
Risanti Motoklubi	Pärnu
Pärnu Pikavibuklubi	Pärnu
Sindi Mudelisport	Sindi
Pärnu Saalihokiklubi	Pärnu
Pärnu Kahe Silla Klubi	Pärnu
Oxford Ratsaspordiklubi	Pärnu
Tõstamaa Ratsaspordi Klubi	Tõstamaa
Audru Golfiklubi	Audru
LB SAILING CLUB	Pärnu
Optitrans Tehnikasport	Sauga v
Everlast Poksiklubi	Pärnu
Pärnu Darts-Club	Pärnu
PSKL Olympic MTÜ	Pärnu
Elukeskkonna Korralduskeskus MTÜ	Tahkuranna
Pärnu Rannavõrkpalliklubi	Pärnu
ELUSTREENING EESTI MTÜ	Pärnu
Paikuse Aerutamisklubi	Paikuse v
Eesti Käsipalliliit	Pärnu
Pärnu Tennisehalli Klubi	Pärnu
IPPON EESTI MTÜ	Pärnu
BOWLINGUAGENTUUR MTÜ	Paikuse v
SPORDIMEES MTÜ	Pärnu
DO-JANG Spordiklubi	Pärnu
Tervis Võrkpalliklubi	Pärnu
Lääne Politsei Spordiselts	Pärnu
POWER Spordiklubi	Pärnu
Pärnumaa Invaspordiklubi	Pärnu

ÕNNELEMB Spordiklubi	Sauga v
ARE Spordiklubi	Are v
Eesti Elektriratastooli Saalihoki Klubi	Pärnu
Eesti Rakendispordlaste Liit	Tori v
Pärnu Ratsakool	Audru
Saarde Võrkpalliklubi	Saarde v
Shooter Paintballi Klubi	Pärnu
Eesti Racketloni Liit	Pärnu
Noortekorvpalli Arendusgrupp	Pärnu
VAABLANE Spordiklubi	Saarde v
Pärnu Sulgpalliklubi MTÜ	Pärnu
Kihnu Spordiselts	Kihnu v
Kajak Häädemeeste Spordiselts	Häädemeeste
Männiku Pumpla MTÜ	Tahkuranna
Pärnu Noorte Purjetajate Edendamise Selts	Pärnu
RULF KLUBI	Pärnu

Uued spordirajatised

2004. a.
Surju Põhikooli võimla
Sindi Gümnaasiumi renoveeritud võimla

2005. a.
Paikuse Kergejõustikustaadion
Pärnu Kesklinna koolide võimla

2006. a.
Pärnu Hansagümnaasiumi kergejõustikuhall – Hansahall

Pärnu Hansagümnaasiumi kergejõustikuhall – Hansahall.

Paikuse kergejõustikustaadioni avamine.

Surju Põhikooli võimla.

14. Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne

Arstiabi

Esmatasandi arstiabi

2004-2005. aastal tegutses Pärnu maakonnas 53 perearsti, alates 2006 on Pärnumaal perearstinimistuid 52. Kõik perearstipraksised tegutsesid eraettevõtluse vormis.

Esmatasandi praksiste paiknemine

Asukoht	Arv
Pärnu linn	28
sh OÜ Pärnu Perearstid	18
OÜ Mai Perearstid	4
OÜ Ülejõe Perearstid	4
OÜ Fons Perearstid	2
Kilingi-Nõmme linn ja Saarde vald	3
Sindi linn ja Paikuse vald	4
Audru vald	2
Halinga ja Are vald	3
Häädemeeste vald	2
Kihnu vald	1
Koonga vald	1
Surju ja Tahkuranna vald	1
Tootsi vald	1
Tori vald	1
Tõstamaa vald	1
Vändra alev, Vändra vald ja Kaisma vald	4

Statsionaarne ravi

Tervishoiureformide käigus on statsionaarsete raviasutuste osas toimunud eelnevate aastatega analoogseid muudatusi. Aktiivravi voodikohtade pidev vähenemine on toimunud nii vabariigis tervikuna kui ka maakonnas.

2004-2006 tegutses maakonnas 3 haiglat, milledest aktiivraviteenust osutas vaid SA Pärnu Haigla, hooldusravitüüpi haiglatena jätkasid SA Pärnu-Jaagupi-Vändra Hooldusravi ja Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus SA.

Statsionaarselt pakub SA Pärnu Haigla raviteenust sisehaiguste, kardioloogia, kirurgia, uroloogia, ortopeedia, neuroloogia, psühhiaatria, günekoloogia, sünnitusabi, raseduspatoloogia, lastehaiguste, nina-kõrva-kurguhaiguste, silmahaiguste, nakkushaiguste, naha- ja suguhaiguste, intensiivravi, taastusravi ja hooldusravi profiilis.

Haiglad

Haiglate voodifondi profiilid	Voodikohti	
	2003	2006
SA Pärnu Haigla kokku	410	366
sealhulgas:		
Sisehaigused	46	39
Kardioloogia	46	28
Hooldusravi	15	35
Nakkushaigused	20	19
Kirurgia	47	38
Uroloogia	0	4
Ortopeedia	38	21
Sünnitusabi	22	18
Raseduspatoloogia	10	10
Günekoloogia	20	10
Neuroloogia	24	20
Psühhiaatria	20	31
Silmahaigused	2	0
Nina-kõrva-kurguhaigused	3	3
Naha- ja suguhaigused	20	10
Lastehaigused	39	34

Intensiivravi I aste	20	23
Intensiivravi II aste	6	6
Intensiivravi III aste	2	4
Laste intensiivravi I aste	0	3
Taastusravi	10	10
SA Pärnu-Jaagupi - Vändra Hooldusravi	55	55
Pärnu-Jaagupis	35	35
Vändras	20	20
3. Kilingi-Nõmme Tervise ja Hoolduskeskus SA	28	28
Kõik kokku	493	449

Ambulatoorne eriarstiabi

Jätkuvalt osutab SA Pärnu Haigla eriarstiabi ambulatoorset teenust järgmistel erialadel: gastroenteroloogia, kardioloogia, pulmonoloogia, reumatoloogia, teraapia, lastekirurgia, traumatoloogia ja ortopeedia, uroloogia, üldkirurgia, pediatraia, günekoloogia, neuroloogia, otorinolarüngoloogia, oftalmoloogia, dermatoveneroloogia, infektsioonhaigused, psühhiaatria, onkoloogia, spordimeditsiin, töötervishoid ja kutsehaigused.

Ambulatoorsete eriarstidena tegutseb maakonnas rida eraarste – pediatraia, allergoloogia, gastroenteroloogia, günekoloogia, kardioloogia, psühhiaatria ja taastusravi erialadel. Taastusravi osutavad peale manuaalteraapiaga tegelevate eraarstide veel aktsiaseltsidena tegutsevad Sanatoorium Tervis ja taastusravikeskused Estonia, Sõprus ja Viiking.

Alates septembrist 2005 tegutseb Pärnu Haigla ruumides suitsetamisest loobujate nõustamise kabinet.

Haiglaravi

Haiglaravi põhjustest oli aastatel 2004–2006 lastel esikohal hingamiseldundite haigused, täiskasvanutel vereringeelundite haigused.

	2004	2005	2006
Hospitaliseeritud	13 948	13 915	14 563
neist lapsed	1858	2047	2013
Opereeritud	4700	5066	5365
neist lapsed	409	381	347

Ravitöö

Ambulatoorsed vastuvõetud ja koduviisiidid

	Arstikülastusi	Koduvisiite
2004	589 857	7 924
sh perearstidel	295 166	7 899
2005	565 710	7 419
sh perearstidel	303 164	7 371
2006	556 319	6 497
sh perearstidel	293 502	6 493

Hambaravi

Hambaravikabinetti on 2006 a. maakonnas 30, milles 64 erahambaarsti osutavad lisaks raviteenusele veel proteesimisteenust 8, ortodontiat 2 ja kirurgiat 2 spetsialiseeritud kabinettis.

Hambaravi töö

Arstikülastusi	2004	2005	2006
Hambaravi	124 515	106 618	115 024
Ravitud hambad	89 921	86 179	101 072
Profülaktika	18 149	12 697	11 268
Proteesimine	3536	3920	3915
Tasuta proteese	1003	1460	745

Tervishoiupersonal

	2004	2005	2006
Arstid	240	244	253
Hambaarstid	83	78	67
Õendusala töötajad	589	602	604

SA Pärnu Haigla Ristiku 1 hoone valmimine

Uue haigla ehituse vajadus oli selge juba 80ndatel aastatel, ehitusega alustati 1985 kuid paari aasta pärast ehitus seiskus.

Ehitusega taas alustati 1997. pärast ehitus-ekspertiisi, mis hindas konstruktsioonide vastupidavust. 1999. a ehitus seiskus taas kuni aastani 2003.

2002. aasata suvel otsustas valitsus haiglaehituse lõpetamiseks kaasata projekti Riigi Kinnisvara ASi, kes ehitab hoone valmis ja annab selle SA Pärnu Haigla 36 aastaks rendile. 2003. aasta septembris sõlmiti hoonestusõiguse- ja üürileping Riigi Kinnisvara AS ja Pärnu Haigla vahel. Ehitus taaskäivitus oktoobris 2003 ning 15. november 2004 kirjutati pidulikult alla 27 058 m² hoone vastuvõtmis-üleandmis-aktile. Põhjalikult ettevalmistatud kolimine toimus veebruaris 2005.

Sotsiaalkindlustus

Pärnu Pensioniameti andmed

Pensionärid	Seisuga		
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
Arvel olevad pensionärid (arv)	26 334	26 268	26 250
Neist:			
Vanaduspensionärid	2019	20 775	20 556
mehed	6651	6718	6666
naised	14264	14057	13890
Töövõimetuspensionärid	4186	4283	4527
mehed	2425	2427	2515
naised	1761	1856	2012
Rahvapensioni saajad	644	433	368
Keskmine pensioni suurus (krooni)	2107	2499	2436.30
Vanaduspensioni suurus (krooni)	1373	1138	1093
Jooksva aastal määratud pensioone (arv)	592	704	676
Toitja kaotanud perekonnad (arv)	4909	5493	6189
Puuetega täiskasvanuid (16 ja vanemad)	264	254	182
Puuetega noori (0-18)	290	276	301

Sotsiaalhoolekanne

Sotsiaaltöö korraldus omavalitsuste lõikes

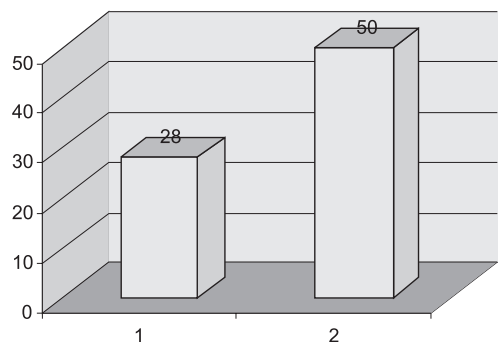
Omavalitsus	Sotsiaal-töötajad			Koduhooldus-töötajad/Asutuse hooldustöötajad			Üldtüüpi hoolekandeaasutused			Laste- ja noorte hoolekandeaasutused			Päeva-keskused			Sotsiaal-korterid (kohti)		
	04	05	06	04	05	06	04	05	06	04	05	06	04	05	06	04	05	06
Are	2	2	2															
Audru	3	3	3	6/6	4/6	3/6	1	1	1									
Halinga	2	2	2	0/5	0/5	1/9	1	1	1									
Häädemeeste	3	3	3	2/5	2/5	1/5	1	1	1									
Kaisma	1	1	1															
Kihnu	1	1	1		1/0	1/0												
Kiilingi-Nõmme	1	1	1	3/0	2/0													
Koonga	2	2	2	0/4	0/4	0/4							1	1	1	1	1	1
Lavassaare	1	1	1															
Paikuse	2	3	3	1/0	1/0	1/0							1	1	1	1	1	1
Pärnu linn	18	19	19	22/28	22/28	22/35	2	2	2	4	4	3	4	4	5	122	157	157
Saarde	1	3	3	2/3	2/3	4/4	1	1	1									
Sauga	1	2	2	2/0		2/0												
Sindi	1	1	1	2/0	2/0	2/0				1	1	1						
Surju	1	1	1	2/4	2/4	1/4	1	1	1				1	1	1	1	2	
Tahkuranna	1	1	1													11	11	11
Tali	1	1	1	1/0														
Tootsi	1	1	1	2/4	2/0	2/0	1											
Tori	1	2	3													3	4	
Tõstamaa	1	1	1	1/4	1/4	1/5	1	1	1								17	17
Varbla	1	1	1	2/2	2/3	1/4	1	1	1						1	1	1	1
Vändra alev	2	2	2	2/6	1/7	2/10	1	1	1				1	1	1	1	1	1
Vändra vald	2	2	3	0/7	2/8	1/5									1	1	1	1
KOKKU	50	53	56	50/78	46/77	45/82	11	10	10	4	4	3	10	13	12	221	292	272

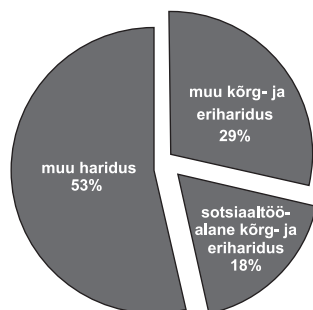
Tori hooldekodu (riiklik):
2004: hooldustöötajaid 11
2005: hooldustöötajaid 11
2006: kasvatus- ja arendustööga tegelevad isikud 13

Pärnu Lastekodu (riiklik):
2004: vanemkasvatajaid 5, kasvataja-abisid 11, kasvatajaid 10
2005: vanemkasvatajaid 5, kasvataja-abisid 11, kasvatajaid 10
2006: vanemkasvatajaid 4, kasvataja-abisid 10, kasvatajaid 10, nooremkasvatajaid 2

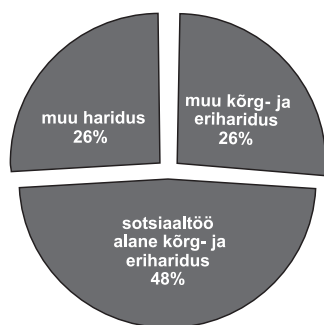
Sotsiaaltöötajate arvudes 1996 ja 2006

Pärnumaa sotsiaaltöötajate haridustase 1996

Pärnumaa sotsiaaltöötajate haridustase 2006

□ Kokku

Laste hoolekanne omavalitsuste lõikes

Omavalitsus	Kasuperedes olevad lapsed			Paljulapselised pered			Soodustuusikud vähekindlustatud peredele			Sünnitoetuse suurus omavalitsuse eelarvest		
	04	05	06	04	05	06	04	05	06	04	05	06
Are	3	2	2	8	9	10	4	4	4	1500	2000	2000
Audru	11	8	8	35	38	38				1000	3000	3000
Halinga				20	15	15	3	6		1500	3000	3500
Häädemeeste	7	7	7	27	25	23	9	12	13	1500	3000	3000
Kaisma				2	4	3	1			1000	1000	1000
Kihnu				1	1	1	2			4000	4000	4000
Kilingi-Nõmme				9	7		12	12		3000	3000	

Koonga	1			17	13	12				3000	3000	5000
Lavassaare	2	2	2		1	2	10	4	8	1000	1000	1000
Paikuse	4	2	1	10	11	14	5	6	8	2000	2000	2500
Pärnu linn	12	9	12	107	100	94	25	25	48	2000	2000	3000
Saarde	1	3	4	23	15	23	10	8	18	3000	3000	5000
Sauga		1		11	10	8	22	10	10	3000	3000	3000
Sindi	3	2		7	4	4	5	11	8	2000	2000	2500
Surju	1			15	18	17	10	28	24	2000	2000	3000
Tahkuranna				15	11	8				2000	2000	4000
Tali	1	4		5	4					600	3000	
Tootsi	2	1	1	4	3	4	5	7	2	2000	2000	2000
Tori	4	2	2	21	19	21	10	8	8	1000	1000	2000
Tõstamaa	6	2	2	15	12	10				2500	3000	3500
Varbla	2	2	2	7	8	11				2000	2000	3000
Vändra alev	1			22	13	11	3	3	5	2000	2000	3000
Vändra vald	3	3	3	33	14	22	24	16	14	3000	3000	5000
Kokku	64	50	46	414	355	352	160	160	170			

Pärnumaal lapsendatud lapsi:

2004. aastal lapsendatud 7 last, lapsendatud lapsi kokku 173
2005. aastal lapsendatud 7 last, lapsendatud lapsi kokku 165
2006. aastal lapsendatud 10 last, lapsendatud lapsi kokku 161

Pärnumaa eestkostel lapsed:

2004. aastal eestkoste vormistatud 20 lapsele, eestkostel kokku 152 last
2005. aastal eestkoste vormistatud 24 lapsele, eestkostel kokku 136 last
2006. aastal eestkoste vormistatud 25 lapsele, eestkostel kokku 123 last

Sotsiaalteenused

Laste sotsiaalteenuseid osutavad hoolekandeesutused:

Pärnu Lastekodu

Riiklik lastekodu ning raske- ja sügava vaimupuudega laste arendus- ja hooldusrühm

OKÜ Pärnu Noortekodu

Noorte mitmekülgne ettevalmistamine iseiseivaks eluks (tegevus lõpetatud veebruaris 2006. aastal)

MTÜ AET perelastekodu

Eraõiguslik hoolekandeesutus

Pärnu linna Pereabikeskus

- Laste varjupaik ning päevakeskus: varjupaiga teenus, toitlustamine ning huvitegevus lastele
- Psühholoogiateenistus: psühholoogiline nõustamine, kriisiabi, pereuuringud

Pärnu Õppenõustamiskeskus

Laste ja noorte pedagoogilis-psühholoogiline ja kutsealane nõustamine

Pärnu Noorte Infopunkt

Noorte internetipunkt, noori puudutava info kogumine-vahendamine

Noorte Nõustamiskabinet

Psühholoogi, ämmaemanda ning arsti vastuvõtt

Psühholoogilise Nõustamise Keskus "SENSUS"

Psühholoogiline nõustamine, psühhoteeraapia, pereteraapia

Abikeskus SHALOM

SHALOMi lastemaja-päevakeskuse teenus puudustkannatavatest peredest lastele ja tänavalastele.

Laste päevane järelevalve, toitlustamine, huvitegevus

Pärnu Lastekaitseühing

Alaealiste õigusrikkujate rehabilitatsioon, seikluskasvatus, tugiisiku teenuse osutamine, laste õiguste kaitse

Avatud Noortekeskus Che

Noorsootöö, noorte päevakeskus

Pärnu Lasterikaste Perede Liit

Ürituste korraldamine, humanitaarabi

MTÜ Pärnumaa Skautide ja Gaidide Malev

Seiklusmatkad, noortealane täiendkoolitus

Audru Lastekaitseühing

Perede psühholoogiline nõustamine, pere- ja nimepäevade korraldamine, erinevad pereüritused.

Sindi Gümnaasiumi Karjäärinõustamise keskus

Karjääri-, kutse- ja psühholoogiline nõustamine, info õppimisvõimaluste kohta, suhtlemise ja karjääri planeerimise arendamine

Puuetega laste haridusasutused**Kaelase Kool**

Internaatkool vaimse mahajäämusega lastele

Pärnu Toimetulekukool

Koolis hooldus- ja toimetulekuklassid erivajadustega lastele

Pärnu Kuninga Tänav Põhikool

Koolis on abiklassid õpiraskustega lastele

Pärnu Slaavi Põhikool (vene õppekeelelega). Koolis on klassid kerge ja mõõduka vaimupuudega lastele

Pärnu Kutseõppekeskus

Koolis on puhastusteenindaja eriala omandamise võimalus kerge vaimupuudega lastele (õpiaeg 2a)

Mai lasteaed

Rühmad nägemispuudega lastele

Lasteaed "Pöialpoiss"

2 rühma kehapuudega lastele

Tammsaare lasteaed

Tasandusrühm kõnepuudega ja spetsiifiliste arenguhäiretega lastele

Lasteaed "Kelluke"

Tasandusrühm vene õppekeelega lastele

Kastani Lasteaed

Sobitusrühm kuulmislangusega lastele

Raeküla lasteaed

Tasandus- ja arendusrühmad

Vändra lasteaed "Rukkilill"

Erirühm puudega lastele

**Sotsiaalteenused täiskasvanutele
Täiskasvanute hoolekandeasutused****Tori Hooldekodu**

Riiklik hooldekodu psüühiliste erivajadustega inimestele. Ööpäevaringse hooldamise, toetatud elamise ja toetatud töötamise teenus.

Üldhooldekodud:**Häädemeeste Hooldekodu**

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Päevakeskus – igapäevaelu toetamise, toetatud elamise ja toetatud töötamise teenused psüühiliste erivajadustega inimestele.

Jõõpre Vanurite Kodu

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Päevakeskus – igapäevaelu toetav teenus psüühiliste erivajadustega inimestele.

Pärnu Vanurite Hoolekandekeskus

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele. Eakate päevakeskuse teenus. Koduhoolduse teenus.

Saarde Valla Tihemetsa Hooldekodu

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Surju Hooldekodu "Videvik"

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Päevakeskus – igapäevaelu toetav teenus psüühiliste erivajadustega inimestele.

Tammiste Hooldekodu

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Vändra Alevi Hoolekandekeskus

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele. Vanurite koduhooldusteenuste korraldamine.

Tootsi Hooldekodu

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele (alates 2005. a ei tööta)

Tõstamaa Hooldekodu

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Varbla Valla Hooldekodu

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Päevakeskus – eakate huviringid ja laste päevahoid.

Halinga Turvakodu MTÜ

Hooldekodu teenus eakatele ja puuetega inimestele.

Päevakeskused:**SA Pärnu Haigla Päevakeskus**

Nõustamine, huvitegevus, igapäevaelu ja töötamise toetamise teenus psüühiliste erivajadustega inimestele

Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsioonikeskus

- Igapäevaelu toetamise, toetatud elamise ja töötamise toetamise teenused psüühiliste erivajadustega isikutele
- Puuetega Noorte Päevakeskus "Helin" – päevakeskuse teenus psüühiliste erivajadustega noortele.
- Päevakeskus – täiskasvanud puuetega inimeste sh liikumispuuetega inimeste päevakeskuse teenus.
- Invatako dispetšer
- Tasuta jõusaal koos individuaalreeneriga.
- Füsioterapeudi teenus
- Tasuline saunateenus (20 kr) liikumispuudega inimesele
- Tasuta saali ja õppeklassi kasutamise võimalus puudega inimesele

Häädemeeste Valla Päevakeskus

Igapäevaelu toetamise, töötamise toetamise ja toetatud elamise toetamise teenused psüühiliste erivajadustega inimestele.

Sindi sotsiaaltöökeskus

Toitlustamine, sauna ja juuksuri teenused ning raamatukogu kasutamise võimalus.

Vändra Valla Vihtra Päevakeskus

Päevane hooldus, sotsiaalteenused vanuritele ja puuetega inimestele. Igapäevaelu toetamise, toetatud elamise ja toetatud töötamise teenus psüühiliste erivajadustega inimestele.

Tihemetsa Päevakeskus

Eakate ja puuetega inimeste vaba aja veetmise võimalused. Erinevad huvitegevuse võimalused.

Majutusteenus. Meditsiiniline nõustamine – velskri vastuvõtt. Avalik internetipunkt.

Surju Valla Jaamaküla päevakeskus

Eakate huvialaringid. Meditsiiniline ja sotsiaalnõustamine – velskri vastuvõtt. Raamatute laenutamise võimalus, sauna ja juuksuri teenus, avalik internetipunkt.

Paikuse Päevakeskus

Ravivõimlemine, terviseklubi, beebikool, käsitööring, loengud, näitused, peod. Igapäevaelu toetamise teenus psüühiliste erivajadustega inimestele.

Koonga Valla Lõpe Päevakeskus

Toitlustamine, sauna ja juuksuri teenus ning pesu pesemise võimalus. Huviringid eakatele ja puuetega inimestele.

Varbla Valla Päevakeskus

Laste päevahoid ja eakate huviringid.

MTÜ Maarjakodu

Erivajadustega lastele ja noortele sotsiaalteenuste pakkumine, iseseisva toimetulekuvõime tõstmine, elukvaliteedi säilitamine ühiskonnas aktsepteeritavaks peetaval tasandil. Füsioteraapia, värviteraapia, arvutiõppe ja tööõppe pakkumine. Koduõppe organiseerimine.

Igapäevaelu toetamise ja töötamise toetamise teenuse pakkumine psüühiliste erivajadustega inimestele.

Sotsiaalmajad**Vändra Alevi Sotsiaalmaja**

Õõbimispaik peavarjuta jäänud isikutele, riide- ja toiduabi jagamine, sotsiaalne- ja psühholoogiline rehabiliteerimine, abi töökohta leidmisel

Laste ja toimetulekuraskustes olevate inimeste ja puuetega inimeste päevakeskuse töö korraldamine. Igapäevaelu, toetatud elamise ja toetatud töötamise teenused psüühiliste erivajadustega inimestele.

Tahkuranna Sotsiaalmaja

Majutusteenus peavarjuta jäänud inimestele, vältimatu abi andmine (riided, toit jne), sotsiaalnõustamine.

Toetatud elamise ja toetatud töötamise teenuse pakkumine psüühiliste erivajadustega inimestele.

Psüühiliste erivajadustega inimeste riiklikud hoolekande teenused:

2004. aasta eelarve: 4 413 900

2005. aasta eelarve: 5 425 008

2006. aasta eelarve: 5 579 064

Hoolekandega seotud organisatsioonid**Pärnu Orvuna Kasvanute Ühendus (OKÜ) Noortekodu** (lõpetas tegevuse veebruar 2006. a)

Ühing kuulub Eesti Orvuna Kasvanute Liitu Põhieesmärk: noorte mitmekülgne ettevalmistus iseseisvaks eluks.

MTÜ “Ärkamine”

Supiköök, tegelemine kodutute ja sotsiaalselt mittetoimetulevate inimestega.

Samaaria Eesti Misjon

Kristliku suunitlusega varjupaik alkoholikutele, kodututele ja vangist vabanenud meestele.

Abikeskus Shalom

Laste päevane järevalve, töö tänavalastega.

Eesti Punase Risti Pärnumaa Selts

Esmaabikursuste korraldamine. Humanitaarabi jagamine sotsiaalselt mittetoimetulevatele inimestele. Nõustamine.

MTÜ Aktiviseerimiskeskus Tulevik

Toimetulekule suunatud rehabilitatsiooni-teenus ja varjupaigategenus Pärnu linnas. Muuhulgas abistatakse Pärnu linna eakaid inimesi ja tehakse erinevaid tellimustöid (koristus, remont, transport)

Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda

2004–2006. aastal katuseorganisatsioonile 19-le puuetega inimeste organisatsioonile, nende tegevuse koordineerimine. Kojas liikmed 2004–2006 – kokku 19 organisatsiooni

Pärnumaa Vaegkuuljate Ühing Pärnu Ratastooli Klubi**Eesti Lihastehaigete Seltsi Pärnu organisatsioon**
Eesti Sclerosis-Multiplexi Pärnu organisatsioon**Ühing “Hingerahu”**

Psüühikahäiretega inimeste organisatsioon

Pärnumaa Vaimsete Puuetega Noorte Ühing**Pärnumaa Downi klubi****Pärnumaa Vaimsete Puuetega Inimeste Tugiliit****Pärnumaa Invaühing****Kutsehaigete Ühing****Lääne-Eesti Pimedate Ühingu Pärnu osakond****Kilingi-Nõmme Invaliidide ühendus****Pärnumaa Vähiühing****Pärnumaa Südameliit****Pärnu Suhkruhaigete Selts****Pärnu Kurtide Ühing****Eesti Reumaliidu Pärnu reumaosakond****Vändra Piirkonna Erivajadustega Inimeste Selts****Afaasia Liidu Pärnumaa Selts**

**Tehnilise abivahendi soodustingimustel
eraldamise riiklik teenus 2004-2006**

Firma	Tegevussuunad	Aasta lepingumaht (tuh kr)			Klientide arv		
		04	05	06	04	05	06
AS Gadox	ortopeedil. abi	486	707	505	217	177	167
Eesti Ortoosik OÜ	ortoosidproteesid	120	120	120	24	30	37
Kuulmisreh. keskus	kuulmis- abivahendid	250	400	300	156	195	120
Medical Hulgi	ortoosid protee- sid invatarbed	60			121		
OÜ Invaru	invaabivahendid	741	1 MIL 013	949	562	737	810
OÜ Ooptek al. 2005.a OÜ Laservisioon	nägemis- abivahendid	80	100	140	37	34	32
OÜ Ortopeediak	protees- ortopeedil. abi	100	184	150	34	26	11
RV Ortopeediak	ortopeed. jalatsid	20	45	30	12	21	16
SA TÜ Kuulmise- ja kõnestamise osak.	kuulmis- abivahendid	130	106	162	24	19	26
SA TÜ Silmakliinik	silmaprot. (standart)	0.8		4250	1		3
Tervise Abi OÜ	invatarbed ortoo- sid, proteesid	40	80	461	67	62	79
AS Ida Tallinna Keskhaigla	silmaprot. (individ)		30	20		6	3
AS Ülejõe Apteek	ortoosid, tugisidemed rinnaprot.		99	97		216	158
MTÜ Jumalalaeg.	nägemis- abivahendid		52	80		19	29
MTÜ Inkotuba	Inkontinent. tooted	305	385	510	636	665	758
OÜ Manual	Invaabivahendid			13		2	
Kokku		2 MIL 333	3 MIL 320	3 MIL 536	1891	2209	2247

Liikumis- abivahendid			Ortoosid proteesid			Põetus- hooldusvah			Nägemis- abivahendid			Kuulmis- abivahendid		
04	05	06	04	05	06	04	05	06	04	05	06	04	05	06
			217	177	167									
			24	30	37									
												156	195	120
16			104			1								
443	632	136				196	251	38						
									39	34	32			
			34	26	11									
			12	21	16									
				1								24	18	26
			1		3									
11	9	3	55	40	75	1	18	4						
				6	3									
	50	18		169	135			5						
										19	29			
						636	665	758						
		2												
470	691	159	447	470	447	834	934	805	39	53	61	180	213	146

Projektitöö 2004-2006

Hasartmängumaksust laste, perede, vanurite ja puuetega inimestega seotud regionaalprogrammide investeringuprojektid

Teostus-kohta omavalitsus	Taotleja	Projekt või kasutuse otstarve	Summa tuh kr
2004. a.			
Halinga	Halinga Vallavalitsus	Pärnu-Jaagupi rahvamaja lavavalgustuse ja välisvoodri paigaldamine	87,5
Koonga	Koonga Vallavalitsus	Koonga Põhikooli staadioni renoveerimine	350,0
Kihnu	Kihnu Vallavalitsus	Kihnu muuseumi renoveerimine	341,7
Kihnu	Kihnu Vallavalitsus	Kihnu tervisekeskuse rekonstrueerimine	348,6
Pärnu	MTÜ Sütevaka Gümnaasiumi Toetajate Ühendus	Sütevaka Humanitaargümnaasiumi sööklaua renoveerimine	278,3
Pärnu	Pärnu Linnavalitsus	Liitpuuetega lastele inimväärse kasvukeskkonna loomine	241,9
Sindi	Sindi Linnavalitsus	Sindi spordiväljakud	289,8
Tori	Tori Vallavalitsus	Tori sotsiaalmaja	271,5
Tõstamaa	Tõstamaa Vallavalitsus	Manija saare külatee rekonstrueerimine	324,6
Vändra	Vändra Alevivalitsus	Vändra Alevi Sotsiaalmaja osaline renoveerimine	308,0
Kokku			2 841,9
2005. a.			
Are	Are Vallavalitsus	Are valla vanadekodu katuse, akende, välisukse ja küttesüsteemi vahetamine	276,0
Häädemeeste	Häädemeeste Vallavalitsus	Häädemeeste hooldekodu sauna ja pesumaja ruumide renoveerimine	316,4
Pärnu	MTÜ Rääma Noorte Ühing "Noorus"	Rääma linnaosakeskuse "Nooruse maja" katuse paigaldamine ja fassaadi renoveerimine	143,8
Pärnu	Pärnu Muuseum	Lydia Koidula Muuseumi fassaadi renoveerimine	79,2
Saarde	Saarde Vallavalitsus	Tihemetsa hooldekodu	257,7
Surju	Surju Vallavalitsus	Hooldekodu ja tervisekeskuse hoone katuse vahetamine	269,4
Surju	Surju Vallavalitsus	Hooldekodu ja tervisekeskuse välisseinte soojustamine ja voodri vahetamine	328,0

Tahkuranna	Tahkuranna Vallavalitsus	Laste ja noorte vabaajakeskus Võiste alevikku – eelkooliealiste laste mänguväljaku ja pallimänguväljakuterajamine	324,2
Tahkuranna	Tahkuranna Vallavalitsus	Tahkuranna valla sotsiaalmaja renoveerimine – akende vahetus ja küttekollete ümberehitamine	259,2
Varbla	Varbla Vallavalitsus	Varbla Rahvamajatuulett ruumide remont	230,0
Vändra	Vändra Vallavalitsus	Kadajaste vabaajakeskuse rekonstrueerimine	350,0
Kokku			2 834,1
2006. a.			
Kihnu	Kihnu Vallavalitsus	Kihnu Põhikooli ümberehitus lasteaed-põhikooliks	350,0
Paikuse	Paikuse Vallavalitsus	Põlendmaa sotsiaalmaja rekonstrueerimine	350,0
Pärnu	Pärnu Linnavalitsus	Pärnu Männipargi lasteaia õueala kaasajastamine	47,5
Audru	Audru Vallavalitsus	Jõõpre klubi-hooldekodu rekonstrueerimine	350,0
Koonga	Koonga Vallavalitsus	Koonga Põhikooli staadioni renoveerimine	260,0
Are	Are Vallavalitsus	Are valla vanadekodu esimese korruse põrandate vahetus ja trepi ehitus	225,1
Tori	Tori Vallavalitsus	Tori sotsiaalmaja II korruse remont	280,0
Pärnu	Pärnu Muuseum	Lydia Koidula Muuseumi katuse remont	120,0
Tootsi	Tootsi Vallavalitsus	ATS paigaldamine Tootsi Põhikooli ja saali rekonstrueerimine	306,0
Halinga	Halinga Vallavalitsus	Lasteaed pesamuna akende vahetus	241,0
Saarde	Pärnumaa Kutsehariduskeskus	Tihemetsa õppekoha köögiseadmed	161,3
Lavassaare	Lavassaare Vallavalitsus	Lavassaare rahvamaja akende renoveerimine	67,2
Pärnu	Pärnu Linnavalitsus	Pärnu Mai lasteaia ujula renoveerimine	337,0
Pärnu	MTÜ Aktiviseerimiskeskus Tulevik	Ohutu elekter	108,0
Kihnu	Kihnu Vallavalitsus	Kihnu Rahvamaja saali akustika parandamine	350,0
Vändra	Vändra Alevivalitsus	Vändra Naisseltsi hoone osaline remont	0,84
Are	Are Vallavalitsus	Suigu LA lasteaia mänguväljak	350,0
Halinga	SA PJV Hooldusravi	Pärnu-Jaagupi haiglahoone akende vahetus	350,0
Kokku			4 337,5

Riikliku hoolekandeprogrammi “Laste ja erivajadustega inimeste hoolekande programm aastateks 2004-2006” läbiviidud projektid

Teostus- koha oma- valitsus	Toetuse saaja	Projekt või kasutuse otstarve	Summa tuh kr
2005. a.			
Pärnu	Pärnumaa Invaspordiklubi	“Isiklik abistaja aerutamistreeningutel” – Erivajadustega inimeste ja isiklike abistajate ettevalmistamine osalemiseks isikliku abistaja toel aerutamistreeningutel koos Paikuse Aerutamisklubi treenerite ja liikmetega.	25,0
Paikuse	Paikuse Vallavalitsus	“Tagasi tavapärasesse ellu” – tagada puuetega inimestele ja puudega inimese perele võrdne võimalus osaleda aktiivselt ühiskondlikus elus.	22,7
Häädemeeste	Häädemeeste Vallavalitsus	“Pereabi teenus toimetulekuprobleemidega peredele” – vähese vanemliku hoolitsuse ja toimetulekuraskustega perede lastele toetava teenuse loomine	16,2
Pärnu	MTÜ Pärnumaa D-klubi	“Psüühikahäiretega inimeste perede tugiisikute koolitus” – psühholoogilist tuge vajavate puudega lapse lapsevanemate ja puudega inimeste ja perede jõustamine, nõustamine, koolitamine ja suunamine	15,0
Pärnu	MTÜ Ühendatud Teadmised	“Kogu tööde minu tööst” – ennetada isikliku abistaja kahjustumist ja töötada läbi rasked tunded ja olukorrad tööl, tulemuslikum töö kliendiga.	10,0
Kokku			88,9

Terviseedenduslike riiklike programmide Pärnu maakonna ülevaade 2004-2006

Paikkondliku terviseedenduse eesmärgiks on efektiivsete, teadustöö tulemustel põhinevate sekumisprogrammide elluviimine

koostöös kohalike omavalitsuste ja maakondadega (www.tai.ee).

Aasta	Programm	Pärnumaa rahastus
HIV/AIDS- ja uimastienetuse riiklik strateegia 2002-2006	HIV/AIDS- ja uimastienetuse Pärnu maakonna tegevuskava 2004	100 000
HIV/AIDS- ja uimastienetuse riiklik strateegia 2002-2006	HIV/AIDS- ja uimastienetuse Pärnu maakonna tegevuskava 2005	105 000
Südame- ja veresoonehaiguste ennetamise riiklik strateegia 2005-2020	Südame- ja veresoonehaiguste ennetamise riikliku strateegia Pärnu maakonna tegevuskava 2005	243 413

Eesti riiklik HIV ja AIDSi strateegia aastateks 2006-2015	HIV/AIDS- ja uimastienetuse Pärnu maakonna tegevuskava 2006	99 000
Südame- ja veresoonehaiguste ennetamise riiklik strateegia 2005-2020	Südame- ja veresoonehaiguste ennetamise riikliku strateegia Pärnu maakonna tegevuskava 2006	248 146

24. augustil 2006 aastal avati Tori Sotsiaalmaja. Hoone ehitati 1937. aastal arsti ja ämmaemanda vastuvõtuks ja eluruumideks. Aastatel 1951-1993 tegutses majas haigla ning kuni 2003. aastani jätkus arsti stantsionaarne vastuvõtt.

Hoone I korrus renoveeriti 2005. aastal hasartmängumaksu vahendite abiga. Seal said endale tööruumid kaks vallavalitsuse sotsiaalala spetsialisti. Pakutakse pesu pesemise ja duši kasutamise teenust. Võimalik on kasutada arvutit ja internetit ning korraldada ühisüritusi väiksemale seltskonnale. Verandatoas on üles pandud kangasteljed. Hoone teine korrus ootab remonti, seal asuvad sotsiaaleluruumid 4-5 kliendile.

2004. aasta jaanuarist alustas sotsiaal- ja tervishoiuosakond sotsiaaltöötajate infopäevade korraldamist erinevates omavalitsustes lisaeesmärgiga tutvuda iga valla struktuuri ja arenguga ning külastada sotsiaalobjekte. Esimese küllakutse tegi Varbla valla sotsiaalnõunik Maie Ausmeel. Valdades korraldatavatest infopäevadest on saanud meeldiv traditsioon ja need jätkuvad ka 2007. aastal.

Pärast aastatepikkust ruumikitsikust said 2006. aasta juunis Riia mnt 70 uue vastrenoveeritud asukoha Pärnu Linnavalitsuse Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsioonikeskus ja MTÜ Puuetega Inimeste Koda koos kõikide oma allorganisatsioonidega.

Tori Sotsiaalmaja avamine.

nidega. Maja renoveerimist toetati EL struktuurifondide meetmest 4.6.1 "Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamine" 4 370 000 krooniga ja Pärnu linnaeelarvest 7 120 000 krooniga. Projekti kogumaksumuseks kujunes 11 490 000 krooni.

Hoone on igal korraldusel lipipäätav rassistoolis inimestele. Keskuses tegutseb 2 tööalaste puuetega inimeste päevakeskust, neist üks vaimse puudega klientidele.

Tegeldakse igapäevaaskestuste arendamise ja säilitamisega, vaba aja veetmise ja huvitegevustega, spordi ja käsitööga. Populaarsed on tasuta arvutiõpe, interneti kasutamise võimalus ja oma piljardilaud, saun ning Eestis ainulaadne jõusaal, mis on sisustatud spetsiaalselt puudega inimestele. Töötavad füsioterapeut, treener ja mitmed terapeudid. Kasutada on tasuta koolitusruum ja saal ürituste korraldamiseks.

Kolmanda korraldusel elab iseseisvat elu 5 puudega noort, kes keskuses ka töötavad. Pakutakse võimalust ajutiseks ööbimiseks liikumispuudega inimesele ja tema saatjale.

Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsioonikeskuse avamine.

Varbla Infopäev.

15. Mitmesugused riiklikud institutsioonid

Jalaväe väljaõppekeskus Üksik-jalaväepataljon

Ajalugu

Nii, nagu kogu Eesti Kaitseväge, sündis ka 6. jalaväepolk tänu mitmetele poliitilistele sündmustele Euroopas ja kui Kaitseväge sünnikuupäevaks võime võtta 16.11.1918, siis 6. polgu sünnipäevaks loetakse 21.11.1918. Polgu formeerijaks määrati kin.-maj. A. Tõnissoni käsu kohaselt alampolkovnik J. Puskar. Lähtuvalt tollal maksvuselt olnud administratiivsest seotusest formeeriti Pärnus polgu 1., 3. pataljon ja lisad, Viljandis aga polgu 2. pataljon. Ühe pataljoni suuruseks pidi olema 21 ohvitseri, 56 allohvitseri, 80 kapralit ja 488 sõdurit ja polgu kogusuurus 1822 meest.

Lähtuvalt tõsiasiast, et Kaitseleit oli sündinud enne armeed, saadi ka esimesed relvad Kaitseleiidult, 03.12.1918. Relvastusele muretseti tõsiselt täiendust Eestist lahkuvatelt Saksa vägedelt, kelle kohaliku kõrgema juhtkonnaga Pärnu linna avaliku elu tegelased olid heades suhetes. Relvastuse hankimisel näitasid üles suurt otsustusvõimet alampkapten Peeter Feofanov, kes võttis ära Pärnu sadamat valvanud sakslastelt kaks raskekuulipildujat ja grupike sõdureid, kes varastasid Saksa armee marsikolonnist Riia maanteelt ära ühe veoauto, millisest ehitati polgule soomusauto "Vanapagan".

Tõsiselt toetas polgu tehnilist arengut Pärnus asunud "Ühistöö" osakond, kus valmis ka kitsarööpmeline soomusrong Nr 1, milline hiljem võeti ära Soomusrongide rügemendi. Koos tehnilise varustatuse ja väljaõppelise taseme kasvuga saavutas polk piisava lahingulise võimekuse, toetamaks verest tühjaks jooksnud 5. polku Viru rindel kahe paremini varustatud rooduga ja kuulipildurite rühmaga 10.12.1918.

6. polgu esimeseks lahinguks, ja seda sakslastega, oli 23.12.1918 Voltveti Puna-pargis, kus polgu patrulliv soomusrong löikas pooleks sakslaste taanduvate vägede kolonni, mille tulemusena puhkes lahing, kus langesid esimesed 12 meest meie poolelt ja väidetavalt 60-70 meest sakslasi.

1918. aastal tegutses 6. polk lõunarindel, seda ilma suuremate lahinguteta, sama jätkus ka 1919. aasta alul, kus polgu rinne oli 100 km pikkune. "Tammuva" sõjapildamisviisi ja teedelagunemise koosmõju tulemusel ilmnis polgus aprillis 1919 tugev moraallangus, milline lahenes alles sõjategevuse aktiivsuses ja teolude paranedes – mehed said üle tüki aja korralikku varustust. Aprillis vahetati välja ka polgu ülem, kelleks sai alampkapten Karl Tallo – viimane teotses selles ametis Vabadussõja lõpuni.

Kuna 6. polk võitles Lätimaa pinnal, siis oli üsna ootuspärane, et juunis 1919 osales ta aktiivselt ka sõjas Landeswehri ja Rauddiviisiga, kus tuleb ära mainida Stolbeni (Stalbe) mõisa juures toimunud eriti raevukad lahingud. Stalbe teedesõlme kaitsvale 6. polgu 4. pataljonile koondus Rauddiviisi pealööök, millises ülekaal oli sakslaste poolel: tulejõus 15kordne ja elavjõus vähemalt kolmekordne! 20.06.19. keskpäeval puhkes paanika ja purustava löögi osaliseks saanud pataljonis taastati kord üsna radikaalsete vahenditega. Pataljonile toodi lisajõude ja 22 juunil oli sakslastel juba endil tegu, et paanikat ära hoida. Von der Goltzi valearvestuse tõttu ei suunatud saksa jõudusid rindel ümber ja 22.06. keskpäeval sai saksa rinne Skangali all purustava hoobi, sama päeva õhtuks oli Võnnu saatus otsustatud.

Liisutõmbamise tulemus saatis 6. polgu Piikva rindele, kus ei kohtunud raskete sõjaliste ülesannetega, järgmine ümberpaiknemine toimus augusti teisel poolel, kus

polk asus Irboska kaitsele, vabariigi tulevasele riigipiirile. Novembri 1919 asus 6. polk Narva rindele, kus aktiivses lahingutegevuses osalesid vaid 1. ja 3. pataljon oma osadega.

Pärast rahulepingu maksmahakkamist tegeles 6. polk Narva rindel riigipiiri rajamisega ja piiri valvamisega kuni 1. juunini 1920 a.

Alates 1921. aasta juulist asub 6. jalaväerügement Pärnus, kusjuures ainult üks osa väeosast mahtus end Krasnojarski, hilisemasse Lembitu kasarmukompleksi – suur osa majutati rendipindadele üle Pärnu linna laiali.

Kogu Vabadussõja perioodi võitles väeosa ilma oma liputa, see olukord lõppes 08.07.1928, mil Pärnu Vabadusväljakul anti sõjaminister A. Keremi poolt väeosale üle Pärnu Naisühingu annetatud lipp. Samas sai omale lipu ka teine Pärnu polk, 9.

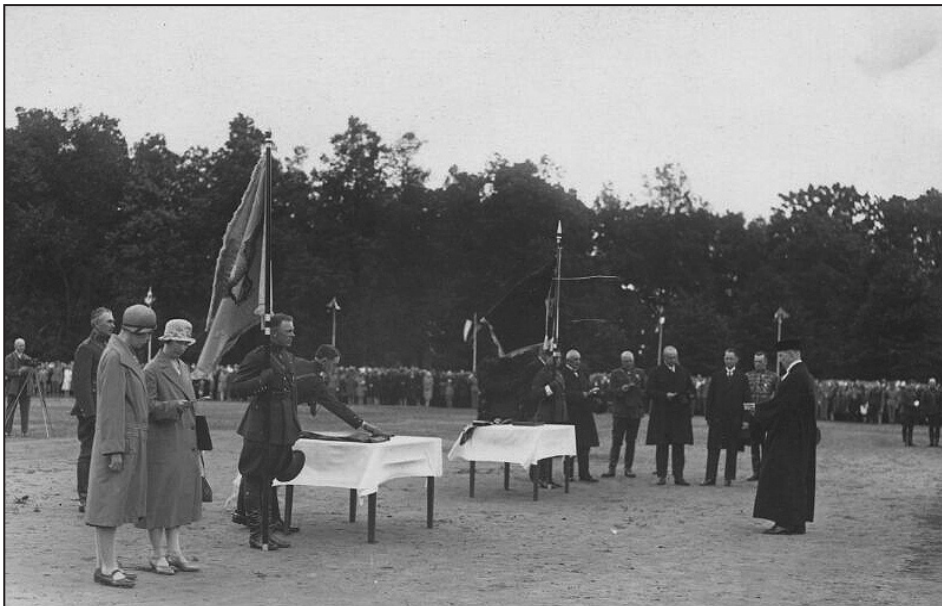
Väeosa tegevusest aastaist 1920-1940 ei ole olemas korralikku ülevaadet. On tea-

da, et tegeleti aktiivselt spordiga, eriti edukalt laskespordiga. Viimase arendamiseks oli rajatud omade jõududega korralik tiir Papi-niidu raudteejaama ligidusse juba 1923. a.

1940. aasta sündmustes hävis 6. Üksik jalaväepataljon nii nagu kõik teisedki väeosad, 19.09.40. Eelnevalt oli juhtivkoosseis kas roteeritud või hävitatud füüsiliselt.

Väeosa taasiseseisvunud Eestis

Uuesti ilmus Pärnu linnapilti Eesti sõdur juulis 1992, seda J. Kuperjanovi Üksikjalaväepataljoni tunnustega ja algselt lennukiväljale. Riia maantee ääres olevate kasarmute mahajätmisel Nõukogude Armeed poolt, asuti elama ajaloolistesse hoonetesse ja 30.06.1993 moodustati Pärnu Üksikjalaväekompanii, kui iseseisev struktuuriüksus Eesti Kaitseväes. Soovist välja tuua tööka, et kasvati välja Kuperjanovi Üksikjalaväepataljonist, säilitati kuperjanovlaste must vapikilp taustana oma merikotkaga vapile.

Pärnu, Vabaduse plats. Lippude õnnistamine ja annetamine 6. ja 9. polgule 8. juulil 1928. a.

21. novembril 1996. a. oli väeosa jaoks pidulik sündmus – annetati vana, alates 08. juulist 1928 a. kehtinud originaallipu eeskujul valmistatud uus üksuse lipp. 6. jalaväepolgu 6. pataljon oli fooniksina tuhest tõusnud, olles tänase päevani ainukeseks Kaitseväe üksuseks Paldiski-Võru joonest läänes.

2003. aastal läbi viidud Kaitseväe reformiga muutus ka Pärnu üksuse nimetus – sündis Jalaväe väljaõppekeskus Pärnu Üksik-Jalaväepataljon. (JVÕK Pärnu ÜJP)

2006. hoo sisse saanud Kaitseväe rest-ruktueerimine jättis ajateenijad Pärnusse tulemata ja esmakordselt viimase 14 aasta jooksul õpetasid Pärnu instruktorid noorsõdureid teistes väeosades – nii Tapal kui ka Tallinnas.

Juulis 2007. a saabusid taas kutsealused Pärnusse et saada sõjalist väljaõpet. Suvise eelkutsega saabus 136 meest mitmelt poolt Eestist, enim Tallinnast ja Harjumaalt. Kui viimaste aastate trend oli olnud teenistusse tulijate homogeensuse vähenemine – tuldi erinevatest maakondadest, siis samaaegselt väljendas selget kasvutendentsi kutsealuste hariduslik baas. Viimasest tulenevalt sai JVÕK Pärnu ÜJP koolitada veelgi paremaid alljuhte, erialaspetse, reservohvitseri, kui senini.

Väeosa ülesanded

JVÕK Pärnu ÜJP põhiülesanne oli koolitada Kaitseväe reservi jalaväekompaniisid, tankitõrjeüksusi, staabikompaniisid ning nende üksuste struktuuris olevaid erialaspetsialiste, nagu: sidemehed, snaibrid, kuulipildurid, tulejuhid, luurajad, autojuhid, kokad ja loomulikult alljuhid-nooremallohvitserid.

Selle ülesande täitmise tagamiseks on väeosas viimastel aastatel teenistuses olnud keskeltläbi 130 töötajat, allohvitseri, ohvitseri, millised on koondatud väeosa organisatsiooni: ülem ja staap, jalaväekool, õppekompaniid, tagala- ja sidekes-

kus. Loomulikult ei piisa ainult inimestest ja struktuurist, on vaja ka rahalisi vahendeid, tagamaks eesmärkide saavutamise.

2001. a. oli 443 ajateenijat ja väeosa omas eelarveliselt 21,5 miljonit krooni, millisest lõviosa olid personalikulud. Eelarveliste vahendite kasv toimus kuni 2005. aastani, saavutades 35,1 miljoni krooni taseme, ent 2006. aastal kukkus 25,9 miljoni kroonini.

Koostöö

Väeosa on omandanud kogemusi nii rahvusvahelise kui ka kohaliku, siseriikliku koostöö valdkonnas. Rahvusvahelises plaanis militaarsed koostööettevõtmised algasid 1996. aasta rahuvalvekoolitusega USA instruktorite grupi käe all ja on kestnud erinevatest NATO õppustest osavõtmise kujul tänaseni.

Siseriiklik militaarkoostöö on toimunud kõigi Eesti väeosadega, viimastel aastatel on kasvanud Scouts-pataljoni ja Vahipataljoni osatähtsus õppuste partneritena. Militaarkoostöö valdkonda kuulub ka koostöö Eesti Reservohvitseride Kogu Pärnu osakonnaga, KL Pärnu Juhtmalevaga.

Kindlasti on rõhutamistvääriv laialdlane tsiviilkoostöö paljude regiooni asutuste, institutsioonide ja firmadega.

Koostöö kohalike omavalitsustega on veelgi tugevnenud peale tormiseid jaanuaripäevi 2005, kus koos kriisikomisjoni, politsei ja päästametnikkega võitles pataljon olukorra stabiliseerimise nimel.

Tunduvalt rahulikumas rollis on olnud väeosa esindus erinevatel Pärnu linna ja maakonna, samuti valdade organiseeritud erinevatel üritustel, esindamaks Kaitseväge ja pakkumaks logistilist tuge. Väga eripäraseks ja huvitavaks oli kujunenud koostöö teatriga Endla, ent kahjuks on see side viimastel aastatel unarusse jäänud.

Täiesti eraldiseisvaks koostöövaldkonnaks on riigikaitseõppe läbiviimine Pärnu gümnaasiumites, kasvatades ja suunates

maakonna kaitsetahet erinevate ettevõtete ja üritustega. Viimatimainitud koostöövorm on omariikluse seisukohalt äärmiselt oluline – kasvatatakse kaitsetahelist, lsamaad armastavat põlvkonda.

Kui konkreetset ajateenijate väljaõpet saab mõõta kindlates arvudes: 835 meest viimase kolme aasta jooksul, siis millist efekti annab tegelemine noorsooga, osalemine erinevatel üritustel, pidev kohalolek regioonis – seda aspekti saab hinnata alles tulevikus ja kaudsete näitajate abil.

Väeosa sümbolika

Väeosa oma sümboli – vapikilpi hoidva merikotka tekkelugu ei ole kahjuks üksikasjalikult uuritud, kahekümnendatel kasutusele võetud rinnal kantav hõbedast kuuluvusmärk on taastatud endisel kujul, erandiks vanast on keti puudumine märgil.

Väeosa originaallipp, milline lehvits lahinglipuna septembrini 1940, on säilitamisel Eesti Rahva Muuseumi fondides ja selle järgi tehtud koopia, ent ilma oluliste lahingute nimetusi kandvate lintideta on taastatud 1996.

Täiesti uudse asjana on väeosa tegutsenud alates 2005. aastast oma teenetemärgi ehk rinnamärgi loomisega. Praegusel momendil on märk lõplikul kooskõlastusringil.

Rinnamärk.

Pärnu Tervisekaitsetalitus

Pärnu Tervisekaitsetalitus on Sotsiaalmineerium valitsemisalas tegutseva Tervisekaitseinspektsiooni kohalik asutus, mis teostab riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses.

Tervisekaitsetalituse tegevusvaldkondadeks on lõpptarbijale üleantava toidu ja selle käitlemise, joogivee ja selle käitlemise, ilu-, isiku- ja turismiteenuse, tarbekaupade, toidu- ja joogiveega kokkupuutuvate materjalide, kosmeetikavahendite, lõpptarbijale üleantavate kemikaalide, lastekaupade, laste-, õppe-, hoolekande-, tervishoiuasutuste ja apteekide, supelrandade ja suplusvee, müra terviseohutuse, nakkushaiguste seire, immunoprofülaktika ning nakkushaiguste leviku tõkestamise järelevalve.

Pärnu Tervisekaitsetalituse Pärnumaa osakonnas töötab 10 inimest ja neist 8 tegelevad järelevalvega. 2006. a. oli osakonna järelevalve all 1398 objekti:

- Toidukäilemisettevõtteid – 783
- Ühisveevärke – 86
- Majutusettevõtteid – 104
- Ilu- ja isikuteenuse ettevõtteid – 125
- Sotsiaalettevõtteid – 107 jne.

Joogivee osas on jätkuvalt probleemiks kõrge fluoriidide sisaldus, mille osas ei vasta nõuetele 27 veevärki (tarbijaid 7923).

Pärnu supelranna vesi on kõigil 3 aastal vastanud suplusvee kvaliteedi nõuetele.

Viimase kolme aasta jooksul **haridus- ja sotsiaalasutuste järelevalve** oli suunatud tervisekaitsealastele vastavate koolide ja lasteasutuste osakaalu suurendamisele. On oluliselt paranenud lasteaia köökide ja koolisööklate seisund, suuremat tähelepanu pööratakse toidu kvaliteedile. Iga aasta-ga paraneb haridusasutuste õpperuumide olukord, renoveeritud kunstliku valgustuse

süsteemid. Jätkub töö koolide ja koolieelsete lasteasutuste keskkonna uuringute osas. 2006. aastal oli teostatud sisekliima uuringud koolieelsetes lasteasutustes ja koolides. Kontrolliti ruumiõhu temperatuuri, suhtelist õhuniiskust, süsihappegaasi sisaldust. Pärnumaa 16-s koolis teostatud mõõtmiste tulemused näitasid, et 78% uuritud õpperuumidest ei vastanud süsihappegaasi sisaldus siseõhus tervisekaitsealastele. Kohati süsihappegaasi arvvaartused ületasid normi kolmekordselt. Probleemsed küsimused on esiletoodud, huvigruppidele on tehtud ettepanekud keskkonna parandamiseks.

Paranenud on olukord **toidukäitlejate** osas. Kui ettekirjutustest 96% ja trahvidest 98% on tehtud just toidukäitlejatele, siis ettekirjutuste arv ja eriti trahvisumma on oluliselt vähenenud (2003. a. oli ettekirjutusi 1070 ja trahvisumma 206 060 EEK).

Pärnu TKT Pärnumaa osakonna järelevalvetöö 2004., 2005. ja 2006. aastal.

	2004	2005	2006
Järelevalve all objekte	1523	1405	1398
Kontrollimisi	1824	1823	1738
Ettekirjutusi	796	769	515
Trahve	42	60	49
Trahvide summa (tuh kr)	121080	129700	100500

Jätkuvalt on kõrge võrreldes vabariigiga **haigestumine** puukide poolt põhjustatud haigustesse (puukentsefaliit ja puukborreliosis). Oluliselt kõrgem on ka haigestumine sügelistes. Kaitsepookimised on Pärnumaal aastatel 2004–2006 tehtud vastavalt eale õigeaegselt ja kõrge hõlmatusega. Vaktsineerijad on olnud tublid!

Nakkushaigused Eestis ja Pärnumaal

Haiguse nimetus	Eestis			
	2004		2005	
	Haigete arv	100 tuh el kohta	Haigete arv	100 tuh el kohta
Soole nakkushaigused				
Kõhutüüfus/paratüüfused	0	0	0/1	0/0,07
Salmonelloosid	135	10,0	312	23,2
Shigelloos	149	11,0	98	7,3
<i>Escherichia coli</i> soolenakkus	24	1,8	49	3,6
Kampülobakterenteriit	124	9,2	124	9,2
Botulism	1	0,07	0	0
<i>Yersinia enterocol. enteriit</i>	15	1,1	31	2,3
Giardiaas (lambliaas)	355	26,3	327	24,3
Rotaviirusenteriit	895	66,3	780	57,9
Norwalki viiruse tekkene äge enteropaatia			314	23,3
Soole muud täpsustatud bakter- ja viirusnakkused	374	27,7	194	14,4
Soole täpsustamata bakter- ja viirusnakkused	1742	129,1	983	72,9
Piisknakkused				
Tuberkuloos	429	31,8	405	30,1
sellest hingamiselundite tub.	407	30,2	372	27,6
Difteeria	0	0	0	0
Läkakõha	455	33,7	63	4,7
Sarlakid	254	18,8	198	14,7
Tuulerõuged	6873	509,4	6428	477,0
Leetrid	0	0	2	0,1
Punetised	22	1,6	6	0,4
Mumps	132	9,8	29	2,2
Meningokokknakkus	11	0,8	13	1,0
sh meningokokkmeningiit	5		9	0,7
meningokokktseemia	4		4	0,3
Pneumokokknakkus			28	2,1
sh <i>Streptococcus pneumoniae</i> tekkene septitseemia			8	0,6
sh <i>Streptococcus pneumoniae</i> tekkene kopsupõletik			13	1,0
<i>Haemophilus influenzae</i> septitseemia	5	0,4	3	0,2
Haem. infl. tekkene meningiit			13	1,0
Haem. infl. tekkene kopsupõletik			5	0,4

				Pärnumaal			
2006		2004		2005		2006	
Haigete arv	100 tuh el kohta	Haigete arv	100 tuh el kohta	Haigete arv	100 tuh el kohta	Haigete arv	100 tuh el kohta
1/0	0,07/0	0	0	0	0	0	
453	33,7	4	4,4	14	15,6	11	12,3
53	3,9	1	1,1	4	4,5	0	0
24	1,8	0	0	0	0	0	0
124	9,2	14	15,5	18	20,1	13	14,6
0	0	0	0	0	0	0	0
42	3,1	1	1,1	6	6,7	11	12,3
469	34,9			13	14,5	4	4,5
1353	100,6	74	82,1	65	72,5	151	169,0
168	12,5			20	22,5	0	0
153	11,4	4	4,4	4	4,5	0	0
829	61,7	108	119,8	71	79,2	75	83,9
330	24,5	11	12,2	14	15,6	14	15,7
309	23,0	11	12,2	12	13,4	13	14,6
0	0	0	0	0	0	0	0
151	11,2	18	20,0	0	0	1	1,1
174	12,9	8	8,9	9	10,0	3	3,4
6679	496,7	424	470,5	661	737,2	514	575,3
27	2,0	0	0	0	0	0	0
5	0,4	0	0	0	0	0	0
17	0,3	9	10,0	0	0	0	0
11	0,8	0	0	0	0	2	2,2
8	0,6	0	0	0	0	2	2,2
5	0,4	0	0	0	0	0	0
37	2,8			5	5,6	13	14,6
4	0,3			0	0	1	1,1
23	1,7			3	3,3	11	12,3
2	0,07	0	0	0	0	0	0
6	0,4	0	0	0	0	1	1,1
12	0,9	0	0	3	3,3	11	12,3

Ülemiste hingamisteede ägedad nakkused	226646	16797,4	226 204	16 786,8
Gripp	1400	103,7	603	44,7
Nakkuslik mononukleosis	151	11,2	164	12,2
Transmissiivsed nakkushaigused				
Lyme'i tõbi (puukborrelioos)	480	35,6	281	20,9
Puukentsefaliit	182	13,5	164	12,2
Tulareemia	0	0	0	0
Malaaria (import)	2	0,1	0	0
Viirushepatiitid ja HIV/AIDS				
Viirushepatiitid	469	34,7	316	23,5
sellest: äge A-viirushepatiit	17	1,2	18	1,3
äge B-viirushepatiit	127	9,4	78	5,8
äge C-viirushepatiit	124	9,2	81	6,0
HIV-tõbi	27	2,0	30	2,2
HIV-kandlus	743	55,1	621	46,1
Zoonoosid				
Leptospirosis	8	0,6	11	0,8
Neerusündroomiga hemor-raagiline palavik	1	0,07	15	1,1
Listerioos	2	0,1	2	0,1
Trihhinelloos	0	0	1	0,07
Haavanakkus				
Teetanus	0	0	0	0
Sugulisel teel levivad nakkushaigused				
Süüfilis	184	13,6	111	8,2
sellest: kaasasündinud	0		0	
Varane	74	5,5	52	3,9
Gonokokknakkus	519	38,5	288	21,4
Suguliselt levivad klamüüdiahaigused	2691	199,4	2541	188,6
Anogeenitaalsed herpesviirusnakkused	311	23,0	269	20,0
Parasiithaigused				
Toksoplasmoos	16	1,2	5	0,4
Muud nakkushaigused				
Muud viirusentsefaliitid ja -meningiitid	18	1,3	32	2,4
Äge lõtv halvatus	2	0,1	1	0,07
Loomahammustused	3763	278,9	3334	247,4
Leegionärihaigus	5	0,4	2	0,1
Sügelised	3005	222,7	2432	180,5

247192	18382,9	14129	15677,5	15439	17219,5	16328	18275,6
693	51,5	75	83,2	24	26,8	18	20,1
234	17,4	14	15,5	19	21,2	15	16,8
Transmissiivsed nakkushaigused							
482	35,8	54	59,9	46	51,3	41	45,9
171	12,7	40	44,4	15	16,7	23	25,7
0	0	0	0	0	0	0	0
6	0,4	0	0	0	0	1	1,1
Viirushepatiitid ja HIV/AIDS							
275	20,5	20	22,2	12	13,4	13	14,6
5	0,4	1	1,1	1	1,1	0	0
45	3,3	8	8,9	4	4,5	1	1,1
57	4,2	8	8,9	6	6,7	6	6,7
34	2,5	1	1,1	0	0	0	0
668	49,7	2	2,2	1	1,1	3	3,4
Zoonoosid							
6	0,4	0	0	1	1,1	1	1,1
15	1,1	0	0	5	5,6	9	10,1
1	0,07			0	0	0	0
0	0			0	0	0	0
Haavanakkus							
0		0	0	0	0	0	0
Sugulisel teel levivad nakkushaigused							
125	9,3	7	7,8	2	2,2	6	6,7
0		0	0	0	0	0	0
50	3,7	3	3,3	0	0	4	4,5
279	20,7	17	18,9	11	12,3	12	13,4
2524	187,7	167	185,3	159	177,3	153	171,3
258	19,2	9	10,0	23	25,7	31	34,7
Parasiithaigused							
3	0,2	0	0	0	0	0	0
Muud nakkushaigused							
41	3,0	1	1,1	7	7,8	4	4,5
1	0,07	0	0	0	0	0	0
2948	219,2	236	261,9	245	273,5	157	175,7
4	0,3	0	0	0	0	0	0
1867	138,8	360	399,5	266	296,7	263	294,4

Tööturuameti Pärnumaa osakond

Pärnumaa osakond on üks 15st Tööturuameti esindustest riigis.

Tööturuameti eesmärgiks on pakkuda töötajatele nõuannet, toetust/tuge ja tööturuteenuseid sobiva töö saamisel ning tööandjatele informatsiooni ja abi tööjõu leidmisel.

Alates 01.01.2006 kehtib uus tööturuteenuste- ja toetuste seadus, mis pakub töötutele 13 erinevat teenust:

- 1) teavitamine tööturu olukorrast ning tööturuteenustest ja -toetustest;
- 2) töövahendus
- 3) tööturukoolitus;
- 4) karjäärinõustamine;
- 5) tööpraktika;
- 6) avalik töö;
- 7) tööharjutus;
- 8) palgatoetus;
- 9) toetus ettevõtluse alustamiseks;
- 10) tööruumide ja -vahendite kohandamine;
- 11) töötamiseks vajaliku tehnilise abivahendi tasuta kasutada andmine;
- 12) abistamine tööintervjuul;
- 13) tugiisikuga töötamine.

Uus seadus annab võimaluse läheneda igale töötule individuaalselt, tema vajadustest, tugevustest ja nõrkustest lähtuvalt. Alates uue seaduse rakendumisest koostatakse Tööturuameti igale töötule individuaalne töötusimiskava, milles analüüsitakse tema tööerakendumist soodustavaid ja raskendavaid asjaolusid ning määratletakse rakendumiseks vajalikud tööturuteenused.

2006. aasta jooksul suunati Pärnumaal tööturukoolitusele 387 isikut, karjäärinõus-

tamist sai 300 isikut, tööpraktikale asus 10, tööharjutusele 34. Ettevõtluse alustamise toetusega aidati 6 tulevast ettevõtjat ning palgatoetusega rakendus 8 riskirühma kuuluvat töötut. Puuetega töötutele pakuti intervjuul abistamise teenust ning anti kasutada tasuta tehniline abivahend. Aasta jooksul rakendus tööle 748 töötut.

Alates 2002. a. käesoleva ajani on Pärnumaal registreeritud töötute arv järjepidevalt langenud 3,6%lt 1,4%-ni tööealisest elanikkonnast vanuses 16. a. kuni pensioniiga. 2006. aasta lõpus oli registreeritud töötus Pärnumaal Harjumaa, Raplamaa ning Tartumaa järel neljas madalaim.

Kõige raskem aasta töövõtjatele oli 2004 aasta, kui Pärnumaa ettevõtteid tabas koondamislaine. Kokku registree-riti 839 koondamisteate saanud isikut. Kõige enam koondas üks suurimaid tööandjaid, AS Viisnurk, kus tööta jäi 431 inimest.

Aasta 2004 oli ka projektitaotluste esitamise aasta. Euroopa Sotsiaalfondist taotlesime toetust kahele projektile:

1. "Pärnu linna ja Pärnumaa koondamisteate saanud isikute tööturule integreerimine kombineeritud aktiivsete meetmetega", maksumusega 3,7 miljonit krooni. Projekti eesmärk oli aidata juba koondamisteate saanud isikuid uue töökoha otsingul läbi aktiivsete tööturumeetmete. Projektis osales 219 töötut, kellest tööle rakendusid 142;
2. "Tööpraktika noortele vanuses 16-24 ja uue eriala omandanud töötutele", maksumusega 5 miljonit krooni. Aastal 2004 moodustasud noored töötud registreeritud töötutest 14% ja projekti eesmärgiks oli rakendada noored tööle läbi tööpraktika teenuse. Projektis osales 262 töötut, kellest tööle rakendus 198.

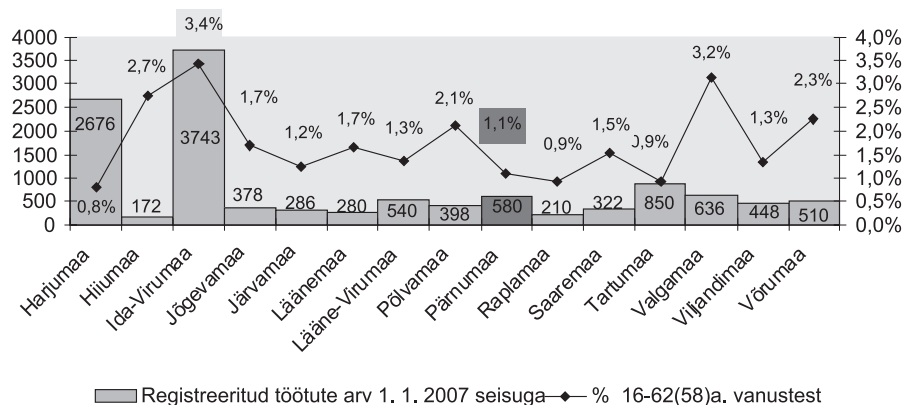
Tööturuameti Pärnumaa maja.

Tööturuameti ruumid.

Registreeritud töötus 1. jaanuaril 2007

■ Registreeritud töötute arv 1. 1. 2007 seisuga — % 16-62(58)a. vanustest

Tööturuametis töötuna registreeritud isikud vanuse ja soo järgi protsentides 2006. a.

Kokku töötute arv	sh %-des		Töötud vanuse järgi %-es			sh töötud mehed %-des			töötud naised %-des			
	Me-hed	Nai-sed	16-24	25-49	üle 50	16-24	25-49	üle 50	16-24	25-49	Üle 50	
1.01	858	37,5	62,5	13,2	59,6	27,3	6,5	20,0	11,0	6,6	39,5	16,3
1.02	786	37,4	62,6	13,6	59,4	27,0	6,0	20,0	11,5	7,6	39,4	15,5
1.03	741	38,9	61,1	12,7	60,1	27,3	5,5	20,9	12,4	7,2	39,1	14,8
1.04	716	39,0	61,0	12,7	59,4	27,9	5,9	19,6	13,5	6,8	39,8	14,4
1.05	662	39,4	60,6	11,5	59,2	29,3	5,3	20,4	13,7	6,2	38,8	15,6
1.06	581	38,9	61,1	12,0	57,3	30,6	6,2	19,6	13,1	5,9	37,7	17,6
1.07	564	39,2	60,8	11,9	57,6	30,5	6,4	20,0	12,8	5,5	37,6	17,7
1.08	551	38,3	61,7	12,0	56,4	31,6	6,2	19,8	12,3	5,8	36,7	19,2
1.09	599	37,1	62,9	10,4	52,3	37,4	4,3	18,0	14,7	6,0	34,2	22,7
1.10	573	34,6	65,4	9,1	54,8	36,1	2,6	18,3	13,6	6,5	36,5	22,5
1.11	655	31,5	68,5	9,8	55,6	34,7	2,6	16,8	12,1	7,2	38,8	22,6
1.12	656	30,0	70,0	9,0	55,8	35,2	2,3	16,0	11,7	6,7	39,8	23,5
Keskmine	662	36,8	63,2	11,5	57,3	31,2	5,0	19,1	12,7	6,5	38,2	18,5

Tööhõiveametis registreeritud töötud haridustaseme järgi 2006

	Arv	%
Esimene tase	206	25
Algharidus	28	14
Põhiharidus	178	61
Teine tase	492	59
Üldkeskharidus	303	61
Kutsekeskharidus põhikooli baasil	87	18
Kutsekeskharidus keskkooli baasil	83	17
Põhiharidus kutseharidusega	19	4
Kolmas tase	136	16
Kutsekõrgharidus	12	9
Bakalaureuseõpe	50	37
Magistriõpe	3	2
Keskeriharidus	71	52
Kokku	834	100%

Eesti Riiklik Autoregistri-keskus Pärnu büroo

Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse tegevus 2004. kuni 2006. aastal viis Eesti liiklusregistri ja juhiloa lähemale Euroopa Liidu registreerimisele. Kinnitati uued standardid ning sisse viidi mitmed sisulised uuendused. Üha olulisemaks on muutunud kliendi rahulolu ning toimingute teostamise lihtsus. Kuid lisaks korrasstatud registreerimisele ja rahulolevatele klientidele soovib ARK panustada ka liiklusohutusse ning keskkonna säästmisse – esimesed sammud selles suunas on juba tehtud.

2004

2004. aastal kuulutati välja mitu olulist riigihanget, mille tulemusena leiti usaldusväärseid koostööpartnerid registreerimismärkide tootmiseks ja tarnimiseks, ELI nõuete ja sümbolikaga kooskõlas olevate pan-

gakaardisuuruste juhilubade tootmiseks ja tarnimiseks.

Lisaks leiti tootjad registreerimistunnistuse blankettide tootmiseks ning digitaalsete sõidumeeriku kaartide tootmiseks, personaliseerimiseks ja sertifitseerimiseks ning fotoautomaatide paigaldaja ja hooldaja leidmiseks.

Eraisikutele loodi kodanikuportaali kaudu juurdepääs tema sõidukite ja juhilubade andmetele, sh tellitud juhiloa valmimist kaastavale informatsioonile.

Muutus lihtsamaks mootorsõidukite registreerimise kord. Omanikuvahetust saab uue korra alusel vormistada ka kahepoolse allkirjastatud võõrandamislepingu alusel.

Juuni lõpus väljastas ARK esimesed eurotunnustega registreerimismärgid, mille tootjaks valiti avatud menetluspakkumisel Teede REV-2. Nende poolt pakutud hind vähendas oluliselt tootmiskuludeks mõeldud summasid.

20. septembril väljastati esimene ELI direktiivi kohane registreerimistunnistus. Tunnistus muutus üheosaliseks ning lisaks omanikule lisatakse registreerimistunnistusele soovi korral ka vastutav kasutaja.

Alates 2004. aasta septembrikuust saab sõidukeid registrist ajutiselt kustutada. Tee-nus on mõeldud eelkõige raskeveokioma-nikele, kes tänu sellele, ei pea maksuma raskeveokimaksu perioodi eest, mil sõidukit ei kasutata.

Oktoobris väljastati esimene pangakaardi suurune juhiluba, mida toodab Trüb Baltic AS. Uus juhiluba on vastavuses ELI direktiiviga. Novembrikuus hakkasid kehtivust kaotama esimesed taasiseseisvunud Eestis väljastatud juhiload.

2005

2005. aasta kevadel omistati Eesti Riiklikule Autoregistrikeskusele ISO 9001:2000 kvaliteedijuhtimise sertifikaat, see tähendas kuudepikkust lisatööd, kuid klientide jaoks tähendab see kindlustunnet – garantiid, et ARK hoiab au sees kvaliteedijuhtimisest tulenevaid teenindusstandardeid.

Juulikuust laienes Autoregistrikeskuse tegevus ning ARK hakkas pidama ka väikelaevade ning alla 12-meetrise kogupik-kusega laevade ja jetide registrit. Poole aasta jooksul esmaregistreeriti 389 väike-laeva. Registris oli 2005. aasta lõpu seisuga arvel kokku 15 929 veesõidukit.

Päris esmakordselt hakati Eestis registreerima jette, aasta lõpuks kanti neid registreeritud kokku 50. Juuliku algusest alates väljastas ARK 672 väikelaevajahi tunnistust, millest 223 väljastati esmakordselt.

Vastavalt "Meresõiduohutusseadusele" anti alates 1. juulist ka väikelaevajahi tunnistuste väljastamine Veeteede Ameti haldusalast üle liiklusregistri volitatud töötajale, st Eesti Riiklikule Autoregistrikeskusele.

Aasta keskpaigas muutis ARK juhtimisõiguse taotlejatele vabaks valiku, millise büroo juures nad soovivad sooritada vajalikke

eksameid. Selle tulemusena ei olnud enam suve alguses pikki sõidueksami järjekordi, sest eksamineerimise hajutamine üle vabariigi on ühtlustanud töökoormust ning tõstnud ka eksamineerijate kvalifikatsiooni.

Alates 2005. aasta aprillist rakendus uus infosüsteem eksamineerimisel – liiklusteooria eksam sooritatakse arvutil. Küsimused valib keskserver andmebaasist välja juhuse põhimõttel. Infosüsteem salvestab kogu eksami käigu ning tagantjärele on võimalik analüüsida ja teavitada autokoole, millistele valdkondadele tuleks õpetamisel rohkem rõhku pöörata.

Lisaks sündis mõte varustada kõik ARK eksamiklassid videovalve seadmetega. Selle tarvis viidi sügisel läbi riigihange, mille võitis AS Salalux. Detsembris viidi valveseadmetega läbi pilootprojekt Tallinna büroos, 2006. jaanuaris kirjutati alla hankelepingule ning veebruari alguseks olid kõik ARK bürood varustatud videovalveta.

Augusti- ja septembrikuu jooksul kustutati liiklusregistrist ~30 000 sõidukit. Kustutamise põhjuseks oli Eesti Liikluskindlustuse Fondi alustatud kampaania ilma liikluskindlustuse lepinguta sõidukite kohustuslikuks kindlustamiseks.

2006

Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse 2006. aasta märksõnaks oli eelkõige inimene. Olulised on inimesed nii siin- kui ka sealpool letti, tähtis on kõik see, mis seondub klientide, koostööpartnerite ja töötajate rahuloluga. Aasta vältel leidsid alguse ja ka võiduka lõpu mitu projekti, mille eesmärk oli tuua rahulolu tunne kõigi ARKga seotud inimeste südamesse.

Aasta jooksul koguti riigikassasse rekordilised 322 151 086 krooni riigilõivu-tulu, teostati 585 102 toimingut ning kümne kuuga registreeriti sama palju sõidukeid kui 2005. aasta jooksul kokku. Vastu võeti ka viimaste aastate rekordarv eksameid: 43 519 teooria- ja 45 089 sõidueksamit.

Esmaseid juhilube väljastati möödunud aastal samuti rekordiliselt palju: 26 867.

ARK on aastaid osalenud liikmena Euroopa liikmesriikide eksamineerimiskeskusi ühendava organisatsiooni CIECA töös ning tegutsenud aktiivselt ka CIECA töörühma arendustegevuses seoses juhi eksamineerimisega. Töörühmas otsitakse erinevaid lahendusi eksamite hindamise ühtlustamisele ning eksamil tehtud vigade kohta põhjalikuma tagasiside andmisele eksamineeritavale. Üheks abiliseks on siin uute infotehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtmine.

Näiteks sündis sellega seoses idee varustada eksamisõiduk elektroonilise salvestusseadmega, mis aitab võrreldes senise paberdokumentide täitmisega jäädvustada ja analüüsida eksami kulgu palju täpsemalt. Uute eksamisõidukite kasutuselevõtuga paraneb oluliselt eksamineeritavale ja tema koolitajale antav tagasiside.

Esimesed olulisemad sammud uue eksamiauto suunas tehti 2006. aasta alguses. Alates 15. jaanuarist 2007 saab ARK sõidueksamit sooritada juba uute andmesalvestusseadmetega varustatud Volkswagen Golfidega. Pärnu büroo sai omale kasutada kolm seesugust eksamiautot.

Uued Volkswagen Golfi eksamiautod on varustatud mitmesuguste andmesalvestusseadmetega, mis on mõeldud eksami ajal teabe kogumiseks. Kui seni täitis eksamineerija sõidueksamikaarti paberil, siis nüüd asendab seda e-kaart. Autode varustusse kuuluv GPS-seade jälgib auto asukohta ja sõidukiirust ning kaamera salvestab eksami videona.

Tänu andmesalvestusseadmetele saab sõidueksamit tehtud vigu hiljem analüüsida. Eksamineeritav ja koolitaja saavad sel moel paremat tagasisidet – eksamitulemuse vaidlustamise korral näidatakse neile videolindilt juhikandidaadi eksamisooritust.

Liiklusohutus

Eesti Riiklik Autoregistrikeskus on viimastel aastatel üha rohkem keskendunud oma

tegevuses ohutu liiklemise ja keskkonnasäästlike hoiakute kujundamisele. Varem tehti seda peamiselt juhtide eksamineerimisel ja juhikoolituse järelevalve alal. Oluliselt panustatakse eksamineerijate koolitamisega ja lähtutakse hindamisel rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetest.

2006. aastal otsustati astuda sammu võrra edasi ning suhelda nendel teemadel otse inimestega. Üheks võimaluseks parandada liikluskultuuri on suunata noored juhid liiklema eeskujulikult ja ohutult. ARK korraldas Eesti liikluskultuuri parandamiseks hulga üritusi.

Seoses lastekaitsepäevaga said juunis mopeedijuhiloa esimesed omanikud lisaks juhiloale ka euronõuetele vastava mopeedijahi kiivri. Pärast teooria- ja sõidueksami edukat sooritamist said esimesed 50 algajat juhti mopeedijuhiloa esitamisel Velt Motocenterist või ARK büroost kingituseks uue kiivri.

Kampaania osutus edukaks: juba üksnes juunikuu esimese nelja päevaga väljastas Eesti Riiklik Autoregistrikeskus rohkem mopeedijahi lube kui sama aasta aprilliku jooksul kokku. Nimelt väljastati 2006. aasta aprillis 20, mais 82 ning juunis 132 mopeedijahi luba. Pärnu büroo väljastas viis kiivrit.

Eesti Riiklik Autoregistrikeskus külastas septembri detsembrini paljusid Eesti põhi- ja keskkooli ning gümnaasiume eesmärgiga arutleda õpilastele liikluskultuuri, juhilubade, eksamineerimise ja ARK teiste tegevusvaldkondade üle. Kokku külastati enam kui 50 kooli. Pärnu büroo töötajad külastasid viiete kooli.

8. kuni 12. klassi õpilastele mõeldud infotund kestis ühe koolitunni. Õpilastele tutvustati ARK tegevusvaldkondi ja arengusuundi, räägiti liikluskultuurist ja liiklusohutusest ning peatuti juhilubade ja juhtimisõiguse teemadel. Kõne all olid ka jalgratta-, mopeedi-, mootorratta- ja autojuhiload ning juhtimisõiguse andmine.

ARK Pärnu büroo uus hoone.

Õppesõiduauto.

KIK Sihtasutus Keskkon- investeeringute Keskus

Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) on 2000. aastal Rahandusministeeriumi haldusalas loodud finantsasutus, mis korraldab loodusvarade taastootmiseks, keskkonnaseisundi hoiuks ja keskkonnakahjustuste heastamiseks suunatud raha sihtotstarbelist ning avalikele huvidele vastavat kasutamist.

KIKi põhitegevused

- Suunab keskkonnatasudest laekuva raha keskkonnaprogrammi kaudu keskkonnaprojektide arendamisse.
- Koordineerib Ühtekuuluvusfondi keskkonnaprojektide elluviimist.
- Vahendab Euroopa Regionaalarengu Fondi raha keskkonnaprojektide arendamisse.
- Annab keskkonnaprojektide elluviimiseks laene.

Nagu üle terve Eesti nii on ka Pärnumaal keskkonnaprobleeme lahendatud riiklikul kui ka välisabi toel. Seda peamiselt KIK kaudu saadud toetustega, milleks on toetused keskkonnaprogrammist, Ühtekuuluvusfondist ja Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) keskkonnameetmest.

2005. aasta detsembris alustas tööd KIKi Pärnumaa esindus. Esindus loodi selleks, et pakkuda keskkonnaprojektide arendajatele tuge ja nõu kohapeal ning teostada efektiivsemalt kohapeal projektide elluviimise üle järelevalvet.

Keskkonnaprogramm

KIK rahastab keskkonnaprojekte läbi keskkonnaprogrammi, mis jaguneb kaheksaks alamprogrammiks:

- veekaitseprogramm;

- jäätmekäitluse programm;
- keskkonnakorralduse programm;
- looduskaitse programm;
- metsanduse programm;
- kalavarude programm;
- keskkonnateadlikkuse programm;
- maakondlik programm.

Ülevaade programmide kaupa

Programm	2004	2005	2006	Kokku
jäätme- käitlus	6	9	12	27
veekaitse	7	14	15	36
loodus- kaitse	11	21	19	51
keskkonna- teadlikkus	34	33	39	106
metsandus (s.h jahindus)	3	4	6	13
keskkonna- korraldus	2	1	1	4
kalandus	6	2	4	12
maakondlik	22	16	12	50
Kokku	91	100	108	299

Ülevaade aastate lõikes

Aasta	Projektide arv	Toetussumma (kr)
2004	91	25 692 986
2005	100	29 743 887
2006	108	38 381 232
Kokku	299	93 818 104

Maakondlik programm on loodud selleks, et tõsta erinevate maakondade keskkonnakaitse taset. Programmist rahastatakse selliseid väikeprojekte, mis on jäänud välja teistest programmidest. Enamasti on selle põhjuseks programmide rahastamisvõimaluste piiratus.

Seisuga 31.12.06 on aastatel 2004-2006 keskkonnaprogrammist rahastatud kokku

299 Pärnumaa projekti. Toetust on saanud kõigist programmidest ning projektidele on eraldatud kokku ligi 93 818 104 krooni.

Seisuga 31.12.06 on tühistatud 15 projekti (toetuse saaja algatusel 7 ja KIKi algatusel 8). Lõpetatud 2006. aasta detsembris seisuga 206 projekti ning teostamisel veel 93 projekti.

Aastatel 2004-2006 on **keskkonnanähtlikkuse programmi** projektide raames kajastatud keskkonnauudiseid Pärnu Raadios, välja antud Pärnumaa Keskkonnalehte, valminud on Libatse lasteaed-algkooli loodusklass. Läbi on viidud erinevaid õppepäevi, konverentse, üritusi, loodusega seotud õppekäike ja lastelaagreid, valmistatud on keskkonnanähtlikke trükiseid ja tutvustatud Pärnumaa loodusväärtusi.

Looduskaitse programmist eraldati Pärnumaa projektidele toetust 2005. aastal tormikahjude tagajärgede likvideerimiseks. Suuremad eraldatud summad olid Häädemeeste Vallavalitsuse projektile "Luitemaa tormikahjude likvideerimine" 1 000 000 krooni ning Pärnu Linnavalitsuse projektile "Pärnu linna kaitsealuste parkide tormikahjude likvideerimine" 855 000 krooni. Lisaks toetati veel Pärnumaa Keskkonnateenistuse projekti "Tormikahjude likvideerimine Koonga, Kihnu, Varbla, Tõstamaa ja Tahkuranna valdades" 736 000 krooniga.

2006. aastal eraldati Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi regiooni projektile "Helgolandri rüsa renoveerimine ja lindude seire" 500 000 krooni.

Aastatel 2004-2006 **veekaitse programm** on saanud toetanud 36 Pärnumaa projekti. Projektide raames on tervendatud veekogusid, paljudes Pärnumaa piirkondades on rekonstrueeritud reoveepuhasteid ja pumplaid, rajatud trasse, likvideeritud jääkreostust ning samuti tormikahjude tagajärgi.

Veekaitse programmi suuremad summad on eraldatud Halinga Vallavalitsuse kahele projektile "Halinga valla Libatse ja

Vahenurme asula elanikele kvaliteetse ja tervisele ohutu joogivee tagamine" kokku 4 314 743 krooni. OÜ Lavassaare Kommunaali projektile "Lavassaare alevi reoveepuhasti rekonstrueerimine" eraldati 3 306 339 krooni. Pärnumaa Teedevalitsuse projektile "Endise Pärnu ABT (Jännesselja ja tootmisbaasi) jääkreostuse likvideerimine" eraldati 2 400 000 krooni.

Jäätmeähtlikkuse programmi üks suurima teostajate arvuga projekte on olnud Pärnumaa Keskkonnateenistuse projekt "Ohtlike jäätmete kogumine elanikkonnalt – Pärnu maakond". See projekt hõlmas endas 16 omavalitsust. Kõigi omavalitsustega sõlmis KIK ka lepingud. Aruanded esitas 13 omavalitsust ning 3 omavalitsust loobusid projektist põhjendusega, et kulud kaeti omavahenditest.

2006. aastal sai toetust SA Pärnu Haigla projekt "Pärnu nakkusohutike jäätmete kahjutustamiskeskuse loomine I etapp", toetussumma 3 591 000 krooni.

Keskonnakorraldus programmi vahendite abil uuriti 2005. aastal toimunud Sauga maalihke põhjuseid ja keskkonnariske. Sauga vallavalitsuse projektidele "Sauga maalihke geoloogiline uuring kindlustustööde lähteandmete saamiseks" eraldati 133 900 krooni ja "Pärnu maakonna maalihete keskkonnariskide hindamise juhend" 205 000 krooni.

Ühtekuuluvusfond (ÜF)

Ühtekuuluvusfondi (*Cohesion Fund*) abil toetab Euroopa Liit vähemarenenud piirkondade arengut. Selleks rahastatakse Ühtekuuluvusfondist suuri transpordi- ja keskkonna infrastruktuuri projekte. Perioodil 2000-2006 on Euroopa Liit toetanud üle paarikümne keskkonnaprojekti kogusummas üle 1 miljardi krooni, millele lisandub toetusesaaja omafinantseering.

Ühtekuuluvusfondist on esmajärjekorras toetust saanud keskkonda kaitsvad ja parandavad projektid, mille eesmärgiks on:

Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi regiooni projekti raames renoveeritud Helgolandri rüsa.

Halinga vallas ehitatud Vahenurme pumpla sisevaade.

- elanike joogiveega varustamine;
- reovee- ja jäätmekäitlus;
- õhu puhtuse tagamine.

Toetuse saamiseks peab projekti vastama Euroopa Liidu keskkonnapoliitika suundadele ja põhimõtetele (direktiivide nõuetele), nagu keskkonda säästva arengu toetamine, reostuse vältimine, tekkinud reostuse kõrvaldamine reostuskoldes, "saastaja maksab" printsiip jne.

Edulugu

Meie poolt väärrib märkimist Ühtekuuluvusfondi projekt "Pärnu jõe vesikonna Pärnu ja Paide veeprojekti". Projekti eesmärk on viia joogivee kvaliteet ja reovee puhastamine Pärnu- ja Järvamaal vastavusse Euroopa Liidu direktiividega. Selleks laiendatakse ning rekonstrueeritakse vee- ja reoveevõr-gustikku, et vähendada veekadusid. Projekti tulemusena on võimalik ühendada (või elanikel liituda) 95% piirkonna elanikest vee- ja kanalisatsioonivõrguga.

Algus-lõpp: 07.12.2004-31.12.2009

Toetuse saajad: AS Pärnu Vesi, Sindi LV, Audru VV, Paikuse VV, AS Paide Vesi.

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) on üks neljast Euroopa Liidu struktuurifondist, mis asutati Euroopa Liidu liikmesriikide majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks, eri regioonide arengutase me ühtlustamiseks ning ebasoodsamates piirkondades mahajäämuse vähendamiseks.

ERF-ist toetatakse keskkonnainfrastruktuuri arendamist neljas valdkonnas:

- veekasutus- ja kaitse;
- jäätmekäitlus;
- taastuvenergeetika;
- bioloogilise ja maastikulise mitmekesise taastamine .

Perioodil 2004-2006 viidi läbi neli toetuse taotlemise vooru, mille käigus toetati 91 projekti 150 miljoni krooni ulatuses ERF rahadest ja KIK-i kaudu liikuvatest keskkonnatasudest 17 miljoni krooni ulatuses.

Edulugu

Pärnumaa projektidest väärrib tähelepanu Tõstamaa vallavalitsuse projekt "Manija rannaniitude taastamine ja hooldamine".

Projekti rahastati meetme 4.2 teisest taotlusvoorust summas 299 427 krooni (abi moodustas 75% projekti kogumaksumusest).

Projekti eesmärgiks oli muretseda traktor, mille abil taastada ja hooldada Manija saare rannaniite ja koristada tormide ajal tekkinud adrupeenraid. Rahastamise tulemusena on hetkel muretsedud tehnika, mille abil plaanitakse alustada kuni 120 ha elupaikade taastamist Manija saarel. See peaks tagama elupaigad vähemalt 9. kaitsealusele liigile.

Keskkonnanlaen

KIK-i keskkonnanlaenu on mõeldud investeerimiseks mahukatesse veemajanduse, jäätmekäitluse ning taastuvenergeetika projektidesse. Taotleja, kes saab toetust KIK-i keskkonnaprogrammist, ERF-ist või ÜFi-st, võib katta omaosaluse KIK-i-st võetava laenuga.

Kuni 2006. aasta esimese kvartalini vahendas KIK Euroopa Investeerimispanka välislaene. Siis aga tagastas KIK Euroopa Investeerimispankale laenu ning alustas laenu andmist KIK-i omavahenditest. KIK-i laenuintresside tase on kommertsbankadega võrrelduna sama, kuid laenu taotlejatele on atraktiivne KIK-i laenu pikem tagasimakseperiood.

Võimalik on taotleda nii pikaajalisi kui lühiajalisi keskkonnanlaene. Pikaajaliste keskkonnanlaenu tasuvusaeg on pikem kui tavalist äriprojektide puhul – laenu tähtajaga kuni 20 aastat ja maksepuhkusega kuni 10

aastat. Laenu on võimalik taotleda kuni 15 miljonit krooni ühele projektile. Sobivateks projektideks on näiteks investeeritud puhtama tootmisprotsessi loomiseks, rohelise energia tootmiseks, energiasäästu suurendamiseks, materjalide taaskasutu-

seks jne. Lühiajalised keskkonnanlaenu on mõeldud projektide sildfinantseerimiseks. Näiteks pakub KIK lühiajalist laenu nii ERF kui ka LIFE programmide raames rahastatavate projektide sildfinantseerimiseks.

Tõstamaa vallavalitsuse projekt "Manija rannaniitude taastamine ja hooldamine."

Lääne-Eesti Päästekeskus

2004. aastal alustati Eesti päästeteenistuse ümberkorraldamist, 1. jaanuarist 2005. sai seni Pärnu Maavalitsuse haldusalas olnud Pärnumaa Päästeteenistusest Päästeametite kohalik päästeasutus.

2006. aasta 1. märtsil liitus kuus Lääne-Eesti maakonda (Järvamaa, Pärnumaa, Läänemaa, Raplamaa, Saaremaa ja Hiiumaa) ühtseks Lääne-Eesti Päästekeskuseks, keskusega Pärnus. Päästekeskuse direktori Ivar Kaldasauna juhtimisel alustati tööd uhiuues majas.

Ümberkorralduste peamiseks eesmärgiks ja põhjuseks oli ühelt poolt soov tagada päästeala tasakaalustatud areng, koondades osa erialast oskusteavet (kriisireguleerimisspetsialistid, tulekahjude menetlejad, väljaõppespetsialistid, finants- ja personalitöötajad) suurematesse üksustesse. Teiselt poolt vajadus kujundada päästeteenistus teiste riigiasutuste samaseks, et parandada koostööd nende samaselt korraldatud struktuuridega (politsei, prokuratuur jne).

Päästekeskuse seadusest tulenevad tegevusvaldkonnad on päästetööde, riikliku tuleohutusjärelvalve, päästealase ennetustöö ja kriisireguleerimise korraldamine ja tegemine.

Lääne-Eesti Päästekeskus täidab oma ülesandeid nelja teenistuse põhisel:

- **Koordinatsiooniteenistuse** alla kuuluvad kolm valdkondlikku bürood, mille korraldada on regiooni kriisireguleerimine (kriisireguleerimisbüroo), päästeala ennetustegevus regioonis (ennetustöö büroo) ja päästekeskuse suhted avalikkusega (avalike suhete büroo).
- **Päästetöödeteenistuse** alla kuuluvad kuue maakonna päästeosakonnad, koolitusbüroo, korrapidamisbüroo ning planeerimisbüroo. Samuti vastutab

päästetöödeteenistus komandode töö korraldamise eest päästekeskuse tegevuspiirkonnas.

- **Riikliku tuleohutusejärelvalve** korraldamise ja teostamisega tegeleb järelvalveteenistus, mis koosneb menetlusbüroost (tulekahjusündmuste uurimine), insenertehnilisest büroost (tuleohutusnõuete täitmise kontrollimine planeerimisel, projekteerimisel ning ehitamisel) ning tuleohutusbüroost (tuleohutusealased ülevaatused).
- **Haldusteenistuse** alla kuuluvad tugistruktuurid nagu rahandus, asjaajamine, personalitöö, tehnika ja hoonete haldamine.

Endiste maakondlike päästeteenistuste asemel jäid maakondadesse päästeosakonnad. Pärnumaa päästeosakonda asus 1. märtsist 2006 juhtima Dmitri Peterson, kes oli varem Saaremaa Päästeteenistuse direktor.

Lääne-Eesti Päästekeskuse direktori Ivar Kaldasaun kirjeldab esimesel tööaastal (2006) tehtut:

Teenuse tase maakondades on ühtlustunud, nii päästjate väljasõidu põhimõtete, päästetööde juhtimise kui tuleohutusjärelvalve osas. Kõige selgemini tunnetavad välised partnerid teenuse kvaliteedi tõusu tuleohutusjärelvalves. Järjest enam pööratakse tähelepanu tuleõnnetusi ennetavatele tegevustele, tuleohutusinspektorid kontrollivad erinevaid asutusi maakondades võrdse rangusega. Ennetustöö on eelolevatel aastatel meie prioriteet.

Samuti on sisse viidud operatiivne tulekahjude põhjuste väljaselgitamine kogu päästekeskuse tegevuspiirkonnas. Tulekahjude asjaolude väljaselgitamine annab kätte ka tegevussuuna, kuhu ennetustöös jõudusid suunata ning võimaldab riskigruppe hinnata.

2006. aastal viidi läbi mitmeid eakatele mõeldud koolitusüritusi ning külastati kooli ja lasteaedasisid just noortele ja lastele

Päästekeskuse uus maja.

7. aprillil 2006. a põles Pärnus Riia maanteel kasutuseta elumaja. Eluhoonetes puhkes tulekahju 2004. aastal 141 korral ja 2006. aastal 135 korral.
Foto Ants Liigus

suunatud projektidega. Koostöös kohalike omavalitsustega töötatakse ühiselt selle nimel, et sotsiaalselt vähekindlustatute kodusid turvalisemaks ja tuleohutumaks muuta.

Positiivne on seegi, et tänaseks on päästjaid rohkem kui oli aasta tagasi ja administratiivtöötajaid vähem.

Regiooni kriisireguleerimisalane tugevus tuli välja sellistel suurõnnetustel nagu Looe-Eesti merereostus ja suurpõlengud Ida-Virumaal, mille kustutamisel Lääne-Eesti Päästkeskus nii kustutustehnika kui inimjõuga osales. Senisest paindlikumalt on võimalik liigutada inimressurssi ja tehnikat.

Väljasõitude statistika

Väljakutsete arv sündmuste liikide lõikes

sündmuse liik/aasta	2004	2005	2006
ekslük väljakutse	0	3	1
gaasiavarii	3	10	3
kemikaalidega saastumine	1	1	1
kommunaalavarii	0	0	2
liiklusõnnetus	46	53	63
loodusjõududest põhjustatud sündmus	9	95	25
muud	133	143	120
naftasaadustega saastumine	16	6	16
radioaktiivne saastumine	1	1	0
tulekahju	700	621	879
töö- või olme-trauma	0	1	0
õnnetus veekogul või rannikumerel	14	8	17
Kokku	923	942	1127
tulekahjudes hukkunuid	6	5	18

Tulekahjude arv omavalitsuste lõikes

	2004	2005	2006
Are	4	7	14
Audru	31	29	35
Halinga	26	21	53
Häädemeeste	40	25	44
Kaisma	2	2	7
Kihnu	6	3	7
Kilingi-Nõmme	9	9	-
Koonga	15	4	20
Lavassaare	2	2	6
Paikuse	20	20	19
Pärnu	353	345	405
Saarde	21	15	49
Sauga	51	30	42
Sindi	27	26	26
Surju	4	5	4
Tahkuranna	19	22	29
Tali	7	5	-
Tootsi	5	5	4
Tori	13	7	19
Tõstamaa	10	14	32
Varbla	8	7	17
Vändra alev	11	7	16
Vändra vald	16	11	31
Kokku	700	621	879

2006. aasta paistis eriti silma suure loodustulekahjude arvu poolest. 2006. aastal sõitsid päästjad Pärnumaal kuluheina või metsa kustutama enam kui 330 korral. Pärnumaa suurtest metsatulekahjudest pääses, kuid päästetöötajad ja päästetehnika olid abis suurte metsapõlengute kustutamisel Harjumaal ja Ida-Virumaal.

2006. aasta mais süttis Pärnus kulupõlengust kuur, millest omakorda lendasid sädemed puidutöötlemisettevõtte laoplatsile, süüdates seitse 30-meetri pikkust virna kiudplaati.

Kulupõlengust süttinud ev laoplats.

2005. aasta jaanuari tormi ajal rakendati senisest ulatuslikumalt maakondlikku kriisireguleerimismehhanismi.

2005. aasta 9. jaanuaril alanud üleujutus ja torm halvasid Pärnumaal energia-, kütte- ja sidesüsteemid, takistades normaalset elutegevust. Jääkülm vesi tungis majadesse ja tänavatele.

Päästeala spetsialistid osalesid Pärnumaa kriisikomisjoni ja kriisireguleerimismeeskonna töös, mis koordineeris elanike abistamist ja tormikahjustuste tagajärgede likvideerimist. Päästetööde tegemisel oli rakendatud üle 200 päästetöötaja. Lisaks Pärnumaa päästetöötajatele kaasati üleujutuse ajal jõudusid veel seitsme maakonna päästeteenistustest, Päästeametist, Eesti Päästemeeskonnast ning Tallinna ja Tartu Üksik Päästekompaniist.

Vee tõusu ajal suunati kõige suuremad jõud inimeste päästmisele üleujutatud aladelt. Inimesi päästeti nii paatide kui vees sõita suutvate autodega, majade katustelt

ja muudelt kõrgematelt kohtadelt, kuhu vee eest paku oldi ronitud.

Tormi käigus hukkus üks inimene, 14 inimest sai kannatada ning viidi haiglasse, 12 neist olid alajahtunud. Enamik häirekeskuses vastu võetud hädaabikõnesid olid seotud mahalangenud puudega, mis takistasid liiklust ning lõhkusid elektriliine. Kõige kriitilisemal ajal, 9.-13. jaanuaril pani päästeenistus välja maksimumjõud, inimesed töötasid oma võimete piiril.

Tormi ajal sujus päästeteenistuse koostöö maavalitsuse ja politseiga väga lodusalt. Päästeteenistus on Pärnu tormist saadud kogemust kasutanud ka teistes maakondades võimalike kriisidega toime tulemise planeerimisel.

Komandod

2006. aastal päästealal ellu viidud reform komandosid ei puudutanud.

2006. aasta lõpu seisuga tegutses Pärnumaal kaheksa kutselist päästekoman-

dot, kuues neist ööpäevaringne valve. Koongas ja Kihnus asuvates komandodes reageerivad päästjad õnnetuse puhul kodussest valvest.

Päästekomandod Pärnumaal:

- Pärnu keskkomando, komandopealik Oleg Šapkin
- Pärnu-Jaagupi tugikomando, komandopealik Ivar Tõnismaa
- Pärnu-Jaagupi tugikomando Koonga eraldipaiknev meeskond, meeskonnavanem Vardo Kappak
- Väandra tugikomando, komandopealik Toomas Taul
- Kilingi-Nõmme tugikomando, komandopealik Olev Paukson

Kaitseliit Pärnumaa Malev

Maleva ajalugu

KL Pärnumaa Maleva alguseks loetakse Eesti Ajutise Valitsuse otsust nr 1 – “Eesti Kaitse Liidu” loomist.

Riigi toimimiseks vajalike struktuuride: armee, politsei, piirivalve, tolliamet, vanglamet jne. pidi neid funktsioone täitma EKL. Esialgsete kavade kohaselt pidi loodav organisatsioon koosnema vabatahtlikest ning olema ajutine.

Plaanid muutusid aga kohe kuna Nõukogude Venemaa alustas sõda loodud Eesti Vabariigi vastu.

Olukord oli ärev ja keeruline, sest saksa okupatsioon oli lõppemas ja uus võim alles loomisel. Kaitseliit asus avaliku korra valvele, patrulliti tänavatel, takistati sakslastel Sindi tekstiilivabriku masinate ja toodangu minema viimist, võeti valve alla toidulaod, toetati aktiivselt loodavat kaitseväge. Jõuludeks ületas vabatahtlike malevlaste arv Pärnus 400 mehe piiri.

31.12.1918 hoiti põhiliselt linna ametnikest ja koolipoistest moodustatud kaitseliidu allüksuste abiga ära enamlik mäs-

- Häädemeeste tugikomando, komandopealik Jaanus Saar
- Tõstamaa tugikomando, komandopealik Mait Janson
- Tõstamaa tugikomando Kihnu eraldipaiknev meeskond, meeskonnavanem Ago Laos

Lisaks kutselistele komandodele kaastakse tulekahjudele vabatahtlike komandosid. Pärnumaal asuvad vabatahtlikud tuletõrjekomandod Sauga, Are, Kaisma, Saarde, Surju ja Tori vallas. Vabatahtlike pitsimeestena tegutsevad kohalikud mehed, kellele läheb korda kodukandi turvalisus.

sukatse alles loodavas 6. jalaväepolgu 11. kompaniis.

1919. aasta algul tehti teenistus Kaitseliidus kõigile meeskodanikele 16-60 eluaastani kohustuslikuks. Algul moodustati EKL allüksusi ainult Pärnu linnas, detsembrist 1818 jõuti tegevusega maakonda: Saarde, Tali, Häädemeeste valda. Kohalike kaitseliitlaste abiga võeti loodava riigi piir kaitse alla. Mõisaküllast kuni Heinaste ni oli piirivalve kuni kevadeni kaitseliitlaste valvata. Pärnu linnas asuti 1919. aasta alguses formeerima Kaitseliidu baasil Pärnu Kaitse Pataljoni (PKP). PKP poolrood koos Häädemeeste ja Tali valla kaitseliitlastega ründasid ühiselt Heinaste (Ainaži) alevit ning löid sealt punased läti kütid välja. Alevit suudeti enda käes hoida 2 päeva, siis tuli taanduda, saatuslikuks said puudulik sõjaline väljaõpe ning vähene usk oma võimetesse. Heinaste küll kaotati kuid positsioonid teisel pool alevit hoiti kindlalt enda valduses.

Pärnu Kaitse Pataljon formeeriti kevadel ümber 9. jalaväepolguks. 9. polk (rügement) tegi vabadussõjas läbi eduka sõjatee – Landeswehri sõjas tungiti Riia alla

Viru rindele, kus 1919. a lõpul ja 1920. a algul võideldi ülimalt rasketes tingimustes. 9. polgu vastu suunati vabadussõja suurim kahurväerünnak – korraga tulistas neid üle 300 kahuri.

Vabadussõja lõppedes saadeti EKL laiali, alles jäeti ainult mõningad malevkonnad, nendegi tegevust nähti klubilisena – jahimeeste seltsid vanematele meestele ning gümnaastika klubid noortele. Olukord muutus peale 01.12.1924. aasta enamlaste mässukatset.

1925. a algul taasluuakse Kaitseliit. Algsest loodud Pärnumaa Malev, saab samal aastal kaheks eraldiseisevaks malevaks – Pärnu linna ja Pärnumaa Malevaks. Kaitseliidu tegevus kestab kuni 1940. aastani, mil juba kommunistliku J. Varese valitsuse poolt laiali saadetakse.

Kaitseliidu taassünd Pärnumaal algab 1989. aastal. Tekivad esimesed Kaitseliidu grupid.

Pärast Kaitseliidu taasloomist veebruaris 1989, moodustatakse uuesti Kaitseliidu Pärnumaa Malev – I maleva pealikuks saab Lembit Mägedi. Algaastatel oli KL tegevus rajatud iga liikme entusiasmile ning võis kõrvalseisjale jätta spontaanse mulje. 1990-ndate aastate lõpuks jõudis Eesti oma arengus etappi, kus avastati, et KL arenguks oleks vaja ka riigi suunavat rolli. Nüüdseks on KL-le antud selged ülesanded ning suunatud oma võimaluste arendamiseks.

Maleva tegemised 2004-2005

Pärnumaa Malev on Lääne-Eesti (Pärnumaa, Läänemaa, Saare- ja Hiiumaa) Malevate juhtmalev. Tegevus on jagatud sõjaliseks ning seltskondlikuks. Sõjalises valdkonnas peab Pärnumaa Malev formeerima Maakaitse pataljoni. Lähtudes ajaloost, kuulub taastamisele pataljon nr 9, omaaegse kaitseliitliku põhjaga 9. jalaväe rügemendi (polgu) järeltulija.

Antud ülesande täitmisse suhtutakse

malevas erilise tõsidusega. 9. jalaväepataljoni käise embleemi kandmist peetakse eriliseks auasjaks. (praegune 9. pataljoni embleem on omaaegse käisemärgi mõneti lihtsustatud variant).

KL Pärnumaa Malev on ellukutsutud vabatahtlike toele ja piiritule pühendumisele tuginedes, seetõttu on malev olnud kogu aeg olnud näoga rahva poole, otsest abi rahvale on pakutud iseenesest mõisteta- valt sõjaliseks kohustuseks.

2004. a tullakse appi Kurgja talumuuseumile, päästmaks ajaloolist silda – õhitakse jõeale kuhjunud jää. 2005. a vabastatakse jäätökkest Lindi sadam.

Aktiivselt osaletakse metsa eksinud inimeste otsinguil, abi osutatakse politseile, võideldakse metsavarastega.

Suurima väljakutse sai Pärnumaa Malev aga 2005. a jaanuaris, kui tuli võitlusse astuda orkaaniga “Gudrun”. Vaatamata sellele, et täielikult puudus erirõivastus (veekindlad ülikonnad), tungisid vabatahtlikud kaitseliitlasted kohati kuni rinnuni jäisesse vette ainsaks kannustajaks soov osutada abi hättasattunud pärnakaile. 10 vabatahtlikku kaitseliitlast autasustati Kaitseliidu eriteenete medaliga leitnant Kristian Kivimäed vääristati aga üles näidatud isikliku vapruste eest Kotkaristi Kuldristiga. Sõjaliste ülesannete täitmise kõrvalt tegeldakse malevas ka aktiivselt spordiga. Laskevõistlused, orienteerumised, osalemine sõjalis-sportlikel üritustel nagu “Valge laev” ning “Erna retk” on loomulik osa maleva argipäeva.

Traditsiooniks on kujunenud malevas iga suvised ekskursioonid lahingupaikadesse (toimuvad juulikuu lõpus – augustikuu alguses). Küllastatud on Sinimägesid, Landeswehri sõja lahingupaiku ja Saaremaad. Ekskursioonid oma sisult ei ole ainult militaarsed, nende käigus on tutvutud eesti mõisate, kirikute ning looduslike vaatamisväärsustega.

Aktiivselt tegutsevad nii KL Pärnumaa Maleva orkester, kes on kindlalt üks

tugevamaid endasuguste hulgas, kui ka KL erioorganisatsioonid – Noored Kotkad ja Kodutütred.

2005. a novembris toimus Pärnus üleeestiline KL aastapäevale pühendatud pidulik õhtu, millel viibis ka vabariigi president Arnold Rüütel ning teised kõrged sõjaväe ja riigitegelased. Õhtu oli sisustatud

Lääne maksu- ja tollikeskus Pärnu maksu- ja tollibüroo

Struktuur ja koosseisud

1. jaanuarist 2004. a reorganiseeriti Pärnu Maksuamet Pärnu maksukeskuseks. 1. veebruarist samal aastal ühendati piirkondlikud maksukeskused regioonideks. Pärnu kujunes Lääne maksukeskuse keskpunktiks.

Lääne maksukeskuse teeninduspiirkonda jäid Pärnu-, Lääne-, Hiiu-, Saare-, Rapla- ja Järvamaa. Igapäevaseid ülesandeid klientide teenindamisel täitsid kohalikud maksubürood. Klientide jaoks ei muutunud midagi.

1. juulist 2005. a ühendati Lääne maksukeskus ja Edela tolliinspektor ühtseks Lääne maksu- ja tollikeskuseks. Teeninduspiirkond jäi samaks. Laienes tolliteenindus. Meiega liitusid Paides endised Tartu tolliinspektuuri töötajad ning Raplas endised Tallinna tolliinspektuuri töötajad. Kokku on Lääne MTK-s 262 ametikohta, millest tänaseks on täidetud ca 90% kohta.

Lääne maksu- ja tollikeskust juhib juhataja asetäitja. Talle alluvad:

- 1) maksude osakond,
- 2) kontrolliosakond (I kontrollitalitus (Pärnu), II kontrollitalitus (Järva, Rapla), III kontrollitalitus (Hiiu-, Saare-, Läänemaa) ning maksude tagastamise kontrollitalitus,
- 3) tolliosakond (tollitehnoloogiatalitus, tolli järelekontrollitalitus)
- 4) sissenõudmise osakond.

luulekava “Trubaduurid ja sõdurid” ning maleva orkestri kontserdiga. 2005. a ületas vabatahtlike kaitseliitlaste koguarv 10 tuhande piiri.

2006. a aprillikuu keskpaiku toimus maleva pealiku vahetus. Endine ülem – kapten Erik Reinhold suundus reservi, tema asemele määrati kapten Mehis Born.

Teenindussamba eesotsas on samuti juhataja asetäitja, kellele alluvad maksu- ja tollibürood Pärnus, Kärklas, Haapsalus, Kuressaares, Paides ja Raplas.

Kolmas asetäitja juhib ühikonna ja majanduskaitse sammast, mille koosseisus on teabeosakond ja tollikontrolliosakond.

Otse juhatajale alluvad juriidiline ja haldusosakond.

Lääne MTK on pindalalt kõige suurem regioon. Teistest regioonidest erineb Lääne MTK selle poolest, et tal puudub otsene välispiir.

Väikeste maksuametite ühendamise regionaalseks võimaldab tunduvalt paremini kasutada kohapealset kompetentsi. Eriti on see tuntav nii kontrolli kui ka juriidilise töö alal. Tekkis võimalus spetsialiseerumiseks. Töö kvaliteedis on toimunud oluline muutus.

Ülesanded ja maksude kogumine

Lääne piirkonna maksumaksjad on reeglina seadusekuulekad. Lääne MTK üheks eesmärkideks on maksumaksjate igakülgne informeerimine ja koolitamine. Näiteks 2006. aastal korraldati 60 koolitust 2082 osavõtjale. See on taganud klientide teadlikkuse maksuseadustes olevatest nõuetest, neis tehtud muudatustest ning aidanud kaasa maksudistsipliini tagamisele.

Lääne maksu- ja tollikeskus teenindab ülevabariigilist kontaktkeskust, kust saab teavet füüsiliste isikute maksustamise kohta. Suurim koormus langeb meie inimestele esimesel poolaastal. Siis on deklaratsioonide esitamise aeg ning inimestel

on väga palju väga erinevaid küsimusi erinevates keerukusastmetes.

Regiooni kontrolliosakond on teinud oma arengus suure hüppe. 2005. aastal viidi läbi 395 kontrollimist. Juurde määrati ca 47 miljonit krooni, millest laekus 41,4%.

2006. aastal viidi läbi 284 kontrollimist. Juurdemaksamiseks määrati 28,2 miljonit krooni, millest 72% laekus ka eelarvesse. Kontrollitöö tulemusena on ära hoitud käibemaksupettusi 2,3 miljoni krooni ulatuses. Hulgaliselt kontrolle viidi läbi kalandussektoris. Tõhus koostöö on toimunud Keskkonnainspeksiooni ja Veterinaarametiga.

Korraldati nn ümbrikupalgareide ning alustati reaajas toimuvate kontrollidega. Ümbrikureidide käigus on ära võetud tõendusmaterjale maksusatamata rahade väljamaksmisest ning varjatud käibest. Töid on alustatud kinnisvaratehingute ja majutusasutuste kaardistamise, analüüsi ja kontrolliga.

Tasapisi oleme liikunud oma töökorralduses regionaalsetele põhimõtetele. Sissenõudmise spetsialistid tegelevad kogu piirkonna maksuvõlglastega olenemata nende füüsilisest asukohast, maakondlik tööjaotus on asendunud nimekirja-põhisega.

Tollikontrolli liikuvad rühmad on tõkestanud ebakvaliteetse kütuse müüki, avastanud sõidukite peidikutes salaalkoholi ja -sigarette ning narkootilisi aineid. Tollikontrolli ametnike töö tulemusena võib esile tuua seda, et 2006. aastal järjest tõhusam kontroll piirkonna tanklates on viinud selleni, et käesoleva aasta I kvartalis ei avastatud enam tanklates ebakvaliteetset kütust mit-

te ühelgi juhul. Järelikult on pidev kontrollimine andnud tulemuse, tanklate töötajad on oma tegemises hoolikamad. Tollikontrolli tegemisi iseloomustab ka tihe koostöö teiste ametkondadega. Meie piirkonnas on heaks koostöö vormiks kontroll kalanduses toimuva üle ja seda just saatedokumentideta kalakoormate avastamine.

Keskkonnainspeksiooni hinnangul oleme oma tööga tekitanud Pärnu maakonna kalanduses täiesti uue olukorra. 2005. aastaga võrreldes on suurenenud püügiandmete märkimine kalakäitlemisettevõtetes kuni kuus korda. Siin on tunda nii tollikontrolli kui ka kontrolliosakonna tõhusat koostööd. Teabeosakonna poolt kogutud ja töödeldud andmed on abiks kõikidele teistele osakondadele ja talitustele ning uurimisosakonnale.

Parema ja piisava juriidilise teenindamise huvides on Lääne maksu- ja tollikeskuse juriidilise osakonna töötajad asunud regionaalreformi järel üha rohkem spetsialiseeruma. Meie soov on aste-astmelt üle minna maakonnapõhiselt tööjaotuselt valdkonnapõhisele. Seejuures pöörame suurt tähelepanu nii juristide taseme- kui ka tööalasele koolitusele. Tasemenäitajaks on seejuures, et iga väljaläinud otsus on seadustega ranges kooskõlas, kannab seaduse mõtet ja vaimu ning on mõistetav ja selge ka selle otsuse saajale.

Maksumaksjate arv on aasta-aastalt vähenenud

2007. aasta I kvartal on näidanud taas arvu kasvutendentsi. Maksumaksjate arvu

Maksumaksjate arv

	Maksumaksjaid s.h	Juriidilised isikud	FIE	Käibemaksu kohuslased
01.01.2005	32 914	16 172	16 742	7 689
01.01.2006	32 641	16 102	16 539	8 231
01.01.2007	30 787	15 322	15 465	8 556

vähenev on tingitud registri korrastamisest. Maksu- ja tollibürood võtsid eesmärgiks saada selge ülevaade tegutsevatest juriidilistest isikutest ja füüsilisest isikust ettevõtjatest. Regrist arvatil välja või lõpetasid tegevuse ettevõtjad, kellel puudus sisuline majandustegevus. FIE-de arv vähenes ka maksuseaduste muudatuste tagajärjel, kus FIE avansilise sotsiaalmaksu kohustus tõusis.

Samas on käibemaksukohustuslaste arv pidevalt kasvanud.

2006. aasta lõpuks oli 38% juriidilistest isikutest ja 35% FIE-dest Pärnu maksu- ja tollibüroo teenindada.

Lääne maksu- ja tollikeksuse kaudu laekub eelarvesse ca 7% kogu maksutulust. Sealjuures on kinnipeetud tulumaksu osakaal 9% kogulaekumisest, raskeveo- kimaksu osakaal 21%, tollimaksu osakaal

9%, maamaksu osakaal 13%, käibemaksu osakaal 2% jne.

Maksuvõlgade osakaal kogu maksuvõlast on 12,2%. Kõige suurem on käibemaksuvõlg, mis moodustab kogu võlast 11,5%, kuid on ühtlasi vabariigis teiste regioonidega võrreldes kõige väiksem. Summaliselt on see 122,1 miljonit krooni. Sellest võlast on ajatataud 6,6%. Suur on ka sotsiaalmaksuvõlg ulatudes 97,5 miljonit kroonini, millest on ajatatud 9,6%.

Tööandjate poolt kinnipeetud tulumaksu võlg 01.01.2007.aasta seisuga oli 21,6 miljonit krooni ning füüsiliste isikute tulumaksuvõlg 23,4 miljonit krooni. Maamaksu võlg ulatus 7,6 miljoni kroonini. Viidatud võlad mõjutavad kõige rohkem kohalikke omavalitsusi. Siin näeksime hea meelelga Lääne MTK ja kohalike omavalitsuste tihedamat koostööd tulevikus.

Lääne Piirivalvepiirkond

Ajaloost

Lääne Piirivalvepiirkond alustas oma tegevust 01. jaanuaril 2005.

Piirkond moodustati Hiiumaa, Pärnu ja Saaremaa Piirivalvepiirkondade optimeerimise tulemusena.

Tegevuspiirkond hõlmab Pärnu, Saare, Hiiu ja Lääne maakonna valdasid ja territooriume.

Tegevusvaldkond ja eesmärgid

Lääne Piirivalvepiirkonna tegevusvaldkondadeks on piiride valve, piirikontroll, illegaalse migratsiooni tõkestamine, otsingud ja pääste merel ning lennu-

otsing maismaal, reostuse avastamine ja likvideerimise abistamine.

Peamiseks eesmärgiks on vastavalt ühiskonna arengule talle asetatud riigikaitse ülesannete täitmine, professionaalse isikkoosseisu arendamine ning mere- ja

Piirkonna tegevuspiirkond kaardil.

maismaapiiri valveks vajaliku materiaalse baasi täiustamine.

Sümboolika

Lääne Piirivalvepiirkonnal on oma piirkonna logo, lipp ja sümbol.

Logo: Piirivalveasutuse tunnusmärgiks on kuldne kaheksa bastioniga herardiline kindlus, mis raamib sinist välja. Väljale on paigutatud tuletorni kujutis. Kaheksanurkne kilp sümboliseerib kaitstust kõigist ilmakaartest. Sinine värvus viitab merepiirile.

Lipp: rohelisel lipukangal on Lääne Piirivalvepiirkonna logo, lipu vardapoolses ülemises nurgas on piirivalve eraldusmärk. Lipukangast ääristavad kuldseid narmad. Vardaehiseks on kuldne odaots, millesse on lõigatud Eesti riigivapi kolm sammuvat otsavaatavat lõvi.

Piirkonna sümbol on majakas, sest tuletorn on rannaladele iseloomulik ohutust tagav ja orienteerumist kergendav sümbol.

Struktuur

Lääne Piirivalvepiirkonna loomisest alates juhib piirkonda piirkonnaülem major Alvar Vallau.

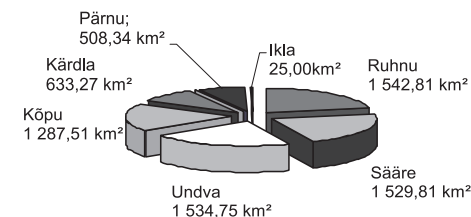
Piirivalvepiirkonna struktuuriüksused 2005.-2006. aastal olid piirkonna staap (staabiülem kuni 04.09.2006 – vanemleitnant Mati Terve, kuni 2006. a lõpuni staabiülema kt. nooremleitnant Jaak Haamer), personalijaoskond, teenistusjaoskond, raamatupidamisjaoskond, logistikajaoskond, infojaoskond, Kuressaare merepääste allkeskus (ülem – nooremleitnant Heikki Hallist), Hiiumaa Piirivalverajoon (ülem – kapten Veigo Klee), Kärddla merepääste allkeskus (ülem – kapten Arvo Veski), Pärnu Piirivalverajoon (ülem – kapten Margus Toomsalu) ning piirivalvekordonid: Sääre, Kuressaare, Undva, Ruhnu, Sõru, Kärddla, Haapsalu, Pärnu, Ikla ja Saaremaa, Hiiumaa, Pärnu hooldeüksused ja Pärnselja noortelaager.

Piiride valve ja piirikontroll

2005. aastal asus Lääne Piirivalvepiirkonnas 20 rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunkt. Neist kolm lennujaamades (Pärnu, Kuressaare, Kärddla), üks maanteepiiripunkt (Ikla), üks Eesti ja Läti elanikest jalakäijatele (Vana-Ikla) ning 15 piiripunkti sadamates.

2006. aastal lisandus juurde Saaremaa sadama piiripunkt.

Valvatava maismaapiiri pikkus 2005.-2006. aastal oli 38,64 kilomeetrit ja territooriume piiri pikkus 431,41 kilomeetrit.

Kordonite tegevuspiirkonna pindala territooriumel (km²)

Lääne Piirivalvepiirkonna juhtimis- ja operatiivtasand rakendati tõsiselt tööle 09. jaanuaril 2005 Lääne-Eestit tabanud ülejutuse tagajärgede likvideerimisel. Informatsiooni vahetamisel erineva tasandi üksuste vahel probleeme ei tekkinud, mis andis kinnitust, et piirkonna struktuur oli edukalt välja töötatud.

Heade töötulemustena võib märkida operatiivse reageerimise piirikontrolli ja merepääste juhtumite lahendamisel. Selle tulemuseni on viinud ühe olulise faktorina personali ametialaste oskuste tõstmine ja juhtide töö personaliga ning hea teenistuskorraldus.

2005. aasta teisel poolel valmisid piirkonna radarpositsioonid ning hakati kasutama uut mereseiresüsteemi ehk merepiiri hakati valvama tehniliste vahenditega, mis

muutis piiri valve meie tegevuspiirkonna üle tunduvalt kvaliteetsemaks. Radarvaatlusega on kaetud kuni 90% territoriaal- ja sisemerest ning on suurepärase ülevaade merealal toimuvast laevaliiklusest. Reaalajas edastatav radaripilt tagab merepiiri jätkusuutliku valve ja võimaldab efektiivsemalt reageerida mereõnnetustele ning suurendab päästetehnika ratsionaalsemat ja otstarbekamat kasutamist.

Võrreldes 2005. aastaga suurenes 2006. aastal otsingu ja päästetegevuse juhtumite arv üle kahe korra väikealuste madalikule sõidu või tehnilise rikke osas. See näitab liiklustiheduse suurenemist Läänemeres navigatsiooniperioodil.

Kahjuks on paljudel juhtudel väikealused raadiosidega varustamata ning selle tagajärjel ei olnud merevalve allkeskustel võimalus kõiki aluseid ohtlikust kursist teavitada.

Samuti hõlbustas territoriaalmeres valvamist piirivalvekaartritega teostatud patrullreidid ja piirivalvekordonite poolt teostatud rannikuäärset patrullid olemasolevate väikejuvvahenditega.

2006. aastal sai Lääne Piirivalvepiirkond kasutusse ka kaks uut *Schengen Facility* programmi raames soetatud *boomeranger*-tüüpi mootorpaati.

Arvestades eelnevaid aastaid, saab väita, et laevaliiklus elavneb iga aastaga ja seega ka oht merereostuse tekkele suureneb. Selleks on pööratud erilist tähelepanu piirivalvurite koolitusvajadusteks reostustõrje alal.

Piirikontrolli eesmärkideks oli tõhusa ja sujuva piirikontrolli teostamine piiripunktides ja piiripunktide vastavusse viimine Schengeni kataloogi ja ühtse käsiraamatu soovitusetega ning 2006. aastal kehtima hakanud Schengeni piirieskirjadega. Samuti tehti ettevalmistusi maismaapiiri muutmiseks Euroopa Liidu sisepiiriks.

Piirikontrollitegevuse tõhusust mõjutas enam mitmete välisriigi kõrgete külaliste visii-

did Eesti Vabariiki, mille tulemusena oli vajalik üleminek tugevdatud piirivalvamisele.

Varjatud informatsiooni kogumisele, salakauba vedamisele, ebaseaduslikule piiriületamisele ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ennetamisele, tõkestamisele ning kiirele ja igakülgsele avastamisele aitas edukalt kaasa jälitustegevuse osatähtsuse suurenemine.

Shengen Facility projekti raames soetati erinevat piirivalvetööks vajalikku uut tehnikat ja sõiduvahendeid.

Koostöö teiste ametkondadega

Turvalise elukeskkonna tagamiseks korraldati mitmeid ühisoperatsioone ja tehti tihedat koostööd Lääne Politseiprefektuuri, Lääne Maksu- ja Tollikeskuse, Lääne-Eesti Päästkeskuse, Lääne Kodakondsus- ja Migratsioonibüroo ning teiste ametkondade ja omavalitsustega.

Ühisoperatsioonide eesmärgiks oli avastada deklareerimata kaupade olemasolu, ebaseaduslikku riigis viibimist, keelatud kütuse kasutamist, veoste vastavast veosedokumentidele ja alkoholihoobes juhte. Samuti kontrolliti ka kalalaevu, veekogudel kalastajaid ning majutusasutustes eeskirjade täitmist.

Tänu heale koostööle Lääne Piirivalvepiirkonna ja Ventspils Piirivalvevalitsusega, informeeriti vastaspoolt Läti kalalaevade eeldatavast ebaseaduslikust tegevusest Eesti jurisdiktsiooni jäävatel aladel.

Igapäevaselt toimus koostöö jooksvate küsimuste ja probleemide lahendamiseks Ainaži piiripunkti ja Ikla piirivalvekordoni ülemate vahel ühiskontrolli puudutavatel teemadel.

Suurepäraseks abilisteks piirivalvuritele kurjategijate tabamisel ja keelatud ainete kontrollimisel on teenistuses kasutatavad piirivalvekoerad. Lääne Piirivalvepiirkonna teenistuses on 5 jälje-, otsingu- ja narko-koera. Järjekindlalt tegelevad koerte treenimise ja õpetamisega koerajuhid.

Kokkuvõtteks

Lääne Piirivalvepiirkonna optimeerimise tulemusena paranes juhtimispotentsiaali kasutamine nii teenistuslikult kui ka majanduslikult. Suurenes inimressursi kasutusvõimalus ning paranes ülesannete täitmise kvaliteet.

Mereseiresüsteemi kasutuselevõttuga paranes informatsiooni edastamine ning piirivalve reageerimiskiirus õnnetus- ja päästejuhtumitele muutus operatiivsemaks ja kvaliteetsemaks.

Isikute ja transpordivahendite piiriületuste statistika 2002-2006

Piiri ületanud isikud					
Allüksus	2002	2003	2004	2005	2006
Ikla	1 298 645	1 366 582	1 563 300	1 610 848	1 717 552
Pärnu	18 266	18 459	14 709	13 210	12 589
Haapsalu	825	1 040	947	1 209	1 391
Kärdla	2 678	2 836	2 083	1 314	3 517
Sõru	27	65	61	68	160
Kuressaare	10 673	5 368	6 287	12 284	25 326
Sääre	253	80	95	12 056	22 127
Ruhnu	2 456	2 978	3 397	2 436	2 917
Eesti-Läti	1 298 645	1 366 582	1 563 300	1 610 848	1 717 552
Sadamad	35 191	33 087	27 497	36 033	59 296
Lennujaamad	3 541	3 441	3 382	6 544	8 731
KOKKU	1 337 377	1 403 110	1 594 179	1 653 425	1 785 579
Piiri ületanud transpordivahendid					
Allüksus	2002	2003	2004	2005	2006
Ikla piirivekordon	437 865	458 202	509 293	732 080	837 359
Pärnu piirivalvekordon	2 409	2 398	1 988	1 750	1 761
Haapsalu piirivalvekordon	247	286	270	363	380
Kärdla piirivalvekordon	581	627	476	710	748
Sõru piirivalvekordon	8	19	15	26	41
Kuressaare piirivalvekordon	973	1 012	1 109	1 235	1 242
Sääre piirivalvekordon	84	31	27	271	3 527
Ruhnu piirivalvekordon	232	317	388	371	573
Eesti-Läti	437 865	458 202	509 293	732 080	840 607
Sadamad	3 957	4 085	3 739	3 873	4 097
Lennujaamad	760	760	637	853	927
KOKKU	442 582	463 047	513 669	736 806	845 631

Pärnu Maa-arhiiv

Pärnu maa-arhiiv (edaspidi maa-arhiiv) on Rahvusarhiivi regionaalne struktuuriüksus. Seisuga 1. jaanuar 2007 olid arhiivis hoiul 408 arhiivifondi arhivaalid, kokku üle 126 000 säiliku.

Maa-arhiivis on 4 põhikohaga töötajat:

- Maa-arhivaar Endel Sarapuu
- Arhivaar Reeli Ziuus
- Spetsialist Regina Karu
- Spetsialist Birgit Laan

Suuremad kordaminekud ja saavutused on seotud maa-arhiivi järelevalve all olevate asutustega tehtud tööga. Arhiivijärelevalve muutus tõhusamaks.

Maa-arhiivi poolt kogutavate ja arhiivijärelevalve all olevate asutuste nimekirjas on 258 asutust ehk arhiivimoodustajat. Rahvusarhiivi arengukavas aastateks 2006-2009 on võetud suund nõustamiskeskse arhiivijärelevalve väljaarendamisele. Maa-arhiiv on korraldanud infopäevi ja koolitusi ning nõustanud asutusi telefonitsi, veebi kaudu, kirja teel ning vestlustes vahetult ametnike endiga. Kolme aasta jooksul on arhiiv andnud arvamuse järelevalve alla kuuluvate asutuste rohkem kui sajale dokumendi- ja arhiivihalduse alusdokumendile.

Arhivaalide kogumisel teeb maa-arhiiv koostööd teiste Rahvusarhiivi struktuuriüksustega, kuna 100 aastat tagasi kasutusele võetud väärikas arhiivihoidlas, Pühavaimu tn 19, valitseb ruumipuudus. Riilistest on koormatud ca 95%.

2004. aastal lõppes Pühavaimu tn 17 asunud hoidla rendileping ning sealsed arhivaalid koliti ümber Valga maa-arhiivi ja Ajalooarhiivi. Sama aasta algul võttis maa-arhiiv vastu Pärnumaa Hooneregistri arhivaalid, sealhulgas Pärnu maakonnas asuvate hoonete toimikud. Pärnu linnas asuvate hoonete toimikuid hoiab Pärnu Linnavalitsuse planeerimisosakond (Uus 5, Pärnu).

Oma ülesannete täitmiseks viib maa-ar-

hiiv läbi avalike arhivaalide hindamist ning otsustab arhiiviväärtusega avalike arhivaalide eraldamiseks hävitamiseks. Vastavaid hindamisotsuseid on käsitleva ajavahe- miku jooksul tehtud 170.

Maa-arhiivi lahendatud päringute hulk on aastate lõikes olnud stabiilne, ca 250. Hinnanguliselt pooltes päringutes küsiti andmeid hooneregistri ja notarite arhiivifondidest ning pooltes infot töötamise ja õppimise kohta.

2004-2006 on külastanud maa-arhiivi 504 uurijat 910 korral.

Uurijate populaarsemad teemad olid seotud talude, suguvõsa ja kodukoha ajalooga. Senisest rohkem on uurijad hakanud kasutama Saaga andmebaasi Internetis. Praktiliste eesmärkidega uurijate osakaal oli 70%. 2004. aastal käivitati Pärnu maa-arhiivi veebileht (<http://www.ra.ee/parnu>).

Maa-arhiiv on külastajatele avatud viis päeva nädalas. Lugejakohti on 4, sh 1 mikrofilmiluger ja 1 arvutitöökoht. Teatmestu on kättesaadav uurijatele ettenähtud ruumis.

2004. aasta lõpust on arhiivide klientidel võimalus kasutada *online* juurdepääsu arhiiviteatmestule elektroonse arhiivi infosüsteemi (AIS) kaudu. Maa-arhiiv osaleb arhivaalide kohta käivate andmete (arhiivikirjelduste) sisestustöödel.

Maa-arhiivi korraldatud näitused:

- “Põnevaid leide Pärnu arhiivi raamatukogust”
- “Omakohtust oma vallakohtuni” (koostöös Pärnu muuseumiga)
- “Pärnumaa koolid 1960. aastatel”
- “Kauka jumala” lavastus Pärnus 1953. aastal”

Pärimusküsitluse “Võim Eestis” ja fotolu- gude konkursi “Minu pere pöördelistel aegadel (vanematest fotodest 1991. aastani)” raames kogus maa-arhiiv põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastelt uurimustöid. Arhiivi külastasid õpilasekursioonid. Praktikal on olnud Viljandi Kultuuriakadeemia ja Mäinori Kõrgkooli tudengid.

Pärnu Maavalitsus

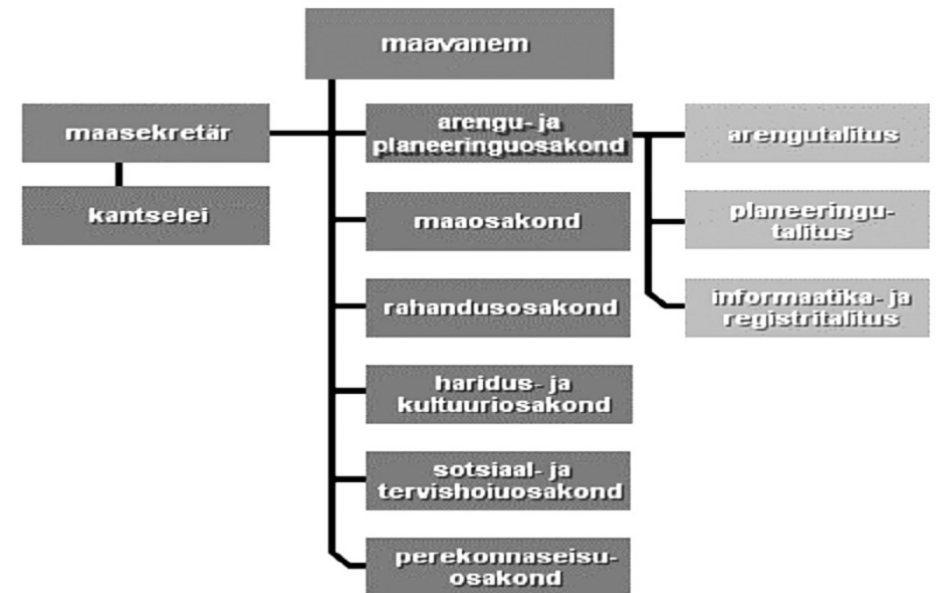
Vabariigi Valitsuse seaduse kuuendas pea- tükis on sätestatud maavanema ja maava- litsuse staatus ning pädevus. Nimetatud seaduse § 88 kohaselt on maavalitsus maavanemat teenindav ning tema juhti- misel töötav valitsusasutus. Maavalitsus koosneb maavalitsuse kantseleist ja osa- kondadest ning nende struktuuri kuuluva- test talitustest.

8. aprillil 2004. a jõustunud Vabariigi Valitsuse seaduse muudatuse alusel kuu- luvad seaduse § 66 lõike 3 kohaselt maa- valitsused Siseministeeriumi valitsemis- alasse.

31.12.2006 seisuga oli Pärnu Maava- litsuses riigiteenistujaid kokku 56, neist ametnikke (kõrgemaid ametnikke 15, va- nemametnikke 29, nooremametnikke 2), abiteenistujaid 10.

Kõrgemad ametnikud (juhid, nõunikud):

- maavanem Toomas Kivimägi;
- maasekretär Rita Kosenkranius;
- arengu- ja planeeringuosakonna juhata- ja Heiki Mägi;
- maaosakonna juhataja Rein Klaassen;
- rahandusosakonna juhataja Ene Ruus;
- haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Avo Juss;
- sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja Epp Klooster;
- perekonnaseisuosakonna juhataja Aino Lankots;
- arengutalituse juhataja Urmas Kase;
- planeeringutalituse juhataja Enn Bernard;
- informaatika- ja registritalituse juhataja Valdor Telve;
- transpordinõunik Avo Rahu;
- planeeringunõunik Tiiu Pärn;
- kultuurinõunik Eha Ristimets;
- tervishoiunõunik Katrin Sihver.

Pärnu Maavalitsuse struktuur seisuga 31.12.2006. a.

Kohtud

Pärnu Maakohus

Pärnu Maakohus on esimese astme kohus, kus vaadatakse läbi tsiviil-, kriminaal- ja väärteoasju. Kohtu tööpiirkonnaks on Pärnu maakond, sh Pärnu linn, asukohaks Kuninga 22, Pärnu. Õigusemõistmine toimub ka aadressil Rüütli 19.

Pärnu Maakohtu koosseisus on kümme kohtunikku, kellest viis on spetsialiseerunud tsiviilasjade ja viis süüteoasjade arutamisele.

Pärnu Maakohtu esimees on alates 03.05.1995 Rubo Kikerpill.

Pärnu Maakohtu haldusdirektor on alates 14.01.2003 Vambo Talu.

Pärnu Maakohtu struktuuriüksusteks on kinnistusosakond, registriosakond ja kriminaalhooldusosakond, mis asuvad aadressil Kuninga 22.

Kinnistusosakond peab kinnistusraamatut kinnistuspiirkonnas asuvate kinnisasjade ja nendega seotud asjaõiguste kohta ja abieluvararegistrit.

Pärnu Maakohtu kinnistusosakonnas töötab 4 kohtunikuabi, osakonna juhatajaks on Laine Pais.

Pärnu Maakohtu registriosakonna tööpiirkond hõlmab Pärnu linna ning Pärnumaa, Saaremaa ja Viljandimaa.

Registriosakonnas peetakse äriregistrit, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrit, kommertsandiregistrit ja laevakinnistusraamatut.

Pärnu Maakohtu registriosakonnas töötab kolm kohtunikuabi, osakonna juhatajaks on Õie Murro.

Seoses kriminaalhooldusseaduse jõustumisega 1. maist 1998 moodustati kohtu juurde kriminaalhooldusosakond eesmärgiga teostada järelevalvet tingimisi süüdimõistetute üle, samuti kontrollida neile kohtu poolt pandud kohustuste täitmist ja ühtlasi soodustada nende sotsiaalset kohanemist.

Pärnu Maakohtu kriminaalhooldusosa-

konna talitused asuvad Kilingi-Nõmmes, Pärnu-Jaagupis ja Väandras. 2004. aastal avati vastuvõtupunktid Uulus, Häädemeestel ja Sindis.

Kriminaalhooldusosakonnas töötab 17 kriminaalhooldusametnikku, osakonna juhatajaks on Ilmi Juhanson.

Tallinna Halduskohtu

Pärnu kohtumaja

Pärnu Halduskohus

Pärnu Halduskohus moodustati halduskohureformi käigus 1. jaanuaril 2000. aastal.

01.01.2000 jõustunud halduskohtumenetluse seadustiku (RT I 1999, 31, 425) kohaselt on esimese astme halduskohtuks eraldi moodustatud halduskohtud.

Halduskohtu pädevusse kuulub avalikõiguslike vaidluste lahendamine ja seadusega sätestatud juhtudel haldustoiminguks loa andmine. Seadusega võib halduskohtu pädevusse anda ka muude asjade lahendamise. Kuni 01.01.2001 lahendasid halduskohtunikud ka haldusõiguserikkumise asju.

Halduskohtumenetluse seadustiku Rakendamise seadusega muudeti haldusõiguserikkumise seadustikku ning alates 01.01.2001 alluvad haldusõiguserikkumise asjad maa- ja linnakohtutele.

Vastloodud Pärnu Halduskohtus asusid kohtunikena tööle endised halduskohtunikud:

Pärnu Maakohtu halduskohtunik Karin Toomela (täitis ka Pärnu Halduskohtu esimehe kt ülesandeid kuni pensionile siirdumiseni 2001. a. juulis), Pärnu Linnakohtu halduskohtunik Annika Vendik. 17.01.2000 asus Pärnu Halduskohtu kohtunikuna tööle endine Lääne Maakohtu halduskohtunik Aivar Koppel.

Alates 2006. aasta 1. jaanuarist ühendati kohtusüsteemi reformi käigus Tallinna Halduskohus ja Pärnu Halduskohus. Tallinna Halduskohtul on nüüdsest Tallinna koh-

tumaja, kus töötab kaksteist kohtunikku, ja Pärnu kohtumaja, kus töötab kolm kohtunikku.

Kohtu esimees on kohtunik Villem Laipmaa. Pärnu kohtumaja juht on kohtunik Aivar Koppel.

Pärnu kohtumaja teenistujate koosseisus on konsultant, nooremreferent ning 2 kohtuistungisekretäri Tallinna Halduskohtu

Pärnu kohtumaja tööpiirkonda kuuluvad Pärnu ja Saare maakond.

2006. a. saabus Pärnu Kohtumajja 348 kaebust ja lahendi sai 291 kaebust. Enim kaebusi oli esitatud Pärnu Vangla vastu.

Pärnu kohtumaja asub aadressil Rüütli 19 Pärnu kesklinnas, vana kohtuhoone III korrusel.

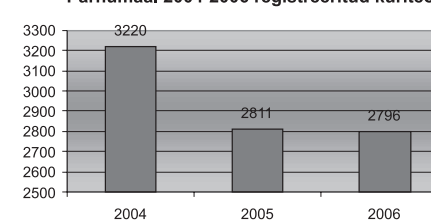
Lääne Politseiprefektuuri Pärnu politseiosakond

Taustinformatsioon

2004. a loodi Eestis neli suuprefektuuri. Senisest Pärnu politseiprefektuurist sai Pärnu politseiosakond, muutunud nimetus jättis funktsioonid elanikkonna teenindamisel samaks. Lääne politseiprefektuur on territoriaalselt kõige suurema teeninduspiirkonnaga ning lisaks Pärnu maakonnale kuuluvad sinna ka Rapla, Järva, Haapsalu, Saare- ning Hiiumaa maakonnad.

Seega on Pärnu politseiosakond üksus, mille ülesandeks on teenindada pindalalt Eesti suurimat maakonda – Pärnu maakonda. Politseiosakonnas on kokku 182 ametikohta, neist 165 on politseiniku ametikohad. Korrakaitsepolitseis on ettenähtud 118 ametikohta ja kriminaalpolitseis 46. Reaalselt töötab politseinikke kokku ca 140. Maakonna paremaks teenindamiseks on moodustatud kuus konstaablijaoskonda. Politseiosakonda juhivad vanemkomissar Sander Peremees.

Pärnumaal 2004-2006 registreeritud kuriteod

Õiguskord

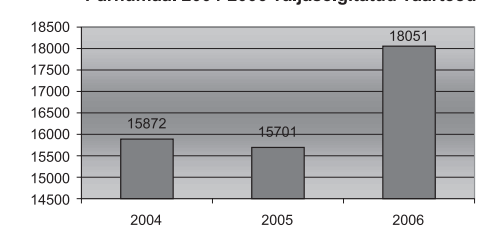
Pärnu politseiosakonna 2004.-2006. aasta kuritegevust kajastavad statistilised andmed näitavad, et kuritegevus maakonnas on vähenemas. 2004. aastal saavutas kuritegevus käesoleva sajandi kõrgeima taseme. 2005. ja 2006. kuritegevus langes. Nimetatud kahel aastal registreeris politsei 1000 Pärnumaa elaniku kohta ca 31 kuritegu.

Pärnumaa omavalitsuste lõikes registreeritakse enim kuritegusid Pärnu linnas. Järgnevad teised suurema elanikkonnaga omavalitsused: Audru vald, Sindi linn jt.

Üle poole (ca 55%) registreeritud kuritegudest moodustasid varavastased süüteod. Isikuvastased süüteod moodustasid 11%, liiklussüüteod 16%. Kuigi narkokuritegude osa süütegude üldarvust on ca 2%, siis just viimastel aastatel on hakanud politsei menetlema seda liiki kuritegusid järjest rohkem.

Kui Pärnu maakonna kuritegevus on langeva trendiga, siis väärtegusid selgitas politsei 2006. aastal oluliselt rohkem välja

Pärnumaal 2004-2006 väljaselgitatud väärteod

kui kahel eelneval aastal. Tõusu põhjuseks on sagenevad liikluseeskirja rikkumised ning alaealiste poolt toimepandud õiguserikkumised.

Aastatel 2004-2007 kehtestatud kriminaalmenetluse seadustiku ja karistusseadustiku muudatused on muutnud politsei tööd efektiivsemaks just kuritegude menetlemise kiiruse ja kvaliteedi osas.

Esimese positiivse mõjurina peab märkima kriminaalmenetluse seadustiku jõustumist 01.07.2004. a., millega muudeti prokuratuuri järelvalve roll uurimisjuhi rolliks. Selle läbi on prokuratuur kaastud kuritegude menetlemisse juba selles algusest. Kuritegevuse vastase võitluse tõhustamiseks on politsei ja prokuratuur on määratlenud ühised eesmärgid ja prioriteedid. Selle tulemusena on Pärnu politseiosakonnas loodud alaealiste poolt toimepandud kuritegude avastamiseks ja menetlemiseks spetsialiseerunud uurimisgrupp, mille töö tulemuslikkust on korduvalt

esiletoodud nii justiitsministeeriumi kui ka teiste asutuste poolt. Pikemas perspektiivis peaks alaealiste poolt toimepandud kuritegudele spetsialiseerumine ja selle läbi toimuv preventiivne töö hoidma ära nn professionaalsete kurjategijate põlvkonna tekke.

Mõlema ametkonna tähelepanu suunamine kriminaaltulu laiendatud konfiskeerimisele loob olukorra, kus kuritegeliku eluviisiga isikutel ei ole kuritegude toimepanemine enam soodne ning on tagatud rohkem kuriteo läbi kannatanute, s.h ka riigi varaliste nõuete rahuldamine.

Heites pilgu tulevikku, on selge, et ühe prioriteedina on võitlus liiklussüütegude vastu. Liikluskultuurituse probleemi lahendamiseks on uurimisasutustele, prokuratuuri ja kohtule antud kriminaalmenetluse seadustiku viimaste muudatustega efektiivsed vahendid, sh kiirmenetluse rakendamine ning kuriteovahendi (sõiduki) konfiskeerimine.

Politsei kaater Meri-Liis 2.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et Pärnu maakonna õiguskorralased probleemid on sarnased kogu ühiskonna omadega. Nendeks on vargused, madal liikluskultuur ja alaealiste õiguserikkumised. Paljude probleemide tekkimisel on aga põhjuseks liig kerge alkoholi kättesaadavus.

Kogukonna tõhusam teenindamine

Pärnu maakond on suvisel puhkuste perioodil tõmbekeskuseks nii Eesti elanikele kui ka välismaalastele. Aktiivseid puhkepiirkondi leidub kogu maakonna rannikualal. Suveperioodil kasvab sinne rahvahulk mitmekordseks, mis toob endaga kaasa ka töömahu suurenemise politseile.

Pärnu politseiosakond rakendabki suveperioodiks täiendavate lisajõududena rattaja motorrolleri patrulle, rannakonstaableid ning veepolitseid. Viimati nimetatud alustas tööd 2005. aastal. Toonasele projektile leiti toetust ka erasektorist ning kohalike omavalitsuste poolt.

Aastal 2006 soetas Pärnu veepolitsei endale uue kaatri, mille nimeks sai "Meri-Liis 2". Veepolitsei igapäevatöö hulka kuulub patrullimine Pärnu, Sauga ja Reiu, Audru jõel ning Pärnu lahel.

Korraldatakse ühisoperatsioone koostöös Piirivalveameti ja Keskkonnainspeksiooniga. Olulist täiendust on veepolitsei kaater andnud Kihnu saare teenindamisel. Veepolitsei kaasati ka näiteks 2006.a me-reparaadile korra tagamiseks.

Märkimisväärse sammu astus politsei uute infotehnoloogiliste lahenduste otsimisel, mida tuntakse e-politsei nime all. Politsei patrullisõidukitesse paigaldati arvutid, mille abil on võimalik tuvastada isiku- ning

sõidukiandmeid. Samuti on kasutusel kaarditarkvara, mis abistab aadressite kiiremal leidmisel ning patrullide sündmuskohale juhtimiseks.

Tõhusaks abivahendiks korra tagamiseks on saanud koostöös Pärnu linnavalitsusega loodud videojälgimissüsteem. Esimeses etapis paigaldati kuus kaamerat: kolm kesklinna, üks ülejõe, Mai elamurajooni ja randa. Edaspidi on plaanis kaameratega katta veelgi laiem piirkond Pärnus.

Politsei on oma töösse kaasanud ka abipolitseinikke – inimesi, kes tahavad osaleda üldise turvalisuse panustamises ja on läbinud vastava väljaõppe.

Koostöö teiste riigiasutuste ja kohalike omavalitsustega

Lisaks juba nimetatud koostööle prokuratuuri, piirivalve ja keskkonnainspeksiooniga on igapäevaselt tihe koostöö ka teiste Siseministeeriumi haldusalasse kuuluvate asutustega (kohalik päästeteenistus, KMA, kohalikud omavalitsused). Heaks koostööpartneriks on Kaitseliit, toimub pidev infovahetus meditsiinasutustega ning Maksu- ja Tolliametiga. Hea koostöö näide, mis pärineb elust enesest, on edukas tegutsemine jaanuaritormi ajal.

2005. aastal. Koostööle on aidanud kaasa mõttemalli muutumine ja mõistmine, et turvalisus ei ole ainult politsei mure.

2006. aastal sõlmis Pärnu politseiosakond ja vastloodud Pärnu Linnavalitsuse munitsipaalpolitsei koostöölepingu. Selle alusel planeeritakse ja teostatakse ühiselt nii õiguserikkumiste ennetamist, avastamist kui ka menetlemist.

16. Omavalitsused

Pärnumaa Omavalitsuste Liit

Pärnumaa Omavalitsuste Liit (POL) moodustati 22. jaanuaril 1992. aastal maakondlikest liitudest kolmandana. Põhjalikum POL-i saamisluugu on kirjas Pärnumaa aastaraamatus 1998-1999.

Liidu esimeheks oli kuni 2005. aasta jaanuari lõpuni Paikuse vallavanem Kuno Erkman ning aseesimeheks valiti 2004. aasta kevadel Surju volikogu esimees Kadri-Aija Viik. Liidu bürood juhtis kuni 31.01.2005. a. tegevdirektor Ly Lumiste.

16.02.2005. a. valis üldkogu POL-i esimeheks Tahkuranna vallavanema Eeri Tammiku, aseesimehena jätkas Kadri-Aija Viik.

Pärast 2005. aastal toimunud kohalike omavalitsuste volikogude valimisi pidi ka POL valima esimehe ja aseesimehe ning juhatuse liikmed.

2005. aasta detsembris toimunud üldkogu istungil valiti POL-i esimeheks Eeri Tammik ning aseesimeheks Kadri-Aija Viik. Juhatusse kuulusid kõigi 17 liikmesvalla vallavanemad, linnapead, alevivanem ning POL-i aseesimees.

Pärast KOV volikogude valimisi 2005. oktoobris vahetus Pärnu maakonnas 4 omavalitsusjuhti ja 8 volikogu esimeest. Ühinesid Saarde vald, Tali vald ja Kilingi-Nõmme linn: uue omavalitsusüksuse nimeks sai Saarde vald.

2006. aasta juunis taastasid liikmelisuse POL-is Audru ja Väandra vald ning esmakordselt astus POL-i liikmeks Pärnu linn. Sellega olid Pärnumaa 21-st omavalitsusest POL-i liikmed 20, tänaseni on tegevusest kõrvale jäänud vaid Häädemeeste vald.

POL-i bürood juhtis alates 2006. a. märtsist Vello Tiidemann.

Olulisemad sündmused ja ettevõtmised 2004. aastal:

- Muudeti Liidu põhikirja.
- Kiideti heaks Pärnumaa puhke- ja turismimajanduse arengukava.
- Kiideti heaks Pärnumaa IKT arengukava;
- Toimus ühine arenguseminar Viljandi-maa Omavalitsuste Liiduga Käärikul.
- Märtsis said teoks arengupäevad Audru vallas.
- Mais toimus õppereis Leedu Vabariiki.
- Juunikuus toetati Toomas Kivimägi kandidatuuri maavanema ametikohale.
- Kooskõlastati KOIT-kava eelistusnimekirja.
- Juunis toimus üldkogu väljasõiduistung Kihnus.
- Augustis sai teoks traditsiooniline seminar-laager "Lepanina 2004".
- Oktoobris toimus õppereis Tšehhi Vabariiki.
- Oktoobris toetati jätkuvalt Toomas Kivimägi kandidatuuri Pärnu maavanema ametikohale.
- Sügisel osaleti Pärnumaa hariduskonverentsi korraldamisel. Konverentsi teemaks oli "Kohustuslik põhiharidus ja kvalifitseeritud õpetaja".
- Ühine aastalõpupidu Pärnu maavalitsuse töötajatega toimus Valgerannas Villa Andropoffis.

Olulisemad sündmused ja ettevõtmised 2005. aastal:

- Osaleti Pärnumaa ettevõtlustrükise koostamises ja finantseerimises.
- Toetati Pärnumaa filmi "Päikeseringides maa" väljaandmist.
- Kevadel korraldati POL-i arengupäevad Roosta Puhkekülas.
- Mais käidi õppereisil Moskvast.
- Augustis toimus traditsiooniline seminar-laager "Lepanina 2005".

- Koostöös Västmanlandi Liidu (Rootsi) ja Pohjanmaa Liiduga (Soome) koostati projekt "Ettevõtlusaktiivsuse arendamine maapiirkondades" (*Developing Business Activity in Rural Areas*). Projekti juhtpartneriks oli Pärnumaa Omavalitsuste Liit, projekti kogumaksumus 600 000 eurot. Projekti omafinantseering osaliseks katmiseks andis nõusoleku Eesti ja Soome siseminsiteerium, kuid projekti ei rahastatud BSR Interreg III B NP vahenditest. Projekti peaeesmärgiks oli toetada sotsiaalselt jätkusuutlikku regionaalarengut läbi maapiirkondade (eriti ääremaade) inimressursi tugevdamise ja kogukonna kaasamise ning rahvusvahelise kogemuse ja teabesiirde abil Euroopa Liidu tööturul toimivatele muutustele õigeaegselt reageerimiseks ja üldise elukvaliteedi parandamiseks maapiirkondades. Projekti ettevalmistamiseks toimusid partneritega (Västmanlandi Liit ja Pohjanmaa Liit) kohtumised märtsis Pärnus, juunis Västmanlandis ja septembris Vaasas.

Olulisemad sündmused ja ettevõtmised 2006. aastal:

- Osaleti Pärnu maakonna spordi arengukava koostamises ja finantseerimises.
- Kevadel korraldati koostöös Pärnu kontserdimajaga etenduse "Viiuldaja katusel" ühiskülastus kohalikele omavalitsustele.
- Toetati messi "Pärituult Pärnumaalt" korraldamist.
- Juunis toimus POL-i väljasõiduistung Kihnus.
- Mais toimus õppereis Valgevenesse ja Ukrainasse, kus kohtuti Minski Eesti Seltsi ja Ukraina suursaadikuga.
- Koos Pärnu linnaga algatati SA Pärnumaa Turism loomine.
- Osaleti andmesideteenuse "Külatee 3" projektis.
- Koostöös CORD OÜ-ga paigaldati Pärnumaa 13 omavalitsuses 29 lokaalset WiFi leviala.

- Koos Geomedia OÜ-ga finantseeriti ja koostati "Omavalitsuste investeringuvõime analüüs".
- Algatati POL-i arengukava koostamine.
- Koostöös PEAK-iga taotleti projekt "Pärnumaa kohalike omavalitsuste esindajate stažeerimine Ühendkuningriigis Šotimaal Stirlingi piirkonnas" rahastamist meetmest 1.4 "Haldussuutlikkuse tõstmine". Projekti teemaks oli "Kohalike omavalitsuste võimalused väikeettevõtete arengu toetamiseks piirkonnas, sh. LEADER programmi rakendamise". Projekti kogumaksumus oli 579 073 krooni. Kahjuks jäi projekt rahastamata.
- Oktoobris korraldati "Pärnumaa Hariduskonverents 2006". Konverentsi teemaks oli "Väärtushinnangud ja nende kujundamine".
- Kevadel käivitus meetme 1.4 "Haldussuutlikkuse tõstmine" juhtimiskoolituse alameetme raames projekt "Pärnumaa Omavalitsuste Liidu juhtimisvõimekuse arenguprogramm". Projekti kogumaksumus oli 310 400 krooni. Koolitusprogrammi raames toimus kuus erinevat koolitusmoodulit, kogumahuga 120 tundi. Koolituse läbis 104 erinevat ametnikku Pärnumaa omavalitsustest. Mooduliteks olid "Meeskonnatöö arendamine", "Ülevaade strateegiate koostamisest", "Koostöö ja partnerluse arendamine", "Investeeringuprojektide ettevalmistamine", "Üldised juhtimiskompetentsid", "Kohalike omavalitsuste eelarve ja finantsjuhtimine", "Euroopa Liidu struktuurivahendite planeerimine 2007-2013".

POL-i tegutseb 9 alalist komisjoni: atesteerimiskomisjon; eelarve- ja arengukomisjon; haridus- ja noorsookomisjon; IT-komisjon; koolituskomisjon; kultuuri- ja spordikomisjon; põhikirjakomisjon; sotsiaalkomisjon; ühistranspordikomisjon.

POL-i liikmed toetasid kõigil aastatel Pärnumaa Spordiliidu ja Pärnu Maakoolide

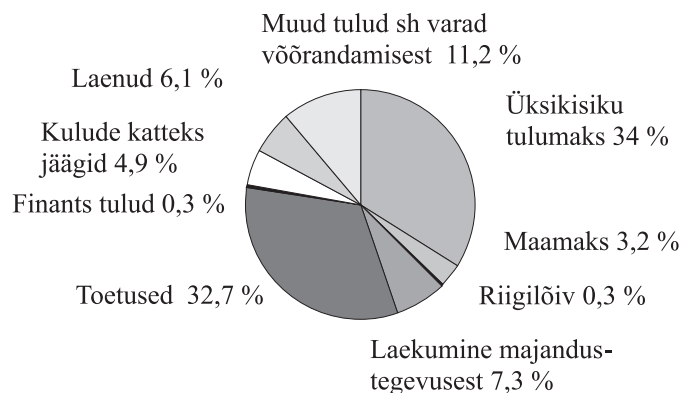

Spordiliidu tegevust, Jõulumäe Tervisekeskuse tegevust, kaasfinantseeriti maakondlikke ühisüritusi, jaotati maakondlike haridus- ja noorsooürituste ning ainesektsioonide tegevuseks raha, toetati Pärnumaa ettevõtlus- ja arenduskeskust, Pärnumaa Kodukandi tegevust.

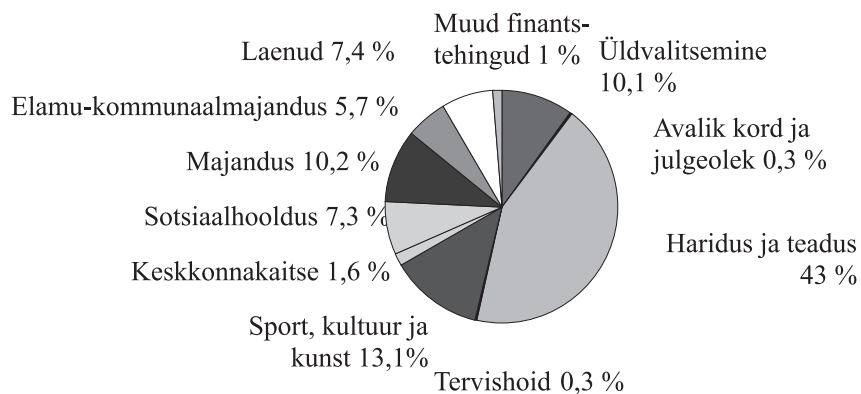
Aastaringelt on korraldatud mitmeid teabepäevi ja koolitusi valla- ja linna-sekretäridele, raamatupidajatele ning teistele KOV ametnikele.

POL-i büroo asub Pärnu Maavalitsuse hoones aadressil Akadeemia 2-411.

Pärnumaa omavalitsuste tulud 2006. a.

Pärnumaa omavalitsuste kulud 2006. a.

Pärnumaa Omavalitsuste Liidu arengupäevad.

2006. a kohtumine Kiievis suursaadiku Paul Lettensiga.

Omavalitsuste tulud 2004. a. (tuh. kr.)

	Maksud	sh üksik- isiku tulu- maks	maamaks	riigilivi	muud tulud	sh vara- võoran- damisest	Finants- tulud	Läekumi- ne majan- dusteg.	Kulude katteks jäägid	Toetused	Laenuid	Kokku 2004	Kokku 2003
Are	4183	3436	736	46	165	130	50	1150	300	6224	2600	14718	12196
Audru	18222	16895	1527	0	1716	1305	0	3784	0	17368	0	41090	41616
Halinga	13113	11646	1466	37	1605	28	0	1691	0	11940	2567	30953	26071
Häädemeeste	10562	8543	2020	105	208	23	0	1796	0	13610	465	26746	29221
Kaisma	2308	1591	716	11	76	0	0	199	240	2293	400	5527	4618
Kihnu	1451	1421	30	23	47	20	0	358	537	4026	0	6442	5967
Kilingi-Nõmme	6399	6131	262	19	113	100	0	3301	208	13917	0	23957	22362
Koonga	4233	2961	1272	5	873	651	0	658	71	7270	0	13110	10462
Lavassaare	1850	1799	51	1	586	243	0	130	6681	1105	0	10353	9222
Paikuse	15828	14129	1686	160	1457	869	0	2350	3594	8860	0	32249	26832
Saarde	7446	4924	2522	49	1545	658	0	289	795	6686	0	16810	13516
Sauga	10941	9849	1092	193	1179	987	0	2552	1889	6941	0	23695	19600
Sindi	15595	15204	391	40	645	570	0	3278	966	12869	0	33393	29417
Surju	5435	3226	2209	19	50	0	0	909	4503	3065	550	14531	12901
Tahkuranna	6602	6101	496	118	5141	4985	0	737	0	8236	0	20834	15416
Tali	2509	1617	892	7	219	197	0	376	567	3186	0	6864	5732
Tootsi	3824	3809	15	5	195	0	0	1133	0	2983	4500	12640	16895
Tori	10297	9149	1148	80	429	380	0	631	426	11706	0	23569	19302
Tõstamaa	5205	3793	1412	38	112	104	0	2191	581	9288	3557	20972	23236
Varbla	4189	2689	1500	50	85	46	0	508	833	4496	0	10161	8796
Vändra a	12024	11813	211	49	80	0	1200	6120	2353	14406	2498	38730	28309
Vändra v	8780	7323	1457	43	224	101	0	936	1096	9108	0	20187	19074
Pärnu	195993	176940	16236	2146	29126	24116	11000	32699	17946	131123	0	420033	359193
Kokku	366989	324789	39347	3244	45876	35513	12250	67776	43586	310706	17137	867564	759954

Omavalitsuste kulud 2004. a. (tuh. kr.)

	Üldvalitse- mine	Avalik kord ja julgeolek	Haridus ja teadus	Sport, kultuur ja kunst	Kesk- konna- kaitse	Tervishoid	Sotsiaal- hooldus	Majandus	Muud finants- tehingud	Eiamaaj- kommun- naalmaj.	Laenuid	Kokku 2004	Kokku 2003
Are	1774	10	7136	3090	248	18	477	1036	123	291	508	14711	12166
Audru	3156	4	26974	2874	450	138	2378	2208	528	1356	2638	42704	39600
Halinga	3070	0	20722	3663	861	10	982	406	93	485	805	31097	25547
Häädemeeste	3439	36	13679	3867	109	38	1950	562	421	530	2066	26697	29157
Kaisma	937	27	2353	738	488	75	252	203	11	228	28	5340	4886
Kihnu	1353	0	2052	921	70	136	330	624	0	80	0	5566	6388
Kilingi-N	2158	9	13844	3349	97	145	816	535	153	943	1494	23543	22298
Koonga	2037	13	6610	720	121	52	830	1624	92	580	76	12755	10822
Lavassaare	751	0	2082	467	116	0	217	40	0	171	0	3844	4062
Paikuse	3427	0	9454	1133	0	0	774	12004	3205	0	1349	31346	25623
Saarde	2422	11	6760	1000	92	109	1869	2994	0	518	0	15775	13579
Sauga	1722	5	12766	1241	325	0	801	2682	197	709	564	21012	17114
Sindi	2994	11	18047	3087	1761	3	1338	568	199	2155	1096	31259	29979
Surju	986	13	9891	803	59	16	1208	342	53	198	101	13670	9658
Tahkuranna	2129	0	9226	2903	21	21	830	2976	195	1660	920	20881	15360
Tali	1130	13	3134	976	0	11	411	267	112	245	207	6506	5601
Tootsi	1276	146	7575	3054	420	0	1479	870	151	1330	819	17120	12393
Tori	3018	85	12735	1148	0	0	950	928	119	686	1104	20773	18886
Tõstamaa	2948	25	12149	1383	237	0	1490	1265	171	152	616	20436	23453
Varbla	1227	38	3726	880	305	30	1561	761	183	63	552	9326	8830
Vändra a	3266	0	21199	3012	351	639	1997	2601	255	3046	791	37157	26228
Vändra v	2940	0	9836	2290	189	0	1536	386	244	1385	1140	19946	19016
Pärnu	35811	977	187184	58845	4827	1269	21849	38244	9399	16944	7282	382631	347457
Kokku	83971	1423	419134	101444	11147	2710	46325	74126	15904	33755	24156	814095	728103

Omavalitsuste tulud 2005. a. (tuh.kr.)

	Maksud	sh üksik- tsiku tulu- maks	maamaks	riigivõ tulud	muud tulud	sh vara- võranda- misset	Finants- tulud	Laekumine majandus- teg.	Kulude katteks jääd	Toetused	Laenuid	Kokku 2005	Kokku 2004
Are	5044	4311	715	44	155	114	0	1104	0	8016	1032	15395	12196
Audru	21333	19039	2294	0	1819	1049	0	3999	0	23879	0	51030	41616
Halinga	14862	13317	1545	81	1163	9	0	1886	0	11816	0	29808	26071
Häädemeeste	12690	10127	2563	73	327	15	0	2054	0	21890	8278	45312	29221
Kaisma	2891	2055	835	49	196	0	0	219	186	2395	3100	9036	4618
Kihnu	1675	1639	36	20	124	0	0	282	900	8149	0	11150	5967
Kiilingi-Nõmme	7251	6975	271	29	295	205	0	3258	455	15745	2200	29233	22362
Koonga	5187	3566	1621	21	104	43	0	658	356	7039	0	13365	10462
Lavassaare	2002	1952	50	4	486	157	0	188	6507	1119	0	10306	9222
Paikuse	18886	17365	1512	175	2920	2289	0	2426	0	9304	0	33711	26832
Saarde	8758	6059	2699	38	332	234	0	454	0	13488	0	23070	13516
Sauga	13622	12620	1002	233	1023	456	339	2231	4120	10069	0	31637	19600
Sindi	17850	17426	424	73	134	0	0	4073	2133	13236	5999	43498	29417
Surju	5804	3597	2207	22	50	5	0	1122	851	4741	0	12590	12901
Tahkuranna	8056	7485	571	137	8497	6037	0	3085	0	12289	2000	34064	15416
Tali	2654	1749	905	19	196	165	0	407	387	3703	0	7366	5732
Tootsi	3881	3866	15	3	229	70	0	745	10	3020	0	7888	16895
Tori	11400	10206	1194	62	180	74	0	925	2798	9788	2329	27482	19302
Tõstamaa	5870	4447	1423	37	237	10	0	2029	536	12910	600	22219	23236
Varbla	4549	3044	1505	67	33	0	0	787	772	5913	0	12121	8796
Vändra a	12289	12074	215	51	980	807	0	7182	1838	13980	3499	39819	28309
Vändra v	9977	8436	1541	49	586	493	0	1020	241	10687	0	22560	19074
Pärnu	214551	194644	16503	2254	43260	35188	3000	60795	38794	155489	0	518143	359193
Kokku	411082	365999	41646	3541	63326	47420	3339	100929	60884	378665	29037	1050803	759954

Omavalitsuste kulud 2005. a. (tuh. kr.)

	Üldvalit- semine	Avalik kord ja julgeloek	Haridus ja teadus	Sport, kultuur ja kunst	Kesk- konna- kaitse	Tervis- hoold	Sotsiaal- hooldus	Majandus	Muud finants- tehingu	Elamu ja kommun- naalmaj.	Laenuid	Kokku 2005	Kokku 2004
Are	2199	10	7477	2054	226	7	757	1378	168	268	264	14808	14711
Audru	3258	0	25829	2897	50	158	5171	3127	338	1978	2450	45256	42704
Halinga	3474	34	17289	3981	732	131	1626	982	136	487	1538	30410	31097
Häädemeeste	5638	109	23424	4336	2356	155	2510	2033	303	868	3014	44746	26697
Kaisma	1058	25	6087	423	111	89	284	191	66	429	100	8863	5340
Kihnu	1801	31	2408	1195	159	859	1808	1718	0	99	0	10078	5566
Kiilingi-N	2646	37	15914	4981	138	181	1178	666	166	1261	1443	28611	23543
Koonga	1943	17	5837	689	142	49	1289	1986	213	752	338	13255	12755
Lavassaare	936	0	2117	408	122	0	289	3749	0	141	0	7762	3844
Paikuse	4334	0	16045	3833	368	0	1636	2896	16	2750	22	31900	31346
Saarde	3302	8	7115	1911	232	95	2100	3325	1	2363	0	20452	15775
Sauga	1947	9	15001	1754	188	0	1234	5573	130	1027	2343	29206	21012
Sindi	2963	22	19311	3895	6607	14	1783	931	122	4790	907	41345	31259
Surju	1051	15	6279	736	248	20	1909	546	61	170	149	11184	13670
Tahkuranna	2226	0	17902	2764	18	49	3039	5437	137	3850	554	35976	20881
Tali	1539	27	3534	629	0	1	654	335	90	210	221	7240	6506
Tootsi	852	96	4105	1150	204	0	692	70	168	131	431	7899	17120
Tori	3618	107	16581	1237	0	0	1512	1026	50	601	897	25629	20773
Tõstamaa	2736	25	9814	1602	686	17	3039	2895	166	501	680	22161	20436
Varbla	1891	7	3900	1483	316	39	2060	784	214	139	566	11399	9326
Vändra a	3813	0	24128	3930	540	69	2826	409	303	2339	883	39240	37157
Vändra v	3277	0	11342	3023	545	0	1739	548	179	731	1049	22433	19946
Pärnu	41026	1246	225454	69126	5088	1387	39752	52346	7682	26676	7028	476811	382631
Kokku	97528	1825	486893	118037	19076	3320	78887	92951	10709	52561	24877	986664	814095

Omaavalitsuste tulud 2006. a. (tuh.kr.)

	Maksud	sh üksikisikute tulumaksud	maamaksud	Riigilõiv	Muud tulud	sh vara vööranda-misest	Finantsstulud	Laekumine majandusteg.	Kulude katteks jäägid	Toetused	Laenuid	Kokku 2006	Kokku 2005
Are	6214	5462	734	52	113	36	0	1250	669	9181	0	17479	15395
Audru	26508	24147	2361	6	23376	22599	0	5492	0	24612	0	79994	51030
Halinga	17978	16424	1532	37	2754	28	0	1590	376	19590	5000	47325	29808
Häädemeeste	15864	13126	2738	94	445	65	0	2203	0	24433	4996	48035	45312
Kaisma	3323	2500	821	6	240	0	0	300	174	4487	0	8530	9036
Kihnu	2389	2353	36	33	66	0	0	551	1184	9597	762	14582	11150
Koonga	6385	4379	2006	12	174	62	0	781	109	7883	500	15844	13365
Lavassaare	2428	2370	58	15	974	519	0	201	2504	2551	0	8673	10306
Paikuse	23111	21588	1511	170	7113	6252	0	2327	2817	12897	1020	49455	33711
Saarde	22514	18804	3709	38	1218	87	0	1959	5393	35939	0	67061	59669
Sauga	18300	17246	1054	364	1162	481	124	2386	2155	12937	0	37428	31637
Sindi	21928	21467	461	123	507	8	0	4267	2153	14876	8599	52453	43498
Surju	6810	4605	2205	17	116	32	0	1330	1395	5684	0	15352	12590
Tahkuranna	10224	9610	614	279	10527	10149	0	1210	0	13123	0	35363	34064
Tootsi	4639	4623	16	1	497	350	0	993	5	5620	0	11755	7888
Tori	13609	12439	1170	47	359	214	8	1010	1679	11682	0	28394	27482
Tõstamaa	7241	5837	1404	39	793	735	0	1595	58	13403	0	23129	22219
Varbla	5537	3778	1759	89	314	38	0	938	785	5905	1100	14668	12121
Vändra a	15862	15622	240	48	414	296	0	8077	580	17975	0	42956	39819
Vändra v	12374	10834	1540	48	214	6	0	1115	126	13502	0	27379	22560
Pärnu	261514	240055	16829	2299	99587	91777	4000	57562	43100	174668	59650	702380	518143
Kokku	504752	457269	42798	3817	150963	133734	4132	97137	65262	440545	81627	1348235	1050803

Omaavalitsuste kulud 2006. a. (tuh. kr.)

	Üldvalitsemine	Avalik kord ja julgeolek	Haridus ja teadus	Sport, kultuur ja kunst	Keskkonnakaitse	Tervishoid	Sotsiaalhoid	Majandus	Muud finants-tehingud	Elamu- ja kommunaal-maj.	Laenuid	Kokku 2006	Kokku 2005
Are	2977	13	8467	1385	250	2	1252	1931	40	595	158	17070	14808
Audru	4724	0	29764	4015	49	210	4703	4369	0	6365	2404	56603	45256
Halinga	4810	0	31458	4686	915	0	2382	816	0	481	1065	46613	30410
Häädemeeste	5140	174	16221	7356	2662	144	3399	6583	0	592	5928	48199	44746
Kaisma	1554	7	2587	701	118	86	282	185	0	367	2140	8027	8863
Kihnu	1932	3	4125	1812	2032	126	525	2555	100	78	0	13288	10078
Koonga	2335	19	6029	1608	208	50	1354	3399	0	587	197	15786	13255
Lavassaare	802	0	2327	507	296	0	306	33	0	796	0	5067	7762
Paikuse	5246	0	27744	2921	365	0	2777	3174	0	6798	24	49049	31900
Saarde	6387	44	27369	11017	648	333	5124	3375	0	1886	1758	57941	56303
Sauga	2457	2	16122	1628	28	0	1448	11273	222	741	173	34094	29206
Sindi	4088	36	26512	5518	1710	14	2087	1099	0	7363	703	49130	41345
Surju	1286	16	6332	957	257	16	3346	686	0	218	153	13267	11184
Tahkuranna	3109	595	12143	2426	34	33	1355	4058	0	4951	2947	31651	35976
Tootsi	1646	8	5817	2125	280	0	892	38	0	85	369	11260	7899
Tori	2539	100	17838	1407	9	0	1652	1849	0	1213	1045	27652	25629
Tõstamaa	3175	22	10562	2314	628	25	2592	2033	0	951	792	23094	22161
Varbla	2111	7	4262	1088	369	28	2113	1010	0	92	572	11652	11399
Vändra a	3579	0	21034	4706	580	724	2778	800	0	2157	4427	40785	39240
Vändra v	3585	0	12730	4153	1332	0	1846	805	0	865	958	26274	22433
Pärnu	59437	3009	235508	98124	6919	1452	47408	74004	12200	32574	64648	635283	476811
Kokku	122919	4055	524951	160454	19689	3243	89621	124075	12562	69755	90461	1221785	986664

Valimised

Euroopa Parlamendi valimine 13. juunil 2004

13. juunil 2004. a toimus Euroopa Parlamendi valimine. Eestist valiti kuus Euroopa Parlamendi liiget, kelle volitused kestavad viis aastat. Valimistulemused tehti kindlaks proportsionaalsuse põhimõttel.

Valituks osutunud Euroopa Parlamendi liikmed:

- Sotsiaaldemokraatlik Erakond
1) Toomas Hendrik Ilves
2) Marianne Mikko

- 3) Ivari Padar
Eesti Keskerakond
4) Siiri Oviir
Erakond Isamaaliit
5) Tunne-Välto Kelam
Eesti Reformierakond
6) Toomas Savi

Pärnumaal moodustati 57 valimisjaoskonda. Valijaid nimekirjades kokku 67704. Hääletanuid 16844, osavõtt 24,9%.

Riigis tervikuna oli hääletanute protsendiks 26,8.

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised 16. oktoobril 2005. a.

Vald/linn	Man- daate	Ring- kondi	Jaos- kondi	Nime- kirju	Kandi- daate kokku	sh üksik- kandi- daate	Kandi- daate/ man- daate
Are vald	13	1	2	2	28	0	2,15
Audru vald	17	1	4	5	53	1	3,12
Halinga vald	15	1	3	4	41	0	2,73
Häädemeeste vald	15	1	4	5	75	0	5
Kaisma vald	7	1	1	3	23	0	3,29
Kihnu vald	9	1	1	2	32	1	3,56
Koonga vald	11	1	3	2	23	1	2,09
Lavassaare vald	7	1	1	2	20	0	2,86
Paikuse vald	15	1	1	4	42	1	2,80
Pärnu linn	33	1	14	9	254	0	7,70
Saarde vald	19	1	4	3	111	0	5,84
Sauga vald	13	1	2	3	64	0	4,92
Sindi linn	15	1	1	3	59	0	3,93
Surju vald	9	1	1	2	15	0	1,67
Tahkuranna vald	13	1	2	3	39	0	3,00
Tootsi vald	7	1	1	2	16	0	2,29
Tori vald	15	1	3	3	44	1	2,93
Tõstamaa vald	9	1	3	2	31	0	3,44

Varbla vald	9	1	2	2	24	1	2,67
Vändra alev	15	1	1	4	44	0	2,93
Vändra vald	15	1	5	2	32	0	2,13
Pärnu maakond	281	21	59	67	1070	6	3,81

Häälletamisest osavõtt Pärnu maakonnas

Vald/linn	Valijaid nimekir- jades	Häälletanud	
		Kokku	%
Are vald	1091	635	58,2
Audru vald	4055	1750	43,2
Halinga vald	2814	1381	49,1
Häädemeeste vald	2514	1438	57,2
Kaisma vald	483	315	65,2
Kihnu vald	516	376	72,9
Koonga vald	1109	569	51,3
Lavassaare vald	439	223	50,8
Paikuse vald	2620	1157	44,2
Pärnu linn	34267	14688	42,9
Saarde vald	4087	2124	52,0
Sauga vald	2357	1036	44,0
Sindi linn	3338	1417	42,5
Surju vald	837	412	49,2
Tahkuranna vald	1663	888	53,4
Tootsi vald	823	386	46,9
Tori vald	2077	1061	51,1
Tõstamaa vald	1289	757	58,7
Varbla vald	869	500	57,5
Vändra alev	2140	1018	47,6
Vändra vald	2050	824	40,2
Kokku	71438	32955	46,1

Tekkis suur Saarde vald

Eesi Kolla

2005. a. oktoobrikuus moodustus kolme omavalitsuse – Kilingi-Nõmme linna, Saarde ja Tali valla ühinemisel uus suur Saarde vald. Ühinemise eesmärgiks oli paremate võimaluste loomine piirkonna tasakaalustatud arenguks. Kolm endist valda koos moodustavad tugeva metsandusliku potentsiaaliga piirkonna. Suurem eelarve võimaldab paremini suunata investeringuid ning korda teha objekte, mis väikeste omavalitsuste eelarve piires ei olnud jõukohane. Tihe omavaheline majanduslik side oli välja kujunenud juba kihelkonnaaegadel. Praegu asub Kilingi-Nõmmes kogu piirkonda teenindav infrastruktuur: güмнаasium, sotsiaalhooldus- ja tervishoiuasutused, perearstikeskus, politsei, päästeteenistus, muusikakool, lasteaed, klubi, laululava, postkontor, autobussijaam, kaubandus- ja teenindusettevõtted. Kilingi-Nõmme linna piiril on Saarde kirik ja kalmistu.

Pindalalt (706,9 km²) on uus Saarde suuruselt kolmas vald Eestis. Elanike arv on üle 5000. Eelarve 2006. a. üle 60 milj kr. Soode- ja metsaderohke Saarde on hõredavõitu asustusega. Siin on suured metsa- ja looduskaitsealad ning head väljavaated loodusturismiks. Piirkonda iseloomustab tööealiste väiksem osatähtsus võrreldes Pärnumaa ja Eesti keskmisega. Selle võrra on suurem nii laste kui pensioneeride osakaal. Saarde vald jaguneb asulateks: vallasisene linn Kilingi-Nõmme, Tihemetsa alevik ja 23 küla. Väiksemad külad on Tali piirkonnas asuvad Pihke ja Tuuliku, suuremad Saarde ja Tali. Oissaare küla moodustus elanike soovil alles hiljaegu.

Endises Tali vallamajas asub Tali teeninduspunkt, kus osutatakse peamisi avalikke teenuseid: sotsiaalhoolekande toiminguid, võetakse vastu haldustoiminguteks dokumente ning korraldatakse Tali piirkonna majandusküsimusi. Alaliselt töötab seal kaks inimest. Kord nädalas on vastuvõtuaeg peamaakorraldajal ja metsanõunikul.

Saarde valla hallata on 3 kooli, 3 lasteaeda, muusikakool, Kilingi-Nõmme klubi, Tali seltsimaja, 3 raamatukogu, 8 avalikku internetipunkti, Kilingi-Nõmme päevakeskus, Tihemetsa hooldekodu ja päevakeskus, hooldusosakond Kilingi-Nõmme tervise- ja hoolduskeskuses. Kommunaalmajandusega teenindab OÜ Saarde Kommunaal. Tihemetsas tegutseb endise tehnikumi baasil Pärnumaa Kutsehariduskeskuse Tihemetsa õppekoht. Külaseltsid tegutsevad Sigastes, Lodjas, Jäärjas, Tihemetsas. Suuremad tööandjad on eelarvelised asutused, metsavarumise ja puidutöötlemise ettevõtted, hulgi- ja jaemüügi ning teenindusega tegelevad kaubandus- tootlustusettevõtted, põllumajandus. Suuri tööstusettevõtteid ei ole.

Vaadates tagasi ühinemiseelsele ajale ja ühinemisprotsessile, võib välja tuua mõned nopped.

Kilingi-Nõmme oli aastatel 1919–1938 aleviõigustes. Linnaõigused sai 19.04.1938. a ning need taastati 6.12.1990.a. Linna pindala 425,9 ha. Elanike arv 2276 (01.01.2005). Eelarve maht ligi 24 milj kr 2004. a.

Saarde vald moodustati 1938. a. Oma viimastes piirides kujunes välja 1969. a. peale väikeste külanõukogude järjekordset ühendamisest. Valla omavalitsuslik staatus ennistati 10.10.1991. a. Pindala 508,3 km², suurimaks rikkuseks metsad. Elanike arv 2259 (01.01.2005). Vallas oli 1 alevik (Tihemetsa) ja 13 küla. Eelarve maht 16 milj kr 2004. a.

Tali vald sai oma nüüdisaegse suuruse 1954. a., omavalitsus taastati 1991. a. Valla pindala oli 194,4 km². Suurimaks rikkuseks on puutumata loodus ja kaitsealad. 01.01.2005. a. seisuga oli vallas 773 elanikku üheksas külas. Eelarve maht 6,5 milj kr 2004. a.

Saarde valla ja Kilingi-Nõmme linna ühinemine oli loogiline juba seetõttu, et tegu on rõngasvalla ja selle sees asuva väikelinnaga. Tali vallal oli asendi tõttu võimalik valida, kas liituda eelnimetatute või Häädemeestega. Tali jaoks oli ühinemine hädavaljalik, sest nii väikesel vallal on raske toime tulla kõigi funktsioonide täitmisega. Saarde ja Kilingi-Nõmme oleksid võinud jätkata ka endistviisi, sest olid üsna tugevalt jalgadel.

Siiski otsustati ühineda, sest kolm omavalitsust olid teinud juba pikemat aega koostööd ja tihedalt läbipõimunud sotsiaalsfääri kulude katmiseks toimus omavaheline arvlemine. Oli arutatud ühise piirkondliku arengukava koostamist, spordikompleksi väljaehitust, kommunaal- ettevõtete ühendamisest. Üksteise murede ja võimalustega oldi kursis ja igaüks lootis, et koos saab ehk probleemi lahendada.

Teiselt poolt oli ka kahtlusi, sest oldi kursis naaberomavalitsuse suurema laenukoormusega. Üksmeelele jõuda oli üsna raske, sest õige kauplajana tahtis iga omavalitsus lepingusse mõnd oma piirkonnale soodsamat tingimust.

Vaidlust tekitas ka uue ühisvalla nimi. Ühinemise ettevalmistamiseks moodustati 2004. a. septembris kolme valla esindajatest ajutine ühiskomisjon, igapähe 4 esindajat, seega oli iga vald võrdselt esindatud. Dokumentide vormistamisega tegeles projektijuht. Ajagraafik oli pingeline, kuid leping jõuti õigeaks ajaks volikogudes vastu võtta.

Ühinemist reguleerivates õigusaktides oli vajakajäämisi, seetõttu tekkis ühinemislepingu koostamisel küsimusi. Näiteks

selles osas, mis puudutab vallasisesest linna staatust, omavalitsuste senikehtinud sümbolika saatust, seniste õigusaktide kehtivust. Kilingi-Nõmme linna muutumine vallasiseseks linnaks oligi üks suuremaid ühinemisega kaasnenud muudatusi.

Ühinemisejärgselt oli tähtsaim töö uute õigusaktide vastuvõtmine ja vajalike investeeringute pingeritta seadmine. Vald on suur, seda iga päev läbi ei sõida, kuid hoolas silm ulatub siiski igale poole. Uue valla volikogu ja ametnikkond on töökas ja koostööaldis. Hea on see, et vallas on töötaja, kelle ülesandeks on projektide kaudu investeeringuteks raha hankida ning ametis

on ka spordi- ja kultuuritöö korraldaja. Vallaelanike jaoks on teenuste kättesaadavus paranenud, sest ühisvald on saanud arendada infotehnoloogiat ja luua internetiühendusi, parandada teid. Tali ja Kilingi-Nõmme vahelise maantee asfalteerimine lubab lühema ajaga jõuda Taliit vallasikeskusesse ning kõigil soovijatel mereranda. Vastu on võetud uue valla arengukava ja koostamisel üldplaneering, mis arvestab kõigi piirkondade vajaduste ning arenguga. Tegeletakse vee- ja kanalisatsioonivõrgu korrastamisega. Käsil on klubi ja gümnaasiumi remont, uue spordihoone ehitus. Nii suuri töid võimaldab suure valla suur eelarve.

Lend üle suure Saarde valla.

Vallad ja linnad

Üldandmed valdade ja linnade kohta seisuga 01.01.2006

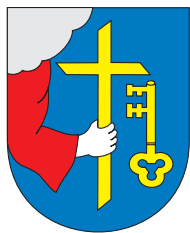
	Territoorium			Rahvaarv (rahvastiku- registri andmetel)		Kaugus Pärnust (km)
	Kokku (km ²)	Sellest (%)		Kokku	1 km ² kohta	
		Haritav maa	Mets			
Are	159,6	38	46	1421	8,9	17
Audru	378,8	26	34	5303	14,0	9
Halinga	365,5	26	36	3546	9,7	27
Häädemeeste	390,3	15	64	3244	8,3	41
Kaisma	184,0	11	45	606	3,3	53
Kihnu	16,9	18	30	629	37,2	45
Koonga	438,5	18	39	1402	3,2	37
Paikuse	174,9	12	58	3541	20,2	10
Saarde	706,9	16	70	5167	7,3	44
Sauga	164,8	26	39	3162	19,2	4
Surju	357,7	5	86	1113	3,1	24
Tahkuranna	103,4	24	42	2214	21,4	15
Tori	282,1	30	49	2688	9,5	27
Tõstamaa	261,0	16	60	1632	6,3	48
Varbla	313,8	14	64	1067	3,4	60
Vändra vald	458,2	30	54	2696	5,9	50
Lavassaare	8,0			576	72,0	23
Tootsi	1,8			991	550,6	41
Vändra alev	3,3			2727	826,4	50
Sindi	5,0			4308	861,6	14
Pärnu	32,2			43643	1355,0	
Kokku	4806,7	19	54	91676	19,1	

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Pärnu linn

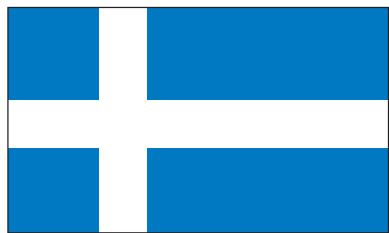
Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% hääl- test	Volikogu liikmed	Hääli
Eesti Keskerakond	35	3500	24,0	Margus Tammekivi	621
				Mart Viisitamm	446
				Hillar Talvik	315
				Koit Pikaro	203
				Aivar Pärna	173
				Uno Mirme	172
				Svetlana Tšipurina	165
				Eino-Jüri Laarmann	161
Mart Arula	136				
Eesti Reformierakond	43	2939	20,2	Väino Hallikmägi	403
				Jane Mets	283
				Vladimir Klevtsov	220
				Vello Järvesalu	178
				Urmas Sule	168
				Elmar Lepp	109
Jüri Lebedev	103				
Erakond Res Publica	45	2022	13,9	Ahti Kõo	649
				Külvar Mand	257
				Jüri Kukk	104
				Karoli Hindriks	90
Raul Sarandi	87				
Erakond Isamaaliit	28	1980	13,6	Trivimi Velliste	427
				Jüri Kask	241
				Mart Alliku	219
				Ago Kalmer	167
				Andres Sooniste	105
VL Pärnu Linnakodanike Ühendus	21	1459	10,0	Mark Soosaar	502
				Asso Kommer	211
				Jaanus Ots	126
Sotsiaal-demokraatlik Erakond	40	1232	8,4	Epp Klooster	330
Valter Parve	136				
Eestimaa Rahvaliit	22	862	5,9	Cardo Rimmel	343
Juhan Pihelbu	105				
Eestimaa Ühendatud Rahvapartei	19	491	3,4	-	-
Eesti Iseseisvuspartei	1	99	0,7	-	-
Kokku	254	14584	100,0	33 mandaati	7955
				Lihtkvoot	441,94

Pärnu linn

VAPP

LIPP

VAPIMÄRK

Pärnu linn 01.01.2006

Territoorium 32,2 km²

- sh pargid, haljasalad 6,5 km²
- veekogud 2,1 km²

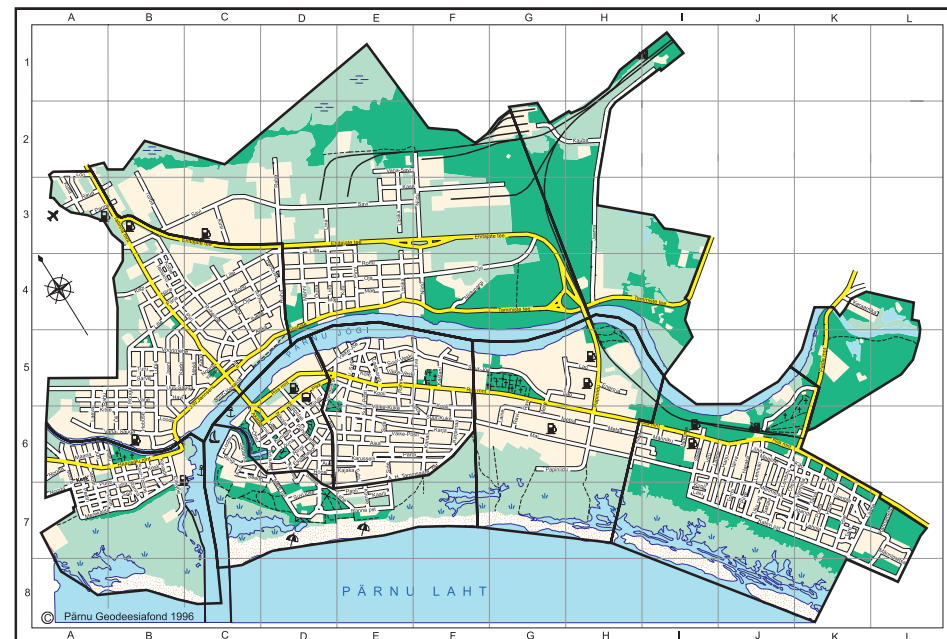
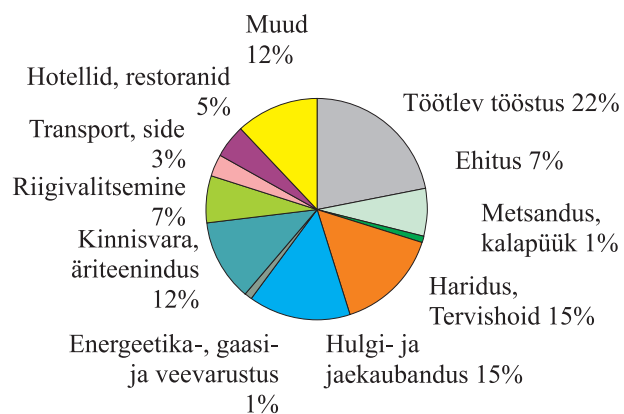
Elanike arv 1.01.2006

- kokku 43634
- 1 km² kohta 1355

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Ahti Kõo
- Linnapea Mart Viisitamm

Töökohtade struktuur

Pärnu linn

Üldtutvustus

Pärnu on Edela-Eestis Pärnu lahe kaldal asuv 44 000 elanikuga kuurortlinn ja majandus- ning regioonikeskus. Pärnu linn on rajatud Pärnu jõe kallastele, mis ajalooliselt on etendanud pärnakate elus tähtsat rolli. Pärnu linna (Vana-Pärnu) alguseks loetakse Saare-Lääne piiskopkonna katedraali ehitamist jõe paremale kaldale 1251. aastal. Läbi aegade on Pärnu olnud eripalgeline – transiidilinn, hansalinn, ülikoolilinn, ekspordilinn, tööstuslinn, tuntud suviti- ja kuurortlinn.

Tänapäeval on Pärnu tähtis transpordisõlm ja majanduskeskus, kus on kõrvuti ajalooliselt kohalikul toorainel põhinevad majandusharud ja ka uuemaaegsed majandustegevused, näiteks elektroonikatööstus. Lisaks sellele on Pärnu oma haiglate, kultuuri- ja spordiasutuste, hari-

dusasutuste ja sotsiaalobjektidega Edela-Eesti regioonikeskuseks.

Pärnu on linn, mida on pärjatud suvepealinna tiitliga. Pärnu on linn, kus valitsevad päike, töörõõm, teotahed, haritus ja avaliolek. Linn tähendab eelkõige inimesi, kes annavad talle oma kordumatu näo ja olemise. See tähendab ka tegemisi, teadmisi ja oskusi. Avatud olek nii uutele ideedele kui ka vana ja väärtusliku hoidmine, aitab hoida Pärnu linna ja tema inimesi pidevas muutumises täiuse poole. 2002. aasta suvel külastas Pärnut ligi 400 000 turisti, linnas tegutseb 41 tunnustatud majutustetevõtet, 5 taastusravikeskust pakuvad oma teenuseid 60000 inimesele aastas. Pärnu rannale on antud Euroopa kvaliteedimärk – Sinilipp – aastast 2001.

Välissuhted

Pärnu on 2000. aastast Euroopa Kuurortide Liidu (ESPA) ja aastast 2001 Euroopa

Konverentsilinnade Liidu (EFCT) liige ning tunnustatud tervisliku linna tiitliga (*WHO Healthy City*) 2002. aastal. Pärnu kuulub UBC (Union of the Baltic Cities) 1993. aastast.

Linnal on 17 sõprus- ja partnerlinna kümnes erinevas riigis.

Pärnu sõpruslinnad

Helsingborg	Rootsi Kuningriik (1989)
Helsingør	Taani Kuningriik (1988)
Jelgava	Läti Vabariik (1957)
Oskarshamn	Rootsi Kuningriik (1989)
Portsmouth	Ameerika Ühendriigid (1999)
Šiauliai	Leedu Vabariik (1967)
Siofok	Ungari Vabariik (1991)
Sotši	Vene Föderatsioon (1991)
Södertälje	Rootsi Kuningriik (1990)
Tiel	Hollandi Kuningriik (1991)
Vaasa	Soome Vabariik (1956)

Pärnu partnerlinnad

Drammen	Norra (1994)
Gran	Norra (1992)
Ocean City	USA (2003)
Jurmala	Läti (1990)
Novgorod	Venemaa (1996)
Palanga	Leedu (1990)
Murmansk	Venemaa (1999)

Territoorium

Pärnu üldpindala on 32,2 km², millest parke ja haljasalasad 6,5 km², veekogusid 2,1 km².

Seisuga 01.01.2003. a oli Pärnus krunte 7287, kokku 1721 hektaril. Neist katastrisse oli kantud 6799 krunti (1471 ha) ja kinnistatud 6320 krunti (1228 ha). Munitsi-paalkinnistuid oli 248.

Ajalugu

Vanimad jäljed inimasustusest nii Pärnu ümbruses kui kogu Eestis on leitud Pärnu-maalt, Sindi-Lodja asulast – seal elati umbes 11 000 aastat tagasi.

1251. aastal Pärnu jõe kaldale asutatud linnale on omane mere- ja sadamalinna katkematu järjepidevus, mille juured on neljateistkümnendas sajandis, kui Pärnust sai hansalinn ja avanes uks Euroopa ühisesse majandusruumi.

Vana-Pärnu linna asutas AD 1251 koos katedraali ja toomkooliga Saare-Lääne piiskop Henricus. Kui paganatest leedulased selle 1263. a rüüstasid, viisid kodanikud linna jõe teisele kaldale, rüütlordu poolt kaitstud territooriumile. Sellest ajast pärinev reliikvia – vana linna rüüstamisel tulekahjus säilinud altariist – oli palverännakute objektina keskajal tulutoov ja ehib siiani Pärnu vappi.

Linnakiriku kleruse äriavast osutab, et jõesusus laoplatsti rajanud esmaasukadki olid kaupmehed. Kaubapaatide jõeretk Novgorodini algab siit ja laevatee teine ots oli sageli Visbys, Lüübekis või Breemenis. AD 1318 linnaõiguse saanud Uus-Pärnu kuulus Hansa liitu ja kaubandus oli põhiliseks sissetulekuallikaks. Kõige jõukamad kodanikud võisid pärit olla mujalt: näiteks vanimad nimeliselt teadaolevad raehärradki, Gotschalk ülesvoolu asuvast Paidest ja Thidemann Breemenist. Käsitöölised ja kõrtsmikud olid linna teenindavaks elanikkonnaks. Edukalt seisti Uus-Pärnu asumisel AD 1265 Saksa ordu poolt antud kalastamisprivileegi kaitsel. Seda pidi arvestama ka Rootsi kuninglik kindralkuberner ja keelama Pärnu ülikooli akadeemilisel

perel iseseisva kalapüügi. Püügiluba taotleti elamisraha säästmiseks, sest Uppsalas ja mujalgi oli see loomulik. Sõdaderohkel uusajal oli linlane vähem kokkuhoidlik – uhked rõivad, hollandi savipiibud, rohked austrikarbid ja veinipudelid on levinumad arheoloogilised leiud sellest ajast.

Sõda, katk, näljahäda – midagi ei jäänud nägemata. Ainuüksi ajavahemikus 1562-1617 vallutati Pärnut kuus korda ja tulemuseks jäi rootslaste ülemvõim. 17. sajandi lõpus otsustas Rootsi kuningas Karl XII Academia Gustavo-Carolina üleviimise Pärnusse, merelinnast sai ülikoolilinn aastatel 1699-1710, uuesti avati siin TÜ Pärnu Kolledž 1996. a sügisel.

Barokse ideaalskeemi kohaselt ja mitmekordseks laiendatud 1000 elanikuga kindluslinn muutus 17. sajandi lõpus internatsionaalseks. Siia asusid elama 700 palgasõdurit ja majanduslikku madalseisu jäänud Tartust ka 100-liikmeline akadeemiline pere. 1710. aastast Vene kindluse linnaks muutumisega ei kadunud Euroopa-identiteet. Hangiti otseselt vähest tulu andvaid, kuid välissuhteid kindlustavaid aukonsulipatente. 1762. a sai Pärnu suure kompanii juht Jacob Jacke jun. Rootsi konsulaaragendiks siin, tema pärijad koos kaubamajaga “Hans Diedrich Schmidt” ja teistega esindasid 19. sajandil juba 9 riigi huve Pärnus.

18. sajandi teisel poolel, Katariina II valitsemisajal, sai alguse sajandipikkune õitseage Pärnu ülemerekaubanduses, mis

andis paljudele Lääne-Euroopa riikidele tõuke avada oma konsulaaresindused just Pärnus. 1764 oskasid linna 20-liikmelise kaupmeeskonna esindajad külaskäigul viibivale keisrinna Katariina II-le veenvalt esitada jõesuu süvendamise ja muuli ehitamise vajaduse. Sadama põhiliseks osaks oli purjelaevade ajastu strateegilise toorme (linakiud, puit) eksport Portugali ja hiljem Inglismaale. Sajandi lõpul tuli kiiresti ümber orienteeruda töötlevale tööstusele ja 1900. a lasti käiku Euroopa suurimaid tselluloosivabrikuid “Waldhof”, linaseemnetest hakati pressima õli. I Maailmasõjas hävis tööstus ja kadus 19. sajandil vähemusse jäänud sakslaste juhtiv roll linnas.

19. sajandi lõpus hakkas kaubandus kiratsema ja linnamajanduse arengule otsustati anda uus suund – selleks sai Pärnu kui ravikuurort. Kuurordimajanduse konkurendiks kujunes teine moodne majandus-haru – töötlev tööstus. 1900. aastal lasti Pärnus käiku Euroopa üks suuremaid tselluloosivabrikuid Waldhof. Esimeses Maailmasõjas tööstus hävis, aastatel 1927-1939 ehitati Pärnus välja moodne supellinn.

1838. aastal alustas tegevust Pärnu esimene kümbulusasutus, mida loetakse ka Pärnu kui kuurordi alguseks. Kuni II Maailmasõjani oli Pärnu Eesti tähtsaima kuurortlinnana väga populaarseks puhke- ja suvitussuunaks Skandinaaviamaadest pärit suvitajatele. Kahe sõja vahelisel perioodil ehitati mitmed tänaseni samas rakenduses olevad taastusraviasutused ja hotellid.

Tähtsaimad neist on Mudaravila, kus kasutatakse ravimiseks heade raviomadustega muda, ja Rannahotell, kus asus enne II Maailmasõda ja asub ka nüüd Eesti Vabariigi Presidendi sviit. Eesti Vabariigi ajal kujunes Pärnust demokraatlik linn, vanad privileegid tühistati.

1940. aastal natsionaliseeriti linna suured kinnisvarad – mõisad, metsad, kuurordirajatised – ning algas Pärnu kujundamine sotsialistlikuks kuurordiks. 1940. aastal nõukogude anneksiooniga kaotati omavalitsus ja linna kinnisvarad. Purustused II Maailmasõja ajal olid suured, hiljem rikkus nõukogude tööstus linna ökoloogilise tasakaalu.

Olulisemad sündmused 2004-2006

2004. aasta – JÕEAASTA

2004. aasta oli nimetatud Jõeaastaks. Jõeaasta raames korraldas Pärnu Linnavalitsus linnakodanikele perepäeva, fotokonkurssi ning mitmeid üritusi. Kõik olid pühendatud jõe, pöörates seeläbi rõhku jõekallaste arengule.

- Linnavalitsust külastas kaheksa välisdelegatsiooni. Kõrgetest külalistest tutvus Pärnuga Leedu peaminister Algirdas Brazauskas.
- Koostöös Soome Suursaatkonnaga korraldas Pärnu Linnavalitsus kontserdimajas piduliku kontserdi Soome Vabariigi aastapäeva auks.
- Pärnu linna elanike arv 01.01.2004 seisuga oli 43 837. Elanike arv 01.01.2005 seisuga oli aga 43 528.
- Pärnu Linnavalitsus alustas 2004. aasta lõpus enda tegevust kajastavate raadio-saadete edastamist Pärnu Raadios.
- Loodi WiFi ühendused (eraldi sisevõrk ja avalik võrk) linnavalitsuse ja volikogu ruumides.
- Käivitati Pärnu Linnavalitsuse istungite digitaalse esitluse süsteem.
- Tulemuslik töö UNICEFi noorte- ja lastesõbraliku linna tiitli taotlemisel.

Sündmused linnas 2004

- Rahvusvaheline Folkloorifestival Baltica 2004 Tallinnas ja selle ühe osana folkloorifestival “Pärnuma Pirand” Pärnus ja V Pärnu Rahvusvaheline Koorifestival.
- Advendifestival Tulekutuli.
- X Kunstisuvi, Pärnu IN Graafika festival oli suurejoonelisem kui varem, viies erinevas näitusepaigas esinesid väliskunstnikud koos Eesti Vabagraafikute Liidu ja kohalike graafikutega. Eesti Litograafiakeskus esitles Eesti lito-suurmeistrite mappi.
- 2004. aastal ehitasid/renoveerisid oma baase Pärnu Tenniseklubi, Pärnu võrkpalliklubi, sõudeklubi “Pärnu” karateklubi Corpore
- 2004. aastal lisandus spordiklubi Olympic elustamiseks Pärnu suusaspordi traditsiooni.
- Rahvusvaheline jalgpalliturniir Umbro Cup, kus mängis 44 noortevõistkonda ja Rannavolle festivali finaali Pärnus.

Investeeringud 2004

2004. aasta põhilised investeeringud olid rajatiste, hoonete soetamine ja renoveerimine, sh eelharidus-lasteaiad.

- Kunstmurukattega jalgpalliväljaku valmimine.
- Kalurihalli ostmise ja Kesklinna koolide võimla ehitustegevusega alustamine.
- Pärnu noorte kergejõustikumaneži rajamine.
- Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsiooni keskuse ehitamine.
- Pärnut tutvustamine 12. rahvusvahelisel messil-*workshopil* ning hansapäevadel.
- Suvekuudel kokku 275 000–304 000 linnakülalise võõrustamine.
- Hansagümnaasiumi renoveerimine summas 899 992 krooni.
- Valmis Lastepark – rajati kaunis purskaev, uuendati valgustus, teekate ja põõsarinne.

- Mänguväljakud rajati Vana-Sauga tänava lõpus olevale haljasalale ja Rääma parki.
- Alustati kahe silla vahelise raja ehitust Uue silla poolt.
- Videosüsteemi paigaldus.
- Teeremont Haigla tee 8,8 miljonit.
- Rüütli tn rekonstrueerimine.
- Ühisgümnaasiumi jalgpalliväljak 3 665 266,22.

2005. aasta – NOORTEAASTA

2005. aastal toimusid suuremad noorteüritused:

- Noorte vokalistide konkurss.
- Üle-eestiline noortepäev Pärnus.
- Volikogu simulatsioonimängud linna gümnaasiumides.
- Infomess “Suunaja”.
- Huvialaharidusmess “Vastuvõtt 2005”.
- Bastionide raja korrastamise I etapp.

Sündmused linnas 2005

Projektid

- Kohalike haridusprojektide käivitamine ja korraldajad.
- 1) Laste suveakadeemia – Jana Tringi erakool.
- 2) Pärnu Noorte Teaduskeskuse tegevuse jätkamine – kolledž, haridusosakond.
- 3) Koolide sisehindamissüsteemi arendamine – aineseksioonid, üldhariduskoolid.
- 4) Tervist edendav lasteaid – Tervise Arengu Instituut.
- 6) Lasteaiaõpetajate Jõulumäe suvelaager – haridusosakond ja lasteaiad
- 2004. aastal realiseerus uue haigla kasutuselevõtu I etapp – AS FKSM, Riigi Kinnisvara AS ja SA Pärnu haigla kirjutasiid alla hoone üleandmis-vastuvõtmisaktile, millega võeti vastu uus haigla kui ehitus; veebruaris 2005. aastal lõppes kasutuselevõtu II etapp – aktiivse kolimise ettevalmistamine; koliti ravitegevus I ja II statsionaarist ning polikliinikust uude haiglasse Ristikü tänavale.

- Kaldakindlustus 2,0 miljonit krooni, millest 50% sihtfinantseering KIK-ist.

2005. aastal täiustatud, väljatöötatud uued teenused:

- Tööle hakkas linnavalitsuse infotelefon 15 505.
- Dokumendihaldustarkvara AMPHORA baasil linnavalitsuse istungite infosüsteemi välja töötamine ja rakendamine.
- Alustati kõrgharidusega noore spetsialisti toetuse maksmist.
- “Wifi pargi” loomine Lastepargis.

Investeeringud 2005

- Niidu puhkeala. Niidu pargi ja Pärnu jõe äärde aastaringselt aktiivselt kasutatav puhkeala arendamine, millel säilitatud looduslik mitmekesisus ning loodud kaunid vaated Pärnu jõele ja Niidu metsale.
- Kesklinnakoolide võimla ehitus. Projekti maksumus kokku: 19 300 000 krooni. 2005. aastal 17 800 000 krooni.
- Tagastatud üürnikele elamu ehitamine Metsa 7A.
- Tagastatud maja eluaseme probleemi lahendamisele kaasaitamine.
- Raeküla Vanakooli keskuse rajamine. Raeküla Vanakooli hoone baasil (Lembitu 1) välja arendatud rahvusvaheline majutus-, koolitus- ja kultuurikeskus.
- Phare ESC turismi arengu toetamine ellu rakendamaks turundusplaani “Konverentsilinn Pärnu”.
- Lastekaitse infosüsteemi loomine.
- Linnaelanikelt ohtlike jäätmete kogumisesüsteemi loomine ja käigushoidmine.
- Kooliarstikabinettide renoveerimine, inventari, arvutite ja tarvikutega kindlustamine.
- Videovalve laiendamine ja arendamine.
- Erivajadustega Inimeste rehabilitatsioonikeskuse (Riia 70) laiendamine.
- Tammiste hooldekodu laiendamine: uue elukorpuse ehitamine. Tammiste hooldekodu Tieli maja renoveerimine, piir-

kondlike hoolekandekontorite renoveerimine (Kuninga 19, Kaevu 27).

- Paikkondliku uimastiennetusprogrammi loomine ja rakendamine, visiiditasu ja voodipäevatasu maksmise toetamine vähekindlustatud Pärnu linna kodanikule.
- Pärnumaa turismi arengukava koostamine, turismiuuringute regulaarne korraldamine, Pärnu konverentsibüroo loomine ja arendamine.
- Kergejõustikumaneži ehitamine.
- Kuninga Tánava Põhikooli spordiväljakute renoveerimine.
- Raeküla tervisekompleksi omandamine ja korrahoidmine.
- Nooruse Maja renoveerimine.
- Rääma haruraamatukogu üleviimine uutesse ruumidesse.
- **Paikuse Jäätmeäitluskeskus OÜ.**
- Tallinna mnt - J. V. Jannseni tn ristmiku renoveerimine.
- Rütli tn rekonstrueerimine.
- Riia mnt rekonstrueerimine (Tammsaare ristmik – Mere tn ristmik).
- Eraldised Pärnu Kontserdimaja ehituskulude katmiseks.
- Eesti Õigeusu Kiriku hoone remont.
- Eraldised Elisabeti kiriku remondiks.
- Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsioonikeskus (Riia mnt 70).
- Vana-Pärnu kaubasadama juurdepääsutee ehitus 76 milj.
- Vana kalmistu ja Alevi kalmistu aia ehitamine 1,8 milj.
- Jooksurajad Pärnu jõe paremkaldal.

2006. aasta

- Digitaalse dokumendihaldussüsteemi rakendamine linnavalitsuses.
- Elamumessi planeerimine, rohealade teemaplaneering, Loode-Pärnu detailplaneering, uue üldplaneeringu algatamise ettevalmistamine, uue silla planeering.
- Pärnu linna vee- ja kanalisatsiooni arengukava valmimine; Suur-Sepa 16 hoo-

nestusõigusseadmise lepingu sõlmimine.

- Linnaelanikelt ohtlike jäätmete kogumise süsteemi loomine ja käigushoidmine, jõe- ja merevee kvaliteedi uurimine ning jõe- ja merevee kvaliteedi parandamiseks tegevuskava koostamine, õhukvaliteedi uurimine.
- Munitsipaalpolitsei loomine märts 2006.
- Jakobsoni pargi renoveerimine.
- Kooliarstikabinettide renoveerimine, inventari, arvutite ja tarvikutega kindlustamine.
- Erivajadustega Inimeste rehabilitatsioonikeskuse (Riia70) laiendamine, Tammiste hooldekodu laiendamine: uue elukorpuse ehitamine, Tammiste hooldekodu Tieli maja renoveerimine.
- Rannapromenaadi ehitamine.
- Pärnumaa turismi arengukava koostamine.
- Turismiuuringute regulaarne korraldamine.
- Pärnu konverentsibüroo arendamine.
- SA Pärnumaa Tursim asutamise ettevalmistamine.
- Valmis Pärnu kergejõustikumaneži.
- Valmis Pärnu linnaosade kultuurikeskuste arengukava aastani 2015.
- Raeküla seltsimaja renoveerimise esimese järgu lõpetamine, maja avamine.
- Seati sisse Kunstnike Majas rendigaleeriide süsteem Pärnu kunstnikkonnale.
- 2006. aastal andis Linnaorkester 40 erinevat kontserti 15 500 kuulajale.
- Linnagalerii korraldas 20 väljapanekunäitust, külastajaid orienteeruvalt 8000 inimest (kontserdimaja + Kunstnike Maja).
- Keskraamatukogu põhitegevuse kõrval korraldati vabariiklik konverents "Muusikateenindus Eesti rahvaraamatukogudes" ja viidi läbi raamatukogupäevade "Lugedes rikkamaks" ülevabariigiline lõpetamine teatris Endla.
- Aiarühma avamine Lasteaias Trall.

- Lasteaedadele logopeedilise nõustamise kindlustamine Õppenõustamise-keskuse koordineerimisel.
- Infojuhi täiendavate ametikohtade rakendamine üldhariduskoolides;
- Abiõpetaja ametikoha loomine ja rakendamine Rääma põhikooli, Ülejõe gümnaasiumi ja Vanalinna põhikooli taandusklassis;
- Pärnumaa Kutsehariduskeskuse infrastruktuuri I etapi väljaehitamine.
- Direktori asetäitja noorsootöö alal rakendamine kõikides üldhariduskoolides.
- Riigikaitseõpetuse sisseviimine gümnaasiumiastme klassides.
- Vetelpääste kursus gümnaasiumiastme õpilastele.
- Töölase täiend- ja ümberõppe võimaldamine erivajadustega inimestele, maakondliku karjääri- ja õppenõustamiskeskuse väljaarendamine.

Investeeringud:

- Riia mnt rekontsrueerimine.
- Rütli tänava ning tema kõrvaltänavate rek.
- Promenaadi ehitus.
- Niidumetsa raja valgustus.
- Jakobsoni pargi renoveerimine.
- Kooli 6b tööõpetusmaja ehituse I etapp.
- Raeküla Vanakooli keskuse ehitus.
- Lasteaed Trall katuse vahetus.
- Männipargi lasteaia katuse vahetus.
- Rääma põhikooli võimla remont, akende vahetus.
- Lasteaia Kelluke akende vahetus.
- Lasteaia Mai ujula renoveerimine.
- Raeküla gümnaasiumi võimla remont
- Kergejõustiku maneeži ehitus.
- Erivajadustega Inimeste Reh. keskuse (Riia mnt. 70) ehitamine.
- Suur-Posti 18B üleviimine keskküttele.
- Pärnu Vene Gümnaasiumi tööõpetuse töökodade renoveerimine.
- Aia tn (Pikk-Lai tn.) projekteerimine ja ehitamine.

- Tammsaare-Kalevi ühendustee rajamine Malmö tn (Nikolai-Vee).
- Uute munitsipaalalamute ehitamine või korterite soetamine.
- Konteinerite soetamine jäätmete eraldi kogumiseks.
- Kesklinna, Ülejõe ja Vana-Pärnu linnaosadesse mänguväljakute rajamine.
- Renoveeriti ruumid Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsioonikeskuse jaoks ning toimus keskuse kolimine uutesse ruumidesse Riia mnt 70.
- Pereabikeskuse territooriumile ehitati abihoone aiatarvikute, spordivahendite jmt. hoidmiseks.
- Koolide arstikabinettide remont – Raeküla ja Ühisgümnaasium.
- Kooliarstikabinettide renoveerimine, inventari, arvutite ja tarvikutega kindlustamine.
- Kodutute ja pikaajaliste töötute päevakeskuse väljaarendamine.
- Liiklusohutuse suurendamine ülekäiguradadel.
- Pärnu Koidula Gümnaasiumi kooli staadioni rekonstrueerimine maksumusega 4,4 miljonit krooni, koolihoone ventilatsioonisüsteemide rekonstrueerimine maksumusega 5,8 miljonit krooni.
- 2006. aasta olulisemaks sündmuseks oli oktoobrikuu lõpul Pärnu kergejõustikumaneži valmimine.

Olulised uurimis- ja arendustegevuse projektid järgmistel aastatel:

- INTERREG III B regioonidevahelise koostööprogrammi raames BUSTRIP – säästliku linnatranspordi rakendamine ja planeerimine.
- INTERREG III A Lõuna-Soome – Eesti kuurordi-, kultuuri-, turismpjekt KUTUR.
- INTERREG III A Läti – Eesti – Liivi lahe koostööregiooni arenguprojekt Livonia Maritima: piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programm – Pärnu linna

turismi tugiinfrastruktuuri väljaarendamine.

- Elamumessi rajamine.
- Kesklinna planeerimine ja väljaehitamise Pika tänava ja jõe vahelisel alal.
- Rannaala arendamine Papiniidust muulini (sh Europan alal).
- Vallikäärü ja vabaõhulava konstrueerimine, projekt "Kindluslinn Pärnu".
- Sotsiaalosalakonna planeerimisosalakonna koostöös valmistati ette uuringu "Rahulolu sotsiaalteenustega" läbiviimine, leiti uuringu läbiviija (Tartu Ülikooli sotsioloogia- ja sotsiaalpoliitika osakond) ning alustati küsitlusanketide koostamist koostöös uuringu läbiviijaga.
- AS Pärnu Vesi paigaldas 2006. a Vana-Pärnus kokku 2,9 km veetorustikku ja 2,8 km isevoolse kanalisatsiooni torustikku. 2006. aastal alustati investeringuid mahus 39,1 mln krooni. Suuremad investeerimisobjektid olid Vana-Pärnu sademeveetorustikke projekteerimine ja ehitus (4,0 mln kr), Rüütli tänava vee-, sademevee- ja kanalisatsiooni torustike ehitus (7,5 mln kr) ja Riia mnt torustike ehitus (5,6 mln kr).
- Koolide sihtasutuste moodustamine – Pärnu Koidula Gümnaasiumi SA, Pärnu Ühisgümnaasiumi SA, Pärnu Hansagümnaasiumi SA, Pärnu Ülejõe Gümnaasiumi SA, Pärnu Vanalinna Põhikooli SA.

Festivalid 2004-2006

- Pärnu nüüdismuusika päevad
- IN Graafika Festival

- Laste ja noorte muusikafestival "Muusikamoos"
- Rahvusvaheline aktinäitus "Mees ja Naine"
- Pärnu koorifestival
- Pärnu oreifestival
- Suveavamisfestival "Tere, Pärnu suvi!"
- Muusikafestival "Klaaspärlimäng"
- Festival "Kummardus Valgrele"
- Pärnu filmifestival ja tänavamuusikute konkurss
- Pärnu hansapäevad
- David Oistrachi festival
- Folkloorifestival "Pärnumaa pärand"
- Festival "Klaaspärlimäng"
- Pärnu ooperipäevad
- Rahvusvaheline suupillifestival "Baltic-Nordic Harmonica"
- Pärnu portselanipäevad
- Eesti kantrifestival
- Pärnu kunstnike aastanäitus
- Pärnu akordionimuusika festival
- Novembri tantsufestival
- Ülemaailmne jõuluvanade konverents
- Veefestival "Watergate"
- Gildipäevad
- Pärnu portselanipäevad
- Jääskulptuuride sümposium "Icicle"
- Noorteansamblike konkurss "Proovikas 2006"
- Kammer Kunstisüvi
- Vaasa kultuuripäevad Pärnus
- Valgete Ööde festival
- Pärnu moesuvi "Style & Charm"
- Rahvusvaheline klaveri SUVEUNIversiteet
- Sütevaka Jazz 2006
- Pärnumaa Foto 2006

Are vald

VAPP

LIPP

Are vald 1.01.2006

Territoorium 159,6 km²

- Haritav maa 38%
- Mets 46%

Elanike arv

- Kokku 1421
- 1 km² kohta 8,9

Vallakeskus

- Are alevik
- Kaugus Pärnust 17 km

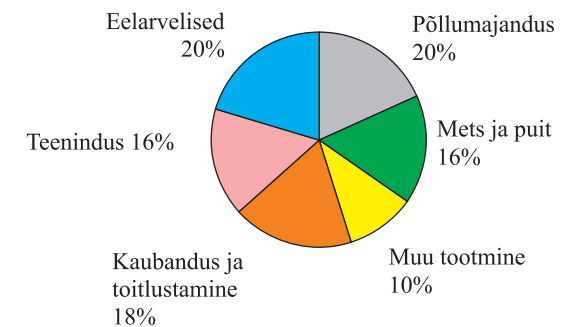
Asustusüksuste arv

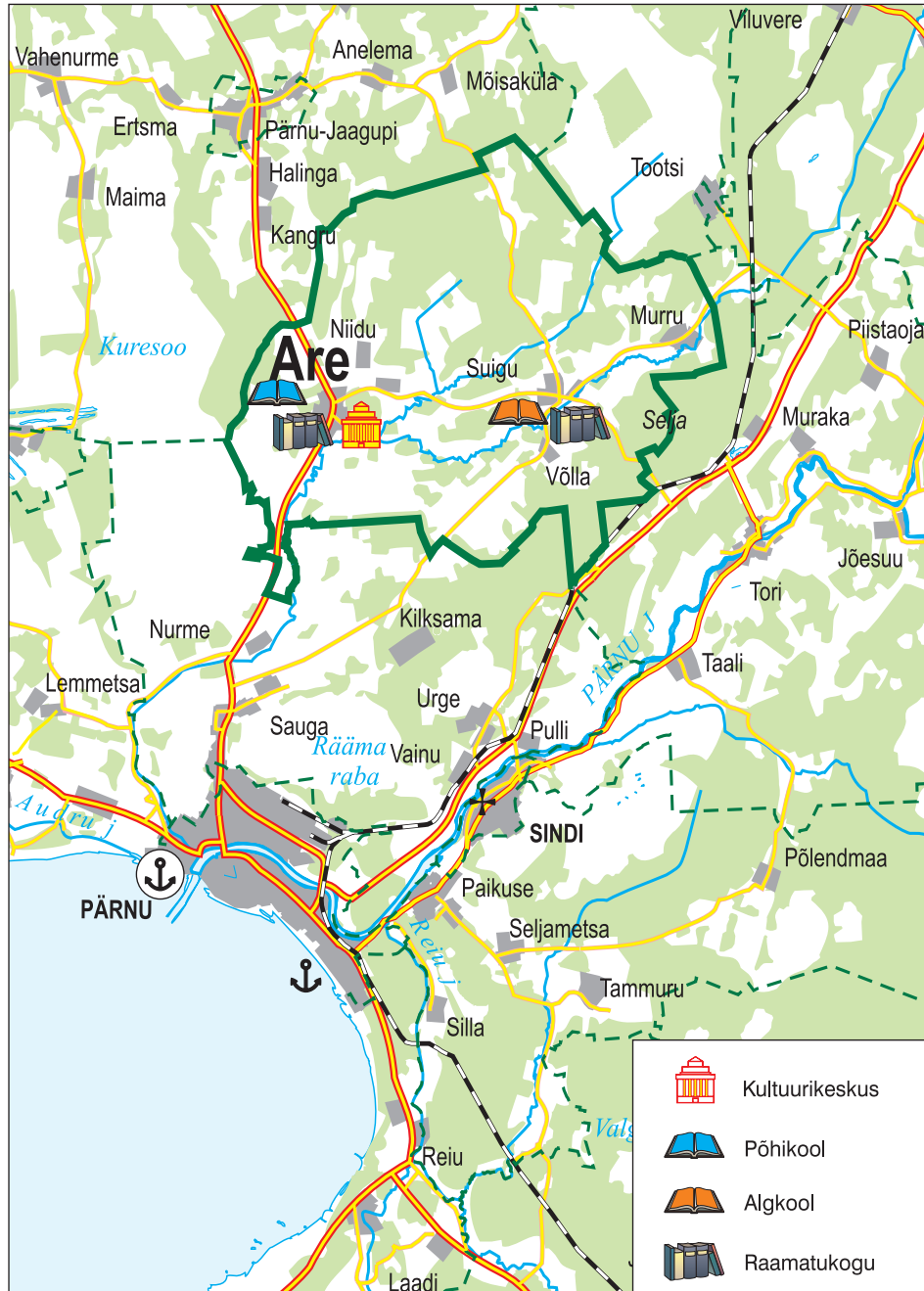
- Külasid 11
- Alevikke 1

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Vilja Alamaa
- Vallavanem Enn Kuslap

Töökohad

Elanike arv asulate lõikes Are vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmed 01.01.2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Are alevik	477	491	491	393	417	386	431
2. Eavere küla	55	57	57	40	40	39	33
3. Elbu küla	65	46	46	58	57	57	58
4. Kurena küla	71	68	68	56	57	48	62
5. Lepplaane küla	53	57	57	49	49	49	60
6. Murru küla	90	95	96	91	88	84	87
7. Niidu küla	156	160	160	150	147	145	155
8. Parisselja küla	41	42	42	38	38	37	43
9. Päriveri küla	35	48	48	46	48	47	32
10. Suigu küla	329	325	325	294	301	287	309
11. Tabria küla	51	52	52	41	42	42	37
12. Võlla küla	72	80	71	63	65	63	62
Asula teadmata				9			
Kokku	1496	1521	1513	1328	1349	1284	1369

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Are vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eestimaa Rahvaliid	15	456	73,2	Enn Kuslap Merike Kalden Vilja Alamaa Leelo Lusik Karel Tõlp Signe Rõngas Paul Hiimäe Sirje Juss Tõnu Luur Mart Taggel	79 60 54 42 40 35 26 24 24 19
Eesti Keskerakond	13	167	26,8	Ivar Puuram Tiiu Kolts Avo Post	52 28 15
Kokku:	28	632	100,0	13 mandaati Lihtkvoot	498 44,0

Olulisemad sündmused 2004-2006.a.**2004**

- 15. mail 2004. a. möödus Are hariduselu algusest 175 aastat.
- 23. märtsil kinnitati Are Vallavolikogu poolt Are valla arengukava aastateks 2003-2010.
- Märtsis pidas oma 15. sünnipäeva Suigu Lasteaed-Algkool.
- 14. august toimus II Are valla külade päev.
- 8.-10. juunini toimus I Kihelkonna Laste Spordilaager Kaisma puhkekülas.
- Juuni lõpus alustati kapitalremonti Pärivere klubi saalis. Remonditud Pärivere klubi avapidu toimus 15. oktoobril.
- 1. novembril avati Suigu LAK-is uus lasteaiarühm "Leheke".
- Aasta alguses valmis Are alevikus Uue tn tänavavalgustus.
- Novembris algatas Are Vallavolikogu Are Põhikooli võimla detailplaneeringu.
- Novembris osteti Are Vallavolikogu otsusega tagasi Suigu kontor-klubi, millest sai Suigu Seltsimaja.

2005

- 3. septembril korraldas Are Vallavalitsus suure suvelõpu ürituse Kogu Pere Päev.
- 12. augustil avati Are raamatukogus ajalooõnguline fotonäitus "Are valla seltsielu läbi aegade".

Are valla III külade päev.

- Augustis toimus III Are valla külade päev.
- Detsembris otsustas Are Vallavolikogu osaleda mittetulundusühingu Roheline Jõemaa asutamisel.
- 27. mail avati Pärivere klubis kolm vastremonditud ruumi – saun, naiseltsi ruum (käsitöötuba) ja raamatukogu laiendus.
- 5. juunil toimus Are Valla I Laulu- ja Tantsupidu.
- 13. augustil toimus III Are valla külade päev.
- 3. mail toimus Pärivere klubis lasterikaste perede emade pidu.
- 31. oktoobril asutati spordiklubi ARE.

2006

- 27. mail toimus Are Pargis II Are Valla Laulu- ja Tantsupidu.
- Are Vallakeskuses vahetati ära enamik aknaid. Rahastus saadi Energiasäästu projektiga Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist.
- Are valla vanadekodu esimeses ehitusetapis vahetati välja katus, aknad ja ukсед, paigaldati uus küttesüsteem.
- Suigu Raamatukogu sai uued vastremonditud ruumid Suigu Seltsimajja.
- 16. novembril toimus Are valla külavanemate ja külaliidrite ümarlaud.
- 7. aprillil kehtestati Are Vallavolikogu poolt Are valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava.

Are valla II Laulu- ja tantsupidu.

- 13. augustil toimus telesaate "Laulge kaasa" avalik lindistus Are vallakeskuse ees. Üritust juhtis Reet Linna, lisaks temale laulsid veel Lea Liitmaa ning Tõnu Nurmetalo.
- Augusti algul võttis Kurgja talumuuseumi autasu vastu Carl Robert Jakobsoni nimelisel konkursil Pärnumaa 2006. aasta populaarseima põllumehe tiitli pälvinud põllumajanduskonsulent LAINE KALLASTE.

Klubi avamine**Liina Raap**

Suur rõõm vallarahvale – avati Pärivere klubi vastremonditud saal. Kohal olid naabervaldade vallavanemad. Kutsutud oli hr. Toomas Kivimägi ning "Pärnu Postimehe" ajakirjanik. Toodi lilli ja kingitusi, kiideti ehitajate tööd ja hakkajat vallarahvast. Kontserdi andis Are Põhikool. Lõpuks paluti külalised kauni laua juurde hõrgutisi maitsma. Oldi üllatunud kuuldes, et selle meistritöö

Pärivere Klubi avamine.

on teinud Are kooli kokk. Sellist meisterkokka nagu Aime Roostalu, naabervaldades ei olevat. Päevasele avalöögile järgnes õhtune vallarahva rõõmupidu ansambli „Sinu Naine” saatel.

Pärnumaa populaarseim põllumees 2006**Anne Niibo**

Augusti algul 2006 võttis Kurgja talumuuseumi autasu vastu Carl Robert Jakobsoni nimelisel konkursil Pärnumaa 2006. aasta populaarseima põllumehe tiitli pälvinud põllumajanduskonsulent Laine Kallaste. Ta on põllumajandust edendanud 45 aastat, sellest tosin aastat Pärivere sovhoosi osakonna juhatajana ja kaks aastakümnet agronoomina. Suurmajandite lagunemise järel juhtis ta viis aastat põllumajanduslikku osaühingut ja asus siis nõustama talupidajaid taimekasvatuse, mahepõllunduse ja toetuste taotlemise küsimustes.

Laine Kallaste, populaarseim põllumees 2006.

Audru vald

VAPP

LIPP

Audru vald 1.01.2006

Territoorium 378,8 km²

- Haritav maa 26%
- Mets 34%

Elanike arv

- Kokku 5303
- 1 km² kohta 14,0

Vallakeskus

- Audru alevik
- Kaugus Pärnust 9 km

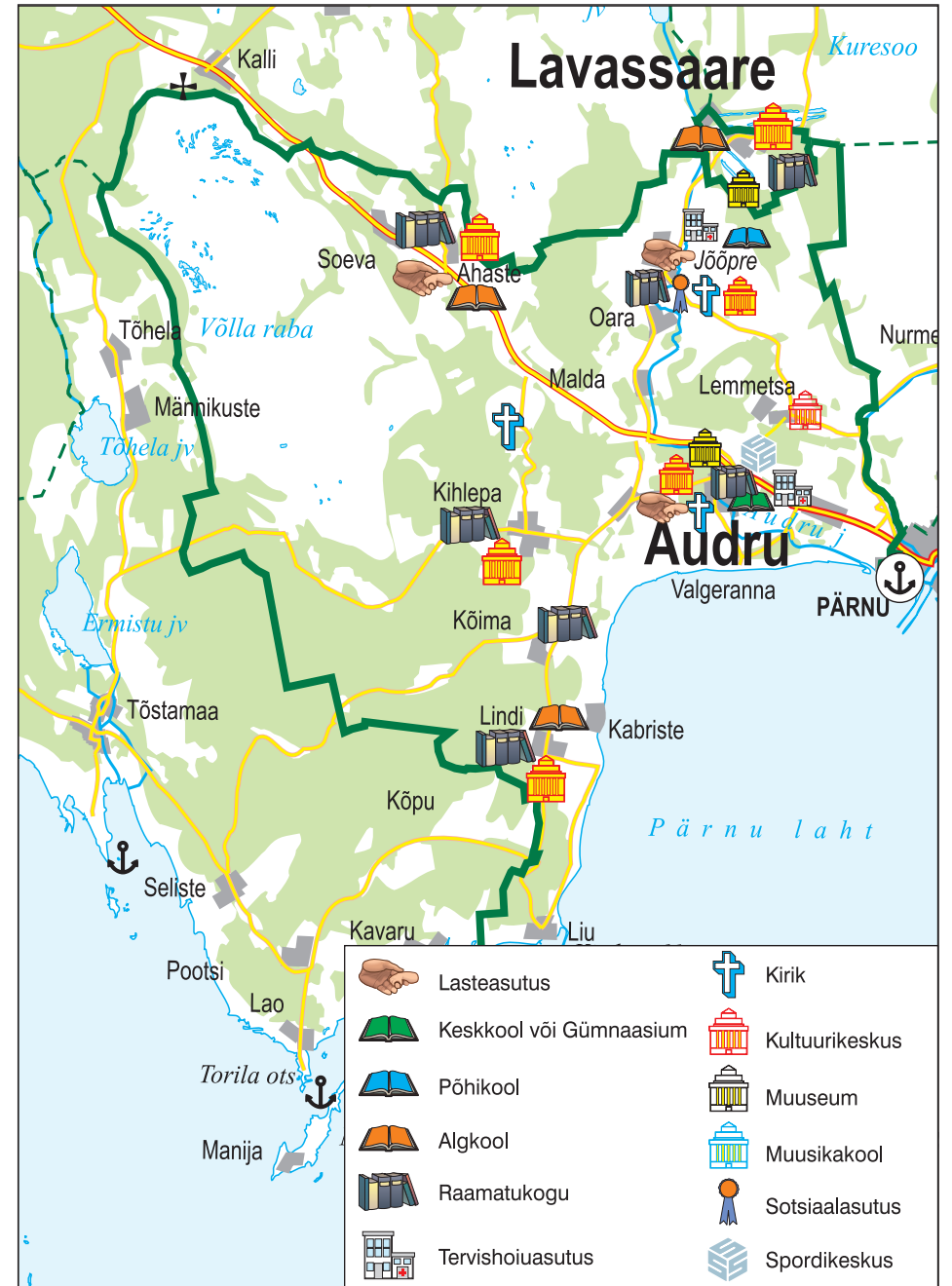
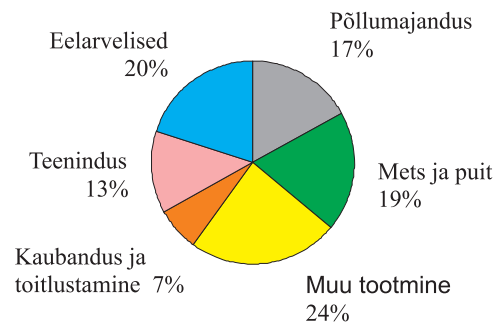
Asustusüksuste arv

- Alevikke 1
- Külasid 25

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Vahur Kobolt
- Vallavanem Rein Talisoo

Töökohad

**Elanike arv asulate lõikes
Audru vald**

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Ahaste küla	228	263	272	214	224	219	262
2. Aruvälja küla	49	48	47	59	60	59	53
3. Audru alevik	1423	1452	1446	1416	1460	1388	1555
4. Eassalu küla	39	39	36	38	38	38	33
5. Jõõpre küla	470	470	475	447	457	446	472
6. Kabriste küla	109	106	107	95	94	93	82
7. Kihlepa küla	184	190	192	171	172	163	179
8. Kõima küla	202	202	201	191	196	190	214
9. Kärbu küla	54	66	68	57	54	53	56
10. Lemmetsa küla	230	231	227	226	233	212	247
11. Liiva küla	41	49	49	55	54	53	51
12. Lindi küla	239	269	276	271	270	263	310
13. Liu küla	159	151	146	115	120	116	116
14. Malda küla	100	111	110	117	118	111	117
15. Marksa küla	85	80	80	79	81	79	93
16. Oara küla	86	104	98	111	114	113	113
17. Papsaare küla	439	490	481	505	507	489	666
18. Põhara küla	99	103	107	91	95	94	121
19. Põldeotsa küla	186	203	201	164	169	158	199
20. Ridalepa küla	93	112	116	116	116	114	110
21. Saari küla	25	34	35	34	36	34	36
22. Saulepa küla	35	57	56	48	46	45	62
23. Soeva küla	99	104	96	95	95	93	76
24. Soomra küla	29	39	42	47	47	46	41
25. Tuuraste küla	32	31	30	32	31	31	28
26. Valgeranna küla	7	7	7	11	10	10	11
Asula teadmata				3			23
Kokku	4742	5011	5001	4808	4897	4712	5326

**Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Audru vald**

Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% hää- test	Volikogu liikmed	Hääli
VL Audru	24	1173	67,6	Rein Talisoo	217
				Mati Sutt	163
				Peep Tarre	159
				Jaanus Põldmaa	68
				Priit Annus	68
				Siim Suursild	54
				Jüri Kivirand	50
				Vahur Koobalt	41
				Mercedes Merimaa	38
				Eino Ojandu	37
				Valdur Liivarand	36
Õie Killing	34				
Margus Joonas	33				
Eesti Keskerakond	11	348	20,0	Inda Orissaar Raivo Loorits Evi Rubin	103 81 59
Erakond Isamaaliit	11	128	7,4	Ervin Hansalu	31
Eesti Reformiera- kond	5	56	3,2	-	-
Erakond Res Publica	2	13	0,7	-	-
Üksik-kandidaat	1	18	1,1	-	-
Kokku	54	1736	100,0	17 mandaati	1272
				Lihtkvoot	47,92

Halinga vald

VAPP

LIPP

Halinga vald 01.01.2006

Territoorium 365,5 km²

- Haritav maa 26%
- Mets 36%

Elanike arv

- Kokku 3546
- 1 km² kohta 9,7

Vallakeskus

- Pärnu-Jaagupi alev
- Kaugus Pärnust 27 km

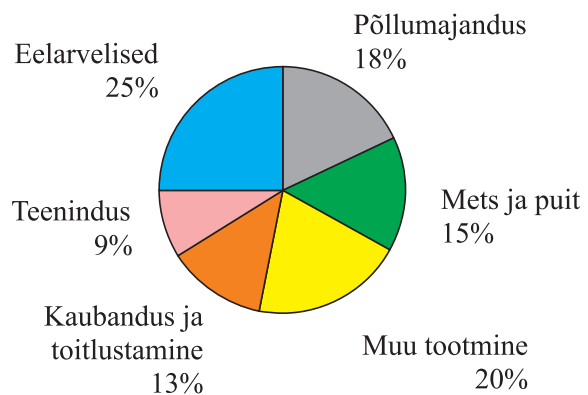
Asustusüksuste arv

- Alevikke 1
- Külasid 43

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Raul Peetson
- Vallavanem Ülle Vapper

Töökohad

**Elanike arv asulate lõikes
Halinga vald**

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Pärnu-Jaagupi alev	1566	1506	1506	1359	1360	1325	1309
2. Aasa küla	65	74	69	98	63	63	74
3. Anelema küla	56	53	51	53	54	54	42
4. Eense küla	6	14	13	17	17	17	20
5. Enge küla	155	127	118	83	85	84	104
6. Ertsma küla	70	82	82	67	72	70	76
7. Halinga küla	168	107	112	99	97	95	122
8. Kablima küla	19	12	12	14	15	15	14
9. Kaelase küla	46	7	8	15	10	10	9
10. Kangru küla	48	31	30	19	18	18	19
11. Kodesmaa küla	61	38	34	30	33	33	40
12. Langerma küla	113	102	103	105	104	104	92
13. Lehtmetsa küla	15	16	16	15	16	16	12
14. Lehu küla	40	26	25	21	26	26	24
15. Libatse küla	590	535	535	481	498	486	473
16. Maima küla	61	48	47	39	40	40	41
17. Mõisaküla küla	109	100	102	109	107	103	106
18. Mäeküla küla	35	37	37	24	24	24	31
19. Naartse küla	23	26	32	23	23	23	29
20. Pereküla küla	4	2	4	6	6	6	6
21. Pitsalu küla	19	19	17	19	19	19	13
22. Põravere küla	78	24	24	22	22	20	18
23. Roodi küla	72	52	52	54	54	51	43
24. Sepaküla küla	14	12	12	16	17	17	12
25. Soosalu küla	16	16	16	14	14	14	15
26. Sõõrike küla	55	25	29	27	28	28	25
27. Tarva küla	63	66	62	58	63	61	66
28. Tõrdu küla	50	88	85	90	92	86	15
29. Tühjasma küla	23	19	18	17	16	16	55
30. Vahenurme küla	239	242	238	214	221	209	209

31. Vakalepa küla	29	28	28	23	23	23	32
32. Valistre küla	16	15	17	18	18	18	18
33. Vee küla	39	32	32	39	39	37	30
34. Altküla küla		8	8	5	6	6	3
35. Arase küla		48	49	50	51	51	40
36. Eametsa küla		13	17	15	20	19	20
37. Eerma küla		29	31	29	29	28	22
38. Helenurme küla		27	25	24	27	26	27
39. Kuninga küla		13	12	5	5	5	6
40. Loomse küla		22	22	19	19	19	32
41. Oese küla		38	35	27	28	28	31
42. Pallika küla		14	14	16	16	15	20
43. Rukkiküla küla		20	20	15	16	15	12
44. Salu küla		45	44	37	43	43	48
Teadmata				3	2	2	7
Kokku	3963	3858	3843	3533	3556	3468	3462

**Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Halinga vald**

Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% hää- lest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Koduvald	18	745	54,3	Ülle Vapper	310
				Taimi Markson	79
				Urmas Laur	54
				Marina Simm	42
				Margo Aasa	39
				Rein Sopp	37
				Arvo Pekko	28
				Erika Lilleorg	25
Liia Kruusmann	20				
Erakond Isamaaliit	7	275	20,0	Raul Peetson	81
				Mati Rosenstein	69
				Annika Ebrok	67
Eestimaa Rahvaliid	8	244	17,8	Endel Mäemets Alar Palk	61 46
Erakond Res Publica	8	109	7,9	Randar Lohu	37
Kokku	41	1373	100,0	15 mandaati	995
				Lihtkvoot	91,53

Olulisemad sündmused 2004-2006. a.

- Anelema raamatukogu renoveerimine 2004. a.
- Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi söökla renoveerimine 2004. a.
- Pärnu-Jaagupi Haridusseltsi asutamine 2005. a.
- Vahenurme Seltsimaja ehitamine 2005. ja 2006. a.
- Vahenurme pumpla rajamine 2006. a.
- Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi renoveerimine 2006. a.
- Teist korda toimus Suvelõpupidu 2006. a.
- Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi renoveerimine.
- Viimaste aastate mahukamaks investeeringuks kujunes 2006. aastal projekt "Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi renoveerimine" kogusummas 12 797 776,10 krooni, millest 6 680 000 krooni moodustas Euroopa Liidu struktuurifondi meetme 4.6. "Kohalik sotsiaalmajand-

luslik areng" osa 4.6.1. "Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamine" abiraha. Nimetatud summa eest sai täielikult renoveeritud ja kaasajastatud Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi koolihoone, lisaks vahetati hoone väljakatus.

Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumi renoveerimine.

Renoveeritud Pärnu-Jaagupi Gümnaasium.

Häädemeeste vald

VAPP

LIPP

Häädemeeste vald 1.01.2006**Territoorium 390,3 km²**

- Haritav maa 15%
- Mets 64%

Elanike arv

- Kokku 3244
- 1 km² kohta 8,3

Vallakeskus

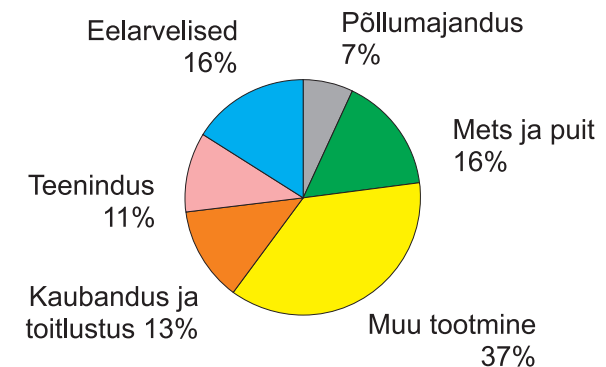
- Häädemeeste alevik
- Kaugus Pärnust 41 km

Asustusüksuste arv

- Alevikke 1
- Külasid 20

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Harri Looiring
- Vallavanem Urmas Aava

Töökohad

**Elanike arv asulate lõikes
Häädemeeste vald**

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01.2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Arumetsa küla	101	107	103	107	112	112	104
2. Häädemeeste alevik	914	894	866	856	869	846	823
3. Ikla küla	205	200	196	184	175	167	184
4. Jaagupi küla	100	99	99	85	84	81	101
5. Kabli küla	425	420	400	368	373	363	364
6. Krundiküla küla	147	149	142	150	152	143	134
7. Majaka küla	57	49	43	48	49	48	49
8. Massiaru küla	159	150	144	154	154	152	120
9. Metsapoole küla	177	167	159	153	153	150	147
10. Nepste küla	11	18	18	19	19	18	25
11. Orajõe küla	50	51	47	43	45	45	46
12. Papisilla küla	85	79	75	57	59	59	69
13. Penu küla	82	84	79	101	96	96	80
14. Pulgoja küla	64	66	69	74	71	70	67
15. Rannametsa küla	129	135	126	123	121	119	134
16. Sooküla küla	56	64	59	60	60	59	75
17. Soometsa küla	124	125	127	122	128	126	140
18. Treimani küla	339	318	308	274	282	265	274
19. Urissaare küla	107	100	94	80	89	88	83
20. Uuemaa küla	39	39	38	35	33	33	34
21. Võidu küla	111	104	104	89	97	96	103
				5	2	2	
Kokku	3486	3418	3296	3187	3223	3138	3156

**Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Häädemeeste vald**

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Meie Koduvald	15	498	34,8	Urmas Aava Ülle Iir Harri Looring Aire Koop Ain Laagus Meeli Antson	156 57 47 37 31 30
Eesti Keskerakond	16	301	21,0	Karl Kolla Kalmer Hütt Morten Aasroht	63 44 33
VL Rannamänd	16	225	15,7	Raimu Pruul Toomas Troska	40 36
Eesti Reformierakond	16	209	14,6	Krista Habakukk Tõnu Arumäe	26 25
Eestimaa Rahvaliid	13	199	13,9	Jüri Hanson Talvi Mägi	48 43
Kokku	76	1432	100,0	15 mandaati	716
				Lihtkvoot	95,47

Olulisemad sündmused 2004.-2006. a.

2004

- Jaanuaris avati Häädemeeste noortemaja, mis valmis koostöös Mjölby kommuniga noortega Rootsist.
- Märtsis avati Häädemeeste muuseum uutes ruumides endises kõrtsi-koolimajas.
- Avati Sõjamäe vaatlustorn Rannametsas, mis valmis LIFE-projekti tegevusena.
- Juunis võttis volikogu vastu valla arengukava.
- Augustis toimus muusikaline suvekool lastele, mille viisid läbi Heli Jakobson ja Sterre De Raedt Antwerpeni Kuninglikust Konservatooriumist.
- Septembris ilmus ajalehe Koduvald 100. number.
- Sumomaadleja Ott Juurikas siirdus koos

Kaido Höövelsoniga (Baruto) Jaapanisse (naases mõne aja pärast).

- Valla aukodanikuks nimetati ülempreester Ardalion Keskküla.

2005

- Jaanuar – torm ja üleujutus. Tormikahjustustega käisid tutvumas president Arnold Rüütel ja peaminister Juhan Parts.
- Veebruaris algas INTERREGI NICE-projekt piiriülese turismi ja ettevõtluse arendamiseks.
- Juulikuus toimus Eesti külade maapäev Lepanil.
- 16. oktoobril toimunud kohalike omavalitsuste volikogude valimistel sai enim kohti valimisliit Meie Koduvald.
- Oktoobris käivitus ERDF projekt "Luite-maa LK taastustööd ja kaitsekorralduskava rakendamise I etapp" koguelarvega u. 5,3 miljonit krooni. Projekti üheks

esmaseks tegevuseks on tormikahjude likvideerimine looduskaitsealal

- Renoveeriti Häädemeeste Keskkooli õp-pehoone, maksumus 8 miljonit krooni (sellest 4 miljonit EL toetus).
- Valla aukodanikuks nimetati teleajakirjanik Maire Aunaste.

2006

- 28. märtsil avati maxit Estonia AS Fibo ExClay 3. plokitehas.
- Aprillis käivitus INTERREG IIIA WETLIVONIA projekt piiriülese kaitsekorralduse ja seire ühtlustamiseks Põhja-Liivimaa kaitsealadel.
- 23. mail sõlmiti koostöölepe Karmøy kommuniga Norrast (sõprusuhted 1990-ndate keskelt).
- 3. juunil toimus II Põhja-Liivimaa festival INTERREGi NICE-projekti osana.
- Augustis valmis Treimani turismiinfo-punkt NICE-projekti käigus renoveeritud raamatukogu ruumides.
- Jaagupi sadamat külastas esimene jaht-laev.
- Septembris toimus Häädemeestel noorsoovahetuse projekt Rootsi, Norra, Läti ja Eesti noorte osavõtul.
- Jõustused Luitemaa LKA, Sookuninga LKA ja Nigula LKA kaitseeskirjad.
- Valla aukodanikeks nimetati Kabli küla edendaja Malle Alunurm ja kauaaegne kultuuritöötaja Evi Põrk.

Parem elukeskkond Euroopa rahaga

Toomas Abel

Aastaid 2004-2006 jäävad Häädemeeste vallas ilmestama suuremahulised projektid EL toel. Suurem osa nende tegevustest oli suunatud keskkonna- ja looduskaitsele, teiseks oluliseks valdkonnaks said turism ja ettevõtluse arendamine. Üheks oluliseks ajendiks keskkonnaprojektide algatamisele ja lisategevuste läbiviimisele oli 2005. a.

jaanuaritorm ja selle enneolematult rän-gad tagajärjed. Lisaks suurele kahjule, mis tekkis elu- ja looduskaitsealadele oli märkimisväärne majanduslik kahju – elanikele hinnanguliselt kokku kuni 9 miljonit, ettevõtlusele lisaks veel mitu miljonit krooni.

2004. a. käis täishooga LIFE-projekti elu-viimine rannaniitude korrastamiseks, mis sai 2005. a. algul tõsise väljakutse seoses tormikahjustustega. Tekkis vajadus lisakulutuste järele koristus- ja taastustöödeks. Toimusid koristustalgud, asendati hukunud veised ja lambad, taastati hävinud rajatised. 2004. a. märtsis avati 18 meetri kõrgune vaatlustorn Rannametsa luidetel Tornimäel, mis on saanud populaarseks turismiobjektiks. LIFE-projekt andis olulise tõuke meie rannaniitude taas kasutuselevõtmisele kariloomade pidamiseks ja nende kaitsmisele väärtusliku poolloodusliku kooslusena. Kohalike elanike teadlikkus looduskaitse kui nende elujärge parandava, mitte ainult tegevusvabadust piirava valdkonna suhtes sai tugevat kinnitust.

2005. a. veebruarist kuni 2006. a. augustini viidi elu INTERREG IIIA NICE-projekt, mille tegevused olid suunatud eelkõige lätlastega piiriülese koostöö loomiseks turismi, ettevõtluse ja turunduse valdkondades. Valmisid ühised strateegiad nii eelnimetatud tegevusalade arendamiseks kui ka jahisadamate väljaarendamiseks nii Läti kui Eesti poolel. Hulk elanikke mõlemal pool piiri, sealhulgas noored said huvitavat koolitust oma ettevõtlusmõtete elluviimiseks, anti välja mitu ühist trükist ning koostati riigipiiri ületavaid turismimarsruute. Projekti juhtpartneriks oli Ainaži linn ja üldine eelarve küündis 9 miljoni kroonini (sellest Häädemeeste valla osaks oli u. 2,3 miljonit).

2005. a. oktoobris käivitus ERDF poolt toetatav 5,3 miljoni kroonise kogueelarvega Luitemaa-projekt, mille algatamise vajadus tulenes tormikahjustuste heastamise vajadusest looduskaitsealal, eelkõige ranna-

niidul. Taastati purunenud rannakaitsevall, juurdepääsuteed, karjaaiad, hangiti juurde kariloomi ja tehnikat. Tegevus jätkub Luitemaa Looduskaitseala kaitseeskirja elluviimise nimel, mis hõlmab lisaks rannaniitudele ka teisi kooslusi – soid ja luitemaastikku. Projekti tulemusena saab korraldada looduskaitsealaga seotud infrastruktuur ning paraneb oluliselt elanike informeeritus sealsest tegevusest.

2006. a. aprillist lisandus INTERREG IIIA programmi poolt toetatav WETLIVONIA-projekt, mis tegeleb piiriülese koostööga Põhja-Liivimaa kaitsealadel. Projekti juhtpartneriks on Häädemeeste Vallavalitsus, partneriks Põhja-Vidzeme Biosfääri Kaitseala ja toetajaks Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi Region. 10 miljoni krooni eest toetatakse kohalike omavalitsuste koostööd väärtuslike elupaikade kaitse korraldamisel, rajatakse teid, metsloomade turvakodu ja mitmeid teisi turismirajatisi. Projekti tulemusena loodetakse tõhusat edasiarendust piiriüleses koostöös looduskaitse alal ning üldist majanduslikku ja sotsiaalset edasiminekut piirkonnas. Põhja-Liivimaa, mis meie kandis on saanud juba harjunud mõisteks haarab enda alla Eesti lõuna- ja Läti põhjapoolse piiriala. Järgnevatel aastatel peab kogu arendus- ja projektitegevuses arvestama just seda ühtset piirkonda. Vallavalitsus vaatab juba praegu tulevikku uute konkreetsete, valla arengukavast tulevate projektide teostamiseks koos partneritega siin- ja sealpool piiri.

Rannametsa vaatlustorn on külastajate hulgas populaarne.

Põhja-Liivimaa Festivalil tutvustati kohalikke käsitöötooteid.

Treimanis sai valmis infopunkt kohaliku raamatukogu ruumides.

Kaisma vald

VAPP

LIPP

Kaisma vald 1.01.2006

Territoorium 184,0 km²

- Haritav maa 11%
- Mets 45%

Elanike arv

- Kokku 606
- 1 km² kohta 3,3

Vallakeskus

- Kaisma küla
- Kaugus Pärnust 53 km

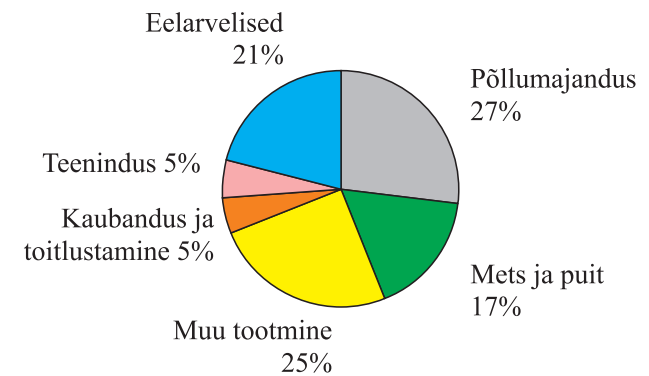
Asustusüksuste arv

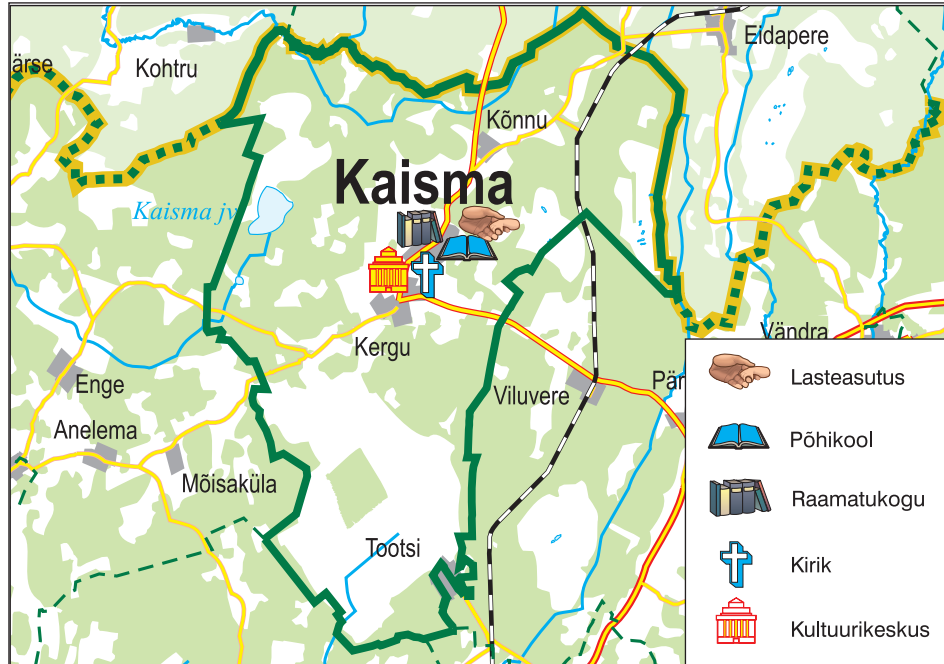
- Külasid 7

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Selma Ustav
- Vallavanem Andres Metsoja

Töökohad

Jäärarajavõistlus "Kaisma Jää 2004".

Elanike arv asulate lõikes Kaisma vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01.2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Kaisma küla	229	178	183	147	158	150	145
2. Kergu küla	290	255	253	228	239	235	228
3. Kõnnu küla	95	77	75	69	71	68	72
4. Metsavere küla	58	55	51	34	36	36	55
5. Metsaküla küla		25	24	14	14	14	14
6. Rahkama küla		2	2	0	0	0	2
7. Sohlu küla		66	66	61	62	61	59
Asula teadmata				2	0	0	
Kokku	672	658	654	555	580	564	575

Kergu Põhikool külas sõpruskoolil Soomes Karijoen Koulut 2005.

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Kaisma vald

Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% hääl- test	Volikogu liikmed	Hääli
Erakond Res Publica	11	151	48,4	Andres Metsoja Selma Ustav Marika Kruusmaa Gert Reiksar	42 29 13 13
Eesti Keskerakond	7	92	29,5	Marika Merirand Andres Tamm	37 26
Eestimaa Rahvaliid	5	69	22,1	Ingrid Sillaste	25
Kokku	23	312	100,0	7 mandaati	185
				Lihtkvoot	44,57

Olulisemad sündmused 2004-2006 a.

- 2004 – teostati projekt “Kaisma Kultuurimaja”, raamatukogu renoveerimine.
- 2004 – Kaisma Raamatukogu 90. aastapäeva tähistamine ja avatud näitus vanadest ürikutest.
- 2004 – teostati projekt “Kergu asula reoveekanaliseerimise ja reoveepuhastuse rajamine”.
- 2004 – 11. märtsil toimus jäärjavõistlus “Kaisma Jää 2004”.
- 2004 – Kaisma suvine “SÄÄSEPIDU”.
- 2004 – “Kaisma Mõnus Memm” valimised.
- 2005 – reorganiseerimise käigus nimetati Kergu Põhikool Kergu Põhikool – Lasteaiaks.
- 2005 – teostati ehitusprojekt “Kergu Põhikooli söökla ning lasteaia ümberehitamine ja sanitaarsõlmede renoveerimine”
- 2005 – projekt “Kaisma Suurjärve ümbritseva matkaraja ehitamine”.
- 2005 – Kaisma valla spordikompleksi rekonstrueerimine.
- 2005 – üritus 40 aastat rahvamuusikat Kaismal.
- 2005 – 235 aastat hariduselu Kaisma vallas.

- 2005 – osalemine Pärnu-Jaagupi II Kihelkonnapäeval.
- 2005 – Teet Tagapere Eesti sisemeistrivõistlused ammuspordis I koht.
- 2005 – Kaspar Minn Eesti Noorte Meistrivõistlustel vibuspordis I koht.
- 2005 – külastas Kergu Põhikool sõpruskooli Soomes Karijoen Koolut.
- 2006 – teostati ehitusprojekt Kaisma ja Kergu küla tänavavalgustus.
- 2006 – augustis toimusid Kaisma valla päevad.
- 2006 – 19. detsembril tähistas Kaisma Vallavalitsus 15. valla aastapäeva.
- 2006 – aasta parim meesambur Teet Tagapere.

Kaisma raamatukogu 90 aastat vana

Merle Minn

Sel sügisel tähistab Kaisma raamatukogu oma 90. sünnipäeva. Raamatukogu on asutatud 1914. a., kuid esimesed andmed raamatute laenutamisest Kaismal on juba aastast 1896, mil Jaagupi Haridusselts kingib Kergu Lõbustusseltsile raamatuid oma kogust. 1904. a. oli Kaismal 12 liikmeline raamatuseõprade ring. Aluse 1914 a.

raamatukogu avamisele pani Karl-Robert Jaaniste (1888-1943), kes oli Pärnumaa Rahvahariduse seltsi Kaisma haruseltsi esimees ja Kergu kooli juhataja.

Enne Suurt Isamaasõda Kaismal koosseisulist raamatukogu juhatajat ei olnud. Raamatuid muretses kohalik haridusselts, neid oli napilt ja laenutas mõni haridusseltsi liige. Üks viimastest oli sidetöötaja Jaaniste Aada. Pärast sõda sai Kaisma raamatukogu asukohaks tolleaegne Kaisma Valla Täitevkomitee. Raamatuid oli vähe ja need mahutasid ära kahte kappi.

Esimeseks raamatukogu juhatajaks oli Ludmilla Vapper, kes töötas 1950. a. suveni. Järgmiseks juhatajaks oli Helju Andresoo, kes oli ametis ühe aasta. Pärast teda töötas sel ametikohal lühiajaliselt Linda Pil-

likse. 1952. a. kuni 1957. a. oli raamatukoguhooldjaks Evi Künnapas.

Raamatukogus on töötanud veel Vilma Toomason (1957-59), Urve Roiland (1959-61), Juta Nuut (1961-65), Maimo Manakina (1965-71). Pikemat aega töötasid raamatukogus Pärja Andressoon (1971-82) ja Kraavi Sirje (1982-98). 1982. a. töötas lühiajaliselt (9 k.) Salme Reimets. Kraavi Sirjet asendas lapsehoolduspuhkuse ajal Virve Tammearu. 1999.-2002. jaan. oli raamatukoguhooldjaks Epp Abel, kes praegu töötab Aluste raamatukogus.

Kaisma raamatukogus on viimastel aastatel ligi 300 lugejat, fondis üle 8500 raamatu. Ajalehti-ajakirju on võimalik laenutada 36 erinevat nimetust.

Kihnu vald

VAPP

LIPP

Kihnu vald 1.01.2006

Territoorium 16,9 km²

- Haritav maa 18%
- Mets 30%

Elanike arv

- Kokku 629
- 1 km² kohta 37,2

Vallakeskus

- Linaküla
- Kaugus Pärnust 45 km

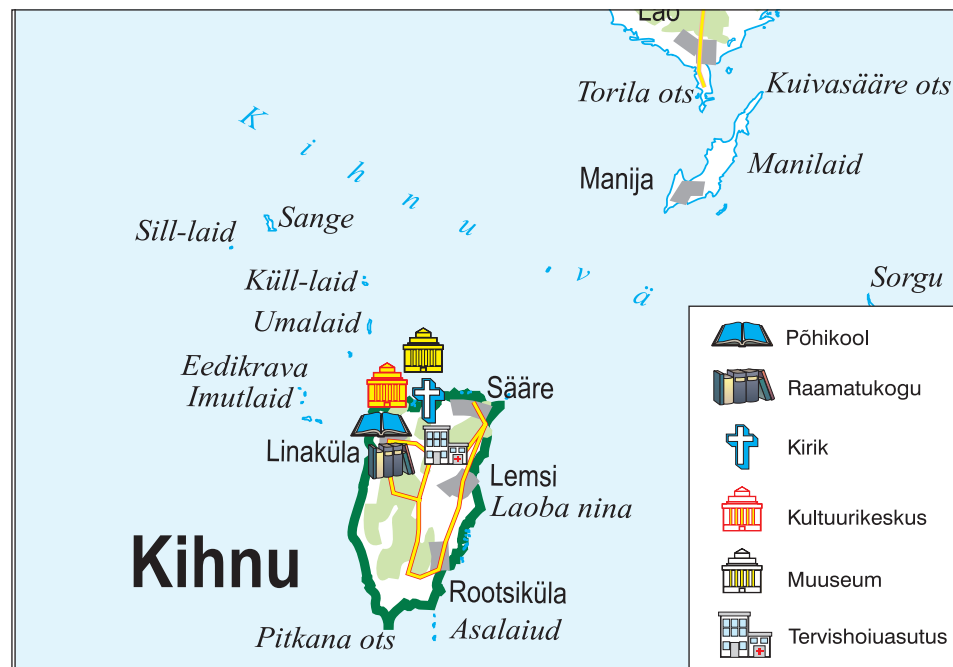
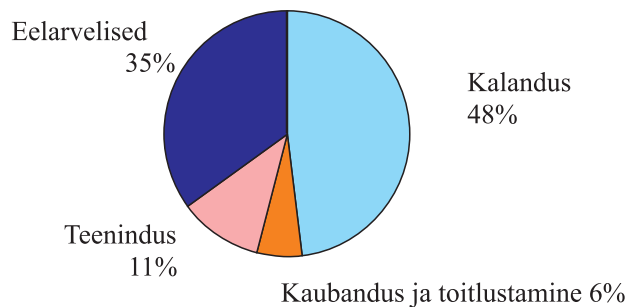
Asustusüksuste arv

- Külasid 4

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Veera Leas
- Vallavanem Annely Akkermann

Töökohad

Veised rannaniidu karjamaale.

Elanike arv asulate lõikes Kihnu vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01.2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Lemsi küla	160	146	152	137	145	144	182
2. Linaküla küla	145	133	123	124	122	121	162
3. Rootsiküla küla	116	113	108	103	106	105	129
4. Sääre küla	134	135	135	132	137	136	160
Asula teadmata				6			2
Kokku	555	527	518	502	510	506	635

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Kihnu vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Parem Kihnu	18	252	67,9	Annely Akkermann Jarek Klaas Arvo Saare Veera Leas Valdo Palu Paal Põlluste Mare Mätas	56 23 18 18 16 14 13
VL Kihnu	13	115	31,0	Johhannes Leas Evi Vesik	53 12
Üksikkandidaat	1	4	1,1	-	-
Kokku	32	371	100,0	9 mandaati	223
				Lihtkvoot	41,22

Olulisemad sündmused 2004.-2006. a.

2004

- Aprillis alustas reisiparvlaev Amalie liinil Munalaid-Kihnu.

2006

- Jaanuaris loodi äriettevõtte Kihnu Majanduse OÜ, mis tegeleb valla majandamisega ja annab tööd 11 inimesele.

Osaühingu juurde moodustati ehitusbrigaad ja alustati tehnokeskuse ehitusega.

- Märtsis anti välja kihnu laulumemme Järsumäe Virve kogumik "Kihnu Virve laulud".
- Juunis andis Kihnu rahvamajas kontserdi Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, juhatas maailmakuulus dirigent Kristjan Järvi.
- Juunis toodi Kihnu muuseumi elusuurus vahast Kihnu Jönn.

- Juunis lõppes kaks aastat kestnud Kihnu sadama riigipoolse osa remont, mis parandas oluliselt kihnlaste mandrilepääsu ja laevade liikumisvõimalusi.
- Mais allustati süstemaatilisel rannakarjamaade säilitamist renditud karjaga ja augustis suurendati rananniite hooldavate lihaste arvu.

Kihnu kerkis uhke tenniseväljak

Anu Saare

Vana rahvamaja platsile mändide alla ehitati suurepärase kattega tenniseväljak, mille mängimistingimused on asjatundjate hinnangul suurepärased.

Kihnuga seostuvad tavaliselt rahvaideseelikud, külgkorviga mootorrattad ja kaluripaadid, mitte aga nii elitaarne ja vana harrastus nagu tennisemäng. 2006. aasta suvest tuleks aga oma kivistunud arusaamu muutu – just tennist Kihnu mändide rahu ja vaikuses mängida saabki.

Veidi üle miljoni krooni maksev väljak ehitati suuremas osas annetustest, 210 000 tuli kultuuriministeriumilt ja 10 000 krooni vallalt.

Suuremad annetajad olid uute Kihnu asukate Hanno Haameri, Andres Pree ja Priit Halleri ettevõtted. Paljud tööd tehti talgu korras ja hea tahte märgina, arhitekt Anu Tammemägi projekteeris väljaku tasuta. Oma panuse andsid nii mõnedki kihnlased, näiteks toodi ehitusplatsile töömeeste hapupiima ja lambapraadi.

Septembris tuli Kihnu elama ja tööle omaaegne N Liidu meister ja pikka aega treeneritööd teinud Maria Aimre (endine Kull), kes soovijatele tennist õpetama hakkas. Sügisel oli koolilaste huvi tennisemängu vastu väga suur, talveperioodil, mil treeningud kolisid siseruumidesse, huviliste arv vähenes ja kevadel kasvas taas. Kõikidele kihnlastele on tenniseväljaku kasutamine ja treeningud tasuta.

Avaldöögi uuel väljakul tegid treener

Maria Aimre ja ansambel Kihnumua juht Katrin Kumpan, kes tekitas elevust, mängides tennist kihnu rahvariite ja pasteldegaga. "Ideaalne väljak," kiitis treener Maria Aimre mängutingimusi väga headeks. Sama leidis Katrin Kumpan, lisades, et pastlad sobivad tennisemänguks ideaalselt.

Eesti Tennise Liidu kingituse, kümme-kond tennisereketit, üle andnud Tiina Post ütles, et tenniseväljak Kihnu mändide all mõjub ekstreemse ja uskumatuna. "Loodan, et varsti on Kihnu tennisest kuulda ja näha ja keegi ei imesta enam – Kihnu ja tennis," lausub ta.

Tenniseväljaku kõrvale rajati asfalteeritud ekstreemspordiplats, kus saab rulla, ratta ja rulluiskeudega sõita.

- Augustis avati suurepärase kattega tenniseväljak ja septembris alustati kooliõpilaste tennisetreningutega.
- Augustis sai Kihnule kuulsust toonud ansambel Kihnu Poisid kümneaastaseks, andis välja plaadi ja korraldas väga rahvarohke sünnipäevapeo.
- Septembris lõppes kõvakattega teede ehitus ja kuus kilomeetrit tolmuteid sai kõvakatte alla.
- Septembris alustas tööd Kihnu kooli ruumidesse ehitatud Kihnu lasteaed.
- Septembris said Kihnu õpilased Itaalias rahvuslike mängude ja mänguasjade konkursil teise koha.
- Oktoobris sõlmiti pärast pikaleveninud otsinguid lepingu lennufirmaga AS Avies.

Kihnu sai korraliku sadama

Anu Saare

Kahe aasta jooksul renoveeritud Kihnu sadam parandas oluliselt kihnlaste mandrilepääsu ja laevade liikumisvõimalusi.

Riigile kuuluva ja AS Saarte Liinide hallatava sadamaosa kordategemiseks kulus 16 miljonit krooni. "Suurem ja töömahukam osa on vee all, ilusam osa vee peal," üt-

Kihnu tenniseväljaku avamäng.

Kihnu lasteaed, vanaema- ja vanaisapäev.

les vallavanem Anneli Akkermann. Kihnu inimeste jaoks on suurem muudatus, et enam ei pea praamilepääsemiseks üle porilompide hüppama, vaid läbi pääseb kuiva ja puhta jalaga. “Varem sain ikka märjaks ja sopaseks, aga nüüd võin päris kingaga linnu minna ja end inimesena tunda,” rõõmustas kihnlane Marta Vambola uue sadama üle.

Remondijärgselt on sadamas kaks aparelli ja mõlemal Kihnu sõitval laeval on oma sildumiskoht ja alused ei pea sügistormide ajal turvalise koha leidmiseks manöövreid tegema. Samuti saavad laevad ohutumalt navigeerida ja Kihnu pääsevad suuremad laevad kui igapäevaselt sõitvad Liisi ja Amalie.

Kihnu sadamal on kolm omanikku: riik, Kihnu vald ja 38 füüsilisest ettevõtjast kalurit, kes faarvaatrit eraldi kasutavad ja kelle paatidel on eraldi sildumiskoht. Kihnu vald soovib oma osa samuti riigile anda, et see-igi võiks lähiaastatel sama kenaks saada.

Kihnu lasteaed sai kohe hoo sisse **Anu Saare**

Kihnu koolimajas käis kogu 2006. aasta suve remont, mille tagajärjel sai kooli omale kaaslaseks lasteaia.

Lasteaiast oli Kihnu saarel nii suur puudus, et vaikset sisseelamisperioodi ei olnudki ja juba esimestel päevadel toodi

rühma pea kõik lapsed, kes lasteaeda oli kirja pandud.

Et lasteaiaelu nii suure hooga käima läheb, oli üllatus kõigile ja esialgu nappis vooditest ja lapsed magasid põrandal madratsitel. Lasteaia ehitamise ajal leidis selle vajalikkuses kahtlejad, on ju Kihnu saarel seni ilma lasteaia hakama saadud. Kuid tegelik elu näitas, et lasteaia nimekirjas on täpselt sama palju lapsi kui kohti – 18 ja enamus käib iga päev kohal. Seepärast selgus, et kahest kasvatajast jääb nii suure hulga laste kantseldamiseks väheks ja tööle võeti veel üks. Mõistagi osteti juurde ka voodeid.

Miks ei peakski lapsed tahtma rühma tulla, sest lastaiaruumid on hubased ja ilusad, palju on uusi põnevaid mänguasju ning korraldatakse põnevaid ettevõtmisi. “Lasteaias on ju põnev ja huvitav teistega mängida – nad ju kõik olnud kodused lapsed,” rääkis kasvataja Annika Annuk, miks lapsed nii suure rõõmuga aeda tahavad tulla.

Rahul on ka vanemad, sest noored toredad kasvatajad Annika Annuk, Eda Tapp ja Elme Männi korraldavad toredaid üritusi, näiteks vanaema-vanaisa päeva, Pipi Pikksuka külaskäigu, matku loodusesse.

Renoveerimistöõde käigus ehitati ümber kuus siseruumi, mis läks maksma 1,3 miljonit krooni.

Koolimaja ümberehitust juhtinud abivallavanem Taivi Laos valiti aasta kihnlaseks.

Koonga vald

VAPP

LIPP

Koonga vald 1.01.2006

Territoorium 438,5 km²

- Haritav maa 18%
- Mets 39%

Elanike arv

- Kokku 1402
- 1 km² kohta 3,2

Vallakeskus

- Koonga küla
- Kaugus Pärnust 37 km

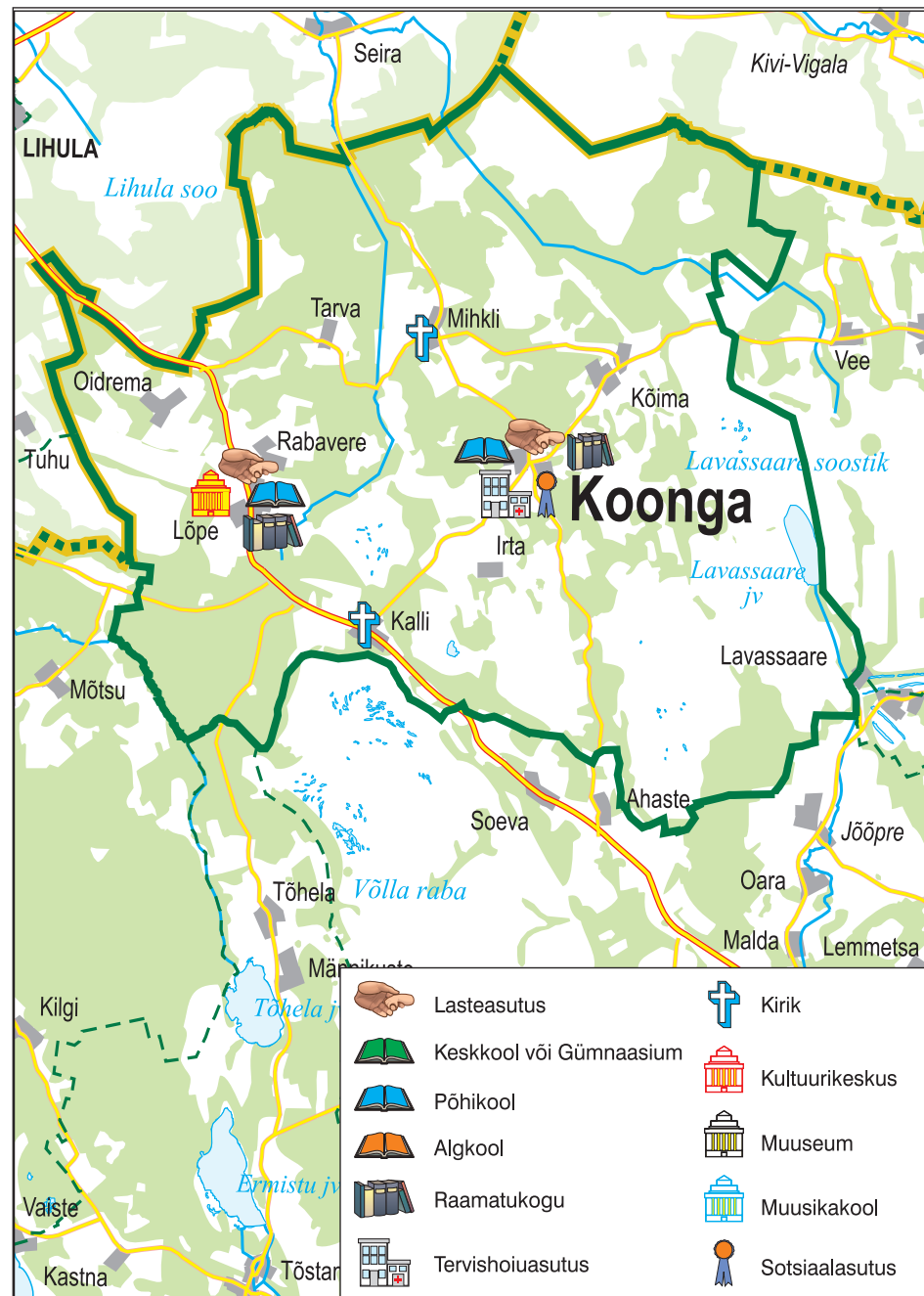
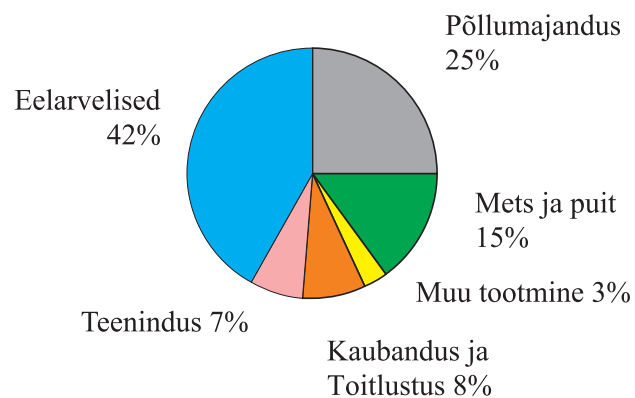
Asustusüksuste arv

- Külasid 42

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Riho Erismaa
- Vallavanem Andres Hirvela

Töökohad

**Elanike arv asulate lõikes
Koonga vald**

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Emmu küla	49	45	47	38	37	36	40
2. Hõbeda küla	2	2	2	5	6	6	1
3. Irta küla	74	59	55	49	53	53	57
4. Iska küla	5	5	4	5	5	5	4
5. Joonuse küla	4	1	1	1	1	1	1
6. Jänistvere küla	30	30	30	31	29	29	29
7. Järve küla	10	12	11	11	11	11	8
8. Kalli küla	58	69	67	51	51	51	65
9. Karinõmme küla	9	15	15	11	11	11	11
10. Karuba küla	15	24	23	15	16	15	18
11. Kibura küla	7	7	7	4	6	6	6
12. Kiisamaa küla	16	13	14	13	12	12	7
13. Koonga küla	360	344	338	292	309	303	276
14. Kuhu küla	1	-	-	2	2	2	
15. Kõima (Tammuru)	80	63	62	44	44	38	60
16. Lõpe küla	277	266	260	176	190	174	196
17. Maikse küla	9	5	5	4	4	4	3
18. Mihkli küla	42	40	40	41	38	38	36
19. Naissoo küla	3	5	3	1	1	1	3
20. Nedrema küla	29	31	30	35	36	36	27
21. Nätsi küla	18	13	13	11	12	10	6
22. Oidremaa küla	177	168	166	143	143	141	136
23. Paimvere küla	14	24	25	25	27	27	27
24. Palatu küla	9	9	9	8	8	8	8
25. Peantse küla	30	40	41	40	40	36	34
26. Piisu küla	7	11	11	6	6	6	4
27. Pikavere küla	44	43	40	31	32	32	43
28. Rabavere küla	99	90	86	72	73	73	75
29. Salevere küla	17	14	14	13	13	13	8
30. Sookatse küla	1	-	-	0	0	0	
31. Tamme küla	0	-	-	2	3	3	
32. Tarva küla	47	55	51	33	31	31	31

33. Tõitse küla	2	7	8	8	8	8	4
34. Ura küla	37	37	36	33	33	33	31
35. Urita küla	5	4	4	4	4	4	4
36. Vastaba küla	3	3	3	6	6	6	2
37. Veltsa küla	24	31	30	24	24	24	26
38. Võitra küla	34	29	29	25	24	24	26
39. Võrungi küla	2	3	3	4	4	4	2
40. Õepa küla	-	-	-	0	0	0	
Asula teadmata				1	4	4	
Kokku	1650	1617	1583	1318	1357	1319	1315

**Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Koonga vald**

Nimekiri, üksik-kandidaadid	Kandi-daate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eestimaa Rahvaliid	15	426	75,5	Andres Hirvela	141
				Silver Seegar	76
				Mare Paarasmaa	32
				Riho Erismaa	30
				Küllli Sepp	19
				Riina Kappak	19
				Targo Pikk mets	19
				Ruta Lember	19
				Liliana Tammearu	14
Eesti Keskerakond	7	136	24,1	Aivar Pikk mets Malle Tiko	40 22
Üksikkandidaat	1	2	0,4	-	-
Kokku	23	564	100,0	11 mandaati	431
				Lihtkvoot	51,27

Olulisemad sündmused 2004.-2006. a.**2004**

- EL Ühtekuuluvusfondiprojekti "Matsalu alamvesikonna asulate vee- ja kanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimine ja laiendamine" ühise veetevõtte loomises osalemine.
- Sõbrapäev Üllar Jörberiga Lõpe klubis.
- Valla suurte perede perepäev Lõpe klubis.
- Lõpel alustas tööd EÕM Lõpe rühm 10 lapsega, komandör Merike Pikk mets.
- Lõpe Põhikooli kokkutulek.
- Tarva koolimaja 100 – kool töötas järjepidevalt 1904. a. – juuni 1980. a. juulist 1980 – 1991 seisis maja tühjana, alates 1992 – 2000 töötas Tarva Algkoolina.
- Soontagana maalinnas toimusid SA Eesti Rahvapärandi ja kirjavara esitamise seltsi loomine pärimusetendused "Soolaev".

Koonga valla 15. aastapäev.

- Toimusid filmi "Malev" filmifõtted Koonga kooli staadionil, Pikavere külas ja Soontagana maalinnas.
- Soontagana maalinnas käis külas kinobuss.
- Kihelkonnapäev Nedrema puisniidul, õhtul andis kontserdi Mihkli kirikus Tõnis Mägi.
- Ilmus Koonga valla ajalehe "Junnumaa kuukiri" 100. number.
- Looduskaitse programmi projekti "Mihkli Salumägi-Kurese küla-Avaste LKA-Soontagana maalinn" teostamine.
- Koonga Põhikooli akende vahetamine ja välisfassaadi soojustamine.
- Alustati Koonga staadioni renoveerimist.
- Viie aastaseks sai Koonga rahvatantsurühm "Kabujalakesed", juhendajaks Elma Killing.
- "Maaleht" külastas Koonga valda.
- Lõpe klubi tähistas 35. aastapäeva.
- Koonga kool tähistas kooli 85. aastapäeva.
- Sõlmiti koostööleping "Matsalu mõju- piirkonna turismi- ja puhkemajanduse arengukava aastateks 2004-2007" elluviimiseks.

2005

- Toimus Lõpe esimene külapäev.
- Audru, Tõstamaa, Varbla, Lavassaare ja Koonga valdade jäätmekava kinnitamine.
- Lõpe klubis toimus stiilipidu "Kaunid kolmekümnendad".
- Avati Pikavere küla külaplats.
- Toimusid Pärnumaa 4 H noorte suvepäevad Koonga koolimajas.
- Oidrema Mõisas toimus "Laulge kaasa" avalik lindistus.
- Koonga lasteaed "Naksitrallid" tähistas 15. aastapäeva.
- Eesti Kontsert korraldas koolidele muusikaüritusi. Lõpe klubis toimus muusikatund Koonga ja Lõpe Põhikoolide

- õpilastele, õpetajateks Ivo Linna ja Anti Kammiste. Teemaks oli Elvis Presley.
- Ansambel "Hõbe" tähistas 15. juubelit.
- Lõpe klubi renoveerimine

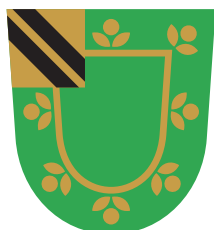
2006

- Valla ajalehe "Junnumaa kuukiri" esimese numbril ilmumisest möödus 10. aastat.
- Lõpel peeti Lõpe esimest kevadlaata.
- Regionaalminister Jaan Õunapuu kohtus Oidrema mõisas valla talupidajatega.
- Tuletõrjeolümpia võistlustel Pärnus saavutasid Koonga Põhikooli õpilased omavalitsuste osas I koha.
- Rahvaliidu noorte korraldatud vanapaberi kogumise aktsioonis osalenud Koonga Põhikool kogus üle 4 tonni vanapaberit.
- Toimusid XXX Koonga mängud.

- Lõpe klubis toimus vallavanema vastuvõtt valla koolide parimatele õpilastele ja nende vanematele
- Toimus Oidrema külapäev.
- Mihkli surnuaial avati kauaaegse Mihkli koguduse õpetaja Gustav Maarand'i mälestuskivi. Osales üle 120 inimese.
- Lõpe klubis toimus Mihkli kihelkonnapäev "Külade päev" kuhu olid kutsutud valla külade esindajad. Õhtul andis Mihkli kirikus kontserdi ansambel "Noorkuu".
- Lõpetati vallamaja kivikatuse ehitus.
- Pärast uuendamist avati Pikavere küla tiik nii väikestele kui suurtele külastajatele.
- Lõpe klubis toimus kolhoosi aegu meenutatav lõikuspidu süldi ja pikkade laudadega.
- 12. detsemberil sai Koonga vald 15. aastaseks.

Lavassaare vald

VAPP

LIPP

Lavassaare vald 1.01.2006

Territoorium 8,0 km²

Elanike arv

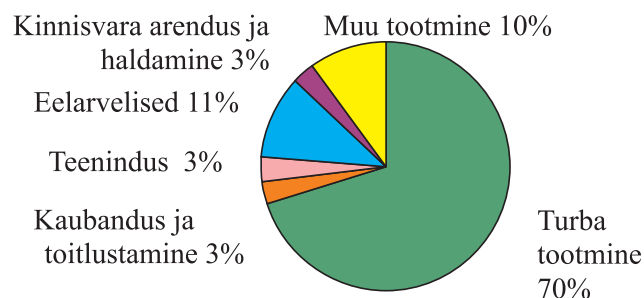
- Kokku 576
- 1 km² kohta 72,0

Kaugus Pärnust 23 km Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Leida Rehtla
- Vallavanem Ene Täht

Lavassaare asukoht kaardil – vt lk 361

Töökohad

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Lavassaare vald

Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eesti Keskerakond	12	137	63,1	Leida Rehtla Merike Püüding Helgi Maa Andrei Jevtušenko Tarmo Martinson	37 19 14 11 11
Eestimaa Rahvaliit	8	80	36,9	Rita Kurgu Ülle Varik	34 19
Kokku	20	217	100,0	7 mandaati	145
				Lihtkvoot	31,00

Olulisemad sündmused 2004.-2006. a.

2004

- 19. juunil tähistati Lavassaare alevi 55. ja Lavassaare küla 380. aastapäeva. Õigeusu kiriku preester õnnistas valla lipu ja vapi.
- Koostati Alevi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimise eelprojekt,

mille alusel sai edaspidi esitada taotlusi vee ja kanalisatsioonitööde rahastamiseks.

- Osaleti viie valla: Audru, Tõstamaa, Koonga, Varbla, Lavassaare ühise jäätmeeveo piirkonna jäätmekava koostamises.
- Lasteaed-alkkooli köök kohandati tervisekaitse nõuetega.

Sel aja perioodil pandi üles Lavassaare valla piiritähised.

- Raamatukogule osteti uued raamatariiu-
lid.
- Täienes raudteemuuseumi veerem-
eksponaatide kogum. Aasta lõpuks olid
muuseumis kõik näidised XX sajandi 50.-
70. aastate vagunitest, mis olid kasutuses
Eesti kitsarööpmelisel raudteel (alus:
muuseumi 2004. a. tegevusaruanne).

2005

- EL kohaliku füüsilise elukeskkonna
arendamise programmist toetatud pro-
jekti "Lavassaare alevi kaugküttevõrgu
rekonstrueerimine" abil ehitati uus eel-
isoleeritud torudest kaugküttetorustik
alevi elamute ja ühiskondlike hoonete
soojusenergiaga varustamiseks kogu-
pikkuses 1331 jm.
- Kõigile kaugküttetarbijatele paigaldati
hoonetesse soojussõlmed vahenditega
valla eelarvest, mis võimaldavad sooja
vee valmistamise, soojusenergia mõõt-
mise ja tarbimise automaatse reguleeri-
mise vastavalt välistemperatuurile.
- Lasteaed-alkkooli hoones renoveeriti
ventilatsioonisüsteem.

2006

- KIK-ilt saadud finantseerimistoetuse abil
alustati alevi joogiveepuhasti ehitamist
ülemäärase fluori kõrvaldamiseks joogi-
vees.

- KIK-ilt saadud finantseerimistoetuse
abil valmis eeltööna Alevi reoveepuhas-
ti ehitamiseks ühisveevärgi ja -kanali-
satsiooniga hõlmatud ala geodeetiline
alusplaan, uuendati puhastusseadmeni
kulgevat amortiseerunud kanalisatsioo-
ni peatorustikku 365 jm ja ehitati 138 jm
kanalisatsioonitorustikku joogiveepump-
last filtrite pesuvee ärajuhtimiseks.
- Uuendati Võidu, Karja ja Rahu tänava
joogiveetrass.
- KIK-ilt saadud finantseerimistoetuse abil
koostati Lavassaare prügila sulgemise
tööprojekt.
- Pärna 3-1 sotsiaaleluruumi kapitaalre-
mondi tulemusena rekonstrueeriti elu-
ruumid liikumispuudega isikule.
- 31.10.2006.a. tähistas Eesti Muuseum-
raudte kitsarööpmelise raudtee 110.
aastapäeva rahvusvahelise konverent-
siga "Kitsarööpmelised raudteed – olu-
line kultuuripärand Eestis." Konverents
toimus Pärnus ja lõpetati Lavassaares
rongisõidu ja banketiga.
- 19.12.2006.a. tähistati pidulikult vallale
omavalitsusliku staatuse omistamise
15. aastapäeva.
- Koostati Lavassaare valla almanahh,
mis sisaldab Lavassaare valla elanike
loomingut aastatel 2004-2006.

Paikuse vald

VAPP

LIPP

Paikuse vald 1.01.2006**Territoorium 174,9 km²**

- Haritav maa 12%
- Mets 58%

Elanike arv

- Kokku 3541
- 1 km² kohta 20,2

Vallakeskus

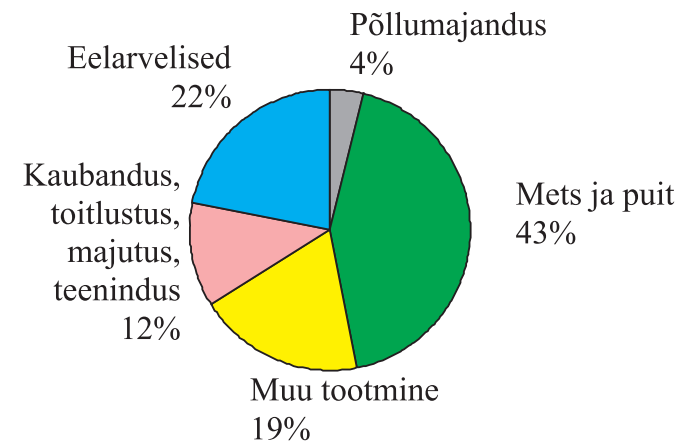
- Paikuse alevik
- Kaugus Pärnust 10 km

Asustusüksuste arv

- Alevikke 1
- Külasid 5

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Mait Talvoja
- Vallavanem Kuno Erkmann

Töökohad

Kontorihoone, kaalumaja ja ohtlike jäätmete vastuvõtupunkt Paikre jäätmekäitluskeskuse Põlendmaa prügilas moodustavad kaasaegse tootmisettevõtte südame.

Elanike arv asulate lõikes Paikuse vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Paikuse alevik	1920	2022	2008	2042	2038	1862	2603
2. Põlendmaa küla	31	43	38	35	38	32	39
3. Seljametsa küla	295	310	311	325	325	276	302
4. Silla küla	177	243	252	257	258	249	463
5. Tammuru küla	125	147	154	130	133	117	149
6. Vaskräama küla	45	71	70	65	68	61	78
Asula teadmata				4	2	2	
Kokku	2593	2836	2833	2858	2862	2599	3634

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Paikuse vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Parem Paikuse	21	866	75,4	Kuno Erkmann Aare Külaots Jaak Uibu Aivar Ild Olev Naarits Kalju Viirsalu Kaie Reial Tõiv Tiits Arvo Lorents Liina Kivisto Mait Talvoja Elmar Orav Grüüne Ott	454 46 40 39 32 30 30 25 19 17 16 16 15
Eesti Keskerakond	11	154	13,4	Asser Jaanimets Vitali Hohlov	38 25
Erakond Isamaaliit	4	70	6,1	-	-
VL Paikuse Rahva Sõbrad	5	35	3,0	-	-
Üksikkandidaat	1	24	2,1	-	-
Kokku	42	1149	100,0	15 mandaati	842
				Lihtkvoot	76,60

Olulisemad sündmused 2004.-2006. a.**2004**

- Seljametsas alustati vana meiereihoone ümberehitamist külamajaks – esimesena said sinna ruumid koduloomuuseum, infotuba (ajalehed, raamatulaenutus ja interneti püsiühendus) ning Seljametsa Lasteaed-Algkooli puidutöötuba.
- Andres Pöder õnnistas valla kalmistu.
- Tänu Pärnu-Sindi uuele veetrassile jõudis valda puhas joogivesi.
- Paikuse päevakeskus sai renoveerimise läbi uue väljanägemise ja paranes soojapidavus.
- Paikuse lasteaia avati uus rühm, kaasajastati spordikeskuse jõu- ja aeroobika-saal.
- Vaskräama rahvas ehitas külaväljakule korvpalliplatsi.
- UNICEF ja Paikuse Saeveski andsid Paikuse koolile 10 000 eurot inventari muretsemiseks.
- Raamatukogu läbis uuenduskuuri ja muutus poole avaramaks.
- Kaunil suvehommikul külastas noor karuott Põlendmaa külaelanikke ja jäi inimeste juurde kogu päevaks.
- Ilmus valla ajalooramatu "Kahe jõe vahel" III osa.
- Paikuse valla vapimärgi said muusikapedagoog Maire Krinal ja ja ajalooürija Helder Käärats.

2005

- spordikeskuse hoones avati Paikuse noortekeskus PaNoKe
- OÜ Mondemill avas kaasaegses tootmishoones pagari- ja kulinaariatsehi.
- Seljametsa pensionärid löid ühenduse "Elulust".
- Mihkel Lüdigi 125. juubeli auks kõlas tema tuntuim laul "Koit" ühislauluna mitmete mees- ja segakooride esituses kuulsa helilooja sünnikohas Vaskräamas toimunud kontsert-aktusel.

- Maakonna 44. suvemängudega avati põhikooli ja spordikeskuse juurde rajatud, ja vallale ca 4 miljonit krooni maksmata läinud 300 meetrise ringiga staadion.
- Silla küla 400. elanikuks sai kuueaastane Merit.
- Tänu Paikuse jäätmekäitluskeskuse rajamisele sai 4 km Põlendmaa teed asfaltkatte alla.
- Asutati Silla ja Põlendmaa külaseltsid.
- Paikuse valla vapimärk omistati 25 Paikuse lasteaiale pühendatud aasta eest Mari Pukale.

2006

- Paikuse katlamaja viidi üle gaasiküttele, sooja hind langes kümnendiku võrra.
- Eesti valdade talimängudel Tamsalus tuli valla võistkond üldkokkuvõttes teiseks, 14. suvemängud peeti Paikuse uuel staadionil.
- Seljametsa külamaja seni remontimata ossa ehitas Paikuse naisteühing "Martat" projektirahadega spordisaali, konverentsiruumi ja abiruumid muuseumi püsieksponaatide tarbeks. Lastele oli jõuluajal spordisaali meisterdatud "Talvemängumaa".
- Ilmus valla ajalooramatu "Kahe jõe vahel" IV osa.
- Lõppesid lasteaia välissoojustustööd ja akende vahetus, mis peaksid andma energia säästu 30 % ehk 100 000 krooni aastas.
- Renoveeriti Põlendmaa sotsiaalimaja.
- Tööd alustas OÜ Paikre jäätmekäitluskeskuse Põlendmaa prügilal.
- Asutati Vaskräama külaselts.
- Mööda asfalteeritud teed pääseb nüüd Pärnust Sindini, sest mustkatte said Paide maanteeäärsed teed, samuti Kooli ja Seljametsa tee äärsed kergliiklusteed.
- Valla vapimärgid said koduürija Lembit Roosimägi ja elamu- ja abivallavanem kommunaalmajanduse alal Ain Jakobson.

Sajandivanusest meiereihoonest sai ajakohane külamaja*Laine Järvemäe*

Seljametsa külamaja esimene osa sai valmis kolm aastat tagasi. Siia kolisid Seljametsa muuseum, infopunkt ja külatuba. Külamaja on saanud sinse külarahva kokusaamise kohaks.

Kolmandat aastat tegutseb aktiivselt pensionäride ühendus "Elulust". Naisansambli "Helina" on siin esimesed ülesastumisedki seljataga. Peetud on külakoosolekuid, viidud läbi õppusi, tähistatud tähtpäevi, kohtunud lähemate ja kaugemate sõpradega, pidustatud.

Üks osanik siinsetes ruumides on naisteühing "Martad". MTÜ Etna Eestimaal viis siin läbi 16 õppust ettevõtlusest. Ka Paikuse vallavalitsus on külatoas pidanud oma istungeid, teinud õppusi jt üritusi.

Infotoas on kasutada neli arvutit, kohe saab lugeda ajakirju ning ajalehti, kord nädalas laenutada raamatuid. Siin käivad kohalikest nii noored kui vanemad külaelanikud.

Kohe, kui muuseum külamaja kolis, leidsid paljud tee siia. Muuseumi üritused on vallarahva seas populaarsed. Osavõtjaid on olnud ka linnast. Keskel läbi 30-50 inimest on alati osalenud valla ajalooapäevadel, näituste avamistel, töötubades, jõuluüritustel, klassi- ja luuleõhtutel, emakeele päeval, rahvakalendri tähtpäevade tähistamistel jne. Aastas on umbes 1300 külastajat. Eesti keele kõrval kohtame sissekirjutusi ka soome, saksa, inglise, prantsuse, vene, ukraina, bulgaaria, taani, norra ja läti keeles.

Huvitavad on olnud koosistumised nendega, kes kümneid aastaid tagasi olid seotud antud paigaga. Omavahel on kõigil alati palju meenutada ning mõndagi muuseumile annetada. Muuseumi kogud on jõudsalt täienenud seetõttu, et inimesed, kes on juba harjunud siin majas käima, toovad alatasa ikka midagi kaasa.

Meie majas võib tihti kohata lapsi Selj-

ametsa lasteaed-alkoolist või Paikuse põhikoolist, samuti Pärnu ning Sindi koolidest ning lasteaedadest.

Eelmise aasta lõpul valmis maja üle-jäänud osa, kust muuseum sai endale teise samasuure ruumi, kus ekspositsiooni ülespanek on lõpukorral. Meil on nüüd ka võimla, millel puudub küll veel puitõrand, kuid naisteühing "Martad" on seal läbi viinud mitu suurt üritust, millest mahukam oli kolm nädalat kestnud talvemaa oma valla lastele.

Hea on tõdeda, et külamaja on selle lühikese ajaga leidnud oma koha ning arvatavasti leiab ka edaspidi uusi sõpru.

Põlendmaa jäätmekäitluskeskus töötab ja areneb*Lillia Varik*

8. juunil 2006 avati pärast kümnekonna aasta pikkust asjaajamist ja tööd erakordse pidulikkusega OÜ Paikre jäätmekäitluskeskuse Põlendmaa prügilal, kaasaegseima tehnoloogiaga vabariigis.

Vaevalt on Põlendmaa tee näinud varem korraga nii palju autosid ning rahvast. Kõikvõimalike ametnike ja esindajate hulgas ütles maakonna tähtsündmusel avasõnad maavanem Toomas Kivimägi, edasi jätkus pidulik sündmus tervitustega Vabariigi Presidendiilt Arnold Rüütililt, ehitajate esinda-jatelt, keskkonnaministrilt.

Eriline tähelepanu oli tingitud kahtlemata ka olukorrast, kus tänapäeva üle-tootmise ja -tarbimise juures elu lihtsalt sunnib meid ümbritseva keskkonna hoiule ja säästlikkusele rohkem mõtlema ja kulutama. Täna on suletud kõik nii Pärnu kui naabermaakondade prügilad ja Põlendmaale tahavad oma olmejäätmete hanked korraldada nii Lääne- ja Viljandimaa kui Rapla- ja Valgamaa. On ju Põlendmaa neile lähemal kui Väätša, Jõelähtme, Uikala või Torma.

Esimese tööaasta jooksul on lades-tamiseks vastu võetud 40 tonni tavajäätmeid, võimsust jätkub 60 tonniks. Pärnus Raba

tänaval asuv sorteerimisjaam suudab ühes vahetuses eelsorteeritud jäätmeid töödelda 20 tonni. Firmal on ehituslammutusjäätmete jm puidujäätmete purusti, mille järel on nõudlus suu. Prügila territooriumil asub ka ohtlike jäätmete ja kasutatud elektroonikaseadmete vastuvõtupunkt, mille hooldamise ja tühjendamisega tegeleb OÜ Kesto.

Kogu 42 hektarilisest territooriumist on täna kasutuses 15,6 hektarit. Prognoosi

järgselt saab kolmest planeeritud ladestusalast esimene täis 10-15 aastaga. Üleüldine suundumus on, et üha rohkem jäätmeid läheks taaskasutusse ja vähem ladestusse ehk prügilasse. Kogu ehitus läks maksma 135 miljonit krooni.

Jäätmekäitluskeskus annab tööd 29 inimesele, neist tosina töökoht asub Põlendmaa prügilas.

Seljametsa külamaja kui tõelisesse külakeskusesse kogunetakse erinevatele põhjustel – külakoosolekule, õppustele, ajalooapäevale või muidu pidustustele.

Sindi linn

VAPP

LIPP

Sindi linn 1.01.2006

Territoorium 5,0 km²

Elanike arv

- Kokku 4308
- 1 km² kohta 861,6

Kaugus Pärnust 14 km
Omaavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Toomas Asi
- Linnapea Matti Mettus

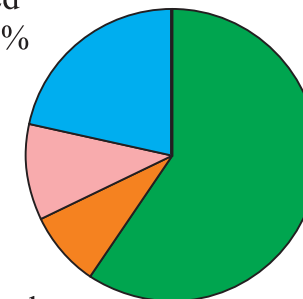
Sindi asukoht kaardil – vt lk 396

Töökohad

Eelarvelised
21,8%

Teenindus
10,5%

Kaubandus
ja
toitlust amine
8,2%

Tööstuslik
tootmine
59,5%

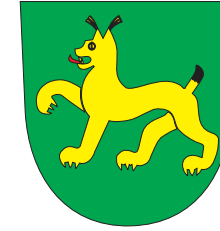

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Sindi linn

Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% hää- test	Volikogu liikmed	Hääli
VL Kodulinn Sindi	31	880	63,0	Mati Mettus Anne Järvisaar Priit Kask Aleksander Mozessov Toomas Kuuda Oleg Pulst Irina Gofman Viivi Palmsaar Toomas Asi Ene Pärkma	303 60 51 37 34 32 31 30 29 27
Eesti Keskerakond	14	316	22,6	Aleksander Kask Anna Rougijainen Galina Petuškova	82 54 36
Erakond Res Publica	14	201	14,4	Mari Suurväli Silva Sikk	31 29
Kokku	59	1397	100,0	15 mandaati	866
				Lihtkvoot	93,13

Saarde vald

VAPP

LIPP

Saarde vald 1.01.2006

Territoorium 706,9 km²

- Haritav maa 16%
- Mets 70%

Elanike arv

- Kokku 5167
- 1 km² kohta 7,3

Vallakeskus

- Asub Kilingi-Nõmme linnas
- Kaugus Pärnust 44 km

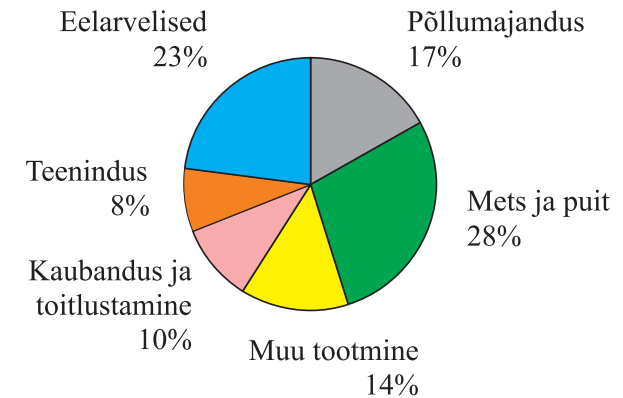
Asustusüksuste arv

- Külasid 23
- Alevikke 1
- Linnu 1

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Väino Lill
- Vallavanem Kalle Song

Töökohad

Elanike arv asulate lõikes Saarde vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Jäärja küla	104	94	90	96	98	97	86
2. Kalita küla	160	149	147	120	122	120	118
3. Kamali küla	87	86	89	63	60	57	68
4. Kanaküla küla	150	145	140	130	131	129	95
5. Kilingi-Nõmme linn		2621	2617				2133
6. Kärsu küla	49	47	45	36	36	36	42
7. Laiksaare küla	92	105	104	74	75	71	52
8. Lanksaare küla	60	46	51	34	35	35	42
9. Lepiste küla	127	151	146	150	157	150	142
10. Lodja küla	166	158	160	174	176	166	149
11. Marana küla	40	32	32	30	29	29	24
12. Marina küla	65	64	64	69	70	70	66
13. Mustla küla	34	32	32	26	27	26	26
14. Pihke küla	12	11	9	9	9	8	11
15. Reinu küla	34	36	35	35	36	35	24
16. Saarde küla	422	406	398	375	378	373	374
17. Sigaste küla	94	102	98	87	90	90	95
18. Tihemetsa alevik	1221	1132	1194	835	913	878	745
19. Tali küla	403	382	382	346	352	338	352
20. Tuuliku küla	17	18	18	6	8	8	12
21. Tõlla küla	120	117	118	103	109	98	98
22. Veelikse küla	193	181	174	145	144	144	124
23. Viisireiu küla	49	49	47	45	45	45	46
24. Väljaküla küla	59	59	56	58	60	55	67
25. Oissaare küla							21
Asula teadmata				3	2	1	4
Kokku	3758	6223	6246	3049	3162	3059	5016

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Saarde vald

Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% hääli- test	Volikogu liikmed	Hääli
VL Saarde	25	760	36,0	Mare Kurri Väino Lill Tarmo Kulu Avo Tursk Ago Jürgenson Peep Kaljuste Karl Ruukel	109 80 75 63 58 49 42
Eesti Keskerakond	48	721	34,1	Aarne Link Aleksander Lind Hugo Tomson Tiiu Karu Rein Volt Olev Koltšin	79 62 61 43 41 41
Erakond Res Publica	38	631	29,9	Kalle Song Kalju Jürisoo Mae Annast Elvi Sikk Evi Lapp Eri Aasmets	173 67 47 26 21 18
Kokku	111	2112	100,0	19 mandaati	1155
				Lihtkvoot	111,16

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.

2004

- Kilingi-Nõmme klubi, muusikakooli ja gümnaasiumi suurremondid.
- Digitalse andmeside väljaehitamine Kilingi-Nõmmes.

2005

- Aprillis kinnitasid volikogud Kilingi-Nõmme linna, Saarde ja Tali valla ühinemislepingu ning esitasid Pärnu maavanemale taotluse haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks.
- Oktoobris jõustus Kilingi-Nõmme linna, Saarde valla ja Tali valla ühinemine ja moodustus uus kohaliku omavalitsuse

üksus Saarde vald. Kilingi-Nõmme linn muutus vallasiseseks linnaks.

- Kilingi-Nõmmele anti üle "Metsapealinn 2005" tiitel ja lipp. Üritusel osalesid Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel, keskkonnaminister Villu Reiljan, metsaseltsi president Kaupo Ilmet. Keslinna parki istutati metsapealinna puu. Toimus konverents "Ühisel jõul – *viribus unitis*". Avati looduse õpperada ning jahitrofeede, topiste ja vanade metsatööriistade näitus, hiljem lisandus hundinäitus.
- Kilingi-Nõmme kandis Euroopa Kultuuriküla 2005 tiitlit ning võttis vastu projekti osaleva 11 riigi kultuurikülade delegatsioonide. Mais toimus aasta avamine ja konverents "Riik ja kohalikud omavalit-

sused". Suvel toimus 3 festivali ja noortelaager. Kokku võrustati ligi 500 väliskülast.

- Remonditi Tihemetsa spordihoone ja ujula.
- Avati RMK Lodja jahimaja ning Sigaste külatuba.

2006

- Kehtestati Saarde valla arengukava aastateks 2006-2011 ja algatati üldplaneering.
- Kilingi-Nõmme kesklinn sai pargivalgustuse ja suunaviidad.
- Saarde kalmistu kõrvale rajati asfalteeritud kõnnitee.
- Kilingi-Nõmme gümnaasium sai uued aknad ja vedelkütusekatla.
- Sai sõidukõlblikuks äsjaasfalteeritud Kilingi-Nõmme – Tali maantee.
- Saarde vald sai uue lipu ja vapi.
- Toimus konkurss olmejäätmete veo korraldamiseks.
- Kunstiõpetaja Asta Suss sai valla aukodaniku nimetuse (elutöö preemia).
- Korraldati Kiriku järve muul ja kallas ning Sillaotsa järve suplemiskoht.
- Valla internetiseerimiseks püstitati külladesse kolm uut masti.
- Kilingi-Nõmmel avati peretuba, Tali noortetuba.
- Aasta lõpus suleti Kilingi-Nõmme prügi- ja jäätmekäitluse ladestamiseks.

Kilingi-Nõmme – Metsapealinn 2005

Eesi Kolla

Metsapealinna mõte pärineb Eesti metsaseltsilt. Eesmärgiks on säästva metsanduse põhimõtete, puidu kui taastuva loodusressursi kasutamise võimaluste ja tänapäevaste metsavarumismeetodite tutvustamine ja propageerimine, samal ajal ka tähelepanu juhtimine väikelinnadele, nende kuulsusrikkale varasemale ja praegusele metsandusalasele tegevusele.

2005. a. kandis metsapealinna tiitlit Kilingi-Nõmme linn. Metsanädala avatõttused korraldas Eesti metsaselts ja RMK puhkemajanduse osakond, aastaringne tegevus jäi linna enda kavandada ja läbi viia.

Avapäeval 18. aprillil 2005 anti meie linnale üle metsapealinna tiitel ja lipp. Sel puhul saabus siia metsandustegelasi igast Eestimaa nurgast. Üritusel osales Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel.

Päev algas liputseremooniaga, mängis kaitseväge puhkpilliorkester, peeti kõnesid ning kesklinna parki istutati metsapealinna mänd. Endise metsamajandi juures avati looduse õpperada, mille valmistasid ette RMK puhkealade osakond, Lodja metsakond ja Hendrik Relve.

Kogu päeva põles lõke ja ühiskatlast jagati metsamehesuppi. Sealsamas valmistasid kunstsagijad puuskulptuure, millest osa jäid metsapealinnale kingituseks. Metsamaja juures viidi läbi õuesõppimise ja loodusrajaga seotud programm kooli- ning lasteaiast. Metsamajas sai vaadata fotosid Kilingi-Nõmme kooli metskonna tegevusest ja metsanduslikust kutseõppest läbi paari aastakümne.

Marana taimlas toimus lahtiste uste päev. Sisutihe päev lõppes metsaseltsi presidendi piduliku vastuvõtuga ja koosviibimisega endistele metsamajandi töötajatele.

Linna saabunud külalised töid kaasa suure elevuse, sest kohal oli palju metsanduskorüfeesid. Meie linnas on pea iga teine inimene seotud kas endise näidis-metsamajandiga, õppinud metsandust või töötab praegu metsandussektoris.

Terve aasta toimus erinevaid metsaga seotud üritusi nii noortele kui vanadele.

Metsapealinna tiitlit kandsime kuni 2006. a. kevadeni. Kuid ega tiitli üleandmisega huvi metsa vastu raage. On ju meie linnal seljataga pikk ja auväärne metsanduslugu, linn asub endiselt metsa keskel ja kutsub meid igal aastajal osa saama metsa rahust ja rikkusest.

Kilingi-Nõmme oli Euroopa Kultuuriküla 2005. Ühe üritusena toimus klubis rahvusvaheline konverents.

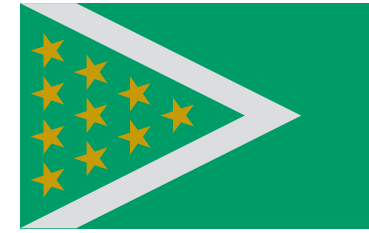

Metsapealinna puu istutamine Kilingi-Nõmme Kesklinna pargis 2005. a.

Sauga vald

VAPP

LIPP

Sauga vald 1.01.2006

Territoorium 164,8 km²

- Haritav maa 26%
- Mets 39%

Elanike arv

- Kokku 3162
- 1 km² kohta 19,2

Vallakeskus

- Sauga alevik
- Kaugus Pärnust 4 km

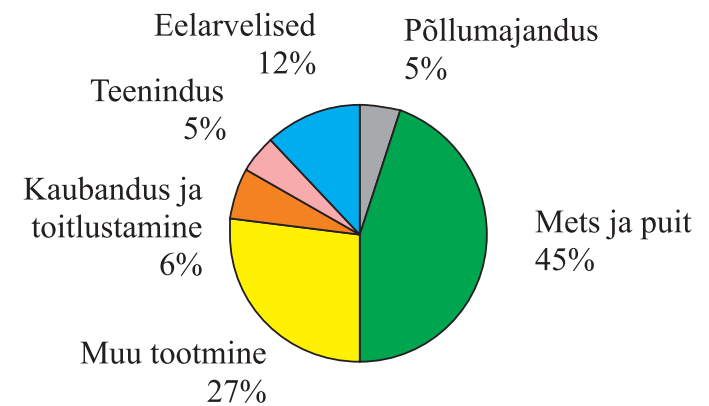
Asustusüksuste arv

- Alevikke 1
- Külasid 10

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Vello Tiidermann
- Vallavanem Lembit Rebane

Töökohad

Elanike arv asulate lõikes Sauga vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Eametsa küla	49	105	101	177	178	164	274
2. Kiisa küla	74	77	80	87	87	82	80
3. Kilksama küla	153	181	186	200	199	189	361
4. Nurme küla	121	122	123	120	121	118	170
5. Pulli küla	107	129	142	161	155	152	163
6. Räägu küla	45	55	49	49	50	50	61
7. Rütavere küla	60	52	57	53	55	53	57
8. Sauga alevik	1159	1103	1100	1066	1084	963	1129
9. Tammiste küla	88	199	211	352	361	338	740
10. Uurge küla	155	183	173	181	184	176	178
11. Vainu küla	80	81	70	60	60	58	72
Asula teadmata							
Kokku	2091	2287	2292	2509	2535	2344	3285

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Sauga vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eestimaa Rahvaliid	30	520	50,9	Harri Aas Vello Tiidermann Tiiu Kaasik Tõnu Sepik Õie Kukk Piret Valkma Egon Elstein	77 68 47 33 26 23 23
VL Viljaveski	22	324	31,7	Meelis Tomberg Jaak Isand Peeter Talts Raimond Pärn	93 23 22 22
Eesti Keskerakond	12	178	17,4	Margus Uudikas Ants Lopsik	5342
Kokku	64	1022	100,0	13 mandaati Lihtkvoot	552 78,62

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.**2004**

- Sauga valla poiss Martti Laas võitis oma vanuserühmas lauluvõistlustel "Laulukarussell", "Tähtede laul" ja XIV rahvusvahelise Salo lastelaulufestivali Soomes.
- Esimest korda loodi vallas õpilasmaleva rühm.
- Moodustati Sauga valla alaealiste komisjon.
- 2004. aastal anti Sauga Põhikoolile II astme Roheline Lipp.
- Sauga valla laste suvepäevade traditsioon sai 10 aastat vanaks.
- Sauga suurataluniku Eduard Jaanseni galeega – punase ristiku ja raiheinapõllud pälvisid tunnustajatelt esikoha.
- Sügisel alustas Jänesselja lasteaias tööd vahepeal suletud olnud viies rühm.
- Sauga Grillis toimusid kunstnik Sorge näitus ning Meeme Veissoni fotonäitus "Brasiilia".
- Sauga naisselts "Helle" sai 10-aastaseks.

2005

- Sauga raamatukogu kolis Jänesselja lasteaiast uutesse ruumidesse.
- Tööd alustas Jänesselja lasteaias kuues rühm, kuhu võeti vastu kõige pisemad lapsed.
- Sauga Grillis avati Meeme Veissoni ja Garmen Bauerti fotonäitus "Uus-Meremaa lumuvad maastikud".
- Urge naisselts sai 5-aastaseks.
- 8-aastane Sauga valla poiss Raido Pärast saavutas Soomes toimunud saapaheitevõistlusel oma vanuseklassis kolmanda koha.
- Jänesselja lasteaias vanema rühma lapsed võtsid osa üleriigilisest loominguuliste konkursside programmist "Maa värvid", mille teemaks oli "Aken maailma". Žürii poolt valitud võitjate hulgas oli kolm Jänesselja lasteaias laste tööd: Marie-Anette Raadik (7a), Marita Tomberg (5a) ja Siim Raidmets (6 a).

- Hirvepargi uus elamurajoon sai nurgakivi.
- Sauga jõe ääres Eametsa külas tekkis 125 meetri pikkune maalihe.

2006

- Jänesselja lasteaed pidas oma 30. juubelisünnipäeva.
- Sauga Grillis toimus geoloog Heikki Bauerti loodusfotode näitus "Eesti maastikud".
- Sauga vallavolikogu võttis vastu hariduse arengukava.
- Suvekuudel renoveeriti ja sisustati kaasaegsete seadmetega Jänesselja lasteaias köögiplakk. Lõpetati kõigi rühmaruumide ja saali renoveerimistööd.
- Silvia Pärna juhitud projekti "Kaunis õlg" raames toimus Pärnumaa muuseumides rändnäitus ning Pulli külas õlepäev.
- 24. oktoobril sai Sauga vald 15-aastaseks.
- Pandi alus läbi hooaja kestvate Sauga valla küladevaheliste spordivõistluste traditsioonile.
- Reservohvitseride kogu kinkis Rüütliristi kavaler Harald Nugiseksile 85. juubeli puhul ohvitseri aumõõga.
- Sauga raamatukogu juures alustas tegevust kirjandushuviliste selts "Luule".
- Sauga alevikus avati Sauga Avatud Noortekeskus.
- Sauga Grillis avati Meeme Veissoni ja Garmen Bauerti fotonäitus "India".

Sauga areneb

Sauga vallavolikogus võeti 2005. aastal vastu ehitusprogramm aastateks 2005.-2010., mille kohaselt alustatakse Jänesseljale Hirvepargi elurajooni ehitamist.

2006. aasta veebruariks oli neli maja valminud ja enne aasta lõppu pidi kerkima veel kaheksa 13-korterilist maja.

Üldse ehitatakse uude elurajooni 32 kolmekorruselist maja. Ehitusprogramm on osa valla arengukavast. Urgel arendatakse

DJ koolitus noortekeskuses.

Hirvepargi elamurajoon.

jõudumööda tööstust, Tammistes väikeelamute rajooni ja Jänesseljal korterelamuid ning tootmist.

Eesmärgiks on elukeskkond, kus jagub elu- ja töökohti ning välja on arendatud infrastruktuur.

Päevakorras on ka Jänesselja lasteaia suuremaks ehitamine, sest lapsi on rohkem kui lasteaeda mahub. Vallaelanike arv kasvab jõudsalt. Sauga ja Paikuse vald on Pärnumaa kaks kõige noorema elanikkonnaga valda.

Elamuehitusprogrammi koostamise tingis see, et igast kuuest Sauga vallas töötavast inimesest käis viis tööle Pärnu linnast. Esimesel korral kukkus arhitektuurikonkurss kortermajade ehitamiseks läbi, sest veel mõne aasta eest ei usutud, et keegi tahaks kortereid osta, kuid valminud neljast majast müüdi korterid välja üsna kiiresti.

Tootmist püütakse Saugas soodustada Jänesseljal vana seafarmi alal ja aleviku ümbruses, kunagises Vene sõjaväelinnakus ning Urgel. Infrastruktuuri arendamine ja sobivate töö- ning elukohtade pakkumine on aluseks valla tulubaasi suurendamisele ning seega ka kõigi Sauga valla elanike elujärje parandamisele.

Sauga südames avati noortekeskus

Sauga saun ja raamatukogu said uue naabri, ja ehkki ruum kannab noortekeskuse nime, jätkub siin tegevust nii noortele kui vanadele.

Sauga avatud noortekeskuse rajamise eestvedajaks oli Sauga vallavalitsuse humanitaarõunik Ave Grenberg, kes noorsootöötaja leidmiseni juhatas oma põhikohustuste kõrvalt noortekeskust ise.

Sauga vallas ei ole kultuurikeskust ega kollektiivide kooskäimiskohta. Huviringid on tegutsenud vaid keskusest kaugele jäävais koolides, nüüd saab selleks kasutada ka noortekeskust. Esiialgu on keskusel vaid üks ruum, kuid kavas on ehitada majale teine korrus, kus oleks võimalusi erinevateks huvitegevusteks ja kultuuriüritusteks.

Noortekeskuses püütakse julgustada noorte omaalgatust. Keskuse sisustamisel löid valla poisid aktiivselt kaasa. Noorteruumi esimesteks varadeks olid televiisor ja paar arvutit, toa ühte nurka on üles pandud koroonalaud, Strandi hotellist sai keskus soodsalt kasutatud diivanid.

Peagi pärast noortekeskuse avamist alustasid tööd huviringid: DJ-koolitus, fotograafia, käsitöö. Huviringe juhendavad nii kohalikud elanikud kui oma ala professionaalid, keskuse näol on kooskäimiskoha leidnud ka valla naiselts "Helle".

Surju vald

VAPP

LIPP

Surju vald 1.01.2006

Territoorium 357,7 km²

- Haritav maa 5%
- Mets 86%

Elanike arv

- Kokku 1113
- 1 km² kohta 3,1

Vallakeskus

- Surju küla
- Kaugus Pärnust 24 km

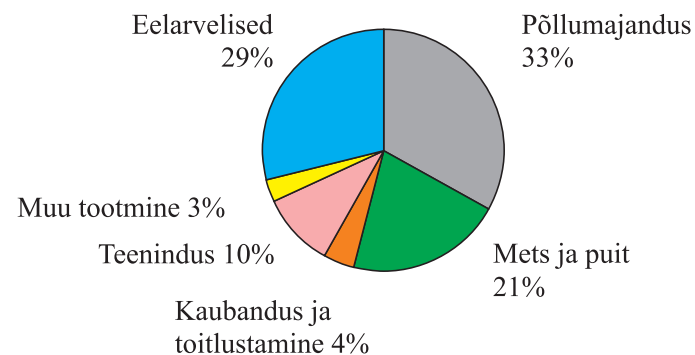
Asustusüksuste arv

- Külasid 11

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Kadri-Aija Viik
- Vallavanem Evi Kukk

Töökohad

Renoveeritud Surju hooldekodu.

Elanike arv asulate lõikes Surju vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01.2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Ilvese küla	116	128	129	105	106	102	119
2. Jaamaküla küla	200	182	182	173	179	163	164
3. Kalda küla	91	82	86	79	82	82	83
4. Kikepera küla	57	26	28	33	32	31	30
5. Kõveri küla	7	5	5	5	5	5	5
6. Metsääre küla	90	88	90	93	98	98	125
7. Rabaküla küla	48	53	56	64	61	61	80
8. Ristiküla küla	98	116	119	95	94	94	119
9. Surju küla	336	349	351	331	327	315	323
10. Lähkma küla		35	39	34	34	30	33
11. Saunametsa küla		26	28	21	22	22	25
Asula teadmata				4			
Kokku	1043	1090	1113	1037	1040	1003	1106

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Surju vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eestimaa Rahvaliid	13	376	92,4	Evi Kukk Hannes Isand Kadri-Aija Viik Rutt Järvesaar Liis Meeras Robert Miller Ave Kartau Margus Henriksoo Peep Põlma	85 49 46 35 26 24 22 22 21
Eesti Keskerakond	2	31	7,6	-	-
Kokku	15	407	100,0	9 mandaati	330
				Lihtkvoot	45,22

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.**2004**

- Surju põhikooli võimla valmimine.
- Koolilaste kõnnitee asfalteerimine.
- Surju põhikooli staadioni kaarele kummimattide paigaldamine.
- Surju prügila ja Jaamaküla ebaseadusliku prügi ladestamispaiga nõuetekohane sulgemine ja heakorrastamine.
- Jaamaküla külas internetipunkti avamine
- MTÜ Surju-Ilvese külaseltsi moodustamine.
- Surju-Ilvese küla kodukandipäeva korraldamine
- Laste lauluvõistlus.
- Remonditi ning sisustati Kalda ja Ristiküla külatuba.
- Lastelaager "Tore suvi"
- Laste näiteringi etendus "Väike nõid"
- Täiskasvanute näiteringi etendus "Sikud ja Lambad"
- Folkloorirühma osalemine Baltica 2004 lõppkontserdil Sakala kultuurikeskuses.

2005

- Õpilaste transpordi korraldamiseks 19+1 kohalise bussi ostmine.
- Surju keskasula pumbamaja ja veetrasside renoveerimine.
- Hooldekodu ja tervisekeskuse hoonele uue katuse paigaldamine.
- Kalda külas Kalda ja Ristiküla elanikele internetipunkti avamine.
- MTÜ Ristiküla külaseltsi moodustamine.
- Vallavolikogu võttis vastu Tori, Tahkuranna, Surju ja Paikuse valla ning Sindi linna ühise jäätmekava.
- Surju põhikoolis alustas tööd korvpalliklass.
- Haridus- ja teadusministeerium tunnistas 2004-2005 õppeaasta "Väärt tegu" konkursi laureaadiks Surju põhikooli projekti "Oma riik"
- Laste lauluvõistlus.

2006

- Hooldekodu ja tervisekeskuse hoone soojustamine, uue välisvoodri ja venti-

Surju põhikooli võimla avamine.

- latsioonüsteemi paigaldamine.
- Surju lasteaia projekteerimine.
- Valla keskusesse paigaldati KIK-i poolt finantseeritud ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.
- Surju valla vapimärgi statuudi kinnitamine.
- Surju põhikoolil valmis logo ja koolilipp.
- Surju põhikoolile omistati keskkonnategevuse eest Roheline lipp.
- Pärnumaa aasta õpetaja tiitli pälvis Surju põhikooli õpetaja Heidi Kodasma.
- Eakate rahvatantsurühm "Moori-Vaari" tähistas 10. sünnipäeva.
- Toimus Ristiküla kodukandipäev.
- Laste lauluvõistlus.
- Ristiküla külaseltsile kingiti Ristiküla Noorsoo Seltsi "Elu" laulukoori lipp, mis on valmistatud 5. juunil 1938. aastal.
- Toimus Surju-Ilvese küla kodukandipäev.
- Surju põhikooli juures toimus saate "Laulge kaasa" salvestus.
- Surju põhikooli külastas korvpallur Rauno Pehka.
- Surju põhikool korraldas vabariiklikku keskkonnalaagri.
- Surju lasteaialaste käsitöö- ja joonistusnäitus raamatukogus.
- Kohaliku omaalgatuse programmi kaasabil alustati Jaamaküla puhke- ja mänguväljaku rajamist.
- Kohaliku omaalgatuse programmi kaasabil paigaldati Jaamaküla päevakeskusele uued aknad ja remonditi keskuse ruumid.
- MTÜ Pärnumaa Kodukant tunnistas Ristiküla külavanema Robert Milleri aasta sädeinimeseks.
- Surju vald tähistas 15. aastapäeva.

Täitus vallaelanike unistus

Evi Kukk

2004. aastal täitus Surju rahva unistus saada võimla. Ettevalmistused selleks kestsid pikki aastaid. Projekt võimla ehitamiseks valmis OÜ Arcus Projekti poolt juba 1997. aastal, kuid rahapuudusel lükati ehitamist edasi.

2003. aastal käivitus XXI sajandi kooli projekt, mille kaudu eraldati maakondadele raha haridusasutuste investeeringuteks. Tänu maavanema ja omavalitsuste juhtide mõistvale suhtumisele eraldati Surju põhikooli võimla ehitamiseks 3,6 miljonit krooni. Valla eelarvest lisati 1,5 miljonit krooni.

Ehitamist alustati AS-i Pärnu REV poolt 2004. aasta veebruaris ja tööd lõpetati 30. juulil 2004. a.

Ametlik avamine toimus 25. augustil 2004. a. See oli suursündmus Surju vallas, mida kajastati ka Eesti Raadios ja Eesti Televisioonis. Lindi lõikasid läbi Pärnu maavanem Toomas Kivimägi ja vallavanem Evi Kukk.

Võimla on ehitatud *sandwich*-tüüpi paneelidest. Hoone kõrgus on 7,2 meetrit ja pindala 20x28 meetrit.

Võimlas on normaalmõõtmega võrkpalliväljak, 2 sulgpalliväljakut ja vähendatud mõõtmega korvpalliväljak. Väljakute põrandad on tammeparketist. Lisaks saalile ehitati inventariruumid, abiruumid, õpetaja-treeneri kabinet jms.

Võimla rõdu kasutatakse võistluste vaatamiseks, lauatenise, koroonamängimiseks ja jõusaaliks.

Paigaldatud on tervisekaitse nõuetele vastav ventilatsioon, valve- ja tuletõrjesignalisatsioon ning hea akustika tagamiseks akustikaplaadid. Astmelist poodiumi kasutatakse ürituste korraldamiseks ja pealvaatajate istekohtadeks.

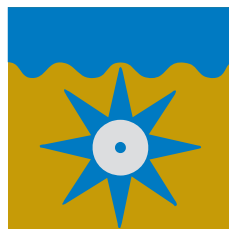
Võimlat kasutavad nii noored kui täiskasvanud ja tuled põlevad seal hilisõhtuni.

Tahkuranna vald

VAPP

LIPP

Tahkuranna vald 1.01.2006

Territoorium 103,4 km²

- Haritav maa 24%
- Mets 42%

Elanike arv

- Kokku 2214
- 1 km² kohta 21,4

Vallakeskus

- Uulu küla
- Kaugus Pärnust 15 km

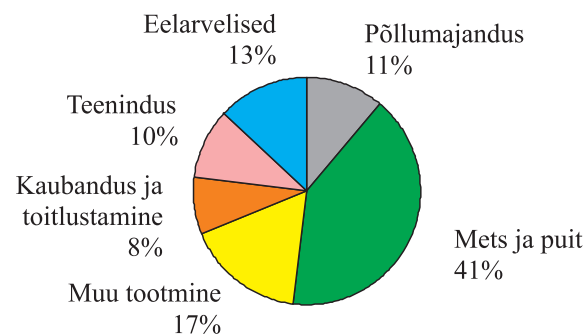
Asustusüksuste arv

- Alevikke 1
- Külasid 8

Omaavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Kalmer Metsaoru
- Vallavanem Eeri Tammik

Töökohad

Uulu Lasteaed.

Elanike arv asulate lõikes Tahkuranna vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Laadi küla	146	169	169	214	209	205	300
2. Leina küla	37	29	29	32	32	32	48
3. Lepaküla küla	82	92	92	90	88	86	87
4. Metsaküla küla	71	69	69	75	75	75	78
5. Piirumi küla	42	37	37	44	44	43	45
6. Reiu küla	298	351	352	375	384	313	446
7. Tahkuranna küla	108	108	108	113	120	120	123
8. Uulu küla	503	543	545	526	535	522	555
9. Võiste alevik	591	579	577	503	531	519	554
Asula teadmata				4			6
Kokku	1878	1977	1978	1976	2018	1915	2242

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Tahkuranna vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Koostöö	18	519	59,1	Eeri Tammik Toomas Kersalu Kalmer Metsaoru Kuno Teder Avo Rahu Kauri Krüger Mati Einmann Tiia Kalnin Tiit Sommer	164 51 51 50 29 24 24 23 21
VL Külatee	15	233	26,5	Alo Sinimäe Ardo Vakk Marika Prants	81 19 17
Eesti Keskerakond	6	126	14,4	Argo Mengel	47
Kokku	39	878	100,0	13 mandaati	601
				Lihtkvoot	67,54

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.

2004

- Tahkuranna vald ostis Uulu kontorihoones asuvad vabad pinnad loodava Uulu lasteaia tarvis. Oktoobris avati Uulu lasteaia esimesed kaks rühma.
- Esimeste eurorahadega sisustati Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuse jõusaal, mängudesaal; osteti vabaaja tegevuste mitmekesistamiseks muusikariistu ja lastele mänguväljakuvahendeid ning avati kolm internetipunkti. Projekte rahastas Külade taastamise ja arendamise investeringutoetus.
- Alustati turvalise koolitee projekti, Tahkuranna kooli ja Rae bussipeatused said valgustuse.

2005

- Jaauaritorim ujutas üle 180 maja ja tekitas rannaäärsetele elanikele korvamatut kahju. Taastamistödeks ulatasid abikäe riik, vald ja teised toetajad kas rahaga või materjalidega.
- Alustati eurorahastatud projekti "Endise Silla sõjaväelinnaku lammutustööde teostamine ja detailplaneeringu koostamine keskkonnaseisundi hindamisega maa-ala taaskasutusele võtmiseks uutes funktsioonides – Rae tehno(tööstus)küla" elluviimist. Projekti rahastas meede 4.6.2: "Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programm".
- Mai lõpus algasid Uulu põhikooli hoone renoveerimis- ja juurdeehituse tööd. Projekti rahastati meetmest 4.6.1 "Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamise programmist". Koolihoone valmis oktoobris ja pidulik lindi lõikamine toimus 10.oktoobril. Ehitustöid teostas Pärnu REV.
- Võiste elanikud said puhta joogivee. Projekti käigus renoveeriti külmhoone pumpla ja paigaldati uued veetöötlusseadmed, uuendati 800 meetrit vee-

trassi. Projekti rahastas SA Keskkonna-investeeringute Keskus ja töid teostas OÜ Halinga Energeetika.

- Presidendi poolt väljakuulutatud kauni kodu konkursil olid edukad Tahkuranna valla kaunid kodud: Aili ja Tiit Sommeri kodu ning Merike Lillelehe ja Alo Sinimäe Pihlaka talu.
- Septembri lõpus avati Uulu lasteaia III rühm.
- Valla ajaleht "Oma Leht" ilmus sajandat korda.
- Võiste väikelapsed said endale toreda mänguväljaku, mis avati novembris. Projekti rahastas Hasartmängumaksu laste, perede, vanurite ja puuetega inimeste regionaalprogramm.

2006

- Jüulumäel toimusid esmakordselt Eesti meistrivõistlused suusatamises. Jüulumäe Tervisekeskus ja suusaklubi "Jüulu" olid teinud kõik selleks, et nii võistlejad kui ka pealtvaatajad saaksid päevadest maksimumi. Isegi päike oli kõikideks päevadeks tellitud! Üritus tunnustati Eesti Kultuurkapitali poolt Pärnumaa parimaks spordivõistluseks 2006. aastal.
- Ilmus Eevi Valleki koostatud ajaloovihik "Uulust mitme kandi pealt."
- Uulu keskasula veetorustiku rekonstrueerimine
- Uulu keskasula veevarustussüsteemi ringistamine Ünaaia ja Uulu kesku-se pumpla renoveerimine. Rajati 2053 meetrit uut veetorustikku. Kvaliteetsem joogivesi tarbijatele. Projekti rahastas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja töid teostas OÜ Kalnin.
- Tahkuranna valla küladevahelised jõukatsumised spordis toimusid XII korda Seekord oli toimumis kohaks Lepaküla ja korraldajaks Lepaküla aktiivsed külaelanikud. Projekti rahastas Kohaliku Omaalgatuse Programm.

- Juulis toimus külapäev Tahkuranna külas Tahkuranna õigeusu kiriku aias. Projekti rahastas Kohaliku Omaalgatuse Programm.
- Tahkuranna lasteaed-alkooli lasteaia osa Tahkuranna lasteaed sai 25. aastaseks.
- Uulu lasteaia IV rühm avati novembris.
- I Tahkuranna valla külapillimeeste kokkutulek toimus oktoobris. Projekti rahastas Kohaliku Omaalgatuse Programm.

Uulus avati lasteaed

30. oktoobril 2004. a avati Uulus lasteaed, mida pikisilmi oli oodatud juba mitmeid aastaid.

Tahkuranna vallavalitsuse endistes ruumides asuva Uulu lasteaia ruumideks ümberehitusel osalesid 12 firma töömehed. Peatöövõtjaks olid OÜ Vesoka. Ehitus kestis kolm kuud.

Enne avamist toimetasiid ruumides kõrvuti ehitajatega lasteaia töötajad, kes seadsid ruume ja vahendeid valmis, et laste saabades oleks kõik vajalik paigas ning korras.

Tänaseks on toonastele asukatele liisandunud rühmatäis uusi asukaid 2005. ja 2006. aastal.

Harjutamise aeg, mil pisipõnnid koos emmede-issidega lasteaiaelu uudistavad ja päevarütmidega harjuvad, on möödas. Tekivad vajalikud asjad-esemed rühmadesse, samuti selguvad lapsed, kes on nõus lasteaia elukorraldusega ja kes selleks mitte veel valmis ei ole.

Uutel asukatel on kohanemismured murtud, kasvatajad ja tädid uutesse rollidesse sisse elanud. Esimesed väljasõidud loodusesse ja loomaaedadesse tehtud ning esimesed pereheitmisedki möödas. Lasteaia ning kultuuri- ja spordikeskuse maja siseõue aga on kerkimas tõeline vabõhu mängukeskus.

Renoveeritud Uulu kool.

Uulu koolil uus nägu

10. oktoobril 2005 kogunesid Uulu kooli õpilased, õpetajad, vallatöötajad, naabervaldade esindajad ja külaelanikud Uulu põhikooli õuele, et pidulikult avada juurdeehitus ning uudistada kooli renoveerimise tulemusi.

Kui õpetajatele, õpilastele ja tööga otseselt seotutel olid sisemised tulemused teada, siis paljudele kohaletulnuile oli see kõik alles suur uudishimu. Igapäevastel möödumatel oli Uulu kooli uus väljanägemine juba harjumuspärane, kuid mis oli toimunud sees, seda nägime pärast vallavanema, volikogu esimehe, Pärnu maavanema ning maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja ja koolijuhhi tervitussõnavõtte.

Renoveerimistöid tegi ja juurdeehituse ehitas AS Pärnu REV. Kui ehituse alguses oli ehitajal aega isegi objektile päikest võtta, siis lõpp läks tormilise kiirusega. Vaatamata sellele ei valminud koolihoone tähtajaks. Ja nii tuligi pidulikku avamist oodata. Koolihoonele uue näo andmine maksis 6 miljonit krooni, millest 2 miljonit saadi Euroopa

Liidu toetusena, 2 miljonit kannatas välja vallaelarve ja 2 miljonit tuli võtta laenu.

Võiste rahval puhas joogivesi

Tiiu Sommer

Võiste alevikus avati 14. juunil 2005 uued veetöötlusseadmed koos uuendatud veetrassidega 800 m ulatuses.

Rekonstrueeritud pumppla lindi lõikasid läbi Tahkuranna vallavolikogu esimees Avo Rahu ja Pärnumaa Keskkonnateenistuse juhataja Toomas Padjus.

Pikki aastaid pidi Võiste rahvas tarvita ma liigse rauasisaldusega joogivett. See vesi ei vastanud kehtestatud normidele, ei olnud meeldiv juua ja rikkus kodumasinaid. Valla püstitatud eesmärk tagada puhas vesi kõigile ühisveevärgiga liitunuile on nüüdseks täitunud. Tõid teostas OÜ Halinaga Energeetika.

Kogu objekti maksumuseks kujunes 1,2 miljonit krooni millest 0,9 miljonit rahastas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Tootsi vald

VAPP

LIPP

Tootsi vald 1.01.2006

Territoorium 1,8 km²

Elanike arv

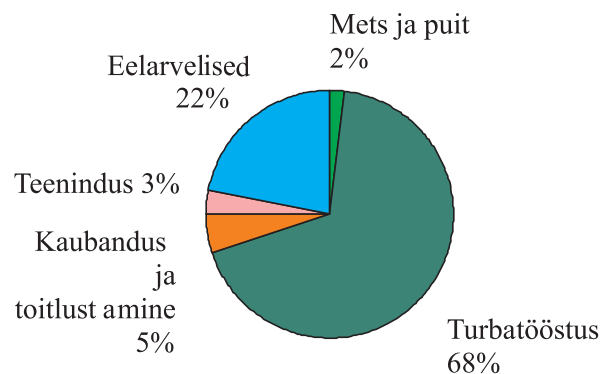
- Kokku 991
- 1 km² kohta 550,6

Kaugus Pärnust 41 km Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Kalev Kaljuste
- Vallavanem Kaljo Ahman

Tootsi asukoht kaardil – vt lk 430

Töökohad

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Tootsi vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eesti Keskerakond	9	296	76,7	Kaljo Ahman Inga Raudsepp Ain Käärt Jüri Mets Eha Käämbre Andres Tivik	127 62 33 27 27 8
Eestimaa Rahvaliid	7	90	23,3	Priit Erm	32
Kokku	16	386	100,0	7 mandaati	316
				Lihtkvoot	55,14

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.

2004

- Tootsi sauna ja pesuruumi renoveerimine.
- Tootsi sauna katuse ehitus ja ujula soojustus.
- Koolimaja sokkli ja drenaaži ehitus.
- Kooli tänavale pandi 150 m asfaltkatet.
- Koolimaja ümbruse asfalteerimine.
- Kooli akende vahetus.
- Lasteaia katus vahetus.

2005

- Koolimaja trepikoja remont ja klasside remont.
- Olmehoonesse majutusruumide ehitus ja trepikoja remont.
- Kooli akende vahetus.

2006

- Tootsi valla ujula renoveerimine. Põrandaküte ja plaatimine, seinte plaatimine ja värvimine, basseiniseinte osaline plaatimine.
- Tootsi spordisaali meeste duširuumi renoveerimine ja majutusruumides pesuruumi renoveerimine.
- ATS-i paigaldamine Tootsi põhikooli ja saali rekonstrueerimine, kooliakende osaline vahetus.

Tootsi valla ujula on renoveeritud

Kalev Kaljuste

Ujula renoveerimist alustati juba 2004. aastal, mil renoveeriti ujula sauna ja pesuruumide osa, soojustati välisseinad ja paigaldati uus katus.

2005. aastal rajati olmehoonesse ujula ja võimla teenendamiseks majutusruumid.

Valla ujula remonti jätkati 2006. aastal, mil paigaldati põrandaküte, uued põrandaplaadid, plaaditi ja värviti ujula seinad ning osaliselt paigaldati uued plaadid ka basseini seintele. Soetati ka uued ujumisrajad.

Tootsi ujula on väljakujunenud regionaalseks ujulaks, mida peale Tootsi inimeste kasutatavad veel naabervaldade elanikud. Põhilisteks ujula kasutajaks ongi Väandra valla ja alevi, Tori, Are, Kaisma ning Tootsi valla elanikud. Tootsi ujulas viiakse läbi ümbruskonna koolidele ujumiskursusi.

Ujula saunaosa kasutab põhiliselt valla vanem elanikond, kellel pole kodus piisavalt häid pesemisvõimalusi. Tootsis on veel Eesti-ajast majad, kus on ühised duširuumid ja vannid. Seega on saun-ujula kohalike elanikkonnale väga tähtis.

Tootsi ujula on üks valla atraktiivsemaid asutusi, mis toob valda palju külastajaid teistest valdadest.

Pärnumaal (v.a Pärnu linn) võiks olla kolm regionaalset ujulat, mille toimist võiks

toetada kas sihtotstarberiliselt riigi, või siisteiste naabervaldade poolt. Erinevate teenuste arendamisel ei tohiks lähtuda ühe valla vajadusest, vaid regionaalsest tarvilikkusest.

Tootsi ujula põhjal võib väita, et investeering on end igati õigustanud ning plaan on ujulat tulevikus veelgi atraktiivsemaks muuta.

Tootsi ujula.

Ujula riietusruum.

Tori vald

VAPP

LIPP

Tori vald 1.01.2006

Territoorium 282,1 km²

- Haritav maa 30%
- Mets 49%

Elanike arv

- Kokku 2688
- 1 km² kohta 9,5

Vallakeskus

- Tori alevik
- Kaugus Pärnust 27 km

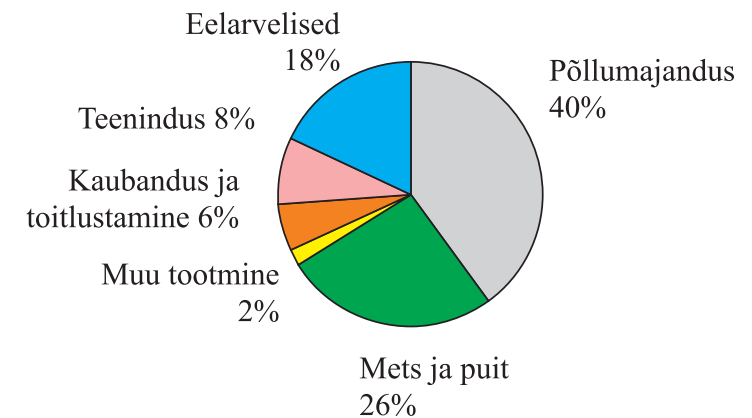
Asustusüksuste arv

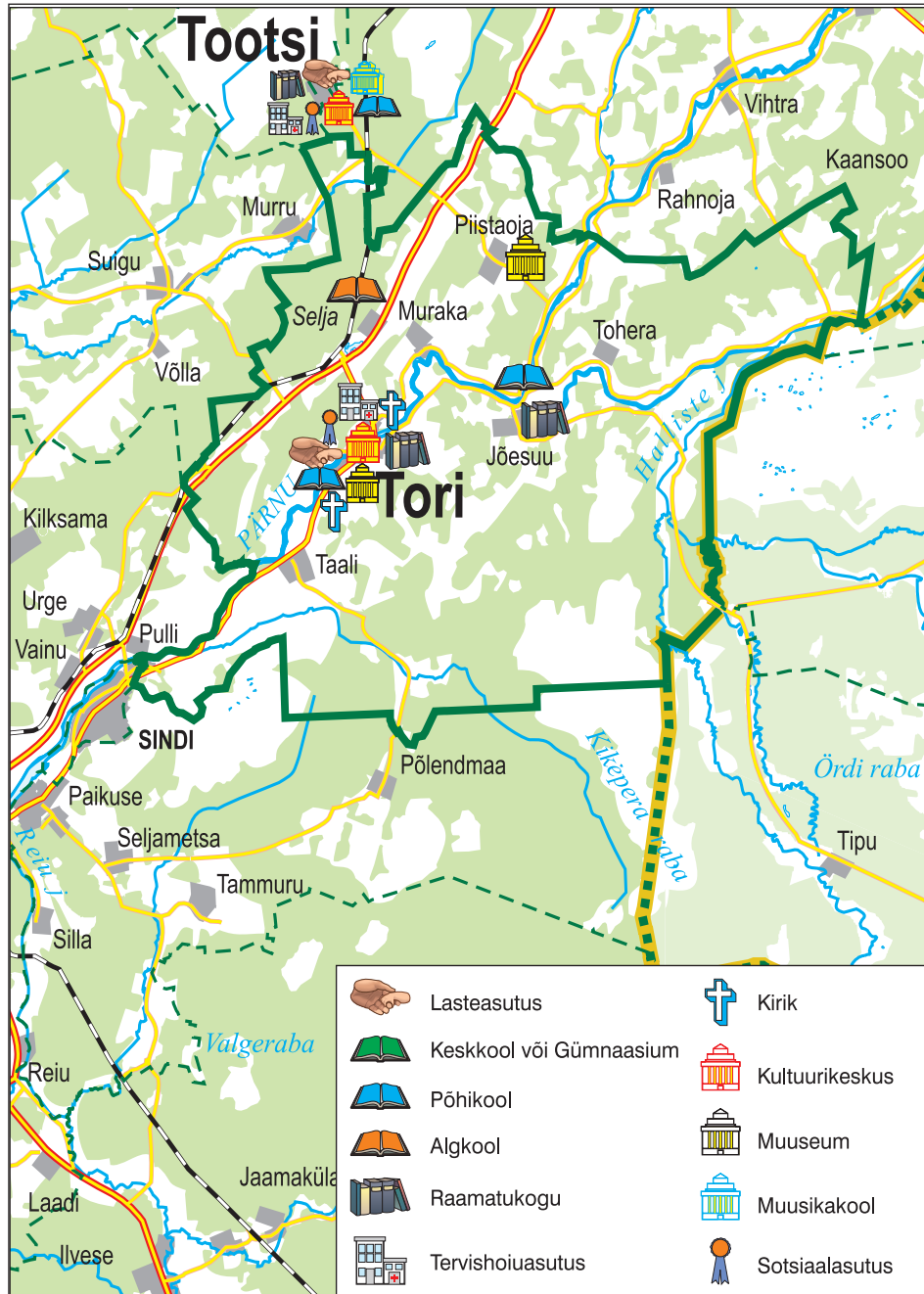
- Külasid 20
- Alevikke 1

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Ahti Kukk
- Vallavanem Enda Link

Töökohad

Elanike arv asulate lõikes Tori vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01.2007			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01.2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Aesoo küla	48	46	43	55	56	56	35
2. Elbi küla	26	22	18	6	6	6	13
3. Jõesuu küla	393	436	444	387	401	389	378
4. Kildemaa küla	48	40	39	47	47	46	39
5. Kuiaru küla	106	97	85	71	71	71	92
6. Kõrsa küla	57	69	65	76	77	76	58
7. Levi küla	41	47	44	30	29	29	48
8. Mannare küla	56	58	56	58	56	55	50
9. Muraka küla	102	108	101	93	96	96	96
10. Muti küla	60	60	61	64	64	63	76
11. Oore küla	93	98	97	91	87	87	86
12. Piistaoja küla	145	143	137	113	113	106	139
13. Randivälja küla	66	60	54	48	48	48	65
14. Riisa küla	22	26	26	22	22	22	28
15. Rätsepa küla	39	39	39	24	28	28	36
16. Selja küla	452	452	457	401	414	404	385
17. Taali küla	241	259	253	248	252	249	257
18. Tahkuse küla	24						
19. Tohera küla	81	101	95	81	80	78	93
20. Tori alevik	624	592	577	519	537	526	527
21. Urumarja küla	49	58	44	60	61	60	79
22. Võlli küla	72	72	77	62	60	56	56
Asula teadmata				2	1	1	
Kokku	2845	2883	2812	2558	2606	2552	2636

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Tori vald

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eestimaa Rahvaliid	21	556	52,7	Enda Link Vello Nõmm Ahti Kukk Jüri Veenpere Raivo Jürimäe Toomas Miller Erika Nõmm Kalev Mitt Andres Leesmäe	124 81 60 44 32 30 29 24 24
VL Koduvald	16	395	37,4	Jüri Puust Kalev Kiisk Tõnis Türk Uno Kask Margit Kask Markko Virkus	105 65 37 35 23 20
Eesti Keskerakond	6	73	6,9	-	-
Üksikkandidaat	1	31	3,0	-	-
Kokku	44	1055	100,0	15 mandaati	733
				Lihtkvoot	70,33

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.

2004

- Tori kirikusse püstitati J. Kuperjanovi mälestusmärk.
- Vallarahvas kohtus riigikogu liikme ja kultuurikomisjoni esimehe akadeemik Olav Aarnaga Viira koolis.
- Eesti Vabariigi aastapäeva tähistati Tori kirikus ja koosviibimusega rahvamajas.
- Jüripäeva jumalateenistus kirikus ja jüriöö jooks.
- Pärnumaa sotsiaaltöötajad Toris tutvusid vallamaja ja loodava õpilaskoduga.
- Euroopa Parlamendi delegatsioon külastas Tori valda ning kohtus elanikega.
- Tori muuseum 70.
- Riigikogu esimees pr Ene Ergma külastas Tori valda.
- Telesaate "Laulge kaasa" lindistus Tori lauluväljakul;

- Võidupüha tule teelesaatmine Tori kirikus.
- Heakorrakonkurss "Kaunis kodu" (auhinnatud Elvi Lubergi elamu Jõesuus, Tohera korterelamu, Tori teepiirkonna kontorihoone).
- Kodukandipäev Tohera külas Viira koolis.
- Taasiseseisvumispäeva jumalateenistus Tori kirikus.
- Avati Viira õpilaskodu 15 õpilasele.
- Ratsavõistlused "Põrgu karikas"
- Sportivõistlus "Virula Cup" Tori kooli sihtasutuse ja õpilasmavalitsuse eestvõttel.
- Folklooriansambel "Navesti 40".
- Eesti Sõjameeste Tori Kirik 150.
- Alguse saab uus traditsioon, ühise advendiküünla süütamine vallamaja juures.

2005

- Tori Põhikooli 130. aastapäev.
- Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Tori kirikus ja folklooripidu Tori rahvamajas.
- Külavanemate ümarlaud, põhiteemaks jäätmekava ja külade piirid Tori vallamajas.
- Külakoosolekud Piistaojal, Seljal, Jõesuus, Taalis, Toris. Põhiteema jäätmekava.
- Jüripäeva tule teelesaatmine Tori kirikus.
- Algas kampaania "Värvid valda".
- Tori kihelkonnakooli mälestuskivi avamine.
- Võidupüha tule teelesaatmine Tori kirikus.
- Haridusminister Mailis Repsi visiit Tori valda.
- Oore külamaja avamine Eesti Külade VI Maapäeva raames.
- Kodukandipäev Piistaoja külas. Ilmus Piistaoja külaseltsi raamat "Küla kahe valla piiril".
- Maaväe lipu annetamise tseremoonia Tori kirikus, lahinguvastuse näitus.
- President Arnold Rüütlil visiit Tori valda
- Taasiseseisvumispäeva jumalateenistus Tori kirikus.
- Avati Tori sotsiaalimaja
- Külavanemate ja külaliidrite ümarlaud. Teemal valla arengukava muudatused.
- Piistaoja katsetalu avas uue lauda.
- "Põrguvärk" Toris: Aadu Musta raamatu "Põrgu Värk" esitlus ja renoveeritud Tori Põrgu avamine
- Kohalike omavalitsuste volikogude valimised.
- Soomaa valdade ühisseminar Toris, Pärnjoel.
- Valla 14. aastapäeva tähistamine Tori rahvamajas.
- Valla vapimärkide üleandmine: Laine Haas, Jaan Vija.
- Konkursi "Kaunis kodu" võitjate autastamine.

2006

- Üleriigiline õpilasetlejate konkurss Tori rahvamajas.
- Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Tori kirikus, mälestusminutid kalmistul ja folklooripäev Tori rahvamajas.
- Tori valla beebiring alustas tegevust.
- Rohelise Jõemaa Koostöökogu asutamine Suure-Jaanis. Ühingu asutamisel osalesid ka Tori vallavalitsuse, Tori ettevõtjate ja MTÜ-de esindajad.
- Jõesuu raamatukogu 80.
- Esivanemate vabadusvõitluse mälestusele pühendatud pidulik jüripäeva jumalateenistus Tori kirikus. Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel külastas Tori kirikut kolmandat korda.
- Eestimaa Rahvaliidu Riigikogu fraktsiooni ja ministrite visiit.
- Moto-orienteerumise üritus "Kõrtsitee 2006".
- Mari Andreksoni raamatu "Vanaema õuel" esitlemine Tori rahvamajas
- Algas kampaania "Värvid valda 2006" – Sotsiaaldemokraatliku erakonna esindajate visiit Tori valda.
- "Kaunis kodu" maakondlik komisjon ringkäigul Tori vallas.
- Tori Hobusekasvanduse 150. a. juubeliüritused
- Tori Põrgu Laad
- Tori Hobusekasvandus 150. Suur Hobushow. Õhtul pidu ansambliga PS Troika.
- Rohelise Jõemaa Koostöökogu üldkoosolek Tori rahvamajas. Kanuematk Tori valla inimestega ja küladega tutvumiseks.
- Kodukandipäev Randiväljal. Karskuseltsi "Täht" mälestuskivi avamine Taali metskonna pargis, ajalootund Randiväljal kirikus, sportivõistlused ja meelelahutus.
- ETV saate "Kas me sellist Eestit tahtsimegi?" lindistus Tori vallas.
- Tori valla heakorrakonkurss "Kaunis kodu 2006".

Preemiad: Eha Talviku eramu Rätsepa külas; perekond Tekko talumajapidamine Randivälja külas. Eripreemia: Saare tee 1 Taali külas.

- Taasiseseisvumispäeva jumalateenistus Tori kirikus, kaitseväe peakaplan kolonel Tõnis Nõmmik, teoloog Einar Laigna. Käsitulirelvade näitus, esines puhkpilliorkester.
- Perespordipäev "Virula Cup 2006". Tori Kooli Sihtasutuse ja õpilasma-valitsuse eestvedamisel.
- Tori valla ajaleht "Kaldad" 10 aastat.
- Tori valla üldplaneeringu esmaste visioonide ja eskiislahenduste avalikud kaardile kandmised.
- Pidulik jumalateenistus Tori kirikus, sõjasangar Raudristi Rüütliristi kavaleri Harald Nugiseksi 85. sünnipäevaks.
- Valmis kõnnitee, pikkusega 1190 m, Tori alevikus.
- Tori valla üldplaneeringu koostamise koosolekud, maa- ja veealade kasutus- ja ehitustingimused Tori vallas.
- Advenditulede pidulik süütamine ja fotonäituse "Tori vald läbi 15 aasta" avamine vallamajas
- Pärnumaa Omavalitsuste Liidu üldkogu koosolek Tori rahvamajas. Tutvutakse Viira õpilaskodu ja Tori kirikuga. Volikogu esimehe ja vallavalitsuse vastuvõtt.
- Valla 2007. aasta kalendri "Kaunid kodud Tori vallas" tutvustamine.
- Valla 15. aastapäeva kontsert Tori rahvamajas.
- Tori valla vapimärkide üleandmine – Mari Andrekson, Aime Tarn, Udo Miller.
- Endiste vallajuhtide, kauaaegsete töötajate ja toetajate tänamine.
- Konkursi "Kaunis Kodu 2006" võitjate autasustamine.
- Tori valla tegu läbi 15 aasta väljakuulutamise.
- Fotokonkursil "Tori vald läbi 15 aasta" osalejate autasustamine.

"Põrgu värk" Toris

Merle Adams

14. oktoobril 2005 tõi kolm sündmust ühte terviklikku üritusse seotuna Torile populaarsust. Põhjust selleks andsid järgmised asjaolud:

1. Torilasest ajalooprofessori Aadu Musta raamatu "Põrgu Värk" esmaesitlus.
2. Tori Põrgu projekt jõudis lõpule.
3. Põrgurahvas euroremonditud eluasemes.

Esimene asjaolu:

Torilane tuli koju käima ja oma raamatut esitlema – Aadu Musta "Põrgu värk" esmaesitlus.

Aadu Musta (sünd. 1951) emapoolsed esivanemad on sajandeid elanud Tori vallas Tohera külas. Tema lapsepõlveaastad möödusid Toris: esimene titevoodi asus Tori mõisa mantelkorstnas, mäletamisaeagne kodu aga vanas Tori kihelkonnakooli hoones.

Hariduselt ajaloolane. Autori pühendusega raamatu järgi oli tulnud ligi sadakond huvilist.

Teine asjaolu:

KIK-i looduskaitseprogrammist taotles Pärnumaa Keskkonnateenistus projektile "Tori põrgu maastikukaitseala heakorrastamine ja hooldamine" kokku 24 3760 krooni. Alltöövõtja oli Tori Vallavalitsus. Tööd telliti vastavalt: Matogard OÜ – hooldustööd; OÜ Raivo Remont – ehitustööd.

Põrgurahvas euroremonditud eluasemes.

Tööde käigus eemaldati koopast sissevarisenud liiv, paljandi äär puhastati, valmistati ja paigaldati piirded ning ehitati kaks treppi.

Kolmas asjaolu:

Õhtune tõrvikutega rongkäik põrgusse, kus moor ja vaar euroremonditud eluaset tutvustasid osutus ootamatult rahvarohkeks. Korraldajail tuli mõelda sellelegi, et helitehnikat ja ilutulestikuvahendeid transportivad autod aegsasti õigesse kohta parkida.

Hobused kappasid, sarvikrahvas oli elevil ja üllatusena saabus asukaid veel juurde tervelt kaks paari.

Tori Hobusekasvandus 150

Jaanus Kallaste

18. juunil 2006. a toimunud Tori hobusekasvanduse 150. aastapäev oli kasvanduse praegusele juhtkonnale uus kogemus. Üritus sai ette võetud suurejooneliselt, veidi tuli plaane ka muuta. Kuid kõige selle juures oldi veendunud, et Tori hobusekasvanduse 150. juubel peab olema midagi võimsamat kui tavaliselt. Appi paluti mitu aastat Tallinna *Horseshow'd* juhtinud Jüri Peetson, kellel oli sellelaadse show korraldamise kogemus.

Tori hobusekasvanduse 150. aasta-päeva üritust tulid vaatama ka kultuuriminister Raivo Palmaru, kantsler Ants Noot, riigikogu liikmed Mark Soosaar ja Jaanus Männik, tõuloomade liidu esimees Olev Saveli jt. Teadsime, et liigne jutt tori hobuse headusest enam ei aita, vaja on tõestada oma sõnu.

Kuuehobuserakend Tori hobusekasvanduse 150. aastapäeva üritusel.

Publiku arv oli ca 800 inimest päevasel hobuetendusel ja ca 500 inimest õhtusel peol.

Üritus tarvis sai tellitud ka väga kallid Eesti ennesõjaaegsed ratsaväemundrid, mis said valmis vahetult enne juubelpäeva. Kindlasti tahaksime neid kasutada ka edaspidi, sest praegusel hetkel on kasutatavad ratsaväemundrid vaid Tori hobusekasvandusel. Loodame, et järgmisel Võidupäeva paraadil marsivad kõige ees juba ratsaväelased ratsaväemundris.

Üks efektsemaid etteasteid – troikad – õnnestusid hästi. Kaunist tippkoolisõitu esitas Eesti tippkoolisõitja Marleen Vassil. Päeva lõpetas esmakordselt Eestis demonstreeritud kuuehobuserakend. Selleks sai eraldi tellitud rakmed Hollandist ja kaless Poola vankritehasest.

Tori hobusekasvanduse poolt anti auplaadid kauaaegsetele töötajatele. Nendeks olid: Jaan Vija, Jaak Ehrlich, Hans Kavak, Vilma Pakkanen, Aino Linn, Villu Suurkaev, Alli Pillmann, Vambo Tali, Nikolai Männik, postuumselt Lembit Karjel.

Tulevikus töötab Tori hobusekasvandus selle nimel, et jääksid traditsioonilised näitused, jõudluskatsed, ratsavõistlused, ja miks mitte ka analoogsed hobushow'd. Ka kuulus Pallaadium Cup võiks kunagi Toris toimuda.

Tori hobusekasvanduse 150. juubel õnnestus väga hästi ja täitis eesmärgi. Me näitasime, et tori hobune on täiesti konkurentsivõimeline teiste tõugudega ja kindlasti on ta ka teatud osades parem.

Tõstamaa vald

VAPP

LIPP

Tõstamaa vald 1.01.2006

Territoorium 261,0 km²

- Haritav maa 16%
- Mets 60%

Elanike arv

- Kokku 1632
- 1 km² kohta 6,3

Vallakeskus

- Tõstamaa alevik
- Kaugus Pärnust 48 km

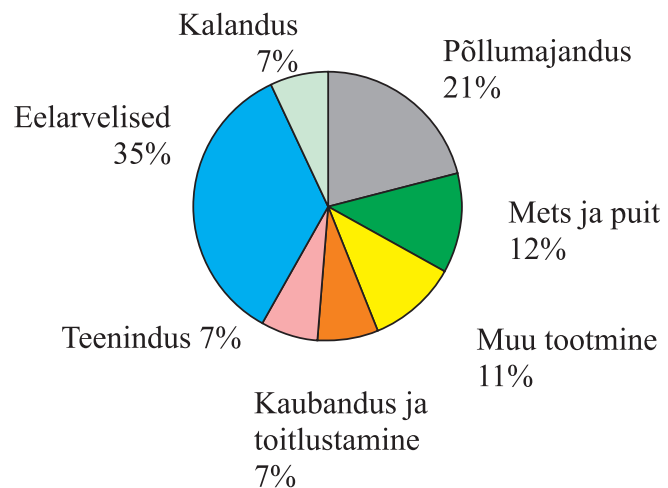
Asustusüksuste arv

- Alevikke 1
- Külasid 19

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Heino Tamm
- Vallavanem Toomas Rõhu

Töökohad

**Elanike arv asulate lõikes
Tõstamaa vald**

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.01.2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Alu küla	26	25	31	38	36	35	19
2. Ermistu küla	74	73	72	62	63	61	59
3. Kastna küla	77	79	76	70	71	71	60
4. Kavaru küla	95	66	72	61	61	58	66
5. Kiraste küla	26	28	27	15	15	15	12
6. Lao küla	77	56	48	43	41	40	54
7. Lõuka küla	44	44	45	53	53	53	50
8. Manija küla	53	41	42	35	36	35	48
9. Männikuste küla	118	104	103	95	96	96	115
10. Pootsi küla	109	107	101	107	111	104	91
11. Päraküla küla	15	17	18	14	15	14	16
12. Rammuka küla	23	27	32	29	30	29	21
13. Ranniku küla	39	34	30	35	34	34	34
14. Seliste küla	126	134	137	143	147	145	156
15. Tõhela küla	97	86	87	71	69	68	69
16. Tõlli küla	42	47	46	42	43	43	44
17. Tõstamaa alevik	685	702	706	635	652	639	608
18. Värati küla	49	55	52	50	48	46	51
19. Kõpu küla		22	18	23	24	23	7
20. Peerni küla		18	18	14	18	17	9
Asula teadmata					1	1	3
Kokku	1775	1765	1761	1635	1664	1627	1592

**Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Tõstamaa vald**

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Tõstamaa	15	501	66,4	Toomas Rõhu Rando Rand Eduard Vilbre Katrín Tõnisson Heino Tamm Leo Salk	168 50 46 32 27 24
Erakond Res Publica	16	254	33,6	Alex Trope Sulev Alas Andres Laur	50 38 31
Kokku	31	755	100,0	9 mandaati	466
				Lihtkvoot	83,89

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.

2004

- Valla vapimärgid omistati omavalitsuse taastajale Liivi Heametsale ja ehitusnõunik Ain Birgile.
- Avati Alu munitsipaaljäräär, mis võimaldas remontida suures mahus vallateid.
- Lõpetati üheksa aastat kestnud Tõstamaa mõisakooli kapitaalremont.
- Ilmus Vaike Hangu raamat Alu külast.
- Seliste kirikus tehti siseremont.
- C. R. Jakobsoni preemia sai kauaaegne Tõstamaa koolijuht Elli Teras.
- Pärnumaa aasta küla tiitel omistati Tõstamaa valla Seliste külale.
- Tõhela külaselts rajas laste mänguväljaku.
- Remonditi Kastna kiriku katus.
- Pärnumaa aasta haridusjuhiks nimetati Tõstamaa kooli direktor Toomas Mitt.
- Valla aasta teoks tunnistati Tõstamaa mõisakooli kapitaalremondi lõpetamine.
- Valla aasta tegijateks tunnistati koolidirektor Toomas Mitt, ettevõtja Margus Tuulmees ja Seliste külaselts.

2005

- Jaanuaritormis said suuremaid kahjus-

tusi ca 50 majapidamist, Munalauu sadam ja hulk elektriline. Manija liinipaati sõitis Munalauust ilma meeskonnata üle Pärnu lahe Võiste rannakarjamaale.

- Valla vapimärgid omistati õpetajatele Efeliine Liivile ja Maimu Juhkamile.
- Tõstamaa kool tunnistati Pärnumaa kauneimaks kooliks.
- Tõstamaa alev ja Tõhela külakeskus tunnistati Pärnumaa heakorrakonkursi võitjaks.
- Teedevalitsus paigaldas Tõhela küla teele 5 km ulatuses mustkatte. Vald paigaldas mustkatte Kavaru külavahel ja mitmele tänavale.
- Ettevõtja Erika Tambre ja vallavalitsuse koostöös taasavati Tõhela kauplus.
- Tõstamaa vald tunnistati Pärnumaa koolitussõbralikumaks omavalitsuseks ja Pärnumaa kodanikuühiskonna arendamisel aasta tegijaks.
- Tõstamaal olid külas Euroopa Comeniuse koolide koostööprojekti "Imagine" partnerkoolid Austriast, Bulgaariast, Poolast ja Portugalist õpilaste-õpetajatega.
- Manija saarele uus sadamakuur, osteti traktor rannaniitude hooldamiseks ja viidi põhitee 2,5 km ulatuses mustkatte alla.

- Rekonstrueeriti Tõhela ja Pootsi veejaamad.
- Valla aasta teoks tunnustati oluliselt paranenud heakord ja tunnustati sellele enim kaasa aidanud.
- Valla aasta tegijaiks tunnustati Tõhela farmid OÜ (investeeringud põllumajandusse), talunik Madis Martson (talu areng ja investeeringud), spordiõpetaja Jaan Tamm (noortesporti edendamine, Pärnumaa aasta õpetaja) ja perekond Rand (Pootsi külaelu edendamine, laat ja autospordisündmused).

2006

- Valla vapimärgid omistati kaheteistkümnepäraselise pere emale Ülle Juurikule ja kauaaegsele Manija külavanemale, turismitalupidajale Tiit Pildile.
- Ülo-Hillar Mai ja muinsuskaitse koostöös korrastati Pootsi veski.
- Käivitati Tõstamaa muuseum ja turismiinfopunkt.
- Valmis uus Munalau sadamahoone
- Manija saarel toimusid Rannamängud
- Ilmus raamat Omar Volmer "Tõstamaa kihelkonna ajalugu XIII-XX saj".
- Tõhela külaseltsi eestvedamisel valmis Tõhela laululava.
- Valmis Manija sadama paadikaj.
- Ilmus Vaike Hangu raamat "Häidaste külast.
- Valla aasta teoks valiti vee- ja kanalisatsioonisüsteemide korrastamisel tehtud tööd (Tõstamaa vee- ja Tõhela kanalisatsioonitrass, Seliste kortermaja vee- ja kanalisatsioonisüsteem, Pootsi kortermajade veesüsteem).
- Valla aasta tegijateks valiti kaasaegse lüpsifarmi ehitanud talupere Inga Halme ja Andres Kalbach, turismitalu ja kaupluse avanud perekond Kasearu ja noored ettevõtjad Merike ja Janek Tuulmees.

Tõstamaa mõisakooli kooli remont

28. augustil 2004 avati kapitaalselt remonditud Tõstamaa mõisakool. Et mõisa harrastemaja valmis 1804, oli põhjust tähistada ka hoone 200. aastapäeva.

Kool töötab mõisas alates 1921. aastast. Vajadusest koolihoone kapitaalsemalt remontida on ajalooürikute andmetel räägitud 1937. aastast, kuid rahapuudusel piirdui ikka väiksemate kohendamisega. Kapitaalremondiga alustati 60 aastat hiljem 1997. aastal.

Oli ka viimane aeg, sest kaasaega ei sobinud enam kuivkäimlad, vahelagi oli varisemisohulik, avariiohus elektrisüsteem, puudulik valgustus rikkus õpilaste silmi, sanitaarnõuetele ei vastanud söökla, 24 ahju lahunenud ja tuleohhtlikud jne.

Majas valitses ruumipuudus, kuid kasutamata olid katusealune, kelder ja kõrvalolev tall-tõllakuur. Normaalsest õpikeskkonnast oli olukord väga kaugel.

Tegemist oli keerulise objektiga, kus omavahel tuli sobitada muinsuskaitse nõuded, kooli vajadused, rahalised võimalused. Alustamisel ei osatud tööde mahtu ja maksumust hinnatagi ja seda eriti muinsuskaitsetööde osas. Olid ju mõisa uhkus laemaalingudki krohvi all ja neist teati vaid külajuttude põhjal.

1996. a toimus ruumiprogrammi koostamine, projekteerimine, teostati vajalikud uurimistööd ja toimus konstruktsioonide avamine seisundi määramiseks. Rajati kanalisatsioonitrass ja ehitati puhastusseadmed.

1997. a teostati muinsuskaitsetööde uuringud, remonditi tualettruumid ja söökla, rajati elektri-, vee ja kanalisatsioonivõrgud.

1998. a remonditi katus, ehitati välja katsekorrus (arvuti- ja käsitööklass, raamatukogu, korstnasaal), korrastati elektriküttesüsteem, tehti interjööri uuringud ja avati laemaalingud.

1999. a remonditi algklasside osa ja restaureeriti laemaalingud 5 ruumis.

2000. a töid vahendite puudumisel ei tehtud. 2001 korrastati tall-tõllakuur ja ehitati sinna õpilaskodu I järk.

2002. a rajati õpilaskodu II järk, IT keskus ja restaureeriti laemaalingud 2 ruumis.

2003. a lõpetati peahoones põhilised sisemised üldehitustööd, võeti kasutusele kelder ja tehti muinsuskaitsetöid.

2004. a korrastati siseinterjäär, välisviimistlus ja haljastus.

Kokku remonditi ca 3500 m³ pinda, laemaalinguid taastati kokku 958 m². Tööd maksid 22,7 miljonit krooni. Tööde venimise üheksale aastale põhjustas rahaliste vahendite nappus.

Töid rahastati riigieelarvest, muinsuskaitse vahenditest, 21. sajandi kooli-, mõisakoolide- ja õpilaskodude programmist ja omavalitsuse vahenditest.

Lõpptulemusele tuli pikk ehitusperiood kasuks, sest osapooltel (kool, vald, projekteerija, muinsuskaitse, ehitaja, restaureerija) oli aega diskuteerida ja leida paimaid lahendusi.

Tulemuseks on üks omanäolisemaid kooli, mis tunnustati 2005. aastal Pärnumaa kauneimaks kooliks.

Mõisa restaureerimisel, eksponeerimisel ja arendamisel ei lõpe töö ilmselt kunagi. Kui laemaalingud on restaureeritud, siis jõukamaid aegu ootab veel palju huvitavat palju huvitavat seintel kipsi ja põrandatel laminaadi all. Korrastamist ootab mõisapark, arendamist koolimõisaaed, remonti aednikumaja, kunstitorja ja õppe-käsitöökodade, ehitamist võimla.

Täna on mõis kujunenud valla üheks viisiitkaardiks. Lisaks keskkoolile on mõisas õpilaskodu, mis suvel töötab majutusasutuseks, muuseum, suvekuudel on avatud turismiinfopunkt koos kohaliku käsitöömüügiga, kutseõppena õpetatakse turismikorraldust. Toimuvad mõisakontserdid ja muud kultuuriüritusi. Aastas külastab mõisa ca 5000 registreeritud küllastajat.

Tehtud tööd on loonud tingimused, et kunagine vaimuelu keskus mõis on lisaks muinsus-, arhidektuuri- ja loodusemälestisele taas kujunemas piirkonna haridus-, täiendõppe-, kultuuri-, ajaloo- ja spordikeskuseks.

Renoveeritud Tõstamaa mõisakool.

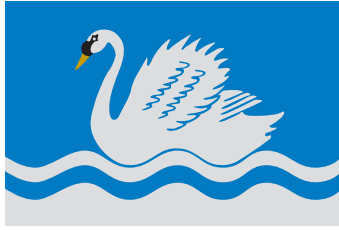

Varbla vald

VAPP

LIPP

Varbla vald 1.01.2006

Territoorium 313,8 km²

- Haritav maa 14%
- Mets 64%

Elanike arv

- Kokku 1067
- 1 km² kohta 3,4

Vallakeskus

- Varbla küla
- Kaugus Pärnust 60 km

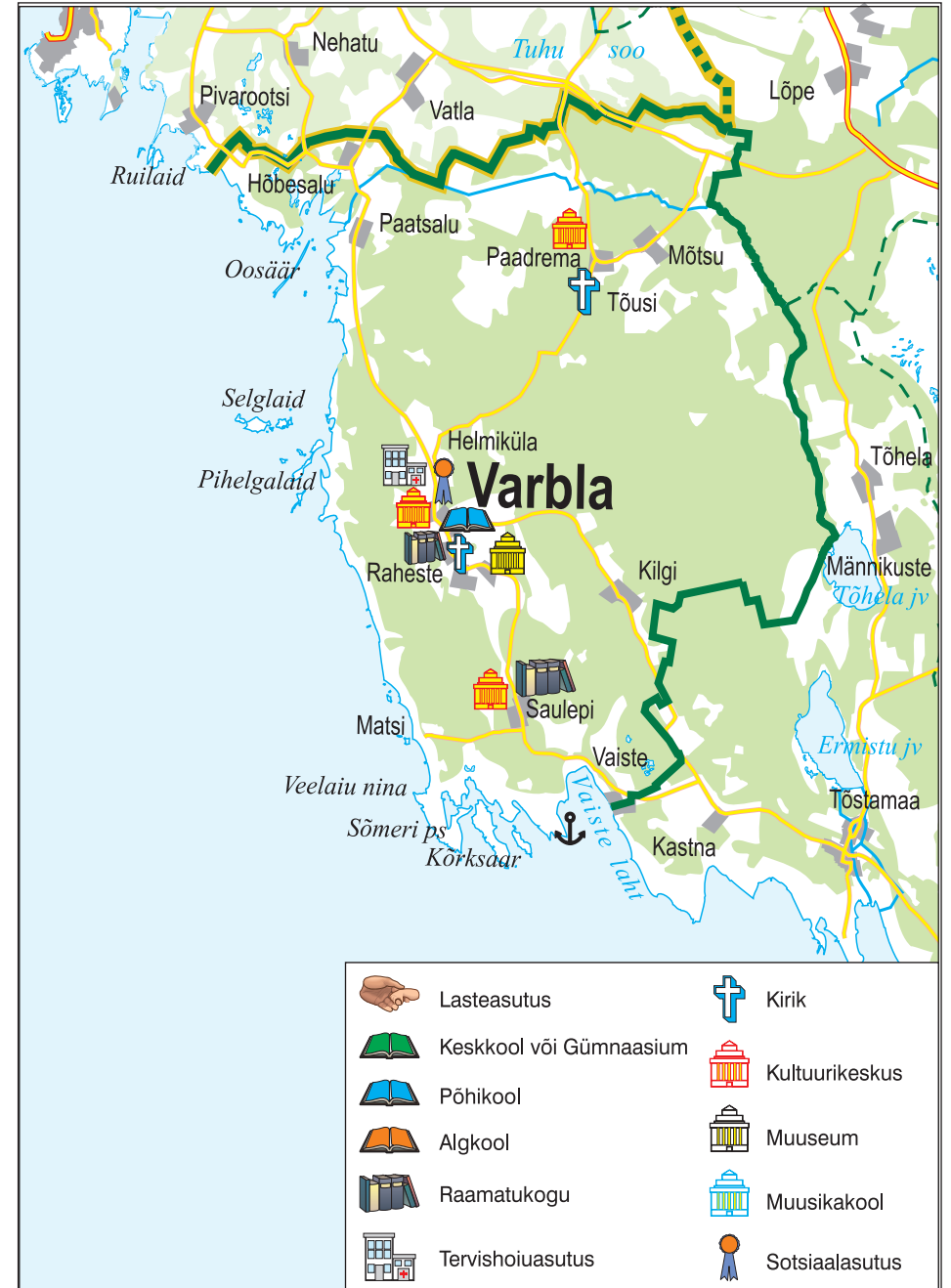
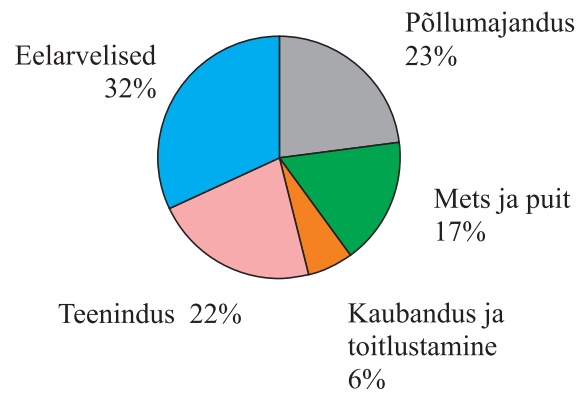
Asustusüksuste arv

- Külasid 40

Omaavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Marika Sabiin
- Vallavanem Sivar Tõnisson

Töökohad

**Elanike arv asulate lõikes
Varbla vald**

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel seisuga 01.01. 2007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Allika küla		25	26	26	23	21	14
2. Aruküla küla		94	91	73	81	81	83
3. Haapsi küla		10	10	7	7	5	6
4. Helmküla küla		54	55	42	44	43	48
5. Hõbesalu küla	20	11	17	14	17	16	12
6. Kadaka küla		6	6	4	8	8	6
7. Kanamardi küla		4	4	7	6	6	4
8. Kidise küla	49	26	27	9	12	12	17
3. Kilgi küla	30	19	19	9	11	11	13
10. Koeri küla		0	0	0	0	0	0
11. Korju küla		13	6	4	4	4	2
12. Kulli küla		66	66	51	56	56	62
13. Käru küla		33	34	23	23	23	28
14. Maade küla		7	7	9	8	8	8
15. Matsi küla	51	19	19	23	18	18	20
16. Mereäärse küla	76	17	15	15	17	17	11
17. Muriste küla		13	11	9	9	9	14
18. Mõtsu küla	250	40	39	37	41	41	37
19. Mäliküla küla		23	23	18	19	19	17
20. Nõmme küla		8	9	9	9	9	4
21. Paadremaa küla	74	34	33	33	34	34	41
22. Paatsalu küla	83	81	79	64	66	66	63
23. Piha küla		37	38	26	27	26	32
24. Raespa küla		14	13	11	11	10	12
25. Raheste küla	186	55	51	49	52	52	46
26. Rannaküla küla		17	13	9	9	9	13
27. Rauksi küla		21	21	11	10	10	16
28. Rädi küla		17	17	14	16	16	10
29. Saare küla		16	16	15	15	14	11
30. Saulepi küla	115	5	5	12	12	12	7
31. Selja küla		7	8	9	9	9	13

32. Sookalda küla		16	19	15	17	17	13
33. Tamba küla	22	10	10	7	7	7	8
34. Tiilima küla		8	8	7	7	7	5
35. Tõusi küla		146	142	128	132	127	122
36. Täpsi küla		8	8	3	3	2	6
37. Vaiste küla	56	41	38	35	37	34	36
38. Varbla küla	246	164	154	150	151	150	139
39. Öhu küla		32	32	28	28	28	27
40. Ännikse küla		11	10	10	10	10	10
Asula teadmata				4	1	1	2
Kokku	1258	1223	1199	1029	1067	1048	1038

**Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Varbla vald**

Nimekiri	Kandi- daate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
Eesti Keskerakond	14	322	64,8	Maie Ausmeel Heino Sabiin Margit Merila Ants Nurk Raimond Lobjakas Marika Sabiin	52 46 38 36 35 33
Eestimaa Rahvaliid	9	154	31,0	Sivar Tõnisson Signe Tetsmann Meelis Holter	40 26 22
Üksikkandidaat	1	21	4,2	-	-
Kokku	24	497	100,0	9 mandaati	328
				Lihtkvoot	55,22

Olulisemad sündmused 2004.-2006.a.

2004

- Matsalu mõjupiirkonna turismi- ja puhkemajanduse koostöö lepingu sõlmimine.
- Rahvusvaheline folklooripidu "Kultuuri-sild üle Läänemere".
- Paadrema kodukandipäevad.
- Muriste küla kokkutulek.
- Matsalu alamvesikonna veeprojektis osalemine.
- Uue arstipunkti avamine.

2005

- Varbla rahvamaja naisansambel "Midrilind" pälvis maakondlikul vokaalan-samblite päeval peapreemia.
- Varbla rahvamaja tualettide remont.
- Hooldekodu köögibloki rekonstrueerimine.
- Matsi sadama kai rekonstrueerimine.
- Noortekeskuse loomine Varbla Rahvamaja.

2006

- Hooldekodu laienemine apteegi majja.
- Varbla ja Saulepi piirkonnad said kvaliteetse interneti ühenduse.
- Alustati töödega Varbla-Paatsalu teelõigul mustuskatte alla viimiseks.
- Pärnumaa vokaalansamblike päev Varblas.
- 580 aastat Varbla valla esmamainimisest.
- Kuu-Klubi 10. aastapäev.

*Pärnu võitlusklubi Turmi – Viikingite võitlus.***580 aastat Varbla esmamainimisest**

Varbla valla alale tekkis paikne asutus suhteliselt hilja, tõenäoliselt muinasaja lõpuperioodil, I a. tuh. teisel poolel p Kr., kuna maa Eesti läänerannikul vabanes mere alt hiljem kui rannikust kaugemal asuvad Eesti alad. Seda kinnitavad ka valla maa-alal paiknevad muistised – ohvrikivid, ohverdamise kohad ja ohvrialikad, mis pärinevad II a. tuh. p Kr.

Esimesed allikad pärinevad 1426. aastast, kus on mainitud Warpelli mõisa. Warpelli mõisa kõrvale ongi tekkinud Varbla küla ja hiljem Varbla vald.

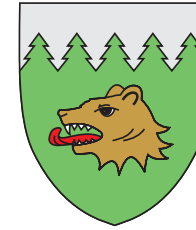
Muinasajal ja ka hiljem oli Varbla Lääne maakonna osa. Varbla kihelkond hõlmas lõunaosa praeguse valla territooriumist,

mille põhjaosa kuulus Hanila kihelkonda. Varbla kihelkond kuulus keskajal Saare-Lääne piiskopkonda. Alles 1961. a läks Varbla Pärnu linna piirkonna koosseisu.

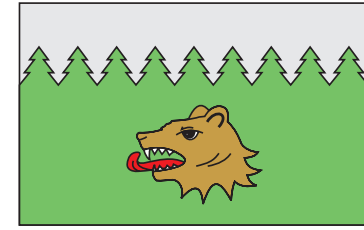
2006. aastal täitus 580 aastat Varbla esmamainimisest. Selle sündmuse puhul korraldas Varbla muuseum koostöös vallavalitsusega "Ajaloopäeva". Ajaloopäeval jutustasid kohalikud inimesed ja kutsutud külalised Läänemaa ajaloo, Varbla mõisatest, Varbla koolist, kolhooside tekkimisest ja muinsuskaitse tegemistes. Päeva lõpetasid muuseumi õuel muinasaegsete võitluskunstide klubi Turmi etendus "Viikingite Võitlus".

Soome lauljad Varblas rahvusvahelisel folklooripeol "Kultuurisild üle Läänemere".

Vändra alev

VAPP

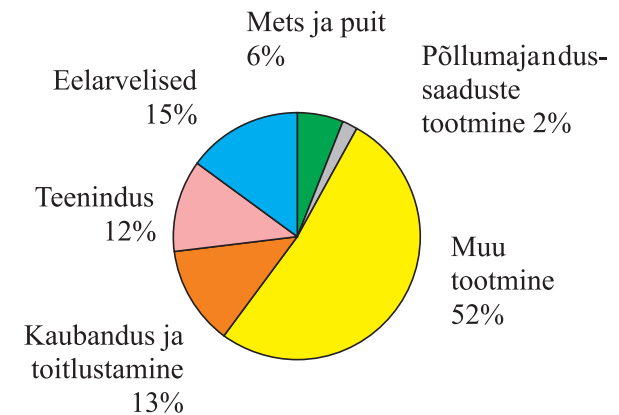
LIPP

Vändra alev 1.01.2006**Territoorium 3,3 km²****Elanike arv**

- Kokku 2727
- 1 km² kohta 826,4

**Kaugus Pärnust 50 km
Omavalitsusjuhid**

- Volikogu esimees Niida-Anita Morgen
- Vallavanem Toomas Sonts

Töökohad

Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a. Vändra alev

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Vändra	21	453	45,1	Alar Jaanson Toomas Sonts Tiiu Ling Jaan Ridalaan Tiit Kangert Kersti Valgeväli Harry Veskemaa	75 71 33 27 22 21 20
VL Vändramaa	15	369	36,7	Olga Kängsep Mart Möttus Heldur Hiis Gersti Kont Marget Privits Valeri Riippinen	94 45 42 25 24 21
Eesti Keskerakond	5	148	14,7	Niida-Anita Morgen Ramon Loik	51 39
Erakond Res Publica	3	35	3,5	-	-
Kokku	44	1005	100,0	15 mandaati	610
				Lihtkvoot	67,00

Olulisemad sündmused 2004.-2006. a

2004

40 aastat naiste rahvatantsu

Kädi Pärnoja juhendamisel tegutsev naisrahvatantsurühm "Vändrikud" tähistas kultuurimajas kontserdiga 40. sünnipäeva.

Alevi avati lipuväljak

Alevi kultuuriprojekti esimese etapina uuendati alevivalitsuse hoone esine maala. Kohaliku ettevõtja Hillar Hiisi firma ehitajad paigaldasid uued tee- ja trepikatted, valgustuse ja lipumastid. Mööda kaldteed pääsevad kultuuriüritustele nüüdsest ka rastrooliga liiklejad.

Mitmekümnest erinevast taimeliigist kokku sobitatud haljastuse ettevalmistamisel ja istutamisel oli ametis projekti autor, Räpina aianduskooli õppejõud Reet Palusalu. 22. juunil nimetati uus alevit ilmestav paik pidulikult avatseremoonial lipuväljakuks.

Kui varem oli alevi väliürituste keskseks

kohaks turuplats, siis alates lipuväljaku valmisemist antakse stardid, öeldakse avavõi lõpusõnad jne alevi lipuväljakul.

Kultuurimaja keldrikorrus sai uue näo

Kultuurimaja keldrikorruks ehitati aastaid tühjana seisnud tsiviilkaitseruumidesse pargis toimivate vabaõhuürituste ja staadionil läbiviidavate treeningute ning võistluste tarbeks kaasaegsed tualett-, duši- ja riietusruumid.

27. juunil avati Vändra õigeusu kirikus taas peauks

1868. a ehitatud kirikus tegutses Nõukogude ajal teraviljasalv, hiljem kino. 1993. a kirikuvarad tagastati. Kiriku taastamist ja koguduse tegevust on sellest ajast alates juhtinud Vändra muusikakooli pedagoog Maria Mahlapuu, jätkates sellega oma vanaisa, 1918.-1939. a Vändras õigeusu preestrina tegutsenud Anton Ruusi elutööd. Kunagine kino kaldpõrand on asen-

datud uue puitpõrandaga, altariosa saanud puitkatte, remonditud on leerituba ja kantselei, paigaldamisel on ikonostaaž.

Esimest korda üle pikkade aastate siseneti kirikusse taastatud läänepoolsest peauksest, mille kõrval asus kunagi trepp, mis viis kellatorni. Piduliku jumalateenistuse viis läbi preester Emmanuel Kirss, laulis kiriku koor Maria Mahlapuu juhatusel.

Algas gaasitrassi ehitus

19. juulil alustas AS Sanserv alevi gaasijaotustorustiku ehitustöid. Gaasiküttele viiakse üle kõik alevi suuremad katlamajad. Eratarbijatele on AS Fortum Termest andnud nõusoleku ehitada torustik kuni kinnistu piirini. Maa-alune torustik paigaldatakse C. R. Jakobsoni tänavale kuni veetorn-elamuni, sealt tehakse pööre Uuele tänavale ja Uus tn 22 juurest Vanale tänavale.

Remonditi gümnaasiumi uus korpus ja õpilaskodu

Rekonstrueerimistööd hõlmasid koolihoone uue korpuse ja internaadihoone õpilaskodu osa remonti. Kõikidesse korpuse klassidesse paigaldati nõuetekohane valgustus, koos tuletõrjesignalisatsiooniga veeti kaablid koolikella ja kooliraadio süsteemide tarvis. Kõikides klassides on võimalik kasutada arvutit, mis ühendatud kooli arvuti- ja inetnetivõrku.

Peale ruumide remondi said uue mööbli ja sisustuse ka õpilaskodu toad. Tööde kogumaksumuseks kujunes 3,8 miljonit krooni.

Kooliaia 80. sünnipäeval avati väliõppeklass ja purskkaev

27. augustil tähistati suurejoonelise aiapeoga kooliaia 80. sünnipäeva. Silmailu pakub kooliaias lilleküllus. Uuest väliõppeklassist enim rõõmu tundnud kooli bioloogiaõpetaja Reet Esmäe ütles oma ettekandes: "Olen ammu unistanud, et meie aia tiigil oleks valge sild, hõbedane paju vee kohal, vesiroo-sid. Ja lapsed saaksid vahetunnil öelda, et lähme vesiroose vaatama!".

Rekonstrueeriti Vana tänav lõik

Tänavalõigu rekonstrueerimine koos kõn-

niteede ehituse ja tänavavalgustuse paigaldamisega läks maksma 2 352 950 krooni. Peatöövõtja oli AS Teede REV 2 ja tänavavalgustuse paigaldus OÜ Pahjalt.

Ilmus Vändra alevi ja valla ajalehe "Vändra Teataja" 100. number

Juubelinumbri ilmumist tähistati kultuurimajas sünnipäevapeoga. Kutsutud olid kõik, kes lehe ilmumisest alates kaastöid teinud või muul moel kaasa aidanud.

Näitusel olid väljas kõik ilmunud 100 lehenumbrit ja üksikesemplari aastate jooksul Vändras ilmunud ajakirjadest-ajalehtedest.

"Vändra Teataja" esimene number ilmus 18. detsembril 1997. Kahte esimest numbrit andis välja Gitta Veber. Kolmandast numbrist alates toimetab ajalehte Öie Kuusk. Lehte külgendab Pärnu Postimehe ja teleajakirjanik Ester Vilgats. Trükitakse Pärnus AS-is Trükk.

Tunnustus

- Alevi kõrgeim autasu Vändra Tungal anti kohaliku naisliikumise eestvedajale, naisseltsi esinaisele Juuli Paugusele. Ain Silbaumi kavandatud ja Johannes Toomsalu teostatud taiesega kaasneb 15 000-kroonine preemia ja foto kandmine alevi aaramatusse.
- Eesti Punase Risti medal anti alevi üle 20 aasta doonorite päevi organiseerinud ja enam kui 120 korda verd loovutanud perearstile Mart Möttusele.
- Pärnumaa vapimärgi pälvis volikogu aseesimees Vello Kutsar ettevõtlike, spordi- ja kultuurielu edendajana.
- Vabariiklikul konkursil "Kaunis kodu" tunnustati alevi lasteaeda "Mürakar" kui kõige looduslähedasema keskkonnaga lasteasutust.

2005

Edu toidupoest sai Konsumi kaubakeskus
Vändra Tarbijate Ühistu laiendas müügipinda 470 m² võrra. Kokku kulus juurdeehituseks 4,7 miljonit krooni. Uus kaubamärk

Konsum tähendab mitme tuhande artikli võrra laiemat kaubavalikut, rohkem sooduspakkumisi ja avaramat müügiplinda. Ühistu katuse alla on koondunud hulk elanikele elutähtsaid asutusi, mida nüüd muugavam ühes paigas külastada: Hansapank, Ühispank, Ergo Kindlustus ja If Kindlustus. Uute rendipindadega on rahul OÜ Palmveli lillepood, Kati spordi ja teksapood, Vana apteegi haruapteek.

Hostel Pargi sai tegevusloa

Rahvusvaheliste kaubavedudega tegeleva Seir AS-i omanik Heldur Vaakmann renoveeris Kalda 3a endise Mistra kontorihoone ja avas selles Vändra külalistele hotellimõõtu majutuskoha. Hoone atraktiivne klaasist fassadiosa püüab pilku, rohke tekstiilivalik sisekujuduses ja akendest avanev pargi- või jõeavaade loovad hubase kodutunde. Jõeäärsele avaral muruplatsil pakutakse telkimisvõimalust ja erinevaid teenuseid karavanautodele.

Avaldati austust Mihkel Lüdigi

Oma elu viimased 20 aastat Vändras elanud helilooja Mihkel Lüdigi 125. sünniaastapäeva tähistati 15. mail kontserdiga gümnaasiumis ja jalutuskäiguga mööda Lüdigiga seotud paiku. Lüdigi heliloomingut esitasid temanimelise muusikakooli õpilased ja õpetajad, Vändra Hobikoor, ansambel "Linnutaja" ja külaliskoorid.

40 aastat tekstiilitööstust Vändras

Kogu päeva täitnud Wendre aastapäeva märkimise pidupäev algas vabriku ees lip-pude heiskamisega. Külalistel oli võimalus teha ringkäik vabriku tootmishoonetes ja teistes alevi suuremates ettevõtetes. Kultuurimajas esines konverentsieabetunnis endine kauaaegne Mistra direktor Vello Kutsar. Samas oli Mistra kroonikaalbumite väljapanek ja näitus Wendre töötajate-harrastuskunstnike Silvi Aasa, Airi Tomsoni ja Mihkel Eesmäe loomingust.

Pargis valmisid rula- ja korvpalliväljak
Jooksuklubi "Mispo" taotles PRIA 3. meet-

mest spordirajatiste ehituseks 700 000 krooni. Puidust skatepark ja korvpalliväljak ilmestavad lisaks sportlikele taotlustele ka meeldivalt keskuse ümbrust. Vastvalminud väljakule kogunes kohe õhtuti platsitais pallimängijaid ja rulaväljakule erinevas vanuses ekstreemspordihuvilisi. Viimast kasutavad võimaluse korral väikesemad lapsed meel-sasti lihtsalt põneva mänguplatsina.

Tähistati Vändra esmamainimise 490. aastapäeva

22.–28. augustini peeti tihedas ürituste-graafikus Vändra päevi. Ettevõtluspäeval külastati erinevaid ettevõtteid, avati maali- ja fotonäitused. Eakate päeva tähistati naisseltsi puhkeplatsil kontserdi ja pikniku-ga, Vändra jõe kaldal toimus jõekontsert, kus esines ansambel "Salong". Lastepäeva sisustasid lasteaiad "Mürakaru" ja "Rukkiilill", kes tähistas ühtlasi päevade raames erinevate üritustega oma 25. sünnipäeva.

Õhtul kogunes kultuurimajja Vändras 24 aastat tagasi vändatud filmi "Keskpäev" vaatama ja osatäitjatega kohtuma saalitäis rahvast. Samas esilinastus Vändra päevadeks tellitud tänast alevi nägu ja eelistusi kajastav videofilm. Noorte- ja spordipäev lõppes pargis erinevate noortebändide kontserdi ja tantsuõhtuga. Kodukandipäeva alguses võrrustati külalisi sõprusomavalitsustest Sala kommuunist, Evijärvi vallast ja Valmiera linnast.

Kaupluse Mets ja Aed juures jälgiti puuskulptuuride valmistamist ja pargis korraldasid ratsaklubi tütarlapsed Karujahi. Alevivalitsuse saalis avati jahitrofeede näitus. Pidupäev – laupäev algas gümnaasiumi saalis ajalookonverentsiga. Õhtul esinesid Vändra pargis traditsioonilisel laulukontserdil "Ühte laulu tahaks laulda" kohalikud laulusolistid. Hiisõhtul meelitas enneolematu rahvahulga kohale ansambel "Smilers".

Nädalapikkusele üritustemaratoni-le pandi punkt pühapäeval kontsert-jumala-teenistusega Vändra kirikus.

Gümnaasium alustas uut õppeaastat uue juhiga

Gümnaasiumi direktori kohale kandideeris väljakuulutatud konkursil viis kandidaati. Komisjoni otsuse kohaselt juhib Vändra gümnaasiumi ja kohalikku hariduselu alates 30. augustist Peeter Putk.

Esimene "Vändra Teataja" värvitrukis

Kohalikku alevi ja valla ajalehte trükib ja küljendab alates septembrist AS Pajo trükikoda. Värvitrukis lehte on võimalik täies mahus lugeda ka internetis.

Kahekümmes "Vändra Karu"

8. oktoobril toimus kultuurimajas 20. traditsiooniline individuaalkilb "Vändra karu". Vabariigi mälumängueliidi mõõduvõtmine juhatas sisse 5-st mängust koosneva ja eri paigus toimuva individuaalkarikasarja.

Alevi sotsiaalajas lõppesid ehitustööd

OÜ Roomerk (Hillar Hiis) lõpetas sotsiaal-majas ehitustööd. Kokku kulus maja remondiks 700 000 krooni – soojustati välisseinad, paigaldati uus katus ja vahetati aknad.

Tunnustus

- Alevi autasu Vändra Tungal anti teene-kale pedagoogile-koolijuhile Olga Kängsepale.
- Carl Robert Jakobsoni nimelisel konkursil tunnustati maakonna populaarseimaks haridus- ja kultuuritegelaseks Vändra raamatukogu juhataja Hiie Piirsalu.
- Pärnumaa keskraamatukogu tunnistas Hiie Piirsalu parimaks maaraamatukoguhoidjaks.
- Maakonna aastate pedagoogiks valiti Vändra gümnaasiumi matemaatikaõpetaja Maret Pernik.
- Maakonna aasta õpetajaks valiti laste-aiata "Rukkiilill" lasteaiata õpetaja Sirje Raaga.

2006

Keskusehoone sai uue katuse

Kultuuriprojektis ette nähtud 900 000 kroonist kulus 340 000 keskusehoonele uue ka-

tuse paigaldamiseks. Ülejäänud raha eest paigaldatakse tantsusaali uus valgustus ja alustatakse teatrisaali valguspargi renoveerimist.

Lasteaed "Mürakaru" tähistas 60. juubelit
Erinevate ürituste, suure peo ja näitustega tähistati kümme aastat "Mürakaru" nime kandva alevi vanema lasteaiata juubelisünnipäeva. Praegu on lasteaiata avatud neli rühma 67 lapsele.

Euterpe 20. sünnipäev

Vanamuusikaansambel "Euterpe" tähistas kontserdiga juubelisünnipäeva. Salongiliku õhkkonnas esitati renessansiaegset muusikat, esinesid vokaalsolistid. Muusikakooli õpetaja Luule Pöder on ansambliit juhendanud selle asutamisest alates.

Rahvatantsurühm Wendre tähistas 35. sünnipäeva

11. juunil naisseltsi kaminaplatsil toimunud sünnipäevapidu "Pildid vanas albumis" oli üles ehitatud rühma juhi Arvet Toomi steenaariumi järgi. Kogu tegevusajast kokku pandud mõttelise albumi lappamisel meenutati igale aastaleheküljele kirja pandud tantsijaid, juhendajaid, sündmusi, esitati toonases repertuaaris olnud tantse.

Naisselts tähistas L. C. Suburgi 165. sünniaastapäeva

5. augustil tähistas naisselts Eesti naisliikumise algataja L. C. Suburgi 165. sünniaastapäeva.

Kontsert-jumalateenistusest kirikus suunduti Suburgi kalmule Vändra vanal kalmistul. Seltsi lõkkeplatsil esines näitering Janne Mõttuse näidendiga "Sünnipäev" ja ansambel Euterpe.

Alevi sünnis rekordarv lapsi

16. detsembril kutsus alevivalitsus kultuurimajja Beebipeole koos vanematega aasta jooksul alevis sündinud 29 uut alevikodanikku. Eelmisel aastal sündinud 13 lapse kõrval oli see meie kodukoha kohta lootustandvalt rõõmustava numbriga sünnimus.

Kellaviiteel jagatakse tunnustust

Alevivalitsusel on kenaks tavaks tähistada 6. detsembril Kellaviiteega omavalitsuse aastapäeva.

Tunnustatakse alevi vapimärgi- ja tä-nukirjadega isikuid, kes on kohaliku elu arengule oma tegevusega oluliselt kaasa aidanud. Samas autasustatakse konkursi "Värvid Vändrasse" võitjaid. Üha enam populaarsust koguvat sünnipäevapidu ilmes-tavad taitlejate esinemised ja traditsioonili-ne suur sünnipäevatorit.

Tunnustus

- Väandra tugikomando pealikk Toomas Tauli autasustati päästeteenistuse medaliga.
- Alevi kõrgeima autasu Väandra Tungla vääri-listeks tunnistati Sala-Väandra sõp-rusühingu liikmed Kerstin Bengtsson ja Gunilla Lennartsson.
- C. R. Jakobsoni Sihtasutus tunnistas maakonna populaarseimaks kultuurite-gelaseks teeneka koolimehe, harras-tuskunstniku Olev Kõõseli.
- Maakonna aasta õpeta tiitliga tunnus-tati gümnaasiumi bioloogiaõpetajat Reet Eesmäed.
- Maakonna aastate pedagoogi tiitliga tunnustati Rukkilille lasteaia logopeedi Janne Mõttust.

Pargiroheluses ootab külastajaid hostel "Pargi".

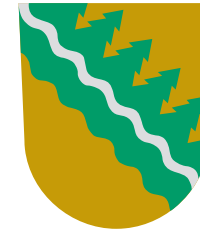
Alevi lipuväljakut raamivad kevadeti õite-lumme mattunud enelased.

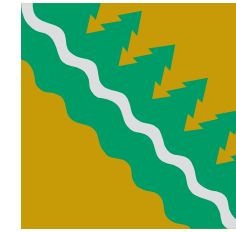
Väandra päevade ajal jagasid Koidu Tam-mepõld ja Hiie Piirsalu alevi raamatukogus näituseviidal möödujaid jälgiva J. V. Jannseni kombel kõige rohkem teavet, kuidas väandra-mail need pea viis sajandit elatud on.

Alevivanem Toomas Sonts korraldas Wendre 35. sünnipäeval rühma kauaaeg-setele liikmetele, juhtidele ja külalistele vastuvõtu.

Väandra vald

VAPP

LIPP

Väandra vald 1.01.2006**Territoorium 458,2 km²**

- Haritav maa 30%
- Mets 54%

Elanike arv

- Kokku 2696
- 1 km² kohta 5,9

Vallakeskus

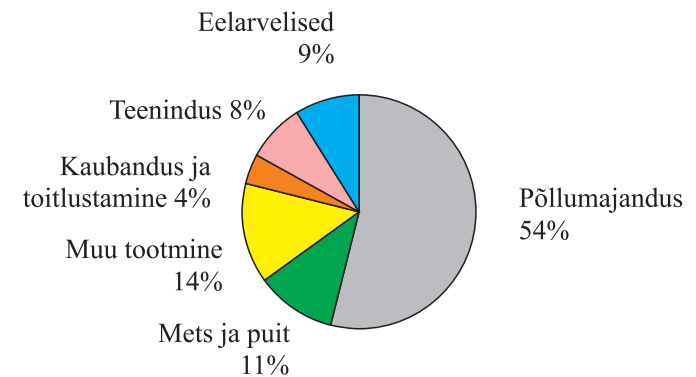
- Asub Väandra alevis
- Kaugus Pärnust 50 km

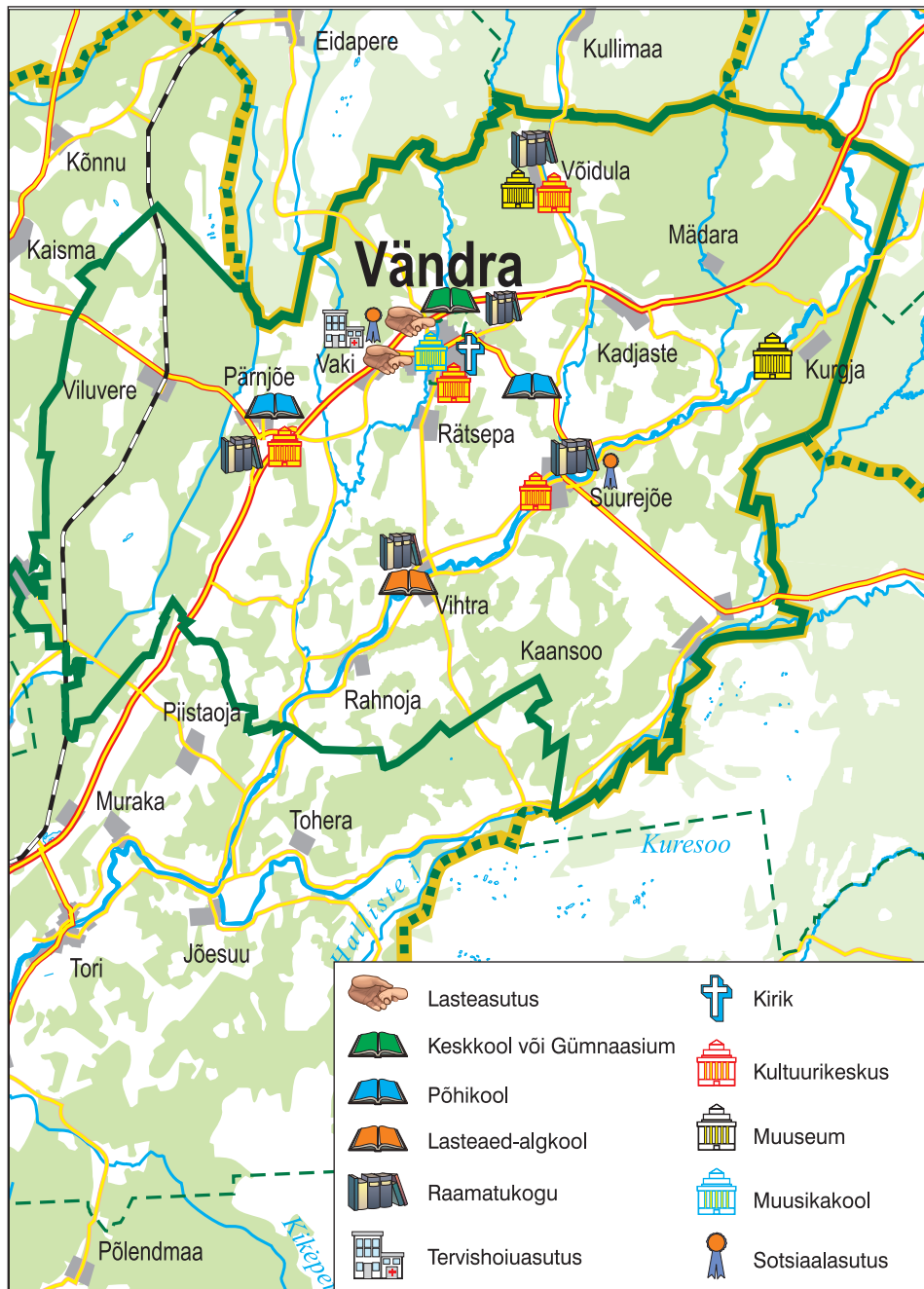
Asustusüksuste arv

- Külasid 36

Omavalitsusjuhid

- Volikogu esimees Ilmar Teevet
- Vallavanem Peeter Reimann

Töökohad

Elanike arv asulate lõikes Vändra vald

Asula nimetus	Kohalolev e. faktiline rahvastik 01.01 seisuga			Rahvaloendus 31.03.2000 seisuga			OV andmetel 01.012007
	1995	1999	2000	Kohalolev	Alaline	sh eestlased	
1. Allikõnnu küla	80	85	83	60	61	60	82
2. Aluste küla	107	112	113	95	100	95	99
3. Kaansoo küla	153	150	151	148	153	152	131
4. Kadjaste küla	169	181	188	190	190	189	182
5. Kalmaru küla	89	97	89	79	81	78	78
6. Kirikumõisa küla	83	76	76	62	62	62	74
7. Kobra küla	39	46	50	51	52	50	51
8. Kullimaa küla	26	22	20	27	25	24	21
9. Kurgja küla	28	29	33	35	34	33	25
10. Leetva küla	26	18	17	13	13	13	19
11. Luuri küla	47	39	49	49	50	50	54
12. Massu küla	56	63	61	60	64	59	54
13. Mustaru küla	77	50	54	43	43	43	47
14. Mädara küla	52	44	45	44	44	43	38
15. Oriküla küla	38	35	35	31	31	30	36
16. Pärnjõe küla	312	269	258	202	210	201	249
17. Rae küla	55	26	26	30	30	29	17
18. Rahnoja küla	28	22	24	25	26	24	12
19. Reinumuru küla	51	45	48	34	35	33	50
20. Rõusa küla	61	69	69	66	70	68	61
21. Rätsepa küla	118	113	116	108	113	113	107
22. Sikana küla	36	32	33	31	31	30	30
23. Suurejõe küla	309	264	275	249	255	252	259
24. Säätla küla	52	56	55	47	47	46	46
25. Tagassaare küla	39	32	33	24	24	23	23
26. Vaki küla	109	137	144	137	137	128	140
27. Venekuusiku küla	27	29	27	23	23	23	21
28. Veskisoo küla	23	15	14	8	8	8	9
29. Vihtra küla	357	366	358	313	315	296	327
30. Viluvete küla	63	67	67	84	85	80	69
31. Võidula küla	74	89	82	80	80	75	78
32. Võiera küla	39	38	36	20	20	20	28
33. Ünnaste küla	21	26	26	19	19	19	22
34. Lüüste		15	11	21	21	21	16
35. Samliku		24	26	27	27	27	24
36. Kose		36	37	29	29	28	36
Asula teadmata				4	1	1	
Kokku	2842	2817	2829	2568	2609	2526	2615

**Volikogu valimistulemused 16. oktoobril 2005. a.
Vändra vald**

Nimekiri	Kandidaate	Hääli	% häältest	Volikogu liikmed	Hääli
VL Kodukant	18	463	57,1	Peeter Reimann	176
				Tõnu Lääts	34
				Aime Auksmaa	33
				Taivo Himmaste	26
				Peeter Tilk	25
				Armin Küüts	23
				Lembit Kalmus	22
				Arvet Toom	17
				Heldi Raude	16
Eestimaa Rahvaliit	14	348	42,9	Ilmar Teevet	112
				Ain Pertel	52
				Toivo Tammai	34
				Kaido Madisson	27
				Tiina Heidemann	24
				Ülle Hannus	24
Kokku	32	811	100,0	15 mandaati	645
				Lihtkvoot	54,07

17. Olulisemad Pärnumaa investeringud 2004-2006

AS Wendre.

Fotod: 8x Pärnu Postimees

Paikre prügila.

Pärnu haigla.

Kaubamajakas.

Pärnumaa Kutsehariduskeskus.

Kesklinna võimla.

Rannapromenaad.

Tervise paradiis.

**Märkused, täpsustused,
ettepanekud ja soovitused
raamatu kohta palun saata:**

**Pärnu Maavalitsus, Akadeemia 2,
80088 PÄRNU, Liina Saar.**

**Tel: 447 9726, faks: 447 9735,
e-post: liina.saar@mv.parnu.ee**